

T.C.
FATİH ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

UBÛDÎ'NİN MENÂKİB-I EVLİYÂ-YI MİSR'I
(Giriş-Gramer İncelemesi-Metin-Sözlük-Notlar-Tıpkı Basım)

YÜKSEK LİSANS

CİLT 1

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Mehmet GÜMÜŞKILIÇ

Hazırlayan
Hünkâr SOYTÜRK

İstanbul - 2009

ÖZET

Hünkâr SOYTÜRK

Şubat 2009

Menkıbelerin esasını kerametler teşkil eder ve menkıbe, kerametleri nakleden küçük hikâyeler manasında kullanılır. Evliya menkıbeleri edebî tür itibarıyla, konusu harikulade olaylara dayanan masal, efsane, destan gibi türlerden birkaç özelliği ile ayrılır. Bu özelliklerden en önemlileri; evliya menkıbelerinin kahramanlarının gerçek ve mukaddes kişiler olması ve gerçek farz edilen olayların belirli bir yeri ve zamanının olmasıdır.

Türk menakıpname edebiyatının ilk örneği Karahanlılar'ın ilk hükümdarı Satuk Buğra Han'ın hayatını anlatan *Tezkire-i Satuk Buğra Han*'dır. Menakıpname silsilesinin 17. yüzyıldaki önemli bir dalgası ise Mısır sahillerinden yükselir: *Menâkıb-ı Evliyâ-yı Mısır*.

Bilindiği gibi Mısır, Hz. Ömer zamanında üç yıl içerisinde fethedilmiştir. Tarihte pek çok peygambere mesken olan bu bölge; birbiri ardınca kurulan birçok devlete, kanlı muharebelere, devrilen imparatorlara ve sultanlara, madde ve mananın birlikte inşa edildiği birçok tarihî yapıya, Mısır'a maveraî bir sima kazandıran ve bütün dünyevî bağı, insanlara hakikî huzuru sunmak ve onların iki cihan saadetine vesile olmaktan ibaret olan pek çok Hak aşığının nefis mücahedesine şahitlik etmiştir. İşte bütün bu tarihî sürecin Mısır topraklarında atan nabzı olan bu eser, birçok malumat dercetmesi hasebiyle canlılığını hâlâ muhafaza etmektedir. Bu sebeple, adından yola çıkılarak eserimizin yalnızca evliya menkıbelerini anlattığı düşünülmemelidir. Ubûdî'nin kaleme aldığı *Menâkıb-ı Evliyâ-yı Mısır* adlı bu eser; Mısır'da devlet kurmuş bazı sultanlar, Mısır'ın tarihî yapıları (bilhassa cami-mescit-medrese ve türbeleri), ulema ve sûfilerin tarihî ve menkıbevî biyografileri hakkında verdiği bilgilerle dikkat çekmektedir.

Yalnızca edebiyat sahasında değil, tarihî, dinî ve içtimaî sahalarda da bir başvuru kitabı olacağını düşündüğümüz eserin bu çalışmamızda; transkripsiyon işaretleri kullanılarak Latin harflerine çevirimi, gramer açısından incelemesi yapılmış ve sözlüğü hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mısır, menkıbe, menakıp, evliya.

ABSTRACT

Hünkâr SOYTÜRK

February 2009

Miracles constitute the basics of menkıbes (heroic and legendary exploits) and menkıbes are used to express short stories which narrate the miracles. As regards the literary type, saints' menkıbes differ from tales, idle tales and epics with their some unique characteristics. Some of these characteristics are: the heroes of saints' menkıbes are real and the sacred individuals and events which are supposed to be real had specific times and places.

“*Tezkire-i Satuk Buğra Han*” which tells the life of Satuk Buğra Khan, the first monarch of Karahans, is the first sample of Turkish menakıpname (heroic and legendary exploits books) literature. An important wave of this menakıpname chain in the 17th century rises from Egyptian coasts: *Menâkıb-ı Evliyâ-yı Mısır*.

As it is known, Egypt was conquered within three years at the time of the Caliph Omar. This region being home for many prophets witnessed to many states following each others, bloody wars, defeated emperors and sultans, many historical buildings combining materialistic and spiritual sides and soul struggles of many God lovers who gave the holly sights to Egypt, offered to people genuine serenity and tried to conduce happiness in their two worlds.

This work which is the narrator of all these historical processes in Egypt still preserves its liveliness since it includes much information. Due to this reason, it mustn't be thought that this work tells only the saints' menkıbes. This work written by Ubûdî and called *Menâkıb-ı Evliyâ-yı Mısır* takes attention with the information in it regarding numerous sultans, Egypt's historical buildings especially mosque, masjid, medresseh and tombs, scholars and sofis' historical and hagiographical biographies.

I think this work will be a reference book in literature as well as in historical, religious and social areas. In this study, the original book is translated to Latin letters by using transcription alphabet, examined according to its contemporary grammar structures and glossary is prepared.

Key Words: Egypt, saga-heroic and legendary exploit, sagas-heroic and legendary exploits, Muslim saint.

İÇİNDEKİLER

Özet	i
Abstract	ii
Kısaltmalar Cetveli.....	vi
Transkripsiyon Alfabesi	vii
Önsöz.....	viii
I. BÖLÜM	
Giriş	1
1. Türk Edebiyatında Menâkıpnameler	2
2. Memlûkler	6
3. Mısır'da Osmanlılar.....	8
4. İbrâhim Gülşenî ve Gülşenî Tarikatı	12
5. Ubûdî'nin Eserini Yazdığı Dönem: I. Ahmed Dönemi.....	20
6. Mehmed Paşa (Damat)	22
7. Ubûdî ve Eseri	24
7.a.) Ubûdî'nin Hayatı	24
7.b.) Ubûdî'nin Eseri (Menâkıb-ı Evliyâ-yı Mısır).....	25
7.b.1.) Eserin Nûshaları	25
7.b.2.) Eserin Muhtevası.....	26
2. Metnin Yazımında Takip Edilen Yol	35
II. BÖLÜM	
Gramer İncelemesi	36
Ses Bilgisi	37
I. Ünlüler	37
A. Ünlü Uyumları	37
A.1. Kalınlık-incelik Uyumu	37
A.2. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu	37
A.2.1. Kök Morfemlerde Uyum	38
A.2.2. Ek Morfemlerde Uyum	38
A.2.2.1. -ınca /-ince (Zarf Fiil Eki)	38
A.2.2.2. -lık /-lik (İsimden İsim Yapma Eki)	38

A.2.2.3. -muz /-müz (Çokluk Birinci Şahıs İyelik Eki)	38
A.2.2.4. -(u)m /-(ü)m (Teklik 1. Şahıs İyelik Eki)	38
A.2.2.5. -mış /-miş (Öğrenilen Geçmiş Zaman Eki)	38
A.2.2.6. -lu / -lü (İsimden İsim Yapma Eki)	38
B. Ünlü-Ünsüz Benzeşmesi	39
B.1. Ünsüzlerin Ünlüleri Benzeştirmesi	39
B.1.1. Genişleme	39
B.1.1.1. Asıllarına Uygun Olarak Geniş Ünlülü Kullanılan Kelimeler	39
B.1.2. Yuvarlaklaşma	39
B.1.2.1. Metinde Hem Yuvarlak Hem de Düz Şekliyle Kullanılan	
Kelimeler	40
B.1.2.2. Yuvarlaklaşmaya Uğramış Ekler	41
B.1.2.2.1. -luk / -lük (İsimden İsim Yapma Eki)	41
B.1.2.2.2. Fiilden Fiil Yapma Eki	41
B.1.3. Düzleşme	42
B.1.4. İncelmeye Uğramamış Kelimeler	42
B.1.5. Darlaşma	42
B.2. Ünlülerin Ünsüzleri Değiştirmesi	42
B.2.1. İki Ünlü Arasında Sedalılışma	42
C. Ünlü Türemesi	43
D. Ünlü Düşmesi	43
II. ÜNSÜZLER	44
A. Ünsüz Uyumu	44
B. Ses Düşmesi	45
B.1. Ünsüzlerin Düşmesi	45
B.1.1. k Düşmesi	45
B.1.2. n Düşmesi	45
B.1.3. b Düşmesi	45
B.2. Hece Düşmesi	45
C. Ses Türemesi	46
C.1. Ünsüz Türemesi	46
C.1.1. y Türemesi	46
C.1.2. İkizleşme	47
C.1.2.1. Tekleşmeye Uğramamış Şekiller	48

III. SES DEĞİŞMESİ	48
A.1. i/e meselesi	48
A.1.1. Metnimizde Hem i’li Hem e’li Yazılıp Bugün “e” Olarak Telaffuz Edilen Kelimeler	48
A.1.2. Metnimizde Sadece i’li Kullanılan Kelimeler	50
A.2. t/d değişmesi	51
A.2.1. Metnimizde Hem t’li Hem de d’li Kullanılan Kelimeler	51
A.2.2. Metnimizde Sadece t’li Kullanılan Kelimeler	53
A.2.3. Metnimizde Sadece d’li Kullanılan Kelimeler	53
A. 3. b / p değişmesi	54
A.3.1. Metnimizde Hem p-’li Hem de b-’li Kullanılan Kelimeler	54
A.3. 2. Metnimizde Yalnızca b-’li Kullanılan Kelimeler	55
A.4. g / v değişmesi	55
A.5. k / h değişikliği	55
A.5.1. Kelime Ortasında	55
A.5.2. Kelime Sonunda	55
A.6. Aykırılma (Ayrışma, Benzeşmezlik)	55
A.7. Günümüzde h’li Metnimizde k’lı Kullanılan Kelimeler	56
A.8. Kapalı e’nin Varlığı	56
IV. Çatışma	56
III. BÖLÜM	
Metin	57
IV. BÖLÜM	
Sözlük	293
V. BÖLÜM	
Notlar	405
Sonuç	434
Kaynakça	436
VI. BÖLÜM	
Tıpkı Basım	442

KISALTMALAR CETVELİ

A.	: Arapça
a.g.e.	: Adı geçen eser
a.g.m.	: Adı geçen makale
b.	: Bin (oğul)
c.	: Cilt
çev.	: Çeviren
çoğ.	: Çoğul
F.	: Farsça
İtal.	: İtalyanca
nu.	: Numara
ö.	: Ölüm tarihi
s.	: Sayfa
v.	: Varak
Yay.	: Yayınları
YKY	: Yapı Kredi Yayınları
Yun.	: Yunanca

TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

'	ء	ş	ش
ā, a	آ ا	ş	ص
b, p	ب	ž, đ	ض
p	پ	ṭ	ط
t	ت	ẓ	ظ
s	ث	‘	ع
c, ç	ج	ġ	غ
ç	چ	f	ف
ḥ	ح	ḵ	ق
ḥ	خ	k, g	ك
d	د	ñ	كڭ گ
ẓ	ذ	l	ل
r	ر	m	م
z	ز	n	ن
j	ر	v, ū, u, ü, o, ö	و
s	س	h, a, e	ه
		y, ı, i, ī	ی

ÖNSÖZ

Arkeologların hayli titiz bir çalışma sonucunda gün ışığına çıkardıkları kazılar nasıl maddî kültüre kazandırdıklarıyla büyük değer taşıyorlarsa, kültürün manevî yönüne katkıda bulunan edebî mahsuller de aynı şekilde ehemmiyet taşımaktadırlar. Bir cemiyetin manevî, dinî ve içtimaî manada aksi olan bu edebî mahsullerin en önemlilerinden biri şüphesiz menkıbelerdir. Batılı tarihçilerin, menâkıpnameleleri dikkatli bir tenkitten sonra din, tarih ve sosyoloji gibi alanlarda kullanmaları; onların geçmişte yaşamış toplumların hatıralarını, tahayyüllerini, tasavvurlarını, düşünce ve inanç tarzlarını, tarihî olayların kuruluşundan sıyrılmış hayatlarını daha etkili ve gerçekçi bir biçimde gözler önüne serdiklerini fark etmiş olmalarındandır.

Karanlık devirleri aydınlatan ve bizi ahlâkî manada olgunlaştıran menkıbelerin önemli bir bölümünü teşkil eden evliya menkıbeleri, Türk kültürünün İslamî dönemde ortaya koyduğu dikkate değer edebî ve tarihî mahsullerdendir. Çalışmamızın temelini teşkil eden *Menâkıb-ı Evliyâ-yı Mısır* adlı eser, Ubûdî mahlaslı bir Gülşenî dervîşi tarafından kaleme alınmıştır. İslamiyet'in gerek Mısır, gerekse Mısır civarını şerefliendirmesinden başlayarak 17. yüzyıla gelinceye kadarki süreçte Mısır'da devlet kuran mühim şahsiyetler ve bu coğrafyayı dinî ve içtimaî cephelerden aydınlatan yüce insanlar, bazı tarihî yapılar (cami-mescit-medrese-türbe) ve hadiseler eserin konusunu teşkil etmektedir. Ubûdî bir taraftan toplumun gözünde azizleşen ve büyük bir değer taşıyan şahsiyetlerin kerametlerinden bahsederken, diğer bir taraftan da bu kişilerin dönemin devlet adamları ile ilişkilerini ve bu kişilerle özdeşleşen tarihî yapıları anlatarak âdeta bunların bir hayal ürünü değil, birer tarihî gerçek olduklarına işaret etmektedir. Kaynaklarda hayatına dair hiçbir bilgiye rastlayamadığımız Ubûdî, Mısır'ı gerek tarihî gerek içtimaî gerekse dinî bakımdan gözler önüne seren nadide bir eser bırakmıştır.

Çalışmamız; *Giriş, Gramer İncelemesi, Metin, Sözlük, Notlar ve Tıpkı Basım* bölümlerinden oluşmaktadır.

Giriş bölümünde; menakıpnameler ve Türk edebiyatında menakıpnameler, Memlûkler, Osmanlı zamanında Mısır, Mısır ve tasavvufu ilgileri bakımından Yavuz Sultan Selim ve Kanunî Sultan Süleyman, İbrahim Gülşenî ve Gülşenî tarikatı, Ubûdî'nin eserini yazmış olduğu dönemin sultanı I. Ahmed, eserin Arapça'dan Türkçe'ye çevrilmesini emreden dönemin Mısır valisi Mehmed Paşa, eser, eserin Berlin nüshası ve Ubûdî hakkında bilgi vermeye çalıştık.

Türk dilinin tarihî devreleri düşünüldüğünde Osmanlı Türkçesi dönemine giren eserimiz yazıldığı dönem itibarıyla -17. yüzyıl- hem Eski Anadolu Türkçesi hem de Eski Anadolu Türkçesinden Osmanlı Türkçesine geçiş dönemi özellikleri göstermektedir. Bu sebeple *Gramer İncelemesi* bölümünde Eski Anadolu Türkçesi özelliklerinden farklı olan özellikleri göstermeye çalıştık.

Metin kısmı; Arap harfli metnin, transkripsiyon işaretleri kullanılarak Latin harflerine çevrilmesinden oluşmaktadır.

Sözlük bölümünde; yer yer süslü ve ağdalı bir dil kullanılan eserin daha kolay anlaşılmasını sağlamak açısından eserde geçen ve günümüzde pek kullanılmayan kelimelerin metindeki anlamları verilmeye çalışılmıştır.

Notlar kısmında ise; metinde adı geçen bazı kişilerin kısaca hayat hikâyeleri ele alınmış ve bu kişilerin metinde geçtiği sayfa ve satır numaraları belirtilmiştir.

Çalışmamız boyunca bana her konuda yardımcı olan değerli tez hocam Doç. Dr. Mehmet Gümüşkılıç'a, benden yardımlarını esirgemeyen sayın Doç. Dr. Mustafa Koç'a, sayın Doç. Dr. Yusuf Çetindağ'a, metnin Arapça kısımlarının tamamını okuyan ve çeviren sayın Ayhan Özyurt'a, bana birçok konuda yardım eden değerli arkadaşım Sibel Uzunal'a ve aileme çok teşekkür ederim.

Hünkâr SOYTÜRK

İstanbul - 2009

GİRİŞ

Velîlerin daha çok kerametlerinin anlatıldığı eserlerin genel adı olan menakıp, sözlükte “Övünülecek güzel iş, hareket” manasına gelen menkabe (menkıbe) kelimesinin çoğuludur ve bu anlamıyla ilk defa, IX. yüzyıldan itibaren yazılan hadis kitaplarında Hz. Peygamberin ashabının faziletlerine dair hadisleri ihtiva eden bölümlerin adı olarak (*Kitâbü'l-Menâkıb*) kullanılmaya başlanmıştır. XII. yüzyıldan itibaren tasavvufun tarikatlar şeklinde teşkilatlanıp İslam dünyasında yaygınlaşmaya başlamasından sonra tarikat pîrleri, meşhur şeyhler ve sûfîler hakkında menakıp kitapları yazılmıştır. Temel unsuru keramet ve onu gösteren velîlerin yüceltilmesi olan menakıp kitapları başlangıçta sadece tarikat pîrleri için yazılmış, zamanla muhtevası tarikat içinde önemli yere sahip şeyhleri, tarikatın silsilesinde yer alan diğer sûfîleri ve şeyhin halifeleriyle şeyh ailelerini de içine alacak şekilde genişletilmiştir. Ayrıca bir bölge veya şehirde yaşayan velîlerin menkıbelerinin anlatıldığı *Tezkire-i Evliyâ-i Bağdâd*, *Menâkıb-ı Evliyâ-i Bağdâd* gibi eserler kaleme alınmıştır.¹

Türk tarihçilerinin büyük çoğunluğu ne yazık ki menakıpnameleri olağanüstü hadiselerle dolu, gerçekte ilgisi bulunmayan eserler olarak gördüklerinden tarihî kaynak olarak kabul etmemişlerdir. Oysa Avrupa’da, Hristiyan azizlerinin hayatına dair eserler eski dönemlerden itibaren dikkatli bir tenkitten geçirilerek din, tarih, sosyoloji gibi alanlarda yaygın biçimde kullanılmış, özellikle XIX. yüzyıldan sonra bu tür kitaplar “hagiographie” adı altında toplanmıştır. Nitekim birkaç el yazması eseri tanıttığı makalesinde, Ubûdî’nin tezimize konu olan bu eserini değerli bulduğu için ele alan ve eser ile ilgili ilk tanıtımı yapan Toronto Üniversitesi Yakın ve Orta Doğu Uygarlıkları Bölümü Profesörü Eleazar Birnbaum da, Ubûdî’nin bu eserini

¹ Haşim Şahin, “Menâkıbnâme”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, cilt: 29, İstanbul, 2004, s. 112.

“hagiographic bir koleksiyon” olarak nitelendirmiştir.²

Türk edebiyatında menakıpnâmeler; masal, efsane ve destan gibi olağanüstü olayların anlatıldığı edebî türler içinde değerlendirilmekle birlikte konularının gerçek ve kutsal kişiler olması, bunların yaşadıkları zaman ve mekânın bilinmesi, anlatılan olayın gerçek olduğuna inanılması, sade bir üslupla yazılmış olmaları itibarıyla diğer türlerden ayrılır. Menakıp kitapları, kerametleri nakledilen velînin yüceliğini müritlere anlatarak onların tarikata daha sıkı bir şekilde bağlanmalarını sağlamak, tarikata yaygınlık kazandırmak amacıyla genellikle o tarikatın mensuplarından biri tarafından kaleme alınır. Bir tek velîyi veya bir tarikata mensup velîleri anlatan menakıplar yanında farklı dönemlerde yaşamış çeşitli tarikatlara mensup velîleri anlatan menakıpnâme niteliğinde kitaplar da vardır. Bu tür kitaplara Türk kültüründe genellikle menakıpnâme adı verilmiştir. Ayrıca “tezkire, kerâmât ve vilâyetnâme” kelimeleri de menakıpnâme yerine kullanılmıştır.

Türk Edebiyatında Menakıpnâmeler

Her ne kadar eserin adı *Menâkıb-ı Evliyâ-yı Mısır* olsa da aslında eserde, menkıbe türünü aşan bir konu çeşitliliği ve anlatım söz konusudur. Eser ve yazarı hakkında teferruatlı malumata geçmeden evvel menkıbe, menakıpnâme ve bu türün Türk edebiyatındaki yansımaları üzerinde duralım.

Menakıp kelimesinde ve dolayısıyla menakıpnâme türünde zaman içerisinde bir değişiklik gözlemlendiği, edebî bir tür olarak menakıbın muhtevasının geliştiği söylenebilir. Öyle ki menakıbın tanımı artık sözlüklerde “Din büyüklerinin, kahramanların ve tarihî şahsiyetlerin üstün vasıflarını, ahlakî meziyetlerini,

² Eleazar Birnbaum, “Turkish Collective Biographical Manuscripts in Cairo University Library, II: Works By Ubûdî Gülşenî, Nazmîzâde, Gazzîzâde Abdüllatîf and The ‘Anonymous’ Tezkeretü’l-Evliyâ”, *Journal of Turkish Studies*, cilt: 21, 1997, Harvard, s. 81.

olağanüstü iş ve davranışlarını destanî-efsanevî bir üslupla anlatan hikâye” şeklinde yapılmaktadır. Muhtelif konu ve alanlarda da olsa herkesin sahip olamayacağı nitelikler veya olağanüstülük taşıyan kişi yahut olaylar söz konusu olduğunda müşterek kavram sahası olarak düşünülen menakıp ve/veya menakıpname bu doğrultuda ismen de manen de bu tür eserlerin dâhil edildiği, edebiyat ve tarih alanında önemli bir boşluğu doldurmuş olan bir tür olarak çıkıyor karşımıza.

Kahramanların hayat ve maceralarından, olağanüstü kuvvetlerinden bahseden Battalnâme, Dânişmendnâme, Saltuknâme gibi dinî-destanî eserleri de menakıpname türü içinde değerlendirenler vardır. Bu bağlamda Karahanlı Hükümdarı Satuk Buğra Han’ın hayatını anlatan, XI. yüzyılda telif edilen ancak asıl nüshası günümüze ulaşmayan *Tezkire-i Satuk Buğra Han*’ın kahramanı olan hükümdarın kerametler gösteren bir velî hüviyetinde olması ve eserdeki menkıbelerin tam anlamıyla birer evliya menkıbesi özelliği taşıması sebebiyle ilk Türk menakıpnamesi sayılabileceği belirtilmektedir. Türkler arasında *Tezkire-i Satuk Buğra Han*’dan sonra ilk olarak Türkistanlı mutasavvıf Hoca Ahmed Yesevî ile ilgili menakıpnameler yazılmıştır. Bunlardan en eskisi Siğnâkî’nin (ö. 711/1311) Ahmed Yesevî’nin hayatını, şahsiyetini ve halk arasında yaşayan rivayetleri anlatan *Menâkıb-ı Ahmed Yesevî* adlı eserdir.³

Sadreddin Konevî, Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî, Evhadüddîn-i Kirmanî, Fahreddîn-i Irâkî, Necmeddîn-i Dâye gibi sûfilerin yaşadığı, Anadolu Selçukluları devrinde birçok menakıpname yazılmıştır. Bunlardan ikisi Mevlânâ ve ailesi hakkındadır. Birinci eser, Ferîdûn-i Sipehsâlâr’ın Mevlânâ’dan, babasından, hocaları ve müridlerinden bahseden *Risâle-i Sipehsâlâr be Menâkıb-ı Hazret-i Hüdâvendigâr*’dır. İkincisi ise XIV. (VIII.) yüzyılda Ahmed Eflâkî tarafından kaleme alınan *Menâkıbü’l-‘Ârifîn*’dir. Mevlânâ’nın torunu Arif Çelebi’nin müridi

³ Haşim Şahin, *a.g.e.*, s. 112-113.

olan Eflâkî şeyhinin isteği üzerine yazdığı eserinde Ahmed Eflâkî, Mevlânâ'dan, hocalarından ve halifelerinden bahsetmiştir.

Abdülkerîm b. Şeyh Musa'nın Konya ve Akşehir civarında yaşadığı bilinen Seyyid Harun'a dair yazılan *Menâkıb-ı (Makâlât-ı) Seyyid Hârûn-ı Velî*, Sadreddin Konevî hakkında kaleme alınan *Menâkıb-ı Sadreddîn-i Konevî*, Gülşehrî'nin *Kerâmât-ı Ahî Evran*'ı XIII. (VII.) yüzyılın önemli menakıpnamelerindendir.

Osmanlı devrinde padişah, sadrazam ve vezirlerin hayatlarına ve kahramanlıklarına dair yazılan eserlere de menakıp adı verilmiştir. Yahşi Fakih'in ilk Osmanlı tarihi olarak kabul edilen kitabı *Menâkıbnâme* adını taşımaktadır. Ancak tarihî bir kitap özelliği arz eden bu tarz eserlerin, yukarıda anlatılan türü ifade etmediği açıktır.⁴ Nitekim şair Ubûdî'nin *Menâkıb-ı Evliyâ-yı Mısır*'ının da menakıpname tanımıyla bire bir örtüşmediği muhakkaktır. Zira eserde bazı adaplardan, camiler ve zaviyelerden, Mısır coğrafyasında hüküm sürmüş sultanlardan ve bunların hatıralarından da bahsedilmektedir.

Osmanlı döneminde farklı türde menakıpname örnekleri görüldüğünü söyleyebiliriz. Zira Cem Sultan'ın emriyle 1480'lerde yazılmış olan Ebülhayr Rûmî'nin *Saltuknâme*'sinde San Saltuk'un Rumeli'nin fethinde gösterdiği kahramanlıklar ve olağanüstü güçlerle mücadeleleri anlatılırken, XV. yüzyılın son çeyreğinde "Vilâyetnâme" adı verilen Bektaşî menakıpnamları ortaya çıkmıştır. Uzun Firdevsî tarafından yazıldığı düşünülen ve Hacı Bektâş-ı Velî'nin hayatını, devlet adamları ve âlimlerle ilişkilerini, Sulucakarahöyük'e yerleşmesini ve ölümünü anlatan *Vilâyetnâme-i Hacı Bektâş Velî* bu türün en bilinen örneğidir. *Vilâyetnâme-i Abdal Mûsâ*, *Vilâyetnâme-i Seyyid Ali Sultan*, *Vilâyetnâme-i Sultan Şücâeddin*, *Vilâyetnâme-i Otman Baba* ve *Vilâyetnâme-i Koyun Baba* Bektaşî geleneği içinde

⁴ a.g.e. , s. 112

ortaya çıkan diğer menakıpnameler arasında zikredilebilir.

XV. yüzyılda Anadolu'da tarikatların iyice yayılmasına paralel olarak menakıpname yazımında belirgin bir artış görülmüştür. Şeyh Bedreddin Simâvî'nin torunu Halîl b. İsmail'in Şeyh Bedreddin'e yönelik iddialara cevap niteliği taşıyan *Menâkıb-ı Şeyh Bedreddin ibn Kâdî İsrail*'i, Fâtih Sultan Mehmed döneminin Halvetî şeyhlerinden Kemal Ümmî'nin hayatının anlatıldığı Âşık Ahmed tarafından kaleme alınan *Menâkıb-ı Kemal Ümmî*, Emîr Sultan Tekkesi postnişinlerinden Yahya b. Bahşî'nin yazdığı *Menâkıb-ı Emîr Sultan (Menâkıb-ı Cevâhir)* XV. yüzyıla ait önemli eserlerdir.

XVI. yüzyılda Emîr Sultan adına Ni'metullah Efendi, Mehmed Şevki, Senâî Çelebi ve Zeynelâbidîn b. Hacı Kasım tarafından dört ayrı menakıpname kaleme alınmıştır. Ayrıca Ubûdî'nin, eserinde özet şeklinde alıntılar yaptığı, dinî ve tarihî anlamda son derece önemli bilgiler içeren Muhyî-i Gülşenî'nin *Menâkıb-ı İbrahim Gülşenî*'si, Enîsî'nin *Menâkıb-ı Akşemseddin*'i, *Menâkıb-ı Kaygusuz Baba*, Hoca İbrahim'in *Menâkıb-ı Pîrî Baba*'sı, Vâhidî'nin *Menâkıb-ı Hâce-i Cihân*'ı XVI. yüzyılda yazılan diğer önemli menakıpnamelerdir.

XVII-XVIII. yüzyıllarda çok sayıda menakıpname yazılmıştır. Anonim *Menâkıb-ı Şeyh Üftâde*, Ömer Fuâdî'nin *Menâkıb-ı Şeyh Şa'bân-ı Velî*'si, Şeyh Lutfi'nin -Niyâzî-i Mısırî'ye dair *Tuhfetü'l-asrî fî Menâkıb-ı'l-Mısırî*'si, Abdürrezzak Efendi'nin *Tuhfetü'l-ahbâb fî Menâkıb-ı Şeyh Vefâ*'sı ve *Menâkıb-ı Emîr Buhârî*'si, Hasîb Üsküdârî'nin *Menâkıb-ı Şeyh Mehmed Emin Tokadî*'si, İbrahim Has'ın Şeyh Karabâş-ı Velî'nin halifesi Hasan Ünsî'nin menkıbelerinden bahseden *Menâkıb-ı Ünsî Hasan Efendî*'si ve Mehmed Dâî'nin Beşiktâşî Yahya Efendi'ye dair yazdığı menakıbı bu dönemde yazılan eserlerden bazılarıdır. XVII-XVIII. yüzyıllarda aynı tarikata mensup velîlere dair tarikat menakıpnamelerinin de kaleme alındığı

görülmektedir. Bu türün başlıca eserleri şunlardır: Münîr Belgradî, *Silsiletü'l-Mukarrebîn* ve *Menâkıbî'l-Müttekîn*; Hulvî, *Lemezât-ı Hulviyye ez-Lemeât-ı Ulviyye*; Yûsuf Sinan Efendi, *Menâkıb-ı Şerîf* ve *Tarîkatnâme-i Pîrân* ve *Meşâyih-i Tarîkat-ı Aliyye-i Halvetiyye*; Sâkîb Dede, *Sefîne-i Nefîse-i Mevleviyyân*; İsmail Hakkı Bursevî, *Silsilenâme-i Celvetiyye*; Şeyh Mehmed Nazmi, *Hediyyetü'l-ihvân*. Osmanlı döneminde Nakşibendiyye ve Kâdiriyye gibi tarikatların faaliyet gösterdiği Anadolu dışında - özellikle İran sahasında- bu tarikatlara mensup şeyhler hakkında Kâşîfî'nin *Reşehât*'ı başta olmak üzere birçok menakıpname kaleme alınmıştır.⁵

Ubûdî'nin *Menâkıb-ı Evliyâ-yı Mısır*'ını muhteva ve gramer açısından değerlendirmeden önce eseri oluşturan tarihî ve kültürel zeminle, eserin müellifinin yaşadığı çevre ve onun mana iklimine tesir eden şahıslar üzerinde duralım.

Memlûkler

Memlûk Devleti (1250-1517), İslam ve Türk tarihinin en mühim siyasî teşekküllerinden biridir. Asya'dan kopup gelen ve Selçuklularla devam eden tarihî gelişmenin tabii bir uzantısı olan Memlûk tarihi, diğer bir yönüyle de İslam medeniyetinin Mısır'daki bir tezahürüdür. Türk adının yeniden bütün kudret ve azametiyle bir kez daha tarihe mâl olduğu devirdir.⁶

Abbasîler devrinde, vali sıfatıyla Mısır'a gönderilen Türk ırkına mensup kumandanlar, bu ülkede hüküm süren siyâsî ve iktisâdî buhranları bertaraf etmek gibi büyük bir hizmette bulundular. Bu hizmet sayesinde kazandıkları şöhret, birtakım Memlûk gruplarının teşekkülü ile bir kat daha arttı.⁷ Bu Memlûk gruplarına istinad etmek suretiyle 868'de Mısır'a gelen ve Türk Memlûklerinin desteği sayesinde

⁵ a.g.e., s. 112-113

⁶ Altan Çetin, *Memlûk Devletinde Askerî Teşkilât*, İstanbul, 2007, s. 5.

⁷ Şehabeddin Tekindağ, *Berkuk Devrinde Memlûk Sultanlığı*, İstanbul, 1961, s. IX.

burada ilk Müslüman Türk sülâlesini kuran Ahmed b. Tolun oldu. Tolunoğulları'nı ekseriyeti Türkler'in teşkil ettiği İhşîdîler takip etti (935/969). Mısır'da Fâtımîler'den sonra hüküm süren Eyyûbîler zamanında pek çok Kıpçak köle satın alındı. Tabii olarak Kıpçaklar dilleri, adet ve an'anelerini de getirdiler. Öte yandan Harezmliler ile sıkı temaslar kurulmuş ve esir düşerek Mısır'a yollanılan Harezmliler, Kıpçaklar ve Oğuz-Türkmenler ile beraber Mısır'da Türk ekseriyetini çoğaltmışlardır.⁸

Memlûk emiri Aybeg 1260'ta Eyyûbî hanedanını devirdi. (Memlûk-Kıpçak hanedanının asıl kurucusu 1259'daki 'Ayn Câlût savaşında Moğollar'a galip gelen Sultan Baybars'tı.)⁹ 1517'deki Osmanlı fethine kadar Mısır ve Suriye'yi ellerinde tutan Memlûkler iki kola ayrıldılar: Çoğunlukla Kıpçaklar'dan oluşan Bahrî Memlûkler (1250-1382) ve çoğunlukla Kafkasya Çerkezlerinden oluşan Burcî Memlûkler (1382-1517).¹⁰

Memlûk sultan ve emirlerinin bazılarının Arapça biliyor hatta, Arapça ve Türkçe eserler bile veriyor olmalarına karşın Sultan Kayıtbay, Muhammed b. Kayıtbay ve özellikle son Memlûk sultanı Kansu Gavri gibi birçok sultan ve emir de okumuş değildi ve sadece Türkçe konuşuyorlardı. Böylece Türkçe, idareci sınıfın dili olmakla büyük bir önem kazanmıştı ve bunun sonucunda Arapça konuşan halkın Türkçe'yi öğrenmesini kolaylaştırmak için birçok gramer ve sözlük telif edildi. Emir ve sultanların iradesi ile birtakım Türkçe eserler yazıldı veya Arapça'dan ve Farsça'dan tercüme edildi. Ayrıca Türkçe'nin diğer sahalarının birçok edebî eseri, onların kütüphaneleri için istinsah edildi. Böylece Horasan, Altın Ordu, Azerbaycan, Anadolu, Suriye ve Mısır arasında canlı bir kültür münasebeti oluştu. 14. yüzyılda Emir Soyurgatmış tarafından tesis edilen Kahire Medresesi'nde Altın Ordu ve

⁸ a.g.e. , s. 25-26

⁹ Janos Eckmann, *Harezmi, Kıpçak ve Çağatay Türkçesi Üzerine Araştırmalar*, (Yayın Hazırlayan: Osman Fikri Sertkaya), Ankara, 1996, s. 52.

¹⁰ C. E. Bosworth, *İslâm Devletleri Tarihi*, (çev. E. Merçil - M. İpşirli), İstanbul, 1980, s. 82.

Türkistan'dan gelen âlimler, hoca olarak faaliyet gösterdiler.¹¹

Bütün bu tarihî gerçekler bize gösteriyor ki; Mısır topraklarında Oğuz-Türkmence, Kıpçakça ve Harezmce'nin etkisi altında gelişen bir Türkçe teşekkül etmiştir. Birnbaum, Ubûdî'nin eserinden yola çıkarak bu bölge diline atfettiği Mısır Osmanlıcası (Egyptian Ottomanica)¹² tabirini bu sebeple kullanmış olmalıdır.

Mısır'da Osmanlılar

Sorarsan nidüğün peygâm-ı Mısır'un

Ki olmuş ümm-i dünyâ nâmı Mısır'un

Ubûdî

Dünyanın en kudretli imparatorluğu haline gelmiş olan Osmanlı Devleti'nin ikinci güçlü devlet olan İran'ı yendikten sonra, üçüncü güçlü devlet olan Mısır'ı da hâkimiyeti altına almak isteyeceği şüphesizdi. Esasen bu devletin elinde bulunan mukaddes şehirler Mekke, Medine, Kudüs ve Hz. Peygamber'in mübarek eşyaları Mısır'a seçkin bir yer sağlıyordu. Siyasî bir nüfuzu olmamakla beraber Abbâsî halifelerinin Kahire'de oturması da İslam âleminde Mısır'a ayrı bir gözle bakılmasına yol açıyordu. Nitekim 46 yaşındaki Osmanlı padişahı Yavuz Sultan Selim ile 80-85 yaşlarındaki Mısır Memlûk sultanı Kansu Gavri 1516'da Mercidâbık'ta karşı karşıya geldiler. Sultan Kansu Gavri öldürüldü. Böylece Suriye ve Mısır Osmanlı'nın eline geçti.¹³

¹¹ Janos Eckmann, *a.g.e.* , s. 52.

¹² Eleazar Birnbaum, *a.g.m.* , s. 81.

¹³ *Padişahlar Ansiklopedisi*, Tercüman Gençlik Dizisi Yayınları Ansiklopedi Dizisi:1, cilt: 2, İstanbul, s. 365-366.

16. yüzyıla yayılan bir dizi siyasî dalgalanma sonucu Arap kültür sahası, Osmanlı'nın çekim alanına girmiştir. Bu çekimin en güçlü olduğu sahayı 1517'de İstanbul'un yörüngesine oturan Kahire merkezli klasik Memlûk kültürü temsil eder. Bünyesinde Fatımî ve Eyyûbî geleneklerini barındıran bu kültürün İslam şemsiyesi altındaki Doğu Akdeniz havzasına vurduğu damga, şehir hayatından mimarîye, toplumsal törelerden aile bağlarıyla güçlendirilmiş hanedan yönetimlerine kadar zengin bir mirasın yaşanmış ifadesidir. Osmanlı'nın, Memlûk hâkimiyetine karşı yaptığı ikinci hamle 1517'de Kahire'nin doğrudan İstanbul'a bağlı bir eyalet merkezine dönüştürülmesidir.¹⁴

Yavuz, Mercidâbık zaferinden dört gün sonra Halep'e girer. Halep'de 18 gün kalan Yavuz'un adı cuma hutbesinde ilk defa okunur. Hatip, Sultan Selim'i "Hâkimü'l-Haremeyni's-Şerifeyn" (Mekke ile Medine'nin hâkimi) olarak anar. Sultan Selim hatibin sözünü keserek "Hâdimü'l-Haremeyni's-Şerifeyn!" (Mekke ile Medine'nin hizmetkârı) der.¹⁵

İbrâhim Gülşenî'nin Mısır'ı fethi esnasında karşılaştığı Yavuz Sultan Selim şair, filozof ve mutasavvıf kimlikleri ile tanınır. Gösteriştan uzak ve mütevazı bir yaşantıyı tercih eden Yavuz, Muhyiddin Arabî ve Mevlânâ Celâleddin Rûmî'ye büyük saygı duymuştur. Bu iki büyük mutasavvıfın temsilcisi olduğu vahdet-i vücud anlayışını, Kemalpaşa-zâde'ye verdirmiş olduğu fetva ile âdetâ devlet koruması altına almıştır. İnsan hayatında yol gösterici bir velînin lüzumuna inanan, meşâyîhe ve tasavvuf çevrelerine yakın bir padişah olarak tanınan Sultan Selim bir şiirinde "*Pâdişâh-ı âlem olmak bir kuru gavgâ imiş / Bir velîye bende olmak cümleden a'lä imiş*" diyerek meşâyîhe duyduğu saygı ve sevgiyi dile getirmiştir. Sultan Selim, Mısır'ı fethedince de şeyhlerin manevî nüfuzundan istifade etmek lüzumunu

¹⁴ Andre Raymond, *Yeniçerilerin Kahiresi*, (çev. Alp Tümertekin), YKY, İstanbul, 1999, s. 7-8.

¹⁵ *Padişahlar Ansiklopedisi*, s. 367.

hissetmiştir.¹⁶ Yavuz Sultan Selim, Mısır'ı fethedip Kahire'ye girdiğinde İbrâhîm-i Gülşenî'yi ziyâret edip bir ihtiyacı olup olmadığını sormuş ve Gülşenî'nin Kahire'de inşâ ettiği tekkesinin arsasını ona bağışlamıştır.¹⁷

Mısır fatihi Yavuz Sultan Selim'in 1520'de ölümü üzerine tahta, cihan tarihinin en kudretli hükümdarlarından olan Kanûnî Sultan Süleyman oturmuştur. Kanûnî, Mısır'a karşı babası Selim'e göre daha ılımlı bir siyaset izlemiştir. Mısır fethedildiği zaman orada Osmanlı hâkimiyeti için tehlikeli bulunan bazı kimselerle bilginler ve sanatkârlar İstanbul'a göç ettirilmişlerdi. Bunların sayısı 1800 kişi kadardı. Onlar bu durumdan şikâyetçi olup ülkelerine dönmek isteyince Kanûnî, Mısırlılardan isteyenlerin dönmelerine, isteyenlerin kalmalarına izin verdi. Kanûnî yaptığı icraatlarla Osmanlı tebaasında tam bir güven duygusu yerleştirdi.¹⁸

Tasavvuf çevreleri için oldukça önemli bir şahsiyet olan Kanûnî'nin tasavvuf büyükleriyle münasebeti Manisa'daki şehzadelik yıllarına kadar uzanır. Kânûnî'nin hayatında tasavvuf ve tasavvuf büyüklerine yakınlığı ile ilgili pek çok örnek vardır. Kaynaklar Kânûnî'nin Mevleviyye, Nakşibendiyye ve Halvetiyye tarikatlarıyla güçlü bir manevî bağının olduğunu belirtir. Hayatının sonlarına doğru Halvetî şeyhi Nûreddinzâde'ye intisab ettiği ve onu zaman zaman saraya davet ederek sohbetlerinden istifade ettiği nakledilir.

İbrâhîm Gülşenî'nin Kânûnî'ye zikir telkininde bulunduğu dair ifadelerin yer aldığı kaynak Muhyî'nin *Menâkıb-ı İbrâhîm Gülşenî* 'sidir. Gülşenî tarikatı kurucusu ve şeyhi İbrâhîm Gülşenî'nin uzun hayatında Kanûnî döneminin ayrı bir

¹⁶ Himmet Konur, *İbrâhîm Gülşenî*, İnsan Yay. , İstanbul, 2000, s. 66-67-68-69.

¹⁷ Nihat Azamat, "İbrâhîm Gülşenî", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, c. 21, İstanbul, 2000, s. 303. (Himmet Konur, Gülşenî tekkesinin arsasını Yavuz Sultan Selim'in bağışladığına dair herhangi bir belge bulunmadığını kaydetmektedir. Bakınız: Himmet Konur, *a.g.e.* , s. 91.)

¹⁸ Padişahlar Ansiklopedisi, *a.g.e.* , s. 388-389-390.

yeri vardır. Muhyî'nin *Menâkıb*'ında yer alan ifadeler, yargılanıp idam edilmek üzere İstanbul'a çağrılan İbrâhîm Gülşenî'nin, Kanûnî tarafından büyük bir iltifata layık görülmesini ve bu beklenmedik karşılamının Gülşenîler arasında meydana getirdiği şaşkınlık ve sevinci yansıtır.¹⁹ Ubûdî'nin de kendi eserinde, Muhyî'nin *Menâkıb*'ından özet olarak verdiği kısımlarda İbrâhîm Gülşenî'nin oğlu Ahmed Hayâlî ve iki halifesiyle İstanbul'a gelişi, İbrâhîm Paşa'nın bu gelişi padişaha arz etmeyip onu itham edebilmek için somut deliller araştırması, bu amaçla Şeyhülislam Kemalpaşazâde, Fenârîzâde Muhyiddin Efendi ve Kâdirî Efendi'yi görevlendirmesi ayrıca bazı âlimleri tebdil-i kıyafet meclisine göndererek sohbetlerini dinletmesi, İbrâhîm Paşa'nın altı ay sonra Kemalpaşazâde'ye bir adamını gönderip şeyhin bir kusurunu tespit edip etmediğini öğrenmek istemesi, Kemalpaşazâde'nin şeyh hakkında olumlu cevap göndermesi üzerine paşanın, şeyhi padişahla görüştürmeden Mısır'a göndermeyi düşünmesi, ancak İbrâhîm Gülşenî'nin bir vesileyle Kanûnî ile görüşmesi, padişahın ona saygı göstermiş olması, Kanûnî'nin kehhâlbaşına şeyhin kör olan gözlerini tedavi etmesini emretmesi anlatılmıştır.

İbrâhîm Paşa adına pek de hoş olmayan ve paşanın şahsî fikirlerinden kaynaklandığını düşündüğümüz bu durum, bir devlet adamı gözü ile bakıldığında onu bu duruma getiren bilgilerin haklılık payı ile beraber değerlendirilebilir. Zira Mısır eyalet yönetiminde Osmanlı'nın titizlikle uygulamaya çalıştığı temel devlet felsefesi; merkezî iktidarı tehdit edebilecek yerel güç odaklarını sistem dışında tutmak, eğer bunda başarılı olunamıyorsa Memlûk kökenli aileler arasındaki nüfuz dengesini İstanbul lehine çevirebilecek yeni güç odaklarını desteklemek şeklinde kendisini göstermiştir.²⁰

¹⁹ Himmet Konur, *a.g.e.* , s. 71-72.

²⁰ Andre Raymond, *a.g.e.* , s. 8.

İbrâhim Gülşenî o kadar çok seviliyor ve sayılıyordu ki dışarı çıkınca onu görmek isteyen halk birbirine düşüyor; hamama girdiğinde abdest ve yıkanma suyundan arta kalanları alabilmek için kan dökülüyor, vaaz ve zikri esnasında birçok kimse akıl dairesinden çıkıp cezbeye gelerek kendini kale duvarından atıp parçalanıyordu.²¹ Askerin ona gittikçe artan sevgisi ve bağlılığı, devlet adına bu bölgenin hâkimiyetini elinde bulunduran askerlerin devlet otoritesi dışında bir başka otoriteye bu kadar güçlü bir bağlılık duyması, son Memlûklü hükümdarı Tomanbay'ın öldürülmesinden sonra dul kalan eşi ile Gülşenî'nin oğlu Ahmed'in izdivacı ayrıca Mısır'ın çok yakın bir zamanda Vali Hain Ahmed Paşa'nın isyanına sahne olması, İbrâhim Paşa'nın bu şekilde davranmasına sebebiyet vermiştir.

Kendisi de bir Gülşenî derviş olan ve eserinde İbrâhim Gülşenî'ye ayırdığı kısmı Muhyî'nin Menâkıb'ından derleyen Ubûdî'nin, manevî iklimine yaklaşmak, onun nasıl bir tasavvuf deryasında yüzdüğünü görmek ve onu bir başka âleme ulaştıran duygu ve düşünce merhalesini anlamak açısından İbrâhim Gülşenî'ye ve Gülşeniyye tarikatına temas etmek yerinde olacaktır.

İbrâhim Gülşenî ve Gülşenî Tarikatı

İbrâhim Gülşenî, Âmid'de (Diyarbakır) dünyaya gelmiştir. Hayatı hakkında bilinenler geniş ölçüde oğlu Ahmed Hayâlî'nin halifesi Muhyî-i Gülşenî'nin Menâkıb-ı İbrâhim Gülşenî adlı eserine dayanmaktadır. Ancak Muhyî onun nerede doğduğuna dair bilgi vermemiştir. Doğum tarihi konusunda çelişkili bilgiler vardır. İbrâhim Gülşenî, Muhyî'ye göre 940'ta (1534) vefat ettiğinde 114 yaşındadır. Dolayısıyla 826'da (1423) doğmuş olduğu düşünülebilir. Kültürlü bir aileye mensup olan İbrâhim Gülşenî'nin müderrislik yapan dedesi İbrâhim tasavvufa dair birçok eserin müellifidir. Fıkıh, kelam ve mantık dallarında eserlere sahip bir âlim olan

²¹ Himmet Konur, *a.g.e.* , s. 155.

babası Muhammed Âmidî ise oğlu iki yaşındayken ölünce Gülşenî'nin bakımını ve yetiştirilmesini amcası Şeyh Seydî Ali üzerine alır. Dört yaşına geldiğinde Burûc sûresine kadar geçmiş, kendi başına Kur'an'ı hatmetmiş ve Türkçe kitaplardan tefsir ve hadis okumaya başlamıştır. 7-10 yaşlarında da mübarek geceleri sabaha kadar ihya etmiş oyun ve eğlenceye gitmemiştir. 15 yaşında tahsil için kimseye haber vermeden Mâverâünnehir'e gitmek üzere yola çıkan İbrâhim Gülşenî, Tebriz'de kalmış ve burada medrese öğrenimi görmüştür.²² Akkoyunlular'ın en meşhur hükümdarı Uzun Hasan'la olan iyi ilişkileri sonucunda Molla İbrâhim'in saray içerisinde itibar ve nüfuzu artar. İlim adamlarını himaye eden ve ilmî mübahase ve münakaşalardan zevk duyan Uzun Hasan sayesinde İbrâhim Gülşenî büyük sayılabilecek bir servet edinmiştir. Fakat bu servet onu sıkıntıya gark etmiş ve birçok tasavvuf büyüğünün hayatlarında gördüğümüz bir buhran sonucu cezbe haline girip bütün malını, binlerce filori tutarındaki parasını, nesi var nesi yoksa hepsini “Hak yoluna feda olsun.” diyerek hibe etmiştir.²³ Bir müddet bu buhranı atlatamayan İbrâhim Gülşenî Karabağ'da karşılaştığı Dede Ömer Rûşenî'ye büyük bir muhabbet duymuş ve ona intisap etmiştir. Vefatından birkaç gün önce Dede Ömer'in halife ilan ettiği Gülşenî çok sayıda müridi ile hacca gitmiş ve Mekke'de bazı Mısırlı âlimlerle tanışmış, Akkoyunlu Devleti'nin siyasî istikrarsızlıklar yaşadığı yıllarda ise ailesi ile Diyarbakır'a gitmiştir. En hacimli eseri olan kırk bin beyitlik *Ma'nevî*'yi, Mevlânâ'nın *Mesnevî*'sine nazire olarak yazmıştır.²⁴ Muhyî, Mevlânâ'nın *Mesnevî*'sindeki birçok beyitte Ömer Rûşenî ve İbrâhim Gülşenî'nin geleceğini haber verdiğini kaydeder. Mevlânâ'nın, Gülşenî'yi müjdelediği görüşü Mevlevî kaynaklarında da yer alır. Sakıp Dede, İbrâhim Gülşenî için “Teslîm-i emânet-i Mevlevîye ve himâyet-i Ma'nevîye” diyerek bu hususu tevsik eder.²⁵ Bu durum

²² Nihat Azamat, *a.g.e.*, s. 301-302.

²³ Himmet Konur, *a.g.e.*, s. 107-108.

²⁴ Nihat Azamat, *a.g.e.*, s. 302.

²⁵ Mustafa Koç, “Kâhire Mevlevîhaneleri”, *Sanat Tarihi Araştırmaları*, sayı: 1, İstanbul, 2006, s. 103-104.

elbette ki iki tarikat arasındaki manevî bağı güçlendirmiştir. Bu hususla ilgili olarak Gülşenî'nin şu beyti manidardır:

Gülşenî dervîşidir gül, goncelerdir Mevlevî

Bülbül-i şeydâ okur geh Mesnevî geh Ma'nevî

Ubûdî'nin eserinde de ifade ettiği gibi Gülşenîler ve Mevlevîler *Mesnevî* ile *Ma'nevî* arasında bir ayırım gözetmemektedirler. Kendisine Gayrimüslimlerin bile intisap ettiği; bebekken konuşma, küçük yaşta ilm-i ledün sahibi olma, gaybı bilme, tayy-ı mekân, bir başka veliyi kendine tâbi kılma, kendisini halk için feda etme, hastalıkları iyileştirme, Osmanlı'nın Mısır'ı alacağını önceden haber verme gibi birçok kerameti olan²⁶ Gülşenî, Mısır'a geçmeye karar verir ve Kahire 'de Birketü'l-Hac denilen yerde kısa süre konaklar. Dede Ömer Rûşenî'nin daha önce Mısır'a yerleşen halifesi Timurtaş vasıtasıyla Memlûk sultanı Kansu Gavri kendisine Kubbetü'l-Mustafa adlı zâviyeyi tahsis eder. Bu durum eserimizde şöyle ifade edilir: “...*Pes bir cum'a günü Kâdiye'l-kuzât Mevlânâ 'Abdülber bin Şihna ve Şeyh Timurtaş ve Şeyh Şâhîn kâtibe's-Sirâce-zâde ve ba'zı aḥbâb ve mâ-beynlerinde niçe muḥibb ve müştâk hem sulṭân Kayıtbay ve hem Hâzret-i Gülşenî'yi ziyârete gelürler. Ve dirler ki: Sulṭân Gavri sizlere bir mekân-ı münâsib bulmak itmegin çünki 'uzlete ve tenhâlığa mu'tâdsız... Gülşenî Hâzretleri buyururlar ki 'Kimseye benüm için elem virmeñ. Eger kendi nefslerinden gayrı bir nesne zuhûr iderse [câyizdür] hele üç güne degin şabr eyleñ. Sulṭâna 'arz itmeñ.' diyicek du'â idüp cüdâ olurlar...*”²⁷ Gülşenî'yi burada ziyaret eden sultan onu Kahire'ye davet eder. Kahire'de bütün camileri dolaşan şeyh, Bâbü Züveyle semtinde bulunan Müeyyediyîye Camii'nde bir hücrede erbain çıkarır. Daha sonra buraya yerleşir. İbrâhim Gülşenî Osmanlı'nın Mısır'ı fethinden önce Kahire'ye yerleşmiştir. Onunla aynı tarikata mensup Şeyh

²⁶ Himmet Konur, *a.g.e.* , s. 94-103.

²⁷ Ubûdî, *Menâkıb-ı Evliyâ-yı Mısır*, v. 89a-89b.

Demirtaş ve Şeyh Şâhin'in Mısır'a yerleşmesi ise daha önce olmuştur. Bu da göstermektedir ki Mısır'a şeyh akını Osmanlı'nın gelişinden önce başlamıştır.²⁸

Kahire'de irşad faaliyetini sürdüren İbrâhim Gülşenî'nin şöhreti kısa zamanda etrafa yayılmıştır. İbrâhim Gülşenî, örnek aldığı Mevlânâ gibi kapısına gelen kim olursa olsun geri çevirmeme anlayışına sahiptir. Zaten tarikatın kısa sürede çok geniş bir alana yayılmasında halkla kolayca bütünleşebilen bir yapıya sahip oluşunun da rolü büyüktür. O da Mevlânâ gibi herkese kapısını açık tutmuştur. Öyle ki halifelerinden Hasan Zarîfî, önce Zeyniyye tarikatından Pîrî Halîfe'den biat almış, Mısır'a uğradığında İbrâhim Gülşenî'ye intisap etmiş ve onun halifesi olmuştur.²⁹ Ömer Rûşenî'nin, halifeleri ile İran'dan Kuzey Afrika'ya, Kırım'dan Balkanlar'a yayılan Halvetîlik, menşeyi Oğuz Ata'ya dayandıran İbrâhim Gülşenî'nin ilmî ve manevî yüceliği ile gelişme kaydeder ve Halvetîlik içinden çıkan bu kol esas teşkilatlanmasını Mısır'da gerçekleştirir.³⁰ Böylelikle bu Halvetî damar kurucu Şeyh İbrâhim Gülşenî'den sonra Gülşenî adını alır.

Gülşenîlik gibi kendisinden birçok şubenin meydana çıktığı ve İslam dünyasının en yaygın tarikatı olan Halvetiyye tarikatından da yeri gelmişken kısaca bahsedelim:

Halvet, tasavvuf ıstılahı olarak hiç kimsenin bulunmadığı bir halde ve yerde Hak ile sırren (manen) konuşmak demektir.³¹ Halvetiyye tarikatı manevî bir eğitim yöntemi olan halvete ayrı bir önem ve özen gösterirdi. Mutasavvıfların da büyük önem verdiği halvet, nefis terbiyesi ve tezkiyesi için eskiden beri kullanılmıştır. Halvet ile mürit; beden ve ruh, madde ve mana yokuşlarından kemale varmak,

²⁸ Himmet Konur, *a.g.e.* , s. 94-103.

²⁹ *a.g.e.* , s. 87-88.

³⁰ Mustafa Koç, *a.g.m.* , s. 99-100.

³¹ Himmet Konur, *a.g.e.* , s. 25.

arzdan semaya uzayan bu yolda muttasıl ilerleyerek mana iklimine varmak diler. Mürîd halvette tevbe, zikir, murakabe, namaz ve oruç gibi ibadetlerle manevî yönden olgunlaşırken; az yemek, az uyumak, az konuşmak gibi hususlara gösterdiği dikkatle de maddî yönden kemale erer. Başarılması çok güç bir imtihanla karşı karşıya olan müridin işi hiç de kolay değildir. Zira dış dünya bütün cazibesi ile müridin ihlas ve azmini kırmanın fırsatını kollamaktadır.

Hazar denizinin güneybatısında bulunan Geylân bölgesindeki Lâhîcân'da doğup büyüyen Ömer el-Halvetî, İbrâhim Zâhid-i Geylânî'nin halifesi olarak Hârizm'de irşad faaliyetlerinde bulunan amcası Ahî Muhammed Halvetî'ye intisab etmiş onun ölümünden sonra da irşad makamına geçmiştir. Ömer el-Halvetî daha sonra Karakoyunlu hâkimiyetinde bulunan Tebriz'e giderek irşad faaliyetlerini burada sürdürmüştür. Tarikat silsilesi, Ahî Muhammed vasıtasıyla İbrâhim Zâhid-i Geylânî'ye nispet edilen ancak kurumsallaşmış bir tarikat halini almayan Zâhidiyye silsilesi ile birleşir. Silsile; İbrâhim Zâhid-i Geylânî'nin halifesi Sadreddin Erdebîlî'de Safeviyye, Ömer el-Halvetî'de Halvetiyye tarikatına dönüşmüştür. Ömer el-Halvetî'nin vefatından sonra tarikatın silsilesi Ahî Mîrem (ö. 812/1409), Hacı İzzeddin (ö. 828/1425), Sadreddîn-i Hiyâvî (ö. 860/1455) şeklinde devam ederek tarikatın ikinci piri, bir bakıma gerçek kurucusu olan Seyyid Yahya-yı Şîrvânî'ye ulaşmıştır. Halvetiyye tarikatı Azerbaycan'da kurulmuş, gelişmiş ve buradan Anadolu'ya, Anadolu'dan da Balkanlar, Suriye, Mısır, Kuzey Afrika, Sudan, Habeşistan ve Güney Asya'ya kadar yayılmıştır. Gülşenî'nin hayatında çok önemli bir yeri olan Dede Ömer Rûşenî, Yahya-yı Şîrvânî'nin en önemli halifelerinden biridir.³²

³² Süleyman Uludağ, "Halvetiyye", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, c. 15, İstanbul, 1997, s. 393-394.

Kalbi tasfiye, her an “Kelime-i Tevhîd”i dilden düşürmeme, mâsivadan uzaklaşıp, Zikr-i Celâl ile meşgul olmak gibi özellikleri haiz olan³³ Halvetiyye tarikatı; Rûşeniyye (kurucusu Dede Ömer Rûşenî, ö. 892/1487), Cemâliyye (kurucusu Cemâl-i Halvetî, ö. 899/1494), Ahmediyye (kurucusu Yiğitbaşı Ahmed Şemseddin, ö. 910/1504) ve Şemsiyye (kurucusu Sivâsî, ö. 1006/1597) olarak dört ana kola ayrılmış bu kollardan çeşitli şubeler meydana gelmiştir.

Halvetiyye’nin birçok kolu Muhyiddin ibnü’l-Arabî’nin vahdet-i vücud görüşünden etkilenmiş, bu etki Ahmediyye kolunun Mısriyye şubesinin kurucusu Niyâzî-i Mısırî’de en ileri dereceye ulaşmıştır.³⁴ Dolayısıyla İbrâhim Gülşenî de İbnü’l-Arabî’nin sistemleştirdiği vahdet-i vücud görüşünü benimsemiştir. Gülşenî’nin düşüncelerini şekillendiren diğer iki isim ise; İbnü’l-Fârız ve Mevlânâ Celâleddîn Rûmî’dir.³⁵ Başlangıcından itibaren Kübrevîlik, Nakşibendîlik ve Mevlevîlikle yakınlık kurmuş olan Gülşenî tarikatı özellikle Mevlevîlik’le yakınlaşmanın ötesinde bir benzerlik göstermiştir. Ubûdî’de bir beytiyle bu yakınlığa dikkat çekmiştir:

İçerler Gülşenî’den Mevlevî’den

Şerâb-ı ‘aşkı hâs ü ‘âmı Mısır’un

Gülşenîler ile Mevlevîler arasındaki benzerliği giyim, zikir, sema ve mûsikî sazlarında görmek mümkündür. Zikir meclislerinin sesli olması sebebi ile şiir ve mûsikîye önem veren Gülşenî tarikatında zikir temposu hızlandığında kudüm, mazhar, bendir gibi vurmalı sazlar çalınırdı. Gülşenî tacının pembe renkli ve yeşil

³³ Selçuk Eraydın, *Tasavvuf ve Tarikatlar*, Marmara Üniversitesi İlâhiyat Vakfı Yayınları 82, İstanbul, 2004, s. 390.

³⁴ Süleyman Uludağ, *a.g.e.*, s. 395.

³⁵ Himmet Konur, *a.g.e.*, s. 150.

destarlı olması, dervişler zikir hareketlerini yaparken yukarıdan bakıldığında onların bir gül goncasının açılıp kapanması gibi görünmesini sağlar.³⁶

Lâtîfî'nin “Ol bir aziz idi ki âsitânesinde, âbid ve âsîye red yoğidi. Bu bâisten hânkâhında envâi tavâyiften mülhid ve mübâhî çoğidi...”³⁷ diye tanıttığı, 940/1534 yılının ramazanında ortaya çıkan taunun kalkması için kendisinden dua isteyen halka “Benim ruhum cümlenize feda ve ıvaz olsun.” diyecek kadar fedakâr olan Hak aşığı İbrâhîm Gülşenî, 9 Şevval 940 (24 Nisan 1534) tarihinde vefat eder.³⁸ İbrâhîm Gülşenî'den sonra oğlu Ahmed Hayâlî posta oturur. Ahmed Hayâlî de babasındaki açıklık anlayışını ve Mevlevîlerle kurulmuş olan sıkı ilişkiyi devam ettirmiştir. Öyle ki 965 yılındaki bir meclisinde Mevlevî dostları bulunması sebebi ile ney, def ve diğer mûsıkî aletleri getirilip çalınır ve hatta Ahmed Hayâlî cezbelenir. Muhyî'nin *Menâkıb*'nda dile getirdiği üzere Kahire âsitânesinde Gülşenîliğin Mevlevîliğe gösterdiği yakın ilgi değişmemiştir.³⁹ Ubûdî'de hem Gülşenî hem de Ahmed Hayâlî dönemlerinde müritlere Mesnevî okutulduğunu belirtir.⁴⁰

Ahmed Hayâlî'nin ölünceye kadar yanında en mühim halifesi olarak bulunan Muhyî-i Gülşenî aslen Edirneli'dir. 935/1528-29 yılında doğmuş olduğu zannedilmektedir. Farsçaya ve Arapça'ya hakimdir.⁴¹ Bazı kaynaklar onun 1013/1603 yılında vefat ettiğini kaydeder. Muhyî'nin yanında yetişen talebelerinden olan *Menâkıb-ı Evliyâ-yı Mısır*'ın yazarı Ubûdî, hocasının ölümü için anlamlı bir tarih düşürür: “*Şehîd-i aşk-ı Cânân oldu Muhyî*”⁴² Medrese öğrenimini bitirdikten sonra Kahire'ye gelen ve Ahmed Hayâlî'ye inâbet eden Muhyî, Gülşenî hilâfeti

³⁶ Mustafa Kara, “Gülşeniyye”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, c. 14, İstanbul, 1996, s. 257.

³⁷ Himmet Konur, *a.g.e.*, s. 155.

³⁸ *a.g.e.*, s. 128-129.

³⁹ Mustafa Koç, *Bâleybelen*, s. 39.

⁴⁰ Ubûdî, *a.g.e.*, v. 128a.

⁴¹ Tahsin Yazıcı, *Menâkıb-ı İbrâhîm-i Gülşenî*, Ankara, 1982, s. VII.

⁴² Mustafa Koç, *a.g.e.*, s. 43.

icazetini alır ve tekkede İbrâhim Gülşenî'nin türbesinde türbedarlık görevine getirilir.⁴³ İyi bir şair ve son derece güçlü bir kalem olan Muhyî, tekkede dervişlere hocalık da yapar. İbn Arabî ve Mevlânâ Celâleddîn'in eserleri başta olmak üzere tasavvufî ve diğer dinî eserleri derslerinde okutan Muhyî, Mevlevîler'in ve mûsikîşinasların Kahire'deki meclislerine katılmayı da ihmal etmez. Büyük bir aşkla bağlandığı şeyhi ve kayınbabası olan Ahmed Hayâlî'nin 977'de vefatıyla derinden sarsılan Muhyî, şeyhini kendi elleriyle İbrâhim Gülşenî'nin yanına defneder. Muhyî *Menâkıb*'ında bu durumu şöyle ifade eder:

“Şehy Hayâlî 977'de vefât edince türbesine ben indirdim. Pîr'in (İbrâhîm Gülşenî) vefatından otuz yedi yıl sonraydı. Türbeyi açtık, bir güzel koku geldi, hazır bulunanların hepsi “Bu cennet kokusudur!” dediler. Aşağıya indim, koku ziyadelendi. Bu kokunun İbrâhîm Gülşenî'nin cesedinden geldiğini anladım. İstedim ki bir parça alayım, korkumdan cüret edemedim. Elimde mum vardı, baktım cesedi kefeni ile taze hâlde duruyor. Ben de bir titreme hâsıl oldu, tâzimle selam verdim. Öyle sandım ki bana ‘Aleyke selânullâhi yâ ibnî!’ dedi. Artık dayanamayıp bihtiyyar diz çöktüm, elimdeki mum da söndü. Benimle aşağıya inen Münkâşif Ammî Bilâl ki Ali Safvetî'nin lalasıydı, yukarı çıkmıştı, ben odada o iki diri ölüyle yalnız kaldım. Azametlerinden kendimi kaybediyordum, aklım başıma geldi, kendi kendime o mahalle şeytan girmez, zira o sultanlar saf aşk idiler dedim. Bir saat kadar içeride kaldım, sanki on beş yıl geçti...”⁴⁴

Muhyî gerek şairliği gerekse birçok farklı konularda keleme aldığı iki yüz eserle 16. yüzyılın en üretken yazarları arasındadır. İşte bu çok yönlü hocanın eğitiminden geçen ve hocası gibi şair olan Ubûdî, eserinde dili ustalıkla kullanmıştır. Çok iyi Arapça -büyük bir ihtimalle de- Farsça bilen Ubûdî bu zengin ifade gücünü,

⁴³ a.g.e. , s. 27-28.

⁴⁴ a.g.e. , s. 40.

mâsivâdan geçip mâverâi bir lisanla konuşmayı, mala değil manaya, şana değil Şanlı'ya yönelmeyi hocası Muhyî'den ve Muhyî'yi besleyen kaynaklardan içmiştir.

Ubûdî'nin Eserini Yazdığı Dönem: I. Ahmed Dönemi

Ubûdî'nin eserini yazmış olduğu dönemin, padişahı olan I. Ahmed zamanında, Osmanlı İmparatorluğu'ndaki siyasî ve sosyal gelişmelere kısaca değinmenin yerinde olacağını düşünüyoruz.

Babası III. Mehmed'in ölümü üzerine 1603'te tahta çıkan I. Ahmed 14 yaşının içindeydi. Osmanlı Devleti'nin tek hâkimi durumuna yükselmiş olan I. Ahmed saltanat üzerinde hak iddiasını bırakmamak için Fatih Kanunnâmesi'ni uygulayabilir ve tek kardeşinin vücudunu ortadan kaldırabilirdi, fakat bunu yapmadı. Yüz senelik bir geleneği bozarak Şehzade Mustafa'nın veliahtlığını ilan etti. Böylece yüz yıldan beri süregelen kardeş katline de son vermiş oldu.⁴⁵ I. Ahmed tahta oturduğu sırada Osmanlı İmparatorluğu, İran ve Avusturya ile savaş halindeydi. Bir taraftan Anadolu'da Celâli isyanlarının tehlikeli bir hal alması, bir taraftan İran'da başarı sağlanamaması ve diğer taraftan da Osmanlı-Avusturya savaşları Osmanlı'yı zor durumda bırakıyordu. Nihayet Osmanlı-Avusturya arasında 1606'da "Zitvatorok Antlaşması" yapıldı. Bu antlaşmayla iki hükümdar arasında eşitlik prensibi kabul edilmiş ve Avrupa devletleri karşısındaki mutlak Türk üstünlüğü ortadan kalkmıştır. Batı cephesindeki bu gelişmeden sonra, doğu cephesinde de Osmanlı-İran arasında "İstanbul Antlaşması" yapıldı. Osmanlı'nın ilk büyük toprak kaybına uğradığı bu antlaşma ile aşağı yukarı bugünkü Türkiye-İran sınırı çizilmiş oluyordu. O sıralarda Anadolu'da Celâli isyanları gittikçe tehlikeli bir hal alıyordu. Karada bu acı başarısızlıklara imza atılırken, Osmanlı donanması, donanmanın takviyesine büyük

⁴⁵ *Padişahlar Ansiklopedisi*, Tercüman Gençlik Yayınları Ansiklopedi Dizisi: 1, c. 2, İstanbul, s. 527-529.

önem veren I. Ahmed zamanında başarılı bir dönem yaşamıştır. Kaptan-ı deryâ (Damad) Mehmed Paşa Hristiyan devletlerle işbirliği yapan Manoğlu Fahreddin'i mağlup etti. Arkasından Halil Paşa Kıbrıs sularında on kadar Malta korsan gemisi ile karşılaştı; bunları mağlup ederek devrin en büyük gemisi olan Karacchennem'i tahrip etmeyi başardı. Yine bu sırada Memi Kaptan ve Lala Cafer adlarındaki denizciler de düşmanı ağır kayıplara uğrattılar.

İran'la yapılan antlaşmanın bozulması üzerine 22 Mayıs 1615'te Vezîriâzam (Öküz) Mehmed Paşa, İran üzerine sefer yapmakla görevlendirildi. Ancak Mehmed Paşa, seferi ertesi yıla tehir etti ve bu durumdan faydalanan Şah Abbas da karşı tedbirlerini aldı ve Gence'yi tahrip ettirdi. Bu arada İstanbul'a gelen İran elçisinin eli boş dönmesinden sonra Nisan 1616'da Halep'ten büyük bir orduyla hareket eden Mehmed Paşa, Kars'a gelip burayı tahkim etti ve Revan ile Nihavend üzerine kuvvetler gönderdi. Böylece Revan seferi başarısızlıkla sonuçlanan (Damad) Mehmed Paşa, rakiplerinin de aleyhinde faaliyette bulunmaları yüzünden azledildi. Sultan I. Ahmed, Kanûnî'den sonra devlet işleriyle yakından ilgilenen ilk padişaktır. Genç yaşına rağmen azim sahibi olduğunu göstermiş, yerine ve zamanına göre sert tedbirler almaktan kaçınmamıştır.

Devrinde pek çok bilgin, şair, sanatçı ve mûsıkîşinas yaşamış olan I. Ahmed zamanının en önemli değişikliklerinden biri, saltanatın intikali meselesidir. O zamana kadar herhangi bir kuralı olmayan cülusta, bu padişaktan itibaren "ekberiyet" ve "erşediyet" yani hanedanın en büyük ferdinin tahta geçmesi usulü benimsenmiş, öteki şehzadeler sarayın özel bir yerinde kafes arkasında tutulmaya başlanmıştır.

Osmanlı tarihinin en ihtişamlı yapılarından biri olan Sultan Ahmed Camii onun tarafından inşa ettirilmiş, kendisi de temel atılırken altın bir kazma ile terleyinceye kadar bizzat çalışmıştır. Kâbe'ye de büyük hizmetlerde bulunmuş olan I.

Ahmed, yıkılmaya yüz tutan Kâbe duvarlarını İstanbul'dan ustalar göndererek tamir ettirmiş, Kâbe'nin kapısı üzerindeki kitabe ile altın oluğu yeniletmış, ayrıca duvarları tutması için halis altın ve gümüşten on altı kuşak yaptırıp Mekke'ye yollamış, İstanbul'da beyaz mermerden hazırlattığı bir minberi Medine'ye göndererek Mescidi Nebevî'nin eskiyen minberinin yerine koydurmuştur. Babasının türbesini de yaptıran I. Ahmed'in bugün mevcut olmayan, Üsküdar'da Kavak Sarayı Mescidi ile Beylerbeyi'nde İstavroz Mescidi'ni inşa ettirdiği bilinmektedir. Ayrıca Eyüp'teki sebilinden başka Alemdar'da, Tophane'de, Tersane'de, Üsküdar Kavak İskeleyi'nde ve Haydarpaşa'da yaptırttığı çeşmeler ise, ne acıdır ki imar faaliyetleri sırasında ortadan kalkmıştır. Devrinde ilk defa tütün ithaline izin verilmiş, bunun yanında ülke çapında içki yasağı uygulanmıştır.

Elli bir gün süren bir mide hastalığı sonucu 22 Kasım 1617'de yirmi sekiz yaşında vefat eden I. Ahmed zevk ve safaya kapılmayan, dindar ve hayır sahibi bir padişah olduğu için halkın güvenini kazanmıştı. Sert tabiatlı idi; ihanet edenleri affetmez ve sertliği yüzünden devlete hizmet edenlere dahi zaman zaman acımasız davranırdı. Ava ve cirit oyununa meraklı olduğu, ara sıra Edirne ve Bursa'da ava çıktığı bilinmektedir. Hattat ve usta bir şair olan ve şiirlerinde Bahtî mahlasını kullanan Sultan Ahmed'in küçük bir divanı vardır.⁴⁶

Mehmed Paşa (Damat)

Ubûdî'ye eserin yazımı için emir gönderen Mehmed Paşa, İstanbul'da Karagümrük'te öküz nalbantlığı yapan bir ustanın oğludur. Muhaliflerinin yakıştırmaları sonucu babasının mesleğinden hareketle "Öküz" lakabıyla da anılır. Mehmed Paşa 1567'de Harem'e girerek burada eğitim görmüş, ardından çeşitli görevler üstlenmiştir. İçkiler kethüdâlığı ve silâhdarlık yapmıştır. I. Ahmed

⁴⁶ Mücteba İlgürel, "Ahmed I", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, c. 2, İstanbul, 1989, s. 30-33.

döneminde kendisine vezirlik verilmiş ve Yemenli Hasan Paşa'nın yerine 1607'de Mısır valisi olmuştur. Bu görevi sırasında ihtilaf halinde bulunan askerî gruplara karşı etkili tedbirler almış; olaylara karışanları cezalandırmış, halktan çeşitli adlar altında toplanan vergileri kaldırmıştır. Bu faaliyetleri onun dönemin kaynaklarında ikinci Mısır fatihi olarak adlandırılmasına vesile olmuştur.⁴⁷ Ayrıca Mehmed Paşa, şehircilik sorunlarına da yakın ilgi göstermiştir. Öyle ki toz ve çöp birikintisi bir zirâ toprağı bile Kahire sokaklarından temizletmiştir.⁴⁸ Dört buçuk yıl sürdürdüğü Mısır Beylerbeyiliği döneminde önemli imar faaliyetlerinde bulunmuş, Mısır'daki hizmetleri padişah tarafından takdir edilerek 1611'de İstanbul'a çağırılmıştır. İstanbul'a gelince Gevherhan Sultan'la nikâhlanıp kaptan-ı deryâ daha sonra da sadrazam olmuştur. Kasım 1616 tarihinde azledilmiş ve daha sonra Sofu Mehmed Paşa'nın yerine kaymakamlık görevine getirilmiştir. Beklenen ümitleri karşılayamayan Sadrazam Halil Paşa'nın azledilmesiyle Ocak 1619 tarihinde ikinci defa sadrazam olmuştur. Bu ikinci sadaretinde sikke tashihiyle hazineyi rahatlatan Mehmed Paşa, Kaptan-ı Deryâ Güzelce Ali Paşa ile anlaşmazlığa düşünce II. Osman'ın da uygun görmesiyle görevden alınmıştır (23 Aralık 1619). Halep Beylerbeyiliği ile İstanbul'dan uzaklaştırılan Mehmed Paşa, büyük maddî sıkıntılar içerisinde ve hasta olarak geçirdiği bir buçuk yıllık görevi esnasında iki defadan çok beylerbeyi divanına çıkamamış, hastalığının ilerlemesi sonucu 1621'de vefat etmiş ve sağlığında yaptırdığı Şeyh Ebûbekir Zâviyesi civarındaki türbesine gömülmüştür. Vakarı, haşmeti, saygınlığı, cömertliği ve hayırseverliği ile anılan ve Mevlevî olduğu bilinen Mehmed Paşa uğradığı hemen her yerde (Karagömrük, Ulukışla, Çatalca, Çanakkale, Kuşadası, Sakız ve Mısır) sivil, dinî ve askerî pek çok inşaat ve tamir faaliyetinde bulunmuştur. On civarında cami, mescit, vakıf ev, hamam, su kuyusu, su yolu, çeşme, dükkân, fırın, han, mektep, değirmen inşa ettiren Mehmed Paşa'nın, hac

⁴⁷ Mahmut Ak, "Mehmed Paşa Damad", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, c. 28, Ankara, 2003, s. 504.

⁴⁸ Andre Raymond, *Osmanlı Döneminde Arap Kentleri*, çev. Ali Berkay, İstanbul, 2000, s. 81.

yolculukları ve şark seferleri sırasında karşılaşılan zorlukları önemli ölçüde ortadan kaldıran Ulukışla Külliyesi ile Karagümrük'te külliye hüviyetindeki hayratı önemlidir.⁴⁹

UBÛDÎ VE ESERİ

a) Ubûdî'nin Hayatı

*Hudâ dâye kılup bu şehre Nîl'i
Toyurur 'âlemi in'âmı Mısır'uñ*

*Makâm-ı evliyâ vü enbiyâdur
'Ubûdî farzdur ikrâmı Mısır'uñ
Ubûdî*

Bu iki beyitle âdeta bu eseri kaleme alma sebebini ifşa etmiş olan Ubûdî hakkında çok fazla malumata sahip değiliz. Kaynaklarda Ubûdî'yle ilgili herhangi bir bilgiye rastlayamadık. Eserimizin müellifinin gerçek adı Ubûdî değildir. Ubûdî müellifimizin mahlasıdır. “*Kahire Üniversitesi Kütüphanesi'ndeki Türk Müşterek Biyografik Elyazmaları II*” adlı makalesinde Eleazar Birnbaum, Ubûdî'yi “Kahire'deki Gülşenî tarikatının şeyhi olan Ubûdî Gülşenî Hasan Efendi”⁵⁰ şeklinde tanıtmıştır. Kaynaklarda çok sayıda Şeyh Hasan maddesiyle karşılaşmamıza rağmen, Ubûdî ile zaman ve mekân olarak örtüşen bir Şeyh Hasan malumatına rastlamadık. Kendisiyle ilgili sahip olduğumuz tek kaynak elimizdeki eserinden ibaret olan Ubûdî, mütevazı kişiliğine uygun olarak kendisini sanki zamanın keskin gözlerinden gizlemiş gibidir. Bununla beraber Ubûdî ile ilgili tespit edilen üç kaynak vardır. Bunlardan biri, Ubûdî'nin, Gülşenî şeyhi Ahmed Hayâlî'den sonra posta oturan Ali

⁴⁹ Mahmut Ak, *a.g.m.*, s. 504-505.

⁵⁰ Eleazar Birnbaum, *a.g.m.*, s. 81

Safvetî için yazdığı mersiye⁵¹ dolayısıyla ona temas eden Muhyî-i Gülşenî, diğeri Lemezât'ın girişinde eserini hazırlarken yararlandığı eserler arasında Ubûdî'nin menakıbını zikreden Gülşenî şeyhi Hulvî ve sonunucusu da 1010/1601'de Mısır'a beylerbeyi olarak gelen Ali Paşa (Malkoçoğlu Yavuz) için hazırladığı çalışmasında paşaya takdim edilen kasideler arasında Ubûdî'nin kasidesine⁵² de yer veren Kelâmî.⁵³ Bu verilerden ve özellikle menakıbındaki ifadelerinden anlıyoruz ki o; Gülşenî âsitânesine mensup bir derviş, müellif ve şair, eserinin muhtelif kısımlarında yazmış olduğu şiirlerinden anladığımız kadarıyla da tevazu sahibi bir Hak aşığıdır.

⁵¹ Ubûdî, *Menâkıb-ı Evliyâ-yı Mısır*, v. 107a-109a

⁵² Ubûdî'nin Kelâmî'nin eserindeki mezbur kasidesi (Kelâmî, *Vekâyi-i Ali Paşa*, Süleymaniye Kütüphanesi, Hâlet Efendi Bölümü, nu. 612, vr. 97a-97b):

Bi-hamdillâh Hudâ'dan Mısır'a rahmet hem 'atâ geldi
Gidüp zûlmât-ı zulm ü nûr-ı 'adl-i Muştafâ geldi

Kemâl ü 'aciz ü fakr ü meskenetle hâzrete ümmet
Tazallüm eyledükde rûh-ı pâkinden nidâ geldi

Beşâret ehl-i Mısır'a bir 'Alî şüretde 'adlile
Meded göndermişüzdür derd-i zulme ol devâ geldi

Zuhûr itdi bu ma'nî zıll-ı Hâk'a Sultân Mehemmed'den
'Ali Paşa 'adâletle vezîr-i pâdşâ geldi

Celâlullâh'a mazhar olmağıla vâlî-i evvel
Kudûmiyle vilâyet halkma kaht u vebâ geldi

Cemâl ü lûtf-ı Hâk'ıñ mazharı mir'ât-ı sultânî
Cılasın merd-i şâdıkla şafâ-yı dil gınâ geldi

Ki ya'nî şıdk u 'adl ü hem hayâ ile şehâvetde
Ebû Bekr ü 'Ömer 'Osmân 'Alîyy-i Murtażâ geldi

Şerî' atle tarîkatle hakîkat bu sa'âdetle
Cülûs-ı taht-ı Yûsuf kıldı ol 'abd-i Hudâ

Ayağına nişâr-ı mâ-melek kıldı kamu a'yan
'Ubûdî fakr ehlinden du'â birle şenâ geldi

⁵³ Mustafa Koç, *a.g.m.*, s.103

Kendi adından her bahsedişinde Ubûdî adını mutlaka “bende, naçiz, abd, muhlis” sıfatlarıyla yan yana getirir. Şiirlerinden yola çıkarak diyebiliriz ki o; özü sözü bir, riyadan uzak, yaptığı hayrı ve ibadeti yalnızca Allah rızası için yapan; kendini adeta adı anılmaya değmeyecek kadar ehemmiyetsiz telakki eden, Hak yolunda nefsinin ıslah etmekten başka gayesi olmayan bir şahsiyettir. Nil’i bir sütüne, Mısır’ı nimetleri ile bütün âlemi doyuran bir cennet numunesi olarak gören Ubûdî Mısır’ı yayılan uhrevî ve manevî rayiha vesilesi ile sair diyarlardan üstün tutar.

b) Ubûdî’nin Eseri (Menâkıb-ı Evliyâ-yı Mısır)

b.1) Eserin Nüshaları

Hayatı hakkındaki bilgilerimiz Ali Safvetî’ye intisabı ve Gülşenîliği ile sınırlı olan Ubûdî’nin menakıbının iki nüshası mevcuttur. Tezimize konu olan daha eski tarihli olan nüsha, Kahire Üniversitesi Kitaplığı’ndan temin edilmiştir ve bu nüshayı Eleazar Birnbaum el yazması eserleri konu alan bir makalesinde tanıtmıştır.⁵⁴ Türkologları haklı olarak birkaç yönden eleştirdiğini düşündüğümüz Birnbaum, bu eserin Mısır’da unutulmuş olduğunu, Türkologların Mısır’ı önemli el yazmaları koleksiyonlarının merkezi olarak düşünmemelerinin doğru olmadığını, Türkçe el yazmaları açısından bakıldığında “Mısır Ulusal Kütüphanesi” haricinde, 3500’den fazla Türkçe el yazmasının Kahire Üniversitesi Kütüphanesi’ndeki açık raflarda bulunan kapalı kitap yığınlarında toz tutarak ve ihmal edilerek beklediğini belirtmiştir. Eserimizin diğer nüshası Kahire yazmasından kopya edilmiştir⁵⁵ ve bu nüsha “Staatsbibliothek zu Berlin”dedir. Her iki eserin de yazı biçimi aynıdır. İkisi de harekelidir. Eserimizde eksik olan 132a ve 132b Berlin nüshasından tamamlanmıştır. Berlin nüshasına ulaşmamız, eserimizde okunamayan bazı

⁵⁴ Eleazar Birnbaum, *a.g.m.*, s. 80-83

⁵⁵ Eleazar Birnbaum, *a.g.m.*, s. 80-81

kelimeleri doğru bir şekilde okumamızı da sağlamıştır. Bununla beraber Berlin nüshasının ilk dört varağında tamamen tahrip olmuş, okunması mümkün olmayan kısımlar göze çarpmaktadır.

b.2) Eserin Muhtevası

Elimizdeki yazma, birbiriyle ilintili ama her biri müstakil bir eser olabilecek hüviyet arz eden risaleler toplamını andırır. Bir tarafıyla Mısır'ın tarihî yapıları, bilhassa cami-mescit-medrese ve türbeleri hakkında ilk elden ve ansiklopedik mahiyette bilgiler veren bir gezi rehberi, diğer taraftan da Mısır'da şöhret bulmuş ulema ve sûfilerin tarihî ve menkıbevi biyografilerine yer vermiş emsalsiz bir eser görünümündedir. Ubûdî bütün bu malumatı, İslam tarihinin en netameli mevzularından birisi olan mezar kültürü ve kabir ziyareti âdâbına dair verdiği hacimli bilginin ardından sıralar. Mevzuların birbiri ile alakası buradan başlar. Kabir ziyareti merasimi, ziyaret mahalleri ve ziyaret edilen mühim simaların halleriyle devam eden eser aşama aşama bütünlük arz eden bir yapıya kavuşur. Eserimiz bir sûfi tarafından kaleme alındığı halde farklı düşüncelerin görüşlerine yer vererek ve bu görüşlere kaynaklık eden dinî delilleri tek tek ortaya koyarak meseleye ilmî bir cepheden bakar.

Eser birçok cepheden yenilikler ihtiva eder. Öncelikle Osmanlı Dönemi Mısır'ını modern bir anlayışla tarihî açıdan ele alan ilk ve yegâne eserdir. Bu yegânelik sunulan bilgilerin bir eserde topluca görülmesinden kaynaklanır. Diğer çalışmalarda özellikle Kahire'nin tarihî yapıları dağınık bir halde bulunurken Ubûdî'nin eseri bu yapıları topluca verir. Şifahî rivayetlerin de toplandığı eser, Mısır tarihî arkeolojisi ve Osmanlı Dönemi Mısır hayatı hakkında kıymetli bilgiler içerir.

Daha önce de belirtildiği gibi eser, menakıpname olma niteliğinin yanı sıra, tarihî ve dinî bazı ilgi çekici hatta belki de başka kaynaklarda bulunmayan bilgileri de içeren karma bir özellik arz eder. Dolayısıyla bu eserde, birçok bakımdan değerli bilgiler yer almaktadır.

Ubûdî'nin gerçek isminin tespitinde karşımıza çıkan belirsizlik, eserin adı söz konusu olduğunda da tezahür etmektedir. Zira isim metnin içinde özellikle belirtilmemiştir. 1b'ye, geçen yüzyılda kenara eklenmiş bir not bu çalışmanın adının “*Menâkıb-ı Evliyâ-yı Mısır*”; ön yüzün iç kapağında 20. yüzyılda Arapça olarak elle yazılmış bir yazı ise bu eserin adının “*el-Ziyârât ve'l-takâya bi-Mısır*” olduğunu belirtmektedir.⁵⁶ 135 varaktan oluşan, paleografik açıdan 17. yüzyıla tarihleyebileceğimiz eser harekeli bir şekilde yazılmıştır.

Metnin başlangıcında zengin ve süslü bir anlatım göze çarpar. Hakk'a şükür ve sena ile başlayan eser klasik üslub üzere; *Der-na't-ı Hazret-i Resûl, Nazm-ı latîf-i der-medh-i hazret-i çâr-yâr-ı güzîn* bölümleri ile dönemin hüküm sürmekte olan Osmanlı Sultanı I. Ahmed'i ve Mısır'ın o zamanki valisi Vezir Mehmed Paşa'yı överek devam eder. Ubûdî'nin 8b, 14b ve 15a'da belirttiği gibi Vali Mehmed Paşa, seçkin zümre ile genel halkın istifade edip, safa bulması için eserin Arapça'dan Türk diline tercüme edilmesi emrini vermiştir. Ubûdî tarafından Arapça'dan Türkçe'ye çevrilmiş olan eserin Arapça aslı malumumuz olmamakla birlikte, Arapça aslının yazarının, eserin hiçbir yerinde belirtilmemiş olması, Ubûdî'nin mısraları, eserin muhtelif bölümlerinde “*nazm-ı li-mü'ellifihi*” (yazar tarafından) başlığıyla metne serpiştirmiş olması Eleazar Birnbaum'a göre Ubûdî'nin bu eserin Arapça orijinalinin de yazarı olduğuna bir delildir. Ayrıca, eserin dönemin Mısır valisinin emri ile

⁵⁶ Eleazar Birnbaum, *a.g.m.*, s. 81

yazılması vesilesi ile diyebiliriz ki, Ubûdî bu eseri 1015-1020/1607-1611 yılları arasında kaleme almıştır.⁵⁷

Yer yer Türkçe deyim ve atasözlerine [*dağlar kadar eylükler* (37a-21), *māsivādan el yu-* (s.44b), *koruğ olmadın üzüm ol-* (50a-13), *mağlûbiyyet el virüp yüz göstermişiken* (s.53b), *iş işden geçdi* (s.53b), *belā deryāsı başdan aşdı* (s.53b), *muhabbeti bir iken on oldı* (s.53b), *her ne ekdüñ ise bıçduğün oldur* (s.67b), *yerinde yeller es-* (s.68b), *hareketden kal-* (s.77b), *nağd-i gönline tokunmağ* (s.79b), *el ile kara gün düğün bayramdur* (s.80a), *baş hoş-* (s.80b), *zarar yetme-* (s.82b)]; konularla ilgili ayet, hadis ve uluların Arapça sözlerine; Türkçe, Arapça ve Farsça beyitlere yer verilen eser, dört ana bölüm (bâb) ve bu bölümleri oluşturan alt bölümlerden (fasıl) oluşmuştur. 15a'da dört ana bölüm listelenmiştir:

1. Evliyâların türbelerini ziyâret âdâbı (s.16a).
2. Ensarın ve diğer din kahramanlarının menakıpları (s.38b).
3. Câmiler ve zâviyeler (s.57b).
4. Evliyâ ve ulemânın türbeleri (s.114b).

Eserdeki kısa hikâyelere konu olan şahıslar yalnızca Mısır coğrafyasında değil Mısır'la bir şekilde ilgisi olan diğer Müslüman ülkelerde yaşamış tarihî karakterlerden seçilmiştir. Gerek Osmanlı'dan önce gerekse Osmanlı zamanında yaşamış olan bu zengin tarihî kadro, eserimizi değerli kılan niteliklerin başında gelmektedir. Eserin on dört fasıldan müteşekkil olan birinci bölümünde (bâb) Karafe'de ve Cebel-i Mukattam'da medfun olan evliyâ ve sulehâ ve adı geçen dağdaki mesâcid anlatılırken, mezar ziyaretinde okunması gereken dualardan ve birinci bâbın yedinci faslında, mezar ziyaretinin yirmi adabından bahsedilir. Eserde

⁵⁷ Eleazar Birnbaum, *a.g.m.*, s. 82

mezar ziyaret adabından bahsediliyor olmasına şaşımamak lazım. Zira Ubûdî'nin çağdaşı Gelibolulu Mustafa Âlî, "*Hâlâtü'l-Kahire Mine'l-Âdâtî'z-Zâhire*" adlı kitabında, her Cuma günü sayısız halkın sabah namazından başlayıp yaya ve atlı mezar ziyareti için yollara dökülüp Karafe'ye doğrulduğunu, özellikle Hazret-i İmam Şâfiî, İmam Ebülleys ve Sittî Nefise'nin mezarlarını ziyaret ettiklerini birkaç yerde ifade eder.⁵⁸

Bu çok yönlü çalışmasında Ubûdî, çeşitli bina ve medreselerin tarihini anlatırken, buralarda hocalık yapmış sûfî ve ulemânın veya buraların yapımına bir şekilde katkı sağlamış, vesile olmuş din ve devlet büyüklerinin biyografilerine-menakıplarına da yer vermiştir. Eseri tarihî derinliğe yayan Ubûdî, Mısır hükümdarlarının faaliyetlerini de çalışmasına dâhil etmiştir. Meselâ Câmi'-i Sa'idü's-Sü'edâ'ya ayrılan bölümde Mısır padişahlarından Sultan Selahaddîn'in biyografisi anlatılmaktadır. Burada Sultan Selahaddîn'in yirmi beş yıl padişahlık yaptığı, yüz yetmişden ziyade kale ve belde fethettiği, hattatlık kabiliyeti ve kendi hattıyla bir Mushaf-ı şerîf yazdığı, ve bunu Sa'idü's-Sü'edâ'ya vakf ettiği ifade edilmektedir (s.61b). Ubûdî, Menâkıb-ı Câmi'-i Eşref, Menâkıb-ı Meşhed-i Hazret-i İmâm Hüseyin (s.62a), Menâkıb-ı Hazret-i Sittî Nefise (s.62b), Menâkıb-ı Kâdî-i Bekâr (s.66a), Menâkıb-ı Câmi'-i Ahmed bin Tolun ve Menâkıb-ı Hod (s.68b)'u anlatırken "Mısır'da Şerefe-i Desnâd demekle ma'rûf üç tag bölmeleri vardır." diyerek bunların nereler olduğu ve bu dağ bölmelerinin tarihî geçmişleri ve üzerlerindeki yapılarla ilgili malumat ve menakıbı eserin bu bölümüne dâhil eder (s.69a). Tekrar cami menkıbelerine dönen Ubûdî, Menâkıb-ı Sultân Mü'eyyed ve Câmi'-i Şerif'ten (s.72a) sonra çalışmada başlıca bölümlerden biri olan "Menâkıb-ı Şerîf Hazret-i Gülşenî" (s.73b) başlığıyla Gülşenî tarikatının kurucusu İbrahim Gülşenî'ye ithaf ettiği kısma geçer. Bu bölüm esas olarak Ubûdî'nin çağdaşı ve

⁵⁸ Gelibolulu Mustafa Âlî, *Hâlâtü'l-Kahire Mine'l-Âdâtî'z-Zâhire*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları: 587, Sadeleştiren: Orhan Saik Gökyay, Ankara, 1984, s. 32, 47.

hocası olan Muhyî-i Gülşenî tarafından Ahmed Hayâlî'nin isteği üzerine yazdığı *Menâkıb-ı İbrâhim Gülşenî* adlı çalışmadan özetlenmiştir. Ayrıca bu bölüm Ubûdî'nin, Gülşenî şeyhi Ali Safvetî'ye yazdığı mersiye ve Vechî'nin Gülşenî hânkâhı hakkında yazdığı bir şiiri de içermektedir. Bunları 'Ömer bin el-Fâriz (s.109b), Hazret-i Ebû's-Su'ûd bin Ebî'l-'Asâyir Şa'bân bin et-Tayyib el-Vâsıtî (s.113a), Hazret-i 'Ukkâşe, Şeyh 'Abdülvehhâb-ı Şa'râvî'nin (s.113b) menkıbeleri izler. "Dördüncü bâb"a geçtiği 114b'den itibaren Ubûdî; Ebû'l-Fazl-ı Cevherî, Şeyh Ebû 'Alî Ahmed bin Muhammed bin el-Kâsım bin Mansûr el-Be-Rûdbârî (119b), Ebû 'Alî ibnü'l Kâtib (121b), Şeyh Fahreddîn Lûristânî (122a), Seyyidî Muhammed Hanefî Şâzelî'nin (s.124a) menkıbelerini anlatır. 126b, Mısır'daki Mevlevî tarikatını, bu tarikatın binalarını ve şeyhlerinin sırasını anlatan, tarihî olarak da yeni ve önemli bilgiler içeren bir bölümle başlar: *Menâkıb-ı Âsitâne-i Celâleddîn-i Rûmî der-Mısır*.

Daha önce de bahsedildiği gibi Gülşenîlerin Mevlevîlere olan muhabbeti ve yakınlığı İbrâhim Gülşenî'ye dayanır. Öyle ki Gülşenî Âsitânesi'ndeki birkaç oda İbrâhim Gülşenî'nin arzusu ile sürekli olarak Mevlevîlere tahsis edilir. Bu durum eserimizde şöyle belirtilir: "...aşhâb ve aḥbâba ṭarîḳ-i irşâdı i' lām ve iş'âr içün Mısır'da ḥān(ı)ḳāh-ı şerîf inşâ eyledükde Ḥazret-i Mevlânâ fuḳarâsına iki üç hücre ta'yîn ve taḥşîş idüp ṭâlib-i ma'ârif olan 'âşîḳ-ı şâdîḳları..."⁵⁹

Mısır'ın fethinden önce Gülşenî Âsitânesi'nde kendilerine ayrılan birkaç oda ile yetinebilen Mevlevîler için Mısır'ın fethinden sonra müstakil bir bina tesisi zaruri olmuştur. Zira Mısır'ın, Osmanlı topraklarına katılmasıyla, Mısır'a Anadolu'dan gelen Türkler arasında Mevlevîliğe mensup kişilerin artması ve aynı şekilde Gülşenî mensuplarının artması ve hücrelerin yetersiz kalması gibi sebeplerle Mevlevîlerin Kahire'de teşkilatlanmaları zaruri hâle geldi.⁶⁰ Derviş Ubûdî, çözümüyle beraber bu

⁵⁹ Ubûdî, *a.g.e.*, v.128a.

⁶⁰ Mustafa Koç, *a.g.m.*, s.104.

durumu şöyle ifade eder: “...*Pes Mısr mecmâ’-ı fuḳarâ olup ḥān(ı)ḳāh-ı Gülşenî’den ḡayrı meskenleri olmamak ile Mısr’da ḳādî ‘asker olup fuḳarâ-yı Mevlevî ve Gülşenî’ye kemâl-i şıdk ile rāḡıb ve muḥıbb olan Mevlânâ Ahmed Enşârî ḥazretlerine lûtf-ı bârî-i yârî kılp ḥaşşeten fuḳarâ-yı Mevlevî’ye ḳabil-i süknâ olmağ-ıçun bir zâviye tedârîki ḳalbine ilhâm olup... Şeyḥ ‘Alî Şafvetî ḥazretleri-ile müşâvere olunup meşhed-i Ḥazret-i İmâm Hüseyin ile Câmî’-i Ezher mâbeyninde vâḳi’ olan Emîneddîn el-Ḥalâvî ḥazretlerinüñ merḳad-ı şerîfleri vâḳi’ olan zâviyei(yi) tâ‘mîr ve termîm idüp ḥaşşeten fuḳarâ-yı Ḥazret-i Mevlevî’ye mesken ta‘yîn idüp şehirde müteferriḳ olanların cem’ idüp zâviyei(yi) kendülere teslîm idüp lâkin...*”⁶¹

Mısır kadısı Mevlânâ Ahmed Ensârî (ö. 1600) ve Ahmed Hayâlî’den sonra posta oturan Şeyh Ali Safvetî Efendi’nin (ö. 1597) teşebbüsleri ile Meşhed-i Hazret-i İmâm Hüseyin ve el-Ezher Camii arasında Emîneddîn el-Halâvî’nin (ö. 1281) mezarının bulunduğu zaviyenin tamir edilerek mevlevîhaneye dönüştürülmesi kararı alındı. Böylece Kahire’de “ilk mevlevîhane” açılmış oldu. Kahire’deki bu ilk mevlevîhanenin açılış tarihi Ubûdî tarafından açıkça belirtilmemiştir, fakat Ahmed Ensârî’nin Mısır kadılığını yürüttüğü 1589-1590 tarihleri arasında olduğu kesindir.⁶² Nimetî Dede’nin Halâvî Zaviyesi’nde irşat makamına geçmesi ile her sınıftan insanın yoğun bir şekilde ayinlere katılması ile gündeme yeniden mekân meselesi geldi. Bu durum eserimizde şöyle belirtilmiştir: “...*günden güne aḥbâb ve aşḥâbuñ cemî‘iyyeti ve muḥabbeti teraḳḳî idüp zâviyeye şıgmaz oldılar. Pes Mısr’uñ ṣaḡîr ve kebîrî ve ḡanî ve faḳîrî dergâh-ı ḳādîye’l-ḥacât ve bâr-gâh-ı vâhibü’l-‘aṭâyâdan Mevlevîḥâne olacaḳ bir vâsi’ ve müferriḥ maḥall istid’ â itdiler.*”⁶³

⁶¹ Ubûdî, *a.g.e.*, v. 128b-129a.

⁶² Mustafa Koç, *a.g.m.*, s.105.

⁶³ Ubûdî, *a.g.e.*, v. 130a.

129a-129b’de Emîneddîn el-Halâvî ’nin 1258’de Mısır’a geldiğini ve kendisi için inşa edilen zaviyede irşad faaliyetini sürdürdüğünü, ölümü üzerine bu zaviyeye defnedildiğini, kendisinden sonra posta, sırasıyla Şeyh Nûreddîn, torunu Sirâceddîn ve Cemâleddîn Efendi’nin (ö. 1404) geçtiğini ve bütün bu şeyhlerin Emîneddîn Halâvî’nin yanına gömüldüğünü anlatmaktadır.

Tezimizin 128b-131b numaralı varaklarında anlatılanlar Kahire’deki mevlevîhaneler hakkında bilinenlere dair yeni ve önemli bilgiler içermektedir. Ubûdî’nin 130a ve 130b’de anlattığına göre; Kıpçak beylerinden olan Emir Sunkur-ı Sa’dî intisap ettiği Bedevî şeyhi Sadaka için Kahire’nin Salîbe semtinde 14 yy.’ın ilk yarısında zaviye inşa ettirir. Hak âşıklarının kalıcı bir mekâna sahip olmamaları ve bu sebeple yaşadıkları sıkıntılar, Gülşenî Ali Safvetî’ye (ö. 1005/1597) inabet etmiş olan Defterdar Sinan Bey’in kalbine tesir eder ve mezbur zaviyeyi ve zaviyenin zamanla harabe olan bina ve vakıflarını kendi malı ile tamir ettirir. Tekke, semahane, meydan, mutfak ve hücreler ilave edilen zaviye, klasik mevlevîhane mimarisine uygun hâle getirilir. Bu yeni mevlevîhane 1005/1596-97 yılında büyük bir merasimle Nîmetî Dede’ye teslim edilir. Böylelikle şeyh ve müridler birkaç yıl kaldıkları Halâvî Zaviyesi’nden daha büyük ve kalıcı bir mekâna kavuşmuş olurlar. Mevlevîhanenin yapımına büyük katkı sağlayan Sinan Paşa, açılış münasebeti ile tertip ettiği ziyafetle Nîmetî Dede’ye hilat giydirir (v.130b). Tıpkı diğer Gülşenî şeyhleri gibi, Mevlevî duyuşla kalben de beraber olan Gülşenî Ubûdî Efendi merasimin ardından başlayan ilk ayını manzum olarak anlatır (v.130b-131a).

Eserimiz özellikle Kahire’deki mevlevîhanelerin durumu ve tarihî sıralanışı ile ilgili önemli, yeni bilgiler içermektedir. Zira eserin verdiği bilgilerden anlıyoruz ki; Defterdar Sinan Bey’in şahsî katkıları ile mevlevîhane hâline getirilen ve

Kahire’de ilk mevlevîhane olarak nitelendirilen ve hâlâ ayakta olan bu yapı, Kahire’de kurulan “ikinci mevlevîhane”dir.⁶⁴

Doç. Dr. Ahmet Ali Bayhan “Kahire’de Bir Mevlevî Âsitanesi” başlıklı yazısında mezbur Mevlevîhanenin mimari yapısı ile ilgili şu bilgileri verir: “Kompleksin çekirdeğini oluşturan Emir Sungur el-Sa’dî Medresesi ve türbesi 1315-1321 yılları arasında yaptırılmıştır. Kare planlı türbenin üzeri altta sekizgen, üstte silindir biçiminde iki kasnakla yükseltilmiş sivri bir kubbe ile örtülüdür. Türbenin kubbesi özellikle geçiş bölgesindeki alçı süslemeleri ile eşsizdir. Kasnakta ünlü Ortaçağ eseri *Makâmâtü’l-Hariri*’den edebî alıntılar formunda ve ölüm konulu yazıtlar oyulmuştur. Türbenin içerisinde duvarları dört yandan kuşatan ve Kur’an-ı Kerim’den ayetler ihtiva eden alçı yazı frizi, 1321’e tekabül eden 721 tarihini rakamlarla ifade etmesi yönüyle Osmanlı öncesi Kahire yapıları arasında alışılmadık bir uygulamadır... Evliyâ Çelebi’nin 17. yüzyılın sonlarına doğru ziyaret ettiği mevlevîhane ile ilgili: ‘Büyük bir âsitânedir. Kat kat hücreleri, semahanesi vardır. Mesnevîhan fukarası vardır...’ demesi, dergâhın ilk zamanlardan itibaren önemli Mevlevî merkezlerinden biri olduğunu gösterir.”⁶⁵

Dinî ve tarihî anlamda çok önemli bilgiler içeren, özellikle tarihçilerin ve ilahiyatçıların metnimizdeki kendi sahaları ile ilgili mevzulara eğilmeleri gerektiğini düşündüğümüz bu eser, Ubûdî’nin, Celil Çelebi’ye hacca giderken menâsik olmak üzere yazdığı Kasîde-i Menâsikü’l-Hacc’ı ile sona erer.

⁶⁴ Mustafa Koç, *a.g.m.*, s.106

⁶⁵ A. A. Bayhan, “Kahire’de Bir Mevlevî Asitanesi”, *Yeni İpek Yolu Dergisi*, Yıl: 20, Sayı: 232, Konya, Haziran, 2007, s. 52-55.

METNİN YAZIMINDA TAKİP EDİLEN YOL

1. “Hemze” ile yazılan belirtme eki şu şekilde yazılmıştır: kimesne’i(yi) (111b-11).
2. Metinde hem “hemze” hem de “y” ile yazılan kelimeler hem “hemze” hem de “ye” ile gösterilmiştir (tā(y)’ife 15b-7).
3. Metinde boş veya silik olduğu için okunamayan kısımlar eserin Berlin kopyasından tamamlanmış ve bu durum dipnotta belirtilmiştir.
4. Metinde geçen ve açıklaması yapılmayan ayet, hadis ve Farsça beyitler ve bazı Arapça dua ve cümlelerin Türkçeleri dipnotta verilmiştir.
5. Eserin sayfa numaraları yay ayraç, satır numaraları ise köşeli ayraç içinde gösterilmiştir.

GRAMER İNCELEMESİ

SES BİLGİSİ

Metnimiz yazıldığı yüzyıl itibariyle Osmanlı Türkçesi dönemine girmekle beraber genellikle Eski Anadolu Türkçesi özellikleri göstermektedir. Bu sebeple gramer bakımından inceleme yapılırken metni Eski Anadolu Türkçesi özellikleri çerçevesinde değerlendirmeyi uygun gördük.

I. ÜNLÜLER

A. ÜNLÜ UYUMLARI

A.1. Kalınlık-İncelik Uyumu: Eski Anadolu Türkçesi döneminde kelimelerin kalınlık-incelik uyumunun tam olduğunu görüyoruz. Günümüzde uyum dışı olan bazı kelimeler metnimizde uyuma girmiştir. Aşağıda bu kelimeler gösterilecektir: *dahı* “dahi” 70a-6, 84b-9, 85a-9, 86a-6, 88a-16, 90a-6, 116a-2, 116b-6, 111a-13; *siyeh* “siyah” 54b-14; *şafâ* “sefa” 135a-7, 116b-4; *zârlık kıt* - “ağlamak” 125a-18; *şadâ* “ses, seda” 130b-21; *gayrı* 89b-2, 93a-17, 100b-18.

Metnimizde Eski Anadolu Türkçesi’nde uyuma giren bazı eklerin uyum dışı olduğunu görüyoruz: *bildükleri* “bildikleri” 34b-5; *öldüğe* “öldüğünde” 40b-1; *göründüğü* “göründüğü” 29a-4.

Metnimizde sadece üç kelimeye gözlenen bu uyum dışı durumu, ağız özelliklerinin etkisine bağlayabiliriz.

A.2. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu: Eski Anadolu Türkçesi döneminde düzlük-yuvarlaklık uyumu zayıftır, henüz umumileşmemiştir. Biz, yazıldığı yüzyıl itibariyle Osmanlı Türkçesi dönemine girmekle beraber genellikle Eski Anadolu

Türkçesi özellikleri gösteren metnimizdeki uyuma giren şekillerle ilgili örnekler vereceğiz.

A.2.1. Kök Morfemlerde Uyum: *kendi* 46a-2, 63a-12, 67b-5, 71a-5, 73b-3, 76a-10, 76b-17, 81a-9, 84a-8, 88a-18, 88b-18, 89b-6, 90b-3, 93b-21, 94a-16, 97a-4, 103a-11, 106a-8, 107b-8, 113a-5, 118b-12, 123b-8, 126a-3; *beri* 90a-8, 113a-21.

A.2.2. Ek Morfemlerde Uyum: Eski Anadolu Türkçesi döneminde ek morfemlerde büyük oranda düzlük-yuvarlaklık uyumu yoktur. Aşağıda metnimizde, düzlük-yuvarlaklık uyumuna giren bazı örnekler ele alınacaktır.

A.2.2.1. -ınca /-ince (Zarf Fiil Eki): *olunca* 40b-19, 110a-16.

A.2.2.2. -lık /-lik (İsimden İsim Yapma Eki): *horluk* 57a-15; *fuzulluk* 57a-19; *muştuluk* 111b-21.

A.2.2.3. -muz /-müz (Çokluk Birinci Şahıs İyelik Eki): *sīnemizi* 108b-8.

A.2.2.4. -(u)m /-(ü)m (Teklik 1. Şahıs İyelik Eki): *başım* 110a-3; *emlākim* 68b-5; *refiklerim* 70b-3; *hātırım* 84b-4.

A.2.2.5. -mış /-miş (Öğrenilen Geçmiş Zaman Eki): (vārid) *olmuşdur* 22b-3, (vārid) *olmuş* 37a-21.

A.2.2.6. -lu / -lü (İsimden İsim Yapma Eki): *kanatlı* 46a-8; *yazılı* 46a-12, 14; *kapalı* 73a-20; *yaralı* 81b-15, 18, 82a-1, 7, 12, 82b-9; *kaplı* 82b-16; *atlı* 85b-21.

Yazıldığı zaman açısından Osmanlı Türkçesi dönemine giren eserimizde, artık yavaş yavaş uyum örneklerinin görülmeye başladığını söyleyebiliriz. Zaten bu tabii bir süreçtir. 17. yüzyılın sonlarında bazı *Transkripsiyon Metinleri* ve *Evliya Çelebi Seyahatnamesi*'nde rastlanılan uyum örneklerinin, bu yüzyılın başındaki ilk şekillerini ortaya koyması bakımından metnimizdeki uyum örnekleri önem arz etmektedir. Düzlük-yuvarlaklık benzeşmesine giren örnekler, 17. yüzyılın sonlarından itibaren çoğalmış, 18. asrın ortalarından itibaren ise neredeyse tamamen görülmeye başlanmıştır.

B. ÜNLÜ-ÜNSÜZ BENZEŞMESİ

B.1. Ünsüzlerin Ünlüleri Benzeştirmesi

B.1.1. Genişleme: endürdi “indirdi” 83b-13; astıġfâr “istiġfar” 26b-21; ebâ “ebû” 32b-6, 41a-10; menber “minber” 33b-1, 57b-1, 66b-2, 72b-14, 90b-10.

B.1.1.1. Asıllarına Uygun Olarak Geniş Ünlülü Kullanılan Kelimeler: *geyerler* “giyerler” 21a-12; *geyen* “giyen” 42a-7; *geydügi* “giydiği” 66a-6; *geyürdiler* “giydirdiler” 84a-9; *geydükleri* “giydikleri” 111a-20; *geydürdi* “giydirdi” 113a-8; *geydürüp* “giydürüp” 130b-4; zencîr “zincir” 81a-2; zencîre 50b-13; eyle “öyle” 17b-16, 47b-16, 60a-6, 78a-13, 83a-18, 94a-14, 102b-7; eylük “iyilik” 12a-1, 37a-21, 86b-4, 121b-15.

B.1.2. Yuvarlaklaşma: Metnimizde genellikle Eski Anadolu Türkçesinde olduğu gibi kelime köklerinde yuvarlaklaşma göze çarpmaktadır. Aşağıda bununla ilgili bazı örnekler verilecektir: *kapu* “kapı” 23a-6, 33b-16, 52b-18, 55b-21, 57a-13, 17, 18, 62a-9, 63a-9, 10, 72a-12, 18, 19, 72b-3, 73a-18, 97a-8, 103a-3, 10, 110a-4, 115b-4, 119a-14, 121a-7, 135a-11; *yapu* “yapı” 78a-10; *girü* “geri” 16b-19, 36a-3,

44a-21, 55a-11, 80b-1; *karşu* “karşı” 40a-11, 52a-10, 57a-8, 62a-16, 65b-18, 89b-12, 103b-16; *diyü* “diye” 15a-5, 16a-21, 16b-3, 7, 13, 17a-20, 21, 18a-3, 18b-3,8, 19a-13, 20, 20a-10, 21b-9, 23b-20, 24a-3, 25a-3, 4, 8, 25b-11, 28a-5, 13, 28b-6, 10, 19b-18, 32a-9, 32b-8, 33a-10, 33b-5, 15, 35a-8, 21, 35b-8, 36a-4, 38a-1, 41a-10, 41b-10, 42a-10, 42b-18, 44a-21, 44b-6, 45a-21, 45b-8, 47a-16, 48a-11, 48b-12, 50a-12, 52b-7; *tedārük* “tedarik” 58a-10; *degül* “değil” 22a-14, 15, 25b-5, 29b-3, 4, 5, 30a-10, 17, 18, 30b-21, 31a-2, 31b-5, 32b-5, 33a-12, 38a-14, 39b-15, 40a-14; *sevgüli* “sevgili” 29a-3; *bürāder* “birader, erkek kardeş” 64a-3, 126a-7; *artuḡ* “artık” 40b-1, 2, 46a-9, 68a-14, 83a-10, 92b-17, 93a-18; *demür* “demir” 72a-12, 18, 73a-18; *içün* “için” 2a-12, 3b-9, 4a-3, 16a-10, 17a-5, 17b-2, 19b-13, 22a-21, 23a-3, 25b-8, 31a-14; *altun* “altın” 16b-12, 18, 19b-20, 44b-17, 45b-8, 47a-20, 49a-6, 69b-11, 71b-6, 7, 89b-19, 90b-1, 4, 92b-18, 93a-9, 13, 16, 104b-4, 7, 9, 110b-6, 7, 117a-8, 14, 15, 117b-1; *nedür* “nedir” 16b-18, 25a-4, 28a-6, 34a-8, 35b-12, 44a-21, 50b-7, 58a-21, 65a-16, 67a-14, 15, 69b-14, 79b-7, 87b-18, 91a-9; *yuḡaru* “yukarı” 38a-1; *kendü* “kendi” 4a-7, 11b-17, 14a-20, 18b-6, 8, 22a-5, 19, 21, 24a-6, 14, 25a-11, 27b-3, 12, 28a-19, 29b-19, 21, 31b-6, 33a-2, 21, 36b-17, 38a-5, 38b-14, 39b-15, 41a-4; *çarşu* “çarşı” 90b-10; *deñlü* “denli” 46b-11, 70a-11, 70b-17, 72a-2, 96b-11; *fırşat* “fırsat” 8a-3, 11a-4; *furun* “fırın” 67a-9, 10; *ayruḡ* “artık, bundan sonra” 40b-21, 67a-16, 80a-1, 85b-13, 102b-11 “başka”, 122b-4, 123a-3; *fılān* “filan” 32b-2, 5, 36b-18, 38a-6, 65b-10, 67b-10, 68a-10, 71a-9, 110b-8, 115b-8, 117a-18, 117b-1, 120a-16; *berü* “beri” 9a-5, 66b-9, 71a-19, 132a-12; *eyü* “iyi” 107b-12; *niçün* “niçin” 17a-11, 18a-13, 37a-10, 41a-13, 45b-18, 71a-17, 82a-1, 86a-7, 96a-3, 99a-16; *yılduz* “yıldız” 14a-8; *müsāfir* “misâfir” 68a-15, 71b-15, 89a-13, 103a-21, 115b-3, 120a-20, 123b-8; *ikindü* “ikindi” 40b-9, 17, 19, 44a-1; *ilerü* “ileri” 59a-5, 84b-21, 85a-2, 110b-17, 115a-14, 117a-5; *şuva* - “sıva-“ 30b-19; *yazu* “yazı” 29b-17,19.

B.1.2.1. Metinde Hem Yuvarlak Hem de Düz Şekliyle Kullanılan Kelimeler: *kendi* 17b-14, 44a-20, 46a-2, 54b-8, 55a-17, 60b-20, 61a-5, 63a-12;

kendü 4a-7, 11b-17, 14a-20, 18b-6, 8, 22a-5, 19, 21, 24a-6, 14, 25a-11, 27b-3, 12, 28a-19, 29b-19, 21, 31b-6, 33a-2, 21, 36b-17, 38a-5, 38b-14, 39b-15, 41a-4; *beri* 90a-8, 113a-21; *berü* 9a-5, 66b-9, 71a-19, 132a-12; *fırşat* 56a-10; *fırşat* 8a-3, 11a-4; *yuğarı* 75b-7, 89a-2; *yuğaru* 38a-1; *tedārik* 128b-12; *tedārük* 58a-10; *diye* 26a-9, 29a-5; *diyü* 15a-5, 16a-21, 16b-3, 7, 13, 17a-20, 21, 18a-3, 18b-3,8, 19a-13, 20, 20a-10, 21b-9, 23b-20, 24a-3, 25a-3, 4, 8, 25b-11, 28a-5, 13, 28b-6, 10, 19b-18, 32a-9, 32b-8, 33a-10, 33b-5, 15, 35a-8, 21, 35b-8, 36a-4, 38a-1, 41a-10, 41b-10, 42a-10, 42b-18, 44a-21, 44b-6, 45a-21, 45b-8, 47a-16, 48a-11, 48b-12, 50a-12, 52b-7; *in* - 90a-5, 110b-13; *en* - 83b-13

ikindi 22b-6, 40b-13; *ikindü* 40b-9, 17, 19, 44a-1.

Metnimizde yukarıda da görüldüğü gibi dudak uyumuna giren ve girmeyen şekiller bir arada kullanılmıştır.

B.1.2.2. Yuvarlaklaşmaya Uğramış Ekler

B.1.2.2.1. -luk / -lük (İsimden İsim Yapma Eki): *kemlük* “kötülük” 68a-8; *şeyhlük* “şeyhlik” 87b-15; *şefkatsızlık* “şefkatsizlik” 57a-15; *tāzelük* “tazelik” 39b-6; *serkeşlük* “dik kafalılık” 45a-21; *yigütlük* “yiğitlik” 54a-20; *dirlük* “dirilik” 120b-3.

Bu ek Eski Anadolu Türkçesi’nde hem yuvarlak hem de düz ünlülü kullanılmıştır. Metnimizde yukarıdaki örneklere baktığımızda ekin yuvarlak ünlülü olarak dudak uyumuna aykırı bazı şekillerini görüyoruz.

B.1.2.2.2. Fiilden Fiil Yapma Eki: *kıru lan* “kırılan” 45a-15.

Eski Anadolu Türkçesinde edilgenlik eki l’den önce gelen yardımcı ünlü genelde düz kullanılmıştır. Bu örnekte ise düz ünlülü kelime tabanından yuvarlak

olarak yardımcı sesin kullanıldığını görüyoruz. Burada bir aykırılışma söz konusudur diyebiliriz.

B.1.3. Düzleşme: Eski Anadolu Türkçesi’nde genel olarak bir yuvarlaklaşma temayülü mevcut olmakla beraber, bazı kelimelerde ve eklerde de bir düzleşme görülmektedir:¹ *toğrı* “doğru” 34b-21, 135a-11, 67a-18; *gümüş* “gümüş” 44b-17.

B.1.4. İncelmeye Uğramamış Kelimeler: Eski Türkçe’de kalın ünlülü olduğu halde Batı Türkçesi’nde “ç, ñ, ş, y” ünsüzleri sebebi ile ünlüleri incelmış olan kelimelerden biri olan *eyit* - fiili metnimizde incelmeye uğramamış, kalın ünlülü kullanılmıştır: *ayıtduk* “dedik” 85b-5. İncelmeye uğramamış diğer bir örnek biç-filidir: *biçduğun* “biçdiğin” 67b-5.

B.1.5. Darlaşma: *müstehık* “müstahak” 49b-17, 19, 20.

B.2. Ünlülerin Ünsüzleri Değiştirmesi

B.2.1. İki Ünlü Arasında Sedahlışma

Türkiye Türkçesi’nde iki ünlü arasında kalan t’ler genellikle korunmaktadır. Metnimizde ise d’ye dönmektedir.

yudulur “yutulur” 70a-6; kuşadasın “kuşatasın” 126a-1; yaradan “yaratan” 32b-21; söyledeni “söyleteni” 135a-14; gözedeyim “gözeteyim” 22a-13; südüni “sütünü” 113a-10; çağırdup “çağırtıp” 68a-7.

¹ a.g.e. , s. 419 - 420

C. Ünlü Türemesi

Eski Anadolu Türkçesi dönemi metinlerinde ünlü türemesinin örneği çok fazla değildir. Fakat Osmanlı Türkçesi döneminde yazılmakla beraber Eski Anadolu Türkçesi dönemi özelliklerini haiz olduğunu düşündüğümüz eserimizde ünlü türemesine uğrayan şekiller şunlardır: *Beligrad* “Belgrad” 132a-18; *perverdigār* “perverdgār, Allah” 5b-20; *pādišāh* “pādšāh” 6b-21, 8a-8, 12, 9a-7, 13a-10, 58b-3, 5, 16, 59b-9, 60b-15, 16, 61a-8, 10, 14, 65b-17, 68a-3, 9, 10, 12, 68b-1, 7, 69b-13, 70b-21, 73a-13, 76b-17, 8a-19, 81b-10, 96b-20, 97a-9, 97b-14, 19, 98b-9, 10, 19, 99a-1, 3, 6, 7, 8, 20, 99b-1, 3, 5, 8, 10, 11, 12, 13, 16, 20, 100a-2, 3, 8, 13, 16, 21, 100b-1, 2, 4, 5, 6, 10, 14, 101a-11, 13, 14, 101b-3, 5, 10, 15, 20, 21, 102a-20, 102b-2, 8, 10, 15, 20, 21, 102a-20, 102b-2, 8, 10, 15, 103a-15, 103b-6, 116a-1, 7, 8, 15, 116b-6, 9, 129b-20; *pešmān* “pişman” 58b-5; *šehriyār* “padişah, hükümdar” 7b-11, 8a-11, 12, 9a-10; *hān(ı)kāh* “hankah” 61b-1, 2, 5, 71b-15, 74a-3, 13, 15, 88a-21, 92a-16, 20, 21, 92b-21, 104a-19, 107b-9, 109a-21, 109b-1, 128a-12, 17, 128b-7, 130b-16, 133a-10; *āšinā* “āšnā, tanıdık, bildik” 3a-3, 49a-6, 93a-5; *ğayrı* “ğayr, başka” 25a-18, 34a-1, 41a-18, 44a-9, 10, 44a-14, 47a-9, 58b-20, 61b-3, 63a-15, 72b-2, 73a-19, 78b-10, 87a-7, 89b-2, 89b-6, 92a-13, 100a-18, 102b-2, 107b-18, 115b-14, 116b-6, 117a-14, 120b-8, 15, 122a-8, 128b-8.

D. Ünlü Düşmesi: *eylük* “eyülük” 12a-1, 86b-4, 121b-15; *ser-firāz* “ser-eifrāz” 6a-12, 7b-2, 9a-8, 31b-10, 69a-14, 72a-4, 131b-18; *ağzı* “ağız” 45a-11; *ağzına* 45a-4, 67b-20; *burnından* “burun” 34b-14; *bögrüme* “böğür” 72a-7, 71a-21; *oğlı* “oğul” 38b-4, 54b-3, 60b-16; *gelürse* “gelir ise” 26b-17, 78b-8, 84b-9; *benümle* “benim ile” 83b-20; *altunla* “altun ile” 49a-6; *ķarnıyla* “karnı ıla” 44a-14; *birbirinden* “biribiri” 2b-15; *n‘aceb* “ne acep” 96a-2, 96b-13, 97a-6, 99a-8, 106b-1, 120b-3; *niçün* “ne için” 17a-11, 18a-13, 37a-10, 45b-18, 71a-17; *n‘eyler* “ne eyler” 131a-1; *n‘ola* “ne ola” 53a-8; *şol* “şu ol” 4b-9, 29b-7, 30a-19, 39b-5, 90a-11; *şimdi* “şu imdi”

24a-9, 59b-13, 63a-18, 85b-17, 108a-15; *nesne* “ne ise ne” 19b-4, 24b-13, 28b-6, 19b-4, 114a-17, 119a-15; *böyle* “bu eyle” 30b-21, 31a-19, 96a-19; *şöyle* “şu eyle” 41a-13, 58b-3, 84a-12.

II. ÜNSÜZLER

A. Ünsüz Uyumu

Eklerde, ünsüzler arasında sedalı olup olmama bakımından bir uyum yoktur. Kökün konsonantı ne olursa olsun bazı ekler daima “d” ile yazılmaktadır:⁴ (başdan 53b-13; gümüşden 44b-17; işden 53b-12) Buna rağmen bazı kelimelerin ünsüz uyumunu çağrıştıracı yazıldığını görmekteyiz. Aşağıda vereceğimiz kelimelerde “t” ile “d” ünsüzü yan yana yazılıp t’nin üzerine şedde konmaktadır. Biz bu imladan t’nin çift olarak okunabileceğini anlayabiliriz ve burada bir ünsüz uyumu mevcuttur, diyebiliriz.

Metnimizde Ünsüzler Arasında Uyumun Gözlendiği Kelimeler: *eyitti* 28a-3, 6, 23b-16, 26b-1, 33b-18, 34b-13, 35b-21, 42a-6, 44b-7, 13, 67b-2, 9, 70b-17, 71a-8, 71a-17, 83a-12, 13, 85a-17, 85b-2, 86a-2, 92b-16, 94a-15; *eyittiler* 94a-14, 32b-1, 33b-18; *itti* 27b-12, 29a-11, 34b-9, 45a-10, 46a-6, 47b-18, 54a-19, 55b-19, 58a-21, 71a-5, 80a-3, 81b-9, 82b-14, 85a-19, 85b-4, 19, 86a-1, 16, 90a-20, 90b-6, 7, 92a-8, 92b-9, 10, 94b-2; *gitti* 82b-20, 90b-1; *ittiler* 35a-1, 39a-1, 21, 46a-4, 53b-13, 54b-13, 56a-1, 57b-1, 82a-3, 83b-18, 85b-18, 92b-14, 94b-1, 11; ‘izzettür 12b-21; *ittüğünü* 62b-18, 93b-9; *ittürdüklerinde* 74a-11; *ittükde* 24b-10, 29b-9, 31b-21, 41b-8, 61b-19, 63a-7, 78b-11, 93b-10; *ittüğümüz* 55b-10; *ittük* 85b-16; *ittüğü* 18a-17, 38b-5, 45b-1, 61a-1, 76b-8, 77b-7; *ittüm* 18b-8, 28a-11, 32a-1, 36b-21, 37a-3, 40a-13, 43b-5, 44a-12, 44b-20, 21, 45b-12, 59a-1, 72a-8, 83b-17, 84b-9, 10, 21, 92a-15, 92b-19; *eyittüm* 23b-14, 28a-5, 32b-20, 21, 37a-10, 41a-12, 43a-16, 46b-5; *ittürün* 82b-6; *gittüm* 32b-

2, 84a-15, 84b-19; ittürüp 74a-11; ittürdi 62b-21; ittür 36a-4; işittüm 36b-20, 47b-20, 72a-4; ittüğün 55b-12; ittüğün 90b-8; ittün 94a-5; ittükden 59b-1; gittüğün 59b-1.

Eski Anadolu Türkçesinin ilk başlarında özellikle karışık dilli eserlerde bu tür yazılışlara rastlıyoruz. Metnimizde de bu tür yazılışlara tesadüf edilmesi ilginçtir. Buradaki örnekler bize 17. yüzyılın başında bazı kelimelerde ünsüz uyumunun tek tük olduğunu gösteriyor.

B. Ses Düşmesi

B.1. Ünsüzlerin Düşmesi

B.1.1. k Düşmesi: *küçürek* “küçükçe” 64a-14.

B.1.2. n Düşmesi: *bular* “bunlar” 73b-11; *olar* “onlar” 107a-19, 21, 107b-4, 109a-10.

B.1.3. b Düşmesi: *Şāh Tahmās* “Şah Tahmasb” 93a-1

B.2. Hece Düşmesi: *oturmañ* “oturmayın” 30b-7, *kılmañ* “kılmayın” 30b-7; *incitmeñ* “incitmeyin” 114a-15; *olam* “olayım” 5b-8, 27b-14, 33a-10, 48a-11, 49a-1, 63a-9, 75b-15, 81b-7, 90a-14, 111b-16, 115b-3, 123b-16; *kılam* “kılayım” 5b-10, 60a-5, 111b-16; *diyem* “diyeyim” 37a-7; *görem* “göreyim” 27b-14; *gitden sonra* “gittikten sonra” 21b-19; *itmeñ* “etmeyin” 30b-3; *koñ* “koyun” 114a-15.

C. Ses Türemesi

C.1. Ünsüz Türemesi

C.1.1. y Türemesi: *başāyir* “deliller” 2a-10; *dāyire* “daire” 127a-9, 135a-10; *kāyināt* “kāinat” 35a-6, 43b-15, 62b-15, 107a-13, 113b-10; *cāyiz* “caiz” 25b-5, 29a-18, 30a-10, 11, 17, 31a-1, 2, 6, 8, 10, 11, 13, 46a-1, 76b-1, 79a-18, 87a-2, 89a-15, 94a-3, 94b-21, 97b-12, 100a-2, 101b-17, 119a-6; *dāyimā* 1b-16, 27b-12, 28a-17, 28b-11, 21, 32a-6, 9, 37a-13, 56a-3, 60a-1, 61a-17, 64a-15, 67a-19, 77a-6, 78b-6, 119b-5, 121b-5, 121b-11, 122a-16, 124b-15, 125a-12; *zāyir* “ziyaretçi” 2a-9, 16a-7, 135a-4; *gāyib* “gaip” 53b-5, 61a-3, 81b-2, 90a-14, 93a-10, 110a-16, 113a-19; *ḥaṭiyye* “ḥaṭī’e, günah, suç” 27a-15; *ḵāyid* “kā’id, lider, kumandan” 19a-1; *ḵāyim* “kā’im” 42b-11, 76b-20, *ḵāyime* “ḵā’im” 75b-6, 118a-7, 17, 19, 132a-6; *ḵāyimen* “ḵa’imen, ayakta, dik durumda” 105b-1; *ṣāyim* “sā’im, oruçlu” 42b-11, 63a-17, 89b-14; *ṣāyime* “ṣā’im” 75b-16; *‘azāyim* “‘azā’im” 43a-21; *zāyil* “za’il, yok olan” 58b-20, 68b-14; *cāyiz* “cā’iz” 25b-5, 29a-18, 29b-8, 30a-10, 11, 17, 31a-1, 2, 6, 8, 10, 11, 13, 46a-1, 76b-1, 79b-18, 87a-2, 89a-15, 94a-3, 94b-21, 97b-12, 101b-17, 119a-6; *sāyir* “sā’ir, başka, diğer” 17a-13, 18a-10, 23a-1, 63a-5, 75b-18, 85b-17, 93a-2, 93b-1, 97a-9, 97b-2, 98a-6, 101a-8, 102b-18, 103b-6, 106a-6, 106b-8, 110b-21, 114a-11, 128a-18, 130a-1, 133a-1; *‘acāyib* “‘acā’ib, acayip” 100a-2; *ḥāyil* “ḥā’il, engel” 77b-10; *evāyil* “evā’il, ilk zamanlar” 109b-17; *fevāyid* “fevā’id, faydalar” 126a-18; *ḵaṣāyid* “kasā’id, kasideler” 126a-18; *ṣerāyit* “ṣerait, şartlar” 15a-9, 16a-3, 39b-2, 51b-14, 90a-21.

Ses türemesine uğramış olan yukarıdaki kelimelerden yalnızca *daire* kelimesi birkaç yerde ʾ (hemze) ve ʿ (ye) ile bir yerde de sadece ʾ ile yazılmıştır: *dā(y)ʾire* 7a-3, 14a-1, 43b-2, 74b-10, 130b-3; *dāʾire* 14a-12. Metinde yalnızca iki kez

kullanılmış olan *evā'il* kelimesi de bir yerde *evāyil*, bir yerde de *evā(y)'il* (109b-17) şeklinde kullanılmıştır.

Metnimizde Arapça-Farsça kökenli olan bu tür kelimeler çoğunlukla y'li kullanılmıştır. Bu türemeye, dildeki en az çaba kanununun sebebiyet verdiğini söyleyebiliriz.

C.1.2. İkizleşme: Anlam birliklerine göre vurgular dışında kullanışa bağlı vurgular da vardır. Berkitme vurgusu dediğimiz bu vurguyla bir maksadı, bir duyguyu şiddetle belirtmek için söz içinde bir heceyi daha güçlü bir şekilde vurgularız. Bir duygu ya da düşüncüyü kesinlikle ve önemle belirtmek için yaptığımız bu vurguya bağlı olarak iç seste bir sesdeşin ikizleştiği görülür.²

eşşahı “doğrusu” 53b-20; *illerü* “ileri” 59a-5, 84b-21, 85a-2, 115a-14, 117a-5; *ıssı* “sıcak” 46a-7; *ıssıcağ* “sıcak” 22a-8; *ıssınduk* “ısındık” 85b-6; *tammām* “tamām” 57b-2; *işşitmedük* “ışitmedik” 59b-2.

İkizleşmeye uğramış olan yukarıdaki kelimelerden *tammām* ve *işşitmedük* kelimeleri bir kez kullanılmıştır. Kelimeler kullanıldığı diğer yerlerde *tamām* ve *ışit* şeklindedir. Aynı şekilde *illerü* kelimesi de bir yerde (110b-17) *ilerü* şeklinde kullanılmıştır. Özellikle halk ağzında rastlanan bu tür ikizleşme örneklerinin metnimizde de kullanılmış olması bize bu eserin halk ağzının etkisinde ve halk için yazıldığını göstermektedir.

² Tahsin Banguoğlu, *Türkçenin Grameri*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2007, s. 68-121.

C.1.2.1. Tekleşmeye Uğramamış Şekiller

kerre “defa, kez, sefer” 23b-12, 24b-5, 25a-8, 35b-21, 36b-20, 37a-2, 3, 12, 44b-3, 47b-17, 49a-14, 53a-5, 53a-16, 55a-7, 55b-3, 57a-9, 57b-13, 59b-17, 62b-8, 63a-20, 64b-7, 77a-12, 77b-15, 19, 78a-2, 83a-17, 83b-3, 84b-14, 86b-18, 19, 90b-20, 96a-5, 96a-11, 99b-13, 103a-5, 104b-2, 105a-2, 105b-6, 110a-17, 114a-13, 115a-20, 116b-6, 118a-12, 118b-18, 125b-11.

III. SES DEĞİŞMESİ

A.1. i/e meselesi: Eski Anadolu Türkçesi döneminde ilk hecede i/e meselesinde Eski Anadolu Türkçesi çoğunlukla *i* taraftadır. Osmanlı Türkçesi döneminde yazılmakla beraber Eski Anadolu Türkçesi dönemi özelliklerini haiz olduğunu düşündüğümüz metnimizde i’li kelimelerin, e’li şekillerinin de bulunması ilginçtir. Aşağıda bunlarla ilgili örnekler verilecektir.

A.1.1. Metnimizde Hem i’li Hem e’li Yazılıp Bugün “e” Olarak Telaffuz Edilen Kelimeler

a) yi - / ye-

yi - : *yimesünler* “yemesinler” 36b-10; *yimek* “yemek” 84b-4; *yidük* “yedik” 40a-13, 85b-7; *yimeyüp* “yemeyip” 67a-19; *yidüm* “yedim” 84b-11; *yidüğün* “yediğin” 90b-8; *yimeyelüm* “yemeyelim” 101a-2; *yimedi* “yemedi” 101a-3.

ye - : *yerdi* 65a-7; *yer* 77b-15; *yemegi* 77b-19; *yememiş* 78a-12; *yemek* 94b-20; *yedi* 84b-8; *yerem* 84b-9; *yedük* 85a-11; *yemesün* 95a-1; *yemege* (başla-) 95a-2; *yediler* 95a-3; *yememek* 101a-3.

b) di - / de -

di - : *dir* “der” 20b-1, 52a-17; *dirler* “derler” 20b-17, 21a-1, 68a-18; *didi* “dedi” 21a-8, 53b-2; *dinüldükde* “denildiğinde” 22a-20; *didüm* “dedim” 53b-2, 92b-20; *didüñ* 86a-7, 82a-2.

de - : *dedi* 30a-18, 53a-3, 68a-18, 69b-16, 71b-2, 85b-19, 86a-10, 103a-20.

c) it - / et –

it - : *itmişlerdür* “etmişlerdir” 5a-12, 9b-9; *itmez* “etmez” 5a-20, 120a-17; *itmişdür* “etmiştir” 6b-5, 17b-1, 80a-6; *itmişler* “etmişler” 10a-5; *itme* “etme” 10b-3, 11a-16; *itdügi* “ettiği” 13a-6; *itmeyüp* “etmeyip” 14b-19, 30a-3; *ittiler* “ettiler” 18a-11, 82a-3; *itmek* “etmek” 30a-1, 81a-16; *itmeñ* “etmeyin” 30b-3; *itdi* “etti” 71b-1; *ittürüp* “ettirip” 74a-11; *itmedin* “etmeden” 78b-1; *itdükde* “ettiğinde” 82a-16; *ittürüñ* “ettirin” 82b-6; *itmeyesin* “etmeyesin” 120b-9.

et - : *etmeyeler* 78b-8; *etdi* 79a-10, 12, 54b-18; *etdükde* 78a-13; *etdügi* 83b-20; *etdiler* 84a-6; *etti* 21a-1.

ç) yir / yer

yir: *yire* “yere” 11b-7, 17b-18; *yirden* “yerden” 38a-6, 95b-3; *yirüñe* “yerine” 20b-21.

yer: *yer* 16b-16, 44b-16, 58a-19, 110b-17; *yere* 38a-10, 43a-19, 110b-13; *yerde* 15b-13, 50b-14, 59a-1, 104b-19; *yerüm* 26a-20; *yerine* 32a-2; *yerümden* 34b-20; *yerümüz* 35a-18; *yerüñden* 40a-2, 43a-16; *yerden* 55b-20.

d) yit - / yet -

yit - : (çeşme-säre) *yitdük* “ulaştık” 85a-10; (va‘desi) *yitdi* “yetti” 120a-21.

yet - : *yetüp* 68b-13; *yetmeye* 82b-8.

e) big / beg “bey”

big 59b-8, 85b-20, 86a-3, 87a-5, 20, 87b-1, 97a-7,8.

beg 19b-2, 61b-20, 79b-21, 80a-20, 83a-10, 85b-17, 20, 21, 86a-2, 11, 86b-8, 10, 12, 20, 87a-3, 4, 5, 7.

f) irtesi / ertesi

irtesi 38b-16, 46a-12, 71b-15.

értesi 22b-21.

g) imdi / şimdi

imdi 40b-15.

émdi 21a-12.

h) iy / ey

iy 12b-5, 58a-20, 105b-4, 118a-18, 120b-5, 121a-13.

ey 18a-2, 18b-17, 25b-16, 26a-8, 13, 19, 26b-1, 28a-3, 32a-15, 32b-5, 33a-8, 35a-14, 37a-9, 44a-8, 56b-12.

A.1.2. Metnimizde Sadece i’li Kullanılan Kelimeler

gice: *gice* 22a-11, 22b-5, 23a-1, 4, 26a-18, 27b-16, 33a-20, 42a-20, 42b-11, 46b-16, 60a-4, 71b-14, 80b-6.

dir - : *dirmişlerdür* “*dermişlerdir* ” 7b-16.

yitecek: *yitecek* 93a-9.

iriş - : *irişüp* “erişip” 37b-14, 60a-15, 64b-7, 66b-10; *irişür* “erişir” 51a-18, 64a-2; *irişe* “erişe” 52a-5; *irişdi* “erişti” 53b-6; *irişemezlerdi* “erişemezlerdi” 66b-9.

ir - : *irdi* “ulaştı” 64b-18, 74a-17, 21, 77b-13, 107b-20, 108b-6.

girü: *girü* “geri” 16b-19, 36a-3, 44a-21, 80b-1; *girü* “yine” 25a-1, 26a-17, 37a-14, 39b-21, 46b-17, 49b-14, 119a-3; *girüsine* “gerisine” 55a-11; *girü* “başka, gayrı” 81b-11.

vir - : *virür* “verir” 4b-15, 40b-17; *viridi* “verdi” 8a-15; *virüp* “verip” 9b-2, 10a-20, 76a-20; *virmeyen* “vermeyen” 10b-17; *virmez* “vermez” 11a-18; *viridi* “verdi” 12a-5, 44a-20, 101b-16; *virme* “verme” 12b-8; *virmiş* “vermiş” 14b-12; *viridiler* “verdiler” 41a-7; *virmişdür* “vermiştir” 72b-1; *virdügi* “verdiği” 53a-1, 72b-2, 93a-12, 99a-10; *virildi* “verildi” 75b-5; *virilmişdür* “verilmiştir” 100b-18; *virürem* “veririm” 105b-5; *virüm* “verdim” 110b-5.

i/e meselesi bahsinde verilen örnekler, halk için yazılan eserimizde ağız özelliklerinin mevcut olduğunu göstermektedir. Ayrıca bazı kelimelerin hem i’li hem de e’li olarak ikili şekilde kullanılması, 17. yüzyılın başlarında bazı kelimelerin artık e’li biçimlerinin de yavaş yavaş kullanıldığını ortaya koymaktadır.

A.2. t/d değişmesi

Türkçede kelime başındaki *t/d* meselesi oldukça karışıktır ve bugün de kesin olarak halledilememiştir. Biz metnimizdeki t’li ve d’li kelimelerin metnin tamamında kaç kez geçtiğini tespit etmeye çalıştık.

A.2.1. Metnimizde Hem t’li Hem de d’li Kullanılan Kelimeler

a) tur - / dur -

tur - : 36a-10; 42a-9; 62a-10; 64b-19; 67b-21; 70b-6; 71a-3; 73a-20; 84b-6, 17; 93b-15, 16; 113a-19; 115b-16; 116a-12; 117b-9; 118b-11; 119a-10; 120a-8; 122a-21; 125b-8; 131a-8.

dur - : 12a-6; 19b-1; 23a-20; 24a-2, 3, 4, 7, 9; 25b-15; 32a-4; 33b-11, 17; 53a-1; 69a-21; 70b-3, 14; 81b-14; 82b-9; 86a-4; 87b-21; 115a-8; 117a-15.

b) dut - / tut -

tut - : 25a-12; 39b-18; 41a-15; 45b-13; 51b-16; 56b-16, 17; 57a-14,21; 58a-7; 67b-15; 68b-10; 70b-19; 76a-7; 85b-17; 94b-16; 95b-3; 97a-13; 108b-3; 109a-12; 109b-10; 115a-9; 116a-13; 118a-7; 131a-15; 135a-6.

dut - : 33b-11; 108a-21; 111b-11.

c) tıyur - / duyur -

tıyur - : 93b-7.

duyur - : 14a-20.

ç) töl - / dol -

töl - : 10b-1; 96b-4; 108b-2; 135a-6.

dol - : 55b-4; 130b-21.

d) daşı - / taşı -

taşı - : 103b21; 113a-5.

daşı - : 38a-10.

e) tolaş - / dolaş -

tolaş - : 101b-2.

dolaş - : 45b-2; 52b-21.

f) toğ - / doğ -

toğ - : 54b-1, 3.

doğ - : 46a-16, 18; 49b-2; 52b-8.

g)  ağ / dağ

 ağ : 16a-19; 16b-6, 12; 18a-6, 16; 19a-8, 15; 53b-7; 68b-15; 69a-4, 5; 85a-6; 85b-5; 109b-18; 110a-17; 110b-13; 111b-7.

dağ : 18a-8, 10; 19b-15; 37a-21; 39b-18.

h)  okun - / dokun -

 okun - : 71b-1; 79b-9; 94b-16; 110b-14.

dokun - : 38a-13; 43a-19; 64a-19; 91a-6; 101b-3.

A.2.2. Metnimizde Sadece t’li Kullanılan Kelimeler

 amar “damar”: 78a-3

 oğru “doğru”: 34b-20; 41a-9; 59b-11; 67a-18; 122a-19; 135a-11.

 oğur - “doğur-”: 126a-8, 11.

 okuz “dokuz”: 40b-5; 49b-1,2; 61a-11; 66a-9; 70a-8; 71a-10, 18; 71b-6; 72a-11; 74a-1, 3; 103b-13; 113b-2; 115a-15; 127b-20.

 al - “dal-”: 93b-15; 135a-9.

 op olu “dopdolu”: 102a-18.

 olum “dolum”: 47a-16, 18.

tut “dut ağacı”: 124b-18.

A.2.3. Metnimizde Sadece d’li Kullanılan Kelimeler

d ken - “t ken-”: 70a-14; 87b-17.

daşıt - “taşıt-”: 38a-10.

depelen - “tepelen-”: 66b-20.

Metnimizde özellikle kelime başında kalın sırada bazı kelimelerin hem “t”, hem de “d” ile geçtiği görülmektedir. Bu durum, Türkiye Türkçesinin bazı ağızlarında da geçerlidir. Yani metnimizdeki bu iki şekillilik ağız özelliklerinin tezahürüdür, diyebiliriz.

A.3. b / p değişmesi

Bugün yazı dilimizde p-’li olan kelimeler genellikle, Eski Anadolu Türkçesinde b- iledir. Metnimizde aslî b- sesini muhafaza eden kelimeler kullanılmakla beraber aynı kelimelerin p-’li şekillerine de rastlanmaktadır.

A.3.1. Metnimizde Hem p-’li Hem de b-’li Kullanılan Kelimeler

a) barmağ / parmağ

barmağ : barmağına 47b-10; barmağı 56a-17; 123b-9.

parmağ : parmağı 45a-12, 15; parmağından 47b-10; parmağına 47b-14; parmağ 100a-21.

b) biş - / piş -

biş - “piş-”: 77b-15.

bişür - “pişir-”: 67a-12.

pişür - “pişir-”: 94b-20.

c) post / bost

postuñ : 55b-11.

bostuñ : 55b-14.

A.3.2. Metnimizde Yalnızca b-'li Kullanılan Kelimeler

beksimât “peksimet”: 84b-3, 7, 9, 11.

bıñara “pınara”: 84a-18.

Metnimizin halk için yazıldığı göz önüne getirildiğinde b->p- meselesinde günümüzde bazı ağızlarda kullanılan şekillerin 17. yüzyılın başlarında da geçerli olması söz konusudur, diyebiliriz.

A.4. ğ / v değişmesi: *şovuk* “soğuk”: 22a-9.

A.5. k / ħ değişikliği

A.5.1. Kelime Ortasında: *oğşayup* “okşayıp” 84b-15; *ağşam* “akşam” 69a-19, 90b-11; *yoğsa* “yoksa” 22b-17; 50a-2; 80b-15; 88a-9; 102b-19; 103a-9; 121b-21.

A.5.2. Kelime Sonunda: *mağbah* “mutfak” 46b-2, 125b-17, 130a-21; *lāyih* “layık” 86b-17.

A.6. Aykırılma (Ayrışma, Benzeşmezlik): Bir kelimedede yan yana veya birbirine yakın bulunan, genellikle, aynı cinsten iki sestem birinin, boğumlanma noktasını ötekenden ayırarak başka bir sese dönüşmesi hadisesine denir. Metnimizde bu hadiseye giren birkaç örnek vardır.

etmek: 67a-9, 20; 85b-5.

ekmek: 84b-3, 8; 85a-11; 85b-6.

A.7. Günümüzde h’li Metnimizde k’lı Kullanılan Kelimeler: *kanı* “hani”

92a-9; *kanğı* “hangi” 34a-13, 72a-7, 84a-13.

A.8. Kapalı e’nin Varlığı

Kapalı e, *i-e* değişikliğinin bir safhası olup açık *e* ile *i* arasında bir vokaldir.³ Eserimizde üç yerde kapalı e sesinin var olduğunu zannediyoruz. Bunu “elif, ye” ile yazılıp elif’in üzerine üstün konmasından anlıyoruz. Bu kelimeler şunlardır:

émdi: 21a-12, 25a-12.

értesi: 22b-21.

Eserin yazıldığı coğrafya Kıpçak dilinin etkisine açık bir sahadır. Dolayısıyla yukarıdaki örneklerde görülen “kapalı e”nin varlığını Kıpçak Türkçesinin bir etkisi olarak telakki edebiliriz. Zira Kaşgarlı Mahmud’un Kıpçak dili ile ilgili olarak verdiği bilgiler Kıpçak Türkçesinde “kapalı e” sesinin varlığına işaret etmektedir.

IV. Çatışma: Açık bir heceye gelen sesli başlı ekler iki sesliyi karşılaştırıp çatışma durumu meydana getirirler. Metnimizde geçen “çatışma” örnekleri şunlardır:

sizünleim “sizinleyim” 83a-8; *ravzadaız* “ravzadayız” 22b-14.

³ Muharrem Ergin, *Türk Dil Bilgisi*, İstanbul, 1998, s. 57.

METİN

(1b)[1] Hāmd ü sipās ol Hālik-ı yektāya ki ebdān-ı evliyā'-ı [2] kerāmet-
 'unvān-ı le'ālī-i aşdāf-ı lücce-i ğabrā' ve ecsām-ı [3] etkıyā'-ı sa'ādet-bünyānı
 cevāhir-i meknūne me'ādin-şerā [4] kılup ravḥ-ı gülşen-i cezāretü'l-üns gibi dil-güşā-
 yı nūr-ı [5] ḥazāretü'l-ḳuds olan rūḥ-ı pür-fütūḥların efnān-ı devḥa-i [6] rahmeti
 zılālinde zılāl-i ḥikmet-i ezeliyyesi-ile tarāvet [7] bulan ğonce-i bāğ-ı cemāl-i bā-
 kemāli revāyiḥı-ıla tervīḥ eyledi [8] ve şükr-i bī-ḳıyās ol rāzık-ı bī-hemtāya ki büyü-
 t-ı [9] eşbāḥ-ı mü'minīni mişbāḥ-ı envār-ı ervāḥ u imān-ıla rūşen [10] ve şudūr-ı ehl-i
 yakīni iftitāḥ-ı āşār-ı inşirāḥ-ı maşādir-i [11] me'ānī-i İslām ve ikān birle gülşen idüp
 va'd-i na'im-i [12] 'amīm-i hidāyet-nesīm-ile riyāz-ı cinān olan ḳubūr-ı pür-nūr-
 [13] larında tefrīḥ eyledi. Nazm:

[14] Cism-i laṭīf-i ehl-i şafāyı güher gibi

Derc-i şerāda ḥāzin-i cān eylemiş nihān

[15] Eşdāf-ı ḳabr içinde bā-dürr-i yegānedür

Ḳıymet o dürre olmaya illā nuḳūd-ı cān

[16] Rūḥ-ı revānı mürğ-ı hümadur ki dāyimā

Evc-i 'alā-i ārş-ı şafā āña āşiyān

[17] Ol ṭayr-ı evc-i ma'nevī ḳudsī cenāḥ iken

Zātı 'alāda sırrı şerāda olur 'ayān

(2a)[1] Nūr eyleyen bu cism ü teni hem-çü ḳurş-ı ḥān

Cān çeşmi ola cismi serāpā ānuñ hemān

[2] Ten ğurbet-i ḳubūra dönerse ne ğam yine

Cān neş'esiyle manzar-ı ḥaḳdur āña mekān

[3] Cân eyleyen vücūdını ḥadd-i yakīn-ile

Āyīne-i cenānına yüz gösterir cinā[n]¹

[4] Ol Hudā-yı bī-çün ve ḥākim-i dīvān-ı *kūn fe yekūn* ki riyāz-ı cennet [5] olan şāhid-i müslimīni meşāhid-i² merākıb-ı³ irtihāl olan zevī- [6] 'l-ebşāra şāhid-i 'avākıb-ı ḥāl olmağıçün ve gülistān-ı [7] 'ayn-ı 'ibret olan mezārāt-ı mü'minūn her naqş-ı türāb-ı [8] zemīni şūret-i berāt-ı intikāl-i zamān olduğına vuḳūf [9] bulmağıçün cümle zerrāt-ı ḥākini zāyir olan züvvār-ı⁴ aşḥāb-ı [10] başāyire hemvāre miḳyās-ı kıyās idüp āyīne-i zāriyāt-ı⁵ [11] cihān kılmağın bu resme 'azamet ü celālin bildürüp [12] ehl-i ḡafleti şavb-ı şavābına imāle içün rū-yı āfitāb-ı [13] nūrāniden ref'-i āfet-i āb-ı ḡamām-ı zulmānī gibi ḡayn-ı ḡışāve-i [14] 'ayn-ı ḡafletin izāle kılup telkīn-i yakīninden “*Elhakümü-* [15] 't-tekāşür ḥattā zürtümü'l-maḥābir.”⁶ āyeti birle ḥāb-ı ḡafletden [16] ikāz buyurup fenā'-ı şehri celāletinden her fetā'-ı kavıyyü-[17] 'l-cismūn şūret-i fenā'-ı zātın 'mānī's-semā gibi 'ayān [18] ve neyyir-i vücūdunuñ naqş-ı şūret-i 'arūb-ı⁷ 'ākıre gibi gurūbunı beyān [19] içün dūrretü't-tāc-ı melekūt her zerre ḡubār-ı mezār-ı ehl-i temkīn ü [20] taḳvāyı dūrre-i nāṭika gibi ḳafes-i mezārdan lisān-ı ḥāl ile her nefsi [21] nefes-zen-i zümre-i beşere naqş-ı dūrre-i ihtisāb-ı kıyāmeti gūyā (2b)[1] kılup iḥbār-ı aḥbār-ı bī-pāyānı şūretinden kirām-ı aḥyārı [2] rū-yı i'tā-yı na'īmi-ile ikrām ve naqş-ı naḡam⁸-ı 'andelīb-i [3] besātīn-i cūd u i'tā-yı ni'am-ı keşīresin cihāna şalā-yı 'āmm [4] idüp aşḥāb-ı 'irfānı şūret-i 'ilm-i ledünnī birle 'alem ve mecmū'-ı enāmı [5] 'ayn-ı ināyet hüviyyetinden mazḥar-ı in'ām-ı

¹ Berlin kopyasından tamamlanmıştır.

² Varağın yanında kelimenin açıklaması yapılmıştır. Açıklama şöyledir: Meşāhid cem'-i meşheddür, hāzır olacak yer ma'nasınadır.

³ Varağın yanında kelimenin açıklaması yapılmıştır. Açıklama şöyledir: Merākıb cem'-i merkabdur, gözleyecek mekânımız dimekdür.

⁴ Metinde “zevvār” olarak harekelenmiştir.

⁵ Varağın yanında kelimenin açıklaması yapılmıştır. Açıklama şöyledir: Zāriyāt, cem'-i zerīdür, yel savurduğu nesneler; Eger toprak eger gayri nesneler ola. Şerh.

⁶ “Çokluk kuruntusu sizi o derece oyaladı ki, nihayet kabirleri ziyaret ettiniz.” Tekāşür, 102/1-2.

⁷ 'Arūb, erün seven 'avratdur, gurūb sûretinden aslâ vâki' olmuşdur.

⁸ Metinde “nigam” olarak harekelenmiştir.

kerem kılup [6] kulüb-ı âdem-i refî‘u’l-âkâdemi cûd-ı âkâdemiyle şûret-i hükûm-i [7]
hükem-i mahkeme-i kudretine secence-i hikem kılmışdır.

Nazm-ı li-mü‘ellifihî:

[8] Hâmd ol Hâlikâ mizâb-ı ‘inâyâtından
Âb-ı luţfin aşıdır hadd-i keremlerde [9] müdâm

‘Ayn-ı fazlıyla görür ‘ayn-ı enâm-ı in‘âmı
Rû-yı in‘âmı [10] ile zinde cemî‘ en‘âm.

Neşr: Bâ-huşûş mahrem-i halvet- [11] sarây-ı lî ma‘a’llâh olan hem-râzların
zевât-ı hidâyet- [12] gâyatın sürâdikât-ı vahdetde pinhân idüp “*Evliyâi tahte* [13]
kubâbî lâ ya‘rifuhum gayri.”⁹ ihtişâşıyla şümûs-i zâtların [14] çeşm-i huffâş-ı
bîgânedan şehâb-ı hicâbda mahcûb idüp [15] ve “*Fazẓalnâ ba‘duhum ‘alâ ba‘zîn.*”¹⁰
merâtibiyle birbirinden [16] mergûb eyledi.

Li-mü‘ellifihî:

Evliyâ’-i hak-ıkbâb-ı ‘izzet içre [17] gizlüdür
Hakdan özge kimse bilmez ânları görmez ‘uyûn

[18] Berr [ü] bahrda hâsıl olmuş bir niçe dürdânedür
Derc-i ‘izzetde hafî [19] bîgâne destinden maşûn.

⁹ “Benim velilerim benim kubbelerimin altında gizlidir, onları benden başka kimse bilmez.” Hadîs-i Şerîf.

¹⁰ “Biz onların bazısını üstün kıldık.” İsrâ, 17/21.

Der-na‘t-ı Hâzret-i Resûl [20] şalavât-ı zâkiyât-ı ‘anber-şemîm ol resûl-i bihterîn-i [21] ‘âlemiyân üzerine olsun ki cennât gibi hayât-bağ-ı (3a)[1] südde-i sidre-nişânları ehl-i îmâna nümûdâr-ı nağş-ı şüdde-i celâle-i [2] Rahmân ve nazargâh-ı melâ’ike-i heft âsumân olan âsitâne-i [3] kerrûbî-mekânlara her âşinâ’-i şinâsâya nümâyende-i şûret-i âşiyâne-i [4] îmân ve her resm-i ğubâr-ı ‘anber-bâr dergâh-ı sa‘âdet-bünyânları [5] ğubâr-künende-i kemâlât-ı ‘irfân ve her nağş-ı seng-i hidâyet-i [6] evreng-eyvânları şebeke-i hü mâ-yı evc-âsmân-ı îkân ve [7] âyîne-i türâb-ı hışt-ı ‘anber-sirişt-i dîvânları her mü‘min-i [8] takvâ-‘unvâna şahîfe-nümâ-yı berât-ı ğufrân ve ‘aynıyla [9] berâ‘at-şî‘âr-ı me‘ânî-i hidâyet-beyândur ve her resm-i [10] celâl ile pençe-i şîr-i neysitân-ı iclâl olan südde-i ‘alem-i [11] muhteremleri râh-ı cihâd-ı nuşret-nişânda fetḥ u fütûḥ-ı ehl-i [12] îmâna nümâyende-i nefis-i südde-i emân ü itmînân ve eşiddâ-i [13] ‘ale’l-küffâr olan aşḥâb-ı hidâyet-‘unvânüñ şidde-i ḥamiyyet- [14] şe’nlerine südde-i müşeyyed-i nağş-ı Kur’ân gibi ‘alâmet-i bâhiretü’ [15] l-bürhân ve şark u ğarba efrâşte olan livâ-yı hidâyet- [16] ‘alemleri nümûdâr-ı livâ’-i me‘âniden dâlâlet-bünyândur. Nazm:

[17] Der-râh-ı dîn südde-i pâkeş çû sidre est

Ez fark-ı ‘arş mîġüzered [18] bâ-sa‘âdetes

Her nağş-ı seng-i kaşr-ı bülendeş zi behr-i nâs

[19] Şod şebeke-i hü mâ-yı hüdâ ez ‘inâyetes

Nağş-ı türâb-ı [20] hışt dereş behr-i maġfîret

Resm-i berât ‘arza küned [21] bâ-şefâ‘ates¹¹

¹¹ Din yolunda temiz bir eşik yüce bir makam gibidir. O kişi onun saadetiyle arşın en üstünden geçer. Onun yüksek sarayının her nakşı, süsü insanın kısmetindendir. Hidayet hümasının geçiş yeri onun inayetindendir. Onun kapısının değersiz toprağının nakışı maġfîret yeridir. Onun şefaati ile beraber kurtuluş fermanını sunar.

Rû-yı livâeş şekl-i livâ'-i 'adû be-küş

(3b)[1] Der-râh-ı dîn kahr-ı 'adû ez celâleteş

Na' teş nüvişte em be- [2] hûn-ı ciger-hemîn

Dârem ümîd-i mağfireti vü hımâyetes¹²

[3] Neşr: Bir sultân-ı çâr-bâliş-i hidâyetdûr ki sâ' id-i nübüvvetden [4] şehbâz-ı şerî'ati cihâna gümâşte ve 'ilm-i 'irfânı 'ilm-i ledünniden [5] şark u ğarba efrâşte ve bî-hâme vü devât hikmeti şahîfe-i [6] 'âleme nigâşte kılp şübût-ı şûret-i nübüvvet-i bâhire için [7] büyüt-ı dehrde ser-i bürehne-i dâlâlet olanlara i'câr-ı İslâm [8] idüp bu resme i'câz yönünden mekâbir-i ehl-i Hicâz arzına [9] resm-i tekbîr-i Hakk-ıla teksîr-i şuver-i ihyâ-yı dîn için [10] ihyâ-yı remîm ve şûret-i beyân-ı Hakk'da benân-ı kamer-şikâflarıyla [11] hâzîz-ı ğabrâdan sakf-ı semâda bedr-i münîri dū-nîm [12] kılmışdur ve tahıyyât-ı nâmiyât-ı nûkhet-nesîm ol habîb-i Rabb [13] ü'l-mennâna olsun ki nûr-ı laţîf-i zât-ı hüceste-şîfâtları [14] menşe'-i ervâh-ı kudsiyye ve mebde'-i eşbâh-ı ünsiyye cebhe-i [15] münîrleri bedr-i ibtihâc u inşirâh iken telkîn-i ref'-i şûret-i [16] fütûr için kubûr-ı Müslimîn ziyaretlerine sünen-i hasen [17] ve hulûş-ı kalb ile isti'ânet kılmagı müstaşsen buyurup [18] aşhâb-ı hayrete "*İzâ tehayyertüm fi'l-umûri fe'ste'inû min ehli'l-kubûr* ." ¹³ mefhûm-ı şerîfiñ esrâr-ı hikemiyyesin tefhîm [20] ü ta'lim buyurmuşlardur ki bu ma'nâ-i laţîfûñ mışdâkı [21] nezâre-i kubûr-ı müslimîn dâfi'-i şûret-i fütûr ve dehân-ı mîm (4a)[1] müşâhede-i mü'minîn bu mefhûm-ı münîfûñ şıdkına [2] ma'nî yüzünden şahid-i şadâkat-şu'ûrdur. Nazm:

¹² Senin bayrağının dalgalanması düşmanın bayrağını indirmeye bağlıdır. [3b] Din yolunda düşmanı kırmak O'nun (Allah'ın) celalindendir.

O'nun nâtını ciğerimin kanı ile yazmışım. Onun mağfiretinin ve himayesinin ümidindeyim.

¹³ "İşlerden dolayı sıkıştığınız zaman kabir ehlinde yardım isteyiniz." Hadîs-i Şerîf.

[3] Ref' -i fütür-ı hayret için var kubūra kim
Sehm-i vücūd-ı halka odur 'ākıbet kubūr

[4] Hāl-i me'āl-i zātıñı fikr eyle bir zamān
Kıl isti'ānet emrüne kim ref' ola fütür

[5] Gör kim kemāl-i himmetle zār üzre her mezār
Râz-ı dil-i hazīnime kesb eyle der şu'ūr

[6] Teşvîş-i me'āl-i dehr ile tûl-i emelleriñ
'Arz eyler âşikāre o dem saña bî-kuşūr

[7] Gerdün-ı serîr şāhibinüñ kâh-ı devletin
Hāk eylemiş ve kendüyi kılmış ğidā-yı mūr

[8] Resm-i kazāda şehr-i vücūd-ı beşer tamām
'Ayn-ı fenādur ānda bulunmaz dem-i huzūr

[9] Şekl-i hayāt maḥz-ı habāb oldu fi'l-meşel
Bir zemmler maḥv ider anı seylābe-i dühūr

[10] Ehl-i şafāya şüret-i cennāt olur hayāt
Rāh-ı Hudāda tāt ile kılsa ger murūr

[11] Ğār-ı ten içre ola çü hayāt-ı heft-ser
Ğaflet ile geçse mā-ḥaşalı 'ömr-i pür-şürūr

[12] Ehl-i dilüñ hayâtı hemîn zü'l-cenâb ider

Şevketler ile şâhibini hem-çû kûrş-ı hûr

[13] Nûr-ı hayât oldı güneş nûrına şebîh

[14] Mihr-i felekde dâ'im ider zü'l-cenâb nûr

[15] Hedâyâ'-i dūrūd-ı bî-hisâb ve tuhaf-ı du'â-i müsteṭâb ol yārân-ı [16] meydân-ı vefâ ve ḥullân-ı ḥânedân-ı 'aṭâ ya'nî çâr-yâr-ı a'yân-ı dīvân-ı [17] resûl-i Ḥudâ ve çâr-erkân-ı kâşr-ı bülend-ıstıfâ¹⁴ ve çâr-bâliş-i şuffe-i [18] şafâ Muştafâ ve çâr-'unsur-ı ervâḥ-ı evliyâ ḥazretlerine olsun ki [19] her biri beyt-i şerî'at ve tarîkatüñ ve kâşr-ı ma'rifet ve ḥaḳîkatüñ [20] rûkn-i yemîni ve deryâ-yı şıdk u şafâ ve 'ummân-ı lütf u 'aṭânuñ [21] dürr-i şemînidür ve ziyâret-gâh-ı 'âmme-i ehl-i imân olan meşâhid-i **(4b)**[1] âfitâb-tenvîrlerinüñ naḳş-ı türâb-ı 'anber-siriştleri aşḫâb-ı 'irfâna [2] şüret-nümâ-yı berât-ı imân ve her zerre-i ğubâr-ı merâkîd-ı müstenîrleri [3] bu resme dūrretü't-tâc-ı ehl-i imândur.

Naẓm-ı laṭîf-i der-medḥ-i [4] ḥazret-i çâr-yâr-ı güzîn (rıẓvânullâhi 'aleyhim ecma'in):

[5] Ḥazret-i Şiddîk-ı ekber eşref-i a'yân-ı dîn

Çâr hadd-i milket-i şıdkâ odur şâh-ı güzîn

[6] Ḥazret-i Fârûk idi fark-ı cihânda tâc-ı 'adl

Râh-ı Ḥaḳḳ'da ḥaḳ ve bâṭıl farkın urmuşdur hemîn

¹⁴ Metinde “*ıstafâ*” olarak harekelenmiştir.

[7] Hâzret-i ‘Osmân ‘ummân-ı şadr u vâlâ-menzilet

Zâtı deryâ-yı hayâda oldu lü’lü’-i yemîn

[8] Haydar-ı şaff-der şeci‘-i ‘arşa-i rû-yı zemîn

Tercümân-ı sırr-ı Hâk ol gevher-i kân-ı yakîn

[9] Neşr: Çâr-sû-yı dehrde şol kimesne bî-çâredür ki bu çâr [10] erkân-ı dîne ve bu çâr cidâr-ı sarây-ı temkîne istinâd kılmayup [11] bu çâr-yâr-ı yakîne câr olmamağın nâ-çâr kalmışlardır. Ve keştî-i [12] vücûdların bî-âlet râbıta-i temkîn-i hevâ-yı ta‘aşşub ile girdâb-ı [13] dalâlete şalmışlardır ki ‘âkıbet bu resme ‘âfiyet-i menzilleri [14] derece-i helâk ve meskenleri esfel-i emkine-i hâkdür. Nazm:

[15] Gülzâr-ı çâr-yâr-ı güzînüñ ‘ale’d-devâm

Her harf-i berg-i gülleri kalbe virür ferağ

[16] Her çâr ehl-i şürete hâr-ı cefâ yeter

Her bergi ehl-i sîrete terk ider tarağ

[17] Der-beyân-ı vaşf-ı muhâcirîn ü enşâr ve aşhâb-ı şuffa [18] ve dürer-i du‘â ve cevâhir-i şenâ şavb-ı şavâb-ı ‘aşere-i cennet-karâra [19] ve aşhâb-ı şuffa-i şafâ-medâra nişâr ve cenâb-ı muhâcirîn ve enşâra [20] ve hevâdârân-ı resûl-i muhtâra îsâr olsun ki hidâyet burcunuñ¹⁵ [21] bülend-iştihâr kevâkib-i seyyâreleri ve şadâkat evcinüñ (5a)[1] âfitâb-vağâr rûşen-sitâreleridir. “*Aşhâbî ke’n-nücûmi* [2] *bi-eyyihim iktedeytüm ihtedeytüm*.”¹⁶ hadîş-i şerîfinüñ mazhar-ı hikmet- [3] şi‘ârları “*Sîmâhüm fî vücūhihim min eşeri’s-sücūd*.”¹⁷ mesâcidiniñ [4] imâm-ı hümâm-ı âfitâb-iştihârları

¹⁵ Burcunuñ kelimesi metinde “*berreynüñ*” şeklindedir.

¹⁶ “*Ashabım yıldızlar gibidirler, dilediğimize tâbi olunuz.*” Hadîs-i Şerîf.

¹⁷ “*Onların nişanları yüzlerindeki secde izidir.*” Fetih, 48/29.

olan cemî^c-i aşhâb-ı kibâra [5] olsun ki râh-ı dinde “*Mûtû kable en temûtû.*”¹⁸
 fehvâsınca [6] ebdân-ı hikmet-mersûmı rûsûm-ı ğumûm-ı âhiret ile ‘umûm üzre [7]
 terk ve terk-i dünyâ şûretinde berk-i nevâ-yı ‘uqbâyı bu keşt-i zâr-ı [8] cihânda kesb
 yüzünden keşt-i mezra‘a-i âhiret kalmağın endişe-i [9] huşûl-i şûret-i tezelzül-i
 mergle kemer-i terki miyân-ı câna bergitmişler- [10] dür ve ser-mâye-i âhireti ki
 cevâhir-i zevâhir-i takvâdur. Dür-i kabrde [11] derc ve nakd-i ‘ömri Hakk yoluna
 bî-harc u ‘ıvec bu çarh-ı bî-beķâda [12] harc itmişlerdür ve ‘anķâ’-i aķna‘-ı dil-i
 felek gibi ‘aynıyla ķāff-ı [13] ķanā‘atde ķanat açup ‘āhirete merdāne gitmişlerdür,
 rızvānulāhi [14] ta‘ālā ‘aleyhim ecma‘ in.

Nazm:

İnne aşhâbe’n-nebiyyü’l-Muştafa
 [15] Dürretün fi tâc-ı farkı’l-evliyâ’

Zâtühüm ke’n-nücûmi fi burci’l-hüdâ
 [16] Feyzuhum ke’s-şemsi fi vaķti’d-đuhâ

Küllühüm kânû ‘uyüne’l-‘ārifin
 [17] Küllühüm şârû huşüne’l-‘ākifin

Nazm-ı Fârisî:

[18] Bâ-şafâ aşhâb-ı ‘izzet-iktisâb
 Yek-cihet şod hemķû nûr-ı âfitâb¹⁹

¹⁸ “Ölmeden önce ölünüz.” Hadîs-i Şerîf.

¹⁹ Şerefli insanların güneşin nuru gibi safaları bir yönden olur.

[19] Z̤āt-ı şān çūn şem‘ -i cem‘ -i dīn būd

Bā-ziyā yek-rū ve bā-ten şad hezār²⁰

[20] Naẓm:

Birbirinden itmez aşhāb-ı resūl

[21] Nūr-ı mihr-āsā teczī-i qabūl

Pertev-i envār-ı aşhāb-ı kirām

(5b)[1] Eylemezler birbirinden inqīsām

‘ Ayn-ı hikmetle bakan merd-i Hudā

[2] Birbirinden bunları görmez cūdā

Naẓm-ı li-müellifihi’l-fakīr:

[3] Haremnden itdūgi dem ol hümā’-i cān pervāz

Muhācirīn idi ol demde cān-ıla dem-sāz

[4] Beḳāyı fānī olan ‘ āleme deḡışmediler

İki cihānda āniñçün o zūmredür mümtāz

[5] Saḡābe rāh-ı ḡazāda cihāda dikkat ile

Olup Resūl-i Hudā ile dem-be-dem hem-rāz

²⁰ Onların zatları dīn in bütünü’nün mumu gibi idi. Yüz bin kişi olmalarına rağmen, onların ışıkları bir yönden gelir.

[6] ‘İyāl ü māl u menāle vü cāna baķmadılar
Reh-i Hūdā’da cihād ile oldılar ser-bāz

[7] Muhācirīn ile enşār iki cenāh idiler
Hümā’-i evc-i risālet ile kıldılar pervāz

[8] İlāhī eyle zebānum bu zümreye meddāh
Şenālarında ölince olam sūhan-perdāz

[9] Budur derūnī niyāzum bu zümre haķķı-çün
Koma dilimde gözümde İlāhī hırşıla āz

[10] Kābūl-ı lūţfuña lāyık olan ‘ameller ile
Dem-i muhāsebede hūcctüm kılam ibrāz

[11] Be-‘aşķ-ı şāh-ı velāyet ve ķadrihi’l-a‘lā
Be-şevķ-ı māh-ı nübüvvet ve bedrihi’l-mümtāz

[12] Be-zāt-ı cümle-i eşrāf-ı āl-i peygāmber
Be-şıdķ-ı çār velī vü şahābe-i dem-sāz

[13] Be-şevķ-ı vakt-i beşārāt-i zümre-i ‘aşere
Be-zevķ-ı şafvet-i aşhāb-ı şuffe-i mümtāz

[14] Be-hurmet-i dem-i aķbāb-ı tābi‘īn-i hūdā
Be-‘izzet-i tebe‘-i tābi‘īn-i ehl-i mefāz

[15] Be-[‘]ilm-i müctehidîn-i [‘]ulûm-ı rabbânî

Be-hîn-i tâ[‘]at-i maqbûl-i penc vakt-i namâz

[16] Be-rûh-ı pāk-i kibâr-ı Ḵarāfe-i kübrā

Be-sırr-ı cümle-i ervāh-ı [‘]ārifān-i niyāz

[17] Be-[‘]āşıkān-ı tecerrüd be-[‘]ākifān-ı fenā

Be-maḥremān-ı ḥarem maḥremān-ı Ka[‘]be-i rāz

[18] Cemî[‘]-i āl ü şaḥābe [‘]alā yedi’t-tevfîk

Mu[‘]înimüz ola yarın be-ḥurmet-i i[‘]cāz

[19] **Der-beyân-ı şıfat-ı sultân-ı zamân:** [20] Hamd ü sipās-ı perverdigār ve dūrūd-ı cenāb-ı nebiyyü’l-muḥtār ve sitāyiş-i [21] āl ü aşḥāb-ı büzürgvār-ı sūtūde-āşār kılınduḡdan şoñra her āyîne **(6a)**[1] “*Eṭṭ[‘]ullāhe ve eṭṭ[‘]u’r-resūle ve ulū’l-emri minkūm.*”²¹ feḥvāsınca [2] ḥalīfe-i zamân ve kehf-i emān ki melāz-ı [‘]āmmе-i milel-i muḥtelifetü’ [3] l-edyān ve şā[‘]id-i mesā[‘]id-i şerāyi[‘]-i bāhiredü’l-bürhāndur. İtā[‘]ati [4] farz-ı [‘]ayn ve gerden-i ehl-i dīne [‘]ayn-ı deyndür.

Naẓm-ı li-mü’ellifihi:

[5] Ḥalīfe emrine kılan itā[‘]at

Olur Ḥaḡḡ emrinüñ fermān-beri ol

[6] Şu kim Ḥaḡḡ emrinüñ fermān-beridür

Olur her ḡuşşadan dāyım berī ol

²¹“Allah’a, resulüne ve sizden olan idarecilerinize itaat ediniz.” Nisâ, 4/29.

[7] Neşr: Ta‘rîf-i sultân-ı gerdün-eyvân ve tavşîf-i hâkân-ı hurşîd- [8] ‘inân-ı müşterî-‘unvân kılınmak de‘b-i kadîm ve vefl-ı kavîm-i âfâk-î vü [9] en füsî sünnet-i seniyye gibi sebeb-i ihsân-ı ‘amîm ve şüret-i na‘t-ı [10] enbiyâ gibi kemâl-i ‘atâ ile bâ‘îş-i ba‘ş-ı ğufrân-ı Mevlâ’l-kadîmdür. [11] Nazm-ı dîger:

Kim ki vaşf ide şâh-ı devrânı

[12] Eyleye ser-firâz devr anı

Resm-i devr anı dūr ide ğamdan

[13] Süre ‘izzetler-ile devrânı

Neşr: Bâ-huşûş sâ‘id-i şer‘-i [14] mübîn ve keffü’l-milleti ve‘d-dîn kâtı‘u’l-kefereti ve‘l-müşrikîn [15] kâmi‘u’l-fecereti ve‘l-mülhîdîn sülâle-i âl-i ‘Osmân es-Sultân bin [16] es-Sultân Sultân Ahmed bin Sultân Muḥammed edâma’llâhu ta‘âlâ [17] mülkehû ve eyyede salṭanatehû bir sultân-ı çâr-bâliş-i salṭanat ve [18] bir şehinşâh-ı serîr-i ma‘diletür kim şemm-i semm-i şü‘bân-ı [19] şimşîr-i celâletleri niçe şîr-i jeyânı mîşe-zâr-ı haşyetde [20] hayrân-ı deşne dîde-i deşt-i fezâ-yı kazâ gibi hayrân ve [21] şeşper-i kahrı şeş cihetden pür-‘ukâb-ı pençe-zen-i rüyîn-çengi **(6b)**[1] ser-i ef‘î gibi şikest idüp siḥâm-ı neyyir-âsâ tîz-rev olan [2] resm-i tîr-i nebtîz-şalâbetleri bebr-i dilîr kemâl-i ḥavfından [3] cevfi bîr-i dehşetde ser-gerdân kalmağın ress-i kazâ- [4] iktizâda reşş-i ḥamîm ve mâ’-i peykân-ı âteş-feşânları-ıla biryân [5] itmişdür ve mîzâb-ı tîzâb-ı ḥançer-pülâdları ḥançere-i a‘dâ-i dîne [6] zehrâb akıtmışdur ve bu resme ‘ilm-i fütüvvetden ‘alem-i salṭanatı [7] heft âsmâna ve kadem-i ma‘dileti yümn-i temhîd-i esmâ’-i kıdem ile [8] kırklar gibi fark-ı ferḳadâna iletmişdür.

Nazm-ı laṭîf li-mü‘ellîfihî:

[9] Taht-ı ‘adl üzre bugün ol şeh-i hürşid-‘alem
‘İlm-i resminden olupdur nice fenn-ile ‘ilm

[10] Harf-ı zâhirden irübdür feraḥ-ı bâle velî
Oldı şad ḥikmetle mazhar-ı esrâr-ı ḥikem

[11] Zâhir ü bâtını ma‘mûr şeh-i ‘âdildür
Sûre-i âyet-i Ḥaḳḳ gibi sözi müstaḥkem

[12] Şıdk-ıla Ḥazret-i Şiddîk ve şecâ‘atla ‘Ömer
Ḥilm ile Ḥazret-i ‘Osmân ve ‘Alî-veş a‘lem

[13] Şemm-i semm-i dem-i âğışte-i şimşirinden
Semedür şîr-i jeyân ef‘î-i gerdûn sersem

[14] Şeş cihetden o şehüñ şeşper-i kahrı kılmış
Per-i ‘anḳâyı şikest ve ten-i ‘uḳâbı ‘adem

[15] Ḥançeri ucı yılan dilidür olmuş nebtîz
Kejdüm-âsâ aḳıdur ḥançere-i düşmene semm

[16] Tîr-i nebtîz şalar bebr-i dilîri bîre
Sehm-i neyyirdür ânuñ tîr-i kemânı her dem

[17] Âh ider şeşperi yüzinden anuñ şâh-ı ‘Acem
Ki yüzi kıldı mürekkeb anuñ âh-ıla ḳalem

[18] Yümn-i esmâ'-i kıdemle kâdem-i rif'ati tâ

Ferağdân farkına kırklar gibi yetmişdür hem

[19] Zi sa'âdet bize kim böyle şeh-i devrânûn

[20] Olavuz vaşfi ile 'adli deminde hurrem

[21] Bir pâdişâh-ı gerdün-serir ve bir şehinşâh-ı Eflâtun-tevķirdür ki **(7a)** [1] rüsûm-ı 'ilm-i veğâ-i nuşret-tebşirûn şafha-i kamer-i tenviri [2] olan 'alem-i âfitâb-nażiri pençe-i hürşid gibi cihân [3] -gır ve pertev-i 'aksi şevķ-endâz-ı dâ(y)'ire-i hilâl-i müstenirdür [4] ki lem'a-i şa'sa'ası huffaşân-ı sūrâh-ı cidâr-ı büyü-t [5] sitemi nâ-binâ ve zarir ve sarây-ı salţanatından hâr u hâşâk-i [6] cevru tezviri çârüb-ı kahr u tedmîriyle pâk ve taţhîr [7] ve eyvân-ı 'adâleti dest-i tedbîr-i dil-pezîr ile ta'mîr kılup [8] ba'zı 'uķalâ şûretinde olan ğufelâ'-i şöhret-esîri [9] ve aĝniyâ şeklinde şüyû' bulan aĝniyâ'-i nühûset-te'sîri [10] ki tefriķa-i cürmleri cirm-i kıyâsa şıĝmayup mûcib-i rahm [11] iken ifrât-ı şûret-i rahm-ı şehinşâhîden zaĝm-hürde-i [12] kahr olmayup, belki şûret-i ta'bîr-i taĝyîr ile taĝyîr [13] kılup mezîd-i mürüvvet-i şehryârîden mazhar-ı 'afv u 'inâyet [14] olmaĝ-ıla her birine yine ri'âyet-i bî-takşîr buyurmuşlardur. [15] Lâkin ihtirâz ve taţzîr üzre beytü'l-mâl-i Müslimîni sa'y-i [16] tevfir ile tekşîr-i hüsn-i tedbîr idüp ve istikâmet [17] ile meşhûr şaĝîr ü kebîr olanları tevfir-i 'adâletleri [18] resminden tevķîr idüp bu resme herkese ri'âyet-i bî-takşîr [19] kılmaĝın cihânı tamâm teshîr kılmışlardur ve erbâb-ı seyf ü [20] kalem ve aşhâb-ı taḡl u 'alemi enzâr-ı 'ayn-ı himmetleriyle mümtâz [21] ve neşr-i şadâķat-i celîyyeleri herkesün nihâdında sünnet-i seniyye **(7b)** [1] seniyye²² gibi sebep-i huşul-i tertîb-i şûret-i şadâķat olmaĝın [2] hâlâ hizmet-i 'aliyyeleri-ile ser-firâz olanları pây-ı i'tibâr-ı [3] intibâhları i'tişâr kılmayup uğûr-ı hümayûnlarına şıdk-ıla [4] serbâz olmuşlardur ve şûret-i raĝbet ile ra'ıyyete nigâh [5] kılup her tebâh-ı dehr

²² Kelime metinde iki kez yazılmıştır.

olanlara penāh olmağın sāye-i saltanatlarında [6] cihān emn ü emān ve a‘lā vü ednā şükrān üzre müreffehü- [7] ’l-cenān olup kemāl-i istīnās ile ‘ādet-i qādīme [8] üzre sa‘ādet bulmuşlardır. Bi-ḥamdī’llāhi te‘ālā şadākat ile [9] muttaşif olan munşarif sīretler ki şadākat-i isti‘lā’-i [10] edānī ile firāş-ı ğamda mūya dönen vücūdları ferāmūş [11] olunmuş iken meḥekk-i enzār-ı şehriyārīde naḳd-i zāt-ı ḥuceste- [12] şifātı kāmīl-‘ayār bulunmağın günde yine gün [13] gibi küşāde-dil ve pā-der-gil-i ğumūm iken ‘umūm üzre [14] ta‘ayyūn-i tāmm bulup rif‘ate irmişlerdür ve eyyām-ı saltanatları [15] yine gülşen-i devlete girüp her dost-ı bī-‘illet olanlara [16] bu resme dest-i murād ile gül-i maḳşūdı dirmişlerdür.

[17] Naẓm-ı li-mü‘ellifihī:

[18] Unudulmuşken ehl-i isti‘dād

Yād olundı firāset-i şehbden

[19] Bir idi pīle ile dürr-i ‘Aden

Hāke düşmüş-idi niçe gevher-i ḥāşş

[20] Buldı rağbet deminde ehl-i hüner

Gün gibi oldu eşher ü a‘len

[21] Bā-ḥuşūş bir sultān-ı cihān-penāh ve bir ḥāḳān-ı ḥurşīd- **(8a)**[1] külāhdur ki ‘ālemūn zabṭı u rabṭı tedbīrinde tūtī-i āḳl-ı [2] beşerī lāl ve şehbāz-ı kıyās-ı ādemi bī-per ü bāldur. Lā siyemmā bu mertebe [3] kuvvet ve kudret-i mücerred mevhibet-i Ḥaḳḳ ve bu ğāyetde fırsat ü [4] nuşret-i bī-rayb ‘ināyet-i feyyāz-ı muṭlaḳdur ki müdām [5] ervāḥ-ı evliyā’ vü etḳıyādan isti‘ānet üzre rū-yı recāları [6] ḥāḳde ve dest-i ṭazarru‘ ve ilticāları eflākde zārī- [7] künān-ı merāḳid-i evliyā’ ziyāretlerine rāğīb ve müdām rızā-yı [8] Ḥaḳḳ’ı ṭālib bir pādīşāh-ı ‘acībū’l-menāḳıbidur ki ḥassān-

1 [9] cihân muḥassinât-ı re'ýine taḥsîn ve zemîn ü zamân [10] ḥüsn-i tedbîr ve şıdkına şad-bâr âferîn kılmışdur.

[11] Nazm-ı laṭîf der-kemâl-i şehriyâr-ı gerdün-vaḳâr:

[12] Bir pâdişâh-ı mîlk-i hünerdür o şehriyâr
Gerdün kemâl-i zâtına taḥsîn ider müdâm

[13] Bunca 'ulüvv-i şân ile ol şâh-ı kâmrân
Ḥâk üzre cebîn-i niyâzı 'ale'd-devâm

[14] Ervâḥ-ı evliyâdan ider isti'âneti
Teslîm idüp umûrunı Mevlâ'ya şubḥ u şâm

[15] Şâhân-ı devrûn oldı şehinşâh-ı 'âdili
'Adli-ile virdi 'âleme ḥaḳḳâ nîzâm-ı tām

[16] Olsun mu'îni himmet-i merdân-ı râh-ı dîn

[17] Virsün cihâna 'adli ile nîzâm-ı tām

[18] Bi-ḥamdi'llâhi ve'l-minne²³ zaleme tasallutından tefriḳa-peẓîr olan [19] eḳâlîmi himmetleri ile terbiyyet şüretinde tertîb ve ḳulûb-ı [20] ehl-i şafâ gibi resm-i tehdîdini ḥadd ile tehẓîb [21] ḳılup şehbâz-ı enẓâr-ı 'ayn-ı ihtimâmların zelzele-i ru'b (8b)[1] ru'b²⁴ ile rub'-ı meskûna gümâşte²⁵ ḳılmağın [2] direndegân-ı perde-i ḥufâda bî-per ü bâl ve tûṭiyân-ı şekeristân-ı [3] ma'dilet ol şehbâz-ı hü mâ-şikârun

²³ Allah'a hamd ve minnet ederek.

²⁴ Kelime metinde iki kez yazılmıştır.

²⁵ Metinde "gemâşte" olarak harekelenmiştir.

penâh-ı cihân olan [4] sâye-i cenâh-ı gerdün-imtiyâzlarında kemâl-i şafâ [5] ile müreffehü'l-bâl olup güzzer-i keder-i kerb-i dühûrdan [6] bir ân fi' l-i haţar-resmiyle infî'âl şûretin bulmayalar [7] ve müdâm a'yân-ı devleti bülbülân-ı cinân gibi gülşen-i [8] ' izzetlerinde mesrûrû'l-cinân olup ni'am-ı mevhibetlerin [9] naķş-ı nağam-ı dilefrûz-ı ma' dilet ile cihâna dâstân [10] ve her tûtî-i şekeristân-ı devlet ki her biri reşk-i [11] gerde-i cihândur şükr-i ni' metleri şûretinden şeker-hâ-yı [12] ihsânları olup a'lâ-i derece-i himmetlerin kemâl-i [13] taḥsîn-i meḥâsin ile cihâna i' lân kılmadan ḥâlî olmaya [14] ki ol gülîstân-ı devletüñ ' andelîb-i hoş-elḥânı²⁶ [15] ve ol şekeristân-ı ' izzetüñ tûtî-i süḥandânı [16] mazḥar-ı ' avn-ı rabbânî menba' -ı sırr-ı vicdânî tâlib-i [17] şafâ'-i rûḥânî râğıb-ı devlet-i câvidânî bu kitâb-ı [18] müsteḥabüñ ve bu faşlu'l-ḥıṭâb-ı müşgîn niķâbüñ [19] ' Arabî lisândan Türkî dile tercümesine bâ' is [20] olan ve a'yân-ı devlet ve erkân-ı ḥazret miyânında [21] ' ulüvv-i şân ve sümüvv²⁷-i mekân ve ḥüsn-i tedbîr ve kemâl-i (9a)[1] iz' ân ile şehir u ' unvân bulan vezîr-i mükerrrem [2] müşîr-i mufahḥam âşaf-naẓîr Aristo-tevķîr cihânuñ Erdeşîr'i [3] vezâret şadrınuñ Mîr Ali Şîr'i, Meḥmed Paşa, [4] *yessera'llāhu ta'ālā mā-yürîdū vemā yeşā'*²⁸ ḥazretlerinin [5] ki şûret-nümâ-i zıyâ'-i âfitâb-ı ' avâlim-i zıyâdan berü zât-ı [6] ḥuceste-şîfâtları perverde-i ni' met-i ḥânedân-ı sulṭân [7] ve ihsân-dîde-i dest-i ' aṭâyâ-yı ḥâķānî manẓar-ı pâdişâhîde [8] nice menâşıb-ı ' aliyye ile ser-firâz ve iltifât-ı [9] şehinşâhî ile beyne'l-aķrân mümtâz olmağın [10] ifrât-ı ' atıyye-i ' aliyye-i şehriyârîden mazḥar-ı ' inâyet-i [11] celiyye-i cihân-dârî olup ḥasretü'l-mülûk olan Mısr-ı [12] nâdire-i ' aşrı ki kadîmden pâyitaḥt-ı selâṭîn gerdün-ı [13] temkîndür vezâret ile ḥavze-i hükûmetlerine teslim [14] ve kemâl-i ta' zîm ve tekrîm ile emşâl-i zevi'l-iclâline [15] buyurup ve neşr-i cevâhir-i zevâhir-i rif' atleri kemâl-i [16] irtikâ ile müstevcib-i tertîb-i terâfi' -i zât-ı ḥikmet- [17] me'âbları olmağın bi-tevfîķi'llâhi te'ālâ az zamânda vâki' [18] olan ḥizmet-i meşķûre-i keşîreleri reşk- [19] gerde-i

²⁶ Metinde “*ilhân*” olarak harekelenmiştir.

²⁷ Metinde “*semüvv*” olarak harekelenmiştir.

²⁸ Allah onun isteklerini ve dileklerini yerine getirmesini kolaylaştırsın.

a‘yân-ı âfitâb-‘unvân ve taḥsîn-âverde-i [20] aşḥâb-ı fazl u kemâl-i ehl-i ‘irfândur. Tedbîr-i [21] deḡâyık-ı ḥikmetde re‘y-i münîr-i dil-peżîrleriyle satvet-i (9b)[1] bî-pâyânları yüzünden Aristo-mişâl her ḥakem-i ḥikmet- [2] şî‘âra ḥikem-i şettâ resmiyle şûret virüp [3] eflâke iletmişlerdür ve emr-i ḥükûmetde luṭf-ı ṭab‘-ıla [4] mâr-ı vaḡşîyi dönderüp emr-i irâdete râm ve kemâl-i [5] in‘âmları peyvend ile ümmîz-vâr-ı merâm ve sehm-i cihâna [6] şûret-i siper-i cân olan seyr-i siper-i pākîzeleri [7] resminde ol dehri zehr-i ḡahr-ı baṭş-ı şedîd ile dil-rîş [8] iden şîr-i şîrret-şî‘ârları bir kıl ile bend idüp [9] bu resme emîr-i dâm-ı feżâ‘-i ḡazâ itmişlerdür. Ḥaḡḡâ ki [10] ṭarḡ-ı tedbîr-i ‘adâletde ḥikmet-i ittîşâf olan ‘aḡl u idrâklerine [11] ‘uṭârid-i felek taḡsîn ve ṭarz-ı tevḡîr-i vezâretde müşîkâf [12] olan fikr ü derrâklerine ins ü melek âferîn kılmışdur. [13] Cümle muḡassenât-ı tedbîrinden ‘ayn-ı nuḡûd-ı künûz-ı cihân- [14] efrûz ile meşâbe-i mîşra‘-ı ebvâb-ı gencîne-i firûz olan [15] Mîşr ki ‘usret-i zabṭ u rabṭ ile meşḡûr-ı ‘âlemdür [16] ve mesmû‘-ı cümle-i aşḡâb-ı ṭabl u ‘âlem ve erbâb-ı seyf ü ḡalemdür. [17] Lâkin ḡâlâ şu‘ûbet-i zabṭ bâ‘ iş-i zenân-ı bî-vefâ gibi zehârifî [18] mâyl olan ḡükkâm-ı nâ-şabûruñ sâ‘id-i eyâdî-i [19] şürûrunda resvet-i rezîlî‘l-bahâ naḡşında şûret [20] bulan rüşvetdür ki teşvîş-i irtîşâ‘-i bî-ḡadd-i rûḡa [21] vaḡâr u iḡtidârdan ḡılye-i i‘tibâr olan liḡye-i nâmûs u (10a)[1] ‘ârı tirâş belki ‘ayn-ıla sebeb-i irti‘âş-ı maḡâfet olup [2] ḡubûb-ı ḡafıyyede taşavvur olman ‘uyûbı fâş ider. [3] Bu resme ḡavl-i tevbiḡ ile ḡul ṭâ(y)‘ifesi şûret bulup [4] ḡükm-i ḡâkimden baş çekmek-ile kem vâdiye [5] sülûk itmişler idi. Lâkin ebûları isti‘lâ‘-i edânî [6] ile maḡlûb olup bir ḡâkim-i ‘âdil gelince şûret-i [7] ḡumûm ile ‘umûm üzre sebeb-i tecemmül-i ḡâne-i necât [8] olan şûret-i taḡammüli ikmâle iletmişler idi. Bi-ḡamdi’llâhi [9] ta‘âlâ evliyâ‘-i kibâr himmetleri-ile ḡâlâ ahâlî-i Mîşr [10] meḡḡaru‘l-‘aşra zîr-i cenâḡ-ı ‘adâletlerinde müreffehü‘l-bâl olan [11] müşârun-ileyh vezîr-i âfitâb-nażîr ḡazretleri bey‘-i metâ‘-ı [12] ser-ḡibelân tîḡ-ı tedbîr ile teb‘iyyet itdürüp kimin nân-ı [13] zebân-beste ve kimin ḡavf-ı şimşîr firâş-ı ḡaşyetde [14] dil-ḡaste kılmâḡın âteş-i fitneden ‘âlem âsâyiş ü emân [15] bulmışdur ve ra‘iyyet-i felâḡa rûsûm-ı raḡbet-i felâḡ gösterüp [16] tefriḡa-i ru‘b-ı ḡulmle rub‘-ı meskûna firâr iden

‘Arabı şüret-i [17] ‘izzet ile nevāht itmeğin sem‘-i cihāna sīyt-i ‘adāletleri [18] vāsl olup sim‘-veş şem‘-i ma‘deletlerine re‘āyā cem‘ [19] olmuştur ve ehl-i sūka resm-i sūq-ı ‘adālet ile [20] şevk-ı itmīnān virüp cihān sükkān-ı cinān gibi mesrūrū’- [21] l-cenān olmağın hulk-ı laţif ile rahmet-i Hāq gibi gönlüne **(10b)**[1] girüp tūl-i şadā-i şadākat ve ‘adāletleri-ile tolmıştır.

Nazm:

[2] Hüsni-i hulkundan o zāt-ı hasenün halk-ı cihān
Oldı hoşnūd hoş olsun [3] dem-i şihhatler ile

Buldı Mısr eymen-i ‘adli-ile amān itme gümān
Yemen’e irdi [4] ānuñ yümni sa‘adetler-ile

Neşr: Lā-siyemmā hükām-ı sālīfe maḥrūse-i Mısr’da [5] muzırr-ı ahz u celb olmağın lā-cerem Mısr anlara ‘ayn-ı muzırr olup [6] dest-i teṭāvülleri girībān-ı vaḳārların derīde ve rıbka-i ümīzlerin [7] beste-i halka-i merām olmadın mıkraş-ı tehālükleri bürīde kılup zer-i [8] bī-bünyādı rişte-i cāna dizdükce zārılık yüzünden rāz-ı nihānları [9] ‘ayān olup dünyā teşvīşiyle edānī-i nāsuñ şüret-i hafādan cefāsın [10] çekerlerdi ve ‘ummāl gibi ‘ayn-ı ümīzleri māl-ı nakde peyveste olup [11] mālā göz dikdükce tamām teşvīş-i māl ile eleme ve tezelzül-i elemle [12] emel-i ğama düşerlerdi ve herkes bu resme iğrāz yüzünden i‘rāz [13] idüp nizā‘ la başlarına üşerlerdi. Bu vechile ğaraż-ı fāhiş [14] şüretinden her demde nakş-ı ‘arz-ı ‘ayn-ı ihānet şüret-i hedm-i [15]‘ arz-ı hükām-ı zevi’l-i ihtişām huşūle gelürdi.

Nazm-ı li-mü‘ellifihī:

[16] Şürete gelse nefet nefret-i bī-hadd ile ger
Yıkar āfākı o dem ‘ālemi hep oda yakar

[17] Virmeyen yüz nefere fer-i riyâset bulur ol

Ḳuluñ olmağa nefer nukre-i ihsâna baḳar

[18] Neşr: Ve illâ perverd-i ḥānedān-ı devlet olan şāḥib-i sa‘âdetler ki [19] zāt-ı şafâ-ittisâfların gün gibi ‘avārız-ı denes-i süfliden pāk ve ḳanā‘at [20] ve perhizde bî-bāk iken bu diyāruñ naşşābları nişāb-ı aḥza bilā-ḥavl [21] delālet idüp sevḳ-i ṭama‘da egerçi rüşvet-i resvet şûret ile (11a)[1] şevḳ-ı ‘azīm gösterürlerdi lâkin şib-i belâ şûretinde zāhir-i seyb-i [2] ‘atıyyeleri sebeb-i nedāmet olurdı ve şāḥib-i sa‘âdetler bu resme ma‘lûl [3] ve maḡlûl olmağın yed-i nişāb olan naşşāblar inḳılāb-ı taşarruf-ı [4] ḥükkām ile nehb-i vilāyete fırsat bulurdı. Lâkin müşār-un-ileyh [5] vezîr-i ekrem ḥazretleri yed-i ḳalblerin himmet-i ehl-i dile peyveste [6] ḳılmağın ḥuşûl-i şûret-i temhîd-i Ḥaḳḳ’la sūz-baḥş-ı encümen-i ḥikmet [7] olan sözleri naḳş-ı süver-i âyet-i tehdîd gibi şûr u tedbîrde [8] metîn ü müstahkem olup ol müşîr-i Eflātun-naẓîrûñ yüzinden [9] rû-yı şer‘-i resûl-i müctebâ ile fark-ı fıraḳ-ı eşḳıyâda resm-i şimşîr-i [10] ḡazab-ı Ḥudâ hüveydâ olmağın her ḥükm-i münîfinden baş çekenler güm [11] olup emr-i şerîflerine rām olanlar kemâl-i şafâ ile ârām-ı cân [12] buldılar. Aña binâ‘en “*Eṭi‘u’llāhe ve eṭi‘u’r-resûle ve ulû’l-emri* [13] *minküm*”²⁹ ḥükmince itā‘at izā‘et-i ḳalb-i ḥālîşdür ki ḳalb-i ḥālîş [14] sebeb-i ḥuşûl-i şûret-i işlāḥ-ı cemî‘-i a‘zâ-i beşeriyyedür.

Der-medḥ-i vezîr:

[15] Hamdü li’llāh o ‘ârif-i bi’llāh

Oldı ehl-i şalāḥ-ı Mısr’a penāh

[16] Şübhesiz ol velîdür itme gümân

Kıldı kendin ḳabālar içre nihân

²⁹ “Allah’a, resulüne ve sizden olan idarecilerinize itaat ediniz.” Nisâ, 4/29.

[17] Halk-ıla sözde kalbi Hakk'la hep
Dilden eyler rızâ'-i Hakk'ı taleb

[18] Cismi zâhir müzeyyen atlas ile
Virmez atlas keşâfet ehl-i dile

[19] Cism-i zâhir velî ki şâm u seher
Şâl-ı fakr içre hemçü lâle-i ter

[20] Ehl-i dil ekşerî bu resme olur
Zevk-i fakr bu zînet içre bulur

[21] Evliyâ meşrebindedür zâtı
Hakk'a maşrûf cümle evkâtı

(11b)

[1] Gün gibi tâc-dârı şevk olmuş
Meşreb-i pâkdan şafâ bulmuş

[2] Olmamış hiç zeḥârifet taleb
Olmış ma'ârifet ammâ râgıb

[3] Eyleyen devlete müdâm idbâr
Devlet iḳbâl ider aña her bâr

[4] Kim ki iḳbâl iderse devlete pek
Devlet idbâr ider aña bî-şek

[5] Cān u dilden ol şāhib-i iclāl
 Kılmamış dehr-i dūne hiç iķbāl

[6] Lā-cerem devlet āña pey-revdür
 Tāli‘ -i mūntehāsı rehberdür

[7] Ne yire ‘azm iderse şām u seher
 Devleti sāye-veş yanınca gider

[8] Eylemiş Hāk bu resme anı ğanī
 Olmuş andan derūnı müstaġnī

[9] Devlete ğālib olmaġın zātı
 Göz göstermez ol bu dārātı

[10] Devlet-i dehrden o ‘ār eyler
 Devlet anuñla iftiḥār eyler

[11] Terk idüp şöhreti vü ‘ünvānı
 Bulmuş andan şafā-i rūḥānī

[12] Kāni‘ olmasa bu zeḥārifden
 Lezzet almasa şad ma‘ārifden

[13] ‘Ālemūñ bilmesiydi encāmın
 Rūz-ı ‘ıyd ü ḥayātuñ aḥşāmuñ

[14] Bilmese bî-vefâ olan günü
Gösterür bir dem içre şad levni

[15] Bî-vefâ olduğın bu âfâkuñ
Hem fenâ bulduğın bu ne tãkuñ

[16] Niçe yüz biñ fulurili hâl
Terk idüp kılmaz idi andan abâ

[17] Kendü nef in o vâlî-i vâlâ
Halkuñ âsâyişine kıldı fidâ

[18] Hasene hûb iki yed-i hasene
Bakmadı aña isteyüp hasene

[19] Bârek-Allah zihî saḡā vü ‘atâ
Eyyedallahu luṭṭehû ebeden ³⁰

[20] Lâ-cerem işbu gerdiş-i gerdün
Şad hayâl-i zamân-ı bûḡalemün

[21] Kâr-bâr-ı cihânı hedm eyler
Nîk ü bed ‘âkıbet ider çü güzzer

(12a)

[1] Nîk nâme irür şikâr olmaz
Eylük itmekden özge kâr olmaz

³⁰ Allah onun iyiliğini sonsuza kadar arttırsın.

[2] Bu ki m  nend olur mı lutf u kerem

Nice tem   il idem   n   bilmem

[3] Mı  r ili heb zeb  n iken   erden

Y  kmı   iken cih  n   n  r-   fiten

[4] An   tesk  n   ıldı bir demde

S  ylen  r n  m   c  mle      lemde

[5]   ahraman gibi   ahr-   zulmi tem  m

Get  r  p virdi Mı  r'a h  sn-i niz  m

[6] R  stem-  s   id  p durur b  -b  k

H  n  er-i r  yle sitemleri    k

[7] Menba  -     er   olma  n Z  t  

Mı  r ilinden g  t  rdi   f  t  

[8]   ıldı bir    l ile    Amr u Zeyd'i   ayd

   Amr'a   ılmaz ta   add   h     lı Zeyd

[9] Seyf   ahr  -   v  liy  n-   selef

  ıldılar ni  e b  -g  n  h   telef

[10]   rti    ya rev  c virmek-ile

Da  ı di  nlenmemek-ile h  yfu gile

[11] Hāy u hūy keşākeş itmekden
Aradan hiç çıkmaz idi fiten

[12] Bir hükūmetde olsa nev‘-i ğaraż
İrer ol hükme naķş-ı ğaraż

[13] ‘Arż iderler ol resme şūr u şerri
‘İrżını hedm ider ilūñ nōkeri

[14] Āf-tāb-ı sipihr-i ‘izzet iken
Anı maħcūb ider ğamām-ı fiten

[15] Mışr’a zūlm itmede kim olsa muşirr
Mışr olur aña hem o resme muzırr

[16] Kılmayan Mışr’a rā‘-i kecle nażar
Maşş ider Mışr içinde kınd ü şeker

[17] ‘Ayn-i ‘avn ‘ināyetiyle temām
Mışr’a her kim vire bu resme nizām

[18] Yüzine açıla şabāḥ u mesā
Mışra‘-ı bāb-ı kenz-i lā-yuḥşā

[19] Kim perīşān iderse Mışr’ı ‘acep
Marş olur naṭ‘-ı dilde ṭa‘n ile hep

[20] Gör bu ferzâne-i felek-‘ünvân
Nât’-ı ‘âlemde ol ferîd zamân

[21] Kıldı bir lu‘b ile o fahr-i şikât
At sürüp ehl-i zulmi hep şeh mât

(12b)

[1] Kim ki ferzîn-mişâli her demde
Kec-rev olmaya nat‘-ı ‘âlemde

[2] Gire şâhâne böyle meydâne
Mât ider niçe şâhı ferzâne

[3] Kim ki şer‘iyle ‘adl ü dâd eyler
Bu cehân içre böyle âd eyler

[4] Kılan ıgmâz ‘ayn-i şer‘den ol
Aña şer semtlerine açıla yol

[5] Çeşm-i ‘adl iy güzîde-i devrân
Dile peyvestedür çû çeşm-i cihân

[6] Cân gözi olsa nâ-gehân tâhir
Dü-cihân hikmeti olur bâhir

[7] Çünkü ‘adlün bu resme hikmeti var
‘Aynı çeşm-i dil oldu çün her bâr

[8] ‘Adle teşvīş virme zūlm-ile heb
Olmaya del‘-i ‘ayn ü cāna sebeb

[9] Şer‘ le ‘adli gözleyen hūkkām
Şer-i dilden emīn olur o tamām

[10] Şer‘ tīgı ki oldı ‘ālem-gīr
Bey‘-i ser kıldı añā şāh u emīr

[11] Lā-cerem naķş-ı tīg-i şer‘-i münī‘
Tab‘ ı hem selefde kıldı muṭī‘

[12] Resm-i kavı-l şerāyi‘-i ekrem
Kul ider halkı hākime her dem

[13] Kerr ü ferr sa‘ādet-i ‘ālem
Fikr-i ‘ādilde oldı ol müdğam

[14] ‘Ādilūñ himmet-i bināsın hem
Hep şenā resmidür iden muhkem

[15] Hākim oldur du‘āya mā(y)‘il ola
Hem hükümetde Hākķ’a kā(y)‘il ola

[16] Hākķ’a resm-i niyāzla her dem bār
Eşk-i çeşmin kıla hemīşe nişār

[17] Her ne ‘adl itse hâkim-i ‘âdil
 Ânı ol dem du‘ â-yı eşerleri bil

[18] Gevher-i zînet du‘ â yek-ser
 ‘Âdilûn oldu zâtına zîver

[19] Nakş-ı ‘ayn-ı du‘ a-ı ehl-i dilân
 ‘Âleme oldu tâc ü rif at ü şân

[20] Hep du‘ a ‘aynıdur nigez-bânı
 Dâ’-i ğamdan nigâh iden anı

[21] ‘Âyn-ı ‘âdil ki tâc-ı ‘izzettür
 Rûy-ı ‘ünvân ü ‘ayn-ı rif atdür

(13a)

[1] Vech-i ‘âdilde ‘ayn-ı hikmet-bîn
 Oldı ‘ayn-ı ‘atâ’-ı şer‘-i metîn

[2] Hem du‘ â ‘aynıdur o ‘ayn-ı cemîl
 ‘Ayn-ı ‘âdil aña oldu delîl

[3] Bârek-Allah bu hâkim-i ‘âdil
 Oldı bu resme ‘izzete vâşıl

[4] Ki du‘ â ile cümle-i ‘âlem
 Yâd iderler kemâlini her dem

[5] Bend-i ğamdan bugün o pāk-i nihād

Bir şehir halkın eyledi āzād

[6] Mısr ilünde şehā o kân-ı edeb

Nüshadur ehl-i hükme itdügi hep

[7] Buldı hükmi cihānda şöret-i tam

Aña taklīd eylesün hükkām

[8] Hāşılī hep bu hizmet-i meşkūr

Evliyā hürmetine kıldı zühūr

[9] Niyyeti hayr idi bi-ḥamdillāh

Buldı bu resme hayyiz-i dergāh

[10] Pādişāhuñ du‘āsıdur her-bār

Ānı iden cihānda ber-ḥurdār

[11] Levḥaş-Allahu zihī hacuste şıfāt

Merdliğin kıldı hāşılı işbāt

[12] Hem zihī şān ü hem zihī harekāt

Hem zihī kader ü hem zihī dārāt

[13] Müstedām ola şahn-ı devletde

Ber-ḳarār ola şadr-ı ‘izzetde

[14] Hem zihî şân ü hem zihî harekât

[15] Ola ‘ izzetde dāyimü’l-evkāt

[16] Ferd şüd ān güzīde-i vüzerā

Ver bisāt-ı şadāret-i ‘ uz mā³¹

[17] Hüsni hulkāş şifāt-ı Rabbānī

Luţf-ı tab‘ aş hayāt-ı rūhānī³²

[18] Cebhe eş maţla‘ -i kemāl-i şafā’

Deheneş menba‘ -ı zülāl-i vefā³³

[19] Suḥeneş-i lü’lü’ -i biḥār-ı hüner

Üst ber-efser-i cihān-ı zīver³⁴

[20] Kālbeş şüd be-feyz-i tab‘ aş hem

Lü’-lü’ -i çeşme-i zülāl-i hikem³⁵

[21] Der-miyān-ı ma‘ ālī-i ‘ ālem

Bā-saḥā vü ‘ aţā vü cūd ü kerem³⁶

(13b)[1] Bāb-ı ‘ adleş küşāde-ter bādā³⁷

Eyyedallāhu ‘ adlehū ebeden³⁸

³¹ O yüce hükümdarlık döşegine o seçkin vezirler ayrıldılar.

³² Onun ahlâkının güzelliği Rabbânî bir özelliktir. Onun fitratının yumuşaklığı mânevî bir hayattır.

³³ Onun yüzü saf olgunluğun güneşidir. Onun ağzı vefa tatlı suyunun kaynağıdır.

³⁴ Onun sözü hüner denizlerinin incisidir. O süslü dünya tacının üzerindedir.

³⁵ Onun kalbi tabiatının bereketidir, hem hikmetlerin tatlı suyunun çeşmesinin incisidir.

³⁶ Cömertliği ile iyiliği ile vermesi ile âlemin yücelikleri ortasındadır.

³⁷ Ey bād O’nun adaletinin kapısı açıktır.

³⁸ Allah onun adaletini ebedî kılsın.

[2] Ene hū fi'l verā ferīdū'l-^ç aşr

Bikemāletihī vāhīdū'd-dehr

[3] Fazlūhū zeynū zātihī bikemāl

[4] İnne zāmethūhū 'ale'l-icmāl

[5] Ol fāris-i meydān-ı firāset ve hāris-i eyvān-ı 'adālet hāzretlerinūñ [6] zāt-ı huceste-şifātları beyne'l-a'yān ve'l-erkān nuḡūd-ı [7] kemālātuñ naḡḡādi ve her fende ḡanda olsalar cihānuñ üstādı [8] ḡalem-i rūsūm iclāl-i kemālāt ile ḡallāl-i müşkülāt-ı 'ālem ve [9] keşşāf-ı mücemmilāt-ı mübhem lisān-ı tāzī bāzī silāḡı gibi müsahḡar [10] ve zebān-ı derī ez her derī eḡall-i hūneri bir mālīk-i ma'ānī ve sālīk-i silk-i saḡn-dānı bedr-i münīr-āsā eyvān-ı kemālūñ şāḡib-i 'ūnvānı ve āf-tāb-mānend bir silāḡ-dār meydān-ı nūrānīdür ki [13] sūz-ı baḡş-ı aşḡāb-ı belāḡat-ı sübhānī sözleri feşāḡat [14] ile şöhret bulan seḡbān āşūfte ḡılıp kelimāt-ı ḡikmet [15] edvānınuñ beyne's-şekāt ebḡār-ı ma'ānī daḡıḡası İmrūi-[16]'l-ḡays'a³⁹ inkār şūretin göstermişdür. Ve pür-kināye-i ma'ānī [17] olan naḡş-ı kitābet-i letāfet nümāları ki şayḡal-i enḡār-ı [18] 'uyūn ehl-i 'irfāndur. Hāşılı her şāḡife-i cān üzre [19] dürr-i şemīn gibi muntazam olan naḡş-ı ḡuḡūt-ı 'anberīnleri [20] sebeb-i ḡuḡūt-ı 'uyūn ehl-i temḡin ü elfāz-ı ma'ānī-i cevher [21] meknūn gibi nīzām bulan her noḡḡa-i rengīnleri ruḡsār-ı (14a)[1] şāḡid-i cāna bir ḡāl-i 'anberīn ve merkez-i dā(y)'ire-i merām-ı ümerā-yı 'adālet [2] telḡin ve kemāl-i raḡbet ile merdūmek-i 'uyūn a'yān-ı sa'ādet [3] nigīndür. Ve 'ayn-ı ḡikmet olan neşr-i kelām-ı belāḡat encāmı [4] bedr-i münīre şūret-i kemāl gösterüp ma'ārifde noḡşān [5] dānişi olanları mālīk-i milk-i ḡikmet ḡılmaḡ-ıla cihānuñ [6] ekmeli kāmili ḡılmışdur. Ve menşūr-ı süḡan-ı leāl-intizāmı seḡbān-ı [7] belāḡat-ı 'ūnvān gibi süḡanān-ı şu'arā'-ı şī'r mişāli neşḡ idüp felekde [8] yılduzın düşürmüşdür. Ve ketebe ve taḡrīr-i daḡāyıkda [9] bir noḡḡa

³⁹ İmrū'l-Kays

ile bāb-ı ta‘līkî tağlīk ve ḥaṭṭ-ı sülûş-reyhānî gibi [10] vāzihü’l-beyān olan defter-i dīvānı erkām-ı ḥabāl-i ḥayāl-şûret [11] ile ḥabṭ idüp māl-i Mısr’ı nokṭa-i sıfır gibi ḥişābda sākıṭ [12] ve izāle kılanları dā’ire-i rabṭ u zabṭında ber-mū ile merbūṭ [13] ve tūmār-ı rıka‘ istikāmete ḥabāsetleri resminden ḥıyānet-i [14] cināyet ile raḳam çekenleri selāsıl-i tedmīr ile müselsel [15] ve mazbūṭ kılup her ḥāfī ‘amelūñ siyāk-ı saḳāmet-i sebākda [16] netīce-i emelin ḳavl-i celī ile taḥḳīk buyurmuşlardır. Ve mūdā [17] fesād olan mevzī şûretlere mūda edā-yı ezā-yı tehdīd [18] ve taḥvīfden şoñra ‘ammāl gibi mālā göz dikenleri meyl-i [19] neyl-i maḳşūdları şûretinden meyl-i tedbīr ile nā-bīnā [20] kılup me‘āl-i ‘avāḳıb-ı ḥāllerin kendülere tamām duyurmuşlardır. [21] Ve şaḥīfe-i ma‘deletde ḳalem-i ḥikmet ile resm itdükleri her (14b)[1] elif-i belāḡat ülfet-i elf-şiddet ile tūr-i dü-çeşm yed-i naẓarān-ı [2] ḥāndān-ı devlet ve nīze-i nebtīz-i sīne-i düşmenān ümmet-i celīlū- [3] ’l-himmet olmağın şīt-i şarīr-i ḥāmeleri nīzām-ı dehende-i [4] Mısr u Şām u Yemen ve zelzele-endāz-ı zemīn her zenīm nā-māṭbu‘ [5] ‘arşa-i fitendür. Zīrā ḥāme-i tedbīrleri ḥikmet ile cūnbān [6] ve seyf-i tedmīrleri şer‘ ve ḳānūn üzre dermiyāndur.

[7] Nazm-ı li-müellifihi:

Zīr meşk eyler idi şafḥa-i rüyān-ḥurşīde

[8] Ḥāmesin alsa ele yazmağa bir ḥarf-i daḳīk

Ḳalem-i neshī [9] muḥaḳḳaḳ ki çeküpdür selefe.

Añā dīvānı kıılaldan şeh-i ‘ālem [10] ta‘līk

Nokṭa-i vāḥid-ile şafḥa-i ‘ālemde bugün

Bāb-ı ta‘līkî [11] ḥaḳīkatde idüpdür ta‘līk

Ḳalem ü seyf şunulmuş kıbel-i [12] Ḥaḳ’dan aña

Ḳalem ü seyfi Ḥudā destine virmiş taḥḳīḳ

[13] Ḳalem ile ‘ilm ü seyf-ile meşhūr cihān ḥalka oldu

Ḳalem [14] ve seyf-ile Ḥaḳḳ’dan tevḫīḳ.

Der-beyān-ı terğīb-i ziyāret: [15] Ol kerīmü’ş-şān ve ‘amīmü’l-iḥsānuñ muḥabbet-i Rabbü’l-mennān ile [16] pīrlar gibi pīraste olan ḳalb-i şafā ittişāflarınun [17] kemāl-i letāfetinden ve gün gibi şafvet bulan meşreb-i şāfīlerinun [18] nihāyet-i nezāfetinden zīver-i ālāyiş-i kevn-i şad-levne çendān [19] meyelān itmeyüp taşfiye-i ḳalb iden kelimāt-ı evliyāya tālib [20] ve ziyāret-i ḳubūr-ı etḳiyāya rāğīb olmağın bu kitāb-ı [21] müsteṭābuñ Türkī lisānda leālī-i ‘ibārāt-ı belīgası benān-ı **(15a)**[1] ḥāme ile silk-i beyāna ve cevāhir-i edevāt-ı menī‘ası dürc-i bedāyī‘-i [2] elfāz-ı ‘Arabiyye’den ṭuhūr-ı ṭahūr-ı zülāl-i şāf gibi zuhūr u ‘ayāna [3] gele, tā zīver-i ‘arāyis-i ḥacle-i ifhām-ı ervām ve zīnet-i mecālis [4] mecmū‘-ı ḥavāşş u ‘avām ola ve herkes ‘ibārāt-ı vāziḥasından [5] müstefid olup her okuyanlar şafā bula diyü emr-i ‘ālīleri bu [6] resme şadır olduḳda emr-i ‘ālīlerine imtişālen tercemesine [7] sa‘y-i belīg olunup aḳsām-ı fużül-ı ḥikmet-uşūlī dört bāb [8] üzre ta‘yīn ü taḥşīş olundu ki;

Bāb-ı Evvel: [9] Ādāb-ı ziyārātı ve lāzime-i şerāyiṭ-i ḥüsn-i ḥarekātı mināşşā-ı [10] beyāna getürür.

Bāb-ı Şānī: Şahābe-i güzīn ve evlād-ı Ḥazret-i [11] Şāh-ı merdān-ı şer‘-i dīn, rızvānullāhi ta‘ālā ‘aleyhim ecma‘īn, [12] ḥazretlerinin menāḳıb-ı şerīfelerin ‘ayān ider.

Bāb-ı [13] Şālīs: Nakş-ı āyine-i rūḥānī olan ebniye-i cevāmī‘-i melā‘ik [14] āşiyānı ve zevāyā-yı evliyā-yı melekūt seyrānı tebyīn kıılır.

[15] **Bāb-1 Rābī'**: Dāfi'ü'l-fütür olan kubür-ı evliyâ ve 'ulemâyı [16] *bî-'alāmâtihim* ta'yîn ider ki, her bâbı bâb-ı cinân gibi delîl-i [17] riyâz-ı şafâ-i câvidânî ve tâb-ı âyîne-i cenân gibi şûret- [18] nümâ-yı 'avâlim-i rûhânîdür. Ve her faşlı fazl-ı Hâkk'ı beyân ve [19] faşl-ı rebî'-i feyz-i feyyâz-ı muṭlaḳı 'ayân ider.

Müşārün-ileyh [20] vezîr-i ekrem ḥazretlerinüñ maḳşûd-ı nihâd-ı pür-cihâdları [21] ifâde-i aşḫâb-ı îmân ve ifâza-i erbâb-ı itmînândur. **(15b)**[1] Ve ḥalkı taḥrîz şûretinden taḥrîz-i ziyâret-i kubür-ı müslimîn ve [2] resm-i rehâ yed-i himmet bî-hemtâlar-ıla maḥzâ recâ-i du'â-ı mü'minîndür [3] ki ziyâret-i kubür-ı muṭlaḳ dâfi'-i fütür-ı şudûr ve mânî'-i ğurûr-ı aşḫab-ı [4] sürûrdur. Bâḥuşuş diger ḥuşâl merdân-ı râh-ı dîn ü fikr-i serdâr [5] serdârân-ı yakîn muşâhib-i ebrâr ve müzâkere-i aḥyârı gül-i bûsitân-ı [6] ikbâl ve şem'-i şeb-istân-ı a' mâl reyḥân-ı çemen-rûḥ ve miftâḥ-ı ḥazâyin-i [7] feth ü fütûḥdur. Bu tâ(y)'ife-i celîlenüñ müzâkeresi sünnet-i seniyye [8] gibi raḥmet-i Hâk ve bâiş-i zuhûr-ı feyyâz-ı muṭlaḳdur. Mülâḥaza-i [9] riyâzat ve ictihâdları mûcib-i zîkr-i Bârî ve müstevcib-i fikr-i [10] ḥikmet perverd-ġarîdur ki “*Ene celîsün men zekerenî.*”⁴⁰ Ya'nî ben [11] ol kimesnenüñ celîsi ve enîsiyim ki benî zîkr eyleye ve celâlet-i [12] ferdâniyyetüm ve 'azamet-i vaḥdâniyyetüm şahrâsında bî-berg nevâ-teriñ [13] ḥazâyin kılup berg-i ḥazân gibi yüzleri yerde muntazır neşr-i [14] en'âm-ı raḥmetüm olan selâtin-i gerdûn 'azametüñ tezellül-i ğurbetlerin [15] bu resme im'ân-ı nazarla nazar kılup avâkıb-ı ḥâlini fikr [16] idenüñ tevfiḳum refiḳi ve raḥmetüm müfîki ve 'inâyetüm bedreḳa-i [17] tarîkidür. Ḥuşûşâ benüm talebümde cân-güzârluḳ ve 'ışḳum bâdiye- [18] sinde serbâzluḳ idüp vişâlûme iren, benüm muḥabbetüm şerâbıyla [19] mest ve medhûş olup ḥalvet-serây-ı ḥâşıma giren ḥavâşş-ı [20] zevi'l-iḥlâşumuñ zîkr-i menâkıbı benüm Cenâb-ı celâlet-meâb ve şavâb-ı [21] cemâl-i 'azamet-nişâbum fikrini mûriş ve anlaruñ mezârât-ı şerîfelerin **(16a)**[1] ziyâret idüp ervâh-ı ṭayyibelerinden istimdâdı

⁴⁰ “*Ben, benim adımla zikreden dostuyum.*” Hadîs-i Şerîf.

huşûl-ı merâm-ı [2] mâ-fi'z-zamîre bâ'isdir. Zîrâ gülşen-i 'âlemde hiçbir çimen-i murâd [3] bî-nesîm-i himmet-i ehlullâh tarâvet bulmaz. Hiçbir cân-ı şîrîn [4] bî-zülal-i ma'rifet-i hâşân ile hâlâvet-pezîr olmaz. Nazm-ı [5] lisân-ı şîdk-ıla zîkr-i cemîl-i evliyâullâh muḳarrer şaykal-ı rûḥ-ı revân-ı [6] ehl-i îmândur. Nesîm-i himmet-i ehl-i şafâdan gülşen-i cânlara bu ten bâğında [7] dâyim tâze vü ser-sebz ü reyâyandır. Mezâr-ı evliyâyı şîdk-ıla zâyir [8] olan diller füyûz-ı rûḥ-ı ehlullâh ile gül gibi ḥandândur.

Nesr: [9] Ḥamdele ve taşliye-i muḳaddemâtı 'ibârât-ı celîle u edevât-ı cemîle [10] ile vâki' olup mâ'adâsı sühûlet-i tefhîm-i 'âmm içün eşher⁴¹-i [11]'ibâret-i Türkî ile beyân-ı maẓmûn-ı ḥikmet meşḥûn kılınup ta'bir-i [12] eşkâl-i 'ibârâtı tağyîr-i edevât üzre şûret buldı.

[13] BÂB-I EVVEL

Âdâb-ı ziyâreti ve lâzime-i şerâyit-i hüsn-i ḥarekâtı [14] minaşşa-i beyâna götürür ve bu bâb on dört faşla müştêmildür.

[15] **Faşl-ı Evvel:** Şeref-i Qarâfe-i Mısr ve feẓâyil-i Cebel-i Muḳaṭṭam [16] ve sefh-i Cebel-i mezkûr ve ziyârât-ı kubûr-ı şâlihîn ve Qarâfe'de [17] medfûn olan evliyâ ve şuleḥâ beyânındadır.

Ma'lûm ola ki Qarâfe-i [18] Mısr Qâhire'nün mezâristânıdır ve Cebel-i Muḳaṭṭam Qarâfe'nün [19] üzerine ḥavâle olan tağdur. Ve Qal'a-i Mısr cebel-i mezkûruñ [20] üzerine binâ olunmuşdur. Ve “Muḳaṭṭam” luğat-ı ma'nâsı kaṭ olunmuş [21] ve pârelenmiş dimekdür. Ve bu cebele “Muḳaṭṭam” diyü vech-i

⁴¹ Metinde “eşhir” olarak harekelenmiştir.

tesmiyede (16b)[1] iki vech vardır. Biri oldur ki, ‘Abdullah el-Heyānī’den mervīdür ki [2] cebel-i mezbūr eşcār u nebātāt ve miyāhdan münkaṭı‘ olmağın [3] “Muḳaṭṭam” diyü tesmiye olundu. Ve Ebū ‘Abdullāh-ı Yemenī dir ki “Muḳaṭṭam [4] bir kimesnenüñ ismidür ki aña Muḳaṭṭam bin Meyşar bin Muzırr dirler [5] idi. Şālīḥ ve mütediyyin kimesne idi. Halkdan ‘uzlet idüp [6] ol tağda Hakk’a ‘ibādet ider idi. Pes ol ismle müsemmā [7] oldu.” Ammā şāhib-i kitāb evvelki kelām evcehdür diyü taḥkīk eylemiş. [8] İmām Leys ibn Sa‘d raḥmetullāhi ‘aleyhden menkūldür ki Hāzret-i [9] ‘Amr bin-el-‘Āş Mışr’ı feth itdükden soñra, Muḳavķıs ki ḥākim-i [10] Mışr idi, ‘Amr bin el ‘Āş ḥükm itdükden soñra mezkūr [11] Muḳavķıs, ‘Amr bin el-‘Āş’dan sefh-i Cebel-i Muḳaṭṭam’ı ya‘nī [12] tağ enginini yetmiş biñ altuna ṭaleb eyledi. ‘Amr daḥı “Ḥalīfeye [13]‘arz idelüm, şabr eyle” diyü cevāb virdi. Pes ḥalīfe-i rüy-ı zemīn [14] Hāzret-i ‘Ömer bin el-Ḥaṭṭāb’a ‘arz idüp vuķū’ı üzre nāmeler [15] yazup i‘lām ittiler. Hāzret-i ‘Ömer bin el-Ḥaṭṭāb, raḍiyallāhu [16] ‘anh, cevābında yazar ki “Muḳavķıs’a su‘āl idesiz, bir yer ki [17] zirā‘at olunmaz ve ot bitürmez, nef‘i olmayan şüre arāziyi [18] yetmiş biñ altuna ṭaleb itdükleriñ sebebi ve ḥikmeti nedür? [19] Bā‘dehu girü bu cānibe ‘arz idesiz.” ‘Amr bin el-‘Āş daḥı [20] zıkr olunduğı gibi istifsār itdükde, Muḳavķıs cevāb virmiş ki [21] “Cebel-i Muḳaṭṭam’uñ etegine düşen arāziye kitāblarumuzda (17a)[1] gırās-ı cennet dirler ya‘nī cennet fidanları dimekdür. Aña binā‘en [2] rağbet idüp ṭaleb eyledüm” didi. Hāzret-i ḥalīfeye tekrār Muḳavķıs’uñ [3] cevābın ‘arz eylediler. Hāzret-i ‘Ömer, raḍiyallāhu ‘anh, nāme yazup [4] buyururlar ki “Gırās-ı cennet didükleri mü‘minlerdür. İmdi arāzi-i [5] mezbūr ehl-i İslām mevtāsı içün vaķf olsun. Zirā anuñ [6] ḥāki, kimyā-yı sa‘ādetdür.” Ehl-i İslāma meķābir ta‘yīn [7] olunup Hāzret-i ‘Ömer, raḍiyallāhu ta‘ālā ‘anhu, ḥāzretleriñ [8] vaķf-ı şerīfleri olmışdur. Süfyān-ı Şevrī raḍiyallāhu ‘anh [9] buyurur ki: Günlerde bir gün Hāzret-i ‘Amr bin el-‘Āş ile Muḳavķıs [10] Ḳarāfe’de güzerān iderken ‘Amr bin el-‘Āş, Muḳavķıs’a su‘āl [11] idüp buyurdılar ki “Āyā niçün bu cebel nebāt ü eşcārdan [12] ve miyāhdan ḥālī ola?” Muḳavķıs cevāb virür ki “Bilmezem ammā şu kadar [13] var ki, Allah ta‘ālā bunuñ ehlini sāyır

cibalde vâkı‘ olan [14] şemâr ü nebâtât ü eşcârdan bedel ve Nîl-i mübâreki miyâhına [15] ‘ivâz virdi ve andan ahsen ü evlâ nesnelerle mükerrerrem eyledi [16] ki bunun zîr-i zemîninde bir kavm defn olsalar gerekdür ki [17] kıyâmet günü halk ba‘ş olduğda bu kavm bilâ-hisâb meb‘ûş [18] olurlar.” Hâzret-i ‘Amr bin el-‘Âş bunu istimâ‘ itdükde [19] “*Allahümme ‘c‘alnî minhüm.*”⁴² ya‘nî “İlâhî beni ol defn olunacak [20] kavmden eyle!” diyü du‘â eyledi. Ve mezbûr Muḳavkıs’uñ imânında [21] ihtilâf vardır. Şâhib-i Kamûs şaḫâbîdür diyü taşriḥ (17b)[1] ammâ ibn ‘Ubbâde bu kavli isnâd idüp irâd itmişdür: Vallâhu a‘lem [2] bi-ḫaḳîḳati’l-ḫâl ve Ḳarâfe meḳâbir içün ta‘yîn olunduktan sonra [3] eñ evvel ‘Âmir nâm kimesne defn olundu. Ve vaḳfiyyetine sebep ‘Amr [4] el-‘Âş ve vâkıf-ı ḫaḳîḳi Hâzret-i ‘Ömer el-Ḥaṭṭâb olduğ ecilden [5] Ḳarâfe kıyâmete dek meḳâbir-i Müslimîn ile ma‘mûr olsa gerekdür. [6] Ve ‘Uḳbe ibn ‘Âmir, şaḫâbî ‘Amr bin el-‘Âş-ıla bir maḳberede medfûnlardur. [7] Ḥarmele raḏiyallâhu ‘anh dir ki “ ‘Amr bin el-‘Âş’uñ ḳabrini Ḳarâfe’de [8] gördüm ve ḳabrinde dört kimse şaḫâbîden bile medfûndur [9] ki Hâzret-i ‘Amr bin el-‘Âş-ıla beş nefer olur kimesne olurlar.” [10] Ba‘zı aḫbârda *Ka‘bu’l-Aḫbâr*’dan menḳûldür ki, Mısr’a ticâret [11] tarîḳ-ile işleyen tüccârdan birisine sipâriş eyledüm ki baña [12] Mısr Ḳarâfesinüñ toprağından bir deng miḳdârı toprak [13] hediye getir. Getürdükden sonra şaḳlayup intikâli maḫallinde vaşıyyet [14] eylemiş ki ol toprağı altına mezârında firâş idüp kendinüñ vücûdını [15] anuñ üzerine vâz‘ ideler. Ba‘dehû mekânlu mekânına gideler. Fi’ [16] l-ḫaḳîḳa hem eyle ittiler. İbn Lehey‘a dir ki “Cebel-i Muḳaṭṭam ḫudûdı [17] vilâyet-i Ḳayşer’den munḳaṭı‘ Ḥicâz’a dekdür. Ya‘nî taş kesildiği [18] yire dekdür.” Ba‘zı kütûbde meşûrdur ki Cebel-i Muḳaṭṭam eteginden [19] kıyâmet günü olduğda seksen biñ ‘ilm ḳopsa gerekdür. [20] Cümlesi bilâ-hisâb cennete dâḫil olurlar. Ḳuzâ‘î rivâyet [21] ider ki: “Hâzret-i ‘İsâ ‘aleyhi’s-selâm günlerde bir gün vâlidesi-ile (18a)[1] arâzî-i merḳûmeden güzâr iderken vâlidesine ḫitâb idüp [2] buyururlar ki: “Ey vâlide-i ‘azîze bu arâzîde Muḫammed

⁴² Allah’ım beni de onlardan eyle.

ümmetinden bir kavm [3] defn olup be-ğâyet cây-ı mübârek olsa gerekdür.” diyü buyurdılar. [4] Ve dirler ki bu cebelüñ giyâh ve dirâhtânı ve devha ve bostânı cümle [5] cibâlden ziyâde idi. Ve anda Muḳaṭṭam ibn Meyşâr ibn Muzırr nüzûl [6] idüp tavaṭṭun itmiş-idi. Ḥazret-i Mūsâ Tûr tağında münâcât [7] itdügi leyle-i mübâreke degin ma‘ mûr idi. Ḥazret-i Bârî celle [8] celâluhu Mūsâ ile mükâleme vü teklim istedükde cemî‘ dağlara vahy [9] eyledi ki: “Ben bir peygamberümle sizüñ biriñüzüñ üzerinde münâcât [10] ve mu‘âmele ve teklim ve mükâleme itsem gerekdür.” Sâyir dağlar bunu [11] istimâ‘ idicek her birisi baş ḳaldurup tereffu‘ ittiler. Ammâ [12] Cebel-i Tûr-ı Sînâ ser-fürü idüp tezellül ṭarîḳi-ile tevâzu‘ eyleyüp [13] durdı. Ḥaḳ sübhânehu ve ta‘âlâ, aña vahy idüp “Niçün böyle itdün?” [14] didükde eyitdi ki: “Yâ Rabbenâ kibriyâ vü ‘aẓametüñ tecellisine taḥammül ide- [15] meyüp fenâ oldum.” didi. “*Ene ‘inde münkesir-ü l-ḳulûb.*”⁴³ ḥadîs-i ḳudṣî [16] ḥasebiyle ol ḥinde cemî‘ tağlara emr idüp “Cebel-i Tûr’a muḥâbât [17] ṭarîḳi-ile ḥizmet idüp ‘aṭâyâ ve hedâyâ i‘tâ idün.” didi. Ol [18] vaḳt Cebel-i Muḳaṭṭam, Allah ta‘âlanuñ emrine inḳıyâd idüp imtişâl [19] ve itâ‘ at yüzinden mâ-melekini ve üstinde olan câmelerini [20] çıkarup cümlesini bezl idüp hediye ṭarîḳi-ile gönderüp [21] ‘uryân kaldı. *Vehhâb ‘ale l’ıtlak ve feyyâz-ı erzâḳ fi cemî‘ i’l-âfâḳ*⁴⁴ (18b)[1] muḥâbâtuña mükâfât ṭarîḳiyle “‘Aṭâyâ-bî-bedel ve bî-naẓîr saña [2] ğırâs-ı cenneti ta‘vîz iderem.” diyü vahy eyledi. Ya‘nî mü‘minleri saña [3] bedel virsem gerekdür. Zünnûn-ı Mıṣrî ḥazretlerinden menḳûldür ki [4] Cebel-i Muḳaṭṭam’da baña ehlullahdan bir kimesne vaşf eyledi ki [5] anda ḥalkdan ‘uzlet eyleyüp Ḥaḳḳ’ıñ ‘ibâdetine meşğûldür didiler. [6] Ben daḥı ol kimesne’i(yi) cüst u cû iderek vardum. Ve kendüye muḳârin [7] olup kırık gün şoḥbetinde oldum. Bir gün, “Ey birâder necât ne vech-ile [8] ḥâşıl olur?” diyü kendülerden istifsâr ittüm. Buyurdılar ki “Necât, [9] taḳvâ ve murâḳabededür.” Eyitdüm ki “Necâtuñ bir ṭarîḳi daḥı var mıdır?” [10] Ol ‘azîz eyitdi ki “Ḥavf iden

⁴³ “Ben kalpleri kırılmışların yanındayım.” Hadîs-i Şerîf.

⁴⁴Hiç bir sınırlamaya tabi olmaksızın mutlak hibe edici ve her yönde bol bol rızık dağıtıp bereketlendirici (olan Allah).

bendelerine Allah ta‘ālā ke’s-i muhabbeti [11] ‘aşk yüzünden şunup tenāvül itdürür. Ol demde bî-hûş [12] olup mäsivâdan gâ’ib olup medhûş olur.” didi. “Dağı ziyâde [13] rûşen buyuruñ.” didüm. Üçincide eyitdi ki “Halkdan vahşet idüp [14] nâs-ıla istînâs hâşıl itmeyüp qalbiñi mäsivâdan berî idüp [15] Hakk-ıla meşgûl idesin.” İbn Veheb rażıyallâhu ‘anhdan mervîdür ki [16] sefh-i Cebel-i Muqattam’uñ mekâbirinde bir mağbere vardur ki, anda aşhâbdan [17] beş kimesne medfûndur ki ol mağberisidür ki anlar ile Ebû [18] Naşr Ğaffârî ve ‘Uğbe ibni ‘Âmir el-Cuhenî ve ‘Abdullâh bin el-Hâriş [19] bin Hurr ez-Zebîdî ve ‘Abdullah bin Huzeyfe es-Sehmî Hazretleri bile medfunlardır, [20] rağıyallâhu ta‘ālâ ‘aleyhim ecma‘in. Hadîs-i şerîfde vârid olmışdur ki [21] “Aşhâbumdan bir kimesne bir arzda vefât itse ol diyârûñ kavmine (19a)[1] serdar olup cennete kâıid olup anlara nûr-ğor olur.” Hadîs-i [2] ğarîbdür ve Hazret-i Ya‘kûb ‘aleyhi’s-selâm üç yıl mîkdârı Mısr’da [3] medfun olup ba‘dehû Kuds-i mübârekeye naql olundı ki âbâ-i kirâm [4] ve ecdâd-ı izâmları-ıla bir yerde olurlar. Ba‘dehû Hazret-i Yûsuf ‘aleyh- [5] i’s-selâm Mısr’da defn olup üç yüz yıldan şoñra ol [6] dağı vâlid-i büzürg-vârı yanına Kuds-i şerîfe naql olundı.

Faşl-ı Şânî: [7] Cebel-i mezbûrede mevcûd olan mesâcidi bildirür.

Biri Mescid-i Tennûr’dur ki [8] Fir‘avn ol tağda bir tennûr peydâ eylemiş-idi. Kaçan kim ata binmek [9] istese ol tennûrı sûzân idüp âteşi-ile şu‘lelendürür- [10] lerdi. Ehl-i Mısr ve ‘askerini var idüğün bilüp mütenebbih [11] olurlardı. Ve bir hikmeti dağı bu imiş ki ılgun ağacı-ıla ve Şam [12] sağızı-ıla ve senderûsı-ıla yakarlar idi. Ehl-i Mısr tâ‘un gelmeye [13] diyü peydâ itmiş idi. Fuķâ‘î rahmetullâhi ‘aleyh buyurur ki “Bir eski [14] kitâbda gördüm. Ol zamân kim birâderleri Hazret-i Yûsuf ‘a ölçek [15] huşûşıçün gelmişler idi. İçlerinde Yehûdâ nâm birâderi tağ başında [16] tennûr mevzî‘inde karar idüp menzil-gâh idindi. Anuñ berekâtında tennûruñ [17] âşarı mużmañil olup nâ-bûd ve nâ-peydâ oldu. Tâ Ahmed bin Tolun zamânına [18] gelince hâlî kaldı. Bir gün Ahmed bin Tolun’a bu mekânûñ fazîletini

naql [19] itdiler. İşitdükde ‘Anda bir mescid binâ olunsun.’ diyü emr eyledi. Emri mücebince [20] bir mescid-i laṭif ve bir ‘ālî minare ve bir vâsi‘şahrîc binâ olundu. [21] Aña binâ‘en nāmına ‘Mescid-i Tennūr’ dinildi.” Ve bir rivāyetde daḡı dirler ki (19b)[1] tennūr Fir‘avn’un āşārı tā Aḡmed bin Ṭolun’a gelince durdı. İbn [2] Ṭolun beglerinden bir siyāh zengî ‘Arab “Bunuñ altında genc u defāyin [3] vardur.” diyüp tennūrı yıķup āşār u resmini izāle eyleyüp [4] altını kıazdurup aşlā nesne bulmayup netice ḡāşıl eylemedi. [5] Ve dirler ki Aḡmed ibn Ṭolun bi-nefsihi yıķup altında bir ‘azîm [6] kenz bulup ol kenz ile Cāmi‘-i Ṭolun’ı binâ eyledi. Ve menāresi [7] üstinde ḡālā gemi şeklinde bir nesne mevzu‘dur. Ol kenzde [8] bulmuşdur dirler. Biri daḡı Mescid-i Mü‘min’dür. “*Kāle mu‘min(un) min Āli Fir‘avne.*”⁴⁵ [9] āyetinde mezkūr olan mü‘minün maķamıdur dirler. Ol maķamda [10] bir mescid binâ olunmuşdur. Ol mescide “Mescid-i Maķām-ı Mü‘min” dirler. [11] Ammā meşhūr kitāblarda mevcūd degüldür. Biri daḡı Mescid-i [12] Muḡrim’dür. Bu mescidüñ Mescid-i Muḡrim-ile vech-i tesmiyesi oldur ki [13] bir kıavme Allah ta‘ālā emri-ile zemîn ṭayy olup bunda ḡacc içün [14] muḡrim olup ḡacca giderler idi. Yine ‘avdet iderler idi. Bu maķāma [15] daḡı Kıubbetü’l-Ḥızr ve Kehfü’s-Sūdān “kehf” luġatde daġda olan [16] maġāra dimekdür. Zengiyān ṭā(y)’ifesinden bir ṭā(y)’ife bu meķanı [17] oyup anda ‘ibādet iderler idi. Anıñ içün “Kehfü’s-Sūdān” [18] dirler. Ba‘d ez-ān Endülüsi Kıavvār nām kimesne bu kehfı binâ ve [19] ta‘mîr idüp süflinde b‘azı mevāzı‘ı oyup üstini t‘amîr [20] kıldı. Biñ altun miķdārı şarf eyledi ve taşdan oyma [21] nerdübān eylediler ki üstinde olan mescide şu‘ūd eyleyeler. (20a)[1] Ve bu Endülüsi’nüñ bināsmun evveli dört yüz yigirmi bir sene- [2] sinüñ şa‘bānında tamām oldu.

Faşl-1 [şālîş]: Ziyāret-i kıubūr ḡaķķında [3] vārid olan aḡbār u āşār beyānındadır.

⁴⁵ “*Firavun ailesinden bir mümin dedi.*” Mü‘min, 40/28.

İbn Bureyde babasından, [4] ol dağı Hâzreti Resûl şallalâhu ‘aleyhi vesellemden rivâyet [5] ider ki Resûlullah buyurur ki “*Neheytü-küm ‘an ziyâreti’l-kubûri* [6] *fe-zürühâ ve neheytü-küm ‘anlicûmil eğâhi fêvka şelaşin fêmsikû* [7] *mâbedâlekum ve neheytü-küm ‘aninnebîdi illâ fi seķâin feşrabû min-* [8] *el esķiyeti küllehâ velâ teşrabû muskiran.*” Ya‘ni “Sizi ziyâret-i [9] kubûrdan nehy idüp men‘ itmiş idüm. İmdi şimdeñ soñra kubûrı [10] ziyâret idüñ.” diyü icâzet buyurdı. Ebû Hureyre rağiyallâhu ‘anhdan [11] mervîdür ki, Hâzret-i Risâlet şallalâhu ‘aleyhi vesellem vâlidessinüñ [12] kabrini ziyâret idüp hem ağladı ve hem ağlatdı ve eyitdi ki: [13] “Rabbümden vâlideme istiğfâr taleb eyledüm. Allah ta‘âlâ izn [14] ve icâzet viridi. İmdi kubûrı ziyâret idüñ, zîrâ size mevtünüzi [15] tezekkür itdürür.” Süleymân bin Bureyde, rağiyallâhu ‘anh, babasından [16] rivâyet idüp dir ki Resûl hazret ‘aleyhisselâm buyurur ki [17] “Taḥḳīḳ sizi ziyâret-i kubûrdan nehy itmiş-idüm. Hâlâ Muhâmmed’e (a.m.) [18] vâlidessinüñ ziyâret-i kubûrına izn virilmişdür. İmdi ziyâret [19] idüñ, size âhireti aındurur.” Ve Hâzret-i Fâtıma rağiyallâhu ‘anhadan [20] menķüldür ki, ‘ammi Hâzra rağiyallâhu ‘anhuñ kabrini ziyâret idüp [21] kabri ucında ağlar idi. ‘Abdullah ibn Muleyke rağiyallâhu ‘anh (20b) [1] dir ki, ‘Abdurrahman bin Ebî Bekr-i Şiddīḳ rağiyallâhu ‘anh Hâbeş’de [2] vefât itdükde Mekke şehrine naḳl olunup Mekke’de defn olunmışdur. [3] Hâzret-i ‘Âyişe rağiyallâhu ‘anha Mekke’ye geldükde birâderi kabrine [4] varup ziyâret idüp merşiyeler okurdu.

Faşl-1 rābi‘ : [5] Meyyit defn olunduğdan soñra dönüp gitdüklerin iḥsâs ve ayakları [6] sesin istimâ‘ itdügi beyânındadır.

Enes bin Mâlik rađiyallâhu ‘anh, [7] Resûlullah’dan, şallalâhu ‘aleyhi vesellemden, rivâyet ider ki “*Ḳāle* [8] *Resûlullāhi şallallāhu ‘aleyhi vesellem, innel ‘abde izā vuđi‘a fī* [9] *ķabrihī ve velle ‘anhu eşḫābuhū innehu yesma‘u ķarre‘a ni‘ālihīm feyyātihīm* [10] *melekāni feyuḳ‘idānihi feyeḳūlāni lehū mākunte tekūlu fī*

hāẓe[11]’*l recül feemāl mü’minu feyeķūlu eşhedü ennehu ‘abdullāhi ve resūlehu*
 [12]*feyuķālū lehu unzur maķ‘adeke minennāri ķad ubbedi lekellāhu maķ‘aden*
 [13]*mine’l cenneti ķāle’nnebiyyü ‘aleyhisselām feyerāhu mā cemī’an.*”⁴⁶ Ya‘ni [14]
 Resūl Hāẓret-i ‘aleyhisselām buyururlar ki “Taḥķīķ ķul ķaçan [15] ķabrinde vaż‘
 olunup aṣḥābı dönüp gitseler ol ‘abd [16] ni‘ālleri āvāzın istimā‘ ider. Ba‘dehū iki
 melek gelüp [17] ol meyyiti iclās idüp dirler ki ‘Bu recülün ḥaķķında ne dir [18]
 idün? Ya‘ni Muḥammed Muṣṭafā’ya nice i‘tiķad ider idün?’ [19] Mü‘min olan
 kimesne dir ki ‘Allah ta‘ālānıñ ‘abdi [20] ve resūli olduĝın i‘tiķad ider idüm.’ Pes ol
 iki melek [21] ‘Nārda olan yirüñe naẓar eyle ki Allah ta‘ālā saña anuñ **(21a)**[1]
 bedeli cennette bir maķ‘ad ve niṣīmen-i ‘ālī ta‘vīz etti.’ dirler.” Hāẓret-i [2] Resūl-i
 Ekrem ṣallallāhu ta‘ālā ‘aleyhi vesellem buyururlar ki “Ol ‘abd iki [3] maķ‘adın bile
 görüp ma‘lūmı olur.” *Allāhümme’c‘alnā mimmen ṣehide lehu* [4]*bi’r-risāleti.*

Faṣl-1 ḥāmīs: Mezāristānuñ arasında ayak- [5] ķabı-ıla gezüp yürümenün
 kerāhiyyeti beyānındadır.

Hāẓret-i [6] Resūlullah ṣallallāhu ‘aleyhi ve sellemden menķūldür ki bir gün
 meķābir [7] arasında bir kiṣi ayaĝında çarığı-ıla yürürken görüp ol recüle [8]
 “Ayaĝındaĝımı çıkar bırak!” didi. Beĝavī raḥmetullāhi ‘aleyh *Ṣerḥ-i* [9] *Sünen*’de dir
 ki “Sebebi ehl-i ķubūra ṣavt-ı ni‘āl girye virüp [10] müte‘ellim olduklarıdır; ‘amma
 mekrūh degüldür.” dirler. Niz‘ā dibāĝat [11] ve dibāĝatsız çarıķdadur. Zīrā ekṣer-i
 ehl-i cāhiliyyet fuķarāsı [12] dibāĝatsız geyerler imiş. Émdi bu boĝazlanmış ve
 dibāĝat [13] olmamış ve olmayacak necis olur. Aña binā‘en ḥāẓret çıkarmasın [14]
 emr idüp men‘ etmişdür. Ebū ‘Abdullah dir ki “Zann iderem anda [15] necāset

⁴⁶ “*Ķul, kabrine konulduĝu ve arkadaşları geri dönüp gittikleri zaman -ki ölü bunlar yürürken ayakkabıların sesini muhakkak işitir- ona, iki melek gelir. Bunlar, ölüyü oturturlar ve ona: Şu, Muhammed denilen kimse hakkında ne dersin, diye sorarlar. O mümin kul: Onun, Allah’ın kulu ve Resulü olduĝuna şahadet ederim, der. Bunun üzerine melekler tarafından: Ey mümin cehennemdeki yerine bak! Allah, bu azab yerini senin için cennetten bir makama çevirdi denilir.*” Hadīs-i Şerīf.

muḳarrer idi. Anuñçün nez‘ine emr itmişdür ve ḳubūrı [16] anuñ-ıla başup yürüdüğün kerih gördi.” Ve Ebū Süleymān el-Ḥaṭṭābī [17] dir ki “Ḥazret kerih gördüğünñ sebebi bu ola ki ni‘āl-i [18] sibtiyye ile ya‘ni tırāşide şaḥtiyāndan olan ni‘āl ile [19] yürümek ‘ucb ü tekebbür ḥāşıl ider, zīrā ni‘āl-i sibtiyye ehl-i [20] tena‘‘um libāsındandır. Pes ḥazret şeklinde olmayup (21b)[1] ehl-i ḥuṣū‘ tezellül şeklinde olalar. Zīrā ehl-i meḳābir bu rengde olan [2] ṭā‘ifeden müte‘ellim olurlar.” Ḥālbuki Ḥazret-i Resūl ‘aleyhisselām [3] buyurur ki: “*Ennehu yesmi‘u ni‘ālihīm.*”⁴⁷

Faṣl-ı Sādis: Ziyāret-ı ḳubūrda [4] oḳunacak du‘ālardır.

Ebū Hureyre raḍiyallāhu ‘anhdan mervīdür ki [5] Resūl ‘aleyhisselām meḳābire varduḳda “*Esselāmu ‘aleyküm dāre ḳavmin* [6] *mü‘minīne ve innā in-şā‘-allahu biküm lāḥiḳün.*”⁴⁸ dir idi ve Süleymān [7] bin Büreyde babasından rivāyet idüp dir ki “Ḥazret-i ‘aleyhisselātü [8] vesselām meḳābire varduḳda yanında olan aṣḥāba emr idüp [9] bu ḥadīsi telḳin idüp ‘Bu du‘ā(yı) oḳuñ.’ diyü ta‘līm iderdi: [10] ‘*Esselāmu ‘aleyküm ehlü’z-ziyāre minel mü‘minīne ve’l-mü‘mināti ve-* [11] *’l-muslimīne ve’l-muslimāti entüm lenā ferat ve ene in-şā‘-Allahu biküm lāḥiḳüne* [12] *neselhülle lenā veleküm ’ül-‘āfiyeh.*”⁴⁹ ‘Abdullāh ibn Mes‘ūd’dan mervīdür ki [13] Resūlullāh şalavātullāhi ‘aleyhi ve selāmühü ḳaçan mezār-istāna varsa [14] “*Esselāmu ‘aleyküm eyyühe’l ervāḥi’l fāniyeh ve’l ebdāni’l bāliye ve’l ’izām-* [15] *in naḥirāti elletī ḥarecet mine’d-dünyā ve hiye billāhi mü‘mine Allāhümme’d ḥul* [16] *‘aleyhā rūḥan minke ve’s-selāmā.*” El-ḥadīs.⁵⁰

⁴⁷ “O, onların ayakbılarının sesini muhakkak işitir.” Hadīs-i Şerīf.

⁴⁸ “Selam sizin üzerinize olsun ey müminler yurdunun sakinleri! İnşallah biz de sizlere kavuşacağız.” Hadīs-i Şerīf.

⁴⁹ “Selam sizin üzerinize olsun ey müminler ve Müslümanlar yurdunun sakinleri. Sizler bizim için öncüleriniz. İnşallah biz de sizlere kavuşacağız. Allahtan bizim ve sizin için afiyetler –esenlikler– dileriz.” Hadīs-i Şerīf.

⁵⁰ “Selam sizin üzerinize olsun ey fani ruhlar, ey çürümüş cesetler, ey yıpranmış kemikler, ey dünyadan mümin olarak çıkanlar, ya Rabbi bunlara kendinden bir ruh kat ve bize de selam ver.” Hadīs-i Şerīf.

Faṣl-ı Sābi' : [17] Ādāb-ı ziyāret beyānındadır.

Ziyāret-i ḳubūra varan kimesneye [18] lāyık olan budur ki ādāb-ı ziyāret-ile müte'eddib olup gide. Eger [19] 'azīmeti vaḳtinde ve eger yolda giderken ve eger gitden ṣoñra olsun [20] hemānā seyre varur gibi ve dünyā teferrüc-gāhlarından bir teferrüc-gāhdur [21] bunu daḥı görelüm niyeti-ile varmayup belki ziyāretüñ yigirmi ādābı (22a)[1] vardır. Ol ādāblar ile ziyāret iderek gide.

Ādāb-ı evvel [2] oldur ki; ıslāḥ-ı fesād-ı ḳalb idüp lillāh fillāh⁵¹ niyyetin idüp [3] ve meyyitlere Ḳurān tilāvet ḳaṣdınıñ nef'in ḳaṣd ide. Niyyāt-ı [4] fāsideden ḳalbini pāk idüp ṣevābın ḳaṣd ide. “*İnneme'l amālū [5] bi'n-niyāt.*”⁵² ḥadīs-i ṣerīfiyle 'āmil olup ṣevāb kendüye ḥāşıl [6] ve vāşıl ola. Daḥı ziyāret-i ḳubūra varduḳda evliyā ve şuleḥādan [7] dünyā murādātını ṭaleb idüp istimdād itmeye. Ve bir kimesnenüñ [8] üzerine bed-du'ā idüp ilenmeye ve böyle itmeye. Meşelā ıssıcak [9] günlerde şovuk şu ile āb-dest aldum şafālandum ve Ḥacc'a [10] varup ticāret ideyin ve ḳul azād idüp me'ūnetinden ve bed-aḥlākından [11] ḥalāş olayum ve ḡazāya varup ceng aḥvālin göreyüm ve gice [12] ile namāz ḳılup uyquyı def idüp ehlümü ve 'ayālümü ve mālümü [13] gözedeyüm demek gibi. Gerçi āb-desti ve ḥaccı ve 'ıtkı ve ḡazası [14] ve namāzı şaḥīḥdür ve ṣevābdan daḥı ḥālī degüldür. Ammā bunuñ [15] emşalinden niyyeti ḥālī idenler aḥvāli gibi degüldür. Nitekim “*İnneme- [16] l- amālū bi'n-niyāt.*” ḥadīs-i ṣerifinüñ ṣerḥinde beyān [17] olunmuşdur.

Ādāb-ı şānī oldur ki; cum'a güninde ziyārete [18] varasın. Muḥammed ibn Vāsı'a'dan mervīdür ki cum'a günlerinde [19] ziyārete gider imiş. Kendüye “İşneyn günine te'ḥīr itseñüz [20] olmaz mı?” dinüldükde buyurdılar ki “Mevtā cum'a günlerinde [21] kendülere ziyāret için gelenleri bilüp iḥsās iderler (22b)[1] ve ḥamīs

⁵¹ Allah için, karşılığını Allah'tan bekleyerek.

⁵² “*Ameller, davranışlar niyetlere göredir.*” Hadīs-i Şerīf.

u sebt günü ziyâret idenleri bilürler” didi ve ba‘zı [2] kimesne erba‘â gününüñ ziyâretini ihtiyâr itdiler. Zîrâ mekâbir [3] ol günde tenhâ ve hâlî olur. Hâdis-i şâhîhde vârid olmuştur [4] ki Allah ta‘âlâ nûrî erba‘â gününde halk itmişdür. Câbir ibni ‘Abdullâh, [5] raziyallâhu ‘anh, dir ki “Hâzret-i Resûl, şallalâhu ta‘âlâ ‘aleyhi [6] ve selem, rûz-ı çehâr-şenbihde öyle ile ikindi mâ-beyninde [7] du‘â ve şenâ idüp mübârek yüzinde eşer-i sürûr müşâhede itdüm.”didi. [8] Câbir dir ki: “Ol günden sonra her bâr ki baña bir şiddet yâ bir emr-i [9] mühimm vâkı‘ olsa rûz-ı çehâr-şenbihde ol sâ‘ati gözedüp [10] du‘â idüp teveccüh itsem elbette hâcetüm revâ olup baña sürûr [11] hâşıl olurdu.” El-‘Âşım Hucdurî kavminden bir recûlden mervîdür ki [12] “‘Âşımı iki sene vefâtından sonra vâkı‘amda gördüm ve didüm ki [13] ‘Yâ ‘Âşım senüñ maķâmuñ ne yerededür?’ Eyitdi ki ‘ Ben aşhâbumdan [14] bir bölük cem‘atle cennet ravzalarından bir ravzadayız. [15] Her cum‘a gicesinde birbirimiz ile cem‘ olup aşhâbumuzdan [16] ziyâret idenleri gözedüp intizârdayuz.’ didi. Ben didüm [17] ki ‘İy birâder muntazır olan cesedlerüñüz mi yoħsa [18] ervâhıñuz mı?’ Cevâb virdi ki ‘Heyhât cesedlerümüz çürüyüp [19] fenâ oldu. Muntazır olan ervâhumuzdur.’ didi. ‘Ya bizüm ziyâretümüz [20] bilür misüz?’ didüm. Eyitdi ki ‘Cum‘a gicesin ve cum‘a günin [21] ve sebt gicesinüñ értesine dek bilüp iħsâs iderüz.’ (23a)[1] didi. ‘Ne hikmetdür sâyir günlerde ve gicelerde olmayup bu evķâta [2] maħşûş ola?’ didükde cevâb virdi ki ‘Cum‘a gününüñ fażîleti [3] içündür.’ Ba‘zı şâlihinden mervîdür ki emvâtıdan birini [4] vâkı‘amda gördüm “Nicesiz?” didüm. Eyitdi ki “Her cum‘a gice- [5] sinde ‘Uķbe bin ‘Âmir rağiyallâhu ‘anhnuñ maķberesi yanında [6] cem‘ oluruz. Nitekim fuķarâ ekâbir ķapusında cem‘ olurlar.” [7] didi.

Âdâb-ı şâliş oldur ki ziyaret iden kimesne maķbereler [8] arasında yürümek ve oturmamak evlâ olduĖunuñ beyânındadır. [9] Nitekim Ebû Hureyre raziyallâhu ‘anhıdan mervîdür ki hâdis-i [10] şerîfde vârid oldu ki “Bir kimesne köz yanar âteş üzerine [11] oturup esbâbın yakup ve esbâbından geçüp tenini iħrâķ [12]

itmek yigdür ki bir kabır üzerine oturmağdan ise.” Bu [13] hadîş-i şerîf delîldür cülûsuñ men‘ine ve mağbere arasında [14] gezüp yürümeğî.

Ādāb-ı rābi‘ oldur ki k̄ubūr-ı enbiyā ‘aleyhime [15] ’s-selām şaḥābe-i kirām ve evliyā’-i ‘izām ziyāretine müdāvemmet [16] itmek beyānındadır. Zīrā Allah ta‘ālā kemāl-i lūtf u kereminden [17] anları ziyāret idene lā-yu‘add ve lā yuḥşā elṭāf-ı ‘amīm va‘de [18] eylemişdür ki ne kalem ile taḥrīr ve ne lisān ile taḫrīr itmek k̄ābildür.

[19] **Ādāb-ı ḥāmis** oldur ki ziyārete varulduğda kabriñ başı [20] ucında durup arḳasın k̄ibleye vire. Ba‘dehū bunı okuya: [21] “*Essalāmu ‘aleykūm dāre k̄avmi mü‘minin ve ene in-şā’-Allahu ta‘ālā (23b)* [1] *bikum lāḥikūn esselāmu ‘aleykūm ehlū’z-ziyāre minel mü‘minine ve* [2] *’l-mü‘mināti ve’l-müslimīne ve’l-müslimāti entūm lenā ferat ve ene in-şā’-Allahu* [3] *bikum lāḥikūne neselullāhe lenā velekkūm’ül-‘āfiyeh. Esselāmu ‘aleykūm* [4] *eyyūhe’l ervāḥu’l-fāniyeh ve’l-ebdānū’l bāniyeh ve’l-‘izāmūn naḥireti* [5] *’l-leti ḥaracte mine’d-dünyā ve vehiye billāhi mü‘mine. ‘Allāhümme’d-ḥīl ‘aleyha* [6] *rūḥen minke ve’s-selāmen.”*

Ādāb-ı sādīs oldur ki k̄ubūra geldükde [7] aḥbāba selām virür gibi selām viresin. Nāfi‘ raḍiyallāhu ‘anh [8] dir ki “Ḥāzret-i ‘Abdullāh bin ‘Ömer raḍiyallāhu ‘anhumā her bār ki [9] bir mağbereye uğrasa elbetde selām virürdi ve Ḥāzret-i Resūl’ūñ [10] kabır-i şerīfleri üzerine varduğda “*Esselām ‘alā resūlullāhi* [11] *esselāmu ‘ala Ebī Bekr raḍiyallāhu ‘anh esselāmu ‘alā Ebī.*”⁵³ diyüp yüz [12] kerreden ziyāde ḥāzret-i ‘Abdullāh’ı gördüm ki ḥāzretüñ ravzasın [13] bu minvāl üzre ziyāret eyledi ve Süleymān bin Süḥeym, raḍiyallāhu ‘anh, [14] dir ki “Resūlullāhi vāḳı‘amda gördüm eyittüm ki ‘Yā Resūlullāh [15] ḥāzretüne gelüp

⁵³ Allah’ın resulüne selam olsun. Hz. Ebubekir’e selam olsun.

selām virenlere cevāb virüp selāmların alur mısın?” [16] didüm. Eyitti ki ‘Ne‘am, redd-i selām iderem.” didi. Ebū Hureyre raḍiyallāhu [17] ‘anh dir ki “Çağan bir kimesne bir kimesnenüñ qabrine uğrayup selām [18] virse ol meyyit selāmını alur.”

Ādāb-ı sābi‘ oldur ki maḳbereye [19] sürinüp ve öpüp yüzine sürmeye. Zīrā şāḥib-i kitāb dir ki [20] ‘ādāt-ı naşārādur ve ‘ulemā’-yı İslām’dan birisinden naql olunmadı diyü [21] taşriḥ itdi. Ebū Emāme raḍiyallāhu ta‘ālā ‘anh dir ki “Enes bin Mālik (24a)[1] raḍiyallāhu ‘anh, ḥazretlerin gördüm ki ḥazretüñ qabr-i şerīfi üzerine [2] varup durup du‘āya el qaldurdu. Tā bir mertebeye vardı ki [3] ‘aceb namāza mı durdu diyü ḥāṭıruma geldi.” didi. “Andan soñra dönüp [4] gitdi.” dedi. Ya‘nī ādāb-ıla durup ne sürindi ne yapışdı ne feryād [5] eyledi dimekdür. Ḥikāyet olundu ki birisi ḥazretüñ ravza-ı şerīfesi [6] üzerine kendüyi ilḳā eyledükde mescid küşelerinden bir yigit [7] dururdu. Bu vaz‘ı gördükde “Be hey bī-edeb Resūlullāh burada [8] ḥazır olsa ne vaz‘ ider-idüñ?” didükde cevāb virdi ki [9] “Selām virüp ve el bağlayup dururdum.” Ol yigit eyitti: “Şimdi [10] daḥı ol vaz‘ı eyle.”

Ādāb-ı sāmin oldur ki qıra‘at-ı Qur‘ān meḳābir [11] üzerine lā-be‘sdür didiler. Aḥmed ibn Ḥanbel’den menḳüldür ki [12] “Meḳābire dāḥil olsañuz fātiḥa ile iḥlāş sūresin [13] ve mu‘avvezeteyni okuyup mevtāya şevābını bağışlañ. Zīrā şevābını [14] kendülere vāşıl olur.” didi. Ḥāfız ‘Abdülḡanī raḥmetullāhi [15] ‘aleyh dir ki “Ehl-i İslām şehirlerinden müşāhede itdügümüz [16] budur ki çağan mübtedī olsa Qur‘ān-ı ‘azīmi defn olmazdan evvel [17] ve soñra ve qabri üstinde okudurlardı ve eviddāyı cem‘ [18] idüp kırk güne deḡin Qur‘ān okudurlardı ve okuyana [19] iḥsān iderler-idi. İtmeyeni muḳaşşır ‘add iderlerdi.” Feyyāz-ı [20] bī-zevālden mercūdur ki bunlaruñ maḳāşidini redd itmeyüp (24b)[1] ‘amellerini qabūl eyleye. Mervīdür ki Ḥāfız Ebū’l-İz ‘Abdülmḡiş [2] bin Züheyr dir ki “Vaḳtā ki şehīd dimekle ma‘rūf olan qaḍī [3] Ebū’l-Ḥüseyn bin Muḥammed bin Muḥammedü’l-Bāḡdādī ismine muṭābıḳ [4] olmaḡiçün qatlı olup şehīd olduysa mezārı üstinde [5]

bir günde yüz kerreden ziyāde ḥatm-i Kūrān-ı ‘aẓīm bi-t-tamām olunmuşdur.” [6] ‘Aşım Zeyd’den rivāyet idüp ol daḥı ‘Abdullāh’dan [7] rivāyet ider ki Allah tebāreke ve ta‘ālā ‘ibādınıñ kulūbına [8] nazār idüp Ḥazret-i Risāletüñ ḳalbini cümlesinden ḥayrlu ve pāk [9] görüp risālet-ile mümtāz idüp meb‘ūs ḳıldı. Ba‘dehū yine nazār [10] ittükde aşḥāb-ı güzīnūñ ḳalbini ḥayrū’l-ḳulūb görmegin [11] Resūline vūzerā ḳılıp ḥalīfe ḳıldı. Anlar daḥı Resūlinūñ [12] şerī‘atini ve dīnini izhār idüp i‘lām itmegiçün muḳātele [13] iderler idi ve ehl-i İslām ol nesnei(yi) ki ḥasen ü maḳbūl [14] görüp merbūṭ ‘add iderler ise ‘indallah daḥı ol ḥasen [15] ve maḳbūldür ve ol nesne ki şerr ve ḳabīḥ görürler, ‘indallah [16] daḥı ol şerr ve ḳabīḥdür. Bunūñ mışdāḳı, “*Entüm şehidallahi fi’l-‘arḍ, entüm şehidallahi* [17] *fi’l-‘arḍ, entüm şehidallahi fi’l-‘arḍ.*” [18] ḥadīs-i şerīfidür. Ya‘nī Ḥazret-i Resūlullāh, şallāluhu ‘aleyhi ve sellem, [19] aşḥāb-ıla bir gün otururken bir cenāze geçdi. Aşḥāb şenāū’l-ḥayr [20] ittiler. Ḥazret “Vecebet” didi. Nā-gāḥ ol ḥinde bir cenāze (25a)[1] daḥı geçdi. Aşḥāb şenā-i bi’ş-şerr itdiler. Ḥazret girü “Vecebet” [2] didi. Andan şāḥābe, ḥazrete su‘āl itdiler ki “Yā Resūlullāh evvelki [3] cenāzede vecebet, ikinci cenāzede daḥı vecebet diyü buyurduñuz [4] vācib olan nedür?” diyü istifsār itdüklerinde Ḥazret [5] eyitdi ki “Evvelki de zıkr-i bi-l-ḥayr itdüñüz vecebet didüm. Ya‘nī [6] vecebet lehü’l-cenne ve ikinci de şenā-i bi’ş-şerr itdiñüz vecebet [7] didüm. Ya‘nī vecebet lehü’n-nār dimekdür.” Ve *entüm şehidallāhi fi’l arḍ* [8] üç kerre didi. Ya‘nī Allah ta‘ālā Kurān’da şāhid diyü taşriḥ itdi. [9] “*Litekūnū šühedā-i ‘ale’n-nāsı veyekūne’l-Resūle ‘aleykūm* [10] *šehīda.*”⁵⁴ Meşelā bir kimesnenūñ bir ḥuşūşa şāhidleri olsa kendü şāhidlerin tekzīb idüp yalan çıkarmaz. [12] Émdi Allah ta‘ālā daḥı ümmet-i Muḥammed’i şāhid tutmuşdur. Her neye [13] şehādet eyleseler ‘indallah şahādetleri ḥayyiz-i ḳabūlde [14] vāḳi‘olur. Naḳl olunur ki Ma‘ḳal ibn Yesāre Resūlullāh’dan [15] rivāyet ider. Resūlullāh’dan buyurmuş ki “Mevtāñuz

⁵⁴ Müstensih bu ayetin orijinal kelime sıralamasını deḡiştirmiştir. Müstensihin sıralamasına göre anlam şöyledir: Sizin insanlar üzerine şahit olmanız ve elçinin size şahit olması için. Doğrusu şudur: “Peygamberin size şahit olması, sizin de insanlara şahit olmanız için.” Hac, 22/78.

üzerine [16] Yâsin sûresin okuñuz.” *Sünen-i Ebî Dâvud*’da ve *Sünen-i Taberî*’de [17] ve dağı bu hadîş-i şerîf mestûrdur ki meyyitüñ zimmetinde [18] düyün-ı dünyevî ve uhreviyye olsa gayrınıñ ‘ameli-ile sâkıt [19] olur. Meşelâ meyyitden ötürî hacc olunsa ve dîn-i kazâ [20] olunsa ve hacc vâcib olmağ var, nâfile olmağ var. Vâcib [21] olduğı zamânda meyyitüñ mâlı olup olmamağ var. Eger (25b)[1] Eger⁵⁵ hacc vâcib ise ve mâlı var-ısa vârişi olan meyyitüñ mâlından [2] hacc itdürür. Mâlı yoğ-ısa vârişine vâcib olmamış olur hacc [3] itdürmek. Eger ecnebî hacc-ı ‘ani’l-meyyit iderise sâkıt olur. Fe-emmâ [4] eger hacc nâfile ise eger vaşiiyeti olup mâlı var-ısa iki kavlı [5] vardur. Eger vaşiiyeti yoğ-ısa fi’li câyiz degüldür ve deyn-i dünyevîsi [6] var-ısa şulb mâlından kazâ olunur. Eger mâlı yoğ-ısa vârişi [7] olan deynini kazâ iderse zimmetinden berî olup hâlâş olur [8] ve eger meyyit içün şadağa virilürse meyyite şevâb şadağa [9] virilürse meyyite şevâb⁵⁶ lâhik olur ve Allah ta‘âlânüñ fażl [10] u kereminden meyyite şevâb lâhik olduğı gibi mutaşaddıka dağı şevâb [11] virilür diyü İmâm Şâfi‘î rahmetullâhi ‘aleyh bunuñ cümlesini [12] “İmlâ” nâm kitâbında zıkr eylemişdür. Ve E’imme-i Hanefiyye dağı *Kitâb-ı Hacc*’da [13] *Hacc-ı ‘ani’l-gayr* faslında yazmışlardur. Görile. Ve haberde gelmişdür ki [14] ervâh-ı mü’minin her cum’a günü semâ-i dünyâyâ gelüp evleri [15] muğâbelesinde dururlar, dağı şavt-ı a‘lâ ile nidâ iderler ki [16] “Ey kavm-i ‘aşîretüm ve ey hem-sâye ve kabîlem bizi hayr ile yâd [17] ve şadağañuz ile tefakğud idüp dil-şad itseñüz olur. Halâ [18] biz habs-i medîde ve endüh-ı şedîdedeyüz. ‘An-ğarîb siz dağı [19] hem-reng ve hayrân ve deng ve ser-gerdân olursız. Elüñüzden gelürken [20] ihsân zîrâ elde olan emvâl ve emlâki mâl-â-mâl ve erzâğ, nevâl [21] bir zamân bizüm idi. Sizden dağı âğir intikâl itse gerekdür. Kıt’a:

(26a)[1] Her ki âmed ‘imâretî nev sâht

Reft u menzil be-dîgerî perdâht

⁵⁵ Kelime iki kez yazılmıştır.

⁵⁶ Müstensih “*sadaka virilürse meyyite sevâb*” kısmını iki kez yazmıştır.

[2] Ve ān dīger puḥt hem çünin hevesī

Ve in ‘imāret be ser ne-börd kesī⁵⁷

[3] İmdi ‘ayn-ı ‘ibret birle nazar idüp mālumuz ile bi’l-küllīye temevvül itmeyüp [4] taşadduk ve bize tereffuk idüñüz.” Nakl olunur ki kaçan bir kimesne bir meyyit [5] için şadaқа eylese bir melek nūrdan bir ṭabāḫ ile ol şadaқаı(yı) [6] hediye tārīḳi-ile ol meyyitüñ maḳberesine getürüp nūrı yedi [7] ḳat göklere dek irüşmiş ola. Evvelā eyde ki “Es-selāmu ‘aleyke [8] ey şāḥib-i ḳabr senüñ ehlüñ saña bu hediyeı(yı) irsāl eylediler [9] ḳabül eyle!” diye ve ol ḳabr mūnevver olup vāsi‘ olur. Ve ‘Osmān bin [10] Şevre raḳıyallāhu ta‘ālā ‘anhdan mervīdür ki “Vaḳtā kim vālide-i ‘azīzemi [11] muḥtażır gördüm ya‘nī ḥālet-i nez‘de gördüm. Ol ḥinde başını [12] ḳaldurup gözlerini semā cānibine diküp eydürdi ki ‘İy cümle [13] ḥalḳa penāh ve dest-gīr ve ey dermān-delere mu‘īn ve zāḥir olan [14] Allah bu zā‘īfeyi āḥir nefesinde ḥor ve ḥaḳīr eyleme ve ḳabrümde raḥmetüñi [15] baña ḳarīn eyle!’ diyüp nālīş ḳılurdi. Bā-ḥuṣūş zamān-ı ḥayatında [16] evḳātın şıyām birle geçürüp zāhide ve ‘ābide nām bir ḥātūn iken [17] girü hezār güne tazarru‘ ve niyāz-ıla vefāt itdi. Vefātından şoñra [18] her cum‘a günü ḳabrini ziyāret itmeden ḥālī olmazdum. Nā-gāḥ bir gice [19] vāḳı‘amda gördüm. Eyitdüm ki “Ey vālide-i ‘azīzem nicesin ve ne ‘ālemdesin?” [20] eyitdi ki “İy nūr-ı dīdem elḥamdülillāh ta‘ālā ḥālā yerüm maḳām-ı Maḥmūd [21] ve zıll-ı memdūd olup ferşümüz reyḥān ve sündüsdür.” ve didüm ki (26b)[1] “Ey vālide, dünyāda ḥiçbir murāduñ var mıdır?” eyitti ki “Senden [2] dünyevī murādum budur ki cum‘a günleri ziyāretümi terk itme ve beni [3] du‘ā-yı ḥayrdan ferāmūş itme ki senüñ gelüp gitmeñle me’nūs [4] oldum ve her geldükçe eṭrāfumda olanlar müjde ḥaberin virüp [5] dirler ki ‘Uşta oḅluñ ziyāretüñe geldi.’ Bu kelāmı didüklerinde [6] mesrūr olup ḥātırum mecbūr olur ve eṭrāfumda olanlar daḥı [7] senüñ geleceḅüñ zamāñı melḥūz idicek maḥzūz olurlar.”didi.

⁵⁷Her kimse ki geldi yeni bir bina yaptı ve sonra gitti başka bir menzilde yaşadı. Başka biri de geldi o da aynı hevesi etti ve bu binayı kimse tamamlamadı, başında götüremedi.

[8] **Ādāb-ı tāsī'** ziyāret beyānındadır. Cum'a gününde ziyārete [9] 'azīmet olunduğda lāyık olan oldur ki evvelā iki rek'at namāz [10] kılsın. Namāzdan soñra bu du'āi(yı) okuya: *Allāhümme şalli 'alā Muḥammedin* [11] ve *'alā āli Muḥammedin ve şalli 'alā Muḥammedin. İmāmül-enbiyā ve şāfi'i's-şüfe'ā* [12] ve *'alā ālihi't-tāhirin*. Andan soñra yola çıkasın ve immā mehmā- [13] emken lisānuñı tilāvet-i Qur'an'dan ḥālī itmeyesin ve eger māni' zuhūr [14] iderse lisānuñı tesbīh ve tehlīl ve taḥdīs ve tekbīrden ḥālī itmeyesin. [15] Ya'nī “*Subḥānallāhi ve'l-ḥamdulillāhi ve lā ilāhe illallāhu v'allāhu ekber.*”⁵⁸ diyesin [16] ve bu emşāl-i tesbīhe meşğūl olasın ve eger kimseye rāst [17] gelüp mükāleme lāzım gelürse de lisānuñı sen buña mu'tād idesin [18] ve ḳalbiñi lisānuña muṭābık ve muvāfık kılasın. Gerçi 'ibādet [19] arasında dünyā kelāmı seyyi'edür. Bārī ḳalbünle ve lisānuñla [20] tesbīh ve evrādla ol seyyi'eyi maḥv idesin ve hedm-i seyyi'eye [21] ve binā'-i ḥaseneye bā'ış olasın ve astiğfār⁵⁹ ve taḥmīdden (27a)[1] gāfil olmayasın. Zīrā insān yā günāh işleyüp günāhından [2] istiğfār ider yāḥud 'amel-i şālih idüp ni'et ḥāşıl iderse [3] lāzımdur ki muḳābelesinde ḥamd ide. Ve ziyārete varduğda [4] şaḥābe ve ehl-i beyt ziyāreti-ile ibtidā ide. Ba'dehū meşāhid-i Müslimīn [5] ki şaḥīḥatü'n-neseb ehl-i beyt-i tāhirīndür, anları ziyāret [6] kılsın. Ba'dehū āḥiret umūri ve dünyā-yı denīnün umūri içün du'ā [7] ide. Ammā ziyārete ibtidā itmezden evvel Qur'an-ı 'azīmden bir sūre [8] ya bir iki āyet okuyup ziyārete meşğūl ola. Andan girüp [9] ziyāret idüp evlā-be-evlā ziyāret idesin. Zīrā cümle [10] maḥall-i icābet ve mazınne'-i ḳabūldür. Ve her geh ki uğrasañ mü'minīn [11] ve mü'mināt-ı Müslimīn ve Müslimāt olan ehl-i İslām'a istiğfār [12] idüp *esselāmu 'aleyke* ile başlasın. Ḥaberde geldi ki [13] ḳaçan bir kimesne bu ṭarīḳ-ile selām virüp du'ā eylese cümle [14] ehl-i ḳubūra selāmı ve du'āsı vāşıl olup “Yā Rabb ṭā'atlarında [15] bunların ḥaṭā ve ḥaṭiyyelerini 'afv eyle ve bizi daḥı mağfūr kılsın.” [16] diye ve eger atañ ve anañ var-ısa Allah ta'ālā saña ta'līm kılduğı [17] du'āyı eyle ki ol du'ā budur: “*Rabbi'rḥamhumā ke-mā*

⁵⁸ Allah'ın şanı ne yücedir. Hamd Allah'a mahsustur. Allah'tan başka ilah yoktur ve O en büyüktür.

⁵⁹ Kelimenin aslı “*istiğfār*”dır.

rabbeyānī [18] *şagīran*.”⁶⁰ ki āyet-i kerīmedür ve eger anlar senūñ ehli-i beytūñden ise [19] veyāḥud etbā‘ ü ḥademūñden ise “*Rabbi’ğfirli ve li-vālideyye ve li-men* [20] *deḥāle beyti mu‘minen ve li’l-mu‘minīne ve’l-mu‘mināti ve lā tezidū’z-zālimīne* [21] *illā tebāren*.”⁶¹ āyetini okuya. Andan şoñra ol mevtānuñ aḥvālleri (27b)[1] şafādan cefāya mübeddel ve ‘azāları biri birinden ayrılup mu‘aṭṭal [2] ve eṭvārı muğayyer ve toprak olup çürüyüp a‘zāları ve evzā‘ - [3] ları mükedder olduğın ḥātırına getürüp kendü daḥı ‘an-ḳarīb [4] bu şekle dönüp fenā olacağın fıkır idüp rikḳat-i ḳalp ḥāşıl [5] ide. Tā Allah ta‘ālānuñ ‘ibādetine meşgūl olup vesāvis-i dünyādan [6] mu‘arrā ve müberrā ola. Zīrā anlaruñ iki büyük telehhūf ve te‘essüfleri [7] budur ki bir rek‘at namāz ḳılalar ve ‘ibādet ideler ve kelime-i tevḥīdi [8] telaffuz eyleyeler. Bunlara meşgūl olup şükrānesin ḳılasın [9] ve şalāvāt-ı şerīfe ile du‘ā-yı ḥatm idesin.

Ādāb-ı ‘āşir [10] meḳābir arasında şalāvāt-ı şerīfe beyānındadır. Ḥaberde gelmişdür ki [11] Ḥasan-ı Başrī’ye bir ḥātūn gelüp eyitdi ki “Sulṭānum benüm ḳızum [12] vefāt itti. Dāyimā kendüsini vāḳı‘ada görmek ārzū [13] iderem. İḥsān eyleye baña bir du‘ā ta‘līm eyle veyā bir du‘ā-yı ḥayr [14] eyle ki vāḳı‘amda ḳızumı görem. Ol ārzūdan emīn olam.” [15] didi. Ḥasan-ı Başrī ḥazretleri bir du‘ā ta‘līm itdi. Okuyup [16] yattı. Ol gice ḳızını düşünde gördi ve illā beğāyet [17] çirkin ḥālede gördi. Boynında selāsıl ve aḡlāl ve libāsını [18] ḳaṭrāndan. Ḳızını bu ḥālede gördüğü gibi endāmına lerze düşüp [19] derūnı nār-ı ḥarāretten biryān oldı. Ol ḥavf ile uyanur. Hemān [20] sā‘at Ḥasan-ı Başrī ḥazretlerine varup gördüğü düşi ḥaber [21] virür ve ol daḥı maḡmūm ve mehmūm olup Ḥasan-ı Başrī eydür. (28a)[1] Ol gice vāḳı‘asında ol ḳızı görür ki cennet-i a‘lāda maḳām-ı [2] ‘ulyāda başında muraşşa‘ tāc serīr üzerinde oturur gördi. [3] “Ol ḳız eyitti: ‘Ey şeyḫ beni bilür misin?’ ‘Bilmezem.’ didüm. Eyitti: ‘Ben [4] ol ḳızam ki vālideme sen bir du‘ā ta‘līm itdūñ ki

⁶⁰ “*Rabbim küçüklüğümde onlar beni nasıl yetiştirmişlerse, (şimdi de) Sen onlara (öyle) rahmet et.*” İsrā, 17/24.

⁶¹ “*Rabbim! Beni, anamı, babamı, iman etmiş olarak evime girenleri, iman eden erkekleri ve iman eden kadınları bağışla, zalimlerin de ancak helâkini arttır.*” Nuh, 71/28.

beni görsün [5] vâkıa‘ında diyü ve ol beni kabîl şüretde gördi.’ Ben eyittüm ki [6] ‘Hâlâ bu rıf‘atüñ sebebi nedür?’ Eyitti ki ‘Bir recül-i şâlih mekâbir [7] ve mezâr arasında geçüp gider-iken şalâvât-ı şerîf getürüp şevâbını [8] bize bağışladı. Ol mezâristânda beş yüz elli âdem ‘azâb-ı elîme [9] giriftâr bulunduk. Hakk subhânehü ve ta‘âlâ ol ‘azîzüñ yüzi şuyına [10] nidâ itdi ki ‘Benüm habîbüm mü‘min ve maqbûl kulum hürmetiçün ol [11] ehl-i ‘azâb olan kullarumuñ ‘azâbını ref‘ ittüm ve her birine cennet-i [12] a‘lâda maķâm-ı ‘âliye virdüm. Cennetüme dâhil olup her biri [13] âsûde-hâl olsunlar.’ diyü emr oldı.” İmdi ey ‘azîz var kıyâs eyle ki [14] şalâvât-ı şerîfüñ ‘izzet ü hürmeti ne kadardur ve fazîleti lâ-yu‘add [15] ve lâ-yuhşâdur. Öliye ve diriye menfa‘ati muķarrerdür ve ümmet-i [16] Muḥammed‘den, şallallâhu ta‘âlâ ‘aleyhi ve sellem, ‘azâbı dâfi‘ belki râfi‘dür. [17] Dâyimâ lisânıñ şalâvât-ı şerîf-ile gūyâ itmeden hâlî olmaya.

Âdâb-ı [18] **ḥādî ‘aşer:** Her kişiyê lāyık olan budur ki kûbûr-ı enbiyâ ve evliyâ [19] ve şuleḥâda iken evvel du‘âyı kendüye eyleye. Zîrâ rıķķat-i ḳalb [20] maḥallinde olan du‘â ziyâde müstecâb olur. Rıķķat-i ḳalbe ḥod [21] bundan özge mevzi‘ olmaz. Eblağ-ı du‘âdan birisi bu ḥadîs-i (28b)[1] şaḥîḥde vârid olmışdur: “*Allāhümme innî es‘eluke’l-‘afve ve* [2] *’l- ‘âfiyete. Allāhümme inneke ‘afuvvun. Tuḥibbu’l-‘afve fâ‘fu ‘annâ.*”⁶² Ve [3] bu daḥı ‘Aṭâ-i Selmâ’nuñ du‘âsındandır: “*Allāhümme irḥam ġurbetî* [4] *fi’d-dünyâ ve maşri‘î ‘inde’l-mevti ve vaḥdetî fi’l-ḳabri.*” [5] Ve zinhâr du‘â icâbet olmaduğı veyâ eglendi, âsâr-ı zuḥûr [6] itmedi diyü ḥâtîruña nesne ḥuṭûr itmesün. Zîrâ zamânı var [7] her du‘ânuñ ve kimi daḥı âḥirete ḳalur. Allah ta‘âlâ buyurduğı el-âyet: [8] “*Ed‘unî istecib le-kum.*”⁶³ âyet-i şerîfe dâlldür ki elbette icâbet [9] muķarrerdür. “*El-kerîmu izâ va‘ade vefâ*”⁶⁴ ḥükmi daḥı icâbetini mü‘eyyeddür [10] ve ḥâcetüñ revâ olsa du‘âm icâbet olundı diyü

⁶² Allah’ım senden bağışlanma ve afiyet taleb ediyorum. Allah’ım şüphesiz sen bağışlayansın ve bağışlamayı seversin. Bizi bağışla.

⁶³ “Bana dua edin kabul edeyim.” Mü‘min, 40/60.

⁶⁴ Yüce kişi söz verdiğinde onu yerine getirir.

tazarru‘dan [11] kesilmeye ki terk-i du‘āya sebep olmasun. Dāyimā her hālde temellükden [12] hālī olmamak gerekdür.

Ādāb-ı s̱ānī ‘aşer: “*Uẕkurū mevtākūm bi’l-ḥayr.*”⁶⁵ [13] ḥadīs-i şerīfinūñ mazmūnı-ıla ‘āmil olup meḵābirde meḥāsin-i [14] emvāt ve terḡib-i ziyāret idüp ḥāzır olanları teşvīk itmekdür.

[15] **Ādāb-ı s̱ālīşī ‘aşer:** Ḵavm ve ḥışm ve etbā‘ ve enşār ve eḥibbā ve dostları [16] şık şık ziyāret itmekdür. Ḥaberde vārid olmışdur ki bir kimesne [17] vālideyne ‘āk olsa vefātlarından şoñra şık şık anları ziyāret [18] idüp du‘ā-ı bi-l-ḥayr la yād iderse Ḥaḳ ta‘ālā ḥazreti kemāl-i [19] kereminden ol ‘āk olan kimesne‘i(yi) maḡfıret ide. Buña [20] kıyāşen bir kimesne üstādını ve p̱irini rencide idüp ‘āk olsa [21] üstādı ve p̱iri vefātından şoñra dāyimā ziyārete varup **(29a)** [1] istiḡfār itse ümīz budur ki Ḥaḳ ta‘ālā ol kimesne‘i(yi) daḥı ‘afv [2] ide.

Ādāb-ı rābī‘ ‘aşer: Bir kimesnenūñ ḵulı veyāḥud ḥışmı veyāḥud [3] evlādı veyāḥud sevgüli kimesnesi ölmüş olsa anlarıñ ziyāretine [4] gitdükde ḵubūrı göründüğü gibi gönle ıztırāb getürüp [5] nālīş kılmamak gerek. Ancak “*İnnā lillāhi ve innā ileyhi rāci‘ūn.*”⁶⁶ diye. [6] Ḥadīs-i şerīfde gelmişdür ki “*Lā yemūtu li-eḥadihim şelāšetü mine* [7] *’l-veledi fe yaḥtesibehum illā ḵānū lehu cünneti mine’n-nārī. Fe-ḵālet imra’etun.* [8] *Ev işnāni yā Resūlullāhi? Fe-ḵāle: Ev işnāni.*” Ya‘nī bir kimesnenūñ [9] üç evlādı ölse ol daḥı şabr idüp şevābın taleb eylese [10] ol evlād elbette aña cünneti mine’n-nār olur. Ya‘nī nārdan aña [11] siper ü perde olur. Bir ‘avrat su‘āl itti ki “Yā Resūlallāh [12] iki oğul daḥı olur mı?” Ḥazret eyitdi ki “İki daḥı olur.” [13] Ve bir ḥadīşde daḥı vārid olmışdur ki “*Lā yemūtu li-eḥadihim* [14] *mine’l-müslimīne şelāšetün mine’l-veledi fe-yaḥtesibehum fe-temennehū’n-nār.*”

⁶⁵ “Ölülerinizi hayırla anınız.” Hadīs-i Şerīf

⁶⁶ “Biz Allah’a aidiz ve ona döneceğiz.” Bakara, 2/155.

Ya'nî [15] ehl-i İslâm'dan birisinin üç evlâdı ölse ve şâhib-i evlâd [16] dahı şabrı sermâye Hâk'dan şevâbun taleb eylese anı âteş [17] yakmaya bi-iznillâhi ta'âlâ.

Âdâb-ı hâmis 'aşer şağu sağmak ve yüzün [18] tapanca ile urmağ ve esbâbını yırtmak câyiz olmaduğı [19] beyânındadır. Hâdis-i şerîfde gelmiştir “*En-niyâhatu min 'ameli* [20] *'l-câhiliyyet.*” Ya'nî şağu sağmak küffâr 'amelindendir. Ve ibni Mes'ûd [21] razıyallâhu ta'âlâ 'anh, Resûlullâh, şallallâhu 'aleyhi ve sellem, hâzretlerinden (29b)[1] rivâyet ider. Kâle Resûlullâhi şallallâhu 'aleyhi ve sellem “*Leyse minnâ* [2] *men le tame'l-ğudûde ve şakka'l-cuyûbe.*”⁶⁷ Ya'nî yüzün tapançalayan ve [3] yakasın yırtan bizden degüldür. Ya'nî bizüm şerî'atumuz ve sünnetümüz [4] ile 'âmil degüldür. Ne'ûzu billâh eger ħillini i' tîkâd iderse [5] kâfir olur ve bizüm dîn ü milletümüzden degül demek olur ve eger ħürmetini [6] i' tîkâd idüp nihâyet mürtekib-i ħürmet olup bizüm sünnetümüz ile [7] 'âmil olmamış olur demek olur. Nihâyet şol kadar vardur ki [8] meyyitüñ üzerine niyâhat ve nidyemiz ağlamak câyizdür. Yukarıda [9] geçmiştir ki Hâzret-i Risâletüñ vâlidesi kabrini ziyâret ittükde [10] hem ağladı ve hem ağlatdı ve hâzretten mervîdür ki “Yâ Resûlullâh [11] sen ħalkı bükâdan men' itdün.” Eyitdi ki “Bükâdan men' ve nehy itmedüm. [12] Nevhadan ya'nî ol bükâ ki şağu sağmağdur. Andan nehy itdüm.” [13] dedi. Ve hâzret-i Fâtıma'dan mervîdür ki: “Hâzret-i Server-i Enbiyâ [14] 'ammusu Hâzret-i Hamza'yı kabri ziyâret itdükde ağlar idi.”

Âdâb-ı [15] sâdis 'aşer: Mervîdür ki bir kimesne bir mü'min kardeşini ziyâret [16] idüp kabri yanında otursa ol meyyit anuñ ziyâreti-ile [17] me'nûs olur.

⁶⁷ “Ölünün arkasından bağırp çağırarak cahiliye âdetlerindendir.” Hadis-i Şerif.

Ādāb-ı sābi‘ ‘aşer: Mervîdür insân fevt olduḡda [18] -eger dostı eger düşmenidür- i‘dām oldı diyü sevinmeye ve yerinmeye. [19] Zîrâ ‘an-ḡarîb kendü daḡı anlara lâḡiḡ olacakdur. Zamân mümtedd [20] olur-ısa daḡı.

Ādāb-ı sāmin ‘aşer: Meḡābirde dıḡk eylemeyüp [21] göz yaşını dökmek gerek. Zîrâ kendüñ inşāf eyle ki mevzi‘ -i (30a)[1] bükāda dıḡk itmek nice vaḡ‘ -ı nā-hemvārdur. Ḥadîs-i şerîfde [2] gelmişdür “*Keşretü’ḡ-dıḡki tumîtu’l-ḡalbe*.”⁶⁸ Ve ḡazretten menḡuldur ki [3] herḡiz ḡahḡaha ile dıḡk itmeyüp ḡatı lâzım gelse [4] tebessüm ider-idi. Ve ḡadd-i zātında ḡahḡaha ḡadeş gibidür ve e‘imme-i [5] Ḥanîfiyye ḡatında daḡil-i şalâtıda iken ḡülse hem şalât nāḡış [6] olur. Hem *vuḡū’ mā-ḡarece mine’s-sebīleyn*⁶⁹ gibidür. Bā-ḡuşuş [7] cāy-ı bükāda dıḡk eylemek maḡzā ol kimesne mürde ḡükminde- [8] dūr veyāḡud ḡacer maḡūlesidür. “*Ne‘ūzu billāhi min imātetü [9]’l-ḡulūbi*.”⁷⁰ Ve buña ḡıyās olunup cenāzede iken dünyā kelāmı [10] cāyiz degüldür ve dıḡk eylemek daḡı cāyiz degüldür.

Ādāb-ı [11] tāsi‘ ‘aşer meḡābirde namāz ḡılınmaḡ cāyiz olmadıḡınuñ beyānında- [12] dur. Ḥadîs-i şerîfde gelmişdür ki “*Seb‘atü mevāḡına lâ yacūzu [13]’ş-şalātü fiḡe’l mecreze ve’l mezbele ve’l maḡbere*.”⁷¹ Mекреze, ḡaşşāb- [14] [ḡā]nedür; mezbele, süpüründülüḡdür. Maḡbere mezārıstāndur. [15] Ebū Sa‘îd-i Ḥudrî raḡıyallāhu ‘anh dir ki Ḥazret-i Resûl [16] buyurur: “*El arḡu küllihā mescidün illāl maḡbere ve’l ḡammām*.”⁷² Ve İmām [17] Ḥanbel, raḡıyallāhu ‘anh, “Bi’l-küllıyye meḡābirde namāz ḡılmaḡ cāyiz degüldür.” [18] dedi ve İmām Mālik “Mekrūḡ degüldür.” didi ve arz-ı meḡābirde [19] mescid binā eylemek, ammā şol ḡayşıyyet ile miḡrāb ḡarafında olmaya [20] ki muşallānuñ yüzi ol ḡarafda ola. Zîrâ

⁶⁸ “Çok ḡülmek kalbi öldürür.” Ḥadîs-i Şerîf.

⁶⁹ Her iki yoldan çıkan şey.

⁷⁰ Kalḡleri[mizi] öldürmekten Allah’a sıḡınırız.

⁷¹ “Yedi yerde namaz ḡılmaḡ caiz deḡildir. Mекреze: Hayvan kesim yeri, Mezbele süprüntülük. Maḡbere: Mezarlık.” Ḥadîs-i Şerîf.

⁷² “Kabristan ve hamam dıḡında bütün yeryüzü mescittir.” Ḥadîs-i Şerîf.

mescid olduğu [21] zamānda ol maḳbereye secde eylemek gibi görünür. Ve Hāzret-i (30b) [1] Resūl ‘aleyhisselām ḳubūrda namāz ḳılmaḳdan nehy idüp buyurur ki [2] “*Lā teteḥḥizū ḳabri ṣenā innemā heleke benū İsrāīli li ennehümütteḥazū* [3] *ḳubūren enbiyā’ihim mesācid.*”⁷³ Ya‘nī ḳabrimi put ittiḥāz itmeñ ki [4] benū İsrā’īlūñ helākleri bir nesneden olmadı illā enbiyāsınūñ [5] ḳubūrını mesācid ittiḥāz itmelerinden. Ve ba‘z-ı ḥadīs-i şerīfde [6] daḥı gelmişdür ki “*Lā teclisū ‘ale’l ḳubūri velā tuşalli ileyhā.*”⁷⁴ [7] Ya‘nī ḳubūr üzerinde oturmañ ve ḳubūra yönelüp namāz ḳılmañ.

[8] **Ādāb-ı ‘İşrūn:** Ma‘lūm ola ki maḳberenūñ üzerine yığduḳları [9] toprak musatṭaḥ ola. Ya‘nī yaşşı ve düpdüz. Ammā e’imme-i Hānefiyye [10] ve İmām Mālik topraḡı yaşşı itmezler, belki deve örgüci gibi tesnīm [11] iderler. Ve İmām Şāfi‘ī’de sūnnet taştıḥ itmekdür. Ve her birisinin [12] delīl ve ta‘līli *Kitābū’l-Cenāze*’de meştūrdur. Ve daḥı lāyıḳdur ki [13] ḳabruñ başı ucında bir taş ile ‘alāmet ḳılma ki Hāzret-i [14] Risālet, ‘Oşmān ibn Maṭ‘ūn’ı defn itdükde başı ucında bir taş [15] koyup “Bu ḳarındaşumūñ ḳabrinı bunuñla ‘alāmet ḳıluram.” didi. Zīrā [16] ‘alāmet ile bilünür ve ziyāretine sebep olur. Ve daḥı ḳabri kireç-ile [17] ve alçı ile şuvamaḳ mekrūhdur. Ve üzerinde yazı yazmaḳ daḥı [18] kezālik. Gerek vaḳf olan mezāristānda gerek mülkinde olsun [19] üzerine ziyāret iderken oturmaya ve şuvamayalar ve yazı [20] yazmayalar. Bu ḥuşūşa ḥāzretiden nehy vārid olmuşdur. [21] Zīrā böyle eylemek zīnetdür, meḳābir ise maḥall-i zīnet degüldür. (31a)[1] Fe-emmā maḳbere etrāfına dīvārlar ve evler ve ḳubbeler yapmaḳ cāyızdır. Eger arz-ı [2] vaḳf degül ise ve illā arz-ı vaḳf da cāyız degüldür. Zīrā tenglik [3] itmesine bā’ işdür. İmām Şāfi‘ī’ dir ki “Mekke’de ba‘zı ümerā [4] ve ḥükkām evḳāf olan arzda binā olunanı yıḳup izāle [5] eyledüḡin gördüm. Ve fuḳahā anı men‘ idüp ta‘yīb

⁷³ “Benim kabrimi tören yerine (veya ibadethaneye) çevirmeyiniz. İsrailoğulları peygamberlerinin kabirlerini mescit haline getirdikleri için helak olmuşlardır.” Hadīs-i Şerīf.

⁷⁴ “Kabirlerin üzerine oturmayınız ve onlara yönelerek namaz kılmayınız.” Hadīs-i Şerīf.

itmemişlerdür. [6] İmdi bunda fehmi olunur ki hâkimü'l-vaqte cāyızdır ki vaqf olan [7] yerde zevāyid binā ve ğurūs görüp mazarratı müşāhede olunursa [8] izāle etmesi cāyızdır. Meşelā e'imme-i Hānefiyye taşrih itmişler- [9] dūr ki şāh-rāhda ve tarīk-i sālिकede mescid olsa [10] ve tarīk vāsi' olsa mescidi büyütmek cāyızdır. Ve eger tarīk [11] teng olup mescid vāsi' olsa mescidi hedm itmek cāyızdır [12] ki tarīk vāsi' ola. Bunūñ gibilerde hâkimü'l-vaqte taşarruf [13] cāyızdır ki şāhib-i kitāb eydür: "Sefh-i Cebel-i Muḳattam'ı Hāzret-i [14] 'Ömer bin el-Hattāb raḍiyallāhu 'anh mevṭā-yı Müslimīn için [15] vaqf itdi." dirler. Hālbuki yazup vaḳfiyyetine delālet [16] ider bir lafz bir kitābda muşarraḥ görmedük. Bu faḳīr-i keşirü't-taḳşir [17] direm ki, evvelā vaḳfiyyete dāll gerekmez zīrā vaqf semā' ile [18] fāyit olan mevāzī'dandur, nikāh ve mevt ve neseb gibi. [19] Fe-emmā çünki böyle bir şübhelü ma'nā bu kitāb-ı müsteṭābda [20] şāhibi naql itmiş ve yazmış. Hālā veliyy-i emrümüz hâkimü'l-vaqt [21] vezīr-i mu'azẓam ve mükerrerem ḥāzretlerine lāyıkdur ki 'umūmen (31b)[1] sefh-i Cebel-i Muḳattam'ūñ Ḳarāfeteyn-i şuğrā ve kübrāsını şer'ī şūrete [2] koyup vaḳıf-nāmesini tecdīd ideler. Tā devr-i kıyāmete dek bir eşer olup [3] 'azīm vaqf ola. Fī-nefsi'l-emr eger Hāzret-i 'Ömer'ūñ vaḳfı [4] ise ibkā idüp tecdīd itmiş olur ve eger Hāzret-i 'Ömer bin el-Hattāb'ūñ [5] vaḳfı degül ise ve bir āher tarīk ile vaḳfiyyeti şābit degül ise vilāyet-i [6] 'āmme ile beytü'l-māl-ı Müslimīnden ehl-i İslām'a kendülerūñ ḥāş [7] vaḳfı olup Sultān Aḥmed, eyyedallāhu milkehu ve zāde 'umrehu, ḥāzretlerine [8] bu eşer müyesser olmuş olur.

Faṣl-ı Şāmin: Allah tebāreke ve ta'ālā ba'zı [9] evliyāşını maḳberesinde ve dāyim ve tā'atla mükerrerem ve mümtāz ve ba'zısını [10] vefātından soñra ba'zı 'amelleri sebebi ile mağfūr ve ser-firāz [11] kılduğı beyānındadır.

İbn 'Abbās'dan mervīdür ki aşḥābdan [12] bir kimesne çadırını bir yerde ḳurmuş. Meger ol maḳbere imiş. Nā-gāh [13] işidür ki bir kimesne şavt-ı a'lā ile Tebāreke sūresin [14] āḥirine dek okur. Çün bunı ol aşḥābdan ol kimesne diñler. [15]

Derhâl Hâzret-i Resûlullâh'a gelüp bu ma'nâyı i'âm eyler. Hâzret-i [16] Resûl, şallallâhu 'aleyhi ve sellem, buyururlar ki “*Hiyel mâni'atü 'l-münciyetü [17] tuncîhi min 'azâbi'l-ğabri.*”⁷⁵ Ebû Dâvud *Câmi'* adlu kitâbında bu hadîsi [18] rivâyet eyledi. Ya'nî ol sûre-i Tebareke 'azâbdan mâni' olup necât [19] virici sûredür. Ya'nî ol şahş'a 'azâbdan bir nesne hâlâş ve [20] necât virmedi, illâ ol sûre virdi dimekdür. Sinân bin Cesr [21] babasından rivâyet ider ki “İbn Şâbit Benânî vefât ittükde mağberesine (32a)[1] koyup defn ittüm. Âhîr bir nice günden soñra girü qabrine uğradum. [2] Gördüm qabrinden bir kerpiç düşmiş. Ben dağı ol kerpiçi yerine [3] vaz' itmek için aşağı indüğümde gördüm; Şâbit ibn Benânî'yi kıyâmda [4] durmuş namâz kılar. Hemân dehşetümden taşra çıkup ehline vardum [5] ve haber virüp eyitdüm ki Şâbit Benânî zamân-ı şîhhatde ne işler idi? [6] Eyitdiler ki ‘Dâyimâ du‘âsında ve Hakk’a niyâz ve münâcâtında tazarru' idüp [7] dir idi ki ‘Yâ Rabb eger sen bir kimesne'î(yi) defn olunduğdan soñra namâz [8] kılmığı müyesser ve erzânî kılduñ ise baña dağı anı mağberemde müyesser [9] ve erzânî kıl.’ diyü dâimâ du‘â iderdi.” diyü cevâb virdiler. [10] İbrâhîm bin eş-Şamt el-Mehlebî dir ki Şâbit ibn Benânî'nün qabri [11] qurbında ve etrafında sâkin olanlar şehir vâktinde qabrinden Qur'an-ı [12] 'azîm istimâ' eylediklerin haber virdiler. ‘Akreme rağiyallâhu ‘anh [13] dir ki “Kaçan bir mü'min vefât eylese aña tilâvet için bir muşhaf-ı [14] şerîf virilür.” ‘Abes bin Muhammed Mekkî dir ki “Ebûbekr ibn Mücâhid'i [15] rü'yâmda güyâ tilâvet-i Qur'an-ı 'azîm ider gördüm eyitdüm ki ‘Ey seyyidî [16] sen meyyit degül misin? Bu Qur'an'ı nice okursın?’ Eyitdi ki ‘Hakk subhâne [17] ve ta'âlâ hâzretlerine hâl-i hayâtumda her bâr ki Qur'an-ı 'azîm'i hatm ider-idüm.[18] Niyâz iderdüm ki yâ Rabb baña Qur'an-ı 'azîm tilâvetini qabrümde dağı müyesser [19] eyle didüm. Hakk ta'âlâ du‘âmı qabûl idüp müyesser kıldı.’ didi.” [20] *Allâhümme'c'alnâ minhüm.*⁷⁶ Ebû Hureyre rağiyallâhu ‘anh dir ki “Bir mü'ezzin [21] hem-sâyem var-ıdı. İttifâkan bir gün evümden taşra çıkdum, bir cenâzeye

⁷⁵ “O bir kurtarıcı bir engeldir. Kabir azabından kurtarır.” Hadîs-i Şerîf.

⁷⁶ Allah'ım beni onlardan kıl.

(32b)[1] rāst geldüm. Bu kimüñ cenāzesidür didüm. Eyittiler ki ‘Bu senüñ [2] hem-sāyen olan fülāndur.’ Ardınca gittüm, nā-gāh giderek hātıruma [3] geldi ki bu kişi Allah ta‘ālānuñ raḥmetinden ba‘iddür. Ol gice [4] vākı‘amda gördüm ki cennet-i a‘lāda hırāmān ider. Eyitdüm ki [5] ‘Ey fülān sen ol kimesne degül misin? Ne sebeb ile cennete [6] dāḥil olduñ?’ Eyitdi ki ‘Yā Ebā Hureyre senüñ gelüp dile getürdügüñ [7] bir söz ucından Ḥaḳḳ subḥāne ve ta‘ālā baña bu lūṭfi ve iḥsānı eyledi. [8] Ya‘nī *ba‘īdun min raḥmetillāh* diyü hükm itdügüñ sözüñüñ ucından [9] bu lūṭfa mazḥar düşdüm’ didi. ‘*Innellāhe ğafūrun raḥīmun.*’⁷⁷ buyurulmadı mı [10] ve “*Raḥmeti sebekat ‘alā ğazabī.*”⁷⁸ buyurulmadı mı? didi.” İbrāhīm ibni Edhem, [11] raḍiyallāhu ta‘ālā ‘anh, dir ki “Bir gün bir cenāze getürüp gider-iken [12] ‘*Allāhümme bārik lī fī’l mevti.*’ didüm. Ya‘nī yā ilāhī mevt vaḳtinde baña [13] mevti mübārek kıl. Tābūtdan işitdüm ki “*Vemā ba‘de’l-mevti.*” [14] ya‘nī ölümden soñra daḥi mübāreklük vir. İbrāhīm eydür ki “Ol şadādan [15] baña bir dehşet ḥāşıl oldı ki ittifaḳ ol meyyiti kabrine koyup [16] aşḥāb dağılup gitdükden soñra ben bir miḳdār tevaḳḳuf idüp [17] başumı yaḳama çeküp murāḳebede iken beni uyḳu almış. Nā-gāh gördüm ki [18] maḳberden bir yüzi münevver ve bûyî mu‘aṭṭar ve şiyābı pāk ve muṭaḥḥar [19] kimesne baş gösterdi ve ‘Yā İbrāhīm diyāruñ önüme geldi.’ [20] Ben eyittüm ki ‘Sen kimsin?’ Eyitdi ki ‘Saña tābūtdan *vemā ba‘de’l-mevti* [21] cevābın viren benem.’ didi. Ben ḳasem virüp eyittüm ki ‘Cemī‘ ‘ālemi yaradan (33a)[1] ve muḥabbet toḥmını ḳulüb-ı evliyāda iken Allah ḥaḳḳı-çün sen kimsin baña [2] kendüñi beyān ve zātunı ‘ayān eyle.’ didüm. Eyitdi: ‘Ben ol kimesnenüñ [3] ‘ameli ve sünneti ve nāfilesinüñ ḥāşılıyam.’ didi ve ‘Ben ol kimesne’i(yi) [4] āfāt-ı şeytāniyyeden maḥfuz ve Ḥaḳḳ’uñ nazarına melḥūz ḳıluram [5] ve ḳabrinde enīs ü vaḥşetinde celīs olup ḳıyāmetde cennete sāyık [6] olup ḥayrāta sābık ḳıluram’ didi.” ‘Alī bin Muḥammed en-Nişābūrī dir ki [7] “Vākı‘amda Eyyūb Serācī’i(yi) gördüm ve eyitdüm ki ‘Allah ta‘ālā saña ne eyledi?’ [8] Eyitdi ki ‘Ḥużūr-ı Ḥaḳḳ’a

⁷⁷ “Şüphesiz ki Allah affedicidir, bağışlayıcıdır.” Nūr, 24/5.

⁷⁸ “Rahmetim (acımam) gazabımı (öfkemi) geçmiştir. Öfkemden fazladır.” Hadīs-i Şerīf.

varduğumda baña eyitdi ki ‘Ey pîr-i nâ-hem-vâr ve [9] ey şeyh-i bed-kirdâr sen ‘ilmi bu dünyânun selâtin ve ümerâsından ötürî [10] getürüp gidersin. Birkaç fânî dünyâlarına vâsıl olam diyü.’ Cânib-i [11] nâra emreyledi. Andan zârîlık idüp eyitdüm ki ‘Yâ Rabb hâzretüne [12] zannum bu degül idi.’ Cânib-i ‘izzetden nidâ geldi ki ‘Senün zannun ne idi?’ [13] Ben eyitdüm ki ‘‘An‘ane ile Hâzret-i Risâlet’den hadîş-i şerîf geldi [14] baña Yahyâ bin Sa‘îd Şa‘be’den, ol dağı Kâtâde’den, ol dağı Hâzret-i [15] Resûl’den, ol dağı senden yâ Zü’l-celâlü ve’l-ikrâm, rivâyet ider ki [16] ‘*Ene ‘inne zanni ‘abdî bî felyanzurnî mâşâ*’⁷⁹ dimişsin didüm.’ [17] Andan nidâ-yı Rabbü’l-enâm geldi ki ‘*Şadağa ‘abdi şadağa*’ didi. [18] Andan baña cennet hüllelerinden yetmiş hullei(yi) muṭayyeb ve mu‘aṭṭar idüp [19] başuma tâc konulup hûr ve ğilmân-ıla cennete emr olundum.” didi. [20] Yahyâ bin Muḥammed Cürhümî dir ki “Vâkı‘amda bir gice gördüm ki gûyâ [21] kıyâmet günü kopdı ve ben kendümi ‘Araşât’da gezer gördüm. Nâ-gâh (33b)[1]bir kurulmuş menber gördüm. Bir kimesne üstinde ḥamd ü şenâ idüp [2] huṭbe okur. Eyitdüm ki ‘Âyâ bu kimdür?’ Nidâ geldi ki ‘Bu dünyâda halka [3] huṭbe okuyup ḥamd ü şenâ iden Manşûr bin ‘Ammâr’dur. Dünyâda nice [4] huṭbe okuyup ḥamd ü şenâ iderditse âhiretde dağı eyle itsün.’ [5] diyü fermân olundu. Andan dağı gitdüm. Gezerek bir kimesne’i(yi) dağı gördüm [6] ki ‘Araşât’da öñinde bir mâ‘ide-i pür-‘âyide olup tenâvül ider. ‘Bu [7] dağı kimdür?’ didüm. Eyitdiler ki ‘Bu Beşer bin el-Hârîş’dür ki dünyâda [8] Allah ta‘âlâ bunı gürisne idüp mâkûlâtıdan câyi‘ ve tena‘‘umât-ı dünyâdan [9] mâni‘ ve hicr ü firâka müteḥammil olmuş-ıdı. Şimdi şabrı berekâtı-ıla cümle [10] na‘îmi aña mebzûl ve mübâḥ eyledi.’ Bir kimesne dağı gördüm ki gözlerini [11] gök tarafına dutmuş durur. ‘Bu dağı kimdür?’ didüm. Eyittiler ki ‘Bu [12] Ma‘rûf-ı Kerhî’dür ki dünyâda müştâk-ı cemâl-i Hâk olup ve hicr ü [13] firâka taḥammül itmeyüp bu ârzü ile vefât itdi. Anun muḳâbelesinde [14] rü‘yet-i câvidânî müyesser ve erzânî kılındı.’ Ve bir kimse dağı elinde [15] mefâtiḥ

⁷⁹ “*Kulum beni nasıl zannediyorsa ben ona öyle muamele yaparım.*” Hadîs-i Şerîf.

gördüm. ‘Bu dağı kimdür?’ diyü istifsâr itdükde ‘Bu Aḥmed-i Ḥanbel’ [16] dūr ki dünyâsında Ḥaḳ’la bey‘at idüp cennetün ḳapusunda [17] durup ehl-i sünnet ve cemā‘at olanları cennete ḳoyup ehl-i [18] bid‘at olanları ṭard ü redd ider gördüm.” Ve eyitti ki “Cüveyriye [19] bin Muḥammed el-Mağribī bin Harūn el-Vāsīṭī’i(yi) vāḳı‘ada gördüm. Eyitdüm: ‘Allah [20] ta‘ālā saña ne işledi?’ Eyitdi ki ‘Cümle ḥasenâtımı ḳabûl ve seyyi‘âtımı [21] ‘afv eyleyüp tecāvüz eyledi.’ Eyitdüm ki ‘Ya andan şoñra nice oldu?’ (34a)[1] ‘Kerîmden keremden ğayrı nesne gelür mi?’ cevâb virdi.”

Faşl-ı [2] Tâsi‘ : Meyyit üzerine şenâ itmek beyânındadır.

Ebū’l-Esved ed-Dü’elī’den [3] mervîdür ki “İttifâḳ Medîne-i Münevvere’ye bir ḥidmet içün varmış[dum]. [4] Ḥazret-i ‘Ömer bin el-Ḥaṭṭâb meclisine vardum. Ol ḥinde bir [5] cenâze geçdi. Ḥazır olanlar şenâ-i bi’l-ḥayr eylediler. Ḥazret-i ‘Ömer [6] ibn el-Ḥaṭṭâb *vecebet* didi. Ba‘dehū bir cenâze dağı geldi. Aşḥâb [7] şenâ-i bi’l-şerr eylediler. Ḥazret-i ‘Ömer girü *vecebet* didi. Ebū’l-Esved [8] ‘Nedür vâcib olan yâ emîrū’l-mü‘minîn?’ didi. Ḥazret-i ‘Ömer ‘Ḥazret-i [9] Risâlet-penâh ‘aleyhi’s-selâm didüğini ben dağı didüm.’ didi. [10] Ya‘nî Ḥazret-i Risâlet-penâh buyurdılar ki ‘*Eyyimâ müslimi şehide lehu* [11] *erba‘un edḥalehullâhü’l-cenneh. Ḳulnâ şelâşe ḳâle ve şelâsetu* [12] *ḳâle ve işnâni ḳâle velem neseluhu ‘ani’l-vâḥid aḥreعهü’l-Buḥârî*[13] *ve’n-Nesâî.* Ya‘nî ḳanğı Müslim içün dört kimesne ḥayr ile [14] şehâdet itseler ol kimesne’i(yi) Allah ta‘ālā cennete idḥâl ider. [15] Ḥazret-i ‘Ömer rażiyallâhu ‘anh dir ki ‘Yâ Resûl Allah üç olursa [16] olur mı?’ didi. Ḥazret ‘Olur.’ didi. ‘İki dağı olursa olur mı?’ [17] didi. ‘Olur.’ buyurdılar. Ammâ Ḥazret-i ‘Ömer buyurur ki ‘Birden su‘âl [18] itmedüm.” Ve bu ḥadîş-i şerîf Buḥârî’de ve Nesâî’de meşûrdur. [19] Ve ḥadîş-i ḳudsîde vârid olmışdur ki Ebū Hureyre rağiyallâhu ta‘ālā [20] ‘anhu rivâyeti-ile “‘*An Rasûlillâhi ‘an Rabbihi ‘azze ve celle mâmin* [21] *âbdin müslimin yeşhed lehu şelâsetü ebyâtin min cirânihi biḥayrin.*”(34b)[1] “*İllâ ḳâlellâhu*

‘azze ve celle *ka*d *ka*beltu *ş*ehādeti ‘ibādī ‘alā mā ‘alimū [2] *fe* *ga*feret *le*humā *a*‘lem.”⁸⁰ Revāhu Aḥmed bin Ḥanbel, raḍiyallāhu ‘anh. [3] Ya‘nī Allah ta‘ālā dir ki “Müslim kullarumdan birisi için [4] koñşılardan üç evüñ halkı *ş*ehādet-i bi‘l-ḥayr itseler, [5] ‘ibādumuñ *ş*ehādetini bildükleri üzerine taḥkīk *ka*bül kıldum [6] ve ol kimesnenüñ bildügüm ‘amelini mağfiret itdüm.” Bu ḥadīs-i [7] kudsī(yi) Aḥmed ibn Ḥanbel, *Müsned*’inde rivāyet itdi.” Revḥ ibn ‘Atebe [8] el-Kerābīsī, Meymūn’dan naql ider. Meymūn dir ki “Bizde bir nefse [9] müsrif ve fāsık kimesne vefāt itti. Halk anuñ meyyitinden [10] ve cenāzesinden kaçup istikrāh itdiler.” Meymūn, raḍiyallāhu [11] ‘anh, dir ki “Ben endīşeye vardum, nāgāh beni uyku aldı. [12] Gördüm ki hemānā iki beyaz kuş ol meyyütüñ başı ucında [13] *ka*ndılar. Birisi birine eyitti ki ‘Gir şu meyyütüñ *ka*lbinde [14] ve vücūdında ḥayr var mıdur yokla’ didi. Ol daḥı burnından [15] içērüsine girdi. Ba‘dehū *ka*ıkduḡda eydür ki ‘Ḥayrdan hergiz [16] eşer görmedüm.’ Ol biri daḥı dir ki ‘Acele itme, ben daḥı göreyin.’ [17] diyüp içērü girdi. Bi’t-tamām girdi ve yokladı. Taşra *ka*ıkduḡda [18] lisānından *Allāhu ekber* kelimesi cārī oldu. Andan eyitdi ki [19] ‘Bu meyyütüñ dimāğına kelime-i *ş*ehādet mülşak gördüm.’ didi. [20] Ben daḥı gözüm açadüşdüm. Yerümden *ka*ıkup toḡrı meyyit-i [21] merḥūmüñ evine geldüm ve bu vākı‘a(yı) halka bildürdüm. Andan cenāzesine (35a)[1] hāzır oldılar, namāzını *ka*ılup ikrām-ıla defn ittiler.” Bu ḥikāyeden [2] ve bu kışşadan ḥişşe budur ki; bir kimesne imānı-ıla vefāt eylese [3] ḥor ve ḥaḡır görmeyüp umūrunı Ḥaḡḡ’uñ raḡmetine tefvīz itmek [4] evlādur.

Faşl-1 ‘āşir: Ḥayāt-ı *ş*ühedā beyānındadır.

Ā‘meş [5] raḍiyallahu ‘anh, ‘Abdullah bin Mürre’den, ‘Abdullah daḥı Ḥazret-i [6] Server-i Kāyināt ‘aleyhi efzālū’ş- şalavāt ve ekmelü’t- taḥiyyātdan [7]

⁸⁰ “Allah taala buyurur ki: Müslüman bir kul için komşularından üç ev (halkı) hayır dua ederse kullarının şahitliğini kabul ederim ve o kimsenin bildiğim amelini affederim.” Hadīs-i Şerif. (Allah buyurur ifadesi, hadisın hadis-i kutsi olmasından dolayıdır. Kutsi hadis mana olarak Allah’tan sadır olan ancak lafzı yani sözleri Peyfamberimiz’e ait bulunan hadislerdir.)

naql idüp buyurur ki “Bir gün Hâzretiden ervâh-ı şühedâdan [8] ki ahvâlleri neye müncer olur diyü su’âl ittüm. Buyurdılar ki [9] ‘Ervâh-ı şühedâ yeşil kuşlar kûrşağındadır. [10] Ol kuşlar kânâdîl-i taht-ı ‘arşa ta‘âlluğ idüp varup [11] anda şıgınuş cennetde istedikleri yerde şafâ-yı hatır birle [12] hırâmân gezerler.’ didi. Andan Hâzret-i Server buyurdılar [13] ‘Haḵk subhânehu ve ta‘âlâ kıyâmet güninde ervâh-ı şühedâya [14] rahmet nazarın idüp eyde ki ‘Ey cânını benüm yolumda [15] sebîl iden sa‘îd ve şehîd kullarum, hîç benden bir murâduñuz [16] var mı? Derûnuñuzda bir ârzü itdügüñüz nesne var mı?’ [17] Anlar dağı diyeler ki ‘Yâ Rabb, senden ziyâde ne taleb kılalum ki? [18] Hâlâ yerümüz cennet-i a‘lâdur ve diledügümüz yerde hırâmân [19] seyr iderüz.’ Hudâ-yı rabbü‘l-‘âlemîn tekrâr nidâ idüp buyura ki [20] ‘Ey benüm maqbûl kullarum hîç benden bir murâd ve maksûduñuz [21] yok mı ki her ne dilesenüz hâşıldur?’ diyü hitâb-ı müsteṭâb (35b)[1] geldükde ervâh-ı şühedâ dağı Haḵk celle ve ‘âlâ hâzretlerinüñ bu ihsân [2] ve luṭf-ı keşîri şafâsından cûşa gelüp eydeler ki ‘Ya Rabbi [3] senden dilegümüz budur ki ecsâdumuza ervâḥumûzı tekrâr i‘âde [4] idesin, tâ kim senüñ sebîl çün sebîlünde bir def‘a dağı katl [5] olunup şerbet-i şehâdeti nûş idüp hoş geçevüz. Ve maḥbûbuñ [6] ve maṭlûbuñ Hâzret-i Muḥâmmed el- Muṣṭafâ’nuñ şalavât-ı şerîfine lisânumuzı [7] me’nûs idüp kavm u ‘aşîretümüze senden râzî olduḡumuz [8] ve sen bizden râzî olduḡun haber virevüz.’ diyü cevâb vireler.” [9] Câbir Hâzretleri, razıyallâhu ta‘âlâ anhu, buyurur ki “ Uḥud gâzâsında [10] babam şehîd olduḡı eyyâmıda Hâzret-i Resûl’e râst geldüm. [11] Gördüler ki beşeremde eşer-i keder var. Buyurdılar ki ‘Yâ Câbir, [12] inkisâr-ı kalbüne sebep nedür?’ didüm ki ‘Yâ Resûlallah pederüm [13] şehîd olup bir miqdâr dünya ve ‘ayâlin terk eyledi. Hâzret-i [14] Risâlet beşâret yüzünden buyurdılar ki ‘Babaña Allah ta‘âlâ [15] ne vech-ile luṭf kılduḡun saña beşâret kılayın mı?’ didi. [16] ‘Buyuruñ yâ Resûlallah’ didüm. Buyurdılar ki ‘Yâ Câbir, Haḵk subhâne [17] ve ta‘âlâ aşlâ kimesne ile bilâ-vâsıta mükâleme kılmadı. [18] illâ pes-i perdeden meger senüñ babaña bilâ-ḥicâb tekellüm idüp [19] buyurdılar ki ‘İy ‘Abdullah bendeñ ne ârzüñ var-ısa dile [20] ki her ne

dileseñ murāduñ müyesser ve maqşūduñ hāşıldur.’ didi. [21] Babañ dahı eyitti ki ‘Ya Rabb beni bir dahı ihyā eyle ki bir kerre (36a)[1] dahı senüñ yoluñda rūh-ı revānumı fidā idüp qatl olunayım.’ [2] Andan Rabb-ı ‘izzet buyurdu ki ‘*Ennehüm ileyhā lā yercı’ün.*’⁸¹ ‘Abdullah [3] bu cevābı işitdükde didi ki ‘Yā Rabb girü qalanları bu mükālemei(yi) [4] ve bu mu‘āmelei(yi) iblāğ idüp i‘lām ittür diyü niyāz iderem.’ [5] didükde ‘*Ve lā taḥsebenellezīne ḫutılū fī sebīlillāhi emvāten* [6] *bel aḥyā’un inde rabbihim yurzaḫūn.*’⁸² ayeti nāzil ve bu sebeb-ile [7] mü‘minlere vāşıl oldı.” Ve bu ḥadīs-i şerīf, ibn Māce *Sünen*’inde [8] meşṭurdur.

Faṣl-ı Hādī ‘Aşer: Telkīn-i meyyit beyānındadır.

[9] Ya‘nī meyyit defn olunduğdan soñra başı ucında bir kimesne [10] ṭurup bu du‘āı(yı) okuya “*Üzkür mā ḥarecte ‘aleyhi mine’d-dünyā* [11] *şehādete en lā ilāhe illallāh ve enne Muḥammeden ‘abduhu ve resūluhu ve inneke* [12] *raḍīte billāhi rabben ve bi’l İslāmi dīnen ve bi Muḥammedin şallallāhu ‘aleyhi* [13] *ve selleme nebiyyen ve bi’l Qur’āni imāmen.*”⁸³ Bu du‘āı(yı) okuduğ da Münker [14] ve Nekir birbirine eydeler ki “Bu du‘ā bunuñ ḥucceti oldı.” diyüp dönüp [15] gideler. Bu ḥadīs-i şerīfi *Kitābü’d-Dimā*’da Ṭaberī rivāyet itmüşdür.

[16]**Faṣl-ı Şānī ‘Aşer:** Meyyit için ḫurbān beyānındadır.

Ebū Ṭalḥa, [17] raḫıyallāhu ‘anhu, Resūlullah’dan rivāyet ider ki “Bir gün Ḥazret-i [18] Resūl şallallāhu ta‘ālā ‘aleyhi ve sellem iki ḫoç ḫurbān eyledi. [19] Evvelkinüñ zebḥinde ‘*An Muḥammedin ve āli Muḥammedin.*’ didi. Ya‘nī

⁸¹ “Çünkü onlar geri dönemeyeceklerdir.” Enbiyâ, 21/95.

⁸² “Allah yolunda öldürülenleri sakın ölü kabul etmeyin. Bilakis onlar diridirler. Rablerinin yanında rızıklanırlar.” Âl-i İmrân, 3/169.

⁸³ Telkin duası: Dünyadan çıkmak üzere olduğun şu sırada hatırla ki: Allah’tan başka ilah yoktur ve Hz. Muhammed O’nun kulu ve resulüdür. Ve sen rab olarak Allah’tan, din olarak İslam’dan, ve nebi olarak Hz. Muhammad’dan ve önder olarak Kur’an’dan razı oldun.

‘*Allāhümme teḳabbel* [20] ‘*an Muḥammedin ve āli Muḥammedin.*’ demekdür. Ve ikincisinüñ zebḥinde ‘*Men āmene* [21] *bī ve şaddaḳa bī mimmen ümmetī.*’ didi. Ya‘nī ‘Yā Allah, bunu benüm ümmetümden (36b)[1] baña imān getürüp taşdıḳ kılan için ḳābül ḳıl.’ demekdür.” [2] Ve bir ḥadıſde daḥı vārid olmış ki Ḥazret ḳaçan eḏḥāda namāz [3] ḳılsa ve ḥuṭbesin oḳusa eve gelüp kebşeyn-i semīneyn-i [4] aḳreneyn-i emleḥeyn ḳurbān iderdi. Birisini ‘*an Muḥammedin ve āli Muḥammedin* [5] diyüp zebḥ ider-idi. Ve birini ‘*annī ve ‘an menlem yużiḥḥa min ümmetī* [6] dir idi. Ya‘nī “Benden ḳılup ve daḥı ümmetümden ḳurbān itmege iḳtidārı [7] olmayandan ḳabül ḳıl.” demekdür. Bundan ma‘lūm oldı ki ehl-i [8] imān olan fuḳarādan rûz-ı ḳıyamete dek ḳurbān itmeyen için [9] Resûlullah şallallāhu ‘aleyhi ve sellem ḳurbān itmişdür. Ğam u ğuşşa [10] yimesünler ve şād u ḥandān olsunlar. Zīrā ḥayyiz-i ḳabûlde vāḳı‘ [11] olduḡı muḳarrerdür. Ve Ḥazret-i ‘Alī, kerremellāhu vechehudan mervīdür ki [12] Resûlullah, şallallāhu ta‘ālā ‘aleyhi ve sellem, için ölineceye dek [13] ḳurbān idüp su‘āl idene Resûlullah, ‘aleyhi efzālū’ş-şalavāt, [14] “Baña böyle emr itmişdür.” dir idi. Ve Yaḥyā dir ki “Ben daḥı Ḥazret-i [15] ‘Alī için bugüne dek ḳurbān iderem.” Ebū Dāvud daḥı bunu rivāyet [16] idüp dir ki “Bir kimesne atasından ötüri iki ḳurbān [17] itse meyyitlere ecr ḥāşıl olduḡı gibi kendüsine daḥı ecr [18] vāşıl olur.” didi ve ol meyyitüñ rûḥına, fülān kimesne [19] senüñçün taşadduḳ idüp yāḥud ḳurbān itdi diyeler. Ebu’l-‘Abbas [20] ibn es-Sirrāc dir ki “‘Alī ibn el- Muvaffıḳ’dan işittüm dir ki ‘Altmış kerre [21] yayan ḥacc itdüm. Otuzını Resûlullah için ḳılup şevābın bağışladum.’ (37a)[1] didi.” Ebu-l-‘Abbās daḥı dir ki “Ben daḥı ‘Alī ibn Muvaffıḳ’a iḳtidā idüp [2] yedi kerre Resûlullah için, şallallāhu ‘aleyhi ve sellem, ḥacc idüp [3] yüz kerre Ḳur’ān-ı ‘azīmi ḥatm ittüm ve rûḥ-ı şerīflerine bağışlayup [4] cemī‘ a‘mālūmi aña bedel ḳıldum.” didi. İbn Berkān dir ki “Benüm ne ḥaddüm [5] vardır ki Resûlullah’a bu mertebe cür‘et idem. Lākin cemī‘ a‘mālūmi [6] aşḥāb-ı kirāma bağışladum.” didi. ‘Abdülġāfir dir ki “Benüm a‘mālūme [7] i‘tikādum yokdur ki a‘mālūm vardır diyüp bağışlayam diyem.” [8] Ma‘rûf-ı Kerḥī’den menḳûldur ki “Bir gice vāḳı‘amda babamı gördüm. [9] Baña

eyitdi ki ‘Ey oğul, diriler, emvâtine hediye getir- [10] dükleri gibi sen de niçün baña hediye getürmezsin?’ Ben eyittüm: [11] ‘Saña ne hediye getüreyim?’ didi ki ‘*Allahümme’ğfirli ve-li- vâlideyye* [12] *inneke ‘âlâ külli şey’in kadîrun*.⁸⁴ Bunu yedi kerre okuyup şevâbını [13] baña gönder.’ didi. Ben dahı andan soñra bu du‘âyı okuyup dâyimâ [14] şevâbın bağışlar idüm. Ba‘dehu girü vâkı‘amda gördüm. Buyurdi [15] ki ‘Ey oğul, gelüp hediyeyñ vâsıl oldu.’ ‘Osmân bin ‘Affân, [16] rażiyallâhu anh, hâzretlerinden mervîdür ki Resûlullah, [17] şallallâhu ‘aleyhi ve sellem, kaçan bir meyyitüñ defninden fâriğ olsa [18] aşhâbına teveccüh idüp dir idi ki “Kur‘ân’da şunun içün [19] Allah’dan istiğfâr idüp şebât-ı kadem taleb idüñ. Zîrâ [20] makberede su‘âl olursa gerekdür.” Ve bir hadîsde dahı [21] vârid olmuş ki dergâh-ı Hâk’dan insana dağlar kadar eylükler (37b)[1] irsâl olur. Gelüp vâsıl olduğda “Acabâ bu ne ‘ameldür [2] ben bunu işlemedüm!” diye. Cevâb vireler ki “Bu senüñ oğlunuñ [3] istiğfârıdır ve senden soñra diledüğüñ senüñçün kılduğı [4] ‘amelidür.” diyeler. Ve dahı haberde gelmişdür ki bir kimesne [5] mezâristâna varup mevtâ içün istiğfâr eylese [6] cümlesinüñ cenâzesine hâzır olmuş kadarı şevâb [7] bulur.

Faş-ı Şâlis ‘Aşer: Meyyitüñ üzerine namâz kılmak beyânındadır.

[8] Ebû Hureyre, rażiyallâhu ‘anh, Resûlullâh’dan, şallallâhu ta‘âlâ [9] ‘aleyhi ve sellem, rivâyet idüp dir ki “Bir kimesnenüñ cenâzesi [10] üstinde yüz kimesne namâz kılsalar Allah ta‘âlâ fazl u kereminden [11] ol meyyiti cennete idhâl ider.” Ve Hâzret-i ‘Âyişe’dan menkûldür [12] ki Resûlullâh, şallallâhu ‘aleyhi ve sellem, buyurur ki “Bir meyyit [13] ölüp anuñ namâzını Müslimînden bir ümmet kılsalar ve ol [14] ümmet yüz kimesneye irişüp erhamürrâhimînden anuñ [15]

⁸⁴ Allah’ım beni, anne ve babamı bağışla. Sen in her şeye gücün yeter.

şefâ'atin taleb kılsalar elbette Allah ta'âlâ anlarıñ şefâ'atlerin [16] qabûl ider.” Müslim’de mervîdür.

Faṣl-ı Râbi‘ ‘Aşer: Enbiyâ [17] qubûrında namâz kıldıkları ve şühedâ maqberlerinde tâze ve ter [18] bulundıkları beyânındadır.

Enes ibn Mâlik, raḏiyallâhu ‘anhu, [19] Resûl Ḥazretlerinden, şallallâhu ‘aleyhi ve sellem, rivâyet idüp [20] buyurur ki “Mi‘râc gicesinde Ḥazret-i Mûsâ, şalavât- [21] ullâh ‘aleyh ve selâmuhu, ḥazretlerinüñ qabrine uğradum, (38a)[1] namâz kılar-iken gördüm.” diyü buyurmuşlardır. Yukarıda şâhib-i [2] kitâb dir ki “Şâbit Benân kışşasını ve maqberesinde namâz [3] kıldığını zıkr eyledük. Ümmet-i Muḥammed’den birisini enbiyâdan [4] birisi gibi kıldı.” Câbir ibn ‘Abdullâh naql ider: “Mu‘âviye [5] zamânında kendü ‘âkıllerinüñ birine emr ider ki ‘Medîne-i Münevvere [6] qurbında Cebel-i Uḥud altında fülân yirden şu getir.’ ‘Âmil cevâb [7] yazar ki ‘Zıkr olunan şu akmaz, illâ şühedâ qubûrı üzerine akar.’ [8] Mu‘âviye tekrâr emr ider ki ‘Sen şuyı getir nice olursa [9] olsun!’ Câbir bin ‘Abdullâh dir ki ‘Şu yolunu qazarken şühedâyı [10] tamtâze çıkarup bir yere daḡı daşıtdüğün gördüm.’ didi. [11] ‘Ve gören yatup uyur şanurdu. Ḥattâ kırk yıl vefâtından soñra [12] şu yolın ḥafr iderken Ḥazret-i Ḥamza bin ‘Abdülmuttalib’üñ mübârek [13] ayaḡına qazma dokunup ayaḡından kan geldi.” İmdi şühedâ [14] ḥaqqında bunuñ gibi kışşalar ba‘îd degüldür. Buña istiğrâb [15] olunup isti‘câb olunmaz. Ḥaqq ta‘âlâ anlarıñ ḥaqqında: “*Velâ taḥsebebenn- [16] ellezîne qutilû fî sebîlillâhi emvâten bel aḡyâ’un ‘inde rabbihim [17] yurzaqûn.*”⁸⁵ Şâhib-i kitâb naql idüp dir ki, Mısr’uñ [18] maqbrecilerinden istimâ‘ olundu ki “Ḥazret-i İmâm [19] Şâfi‘î’nüñ maqberesini yetmiş yıldan soñra ḥafr itdüm. [20] Mübârek cism-i şerîfleri henüz tâze ve beyâz idi. [21] Farzan zerre miqdârı rengi taḡyîr olmamış.” Ba‘zı şâlihîn (38b)[1] şâlihinden

⁸⁵ “Allah yolunda öldürülenleri sakın ölü kabul etmeyin. Bilakis onlar diridirler. Rablerinin yanında rızıklanırlar.” Âl-i İmrân, 3/169.

naql olunur ki buyururlar imiş ki “Vefâtumdan sonra [2] maqberemi hafr itseler cesedümi taze ve ter bulurlar.” Vâkı‘â [3] bu da‘vâyı ideni yüz yıldan sonra yoklamışlar, didügi gibi [4] bulmuşlardır. Zîrâ oğlunun oğlını girü anuñ yanına defn itdüklerinde [5] ittügi da‘vâ hâtırlarına gelmiş. Haqıqaten da‘vâsına şâdıq [6] bulunmuş.

BÂB-I ŞÂNÎ

Şahâbe-i güzîn ve evlâd-ı hazret-i merdan-ı [7] şer ü dîn ve ‘ulemâ vü şâlihîn ve tâbiîn rızvānullahi ‘aleyhim [8] ecma‘în hazretlerinin menâkıb-ı şeriflerin beyân ider.

Menkûldür ki [9] şahâbe-i güzînden biri ‘Ukbe bin ‘Âmir’dür. Mısr’uñ fethinde [10] hazır bulunmuş-idi ve ‘Âmr bin el-‘Âş’dan sonra Mu‘âviye bin [11] Süfyân tarafından târîh-i hicretüñ kırk yedi senesinde Mısr’a [12] hâkim olup ‘askere vâlî oldu. Ba‘dehu Mu‘âviye, Müslim ibn Muhalles [13] nâm kimesneye eyâlet-i Mısr’ı tefvîz idüp ‘Ukbe ibn ‘Âmir’i [14] sefere göndermeyince kendüñi ifşâ itmeyesin. Pes Müslim [15] ibn Muhalles çün Mısr’a geldi. ‘Ukbe dağı Mu‘âviye’nüñ emri-ile [16] deryâ seferine müteveccih oldu. Hemân gıdğı günün irtesi [17] Müslim ibn Muhalles nâmesini izhâr idüp Mısr’a hâkim oldu. [18] Bu haber Hazret-i ‘Ukbe ibn ‘Âmir’e vâsıl olduğda Mu‘âviye [19] ibn Süfyân’a bî-huzûr eyitdi ki “Eyâlet-i Mısr’dan ma‘zûl [20] itdğı yetmez mi idi ki bizi ğurbete düşürdi?” Ve ehl-i Mısr [21] ‘Ukbe ibn ‘Âmir’den, rahmetullâhi ‘aleyh, yüz hadîş-i şerîf mıkdarı (39a)[1] rivâyet ittiler. Buḥârî ve Müslim’de *müttefeḩun* ‘aleyh olan eḩâdişden [2] idi. Hadîş-i şerîf mezkûrdur ve Müslim münferid olduğ [3] eḩâdiş-i şerîfden yedi hadîş vardır. Ehl-i Mısr’uñ cümle [4] rivâyet itdükleri hadîş-i şerîfden biri budur ki el-hadîş: [5] “*Semî‘tu Rasûlallâhi şallallâhu ‘aleyhi ve sellem yeḩûlul câhiru* [6] *bi’l-ḩur’âni kel câhiru bi’s-şadaḩatı ve’l-musırru bi’l-ḩur’âni kel musırr* [7] *bi’s-şadaḩatı.*” Ve dağı buyurur ki “*Semî‘tu Rasûlallâhi şallallâhu* [8] *‘aleyhi ve*

sellem yeķūlū innī rākibun ğaden ilā yehūdī felā tebduhūm [9] *bi's-selāmi fe izā sellemū 'aleykūm.*" Ve dađı rivāyet ider: "‘*An Rasūlillāhi* [10] *şallallāhu 'aleyhi ve sellem men tevađđae fe aĥsene vuđū'ehū şümme şallā* [11] *ġayre sāhin velā lāhin kefera 'anhū mā kāne ħablehe min seyyi'atihi.*" [12] Ve dađı Hāzret-i Risālet'den rivāyet idüp dir ki [13] "‘*Te'accebe rabbūke min şābin leyset lehu şabvetūn.*" Bu dört [14] ĥadīş-i şerīfūñ ma'nāsı 'ale't-tertib budur ki "‘*Ķur'an-ı 'azīmi* [15] āşikāre okuyan, āşikāre şadaķa viren ğibidür. Ve ğizleyin [16] kırā'at iden şadaķa(yı) ğizleyin viren ğibidür. Hāzretten böyle [17] işitdüm."didi. "İkinci, Resūlullāh şallallāhu 'aleyhi ve sellemden [18] istimā'eyledüm. Hāzret buyurur ki 'Yarın Yehūd t̥ā'ifesine [19] binsem gerekdür. Selām-ile ibtidā idüp āġaz-ı mükāleme eylemeñüz, [20] lākin anlar virürse 'aleykūm diñüz.' Üçinci, 'Uķbe rađiyallāhu [21]'anh, Resūlullāh 'aleyhi's-şalātu ve's-selāmdan rivāyet ider. **(39b)**[1] "Resūlullāh buyurur ki bir kimesne āb-dest alup vuzūsını ğökķek eylese [2] ya'nī şerāyiñini ve sūnnetini ve ādābını ri'āyet eylese [3] ba'dehū sehv-ile ve lehv-ile ħılmayup ĥuzūr-ı ħalb-ile namāz ħılsa [4] Allah ta'ālā ol kimesnenūñ ġeķmiş ğünahların 'afv idüp [5] seyyi'ātini tekfir ħıla." Dördünci, Allah ta'ālā ta'accübe ġelür şol tāze [6] yigitden ki anuñ bir şabveti olmaya. Ya'nī tāzelük hevālarından [7] bir hevāya sālīk olmamış ola. Hāķ subĥānehu ve ta'ālā ol civāndan [8] rāzī olur. Zīrā ta'accebtü ve ta'accübe müşābih olan ef'āl, Hāķķ'a [9] isnād olunsa ġāyet-ile ve levāzım-ıla me'ĥūz olup [10] ma'nā virilürse rahmet ve ġāzab ğibi. "İbn Yūnus Tārīĥi"nde [11] menķūldür ki, 'Uķbe ibn 'Āmir-i mezbūr, rađiyallāhu ta'ālā 'anhu, [12] hicretūñ elli sekizinde vefāt idüp Cebel-i Muķaţţam ħurbında defn [13] olunmuşdur. Fıķh ve ferāyız 'ilminde māhir faşīĥū'l-lisān şa'ir [14] idi ve dađı ĥüsn-i ĥaţţā mālīk idi. Ve Hāzret-i 'Oşmān ğibi Cāmī' - [15] ü'l-Ķur'an idi. Lākin kendünūñ cem'ī muşĥaf-ı 'Oşmān ğibi degüldür. [16] Mışır'da müddet-i ĥilāfeti iki yıl üç aydur ve Resūlullāh, [17] şallallāhu 'aleyhi ve sellem, zamānında ĥāzretūñ ħatırınıñ zīmāmın [18] tutup yederdi. İttifāķ bir ġün daġ üstinden yedüp ġider-iken [19] "Yā 'Uķbe binseñ olmaz mı?" didükde "Olur yā Resūlullāh." didüm. [20] Hāzret *Ķul*

e‘ūzu bi rabbi’l-felek ve *Ḳul e‘ūzu bi rabbi’n-nās*’ı [21] okurdu. Ba‘dehū namāza ikāmet ittiler. Ḥazret girü ol (40a)[1] iki sūre ile namāz kıldılar. Ba‘dehū buyurdılar ki “Yā ‘Uḳbe her [2] kaçan yeründen kalksañ ya otursañ ya uyumaḳ dileseñ [3] bu iki sūrei(yi) müdāvemet idüp okı.” didi. Mezbū[r] ḥadişi [4] Aḥmed bin Ḥanbel *Müsned*’ inde rivāyet itdi. Şahābe-i güzinden biri [5] daḥı ‘Abdullah bin el-Ḥāriş’dür. Şoḥbet-i Ḥazret ile müşerref [6] olmışdur. Mısr’da sākin olup ‘ömr-i dırāz ile mu‘ammer [7] olup hicretüñ seksen yedi yāḥud sekizinde vefāt itmişdür. [8] Mezbūr ‘Abdullah bin el-Ḥāriş “Ḥazret-i Server’den ziyāde tebessüm [9] ider kimesne görmedüm.” Dir ve daḥı rivāyet ider Ḥazret-i Resül [10] buyurur: “*Lā yeblu eḥadukum müstaḳbelel kıble.*” Ya‘nī biriñüz [11] kıbleye karşı işemesün. ‘Abdullah-ı mezbūr dir ki “Bu ḥadişi [12] benden evvel kimesne işitmedi. El‘ān ben işidüp ḥalḳa [13] naḳl ittüm.” didi. Ve daḥı dir ki “Ḥazret ile yemek yidük. Ba‘dehū [14] āb-dest almayup namāz kılduḳ. Ya‘nī ekl-i ṭa‘ām nāḳıṣ-ı vuḍū degüldür.” [15] Mısr’da vefāt itmişdür. Ḳabri nā-ma‘lūmdur. Menḳuldür ki ‘Abdullah [16] ibn Ḥuzāfetü’s-Sehmī ḥazretleri daḥı Mısr’da medfūndur. Hicret-i şāniye [17] itmişdür Ḥabeşe. Ve ehl-i Bedr’dendür ve Ḥazret tarafından Kisrā’ya [18] elçilik ile gidüp mektüb alıgitmiş. Varduḡı birle Kisrā-yı [19] Bed-Aḥter ḥazretüñ mektüb u mergūbların yırtub dilim dilim [20] ider. Ḥaber ḥazrete geldükde bed-du‘ā idüp “Ḥaḳ ta‘ālā anuñ [21] milkini daḡıdup perişān itsün.” didi. “*İzā māte kisrā felā kisrā ba‘dehū.*”⁸⁶ (40b)[1] didi. Ya‘nī Kisrā öldüḳda artuḳ Kisrā bu kadar didi. Yāḥud [2] Kisrā artuḳ olmasun didi. Erbāb-ı tevāriḥden Vāḳıdī eydür ki [3] “Allah ta‘ālā Kisrā üzerine Şirūye nām meliki musallaṭ eyledi. [4] Kisrā(yı) ḳatl itdi. Ḥazret-i ‘Oşmān ḥilāfeti zamānında hicretüñ [5] on toḳuzında mezbūr şahābi vefāt itdi, rahmetullāhi ‘aleyh. [6] Menḳuldür ki şahābe-i güzünñ biri daḥı Ebū Naşrū’l-Gaffārī’dür, [7] raḍiyallāhu ‘anh. İsminde ihtilāf-ı erba‘a vardır. Eşāhhı “Ḥuyel”dür. [8] Zamm-ı mūhmele ile mezbūr Ebū Naşr Ğaffārī, Resūlullāh ḥazretinden [9] rivāyet ider ki

⁸⁶ Kisra öldüğünde kendisinden sonra başka bir kisra olmayacaktır.

“Bir gün Resûl hazretleri ile ikindü namâzın [10] kılup gitmek istedikde buyurdılar ki ‘*İnne hâzihî’s-şalâte ‘urîdat* [11] ‘*alâmen kâne kıbleküm fe tevellev fihâ ve terekühâ minküm du‘ife lehû ecruhâ* [12] *dı‘feyni ve lâ şalâte ba‘demâ hattâ yurâ’s-şâhidû ve hüve’n-necm*. Tercüme-i [13] hadîs-i şerîf: Tahkîkan bu namâz ya’nî ikindi namâzı size ve sizden evvel [14] olanlara ‘arz olundu. Ol kavm tekâsül idüp terk itmişlerdür. [15] Pes imdi sizden her kim ol namâzı kılur ise ol namâzuñ [16] ecri ve şevâbı aña muzâ‘af kılunur. Ya’nî Allah ta‘âlâ ol namâzuñ [17] ecrini ve şevâbı aña ziyâde idüp kat kat virür dimekdür. Ve bu ikindü [18] namâzından sonra nâfile kılınmaz, namâz yokdur. Tâ yıldız görünince [19] ya’nî aḥşâm olunca meger ikindüyü vakti-ile kılmamış olasun ki [20] anı edâ itmek lâzım gele.” Fâ’ide: Ma’lûm ola ki ikindü namâzından [21] sonra ayruḡ nâfile kılınmaz ve şabâḥ farzından sonra daḡı nâfile kılınmaz. (41a)[1] Ammâ bu evḡât-ı selâse de farz kazâsı var-ısa kılınur. Ve mezbûr [2] Ebû Naṣr Ğaffarî, Hicâz’da mutavaṭṭın iken Mıṣr’a gelüp sâkin [3] olmuşdur. Ve Mıṣr’da merḡûm olup Cebel-i Muḡaṭṭam eteginde [4] medfûndur ve kendü rivâyet idüp dir ki “İslâm’a gelmezden [5] evvel hicret idüp Hâzrete gelmiş idüm. Hâzretüñ bir dişi [6] koyuncuḡı var idi. Anı ehline şaḡar idi. Baña anı şaḡup [7] bir miḡdâr içüp baña virdiler. Çün anı içdüm. İrtesi huzûr-ı [8] şerîflerinde imâna geldüm.” Ve daḡı dir ki “Hâzret-i Ebû Hureyre raḡiyallâhu [9]‘ anhya râst geldüm ki mescide ṭoḡrı ‘azîmet idüp gider. Ya’nî [10] Mescid-i Ṭûr’da namâz kılayum diyü gider. Ben daḡı eyitdüm ki ‘Yâ Ebâ [11] Hureyre rıḡlet idüp gitmezden evvel saña râst gelse idüm [12] seni men‘ iderdüm.’ didüm. ‘Niçün?’ didi. Eyittüm ki ‘Hâzretiden [13] şöyle istimâ‘ eyledüm dir ki ‘*Lâ tüşeddü’r-riḡâlû illâ ilâ selâseti* [14] *mesâcid el-Mescidü’l Ḥarâm ve’l-Mescidü’l Akşâ ve Mescid-i Haza*.”⁸⁷ [15] Tercüme: Ya’nî develer tutulup sefer olunmaz. İllâ üç mescide [16] olur. Biri Mescid-i Ḥarâm’dur. Biri Mescid-i Akşâ’dur. Biri benim [17] mescidümdür. Ya’nî

⁸⁷ Ziyaret (ve ibadet) etmek için ancak üç mescide büyük zahmetler göze alınarak yolculuk yapılır. Mescid-i Haram (Kâbe), Mescid-i Aksa ve benim bu mescidim (Mescid-i Nebevî)

Medīne-i Münevvere'nün haremīdür. Bunların [18] ziyāreti için sefer idüp cem' iyyetler olur. Bunlardan ğayrıya [19] olmaz dimekdür.

Faşl-1 [Hāmis 'Aşer]: Evlād-ı 'alī'den Mısr'a daħıl olan [20] evlād-ı 'izām beyānındadır.

İbn Zūlaķ naķl ider ki “Evlād-ı [21] 'Alīden eñ evvel Mısr'a Sekīne bintü'l-Hüseyn bin 'Alī, rađiyallāhu **(41b)**[1] ta'ālā 'anhum, dāħil oldu. Aşba' ibn 'Abdül'aziz'e tezvīc için [2] gelmiş. Mısr'a geldügi maħall Aşba' vefāt itmiş bulundu. Cāmi' -i Tölun [3] kurbında şāh-ı rāhda medfūndur. Ba' dehu evlād-ı 'Alīden 'Ali bin 'Abdullah [4] bin Ḥasan bin 'Ali ibn ebī Tālīb, rađiyallāhu ta'ālā 'anhum ecma' in, [5] Mısr'a gelüp dāħil oldu. Rīfīn'de medfūndur dirler. Ya'nī Mısr'ın [6] kırasında defn olunmuşdur. Ve ba' dehu Ḥasan bin Zeyd bin 'Alī ebī [7] Tālīb, rađiyallāhu ta'ālā 'anhum ecma' in, Mısr'a gelmişdür. Manşūr [8] kıbelinden Medīne'ye vālī idi. Ve peder-i büzürg-vārı vefāt ittükde [9] dört biñ dinār deyni bulundu. “Vālīd-i mācidümüñ deynini edā [10] itmeyince başımı sāyelendürmeyem ya'nī gölgelenmeyem.” diyü kıasem [11] itdi. Mezbūruñ kıabri daħı Mısr'dadır dirler. Ve seyyīdesi [12] Nefise kıazretleri mezbūr Ḥasan bin Zeyd'ün kıızıdır. Şöyle [13] ma'lūm ola Tabaṭībın nām tāyifenüñ zikri beyānındadır. [14] Ve bu tā(y)'ifeye “Rısıyyīn” daħı dirler. Bu tā'ife daħı evlād-ı 'Alī [15] bu tā(y)'ifenüñ cedleri Ebū'l-Ḳāsım kıazretleridür ki anlar [16] İbn İbrāhīm Tabaṭībın İsmā' il ed-Dibāc bin el-Ḥasan bin el-Hüseyn [17] bin 'Alī bin ebī Tālīb'dür, rađiyallāhu ta'ālā 'anhum ecma' in. [18] Mezbūr Ebu'l-Ḳāsım, aşhāb-ı ḥadīşdendür. Mısr'a gelüp [19] Mısr'dan Ḥicāz'a dönüp ğitmişdür. İki yüz yigirmi tāriķinde [20] vefāt idüp Ress nām cebelde defn olunmuşdur. Ammā [21] evlādı Mısr'da kıalup sultānlar ile hem-nişīn ve erbāb-ı **(42a)**[1] devlet-ile kıarīn olup ā'yān-ı dīvāndan olmuşlar idi. Bu tā(y)'ifeye [2] Tabaṭābā vech-i tesmiye oldur ki Tabaṭāba mezkūr Ebū'l-Ḳāsım'ın [3] babası İbrāhīm bin İsmā' il'dür. Kıāf'ın telaffuzına kıādir degül idi [4] ve kıāfı tā okur-ıdı.

İttifāken İbrāhim mezbūruñ bir çakeri var idi. [5] Andan rencide olup Hārūnū’r-Reşid’e çakerinden şekvāya [6] varmış-ıdı. Hārūnū’r-Reşid eyitti ki “Bu tabā şāhibi oğlan [7] beni incitmişdür. Ya’nī bu kaba ve kaftan geyen oğlandan şikāyetüm [8] vardır.” didi. Hārūnū’r-Reşid eyitdi ki “Ben bu tabā ma’nāsın [9] añlayamadum.” Didükde eliyle oğlana işāret idüp tırdı. [10] Hārūnū’r-Reşid dağı gelüp Tabātabā diyü tesmiye eyledi. Mısr’da [11] mutavattın olup sākin olan Tabātabāyyūn’dan biri Ebū Muḥammed bin Yahya [12] el-Ḳāsım bin Muḥammed bin Ca’fer bin Muḥammed bin ‘Alī bin Hüseyn bin ‘Alī bin [13] ebī Tālību’ş-Şeybe’dür. Ve buña Yahyā Şebih anıñ içün dirler ki [14] Hāzret-i Resūl-i ‘aleyhişşalātu vessellāma müşābih idi. Hattā cümle [15] müşābehetinden biri budur ki; omuzı başında mübārek [16] mühr-i şerīfleri yerinde bir büyük beñi var-ıdı. Hammāma varduğı [17] zamānda halk teberriken seyrine giderlerdi. Gördükleri gibi [18] bir yerden tehlil ve tekbir birle şalāvāt-ı şerīfe getürüp gıriv [19] iderler-ıdı. İki yüz altmış üç senesinüñ mäh-i recebīnüñ ikinci [20] günü olan yevm-i erba’ānuñ gicesinde vefāt itdi. Mezār-ı şerīfleri [21] İmām Şāfi’i’-ile İmām Leyṣ mābeyninde yol üzerinde. Du’ālar kabūli ile (42b)[1] meşhūr-ı ḥāşş u ‘āmm bir maḳām-ı pür-ihtirāmdur. Seyyide Nefise [2] hāzretlerinüñ birāzeri Yahyā nām kimesne ile bir buḳ’ada medfūnlardur. [3] Ol menzil-i mübāreki iki Yahyā ile ḫayāt bulmuşdur, rażiyallāhu [4] ‘anhum ecma’ın. Biri dağı ebū’l-Ḥasan bin ‘Alī Tabātabā bin el-Ḥasan [5] bin İbrāhim bin İsmā’il bin İbrāhīm bin el-Ḥasan bin ‘Alī bin ebī [6] Tālīb’dür, rızvānullāhi ‘aleyhim ecma’ın. Ve mezbūr ebū’l-Ḥasan [7] ‘Alī zamānında menāşıb-ı ‘aliyyeye ve merātib-i seniyyeye mālīk [8] idi. İki yüz seksende vefāt itdi. Anlardan biri dağı [9] ‘Abdullah bin Aḫmed bin ‘Alī’dür. Mısr’da ribā’ ve zıyā’ ve ḫadem [10] ve ḫaşem şāhibi idi. Mā’hāzā şalāḫ ve felāḫ ehli olup [11] gice ile kāyim, gündüz şāyim idi. Fuḳarāya şadaḳa ve iḫsān [12] ider-ıdı. Tabī’atı lūtf üzre idi. Hem-sāyeleri vaḳti-ile yoklar [13] idi. *Erbāb-ı Tevāriḫ*’inde ibn Zūlāf naḳl ider ki Ebū ‘Abdullah-ı [14] mezbūrdan mervīdür ki “Yigirmi yaşına varmış-iken rüyamda [15] gördüm ki gūyā gök tarafından bir pençere açıldı ve andan [16] içerü girdüm. Şadr-ı meclisde bir serir

gördüm. Ol serîrûn [17] üstinde bir hâtûn gördüm. Hâzret-i Hâdîcetü'l-Kübrâ olduğun [18] bildüm. Andan selâm virüp oturdum. 'Sen kimsün?' diyü su'âl [19] itdi. 'Abdullah ibni Aḥmed Ṭabāṭabāyam didüm. Elini biri birine [20] karşıp 'Yâ Fâtıma oğluñ geldi.' diyü çağırdı. Şol cānibinden [21] bir evden Hâzret-i Fâtımatu'z-Zehrâ çıkageldi. Ben daḥı kılçup (43a)[1] elini öpüp oturdum. Ba'dehû iki kâmil âdemler çıkageldiler. [2] Hâzret-i Ḥasan ile Hâzret-i Hüseyin oldukların bildüm. Ben daḥı [3] kılçup birisinüñ elini öpdüm. Öper-iken eyitdi ki 'Ol biri [4] daḥı senüñ 'ammüñdür.' Hâzret-i Hüseyin'e mübârek eliyle işâret [5] eyledi. Ba'de zamândan şoñra Hâzret-i 'Alî ibn Ebî Ṭâlib [6] kerremallâhu vechehu hâzretleri geldi. Hep encümen olup oturdılar. [7] Ba'dehû, Hâzret-i Hâdîcetü'l-Kübrâ daḥı serîrinden inüp ol [8] encümene dâḥil olup meclis-i lâṭifleri pür-nûr oldı. Ba'dehu [9] anı gördüm ki Hâzret-i Risâlet-penâh, şallallâhu 'aleyhi ve sellem, [10] çıkageldi. Hemân bî-iḥtiyâr olup hâzretüñ mübârek pây-ı [11] şerîflerine düşüp rüyumı süreklilüp bûs itmege [12] başladum. Hâzret, beni men' idüp 'Bunu bir daḥı kimesneye itme!' [13] didi. Andan ol meclis-i rûḥ-efzâya dâḥil oldı. Muşâḥabete [14] şürû' eylediler. Ol encümende hâşıl olan şafâ ve zevk [15] ve hâlât ve şevki hergiz ferâmûş itmezem. Andan baña hâzret [16] buyurdi ki 'Yerüñden duruben.' tazarru' ve zârılık ile eyittüm ki 'Yâ Ḥabîballâh [17] sizden dūr olmasına ṭâkâtüm yokdur.' didüm. Andan daḥı 'Zamānuñ [18] degüldür.' diyüp elümi alup girü ol pencereden aşağı şaldılar. [19] Çün ayağum yere doḥundı. Bî-hûş ve medhûş olmuşam. [20] Ehl ü 'iyâlüm ve ḥîş ü tebârüm başuma cem' olmuşlar şar' [21] zaḥmetine uğradı diyü. Kimi 'azâyim okur, kimi 'âlim hayretde (43b)[1] dem-beste kalmışlar. Ve ben daḥı bir ay kâmil bu hâlet üzere [2] bî-'aql ve sermest kalmışam. Bir aydan şoñra dâ(y)'ire-i âkla [3] kadem başdum. Ehl ü 'iyâlüm ve kavm-i kabîlem cümle şâd-mân [4] olup aḥvâlümden haber istifsâr itdiler. Ben daḥı kışşayı(yı) [5] tafşîliyle beyân ittüm. Cümle aḥbâb ve aşḥâb ve 'ulemâ ve şüleḥâ [6] gelüp tehniye eyleyüp hattâ Ebû 'Abdullah Zeherî gelüp buyurdılar [7] ki 'Ne olaydı ol meclis-i şerîfde ben daḥı senüñ-ile bile [8] bulunup göñlümüz ḥurrem ve ḥandân olup gözlerümüz nûr-ı firāvân [9] bulaydı.' diyüp

tehniye eylediler.” Menkûldür ki bir t̄âyife hacc-ı [10] şerîfe varmışlar. Hacc-ı şerîfden Sultân-ı Kevneyn ve Resûl [11] ü’s-Şakaleyn’i ziyâret itmek murâd idünmüşler. Nâ-gâh yolda bir mâni‘ [12] zuhûr idüp ziyâret idememişler. İçlerinden birisine ziyâde [13] elem müstevlî olup nâr-ı iştîyâk-ı ziyâret-i Hâbîbullâh, derûnın [14] yaqûp kül ider. Ol ıztırâb ve fîrâk ile uykuya varduğı [15] gibi Hâzret-i Server-i Kâyinâtı vâkı‘asında görür ve Hâzret [16] buyurur ki “Benüm ziyâretüme gelmege iktidârı olmayan kimesne, evlâdumdan [17] ibn T̄abâtabâ’nuñ ziyâretini ya‘nî kabrini ziyâret itsün.” Ve kabır-i [18] şerîfleri Kâdî Bekâr yanındadır. Babası bile medfundur. [19] dirler. Tâbi‘inden biri Kâdîyü’l-hayr bin Na‘îm ibn Mürre bin Kerreb [20] ebû İsmâ‘îl demek-ile ma‘rûf idi. Fużalâ-yı muhaddişinden [21] idi. Rivâyât-ı ‘âcîbe ve hikâyât-ı ğarîbesi var-ıdı. Kendü **(44a)**[1] mescidinde ikindüye dek İslâm beyninde kazâ hükm ider-idi. [2] İkindüden sonra mescidinden çıkup ehl-i zimmet Naşârâ ve [3] Yehüdâ beyninde hükm ider-idi. Yezîd ibn Hâbîb eydür ki “Kuzât-ı [4] Mısr’dan Kâdî Hayr bin Na‘îm’den efkâh ve a‘lem kimesne görmedüm [5] ve yetişmedüm.” dir idi. Sehl bin ‘Alî’den mervîdür ki “Hayr ibn Na‘îm [6] ile ekşer zamânda hem-nişîn olur-ıdum. Ben henüz tâze yigit idüm. [7] Hayr ibn Na‘îm zeyt yağı alup ticâret ider idi. Buña eyitdüm ki [8] ‘Siz dağı ticâret mi idersiz?’ Buyurdılar ki ‘Ey oğul siz [9] ğayrınıñ şikemi-ile aç olduğıñ zamânda bilürsin.’ didi. Ben ta‘accübde [10] kaldum ki bir kimesne bir ğayrınıñ şikemi-ile aç olduğıñ zamânda bilürsen [11] demek ne demekdür. Bu efkâr hergiz hâtırımdan çıkmadı. Tâ kendüm [12] te‘ehhül idince ol zamân ki te‘ehhül ittüm ve ehl ü ‘ıyâl şâhibi [13] oldum. Kâdî Hayr ibni Na‘îm’uñ sözini bildüm ki ‘ıyâl şâhibi [14] ğayrı kimesnenüñ karnı-ıla ac ve ğurisne olur imiş. Zîrâ ferzend ü ‘ıyâl [15] ac olduklarında ‘özü bilmezler. Ve şâhib-i ‘ıyâl kimesneye anlaruñ [16] açlığı te‘şîr idüp bu kerre bi-z-zarûrî kendüsi dağı aç olur.” [17] Mezkûr Kâdî Hayr ibni Na‘îm’e iki kimesne huşûmete gelmişler. [18] Ol mağallde kâdî halvetinde namâz kılar-ımış. Cârîyeye dimiş ki [19] “Efendi bunda yokdur. Şabâh gelüñüz. Da‘vâñuz ne ise idersiz.” didi. [20] Cârîye dağı da‘vâya gelenlere böyle cevâb virdi. Ve kendiler çün [21] şabâh

oldı girü geldiler. Kâdî bunlara “Da‘vâñuz nedür?” diyü su‘âl itdi. **(44b)**[1] Biri eyitdi ki “Sultânüm, ben bundan bir deve aldum ve alduğum deve ma‘yüb [2] çıktı. Düñki gün sultânümüñ huzûrına gelmiş-idük ki da‘vâmuz [3] faşl ola. Bu kerre sultânümden haber geldi ki yarın gelüñ ne ise [4] da‘vâñuz faşl ola. Biz dağı gidüp hâlâ bu günki gün geldük. [5] Ve illâ da‘vâmuz müşevveş oldı. Zîrâ ol ‘ayblu olup şâhibine düşecek [6] deve hikmetullâh bu gice öldi. Ve hâlâ girü ‘aybı vardır diyü da‘vâ [7] iderem. Bunuñ ziyânını kim çeker?” didükde kâdî eyitti ki “Ben, ziyânını [8] ben çekerem. Zîrâ tâ hayr olunmasına ben sebep oldum. Eger düñden sâ‘atiyle [9] faşl-ı huşûmet ideydüm haq yerini bulurdu. Taşşîrât benden [10] olmuş oldı. Hasâretin dağı ben çekmek gerek kim.” didi. Ve bahâsını [11] bî-kuşûr virdi. Hicretüñ yüz otuz altı senesinde vefât itdi, [12] rahmetullâhi ‘aleyhim ecma‘în. Bir kimesne Zünnûn-ı Mısrî hazretlerinüñ [13] sebep-i tövbesinden su‘âl itdi. Eyitdi ki “Diyâr-ı Mısr’da bir gün [14] ba‘zı kûrâya çıktum. Yolda giderken uyku galebe itdi. Bir miqdâr [15] hâba vardum. Ba‘dehü gözüm açdum gördüm ki bir nâ-bînâ kuşcuğaz [16] bir şecerden düşdi. Düşdügi yer yarılup iki çanak zâhir [17]oldı; biri altundan ve biri gümişden. Birisinde susam ve birisinde [18] şu. Çanaklar kuşcuğazuñ önüne varup susamı yiyüp ve şuyı [19] içüp andan çanaklar yerine ‘avdet eylediler. Yer dağı bütün olup [20] bir eşer peydâ olmadı. Çün kim bu hâli müşâhede ittüm. Hemân sâ‘at [21] cemî‘ umûrumı Haqq’a tefvîz-i tevekkül ittüm. Ve Mevlâ’ya tebettül idüp külliyet **(45a)**[1] ile mâsivâdan el yudum. Tevbemüñ sebebi budur.” diyüp nakl itdi. [2] Ebû Mûsâ Hayberî’den mervîdür ki “İki kimesne biri biri-ile ceng [3] itmişler. Birisi cündî ve birisi re‘âyâ maqûlesi idi. İttifâkan [4] re‘âyâ maqûlesi olan cündînüñ ağzına urup bir dendânını [5] düşürür. Cündî herîfüñ boğazın alup sultâna alup [6] gider iken Zünnûn-i Mısrî bunların hâline vâkıf olur. [7] Ve ol dârib Zünnûn’a tazarru‘ ider ki ‘Sultânüm haţâen [8] bir işdür vâkı‘ oldı. Olursa halâşa mecâl sende [9] olur.’ didi. Derhâl Hazret-i Zünnûn mazrûba mülâţafat [10] yöninden niçe lûtf itti. Ve ol diş mübârek eline alup [11] ağzı yarını sürüp *Bismillâh irrahmân irrahîm* diyüp yerine [12] yerleşdürüp mübârek parmağı-ıla

şığadı. Andan “Ağzını kapa.” [13] didi. Ba‘dehū cündī ağzını açdı ve dişini eli-ile
 yoklar gördi kim [14] evvelkiden pāk olmuş. Allah’uñ lūtf u ‘ināyeti ve evliyāsinuñ
 himmeti [15] birle, muḥaṣṣal, parmağı birle arayup kırulan diş kağısı idügin [16]
 teşhīş idemedi. Andan Zünnūn ḥazretlerinüñ yed-i şerīflerin [17] būs idüp bir cānibe
 gitdi.” Ebū Ca‘fer, raḍiyallāhu ‘anh, ḥikāyet [18] ider ki “Zünnūn-ı Mısrī ile
 tā‘atullāhı müzākere ider-idük. [19] Zünnūn tā‘atullāhdan biri budur ki ‘*Men
 eṭā‘allāha eṭā‘ehū* [20] *küllü şey’in*.⁸⁸ ḥasebince şu evde olan serīre evüñ dört
 bucağını [21] dolan diyü fermān eylesem serkeşlük itmeyüp devrān eyler. (45b)[1]
 Hemān emr itdi. Derḥāl bi-izn-illāhi tā‘ālā ol serīr emr ittügi [2] üslüb üzere oñ dört
 kūşesini dolaşup yerine gelüp [3] şābit oldı.” Zünnūn, raḥmetullāhi ‘aleyh, ḥikāyet
 ider ki “Mısr’dan [4] gemi ile Cidde’ye gider iken gemimüzde bir muraḳka‘-pūş
 cüvān var-ıdı. [5] Muṣāḥabetini ārzū ider idüm. Ammā heybetinden söz
 söyliyemezdüm [6] ki katı ‘aẓīmü’ş-şān-ıdı ve ḳaviyyü’l-burhān idi. ‘İbādetden bir
 ān [7] ḥālī olmaz-ıdı. Mu‘āmelāt-ı dünyā aña yol bulmaz idi. Nā-gāh bir kimesnenüñ
 [8] bir kīse altun zāyi‘ oldı. Şāḥibi ol civān aldı diyü [9] tōhmet itdi. Gemi ḥalkı
 istediler ki aña cefā ideler ki ikrār ide. [10] Ben eyitdüm ki ‘Aña bu maḳūle kelimāt
 itmeñ. Ben andan lūtf-ıla şorayım.’ [11] diyüp yanına vardum. Ve edep birle eyitdüm
 ki ‘Bu tā(y)’ife size [12] bed-gümān oldılar. Ben men‘ ittüm. Pes nice itmek gerek?’
 didüm. Hemān [13] yüzini āsmāna tutup bir nesne didi. Hemān sā‘at gördüm ki [14]
 deñizüñ balıkları başların çıkardılar. Her birinüñ ağzında bir [15] cevher var-ıdı.
 Birisini alup ol kīse şāḥibine virdi. [16] Ve ḳademini deñiz üzre başup gitdi. Ve ol
 kīsei(yi) alan daḥı [17] ḥavfindan bıraḳdı. Ve gemi ehli daḥı ‘aẓīm nedāmet çekdiler
 ve dinilmeye [18] ki çün bu ḳadar kerāmet şāḥibi idi. Niçün tayy-i zamān ve mekān-
 ıla [19] Ka‘be’ye varmadı. Cevāb iki vech-iledür. Biri oldur ki mu‘cize [20] ve
 kerāmet zarūret olmayınca izḥār olunmaz. Ve vech-i āḥir; bir kişi [21] ki faḳr izinde
 ola aña sū‘i-ẓann belki ḳable’t-taḥḳıḳ bir kimesneye (46a)[1] isnād şer‘ān cāyiz

⁸⁸ Kim Allah’a itaat ederse her şey de o kimseye itaat eder.

olmaduğı tefh md r.” Ve Z nn n’a ta’l md r ki [2]  o ra kendi dağı ol ma  ama  rm  d r. Nitekim *M      *- [3] * ’l-V    * n m kit bda bey n olmu  dur. Z nn n’ı, zem nesi  alkı [4] ink r id p aralarından   r c ittiler. Ve  ar  -i d l lete [5] gitdiler. T  ki ol dağı d ny dan hicret  n iki y z kır k be  sene- [6] sinde gitdi. Ve ‘*inde mel kin mu  tedir*⁸⁹  istir  at itti. [7]   n cen zesini g t rdiler.   yet-ile  ssı g n idi. Ye il [8]  anatlı  u lar  anatların biri birine dik p  alk  g lge olup [9]  anatları ile hev  id p mez rına varınca bile gitdiler. Artu  [10] kimse ol  u lardan ni  ane g rmedi. Ve mez r-ı  er f  andan [11]  o ra ziy retg  -i     u   m oldu. Ve defn olunduğı g n   [12]  rtesi  abrinde yazılı buldılar ki: *Z nn n-ı         * [13] *Mine’ - ev  i fet      *. Her ne  adar kim  azdılar yine yarındası [14] yazılı buldılar.

Men   b-ı    ret-i Eb ’l-Ley 

Men   ld r ki; ism-i [15] s   leri Ley  bin Sa’d bin ‘Abdurrah man Eb ’l-  r   ’l-Fehmiyyi’l-M  r  Ya y  [16] bin Bekr babasından na l  der ki “Ley  bin Sa’d’dan ekmel ve ef  al [17] kimesne g rmed m. Fa   , fa    ’l-lis n,   f  -ı   r  n, ‘    -ı d niyye [18] ve f n n-ı ‘Arab yyede b -na  r      -i     de ve ef   -i pesend de       [19] idi. Ve ni e ev   -ı cem le ve a    -ı cel lesi var-ıdı ki  alem-i d - [20] zeb n -ıla ta  r ve lis n-ı b -bey n-ıla ta  r olunmaz. Se  ada yeg ne idi.” [21] Ve   sey n bin Sa’  d eyd r ki “Ley  bin Sa’d ile  skenderiye’den c n b-i (46b)[1] M  r’a yolda  oldum.     seffinesi var idi. Birisinde kend si [2] y r n yla otururlar idi. Ve birisinde dağı ma  ba ı ve kileri ve    nci [3] gemide mi    nları olur idi.” Eb ’l-Feth , ra  metull  hi ‘aleyh, dir ki [4] “Bir g n    ret-i M    bin Enes meclisine vardu . Bize  ordı ki [5] ‘Kime mu   renet idersiz?’ Eyitt m ki ‘Ley  bin Sa’d    retlerine [6] mu   renet ider z.’ Buyurdu ki ‘Ol      c   u keremde ferd [ ] b -na  rd r. [7] Se  asından biri oldur ki oğ anc  lar  n   y b n  boyamağ-   n [8]

⁸⁹ Her  eyye kudreti yeten Mel  ’in (Allah’ın) yanında.

‘uşfūr çiçeği taleb eyledük. Ol kadar gönderdi ki tamām kendü hācetümüz [9] bitdükden soñra ve konşularuñ ekşerine tevzī itdükden soñra [10] bağıyyesini biñ sikke-i ḥaseneye fūrūht eyledük.” didi. Muḥammed bin Ebī’l-Ḳāsım [11] dir ki “Bir gün İmām Ebū’l-Leyṣ’den şorduk ki ‘Sizden bu deñlü [12] ḥadīs-i şerīf ki işidürüz kitāblaruñuzda görmezüz.’ Cevāb virdi ki [13] ‘Eger ben ḥatırında olan eḥādīs-i şerīfeyi kitāba yazsam belki [14] bu sefine şıgmaya idi.” Fetḥ ibni Maḥmūd ḥazretleri, babasından [15] rivāyet idüp dir ki “Leyṣ bin Sa’d ḥazretleri bir ev binā eyledi. [16] İbn Ruḳā’a nām bir ‘ālim ‘ināden gice ile hedm eyledi. Leyṣ ḥazretleri [17] yarındası girü beyānā şürü idüp bir nice günde tekrār evvelki [18] mertebeye getürdi. ‘Ālim-i mezbūr tekrār gice gelüp şabāḥa dek [19] tevābi‘-ile ḥāke beraber eyledi. Leyṣ girü bünyādına şürü eyledi. [20] Çün tamām oldı. ‘Ālim-i mezbūr tekrār üçinci def’a kaşd itdi. [21] Ebū’l-Leyṣ ḥazretleri ol gice düşünde ḥatīf-i ğaybiden bir nidā (47a)[1] işidür ki ‘Yā Leyṣ kalk ve bu kelām-ı ḥayr-ı encāmı istimā’ eyle.’ diyüp [2] bu āyeti okudı “*Ve nūrüdū āle’llezīne’s-tuḍ’ ifū fi’l- arḍi* [3] *ve nec’alehum e’immeten ve nec’alehumu’l-vārişine ve nūmekkine lehum fi’l-arḍ.*”⁹⁰ [4] Okuduğı gibi uyandı. İrtesi istimā’ olundı ki ibn Ruḳā’a [5] meflūc oldı. Az zamānda marazı müştedd olup vefāt itdi.” Muḥammed [6] bin Vehb rivāyet ider ki “Leyṣ bin Sa’d’dan bir gün istimā’ itdüm ki [7] buyururdu: ‘Zemīnde bir kes bilürem ki muḥarremātdan hergiz ne yemiş ve ne [8] işlemiş ola.’ didi. Bildüm ki ol kimesne didüğü kendüsüdür. [9] Zīrā bu aḥvāli kendüden ğayrı kimesneden bilmek muḥālātdandır. [10] Vefātından soñre cemī‘-i ehl-i Mısr cenāzesine ḥāzır olup [11] bir ağlaşmak vāki‘ oldı ki gūyiyā her birinüñ başlı başına cenāzesi [12] var idi. Zīrā *El-insānū ‘abīdū’l-iḥsān* ḥasebince seḥāsı-ıla [13] ve ‘ilm ü ḥilmi-ile cümle ‘ālem ḥalkını kendüye kul itmiş-idi. Ve mevlid-i [14] şerīfleri hicretüñ toḳsan dördinde, vefātları yüz toḳsan [15] beşindedür, rahmetullāhi ‘aleyh.” Rivāyet olunur: Bir gün bir ḥātūn bir [16] çanak-ıla bir miḳdār ‘asel-i naḥl taleb ider. “Bir tolum virülsün.”

⁹⁰ “Biz ise istiyorduk ki yeryüzünde ezilmekte olanlara lütufta bulunalım, onları önderler yapalım ve onları vârisler kılalım ve onları yeryüzünde kudret sahibi kılalım.” Kasas, 28/5-6.

diyü emr [17] ider. Huddām dirler ki “Sultānum ol hātūn çanak ile taleb ider. [18] Siz bir toplum buyurduñuz.” Cevāb virdiler ki “Ol hātūn kendünün [19] himmeti kadar istedi. Ve biz dağı himmetümüz kadar virdük.” didi. Ve menkūldür ki [20] köylerinden ve emlākinden her senede seksen biñ altun hāşıl [21] olurdu. Böyle iken kendüsine hergiz zekāt virmek lāzım (47b)[1] gelmemiş, zīrā cümlesini bir sene dağı gelince bezl idüp bir habbe- [2] sini kıomazdı ve İmām Şāfi‘ī hāzretlerinden a‘lem idi dirler, rahmetullāhi [3] ‘aleyh rahmeten vāsi‘aten.

Menākıb-ı Şāfi‘ī

İmām Şāfi‘ī, raḍiyallāhu [4] ta‘ālā ‘anhu, nām-ı nām-dārı Muḥammed ibn İdrīs ibn ‘Abbās bin ‘Osmān bin [5] Şāfi‘ bin Esāyib bin ‘Abdüyezīd bin Hāşim bin ‘Abdülmuṭṭalib bin ‘Abdü- [6] menāf bin ‘amm-i Resūlullāh, şallallāhu ‘aleyhi ve sellem. Fezā‘il ve menākıbı [7] bī-hadd ve merātibi lā-yu‘addur. Lākin cümle menākıbdan biri aşhāb-ı Şāfi‘ī’den [8] olan [...] ⁹¹ hāzretlerinden mervīdür ki Şāfi‘ī’ hāzretleri, vākı‘asında [9] Hāzret-i İmām ‘Alī keremallāhu vecḥehuyı görür ki kendü ile muşāfaḥa [10] idüp hātemini parmağından çıkarup barmağına geçürür. Şāfi‘ī’ hāzretleri [11] buyururlar ki “Şalāh-ı hāl ile mevşūf bir ‘ammüm var ıdı. İrtesi [12] bu rüyānuñ kendüden ta‘bīrini diledüm.” Eyitdi ki “Hāzret-i ‘Alī’nün senün-ile [13] muşāfaḥası, ‘azābdan emān olmasına delālet ider ve yüzük [14] parmağına geçürdüğü taşarruf-ı tāmma delālet ider. Ve Hāzret-i ‘Alī’nün [15] ism-i şerīfi şarkdan ğarba dek nice münteşir oldı ısa senün [16] dağı ism-i şerīfün eyle münteşir olsa gerekdür. Ve İmām Şāfi‘ī, [17] İmām Mālīk’den ‘ulūm-ı şettā aḥz eyledi. Ve kitāblarını dört kerre baña [18] ‘arz itti.” didi. “Ve şimdi murād idinsem cümlesini ağızdan yazmağı [19] kādirem.” didi. Hāmīd’den mervīdür ki Hāzret-i İmām Aḥmed ibni Hānbel’den [20] ḥadīs-i şerīf naql ider-iken işittüm ki Resūlullāh, şallallāhu ‘aleyhi [21] ve

⁹¹ Kelime metinde ve Berlin kopyasında okunamaz durumdadır.

sellemden rivāyet ider “*İnnellāhe yemunnu ‘alā ehl-i dīnihi fī re’si külli (48a)*” [1] *mi’eti senetin bi raculīn min ehli yubeyyinulehum emru dīnīhim.*”⁹² Terceme-i ḥadīs-i [2] şerīf budur ki “Taḥkīkan Allah ta‘ālā dīnine her yüz senede [3] ehlümden bir recüli imtinān idüp i‘tā ider ki ol recül ol ehl-i [4] dīne dīnleri aḥvālin ta‘līm idüp ‘ayān ve beyān kılar”. İbn [5] Ḥanbel ḥazretleri dir ki “Mi’e-i ūlāda nazār eyledüm gördüm ki [6] Resūlullāh’uñ şallallāhu ‘aleyhi ve sellem ehl-i beytinden bu kažiyyeye [7] şadık Ḥazret-i İmām Şāfi‘ī ḥazretleridür ki ism-i şerīfleri [8] Muḥammed ibn İdrīs’dür.” didi. Ve Celāl Suyūṭī mi’e-i tāsi‘ada bulunup [9] bir kaşīde nazm eyledi. Ve ‘alā merātibihim cümlesin anda ‘ayān eyledi. [10] Ve “Mi’e-i tāsi‘ anuñ müceddididi ve umūr-ı dīnūñ mübeyyini recā iderem [11] ki ben olam.” diyü mezbūr kaşīdesinde taşrīḥ eyledi. Ve ol:

[12] **Kaşīde-i Celāl Süyūṭī**

[13] El-ḥamdü li’llāhi’l-‘azīmü’l-minne
El-māniḥu’l-faẓl li-ehli’s-sünne

[14] Şümme’s-şalātü ve’s-selāmü fe’ltemis
‘Alā nebiyyi dīnühū lā yünderis

[15] Leḳad etā fī ḥayri müştahir
Revāhu küllü ḥāfızın mu‘tebir

[16] Bi-ennehū fī re’si külli mi’eti
Yeb‘aşü rabbünā li-hāze’l-ümmeti

⁹² “Şüphesiz Allah dininin emirlerini açıklamak üzere Müslümanların üzerine her yüz yılın başında bir âlim lütfeder.” Hadīs-i Şerīf.

[17] Minnā ‘aleynā ‘ālimen yüceddid

Dīne’l-hüdā li-ennehū müctehid

[18] Fekāne ‘inde’l-mi’eti’l-ülā ‘Ömer

Ḥalīfetü’l-‘adli bi-icmā‘ -i vaḳar

[19] Ve’s-Şāfi‘ī kāne ‘inde’s-şāniye

Mā lehū mine’l-‘ulūmi’s-sāriye

[20] Ve’bnü Şureyh şālisü’l-e’imme

Ve’l-Eş‘arī ‘addehū min ümme

[21] Ve’l-Bāḳıllānī rābi‘ ev sehl ev

El-İsfirānī fī ḥulfin ḥakev

(48b)[1] Ve’l-hāmisü’l-ḥaberu hüve’l-Ġazālī

Ve ‘addehū mā fihī min cidālī

[2] Ve’s-şādisü el-faḥru’l-imām er-Rāzī

Ve’r-rāfi‘ iyyü mişlühū Büvāzī

[3] Ve’s-şābi‘u’r-rākī ile’l-merākī

İbnü Daḳīḳü’l-‘īd bi-ittifākī

[4] Ve’s-şāminü’l-ḥaberu hüve’l-Bulḳīnī

Ev Ḥāfızu’l-enām Zeynüddīn

[5] Ve ‘adde sebṭu’l-meylaḳı’ş-şūfiye
Ev vücidet mi’etühū vefiyye

[6] Ve’ş-şarṭu fī zālike en temzā el-mi’c
Vehüve ‘alā ḥayātihī beyne’l-fiye

[7] Yüşāru bi’l-‘ilmi ilā maḳāmihī
Ve yanşuru’s-sünnetü ilā maḳāmihī

[8] Ve en yekūne cāmi‘an liküllü fenn
Ve in ye‘umme ‘ilmuhū küllü’z-zemīn

[9] Ve en yekūne fī ḥadīşi ḳad ruvā
Min ehli beyti’l-Muşṭafā vehüve ḳuvā

[10] Ve kevnühū ferden hüve’l-meşhūr
Kad naṭaḳa’l-ḥadīşü ve’l-cumhūr

[11] Ve hāzihī tāsi‘atü’l-mübīni ḳad
Etet ve lā ḥalefe fihā ḥalāşī ḳad

[12] Ve ḳad recevte innī el-mücedded
Fihā fe faḍlu’llāhi leyse yüçḳad

[13] Ve āḥırü’l-mi‘eyni fihā ye’tī
‘İsā nebiyyu’llāhi zü’l-āyāt

[14] Yüceddidü'd-dīne li-hāzi'l-ümme

Ve fi'ş-şalāti ba'zunā kad emmet

[15] Muḳarrıran li-şer'inā ve yaḥküm

Bi-ḥukminā iz fi's-semā'i yu'lem

[16] Ve ba' dehū lem yebḳı min tüceddid

Ve yurfe'u'l-Ḳur'ānū mişlü mā bedā

[17] Ve tekşürü'l-eşrāru ve'l-izā'a

Min ref'ihī ilā kıyāmi's-sā'a

[18] Ve'l-ḥamdü li'llāhi 'alā mā 'allemā

Ve mā celā mine'l-ḥafā'i ve'l-'amā

[19] Muşalliyen 'alā nebiyyi'r-raḥme

Ve'l-'āli ma'a aşḥābihi'l-mükerreme

[20] Lākin mi'e-i 'āşirede kim ola bilmezüz. Ve illā merḥūm Bekrī- [21] zāde Zeynel'ābidīn gāhī meclis-i şerīfnde ümīd iderem. Mi'e-i 'āşirenün (49a)[1] müceddidi ben olam dir idi. *V'allāhu a'lem bi-ḥaḳıḳatıhi*⁹³ İmām Şāfi'ī'den [2] menḳüldür ki eşedd-i a'māl üçdür. Biri, el tengliginde ve ihtiyāc [3] vaḳtinde seḥā itmekdür. İkinci, tenhā ḥalvette 'ibādet itmekdür. Üçinci, [4] Ḥaḳ kelāmı ḳorḳacak ve utanacak kimesnelerün öñinde söylemekdür. [5] Ebū Bekr Cündī'den menḳüldür ki İmām Şāfi'ī, Şan'an'dan Mekke'ye [6] on biñ altunla geldi. Aşḥābı ve āşināları kendüye selāma [geldi]. [7] Cemī'isin dağıdup bir aḳçe ve bir ḥabbesi ḳalmadı. Aḥmed bin [8] Ḥanbel'den mervīdür ki babasından rivāyet ḳılır: "İmām Şāfi'ī [9]

⁹³ Hakikatini en iyi Allah bilir.

dünyāya şems gibidür. Ve ẖalka sağḻık gibidür. H̱iç ey oğul bu [10] iki ni‘mete mu‘ādil nesne var mıdur?” didi ki “H̱ālā İmām Şāfi‘ī [11] bu iki ni‘metüñ şāhibidür.” didi. “Ma‘lūm ola ki H̱azret-i İmām [12] Şāfi‘ī on beş yaşında iken fetvā virürdi.” diyü Rebī‘ bin Süfyān [13] naql eyledi: “Ve her günde Ḵur‘ān-ı ‘azīmi bir ẖatm iderdi. Ve ramazānda her [14] gün ikişer kerre ẖatm ider-idi.” Hicret-i şerīfūñ yüz ellisinde mevlūd-ı [15] şerīfleri oldı. Ve iki yüz dörtde intikālleri ki müddet-i ‘ömrleri elli [16] dört sene oldı. Doğduğı gün İmām Ebū H̱anīfe vefāt eylediler [17] raẖmetullāhi ‘aleyh. Ve İmām-ı A‘zam Ebū H̱anīfe seksen senesinde [18] doğdı ve yüz ellisinde vefāt eyledi. Bağdād’da medfūndur. [19] Yetmiş yıl ‘ömri oldı. Ve İmām-ı A‘zam ẖazretlerinüñ Şeyhān nāmında [20] iki şākirdi var-ıdı. Biri İmām Ebū Yūsuf ẖazretleridür. Velādeti [21] yüz on üç senesinde olup yüz seksen ikisinde vefāt itdi. (49b)[1] Müddet-i ‘ömri altmış toköz senedür. Ve ikincisi İmām Muḥammed bin H̱asan’- [2] dur. Yüz otuz iki tārīhinde doğup yüz seksen toköz tārīhinde [3] vefāt itdi. Medīne-i Münevvere’de medfūndur. Ve İmām H̱anbel, İmām [4] Şāfi‘ī ẖazretlerinüñ vefātında [oğlancık]⁹⁴-ıdı, raẖmetullāhi ‘aleyhim [5] ecma‘ın. Menḳūldür ki İmām Ebū Yūsuf, İmām-ı A‘zam’uñ hayātında [6] iken başka meclis idüp şadr-ı ta‘līmde sa‘ādet birle oturmuşlar [7] ıdı. İmām-ı A‘zam ẖazretleri, Ebū Yūsuf ẖazretlerinüñ bu vech-ile [8] bī-destūr meclis itdüğine elem-keşīde olup İmām Ebū Yūsuf’uñ [9] bu vech-ile nā-hemvarluğı içün, miḳdārın bildürmek içün meclise [10] adam gönderüp ba‘zı mesā’il-i müşkileden su‘āl ider. Evvelā su‘āl [11] ider ki bir kimesne bir toḅ bezi bir qaşşāra ya‘nī çurpucıya [12] virse ağartmağıçun. Şoñra gelüp istese, qaşşār “Zāyi‘oldı.” [13] dise ücretin almağa müsteḥaḳ olur mı? Ebū Yūsuf “Olur.” didi. [14] Muḳābilinde olan “Aḥṭa‘te” dedi. Girü Ebū Yūsuf “Olmaz.” didi. Girü [15] “Aḥṭa‘te” didi. Ebū Yūsuf müteḥayyir ḳaldı. “Ya nice olur?” didi. Ol [16] kimesne eyitdi ki “Eger qaşşār evveli inkār idüp ba‘dehū virdüñ, [17] uğurlatdum dirse ücretine müsteḥıḳ olmaz ve illā inkār itmedin [18] gerḳek sen

⁹⁴ Berlin kopyasından tamamlanmıştır.

baña bir top bez virdün ve lâkin nice ideyin uğurlatdum [19] dise ücretine müsteḥik olur.” didi. “Zîrâ evvelki şûretde inkâr-ıla [20] ğâşıb olur. Dönüp zamânına girüp top beze mâlik olmuş [21] olur. Ücretine müsteḥik olmaz. İkinci şûretde şâḥibinün mülkinde (50a)[1] iken ağartmış olur. Anıñçün ücretine müsteḥik olur.” Ve ikinci su’âl: [2] “Muşallâ namâza farzla mı dâḥil olur yoḥsa sünnetle mi dâḥil [3] olur?” Ebû Yûsuf “Farzla dâḥil olur.” didi. Ol kimesne [4] “Aḥṭa’te”didi. Ebû Yûsuf müteḥayyir qaldı. Ol kimesne “İkisi-ile [5] bile dâḥil olur.” didi, “Zîrâ niyyet farzdur ve el qaldurmak [6] sünnetdür. İkininün biri birine muḳâreneti vardur, sünnet [7] ve farz-ıla dâḥil olmuş olur.” Ve daḥı bunun emşâli niçe [8] mesâ’il-i müşkile su’âl itdi. Andan İmâm Ebû Yûsuf, [9] İmâm-ı A‘zam ḥazretlerinün ḥuzûrına gelüp ‘öḡrin [10] dileyüp başka meclis itmegi terk idüp İmâm-ı A‘zam’uñ [11] meclisine mülâzemet kıldı. İmâm-ı A‘zam, Ebû Yûsuf’a [12] ḥiṭâben buyururlar ki “*Zebbeḡte ḳable en yuḥṣarme.*” diyü cevâb [13] virdi. Ya’nî “Ḳoruk olmadın üzüm olduñ.” didi.

[14] **Der-Medḡ-i İmāmân** (raḡiyallâhu ta’âlâ ‘anhüm)

[15] E’imme-i şaf-ı İslâm e’izze-i a’yân

Ve celle-i dü cihân ve efâzıl-ı devrân

[16] İmâm-ı mezheb ü millet ḥümâm-ı ehl-i zamân

Re’is-i cümle imāmân Ḥazret-i Nu’mân

[17] İmâm Şâfi’î ol mâlik-i memâlik-i dîn

O gevher-i yem-i tevḑıḳ o ḥüccet-i Yezdân

[18] İmâm Mâlik o milk-i belâgata mâlik

O sâlik-i reh-i taḳvâ o menba’-ı ‘irfân

[19] İmām Aḥmed Ḥanbel o ḥüccet-i İslām
O dürr-i baḥr-i ma‘ārif o şāḥib-i vicdān

[20] Bu çār imām olupdur nebī-i muḥtār
Felekde şakḳ-ı kamer gibi mu‘ciz ü bürhān

[21] Ḳamu efāzıl-ı dest-i yemīn bunlardur
Ki bunlar ile bulupdur mezāhib emn ü emān

(50b)

[1] Bu çār imām olupdur serīr-i ‘izzetde
Me‘ālī-i fuḫalā ve eā‘lī-i ā‘yan

[2] Ekābir-i ‘ulemā fāzılān-ı heft iḳlīm
Efāzıl-ı büleḡā ‘ārifān-ı nutḳ u beyān

[3] Bihār-ı ḥikmete bunlar dürer ‘ale’t-taḥḳīḳ
Dürr-i şemīn güher-i tābdār ve lü’lü’ ü mercān

[4] Uşūl-i dīni kılup ictihād ile izāḥ
Virildi cümlesine Ḥaḳ’dan ecr-i bī-pāyān

[5] Bu çār mezheb olupdur esās-ı dīne sened
Bu çār ḳaşra olupdur e’imme çār erkān

[6] Şerī‘at emrini rūşen kılan kitabları
Ki tāb-ı şems-i Hüdādur ile-ntihāi zemān

[7] Nedür [o] matla‘ -ı Hâk’dur kitâb-ı ehl-i sünen
Ki zerresinde nihân oldu niçe şems-i cihân

[8] Kitâb u sünnet be-icmâ‘ -ı ümmetüñ taḥḳîḳ
Fuşûlı vuşlata bâdî ve bâbı bâb-ı cenân

[9] Cenâh-ı t̤ā’ir-i ḳudsîdürür açıldukça
Varaḳları per ü bâl-i tuyûr-ı fezâ-i cân

[10] Olurdu pertev-i ‘aks-i şaḥâ’if-i pâkî
Kevâkib-i feleke mihr ü mâha nûr-efşân

[11] Edîm-i cild-i burâḳ-ı cenân idi cildi
Ki olmuş aña raḥ-ile sipîhrine eyvân

[12] Felekde şemseleri pertevîdür ay u güneş
Ki nûrî ile münevverdürür bu kevn ü mekân

[13] Zer-ile cildine zencîreler ki naḳş olmuş
Olur ol ehl-i hevâya selâsil-i imân

[14] Şihâb şanma hevâda ki ‘aks-i pertevîdür
Anuñla yerde gökden firâr ider şeytân

[15] Kitâb-ı ehl-i sünen menba‘ -ı hidâyetdür
Daḥı şaḥâyif-i pâki meṭâli‘ -i ‘irfân

[16] Beyāz şafhaları ırş-ı āftāba münir

Anuñla oldu münevver bu ‘ālem-i imkân

[17] Kılūba oldu süveydā rüsūm-ı noqtaları

Sevād sürmek dīde-i zemīn ü zemān

[18] Feraḥ virür dile her ḥarf-i müstetābları

Nukūş-ı ḥaṭları ḥaṭṭ-ı şafā ins-ile cān

[19] Bu çār e‘imme-i dīnūñ medāris-i Ḥak’da

Felekde kıldı melekler kelāmıñ istiḥsān

[20] Olan kelāmına dil-beste bunlaruñ taḥkīk

Olur memālik-i ḥikmetde mālīk-i ikān

[21] Maā‘nī dūrlerinūñ baḥridür derūnları

Müzeyyen anlar ile sem‘ cān-ı ehl-i dilān

(51a)

[1] Zülāl-i ‘ayn-ı şafā menba‘-ı dehenleri hep

Ki teşne kıtresine āb-ı kevşer-i rızvān

[2] Nukūş-ı ḥāmeleri naḳş-ı cāme-i pervīn

Benān-ı çeşmeleri menba‘-ı zülāl-i beyān

[3] Kelāmı her birinūñ lü’lü-i yem-i tevḥīk

O lü’lödür güher-i gūşvār-ı sem‘-i cihān

[4] Devât u hâmeleri cümle menba‘-ı edevât

Cihâna andan olupdur yem-i ma‘ânî revân

[5] Duḡân-ı ‘anber-i cennet idi midâdları

Şafir-i hâmeleri şavt-ı bülbülân-ı cinân

[6] Kâlemleri ney-i candân idi ya tûbâdan

Ya şâh-ı gülden idi ya nihâl-i serv-i revân

[7] Varaḡları gül-i terden beyâz şaḡîfeleri

Ya berg-i yâsemin idi ya lû’lû-i raḡşân

[8] Mesâ’îl içre o şîrîn edâları Hakk’a

Kemâl-i şîḡhat ile hep edât-ı kavî-i emân

[9] Ma‘ânî teşnelerin ḡaşre dek ider sîr-âb

Beyân-ı çeşmelerinden akan zülâl-i beyân

[10] Suṭûr-ı şaḡhada hep ‘anberîn noktaları

‘Îzâr-ı şâhid-i ma‘nâya ḡâl-i müşk-efşân

[11] Edâda silk-i cevâhir cemîl-i elfâzı

Ḥurûf-ı nazm-ı le’âlî suṭûr-ı rişte-i cân

[12] Mesâ’îli ki iderlerdi cân-ıla tedvîn

Kılurdu tâc-ı zerinde anı güneş pinhân

[13] Anuñla rüşen olupdur ‘izār-ı şems-i münir
Anuñla gülşen olupdur sipihr-i nüh-eyvân

[14] Ma‘ânî dürleri andan cihâna oldu nişâr
Anuñla oldu müzeyyen mebânî-i ‘irfân

[15] Anuñla oldu münevver kulüb-ı ehl-i hüner
Anuñla buldı bu ‘âlem şafâ-yı itmînân

[16] Anuñla rüşen olupdur cevâmi‘ -i diller
Anuñla gülşen olupdur şavâmi‘ -i vicdân

[17] Bezendi kavî-i münakkaḥlar-ıla şafḥa-i dîn
Yazıldı nûr-ıla rüşen mesâ’il-i imân

[18] O çâr ravza-i dîndür civâr-ı rahmetde
O ravzadan irişür ehl-i dîne bûy-ı cinân

[19] O çâr gülşen-i şer‘üñ binâsı muḥkemdür
O gülşene giremez felsefî-i kec-iz‘ân

[20] Bu ravzaya iremez dehrî-i saḫîmü’l-bâl
Bu gülleri diremez hem revâfız-ı nâdan

[21] Cihâna rahmet-i Ḥaḫ’dur e’imme-i İslâm
Ki anlara itdi ‘ayân rah-ı Ḥaḫḫ’ı itme gümân

(51b)

[1] Ğubār-ı maḳdem-i pāki e'imme-i dīnūñ

Zemīne kühl-i başıret sipihre efser-i şān

[2] Sevād-ı mes'ele i' tidāli maḥv itdi

Şu'ā-ı nūr-ı cebīn-i e'imme-i a'yān

[3] Cebīni şu'lelerinden e'imme-i dīnūñ

Müşerref oldu zemīn ve münevver oldu zamān

[4] Açıldı bāb-ı ma'ānī kelām u mantıḳdan

Fazīlet ehline oldu 'āyān bedi' ü beyān

[5] Muḳarriḥ oldu uşūl-i mesā'il-i fetvā

Oḳundu cebhelerinden 'aḳāyid-i iḳān

[6] Kālemlerinden olaldan zülāl-i Ḥaḳ cārī

Silindi şafḥa-ı eyyāmdan ḥaṭ-ı tuḡyān

[7] Biḥār-ı faẓl-ı e'imme tereşşuḥ eyleyli

Riyāz-ı şer' -i muṭahhar olupdurur reyyān

[8] O baḥr-i pūr gevherūñ oldu dürr-i yektāsı

Sipihre zīver-i efser cihāna zīnet ü şān

[9] Şu'ā-i gevher-i kān dil-i e'imme-i dīn

Cemāl-i mihri ḳılupdur hemīşe pūr leme'ān

[10] Çün oldı şafha-i mihr-i hikemden âfâka

Eşî‘a-i güher-i ma‘delet e‘imme-i a‘yân

[11] Hep oldı nûra mübeddel sevâd⁹⁵-ı zulmet-i dehr

Hem oldı maḥv zalâm-ı cehâlet ü ‘ışyân

[12] Bilindi ḥâmelerinden feşâhat-ı elfâz

Beyân-ı nüktelerinden belâgat-ı Qur‘ân

[13] ‘İlmler-ile münakkaḥ mesâ(y)‘il-i şettâ

Qalemler ile muşahḥaḥ şahâyif-i imân

[14] Edâlar ıla mu‘ayyen şerâiṭ-i İslâm

Beyânlar-ıla mübeyyin mesâlik-i ‘irfân

[15] Mesâ(y)‘ili ki yazarlardı dest-i hikmet ile

İderdi aña zer-eşân kevâkib-i raḥşân

[16] ‘Uṭârid anda devâtın tutardı cümlesinüñ

Şunar-ıdı şafha-i rûyın o dem meh-tâbân

[17] Eşî‘a-ḥâme-i zerrîn şunardı ellerine

Güneş iderdi şahîfe-i ‘izârın anda ‘ayân

[18] Felek dü-tâ olup ol dem iderdi kıddini lâm

Ki tâ kelâm-ı sa‘âdetlerin ide iz‘ân

⁹⁵ Metinde “sivâd” olarak hareke lenmiştir.

[19] Olurdu her şeb ol eşnâda mäh-ı bedr-i münîr
Kılurdu ‘âlemi rûşen ziyâde şems-i cihân

[20] Ki tâ mü tâla‘ â ide ide her şeb vüzûn
Biline râh-ı şerî‘at açıla bâb-ı cinân

[21] Olurdu nûr-ı hidâyet çerâğ-ı hânele
Ki şubha dek yazıla tâ ma‘ânî-i furkân

(52a)

[1] Ne kim yazardı e‘imme-i mesâ(y)’ile fi-l-hâl
Ne kim kılurdu ‘ayân hâme-i beyân ol an

[2] Debîr-i çarh yazardı şahâyif-i dehre
İderdi aña tevağğul o dem zemîn ü zemân

[3] Bu resme yazdılar el-hakğ mesâ(y)’il-i dîni
Bunuñla kondı şehâ başlarına efser-i şân

[4] E‘imme itdiler izâh-ı resm-i sünneti tâ
Ola saña sebep-i lûtf u ba‘ış-i gufrân

[5] El açup eyle du‘âlar e‘imme-i dîne

[6] Ki tâ saña irişe ecr-i bî-pâyân

[7] **Menākıb-ı Ebū ‘Abdullah Muḥammed bin el-Ḥakem [bin]⁹⁶ ‘Alī [bin Leys]⁹⁷ el-Mıṣrī**

Aşhâb-ı [8] Şâfi‘î’ dendür. Ve kabri daḥı İmâm Şâfi‘î’nün kabri kurbında- [9] dur. E’imme-i meşhûruñ birisidür. Ve Mısr’uñ kâdīye’l-kuẓatı idi. [10] Ve İmâm Şâfi‘î Mısr’a geldükde karşı çıkup istikbâl iden [11] ol idi. Ve ‘ilm-i ḥadîşde yegâne idi. Ve İmâm Şâfi‘î ḥazretlerinün [12] ‘ilm-i ḥadîşde râvisi idi. İki yüz altmış yedi senesinde vefât [13] itdi.

Menākıb-ı Eşheb bin ‘Abdül‘azîz

Aşhâbı Mâlik bin Enes’- [14] dūr ve Mâlik ḥazretlerinün ḥaş telâmizesindendür. Bu daḥı [15] İmâm Mâlik katında İmâm Şâfi‘î ḥazretlerinün mürebbîsi menzilesinde- [16] dūr. Menkûldür ki mezbûr Eşheb pend ve naşihatde “*Iyyākum ve’l bida’.*” [17] Ya’nî “Bid‘at ehlinde ḥazer eyleñ.” dir idi. Su’âl eylediler ki “Bid‘at [18] ehli kimdür?” Buyurdılar ki “Şol kimesnelerdür ki Allah ta‘âlânun [19] ‘ilm ve şıfât ve kudretinden tekellüm idüp beyân kılan tâ(y)’ifedür. [20] Ve daḥı şaḥâbe ve e’imme-i müctehidin sâkit oldukları nesneden [21] sâkit olmazlar. Ya’nî şaḥâbe ve tâbi‘în rıdvanullâhi ta‘âlâ (52b)[1] ecma‘ın her nesnede ve her ‘ilmde ki sükût idüp ḥalkı [2] anuñ semâ‘ından ve ta‘lîminden nehy itmîş olalar. Ol nesnede sâkit [3] olmayup qarışduran kimseye ehl-i bid‘at dirler. Meşelâ Ḥazret-i [4] Resûlullâh’dan sonra şalavâtullâhi ta‘âlâ ‘aleyhi ve selâmuhu ḥilâfet [5] ḥuşûsında vâkı‘ olan nizâ‘ ve tafdîl ve e’imme ve terk-i ta‘aşşub [6] itmeyen tayife ehl-i bid‘atdur. Eşheb ḥazretleri “Bunlardan [7] ḥazer eylemekdür lâzım olan.” diyü tenbîh kıldı. Yüz kırk senesinde [8] doğup iki yüz dörtde mâh-ı şa‘bânun evâsıtında

⁹⁶ Berlin kopyasından tamamlanmıştır.

⁹⁷ Berlin kopyasından tamamlanmıştır.

vefât [9] itdi. Şâfi‘î hâzretleri-ile bir senede intikâl itdi ve kabri [10] dağı ol cānibdedür, rahmetullāhi ‘aleyhim ecma‘ in.

Menākıb-ı İmām [11] Ebū ‘Ömer ve ‘Osmān bin Sa‘īdü’l-Ma‘rūf bi-Vereş

Ya‘nī ‘ilm-i kırā’atda [12] kurrā-i meşhūr bunlardır. Ve bunlar dağı İmām Şâfi‘î’nün merkad-ı şerifinün [13] kurbında medfūnlardur. “Vereş”ün ma‘nâsı “yoğurd” dimekdür. [14] Kendüsi gâyet ile beyâz olduğı-çun ve süte beñzedügi-çün [15] Vereş diyü lâkab virdiler. Mısr’da Kađi Ebi’l-Tâhir, ‘Abdü’l-Hakem [16] ibnü’l-Enşārî’nün dest kâtibi idi. Yüz toksan senesinde [17] vefât itdi. Menkūldür ki bir uğrı ondan seriğa için gelmiş. [18] Kapusını bir ağır kilidle kilidlenmiş görür. Düzdün hâtırına [19] gelür ki “Böyle ‘azīm kilid elbette bî-vech degüldür. Bunda bî-nihāye [20] esbāb vardır.” diyüp bir kilidçiye varur ve bir dirhem virür kilidi [21] açdurur. Ve içerüye girer. Evi başdan âhırine dek dolaşur. Bir nesne (53a)[1] bulmaz ki virdügi dirhemün bahası ola. Bu hayretde dururken Vereş [2] hâzretleri dağı çıkagelür. Ve düzdi görüp “Bunda ne işlersün?” [3] dedi. Düzd eyitdi ki “Vallāhi sulţānum senün evünden bir nesne almak [4] ümīdi-ile kilidçiye varup bir dirhem virdüm eviñi açdurdum. İçerü [5] girdüm bu kerre şimdi içerüde nesne bulamadum. Ol hayretdeyem.” dedi. [6] Andan Vereş hâzretleri buyurdılar ki “Sen bizüm metā‘umuzu almağa [7] geldün. Lâkin biz seni alup kendümüze kul iderüz.” diyüp “Bizüm-ile [8] olur mısın?” dedi. Ol dağı “N’ola Sulţānum diyüp inābet ve tevbe [9] kılup ölince kendüleri ile hüsn-i hāl-ile geçinüp hālā Vereş [10] hâzretlerinün ayağı ucında medfūndur.

Menākıb-ı Sâriye

Meşhūr [11] budur ki Sâriye hâzretleri şahābe-i güzīndendür. Hâzret-i ‘Ömer zamânında [12] ‘asker ile Mısr’a gelüp küffâr-ı hāk-sār-ıla muķātele ve cebel

ķurbında [13] muķārebe ider-iken cum‘a namāzı vaktinde müştedd olup ehl-i [14] İslām’a za‘f müstevlī olmağın ģalife-i rūy-ı zemīn [15] Ĥazret-i ‘Ömer bin el-Ĥattāb Medīne-i Münevvere’de ģuṭbe okur-iken [16] kendüsi ģāletlenüp savt-ı a‘lā ile iki kerre çağırıp dir ki “*Yā Sāriyete ile ‘l-cebeli* [17] *yā Sāriye el-cebele !*” Ehl-i meclis cümle ‘acebe [18] ģalup ģaş[y] olurlar. “Eyā ģalīfeye ne vāķi‘ oldı?” diyü ģayrete [19] varurlar. Ve her birisi kendü ‘ağlınca bir söz söyler. Andan Ĥazret-i [20] ‘Abdurrahman bin ‘Avf sebebin su‘āl ider. Buyururlar ki “Ol ģinde [21] gördüm ki küffār-ı ģāk-sār ‘asker-i İslām’uñ dört cānibin almak dilerler. **(53b)**[1] Anıñ-çün Sāriye’ye *yā Sāriyetü el-cebel* diyü ģayķırdum. Ya‘nī cebel ģarafına [2] var ve arķañı aña vir didüm.” didi. Ve mābeynden çok zamān geķti, [3] Sāriye ģazretlerinüñ elķisi geldi ve ģaber virdi ki küffār-ı ģāk-sār ehl-i [4] İslām ile cum‘a namāzı vaktinde ceng-i ‘aẓīm idüp küffār ģālib olmak [5] şadedinde iken cānib-i Ĥicāz’dan nidā-yı ģāyib ve āvāz-ı hātif [6] irişdi ki “*Yā Sāriyetü el-cebel !*” diyü. Çün bu şadā-yı ģoş-edā-yı cān-fezāyı [7] istimā‘ itdük, arķamuzı cebel cānibine virüp ģalbümüz tağ gibi [8] ģuvvetli olup kemāl-i mertebe ģuvvet-i ģalb-ile küffār-ı ģāk-sār ‘askerinüñ [9] ģalbine varınca ol ģamlede şikāf eyleyüp bi-ināyetillāhi’l-meliki’l [10] -müte‘āl ‘alem ve ‘alem-dārını ser-nigün idüp mağlūbiyyet el virüp [11] yüz göstermiş-iken bi-ināyetillāhi’l-meliki’l-Ĥāk ģālib-i muṭlak [12] olduķ. Küffār-ı bed-girdār dağı gördi ki iş işden geķdi, belā [13] deryası başdan aşdı. Nā-ċār ģarārı firāra tebdīl ittiler.” didi. [14] Andan cümle aşķāb ģazret-i ģalīfeye tevāzu‘ ile ‘izzet idüp [15] her birinüñ muķabbeti bir iken on oldı. Ve buyurdılar ki “Budur ģalīfe-i resūl-i [16] rabbi’l-‘ālemīn ve vāşıl-ı Ĥaķķı’l-yakīn ‘Ömer bin el-ĥattābü’n-nāṭıķ [17] bi’s-şavāb mü‘eyyed min ‘indillāh.”⁹⁸ diyü şehādet virüp taşdıķ [18] ķıldılar. Ve ģālā Ĥala‘-i Cebel-i Muķattam’da Süleymān Paşa Cāmi‘i’nde [19] ma‘hūd ve meşhūr olan mekānda medfūndur dirler. Niķe rivāyet [20] dağı vardır. Lākin eşşahı budur ki medfen-i şerīfleri ol cāy-ı dil-küşā [21] ve mekān-ı feraḥ-fezāda vāķi‘ olmışdur ve

⁹⁸ Âlemlerin Rabbi olan Allah’ın Peygamberi ve en gerçek bilgiye ulaşan Hz. Muhammed’in halifesi budur. Ömer ibn-i Hattâb; doğruyu söyleyen ve Allah tarafından desteklenen.

Sâriye hâzretlerinin şerefi-ile (54a)[1] merhûm Süleymân Paşa bu câmi‘ -i lâîfî binâ eyledi Rûm tertîbî üzere [2] ve merhûm Süleymân Paşa’nun dağı menâkıb-ı ğarîbe ve merâtib-i ‘acîbe şâhibî [3] idi. Cümleden biri budur ki Hindû-sitân’a Süveys denizinden Sindistân [4] fethine bir ‘azîm donanma-ıla gitdi ki Salţanaţ-ı ‘Osmânî’de ve devr-i Süleymânî’de [5] hergiz kimselere müyesser olmamışdur ve gider-iken Yemen diyârında ‘Aden’i [6] feth idüp gitmişdür. Ve Hindû-sitân’a gidüp geldükden sonra [7] Mısr’a dağı hükûmet itmişdür. Ve zamân-ı hükûmetinde ol câmi‘ -i lâîfî [8] bünyâd itmişdür. Ve şehirde dağı bir ‘âlî medresesi vardır. A‘lem-i ‘ulemâ-yı [9] Hanefiyye’ye meşrûtdur. Ve Reşid’de dağı niçe hayrât-ı [10] keşîresi vardır. Beğâyet lûtf u mürüvvet-kânı idi, rahmetullâhi [11] ‘aleyh.

Menâkıb-ı Hâzret-i Muhammed bin Ebî Bekri’ş-Şiddîk hâzretlerinin [12] merkad-ı şerîflerinin biri Mısr-ı nâdiretü’l-‘aşrda Mescid-i ‘Allâme [13] demek-ile ma‘rûf ve mevşûf zâviyenün minâresi altındadır. [14] Ve vâlidesini muḳaddemâ Ca‘fer-i Tayyâr hâzretleri ki Tebük [15] ğazâsında Sultân-ı Kevneyn Hâzretlerinin zamân-ı şerîflerinde [16] şehîd olmuş-ıdı. Andan sonra Hâzret-i Ebûbekr, raḏiyallâhu ta‘âlâ [17] ‘anhu, nikâh idüp aldı. Andan mezbûr Muhammed vücûda geldi. Ve Hâzret-i [18] Ebûbekr vefâtından sonra andan Hâzret-i ‘Âlî ibn Ebî Tâlib, kerremallâhu [19] vechehu, tezvîc itti. Ve Hâzret-i ‘Âlî’den Yahyâ nâm veled vücûda [20] geldi. Hattâ Yahyâ dağı zamândan sonra yigitlük ‘âlemine yetüp [21] niçe evlâd vücûda ve zuhûra getürüp ve mezbûr Muhammed bin Ebûbekr (54b)[1] hacca varduğda toğup Hâzret-i ‘Alî vâlidesini alduğda [2] şîğar-ı sinnde bulunduğı ecilden hicretde besleyüp mürebbîsi olup [3] toğmuş oğlı gibi beslemiş-idi. Ve kemâlinde muḥabbet eylemiş idi. [4] Hattâ Hâzret-i ‘Alî’nün zamânında Hâzret-i ‘Alî tarafından rûz-ı [5] Cemel’de ve Şıffin muḥârebesinde bulunmuşdur. Ve Hâzret-i ‘Alî [6] zamân-ı hilâfetinde Mısr’ı aña tefvîz eyleyüp ve yanına ‘asker [7] koşup vilâyet-i Mısr’a varup hâkim olup hâş u ‘âmm [8] kendinün maḥkûmı oldu. Ve illa bundan evvel Hâzret-i ‘Osmân [9] ibn ‘Affân dağı kendünün hilâfeti zamânında

mezbûr Muhammed bin [10] Ebû Bekr'e hükûmet-i Mısr'ı virüp aşhâbdan bir nice kimesne'î(yi) [11] ma'ân Mısr'a getürmüş-idi. İttifâk yolda gider iken Mısr haddine [12] vâşıl olmuş-iken gördiler ki Irâk'dan bir kimesne bir hecine [13] süvâr olup gelür. Bir miqdâr ârâm ittiler. Hecin-süvâr geldi [14] gördiler ki Hâzret-i 'Osmân'ın hizmetkârlarından bir siyeh-rû [15] 'Arab ve hecin dağı Hâzret-i 'Osmân'ın devesidür. İttifâk [16] kande gittüğinden su'âl itdiler ve “Mektûbun var mı?” didiler. [17] 'Arab inkâr idüp “Kaṭ'â mektûbun yokdur.” didi. Andan Muhammed bin [18] Ebî Bekr emr etdi “‘Arab'ı ve devesinin şemerini tecessüs ideler [19] belki mektûb bulalar.” Kaṭ'â bulamadılar. Âhîr 'Arab'ın şu kırba- [20] sını yokladılar, anda bir mektûb buldılar. Getürüp Muhammed'ün [21] eline virdiler. Ol dağı mühürin getürüp açdı gördi ki **(55a)**[1] içinde yazılmış ki “Sen ki Mısr hâkimi 'Abdullah ibnû's-Surh'sın. [2] Ma'lûm ola ki eyâlet-i Mısr saña tefvîz olunmuş-iken bu cânibde [3] olanların ibrâm ve ilhâhı ile ve Hâzret-i 'Alî'nün recâsı-ıla Muhammed [4] ibn Ebî Bekr'e virdüm. Ve lâkin kendüsi saña vâşıl olıcağ [5] *uḡtulhu*⁹⁹ lafzı mektûbında yazılmış ve lâkin “uḡtulhu” lafzını [6] bî-nuḡat yazmışlar idi. Ol ecilden bilinmedi ki uḡtulhu lafzından [7] murâd yoḡ-ısa aḡbiluhu lafzı mı.” Bu kerre Muhammed bin Ebû Bekr dönüp [8] yanında olan yârânlarına dir ki “Bu deve Hâzret-i 'Osmân'ın [9] ve 'Arab dağı 'Osmân'ın ve mektûbun mühürü dağı Hâzret-i 'Osmân'ın [10] degül mi?” didi. Cümlesi Hâzret-i 'Osmân'ındur diyü şehâdet itdiler. [11] Andan girüsine dönüp menzil menzil göçüp Medîne'ye [12] geldiler. Bir yere konmadın Hâzret-i 'Osmân'ın evine geldiler. [13] Deveyi ve 'Arab'ı bile getürdiler ve kâğız ise elde andan [14] icâzet olup Hâzret-i 'Osmân'ın huzûrına girdiler. Muhammed [15] mektûbı çıkarup gösterdükde buyurdılar ki “Gerçek mührimdir [16] ve illâ bu mektûbun yazılmasından benüm hergiz haberüm yokdur.” didi. [17] Ve hadd-i zâtında yazı kendinün kâtibi olan Mervân bin el-Hükm'ün [18] idi. Bundan sonra Muhammed bin Ebû Bekr elem ve ıztırâb ile çıkup [19] Hâzret-i 'Osmân'ın,

⁹⁹ Onu öldürün.

rađiyallāhu ‘anh, evinden taşra gitdi. [20] Ahvāl, ‘āleme münteşir olıcağ ehl-i Medīne bu haberden münkeşir [21] oldılar. Zīrā Mısr’uñ re‘āyā ve berāyāsı ‘Abdullah bin es-Surh’dan (55b)[1] şikāyete gelmişler idi. Ve Muḥammed bin Ebī Bekr ḥākim olduğundan ‘azīm ḥazz [2] itmişlerdi. Niçe biñ ādem ahālī-i Mısr’dan Muḥammed ile bile Mısr’a [3] müteveccih olmuşlar ıdı. Bu kerre tekrār-ıla döndiler. Ve Ḥazret-i ‘Osmān [4] ḥaqqında derūnları kibr ü kīn ile dolmışdı. Ve dediğodi keşretinden [5] Ḥazret-i ‘Osmān taşra çıkmaz oldı. Ve Ḥazret-i ‘Osmān’uñ katında [6] Medīne-i Münevvere’de ‘Amr bin el-‘Āş dağı otururdu, ma‘zūl [7] idi. İttifāq ahvāl böyle olıcağ Ya‘nī Ḥazret-i ‘Osmān’a şıkcım [8] ḥāşıl olıcağ ‘Amr’uñ-‘Āş keennehu ḥātır şormaq ṭarīkī [9] ile ‘Osmān’uñ katına geldi. Selām virüp Ḥazret-i ‘Osmān [10] buyururlar ki “Yā ‘Amr seni ma‘zūl ittüğümüz ḥinden berü [11] postuñ bitlenmege başladı.” didi. Ol dağı bī-tekellūf derūnında [12] olanı zāhir idüp “Çāk taşavvur ittüğün gibi olmuşdur.” [13] dedi. Hālā ‘Arab’uñ içinde bu ḍarb-ı meşel olmuşdur. *Ḳumilet fervetūke* [14] dirler. Ya‘ni postuñ bitlendi dirler. Ḥazret-i ‘Osmān dağı [15] ‘Amr bin el-‘Āş’a buyurdılar ki “Seni ma‘zūl itduğümüz ecilden [16] vücūduñda fitneler kaynamağa başladı. Ve sen dağı kaçınmak bahāne- [17] si-ile ḥarekete başladıñ. Andan Muḥammed bin Ebī Bekr’uñ ḥarāreti efzūn [18] olup hemşiresi Ḥazret-i ‘Āyişe rađiyallāhu ‘anhānuñ evine gelüp [19] karar itti ve Mısrıyyūn ile ehl-i Medīne söze, keliciye başladılar [20] Ḥazret-i ‘Osmān’uñ ḥaqqında. Bir gün bir yerden Ḥazret-i ‘Osmān’uñ evine [21] hücum idüp katline kaşd itdiler. Benī Ümeyye Ḥazret-i ‘Osmān’uñ kapusıñ (56a)[1] alup gözetdiler. Ve gelen ḥalkı men‘ ittiler. Ve bir cānibde Ḥazret-i İmām Ḥasan [2] ve İmām Hüseyin men‘ itmekde idiler. Ve illā ‘Ömer bin Ḥādım nām bir koñşusu [3] var idi. Dāyimā Ḥazret-i ‘Osmān’ı sevmez idi. Ol Tengri ḥaqqını bilmez [4] zālīm düşmānlarını evine koyup bir yerden dīvārı bir niçe zālīm [5] geçüp ol ḥayā kānınuñ ḥalvetine bī-edebāne girüp cāhiliyyet ile [6] mel‘ūniyyetlerin zuhūra getürüp Ḥazret-i ‘Osmān bin ‘Affān ya‘nī [7] o sultān-ı şehīdānı, ḥayā kānı ve mürüvvet ma‘deni kat‘ā [8] ol gelen bī-ḥayālara muḳayyed olmayup każāya rızā virüp [9] Ḳur‘ān-ı ‘azīmü’ş-şānuñ

tilâvetine meşğûl olup oturmuş. [10] Ol bî-hayâlar dahı fırsat-ı gânimet bilüp ser-i mübâreklerin vücûd-ı [11] şerîflerinden cüdâ kılup bir yerde qorlar. Üç günden sonra [12] şehîd namâzın kılup ten-i lâtîflerin hâk-tîreye defn itdiler [13] rahmetullâhi ‘aleyh. Ba‘dezân Hâzret-i Emîrû’l-Mü‘minîn ve İmâm- [14] ü’l-Mettekîn esedullahü’l-ğâlib, ‘Alî ibn Ebî Tâlib kerremallâhu vecçehu, [15] şahâbe-i güzîn ve ehl-i beyt-i tâhirîn gelüp bey‘at itdiler. Evvel [16] bey‘at iden Tâlha bin ‘Abdullah idi. Nakl olunur ki meger Tâlha’nuñ [17] bir barmağı ğazâda düşüp şehîd olmuş-ıdı. Ol hinde bir [18] A‘râbî Tâlha’nuñ bey‘atin görüp kuruyacak ağız-ıla nefes [19] ider ki “Bu iş tamâm olmaz. Zîrâ nâ-tamâm el ile evvel bey‘at olundı.” [20] dedi. Çün Hâzret-i ‘Alî hâlîfe oldı. Cemî‘ emşâra mektûb [21] ve muqarrer-nâmeler yazıldı. Lâkin Şâm’a Mu‘âviye’ye gönderilmedi.(56b)[1] Hattâ Mu‘âviye Şâm’dan Hâzret-i ‘Alî’ye mektûb gönderüp [2] tarafından eyâlet taleb itdüğünde aşlâ ‘Alî-i Kerrâr rızâ virmeyüp [3] ‘ahd-nâme göndermedi. Hattâ Muğayre, Hâzret-i ‘Alî’ye bârî eyâlet- [4] nâmesin gönderüp bir müddet geçdükden sonra ‘azl eyle didükde [5] “Münker, nesnei(yi) hergiz irtikâb idüp işler degülüm.” diyü cevâb [6] virdiler. Ve andan sonra Mısr’uñ hükûmeti Qays bin Sa‘d nâm [7] kimesneye virülmiş-iken tekrâr Muhammed bin Ebû Bekr’e [8] virür. Ve ‘asker-i keşîre ile Mısr’a gönderür. Mısr’uñ cemî‘ [9] eyâletini aña tefvîz ider. Mezbûr Muhammed dahı dâhil-i Mısr olup [10] hüküm ü taşarruf kılup andan sâbıka hâkim olan Qays bin Sa‘d [11] Muhammed bin Ebî Bekr’e mübârek-bâd didi ve naşîhat yüzünden buyurdılar ki [12] Ey Muhammed “*En-naşîhatü min el imân.*”¹⁰⁰ fehvâsınca saña naşîhatum budur ki [13] Hâzret-i ‘Osmân’uñ tevâbi‘ ve levâhıkına ‘adâvet nazarı-ıla bakma ve erzâk-ı [14] idrârâtına mâni‘ olma. “*El insânü ‘abîdü’l-ihsân.*” hasebince [15] kişi düşmenlerin kul itmek olur ve müdârâyı elden koma. Saña [16] naşîhatum budur. Eger naşîhatum tutarsañ manşûr ve muzaffer olursın.” [17] didi. Ve fi-l-hakîka mezbûr Muhammed Qays’uñ naşîhatini tutmadı. Girü [18] bildüğün işledi. Ol ecilden murâd ve maqşûdına

¹⁰⁰ Nasihat imandandır.

irişmedi. [19] Ve Hâzret-i ‘Amr bin el-‘Āş, Şām-ı şerîfde Mu‘âviye’nün yanında [20] idi. Bir gün ‘Amr bin el-‘Āş, Mu‘âviye’den Mısr’uñ eyâletini [21] isteyüp Mu‘âviye dahı virüp bî-nihâye ‘asker-ile ber-ser-dâr (57a)[1] ta‘yîn idüp Mısr’a gönderdi. Ve bu kıışsalar henüz dahı hicretüñ otuz [2] sekizinde mäh-ı şeferde idi. Ve ‘Amr bin el-‘Āş’uñ geldüğünü istimâ‘ [3] itdüğü gibi Muḥammed dahı Mısr’dan ‘asker birle taşra çıkup ‘azîm cenk [4] olduḡdan soñra mezkûr Muḥammed bin Ebû Bekr’üñ askeri şınup kaçdı. [5] Muḥammed dahı nice erlûkler idüp başlar kesdükden soñra nâ-çâr kararî [6] firâra tebdîl idüp bir ‘avratuñ evine girer. Meger ol ‘avrat [7] bunamış mel‘ûne imiş. Ve bir karındaşı var-ıymış ki bâzârda turb [8] şatarmış. Muḥammed ‘askeri birle karşı çıḡduḡda karındaşını bile sormışlar [9] imiş. Bu kerre karı görür ki Şâm’dan gelen ‘asker şehrüñ içini kûşe- [10] be-kûşe arayup ḡaşımaların buluyorlar. Karı dahı önden taşra [11] çıkavardı ve mel‘ûne ol ser-dâra eyitdi ki “Eger benüm karındaşımı [12] âzâd iderseñüz murâd itdügüñüz kimesne ‘i(yi) diyüvireyim. dedi. Ol dahı [13] “Āzâd olsun.” didükde ‘acûze-i naḡs kapuyı açdı. İçerü girdiler [14] Hâzret-i Muḥammed bin Ebî Bekr’i tutup götürdiler. Hemân sâ‘at ol bî-raḡm [15] şefkatsizlûk ile kılıç çeküp başını teninden cüdâ kıldı. Ve ḡorlûḡ [16] birle taşra çıkardı. Ve eyitdi: “Aluñ bunuñ meyyitini ‘Amr bin el-‘Āş’uñ [17] kapusından geḡürüñ.” dedi. Zîrâ bilürdi ki ‘Amr el-‘Āş’uñ, Muḥammed’üñ böyle [18] olduḡına rızâsı yoḡ-ıdı. Ol ecilden meyyitini kapusu öninden geḡürdiler. [19] Ve ba‘dehü ‘Amr bin el-‘Āş’uñ fuḡulluḡ idüp Mısr’a ḡâkim olduḡını [20] Hâzret-i ‘Alî ve hemşîresi Hâzret-i ‘Āyişe ve vâlidesi istedüklerinde [21] ‘azîm mâtemler tutup nâlişler kıldılar. Āḡir nâ-çâr ḡazâyâ rızâ virüp (57b)[1] Hâḡḡ’uñ emrine tefvîz ittiler. Andan Hâzret-i ‘Alî menbere¹⁰¹ çıkup tammâm va‘z [2] ve naḡîhatdan soñra Muḥammed bin Ebî Bekr’den ötüri bî-nihâye eşk-i ḡûn-âbe- [3] lerin mânend-i seyl-i revân aḡıdup buyurdılar ki: “Her kim şevâb-ı ‘âzîm [4] murâd idinürse bu şehîd ve sa‘îde du‘â idüp muḡabbet eylesün dahı [5] sa‘âdet-i dâreyn ile mesrûr olsun.” diyüp

¹⁰¹ Metinde *menber* olarak harekelenmiştir.

“*Innā lillāh ve innā ileyhi rāci‘ūn.*”¹⁰² [6] āyetini okudu. Ve rūh-ı pür-fütûhına du‘â kılup Fâtîha-i şerîf okûndı [7] rahmetullâhi ta‘âlâ ‘aleyhim ecma‘în.

BÂB-I ŞÂLİŞ

Naşş-ı âyine-i [8] rûhânî olan âyine-i cevâmi‘ -i melâ’ik, âşiyânı ve zevâyâ-yı evliyâ-yı melekût [9] seyrâmı tebyîn kıılır.

Menâkıb-ı cāmi‘ -i ‘Amr bin el-‘Āş

Arāzî-i Mısr’da [10] *evvele beytin vuđi‘alinnās* olan cāmi‘ -i şerîf eski Mısr’da Hâzret-i ‘Amr [11] ibn el-‘Āş Cāmi‘ i’dür. Hicretüñ yigirmi senesinde Mısr feth olduğdan [12] şoñra binâ olundu. Ziyâret-gâh-ı hâş u ‘ām olup mekân-ı müstecâb- [13] ü’ d-da‘ ve olduğı ma‘rûf ve meşhûrdur. Hâlâ yılda bir kerre ramazân-ı [14] şerîfüñ âhir cum‘asında Mısr’uñ hâkimü’l-vaḳti kâđi ‘askeri [15] ve ümerâ ve erbâb-ı devlet ve fuḳarâ ve a‘yân-ı vülât cum‘a namâzını [16] anda kıldılar. Ve Hâzret-i ‘Oşmân bin ‘Affân’uñ ve Hâzret-i ‘Ali bin [17] Ebî Tâlib’uñ ḥaṭṭ-ı şerîfleri ile iki Muşḥaf-ı şerîf mevcûddur. [18] Ol günde açılup ziyâret idenler tilâvet iderler. Ve ‘Amr el-‘Āş’uñ [19] imâna gelmesini Râşid bin Hâbîb bin Evs bin el-Şâḳafî rivâyet idüp [20] eydür: “‘Amr bin el-‘Āş’uñ ağızından böyle istimâ‘ itdük ki Ḳureyş [21] cemâ‘atinden bir niçesi tabi‘iyyet idüp re’yüm-ile ‘amel iderler idi. (58a)[1] İttifâḳ Ahzâb Ġazâsı’ndan döndüğümüzde bir gün anlara eyitdüm ki [2] ‘Bu Muḥammed’uñ şân-ı sâ‘adet nişânı günden güne yüce olmağdan [3] ḥālî degüldür. İmdi benüm râ’yüme muvâfaḳat ve sözüme mütâba‘at [4] iderseñüz sizüñ ile cânib-i Ḥabeş’e müteveccih olup Necâsî’ye [5] varalum. Ve anda bir müddet ḳarâr idelüm. Eger Muḥammed ḳavmümüze ġâlib olursa [6] biz kendünüñ zîr destinde olmayup

¹⁰² “*Biz Allah’ın kullarıyız ve O’na döneceğiz.*” Bakara, 2/156.

Necāşî'nün taht-ı hükûmetinde [7] olmamız ensebdür ve eger kavmümüz galebe iderse anda karar tutmayup [8] girü mekânımuza 'avdet idelüm.' Cümlesi 'Sözün ma'kûldür.' diyü [9] cevâb virdiler, andan Habeş'e münâsib metâ' ve Necāşî'ye lâyıq [10] hedâyâ tedârük görüp girdük. Habeş'e gelüp Necāşî'ye buluşduğumuzda [11] hedâyâmuza 'arz idüp âyîn ü erkân ne ise yerine getürdüğümüzden [12] 'azîm hâz idüp cümlemüze karar ve mesken ve mekân ta'yîn idüp [13] küllî ri'âyet eyledi. Bir müddet anda olduğdan sonra bir gün Hâzret-i [14] Resûl'ün elçisi ki nâmı 'Amr bin 'Ümeyye-i Zâmîrî uş, bir hûşûş [15] için Necāşî'ye geldi. Ben dağı baña tâbi' olanlara didüm ki varayum. [16] Necāşî'den Muhammed'ün elçisini dileyüp katl ideyim. Tâ kim Mekke'de bizüm [17] etbâ'umuz işidüp beni medh ideler diyüp Necāşî'nün katına vardum. [18] Necāşî beni gördüğü gibi 'azîm iltifât idüp müteveccih oldu. Ben [19] dağı 'âdet-i câhiliyyet üzere yer öpüp makâm-ı secdeye yüzümü [20] sürdüm. Necāşî dağı 'Merhabâ merhabâ iy şadîkum!' diyüp 'Maşşûduñ [21] nedür?' diyü su'âl itti. Ben dağı devâm-ı devletine ve kıyâm-ı 'izz ü rif'atine şenâdan sonra (58b)[1] didüm ki şimdi senün yanında olan kimesne ki taşra çıktı. [2] Ol bizüm düşmânumuzun elçisidür. İcâzet-i şerîfünüz-ile anı katl ideyim.' [3] didükde hemân-dem pâdişâh gâzaba gelüp yüzüme şöyle [4] hışm-ıla bağıdı ki korkumdan helâk olayazdum. Âhîr söyledüğüme [5] peşîmân oldum. Ve eyitdüm ki 'Pâdişâhum eger sen bundan elem-keşîde [6] olacağın bileydüm. Hergiz bu sözi dile almasaydum.' diyüp bî-nihâye [7] 'özü itdüm. Andan baña teveccüh idüp eyitdi ki 'Sen benden bir adamın [8] elçisini taleb idersin ki ol adama nâmus-ı ekber ya'nî Cibrîl [9] emîn gelür. Hâzret-i Mûsâ'ya geldiği gibi.' didi. Ben dağı su'âl idüp [10] eytidüm ki 'Ol recül böyle kimse idügin ve aña nâmus-ı ekber [11] geldiğin bilmez idüm. Böyle 'azîmü's-şân mı imiş!' Pes baña bî-huzûrluk [12] yüzinden 'Vay senün anlayışuña!' dedi. Andan pend ve naşîhat [13] tarîkı-ile dağı 'Yakın gel.' didi. Yakınına varduğumda eyitdi ki [14] 'Var aña itâ' at eyle. Zîrâ elbette Hâzret-i Mûsâ, Fir'avn'a ve cünûdına [15] gâlib olduğu gibi bu dağı kavmine ve bütün dünyâyâ gâlib olsa [16] gerekdür.' didi. Ben dağı Necāşî'ye 'Nola pâdişâhum itâ' at ideyin [17] ve

dînine girmeye senüñle bey‘at ideyüm.’ didüm. Necâşî dahı ne‘am diyüp [18] elini uzatdı. Ben dahı bey‘at itdüm ve Müslümân oldum. Andan taşra [19] çıkdum. Aşhâbuma mülâkât oldum. Gördüm ki evvel ki hâletlerinden [20] zâyil olmuş ve re‘y-i bâtıllarum gayrı şekl olmuş. Ve illâ aşhâbumdan [21] bu sırrı ketm itdüm. Hemânâ Resûl-i güzînüñ talebine Mekke-i Mükerrreme‘ye (59a)[1] teveccüh ittüm. Mekke‘ye qarîb yerde Hâlid bin Velîd’e râst gelüp sırrum aña [2] beyân itdüm. Meger anuñ dahı murâdı ve teveccühi ol cânibe imiş. Andan ikimüz [3] dahı Sultân-ı Kevneyn’e müteveccih olup dînine girüp Müslümân [4] olmağ-ıçun huzûrına geldük. Hâlid bin Velîd benden evvel bey‘at idüp [5] İslâm’a geldi. Ba‘dehu ben dahı illerü varup eyitdüm ki ‘Yâ Resûlallah [6] geçmiş günâhlarum mağfiret olsun diyü bey‘at iderem olacağını [7] añmamışıdum.’ Hâzret-i Resûl bey‘at ile ‘Yâ ‘Amr tahkîk-i İslâm [8] mâ-ğablını ka‘ idüp izâle ider.’ dedi. Kâle Resûlullâhi şallallâhu [9] ‘aleyhi ve sellem: ‘*Yâ ‘Amr bay‘ feinne’l İslâme yecübbü ve fi rivâyeti Muḥammed* [10] *ibn İshâk yehdimu mākāne qablehu ve ennel hicrete tecübbü mākāne* [11] *qablehâ kâle febâ ya‘tuhu şümme enşarâftu şadağa Resûlullâhi.*’¹⁰³ Bunuñ [12] üzerine ben dahı bey‘at idüp Müslümân oldum.” didi. Hâzret-i [13] ‘Amr bin el-‘Âş, Müslümân olduğdan soñra Hâzret-i Resûl [14] anı Kuşâ‘a kabîlesinüñ üzerine üç yüz nefer şahâbeye [15] ser-dâr idüp gâzâya gönderdi. Gîtükdên soñra tekrâr Resûlullâh’dan [16] ‘asker taleb eyleyüp istimdâd itdi. Hâzret iki yüz nefer kimesne [17] dahı gönderdi. Cümlesi eşrâf-ı aşhabdan idi. İçlerinde Ebû Bekr [18] Şiddîk ve ‘Ömer bin el-Hattâb, rızvânullâhi ta‘âlâ ‘aleyhim ecma‘ in, [19] gibi adamlar var- ıdı ve hâzretiden soñra Hâzret-i ‘Ömer dahı kendüsi [20] ümerâ-yı kibârdan itmiş-idi. Ve dahı İmâm Şâfi‘î raḍiyallâhu ‘anh [21] aşhâbından Harmele nâm kimesne dir ki “‘Amr bin el-‘Âş Mısr’da (59b)[1] medfûndur. Ve Mısr’ı fetḥ ittükden soñra Mısr’dan çıkup gittüğün [2] işşitmedük. Ve dahı Hâzret-i Resûlullâh’uñ şallallâhu ‘aleyhi ve sellem [3] zamân-ı şerîfinde henüz cehâlet ‘âleminde iken ya‘nî İslâm’a

¹⁰³ Amr bin As’ın Müslüman oluşuyla ilgili hadistir.

gelmezden [4] evvel İskenderiyye'ye ticâret tarîki-ile işler-idi. İttifâken bir seferinde [5] İskenderiyye'de bayramlarına düşüp seyr iderek mel'âb ve encümlerine [6] düşüp varur görür ki hükemâsı hikmet-ile bir top ve çevgân düzmişler. [7] 'Âdetleri bu imiş ki ol gün ol mecmâ' yerine cemî' şâh-zâdeleri [8] ve big-zâdeleri cem' olup ol tob ve çevgân ile oynarlar imiş. [9] Tob her kimün üstinde karar itse ol kimesne'î(yi) kendülerine pâdişâh [10] bilüp emrine mu'ti' ve münkâd olurlar imiş. Ol gün dahı 'âdet-i [11] kadîmleri üzere tobı atdukları gibi tob aralarından çıkup toğrı [12] 'Amr bin el-'Âş'ın öninde karar ider. Ehl-i cem' bir yerden gülüvv idüp [13] çağrururlar ki "Hergiz bu tob yalan çıkmamışdur. N'aceb şimdi [14] hilâf cinsinden bir bî-gâne 'Arab'ın üstine düşmeñün ne ma'nâsı [15] vardur. Bâ-husus İskenderiyye ve Mısr sultânlığı-ıla bunuñ gibi [16] 'Arab'ın ne münâsebeti vardur ve ne liyâkati ola." diyüp tobı aldılar. [17] Muhaşşal-ı kelâm bu tobı üç kerre atdılar. Hergiz tahallüf itmedi. Âhir mütehayyir [18] kalup eyitdiler ki: "Varı-sa topun hükmi bâtıl olmuşdur." didiler. [19] Ba'de zamân İslâm münteşir olup Hazret-i 'Ömer zamânında 'Amr [20] ibn el-'Âş halîfeden Mısr fethi 'azîmetin taleb eyledi. Hazret-i 'Ömer [21] rızâ göstermeyüp i'râz eyledi ve Mısr'da 'asker-i keşir ve cemm-i gafire (60a)[1] vardur diyü söyledi. 'Amr bin el-'Âş hergiz ferâgât itmeyüp dâyimâ [2] Mısr cânibine terğib gösterüp ve aşhâbı halîfenün üzerine [3] havâle itmeden hâlî olmayup ikdâm ider idi. Âhir Hazret-i 'Ömer [4] bir gice 'Amr bin el-'Âş'a haber gönderür ki "Bu gice dergâh-ı Hakk'a [5] müteveccih olup istihâre kılam. Mısr fethinün hakkında Allah ta'âlâ [6] ne gösterür." dedi. Hem eyle itdiler. Yarındası gün ki hicretün yigirminci [7] senesi idi. Hazret-i halîfe 'Amr bin el-'Âş'ı cânib-i Mısr'a [8] gitmesine 'asker-i zafer-eşere ser-dâr ta'yîn idüp gönderdi. [9] Lâkin sipâriş idüp buyurdılar ki "Yâ 'Amr senün 'akabiñce [10] nâme irsâl iderem. Eger nâme-i vacibü'l-etbâ'um saña arz-ı Mısr'da [11] vâsıl olup feth-i Mısr'a müteveccih olasun. Ve illâ nâmem arz-ı Mısr'a [12] kadem başmazdan evvel varursa 'avdet idüp bu cânibe gelesin." didi [13] ve du'â-i hayr i[t]di. Andan 'Amr bin el-'Âş 'asker-i zafer-şî'arla cânib-i [14] Mısr'a revâne oldu. İttifâk henüz arz-ı Mısr'a dâhil olmadın

ḥalifenüñ [15] nâmesi irişüp. ‘Amr daḥı nâmei(yi) okumaz. İllâ arz-ı Mısr’a [16] dâḥil olduḡda okur, görür ki içinde yazmış: “Sen ki ser-dâr-ı [17] zafer-i eṣerümsin. Nâme-i lâzımü’l-inkıyâdum saña vâsıl olduḡda arz-ı [18] Mısr’a ḡadem başmış bulunursañ feth-i fütûh bileñcedür yoluña [19] gidesin. Ve illâ dâḥil olmazdan evvel nâmem irişürse dönüp [20] gelesin.” demiş. ‘Asker-i İslâm daḥı bu ḡaber-i meserretten şâd ü kâm olup [21] arz-ı Mısr’da bulunduklarına şükr-i bî-ḡadd ve ḡalîfeye şenâ-i lâ-yu‘add (60b)[1] idüp Mısr’a ‘azîmet itdiler ve teveccüh-nâmeleri berekâtında ‘adû-yı [2] bed-fercâm ḡaṭ’a muḡâbele ve muḡâtele itmeyüp bî’nâyetallah âsân vech-ile [3] hicretüñ yigirmi senesinde Mısr-ı nâdiretü’l-‘aşruñ feth olunması [4] müyesser oldu. Ve Ḥazret-i ‘Ömer’üñ zamân-ı ḡilâfetinde Mısr’uñ ḡâkimi [5] oldu. Ve ‘Oşmân bin ‘Affân zamânında ve Mu‘âviye bin Ebî Süfyân zamânında [6] daḥı emîr olup cümle yigirmi üç yıl Mısr’a ḡâkim oldu. Ba‘dehu emr-i [7] Ḥaḡ-ıla hicretüñ kırk üçünci senesinde vefât idüp hac kâfilesi [8] yolu Cebel-i Muḡaṭṭam semtinden olmag-ıla sefh-i Cebel-i Muḡaṭṭam’da defn [9] olmasın vaşıyyet itdi. Tâ kim ḡaccâc zevî’l-ibtihâc uğraduḡı [10] zamânda du‘a ideler, rahmetullâhi ‘aleyh rahmeten vâsi‘aten. Mısr-Ḳâhire [11] ya‘nî ki Mısr’da binâ olunan câmi‘-i şerîf Câmi‘-i Ezher’dür ki [12] üç yüz altmış bir târiḡinde binâ olundu. Ve bânîsi Ḳâyid Cevher’ [13] dür ki maḡribden gelen Mu‘izzüddîn Allâh’uñ ḡulıdur. Mu‘izz’üñ [14] ibtidâ’-i salṭanatı üç yüz altmış dörtde olup cümle yigirmi [15] iki yıl pâdişâh olmuşdur. Ba‘dehu üç yüz seksen beş târiḡinde [16] vefât idüp yerine oḡlı Ḥâkim biemrillâh pâdişâh olmuşdur. [17] Ol daḥı yigirmi altı yıl taḡt-ı ḡükûmetde oturup müddet-i [18] ‘ömri kırk altı yıl olup dört yüz on bir târiḡinde [19] vefât itdi. Câmi‘-i Ezher’den soñra Câmi‘-i Ḥâkim’i ol binâ [20] itdi. Ammâ kendinüñ aşılḡa bir dîn ile ta‘abbüdi ve taḡayyüdi [21] yoḡ-ıdı. Fâsid-i ḡabîş kimesne idi. Zamânında ihtiyâr (61a)[1] ittüḡi türrehâtuñ nihâyeti yoḡ-ıdı. Ekşer eyyâmda bir dişi eşek-ile binüp [2] gezer idi. Ḥattâ ol zamânuñ ḡalefi kendüye Ḥâkimü’l-Ḥimâr diyü lâḡab [3] virmişler idi. Bir gün eşegi-ile ḡâyib olup bir müddetden soñra [4] eşegini Cebel-i Muḡaṭṭam’da siñirlenüp helâk olmuş bulurlar. [5] Ve kendisi nice

olduğundan kimesne nişân virmez. Zamân-ı şöhetinde [6] müneccimîn ve hükemâ ile şöhet idüp raşad ve tılsımât-ıla ziyâde [7] taqayyüdi var-ıdı.

Câmi'-i Sa'idü's-Sü'edâ

Bu câmi'-i şerîfün şâhibi [8] Mısr pâdişâhlarından Sulţan Şelâhaddîn Yusûf'dur ki [9] “Melikü'n-Nâşır” demek-ile mülâkkahtur. Beş yüz altmış dörtde taht-ı [10] salţanata cülûs idüp cümle yigirmi beş yıl pâdişâh olup [11] beş yüz seksen toktuz târihinde emr-i Hakk-ıla dâr-ı gurûrdan [12] serây-ı sürûra intikâl itmişdür, rahmetullâhi ta'âlâ rahmeten vâsi'aten. [13] Mezbûr kemâl-i şecâ'at-ıla mevşûf ve kerem ve saĥâvet-ile ma'rûf [14] 'âlim ve dîn-dâr ġazî ve mücâhid fi sebilillâh bir pâdişâh-ı 'âlî- [15] câh idi ki darb-ı şemşîr-i 'âlem-giri ile efrenc¹⁰⁴-i bed-âyinden [16] yüz yetmişden ziyâde ĥuşûn ve bilâd ve kıla' feth idüp dâr- [17] ü's-salţanat-ı İslâm'a ilĥâk itmişdür. Ġazâya vardukda dâyimâ [18] şaff-ı kıtâlde ĥadîs tilâvet iderdi. Tûlen ve 'arzan ĥudûd-ı [19] memleketi ve diyâr-ı Yemen'den Muşul'a varınca ve maġrib Tırablusı'ndan [20] Zengibâr-ı Nubye'ye dek idi. Meşâyih ve 'ulemâ muĥibbi idi ve şan'at-ı kitâbetde [21] ĥüsn-i ĥatıta mâlik idi. Kendü ĥatı-ıla bir Muşhaf-ı şerîf (61b)[1] yazup ĥân(ı)kâh-ı Sa'idü's-Sü'edâ'ya vakf itmişdür. Hâlâ ĥân(ı)kâhda [2] mevcûddur. Ve ol ĥân(ı)kâhuñ biñ iki yüz cüz'- ĥânı vardır. [3] 'Ulûfelerinden ġayrı her cüz'-ĥânlaruñ mu'ayyen yevmiye birer [4] batmân etmegi vardır. “*İlâ yevminâ ĥazâ yevmen fe yevmen.*”¹⁰⁵ virilir. [5] Mezbûr ĥân(ı)kâh el'ân kâdî 'asker efendi sâkin olduġı ĥânenüñ [6] ĥurbındadır. Ve menġûldür ki 'ulemâ ve şuleĥâ ve fuĥarâya ve zevâyaya ve [7] müderrisine beytü'l-mâl-i müsliminden arâzî ta'yîn idüp [8] bâ' iş ü bādî eñ evvel mülk-i 'âdil ve sulţân-ı kâmil Nûreddîn [9] şehîd olmuştur. Ba'dehû bu ĥuşûşda tab' iyyet iden Şelâĥ- [10] addîn Yusûf olmuştur. Bu daġı zamân-ı şerîfinde beytü'l-mâl-i [11] Müsliminden

¹⁰⁴ Metinde “*ifrenc*” olarak harekelenmiştir.

¹⁰⁵ Günümüze kadar günbegün.

arāzī ifrāz idüp ‘ulemā ve şulehāya evkāf [12] ta‘yīn idüp virmişdür. Ve Qal‘a-i Cebel-i Mısr’ı inşā idüp [13] Qāhire-i Mısr’a bārū çekmişdür. Ve qal‘ada Yusūf Köşki dimek-ile [14] ma‘rūf köşk ki hālā kisve anda işlenür anuñ bināsıdur. [15] Ve Quds-i mübāreki efrencüñ¹⁰⁶ elinden ol istihlāş itmişdür. [16] Ve kisve-i şerīfün evkāfını anuñ hātūnı peydā itmişdür ki adına [17] Şecerüddür dirler idi. Mezbūr Selāhaddīn hātūnına bir mertebe [18] muḥabbeti var idi ki seferde ve ḥazarda ve katından dūr ve mehcūr [19] itmez-idi. Hattā vefāt ittükde umūr-ı salṭanatı aña vaşıyyet idüp [20] cümle mā-melekinı aña tefvīz itmiş-idi. Begleri daḥı qabūl idüp [21] sikke ve ḥuṭbeyi anuñ nāmına okutmuşlar idi. Ve ḥuṭbesi bu minvāl (62a)[1] üzere idi. “*Allāhümme ihfaz essetrel refi‘u ve’l-ḥicābe’l menī‘ ‘işmetü [2] ’d-dünyā ve’d-dīni ümmi ḥalilü’l musta‘şımı.*”¹⁰⁷ Lākin erbāb-ı memleket ‘avratuñ [3] ḥükmine taḥammül itmeyüp katline tadbīr idüp cāriyelerin ḥavāle [4] eylediler. Bir gün fırsat bulup vücūd-ı pākini qal‘ anuñ ardından [5] aşāğa bırakmışlar, rahmetullāhi ‘aleyh.

Menākıb-ı Cāmi‘-i Eşref

[6] Menkūldür ki bunuñ ismine Sultān Eşref Barspay Doḡmaḡı [7] dirler idi. Sekiz yüz altmış altı tārīhinde Eşrefiye nāmı-ıla [8] tesmiye olınan cāmi‘-i şerīfi bünyād itdi. Ve Kıbrıs Cezīresi [9] ḥākimi olan kāfirün başını kesüp tolḡasını cāmi‘nüñ qapusında [10] aşmışdur. Elān tūrur mevcūddur. Cāmi‘ daḥı ḥaḡḡā ki şāhāne [11] vāḡi‘ olmışdur.

¹⁰⁶ Metinde “*ifrenc*” olarak harekelenmiştir.

¹⁰⁷ Allah’ım beni yüksek örtülerle ve perdelerle koru. Dünya ve ahiret temizliği nasip et.

Menākıb-ı Meşhed-i Hâzret-i İmâm Hüseyin-i Şehîd

[12] Nakl olunur ki Hâzret-i İmâm Hüseyin Sa‘îd Kerbelâ varışında [13] şehîd olduğda Yezîd ‘aleyhâ mâ yestaḥik tarafından emr olunur ki [14] memleket-be-memleket ser-i mübâreklerin gezdüreler. Bir muḳtezâ-yı ḳazâ ve [15] ḳader re’s-i pākleri şehir-be-şehir gezdürölüp bu diyâr-ı celîlû ‘l-i‘ tîbâra [16] geldüğünde ehl-i Mısr karşı çıkup Yezîd’ün emrine imtişâl iden [17] ehl-i ḳalâlûn ellerinden ser-i mübâreki alup eyitdiler ki “Bu re’s-i [18] mübârek ki Hâzret-i İmâm Hüseyin ve sıbtı-i seyyidü’l-kevineyn degül midür? [19] Biz anı teşhîr ve taḥḳîr idenlere nice rızâ virüp bu kâr-ı [20] bü’l‘acebde şerîk olavüz. Bu iş hergiz olacak iş degüldür.” [21] diyüp ta‘zîm ve tevḳîr ve i‘zâz ve ikrâm-ıla şehre getürüp (62b)[1] hâlâ Meşhed-i Hâzret-i İmâm Hüseyin diyü zıkr olunan maḳâm-ı [2] şerîfe defn idüp ol sâldan bu zamân-ı ferḥunde-fâla [3] gelince ziyâretgâh-ı ḥâşş u ‘âmm ve ‘ibâdetgâh-ı Rabbü’l-enâm olmuştur.

[4] Menākıb-ı Hâzret-i Sittî Nefise

İsm-i şerîfleri Seyyide Sittî Nefise [5] bint el-Ḥasan el-Enver bin Zeydü el-Eblec bin el-Ḥasan es-Sıbt bin ‘Alî bin [6] Ebî Tâlib, raḍiyallâhu ta‘âlâ ‘aleyhim ecma‘în. Mekke-i Mükerrema’de [7] vücûda gelüp Medîne-i Münevvere’de neşv ü nemâ bulmuştur. Ve Harem-i Nebvî’den [8] hergiz cüdâ olmaz-ıdı. Otuz kerre hacc itmek nâsîb olup ekşerinde [9] yayan bulunmuştur. Kendülerin İshâḳ el-Mü’mîn bin Ca‘fer-i Şâḍıḳ [10] ḥâzretleri tezvîc itmişdür. İttifâḳ Mısr’a geldüklerinden soñra [11] iki yüz sekiz târiḥinde vefât idüp zevci İshâḳ merḥûmei(yi) [12] Medîne’ye nakl itmek murâd idindükde ehl-i Mısr mâl-ı bî-nihâye [13] bezl idüp tazarru‘ birle niyâz itdiler ki “Bu sa‘âdet ve ‘izzet [14] issi vücûd-ı şerîfi bizden âyırma.” Zevci daḡı ol gice vâḳı‘a- [15] sında Hâzret-i Server-i Kâyinât ‘aleyhi eḳḍâlû’s-şalavâtı [16] görür. Buyururlar ki “Zinhâr mâl-ı ḥasîse meyl itme. Ve Sittî Nefise’i(yi) [17] Mısr’dan

alup gitme.” Mezbûr İshâk dahı şabâh olduċda Şultân-ı [18] Kevneyn’üñ ne vech-ile emr ittüğini diyüp maċâm-ı ma’ hûdda defn [19] iderler. Lâkin iki evlâdı alur. Birine âsım ve birine Ümmi Gülşüm [20] dirler idi. Bu ikisini vefâtlarından sonra babaları Medîne-i [21] Münevvere’ye nakl ittürdi. Merhûmenüñ zamânında Nîl-i mübârekiñ **(63a)**[1] keşri yakîn olduċda tevâkkuf eyleyüp halka ıztırâb-ı küllî hâşıl [2] olup Seyyide Nefise hâzretlerine gelüp istimdâd itdiler. [3] Derhâl mübârek yaşmakların virüp “Şuya atun!” diyü buyurur. [4] Ol keşf-i lâîfî atduċları gün Nîl-i Mübârekün artması fark idüp ol [5] sâl mübârek fâlda sâyir yıllardan ziyâde gelüp dünyâ ve mâ-fihâ [6] teşne iken lûtf-ı Hâķ ıla sîr-âb olup merhûmeye du’âlar iderler. [7] İki yüz dört senesinde İmâm Şâfi’î hâzretleri vefât ittükde [8] Seyyide hâzretleri vâlî-i Mışır’a haber gönderür ki “Cenâze-i lâîflerin [9] apum öninden geçüreler ki ben dahı anuñ namâzı ile muċtenem olam. [10] Emr-i şerîfleri üzere apusu öninden uğradup ve indürüp [11] odılar. Ol dahı murâdı üzere namâzın ılup rûh-ı pâkine [12] du’âlar eyledi. Ve merhûme kendi hâl-i hayâtında abrini azdurup [13] her gün içine girüp evċât-ı hamseyi anda edâ ider idi. Ramazân-ı [14] şerîfde hasta olup cemî’ eţibbâ ‘ ilâc itmesine cem’ olup [15] eyitdiler: “Bu marâza ifţâr itmekden ģayrı bir çâre yokċdur.” Sittî Nefise hâzretleri [16] buyurdılar ki “Ben Allah subhâne ve ta’âlâ ile otuz [17] yıldur ki ‘ahd eylemişem. Hergiz şıyâmdan berî olmayam ve şâyim iken [18] rûhum abz ola diyü dergâh-ı hâzrete niyâz eylemişem. Şimdi baña [19] ifţâr itmek hîç ola mı?” didi. Mervîdür ki maċberesinde ur’ân-ı [20] ‘azîmi biñ kerre hatm itmişdür. Ramazân-ı şerîfüñ evvel cum’asında [21] iki yüz sekiz târihinde vefât idüp ve hâlet-i nez’de **(63b)**[1] sûre-i En’âm’ı okuyup “*Lehüm dârü’s-selâmi ‘inde rabbihim* [2] *ve hüve veliyyühüm bimâ kânu ya’ melûn.*”¹⁰⁸ âyetine geldüċi gibi teslîm-i [3] rûh eylemişdür rahmetullâhi ‘aleyhi rahmeten vâsi’aten. Ta’ rif:

¹⁰⁸ “*Rableri katında esenlik yurdu onlarındır. Yapmakta oldukları amellerinden dolayı Allah onların dostudur.*” En’âm, 6/127.

[4] **Menākīb-ı Kūtbü'l-Evliyā Hazret-i Seyyidī Ahmed el-Bedevī**

Şeyh [5] ‘Abdü’l-Vehhâb Şa‘râvî Hazretleri *Tabakâtü'l-Evliyâ* nâm kitabında [6] buyurmuşdur ki “Seyyid Ahmed Bedevî Hazretleri’nün silsile-i [7] pür-nûrları Ahmed bin ‘Alî bin İbrâhîm bin Muḥammed bin Ebû Bekr [8] el-muḥaddesiyü’l-aşîdur. Hasîb ve nesîb kûtb-ı Rabbânî ve ferd-i [9] şamedânî ‘âlim ve ‘âmil ve kâmil ve mükemmeldür. Ve bilcümle rûb‘-ı [10] meskûnda vilâyet-ile ma‘rûf ve kerâmet-ile mevşûf [11] olmağın zât-ı pâki ta‘rîf ve tavşîfden müstağnîdür. Lâkin [12] teberriken ve teyemmünen deryâ-yı kemâlâtında bir kaṭre ve revâyiḥ-i ṭayyibe- [13] sinden bir şemme zîkr olunmaḡ münâsib görölüp Hazret-i [14] İmâm Hüseyin ile Seyyide Nefise Hazretlerinin menākīb-ı [15] şerîfleri yanında kayd olundu. Evvelâ mevlid-i şerîfleri mağrib [16] diyârında dârü’s-salṭana olan Fâs şehrinde beş yüz ṭoksan [17] altı senesinde vâkı‘ olup Haccâc-ı zâlim zamânında eşrâf ve [18] sâdâtı ḡatlı [ü] istilâ idicek, ecdâd-ı emcâdları Haccâc-ı zâlim [19] bed-nihâd ḡavfindan Hicâz’dan mağribe celâ-yı vaṭan idüp [20] perîşân olan eşrâftandur. Ve Seyyid-i Ahmed Bedevî Hazretleri [21] yedi yaşına varduḡda peder-i muḡteremleri Seyyid ‘Alî Hazretlerine (64a)[1] ‘âlem-i ḡabda hâtif-i ḡaybdan işbu vech-ile ḡiṭâb-ı müsteṭâb [2] irişür ki “Yâ ‘Alî bu diyârdan rıḡlet idüp Mekke-i Mükerreme’de [3] tavaṭṭun eyle ki anda dergâh-ı ‘izzetden sizlere ‘azîm şân [4] zâhir olsa gerekdür. Seyyid ‘Alî hazretleri daḡı derḡâl iki [5] ferzendi ile ki biri Seyyid Ahmed el-Bedevî ve biri Seyyid [6] Ḥasan’dur. Fâs şehriden ḡalkup cânib-i Hicâz’a teveccüh ider- [7] ler. Ḥabâ’il-i ‘Arab’uñ içinde ḡona ḡöçe hezâr i‘zâz ve ikrâm ile [8] Mekke’ye vâsıl olup pederleri Seyyid ‘Alî’nün ‘ömri âḡire [9] irince Mekke’de kemâl-i mertebe-i refâhiyyetle ve erşed-i ‘ayş-ıla [10] ḡeçindük diyü büyük oḡlı Seyyid Ḥasan’dan naḡl olunur ki [11] “Âḡir emr-i Ḥâḡ-ıla pezer-i ‘azîzümüz altı yüz yetmiş beş senesinde [12] vefât idüp Mekke-i Mükerreme’de Bâb-ı Mu‘allâ’da defn olundu. [13] El’ân mezâr-ı pür-envârları anda ma‘rûf ve isticâbet-i du‘â-ıla [14] mevşûf ve melûfdur. Bu bürâderüm Ahmed Bedevî benden küçürek [15] idi. Lâkin bizden dil-âver olup

dāyimā yüzini şāl ile bürüyüp [16] şarduğı-çun Aḥmed Bedevī diyü lāḳab virmiş- idük ve oğlum [17] Ḥüseyn ile bile Ḳur’ân-ı ‘azîmi okutmuşam.” dedi. Mekke-i Mükerrede [18] andan bahâdır kimesne yoğ-ıdı. Ḥattâ ehl-i Mekke ‘Aṭṭâb diyü [19] tesmiye itmişler idi. Ya’nî “doğunucu ve zarar virici” [20] dimekdür. Fe-emmâ ol vaḳt ki kendüye cezebât-ı Raḥmânî ḥâşıl [21] ve mevâhib-i Yezdânîye vâşıl olup ser-mest ve bî-hûş (64b)[1] ve vâlih ve med-hûş olmuşlar idi. Bî-iḥtiyâr ḥalkdan ‘uzlet [2] ve sükûn cānibini iḥtiyâr ve vaḥdet ve kemûn kûşesinde [3] ḳarâr idüp ḥalk-ıla mükâleme ve mu‘âmeleden firâr ider idi. [4] ‘Alem-i vaḥdet birle me’nûs olmak ile cem‘iyyet ve istiğrâkları [5] rûz-be-rûz terâḳḳide olup şühre-i âfâḳ olmuşlar idi. [6] Ba‘dehû altı yüz otuz üç senesi olduḳda kendüsine [7] ‘âlem-i ḥayâlde üç kerre hâtif-i ğaybdan nidâ irişüp dir ki [8] “Yâ Aḥmed maṭla‘-i şems cānibine teveccüh ḳıl ki senüñ maḳâmuñ [9] iḳlîm-i Mısr’da Ğarbiyye diyârında Ṭante nâm ḳaryede ḳarâr it [10] ki toprağüñ andadur.” Bu nidâ-yı hoş edâyı işidicek derḥâl [11] ehli ve ‘iyâli-ile Mekke’den cānib-i ‘Irak’a rıḥlet idüp [12] cānib-i ‘Irak’da olan cem‘ ehl-i bâṭın kimesneler zâhiren [13] Seyyid Aḥmed Bedevī ḥazretlerin istikbâl idüp ta‘zîm ve tekrîm [14] eylediler. Andan ‘avdet idüp diyâr-ı Mısr’a gelür-iken rāh-zen [15] ve ḳuttâ‘-i ṭarîḳ olanlar yollarına gelseler Aḥmed Bedevī [16] ḥazretleri ednâ işâreti-ile atların bir cānibe dönderirdi. [17] Andan ‘izzet ve sa‘âdet birle Mısr’a gelüp ḳarâr ḳılmaḳ murâd [18] eyledükde yine hâtif-i ğaybdan nidâ irdi ki “Ey Aḥmed [19] ṭurma Ṭanta’ya var. Anda ṭâlib-i Ḥaḳḳ olan sâlikini [20] perveriş ḳılup vâşıl-ı ümîd eyle.” didi. Çün bu nidâyı [21] tekrâr istimâ‘ eyledi. Altı yüz otuz dördünde Mısr’dan (65a)[1] çıkup ḳarye-i ma‘hûda varup şeyḥü’l-beled Şaḥṭa nâm [2] kimesnenüñ evine ḳonup öñ suṭûḥında menzil-gâḥ idinüp [3] on iki yıl miḳdârı suṭûḥda olup gice ve gündüz mübârek [4] gözlerin semâ cānibine diküp kimse ile hergiz mu‘âmele ve [5] mükâleme itmez idi. Ḥâfız ibn Ḥıcr ki şâriḥ-i sünnetdür. Naḳl [6] ider ki “Mezbûr Seyyid Aḥmed Bedevī Ḥazretleri gâḥ olurdu ki [7] suṭûḥda ḳırḳ gün ne yerdı ve ne içerdı ve ne ḳazâ-yı ḥâcet [8] iḳṭizâ iderdi. Ba‘de-zâlik suṭûḥdan inüp Fîşâ nâm ḳaryeye [9] varduḳda Seydî ‘Abdûlmecîd ve Seydî

‘Abdül‘âl [10] iki velîyullâha râşt gelüp cânibinde münâsebet-i küllî olduḡda [11] soñra bir gün ‘Abdülmecîd ḡazretleri Seyyid Aḡmedü’l-Bedevî ḡazretlerine [12] niyâz idüp dir ki ‘Sultânüm vech-i pâk ve rûy-ı tâb-nâkünüzdenden [13] niḡâb-ı ref idüp cemâl-i bâ-kemâliñizi müşâhede itsek [14] olmaz mı?’ diyicek ol daḡı lûtf u merḡamet ile ‘Yâ ‘Abdelmecîd [15] tâḡat getürimezsın.’ didükde ol daḡı ‘Cân vermeyicek cânân [16] ele girmez.’ dir. Ve bu beyt-i lâtfî kırât ider.

Beyt:

Nedür cân kim [17] anı sen nâzenîn cânâna virmezler

Saña ‘âşık olanların velev ki [18] cânâna virmezler

Hâşıl-ı kelâm cân nakdin virüp cemâli [19] müşâhedesinüñ ḡarîdârı olduḡın bilicek Seyyid Aḡmed [20] Bedevî ḡazretleri daḡı rûy-ı pür-nûrlarından niḡâbı ref idüp [21] ‘arz-ı dîdâr eyledi. ‘Abdülmecîd ḡazretleri çün ‘âşık-ı şâdık idi. (65b)[1] Tâb-ı dîdâra tâḡat getürmeyüp fi’l-ḡâl teslîm-i rûḡ ider, raḡmetullâhi [2] ‘aleyh. Fe-emmâ ‘Abdül‘âl ḡazretleri ile muḡtenem kendüsine sa‘âdet-i [3] ‘uzmâ bilüp vefât-ı şerîfleri zamanına dek ḡizmetlerin idüp [4] ba‘dehû yerine ḡalîfe olmuştur. Aḡir anlar daḡı vefât idüp [5] Tanta’da Aḡmed Bedevî ḡazretlerinüñ maḡâm-ı bi’l-iḡtirâmlarına defn [6] olunup başḡa ziyâret olmuştur. Ve Seyyid Aḡmed Bedevî ḡazretlerinüñ [7] irşâdı naḡarla idi. “ḡâk-i türeye naḡar eylese zer-i ḡâlîş olur.” didi. [8] Ve mertebe-i ‘Abdül‘âl daḡı ḡâlîyü’z-zihn olanlar önüne geldükde ol [9] daḡı naḡar-ı üläda derece-i kemâle vâşıl ve mertebe-i ḡilâfetde kâmil [10] ve mükemmel kılup “Şimden gerü fülân şehre veyâḡud fülân nâḡiyeye [11] ḡilâfet-ile revân olsun.” diyü fermân ider-idi. Hep taşarruf-ı [12] ḡarîbe ve bu aḡvâl-i ‘acîbe-i suḡûḡdan soñra şâdır ve zâḡir [13] olmuştur. ḡattâ Aḡmedîlere suḡûḡḡiyün daḡı tesmiye iderler. Her kim ki [14] Seyyid Aḡmed Bedevî ḡazretlerine ḡalbinde zerre ḡadar inkârı ola [15] elbette nâm u nişânı muḡmaḡill olup meḡer ḡudâ’ya maḡzar düşmek [16] muḡarrerdür. Ve Seyyid Aḡmed Bedevî ḡazretleri geldüḡi zamânda Mışır [17]

pâdişâhı olan Ebû'l-Fütûhât Melik Tâhir Baybars zamânında [18] gelüp Melik Tâhir Baybars 'askeri-ile karşıya çıkup [19] istikbâl idüp ve ta'zîm-i iclâl ile mihmân-hânelerine [20] nüzûl itdürüp bi'z-zât kendileri hizmet-i şerîfleri birle [21] muqayyed olup kendülerine mertebe-i sa'âdet-i dâreyn bilmişler idi. (66a)[1] Hattâ Tanta'da olduklarında ziyâretlerinden hâlî olmazlar ıdı. [2] İ'tikâd-ı küllî ile bî-riyâları olmuş-ıdı. Ve 'imâmesine [3] iki lişâm şarkıdır idi. Aña binâen sâmililerine Seyyid Aḥmed [4] Ebû'l-lişameyn daḥı dirler idi. Ve el'ân mevlidinde her senede ḥalîfesi [5] olan kimesne geydügi 'imâme ve gönlek Aḥmed Bedevî Ḥazretleri'nün [6] dülbendi ve gönlegidür. Ve geydügi büşt ya'nî kuzı kürki ol [7] ol evvel ḥalîfesi olan Şeyḥ 'Abdül'âl ḥazretlerünün zamân-ı [8] şihhatlerinde geyerlerdi. Ve mezbûr gönlegi daḥı pamukdandır ve öni [9] açıkdur. Ve ardında daḥı yırtmacı vardır. Ve müddet-i 'ömri yetmiş toḡuz [10] yıl olup altı yüz yetmiş beşde dâr-ı ḡurûrdan serây-ı sürûra [11] irtihâl idüp vâsıl-i İlâh oldu, rahmetullâhi 'aleyhi rahmeten [12] vâsi' aten.

Menâkıb-ı Kâdî-i Bekâr

Menḡuldür, Kâdî-i Bekâr ḥazretleri [13] Aḥmed bin Tolun zamânında idi. Merḡad-ı şerîfleri Ḥazret-i [14] Seyyidetü'n-Nisâ Sittî Nefise ḥazretlerünün meşhedinden geçüp [15] şu yolu için vaz' olunan kemerlerün taşra cânibinden vâki' [16] olan meydân-ı 'azîmü's-şândur. Ekser ervâmuñ mezâristânı [17] anda vâki' olmuşdur. Hattâ merḡûm ve maḡfûr, el-muḡtâc ilâ rahmeti [18] Rabbihi'l-ḡafûr 'Alî Paşa sene işnâ 'aşere ba'de'l-elfde bir muşallâ [19] ve bir şuffe-i şafâ ve ḡurbında bir sebîl-i-dil-ḡüşâ bünyâd itdi ki teşne- [20] dil gelenlere selsebîl olup rûḡ-ı pür-fütûḡlarına du'â-yı ḡayr iderler [21] ki selsebîl-âsâ şuyı sebîl olup. Ki sebîl-i mezbûruñ târiḡi (66b)[1] bu mısra' vâki' olmuşdur. Târiḡ: "Evliyânun rûḡ-ı pâki-çün sebîl-i [2] 'aşaşâna mâh." Ve ol şuffenün cânib-i kıblisinde miḡrâb ve menber [3] binâ idüben ehl-i Mısr istiskâya du'âya anda çıkup dergâḡ-ı 'izzete [4] yüz urup münacât-ı kâdîye'-l-ḡacât idüp merâm-ı maḡşûdların [5] taleb iderler. Ḥaḡḡu'l-inşâf

kemāl mertebe işābet idüp maḥallinde [6] vaż‘ itmişdür. Zīrā qadimü’l-eyyāmdan Cebel-i Muḳaṭṭam’da Şeyḥ Ceyūşī [7] Ḥazretlerine çıkulur idi. Lākin nice pīr ü nā-tüvān ve za‘īf [8] olan derd-mendān, nā-çār yollarda eftān ve ḥizān qalup [9] maḥall-i du‘āyā irişemezlerdi. Ḥālā ol bünyād olaldan berü pīr ü [10] cüvān, za‘īf ve nā-tüvān vech-i āsān ile maḥall-i du‘āyā irişüp [11] dergāh-i melik-i mennāna du‘ā-yı bī-pāyān idüp vāşıl-ı merām olurlar. [12] Ma‘lūm ola ki Qāḍī-i Bekār ḥazretleri menākīb-ı ‘acīb ve merātīb-i [13] ğarīb şāhibi, ehl-i başiret ve şāhib-i dünyā ve āḥiret-i envār-ı ‘ilm [14] ile zāhir ve bāṭını ma‘mūr ve eṭvār-ı şerī‘at ve tarīkat ile [15] meşhūr Ḥaḳḳ’ı nice evrād ü ezkār-ıla zākir ve ḥaḳḳ-ı ‘ālem kendü- [16] lerinden kemāl mertebe şākir idi. Ekşer evḳātda zevḳ ü vecd ü [17] ḥālet ile Qur‘ān-ı ‘azīmi tilāvet ider idi. İttifāқан bir gün oğlu [18] ile gider iken zalemeden birisi ta‘arruż idüp ḥātır-ı şerīflerin [19] rencide itmiş. Hemān bī-iḥtiyār dönüp ol sefihe bakup [20] “Şimdi sen depelenürsin. dir ve gider. Henüz ol kimesne [21] on adım yer gitmedin bir kimesne ol ḥerīfi ḳatlı ider. Ol (67a)[1] maḥallde ḥāzır olanlar engüşt-i ḥayreti ender-dehān idüp müteḥayyir [2] qalur. Ve Muḥammed bin ‘Iysī nām kimesne naḳl idüp dir ki “Qāḍī-i [3] Bekār-ıla ḥacc yoldaşı oldum. Gider iken ğāyet-ile teşne [4] oldu. Hemān sā‘at bir ḥacere nażar idüp “*Ve inne mine’l ḥicāreti* [5] *lemā yetefecceru minhü’l-enhāru ve innā minhā lemā yeşakḳaḳu fe yaḥrucü minhü’-* [6] *l mā’ü.*”¹⁰⁹ āyetini okudu. Hem-ān-dem ḥacer yarılup ma’-i ‘azb [7] zuḥūr ve cereyān idüp aḳmağa başladı. Hem kendü içdi [8] ve hem yanında bile bulunanlar cemī‘ān içdiler. Menḳūldür ki bundan [9] a‘ceb ve āġreb budur ki, bir gün etmek ḥāmırın furuna alup [10] gider iken yolda bir kimesne “Sulṭānum furun minḳarcıġı bizden [11] olsun.” diyüp niyāz ile kendüsine bir pāre virür. Ol daḥı [12] berāy-ı ḥātır ḳabūl idüp ekmeġi bişürüp gelürken tekrār [13] ol minḳar viren kimseye rāst gelür ve su‘āl ider ki “Senüñ [14] şan‘atüñ pīşeñ nedür?” “Kāsibem.” diyü cevāb virür. Ba‘dehū “Babanüñ [15] pīşesi nedür?”didi. Ol kimesne cevābında eyitdi ki “Babam [16] ‘āmil

¹⁰⁹ “Çünkü taşlardan öyleleri vardır ki onlardan ırmaklar fışkırır. Öyleleri vardır ki yarılr ondan sular çıkar.” Bakara, 2/74.

gümrükci idi.” Hemân Kaḍî-i Bekâr ḥazretleri ayruḡ cevâb [17] itmeyüp reng-i rûyî müteḡayyir olup endāmına lerze düşdi. [18] Ve toḡrı etmegi ile bile deryāya müteveccih olup ‘ayniyle [19] deryāya atdı. Ve andan şoñra balıḡ etini yimeyüp dāyimā ihtirāz-ı [20] küllî üzere oldu ki ol etmekden balıḡ yemiş ola diyü ihtimālin [21] virürdi. Menḡuldür ki bir gün bir ḡuşuş için kendünün (67b)[1] oḡlı şehādet itmege geldi. Oḡlunuñ şehādetini ḡabûl itmedi. [2] Oḡlı eyitti ki “Ey pezer-i büzürg-vārum āyā bu āna gelince bizden ne ḡaḡā [3] şādır oldu ki ol şerī‘ata muḡālif olmış olup şehādetüm ḡabûl [4] olmaya?” Andan eyitdi ki “Ey ferzend-i dilbendüm ne elem çekersin ki [5] bir nesne kendi ekinündür. Her ne ekdün ise bıçduḡuñ oldur. [6] Sen bilmez misin ki bir gün bir şarrāfa bir gümüş pāre bozmaḡa [7] getürdüñ. Ol şarrāf saña ‘Pāreñ kim[in]dür?’ dedi. Sen i‘timād itmeyüp [8] bir şarrāfa daḡı götürdüñ. İmdi anuñ-ıçun bugün senün şehādetün [9] ḡabûl itmezem.”didi. Andan oḡlı eyitti: “Ey vālid-i mācidüm sen gerçek [10] buyurursın. Ammā ben daḡı ol pārei(yi) iki şarrāfdan şoñra fülān ḡuyuya [11] atdum. Şıdḡ-ı da‘vāma delīl ister-iseñ gel buyur senün-ile [12] ol maḡalle varalum. Ümiz budur ki Ḥaḡ subḡānehu ve ta‘ālā ḡazretlerinün [13] lūtf u iḡsānı zuhūra gele. Ḥuzūr-ı ‘izzetünde ḡacil ve şerm-sār [14] olmayam.”dedi. Andan babası-ıla ma‘ān ḡuyunuñ başına varup oḡlı [15] rûy-ı tazarru‘yı dergāh-ı ‘izzete tutup eyitdi ki ‘Yā ‘azīme’l-‘uzmā [16] ve yā *erḡame’r-ruḡamā yā rāfi‘a’s-semā inneke ‘alā külli şey’in ḡadīr.*’¹¹⁰ dergāh-ı [17] ‘izzetünden dilerin ki beni babamuñ öninde şermende itmeyüp [18] bu şıdḡ-ı maḡālūmi taşdıḡ eyle! ‘Abd-i ḡaḡīr-i pūr-taḡşīrünüñ ber-murād [19] ve behre-mend eyle.” didüḡi gibi şı ḡuyunuñ dibinden cūş u [20] ḡurūş iderek aḡzına gelüp leb-ber-leb olur. Ve pāre-i mezkūr [21] ‘ayniyle şuyun yüzinde tırur. Babası pārei(yi) eline alup (68a)[1] Ḥudā’ya şükr-i bī-ḡadd kırup ḡuşuş-ı mezbūra andan şehādetini ḡabûl [2] idüp da‘vaların ḡükm ider. Ma‘lūm ola ki bir gün [3] ḡasūdlar pādişāha kendüsini ḡamz iderler. Dirler ki “Pādişāhum [4] Kaḍî Bekâr sizi maḡāfilde mecālisde zemm idüp

¹¹⁰ Ey büyüklerin en büyüḡü, ey merhamet edenlerin en merhametlisi, ey göḡü yükselten; Sen her şeye kadirsın.

haqquñuzda niçe [5] nâ-şâyeste kelâm söyler.” Ahmed bin Tolun dağı münâfıkların [6] sözlerine i‘timâd idüp gâzaba gelür. Qâdî Bekâr hazretlerini [7] çağırıp ıştırâb birle buyururlar ki “Saña lâyıq mıdur [8] ve inşâf mıdur ki bizi mecâlisde ve maḥâfilde kemlük ile yâd eyleyüp [9] mezemmet idesiz. Qâdî pâdişahuñ bu sözlerinden münfa‘il olup [10] eyitdi ki “Ne‘am pâdişahum sen fülân işün işlemesini irtikâb idersin [11] ve idiñmeseñ böyle yâd olunmaz idün.” dedi ve eyitdi ki “Ey ḥalife [12] eger ehl-i İslâm pâdişâhı olmiyayduñ saña beddu‘â ider idüm [13] ve illâ bizden olmayup ma‘lumuñ olsun ki bu dâr-ı fenâda [14] qarârın bu seneden artuq degüldür. Beyt:

Dâr-ı dünyâ bir [15] müsâfir-ḥânedür

Göç yarâğın görmeyen divânedür

İmdi [16] senün ‘aqluñ saña yâr ise. Beyt:

“İtmek isterseñ [17] eger bâğ-ı cinânda manca

‘Amel ü zühd kumanyasını vâfir yüklen.” [18] dedi ve gitdi.

Menâkıb-ı Diğer: Ve dirler ki tevvâbını kaşd idüp [19] bir yetim oğlanı oğlı besleyüp kemâl-i nihâyetde âdâb ve ma‘rifet [20] birle ârâste ve pîraste kırup bî-nihâye iḥsânlar ider imiş. [21] ‘Âḥir, ‘âlim bulûğiyete irüşdükte “*İttaḳı şerre men aḥsente ileyhi.*”¹¹¹ (68b)[1] feḥvâsınca oğlan bir gün pâdişahuñ dîvânına varup [2] ‘arz-ı ḥâl şunar ki “Qâdî Bekâr’la da‘vam var faşl olmaz [3] illâ ḥuzûr-ı ‘âliyeñüzde.” dir ve nice nâ-sezâ kelimât idüp [4] ḥâşâ qâdiye bühtân-ı ‘azîm ider ve dir ki “Qâdî benüm niçe [5] emlakimi taşarruf idüp kendü milkümdür dir. Zamân-ı [6] ‘adâletiñüzde haq şâhibini bulmasını recâ iderem.” demiş. [7] Pâdişâh ta‘accüb

¹¹¹ “İyilik yaptıklarının kötülüklerinden sakın.” Hadîs-i Şerîf.

idüp kâdîyı da‘vet ider. Kâdî geldükde [8] oğlanuñ ‘arz-ı hâlini kâdîya virüp buyururlar ki “Bu huşûşa [9] cevâb gerek. Kâdî kâğıdı okuduğı birle oğlana nazar ider. [10] Hiç nesne dimeyüp yüzünü dergâh-ı ‘izzete tutup dirler ki [11] “Ey ‘âlemü’s-sırrı ve’l-hafıyyât eger şu oğlan sözinde kâzib [12] ise dilerin senden bunu ki meslûb idesin ki cümle [13] ‘âlem ‘ibret ala.” didügi gibi tîr-i du‘âsı hedef-i icâbete yetüp [14] ol sâ‘at oğlanuñ ‘aklı zâyil olup üstinde olan [15] setrini dağı anda bırağup tağlara firâr ider. Ve ol sene [16] henüz âhîr olmadın kâdî dağı dâr-ı ğurûrdan serây-ı sürûra [17] intikâl ider. Ve yetmiş günden soñra Aḥmed bin Ṭolun dağı [18] intikâl ider, raḥmetullâhi ‘aleyhim ecma‘în.

Menâkıb-ı Câmi‘-i [19] Aḥmed bin Ṭolun ve Menâkıb-ı Ḥod

Ma‘lûm ola ki Aḥmed bin Ṭolun’uñ [20] vücûda gelmesi hicretüñ iki yüz yigirmi altısında oldu. Ve [21] vefâtı iki yüz yetmiş târiḥinde vâkı‘ oldu. Cümle zamân-ı saltanatı (69a)[1] on altı yıl ve bir buçuk ay vâkı‘ olmuştur. Ve câmi‘-i şerîfi ki [2] Câmi‘-i Ṭolun demekle ma‘rûf ve meşhûrdur. Üç yüz altmış [3] târiḥinde binâ olunmuştur. Rivâyet olunur ki, Mısır’da Şerefe-i Desnâd [4] demek-ile ma‘rûf üç tağ bölmeleri vardır. Birisi, Kâl‘a-i Mısr [5] binâ olunduğı tağ bölmesidür ki Cebel-i Muḳaṭṭam’dan ‘addolunur [6] ve biri dağı Cebel-i Yeşker’dür, anuñ üzerine Câmi‘-i Aḥmed bin Ṭolun [7] binâ olunmuştur. Ve üçüncisinin üzerine Kâl‘a-i Kebş binâ [8] olunmuştur. Ol dağı [9] Cebel-i Yeşker kurbında vâkı‘ olmuştur. Ve bu Cebel-i Yeşker hakkında erbâb-ı tevâriḥ bu vech-ile taḥrîr ve taşriḥ [10] itmişler ki Ḥazret-i Mūsâ, şalavatullâhi ‘aleyhi ve selâmihi, Ḥazret-i [11] Ḥaḳḳ celle ve ‘alâ ile bu cebelüñ üzerinde dağı niçe mükâleme ve [12] münâcât itmiş. Ol şeref birle müşerref olup menzil-i münâcât [13] ve maḥall-i taḥşîl-i ḥacât olduğı-çun Aḥmed bin Ṭolun Câmi‘-i Şerîf’i [14] birle anı ser-firâz eyledi. Ve dirler ki sâbıkan zıkr olunan tenevvürde [15] bir kenze râst gelüp andan çıkan mâlla binâ eyledi. Ḥattâ ḥâlâ [16] minâresinde konulan zevraḳ ol defînden çıkmışdır dirler. [17] Ve bu Câmi‘-i Şerîf

müstecâbü'd-da' ve olmağın *ilā yevminā hazā*¹¹² 'arefe [18] güninde ba'de'l-'aşr 'Arafat'da vakfe olduğu gibi bunda daḥı pīr ü [19] cüvān ricāl ü zenān cem' iyyet idüp aḥşama dek du'āya 'Arafat'da [20] vakfe olduğu gibi bunda daḥı pīr ü cüvān ricāl ü zenān vakfe [21] dururlar. Ammā bu ma'nā Şāfi'î mezhebinde mu'teberdür. E'imme-i (69b)[1] Hanefiyye katında *vetta'arrüfū leyse bi şey'in* diyü taşriḥ itmişler. Ya'nī [2] mu'teddün bih ve mühim nesne degüldür dimekdür. Ve bir rivāyetde daḥı Cebel-i [3] Yeşker ile tesmiye olunmasını vechi budur ki; Mısr feth olduğda [4] benī Yeşker nām kabīle bu cebelūn üzerinde konmuşlar. Aña bināen Cebel-i [5] Yeşker dinilmiş dirler. Ve bu Cebel-i Yeşker ve Qal'a-i Kebş binā olduğu [6] cebel ikisi iki bürkeye müşriflerdür ki biri Bürketü'l-Fīl ve biri [7] Bürketü'l-Qārūn demek ile meşhūrdur. Ve Aḥmed bin Tölun Hāzretleri [8] kerīm ve 'ādil kimesne idi. Şecā'at ve cür'et-ile meşhūr ve zāhir ü [9] bāṭnī ma'mūr aḥvāl-i re'āyāyı görüp bī-nefsihi taḥayyüd ider idi. [10] Hattā ḥaş u 'ām, bāy u gedāya her gün sumāt idüp nī'metine ekābir [11] ve aşāğır ḥāzır olur idi. Her ayda maḥşūş biñ mişkāl altun [12] şadaḳası var ıdı. Bir gün bu ḥuşūşda vekīli olan kimesne [13] gelüp eyitdi ki "Pādişāhum her zamān kolu bileziklü ḥātūnlar gelüp [14] elini uzadup şadaḳañuzdan taleb ider, vireyim mi emriñüz nedür?" [15] didi. Buyurdılar ki "Eger a'lā, eger ednā, eger bāy, eger gedā her kim gelüp el açā [16] zinhār boş döndürme." dedi. Ma'lūm ola ki Ebū'l-Ḥasan Şaffār'dan [17] mervīdür kim "Bir gün Ḥasan bin Süfyān'ın meclisinde ḥāzır idüm [18] ki ders maḥallinde idi ve kendünün talebesinden bir niçe kimesne [19] ḥāzır idi ki her biri bir diyārdan gelmişler idi. Kimi tefsīr ve [20] kimi ḥadīs-i şerīf ve kimi fikh, kimi kelām, kimi mantıḳ dersin görüp ifāde [21] ve istifāde iderler idi. İttifāḳ Ḥasan bin Süfyān tālibleri (70a)[1] irşād için buyururlar ki 'Evvelā sizlere benüm ser-güzeştimi [2] taḫrīr ideyim ki işidüp her biriñüz birivüzden ḥişşe alup tālib-i [3] 'ilm olmağın¹¹³ āḥiri ne mertebe ḥayra delālet itdüğini işidüp [4] rüz ü şeb talebden ḥālī olmayasız. Ma'lūm ola ki nīş [5] olan yerde nūş ve bal olan yerde

¹¹² Günümüze kadar.

¹¹³ Kelime metinde ك ile yazılmıştır.

belâ olduğu muḳarrerdür. [6] ‘İlmün talebinde dahı niçe zehrler yudulur. Ve illâ âhîrinde [7] tiryâki muḳarrerdür. İmdi ma‘lûmuñuz olsun ki evâ(y)‘il-i taḥşîlümde [8] ki henüz cüvânluḳ ‘âlemi idi. Toḳuz nefer yârânı-ıla ‘ilm taḥşîli [9] içün diyârumuzdan çıḳup aḳşâr-ı maḡribe dek seyâḫat [10] idüp müddet-i medîdeden soñra ḳarârgâhumuz bu diyâr-ı ḫalîl- [11] ü‘l-i‘tibâr oldu. Mışır’uñ ne deñlü ‘ilmde yegâne ve ferîd-i zamâne [12] ‘âlimleri var-ısa cümlesinüñ ekşer-i mecâlisinde bulunup [13] niçe müşkillerümüz ḫal olup istifâde iderdük. Lâkin giderek [14] elümüzde olan ḫarcluḳ dükenüp üstümüzden câmelerümüz [15] fûruḫt idüp bir nesnemüz ḳalmayup âb-ı rûyımız yerlere saçılmak [16] lâzım geldi. Birbirimize baḳışduḳ. Aşlâ birimiz rezâleti irtikâb [17] idünmeyüp nâr-ı cû‘ ile ḫarmen-i vücûdumuz sūzân olmasına [18] rızâ virüp her birimiz bir kûşe ihtiyâr idüp üç gün bu [19] ḫâl-ıla geçdük. Dördinci şabâḫ namâzını edâ itdükden soñra [20] bir yere geldük. İttifâḳ eyledük ki ḳur‘ a atalum. Ḳur‘ a her ḳanḡımızuñ [21] ismine düşerse ol gün me‘kûlâtumuz aḫvâlini aña tevfiż (70b)[1] idelüm diyü ḳavl eyledük ve cümlemüz bu ma‘nâya rızâ gösterdük. [2] İttifâḳ ḳur‘ a şalduḡumuz gibi benüm ismüme düşdi. Ben dahı rāzî-yı [3] rızâ-yı Ḥudâ olup yerümden durup câmi‘nüñ bir köşesine [4] varup dergâḫ-ı ḳâḍiye‘l-ḫacâta teveccüh idüp kemâl-i ‘acz ü iftikâr [5] ile eyitdüm ki ‘İy ‘âlimü’s-sırrı ve‘l-ḫafıyyât bu bende-i bî-kesüñ [6] ḫâlî nice olur? Senüñ dergâhuñ ṭururken kimüñ dergâḫına [7] varayım? Sen cûd-ı müfettiḫü‘l-ebvâbsın ve ḳâḍiye‘l-ḫacâtsın. [8] Beyt:

Senden özge kime varup yalvaram

Ya kimüñ dergâḫına [9] yüzüm sürem’

diyüp nâliş-i bî-ḫad ḳılur-iken nevm ḡalebe eyledi. [10] Bir miḳdâr zamândan soñra beyne’n-nevm ve‘l-yakāza ḳulaḡuma [11] bir şadâ geldi. Gözüm açup gördüm ki bir ḫûb-rû melek-ḫû cüvân-ı [12] ‘âlişân muḳâbelemde âdâb-ı tām birle selâm virüp eyitdi ki [13] “Ḥasan bin Süfyân sen misin?” Ben dahı “Ne‘am benem.” didüm.

“Yoldaşlarıñ [14] bunda mı?” “Bunda dururlar?” diyüp kendüsini alup yoldaşlarum katına [15] geldüm. Hemân sa‘at bir dest-mâl çıkarup önüme kodı ve eyitdi: [16] “Hâlife-i Mısr ki benüm efendüm Aḥmed bin Ṭolūn ḥazretleridür. Sizlere [17] bî-ḥād selām eyledi. Ve eyitti ki ‘Luṭf eylesinler bizüm bu deñlü zamāndan [18] berü kendülerden ġāfil olduğumuza kalmayup bu dest-mâlde olanı [19] ma‘zūr tutasız. İn-şā‘allah ta‘ālā yarın ‘ale’s-şabāḥ kendüleri [20] daḥı ḥāk-i pāy-ı şerife gelseler gerekdür.’ dedi. Ben daḥı ol yigitden su‘āl [21] idüp eyitdüm ki ‘Bu każiyyenüñ ḥālî ve kışşanuñ me‘ālî ve pâdişāḥ (71a)[1] ḥazretlerinüñ aḥvāl-i mâ-fi’l-bālîni bize taqrîr eyle.’ didüm. Eyitdi ki ‘Ben [2] ḥalîfenüñ bende-i maḥbûliyem. Bu gün resm-i ḥizmet üzere girü ḥużūr-ı [3] şerîflerine varup tûrurken buyurdılar ki ‘Bu def‘a Rabbüm [4] birle mu‘āmelem vardur. Sen daḥı ḥizmetiñe var.’ dedi. Ben dönüp [5] menzil-ġāhuma gitdüm. Ve ol kendi ‘ibâdet-ḥānesine [6] girdi. Ba‘de zamân tekrâr da‘vet eylemişler. Vardum gördüm ki [7] izṭrâbla şol elini bögrine başmış oturur. Baña baḥup [8] eyitti ki ‘Ḥasan bin Süfyân ḳanda olduğın bilmez misin?’ ‘Ḥayır [9] bilmezem.’ didüm. Eyitdi ki ‘Var fülân maḥallede fülân mescidde [10] toḳuz nefer aşḥâbı-ıla oturuyor. Al bu dest-mālî kendüsine [11] ilet ve selāmumı vâşıl idüp ‘özrümi dile inşā‘allahü ta‘ālā [12] ben daḥı yarın meclis-i şerîfleri birle müşerref olup dîdâr görü- [13] şürüz.’ diyü buyurdılar. Ben daḥı küstâḥ-âne ḥāk-pāy-ı şerîflerine yüz [14] sürüp sebebini suāl itdükde buyurdılar ki “İbâdete meşġûl [15] iken bî-iḥtiyâr nevm ġalebe itti. Gözüm yumduğum gibi gördüm [16] bir melek gök yüzünden ḳanad açup gelür. Elinde bir nîze-i cân-sitân [17] var. Üstüme hücum idüp eyitti ki ‘Niçün senüñ eyâletünde [18] ve nefsi-i memleketünde Ḥasan bin Süfyân toḳuz nefer aşḥâbı-ıla üç [19] günden berü aç ve muḥtâc ta‘ām tenāvül eylemeyeler. Sen nâz u na‘îm-ile [20] ḥâb-ı ġafletde bî-pervâ yatup anları görmeyesin.’ diyüp elindeki [21] ḥarbe ile böğrüne şaṇdı. Ol dehşet-ile uyandum. Ḥâlâ (71b)[1] ḥarbenüñ toḳunduġı yerüñ vecā‘ı beni zebûn itdi. Medet yetiş [2] anlara kim bize du‘â idüp bu elemnden bizi ḥalâş idesin.’ dedi. [3] Vâḳî‘-i ḥâl budur ki taqrîr eyledüm.’ dedi. Ben daḥı du‘âya el açup yârânlarum [4] âmîn diyüp Fâtihâ-i şerîfi

tilâvet eyleyüp el yüze sürdük. Ol [5] yigit selâm virüp yoluna revâne oldı. Ben dağı dest-mâli açdum. [6] İçinde toköz çıkın buldum. Her birinde yüzer altun bulundı. [7] Ve nefis-i dest-mâlde iki anlar deñlü itmiş iki yüz altun olur. [8] Yoldaşlarum didiler ki ‘Anı sizden ötüri taz‘îf eylemiş.’ Ben [9] dağı kabûl idüp Hudâ-yı zü‘l-i ihsânıñ kemâl-i lutfına bî-riyâ [10] şükr-i bî-ḥadd ve şenâ-yı lâ-yu‘add kılduğdan soñra yārāñlaruma eytdüm ki [11] ‘Yarın ḥalife bize mülākāt olduğı gibi şehre āfāk olmamız muḳarrerdür. [12] İmdi bunuñ evlâsı hemân bir cānibe müteveccih olup gitmekdür.’ didüm. [13] Yoldaşlarum dağı ‘Fermân sizüñdür. Niçe buyurursañuz biz teba‘-i tâbi‘în [14] kabîlindeniz.’ didiler. Ol gün giceye varmadın Mısr‘dan rıḥlet [15] idüp ol gice Hân(ı)kâh nâm şehirde müsâfir olduk. Çün irtesi [16] Aḥmed bin Ṭolun ḥazretleri maḥall-i ma‘hûda gelür. Cemî‘ vüzerâ ve ‘asker-ile [17] bizden bir eşer bulmayup yerümüzde yeller eser görür. ‘Azîm eleme-keşide [18] olur. Ardumuzdan adamlar gönderür. Ola kim ḥüsn-i ihtiyârumuzla [19]‘ avdet idevüz. Muḥaşşal, yolumuzdan rû-gerdân olmayup müteveccih-i Şâm [20] olduk ve şeref-i ‘ilmle günden güne ‘izzetümüz ve rif‘atümüz mütezâid olup [21] dünyevî olan murādâtumuza bi‘l-cümle vâşıl olduk. Ümizümüz budur ki (72a)[1] uḥrevî maḳşûdâtumuz dağı ḥâşıl olmuş ola bimennihi ve keremihi.” İmdi ma‘lûmuñuz [2] olsun ki hep bu deñlü ihsânlar ol şabruñ berekâtında olduğı muḳarrer- [3] dür.

Ḳıṭ‘a-i nazîfe:

Ṭâlibi varṭa-i meşâyibde

[4] Şeref-i şabr ser-firâz eyler

Şabrdur ol maḥkele miḥnetde

[5] Küfr ü imâni imtiyâz eyler

Neşr: “Elbetde ‘ilmüñ evveli şiddet ve âḥiri [6] lezzetdür.” dedi. Ve Ḥasan bin Şaffâr eydür ki “İbn Ṭolun’uñ bu menâkıbını [7] Ḥazret-i Ḥasan ibn Süfyân’uñ

ağzından işittüm. Ve her kağı meclisde [8] nakl ittüm ise cemî‘ ehl-i meclis Ahmed bin Tolûn’a senâ-i bi’l-hayr [9] idüp yazındılar.”

Menâkıb-ı Sultân Mü’eyyed ve Câmî‘-i Şerif

[10] Menkûldür ki Sultân Şeyh Mü’eyyed, fâbe şerâhu, sekiz yüz on [11] toktuz şaferînuñ târihinde tahta cûlûs idüp şevket ü ‘izzetle [12] bir câmî‘-i şerîf bünyâdını murâd idinüp Demürkapu’nuñ içinde [13] ve taşrasında olan dükkânını bi’l-cümle hedm etmesine emr [14] idüp sene-i mezbûruñ cümâdi’l-âhîrinuñ dördinci gününde temel [15] bırağılup kemâ-kân binâsına şüru‘ olup sekiz yüz yigirmi [16] altı târihînuñ rebî‘ü’l-evvelînuñ on yedisinde câmî‘-i mezbûruñ [17] vakfiyyetin yazup Mısr u Şâm u Haleb’den arâzî ta‘yîn [18] olup vakf olundu. Ve Demürkapu cânibinden Şekerciler [19] Hammâmı muqabelesinde açılan kapunuñ kapusını ve kapunuñ [20] iç yüzünde aşılup ramazân-ı şerîfde kanâdîl-ile tezyîn [21] itdükleri tuç fenarı Sultân Hasan Câmî‘i’nden alup aña bedel (72b)[1] Bir ‘azîmü’s-şân kûy virmişdür ki hâlâ evkâfınuñ ihyâsına [2] sebep ol virdügi kûydur. Ve andan gayrı dahı niçe ihsân ve lüflar [3] eylemiş. Hâk budur ki mezkûr fenarı ve kapuyı tuçdan üstâd [4] bir vech-ile yapmış ki bunlaruñ mânendi hergiz olmaduğı muqarrerdür. [5] ‘Arab ve ‘Acem ve Rûm ve Çîn ve Mâçîn’den gelüp teferruh idenler [6] peydâ idüp vücûda getüren üstâdına du‘â-i bî-pâyân iderler. [7] Rivâyet olunur ki; Mısr-ı nâdiretü’l-aşrda dört maḥall var ki [8] elbette cân u dil birle olan du‘â hedef-i icâbete vâşıl olması [9] muqarrerdür. Cümleden biri Hazret-i Mûsâ şalavâtullâhi ve selâmi [10] hazretlerinin Mescid-i Mûsâ demekle ma‘rûf ve mevşûfdur. [11] Ve biri Hazret-i Seyyidetü’n-Nîsâ Sittî Nefise hazretlerinin [12] merkâd-ı şerîfidür. Ve biri dahı Sultân Müeyyed hazretlerinin medfen-i [13] şerîfleridür. Zîrâ kadîmden bu maḥal müstecâbü’d-da‘ve olmasıyla [14] meşhûrdur. Ve sene-i mezbûruñ gâyet-i zîl-hiccesinde menber vaz‘ [15] olup cum‘a namâzı kılındı ve sekiz yüz yigirmi târihinde [16] mezâhib-i erba‘adan müderrisler ta‘yîn olup Şeyhü’l-İslâm [17]

Şehâbüddîn bin Hacerü'l-‘Askalânî müderris mezheb-i Şâfi’ye, [18] ve Şeyh Necmüddîn Muhammed el-Buhârî el-Mağrebî müderris mezheb-i Mâlikî’ye, [19] ve Şeyhü'l-İslâm ‘İzzeddîn bin ‘Abdül‘azîz el-Bağdâdî müderris [20] Hanbelî’ye, ve Şeyh-i Meşâyihü'l-İslâm ‘İzzeddîn ‘ale'l-İtlâk [21] el-müştehir bi't-tahkîk ve't-tedkîk fi-cemî‘i'l-âfâk cümle ‘ulûm-ı (73a)[1] şer‘iyyede mâhir ve cemî‘ fûnûn-ı ‘Arabiyye’ye kâdir şârih-i Hidâye [2] ve şârih-i Kenzü'l-Dağâyık ve şârih-i Buhârî ve şârih-i Şevâhid-i ‘Arabiyye [3] olan Bedrüddîn Maḥmud bin Aḥmed bin Mûsâ ‘Ayntâbî’ş-şehîr [4] Bulḫmî müderris-i ḥanefî ve muḥaddis-i ḥadîs-i nebevî ta‘yîn olundu. [5] Böyle ‘âlim ü ‘âmil kimesne ‘aşrında ehl-i ğaraẓdan ḥalâş [6] bulmayup Ḥazret-i Yûsuf ‘aleyhi’s-selâm gibi mescûn olmuş-ıdı. [7] Bâ‘dehû necât bulup ‘alâ rağmi’l-ḥasûd kâdiye’l-kuẓât Ḥanefiye [8] olup kuẓât arasında ber-murâd ve rûzgâr-ı zûr-kârdan kâm [9] alup dâr-ı ğurûrdan serây-ı sürûra irtihâl eyledi, raḥmetullâhi [10]‘aleyhi raḥmeten vâsi‘aten, ve kendinûn ser-güzeştini *Kenz* şerhinûn [11] dibâcesinde ‘ale’t-taḥṣîl beyân itmişdür. Ve câmi-i mezbûr [12] binâ olunduḡda bile binâ olunan minâreleri mühendis-i kâmil [13] olan begenmeyüp, “Hedmi lâzımdur.” diyü emr-i pâdişâhla hedm [14] itmege şuru‘ itdüklerinde yoldan güẓâr eyleyenlerûn birinûn [15] başına bir taş düşüp katl eylemiş. Cânib-i şâha ‘arz [16] olunduḡda emr eylemiş ki “Tâ yeñiden minârelerûn temeli örölüp [17] yer yüzine çıkmayınca bâb-ı ma‘rûf açılmaya.” Emr-i şâha imtişâlen [18] bir ay miḡdârı açılmayup Demürkapu’nuñ yolu baṭṭâl oldu. [19] Ve naḡl olunur ki bünyâd olalı bundan ğayrı herġiz bir ġün [20] ḡapalı tırmaḡ vâḡi‘ olmamışdur. Ve sekiz yüz yigirmi üç cümâdi- [21] ‘l-âḡirûn on beşinci ġüninde sultân Müeyyed’ûn İbrâḡim adlı (73b)[1] bir oġlı vefât idüp mekân-ı ma‘hûda defn olundu. Sekiz [2] yüz yigirmi dördinde sultân Müeyyed daḡı câm-ı memât şunulup [3] dünyâ-yı fâniden serây-ı bâḡiye rıḡlet eyledi. Kendi câmi‘inûn ḡubbesinde [4] defn olundu. Maḡâm-ı şerîfi müstecâbü’da‘vedür. Bir kimse kim iḡlâş-ı [5] tâm-ıla merḡadınûn üzerine her sebt ġünü şubûḡiden varup [6] du‘â idüp murâdın ṭaleb eylese *bi‘inâyeti’l-lâhi’l meliki’l*

*müte‘āl*¹¹⁴ [7] maḳşūduna vāşıl ve cümle murādâtı ḥāşıl olur, raḥmetullāhi [8] ‘aleyhi raḥmeten vāsi‘aten.

Menāḳıb-ı Şerīf Ḥazret-i Gülşenī [9] (nevvera’llāhu merḳadahu’s-senī) **ve Zāviye-i Ū**

Ḳıṭ‘a:

[10] Rūşenī, Gülşenī, Ḥayālī, ‘Alī

Hem Timūrtāş, Şāhin-i Cebelī,

[11] Şeyḥ Ḥasan-ı aḥsen-i meşāyih-i Mışr

Yedilerdür bular ḥafī vü celī [12]

Erbāb-ı zevḳ u ‘irfānuñ ma‘lūmı ve aşḥāb-ı şevḳ u vicdānuñ [13] mefhūmı ola ki maẓhar-ı ḥaḳāyık-ı Meşnevī ve maẓhar-ı daḳāyık-ı [14] Ma‘nevī kudvetü’l müeyyedīn ve ‘umdetü’l muvaḥḥidīn maṭla‘-ı envār-ı [15] Rūşenī Ḥazret-i İbrāhīm el-Gülşenī, nevvera’llāhu merḳadahu’s-senī, ol [16] ‘aşrdaki eşrār-ı diyār-ı ‘Acem’den firār idüp bu dārü’l-emān Mışr’a [17] gelüp cāmi‘-i mezkūrda ḳarāra niyet eylediler. Ve hücre-i ma‘hūdede [18] bir erba‘ın tekmlinden şoñra müstes‘id-i reşād olan sālīkīn [19] irşāda başladılar. Günden güne meclis-i şerīflerinde nūr-ı hidāyetüñ [20] āşār-ı zuhūrı enver ve ezher ve aḥbāb ve aşḥābuñ keşret ve iştiḥārı [21] nücūmdan ekşer ve berter olmağ-ıla ḥāşşeten fillāha ṭalīb olan (74a)[1] fuḳarā-yı [āgāha]¹¹⁵ ḥasbeten lillāh cāmi‘üñ ṭaraf-ı yemīninde sene toḳuz [2] yüz yigirmi altı tāriḥinde sa‘ādet birle bir sā‘at-i mübārekede [3] ḥān(ı)ḳāh-ı laṭīf bünyādına ibtidā ḳılınup sene toḳuz yüz otuz [4] birinde lūṭf u ilāhī birle itmāmı müyesser oldu. Ol sa‘at mübārek [5] fāldan bu zamān-ı ḥuceste ḥāle gelince bu silsile-i nīk-me‘āldē [6] seccāde-i siyādet ve iḳbālde ve cādde-i ḥilāfet ve istiḳlālde [7] dördinci ḥalīfedür.

¹¹⁴ Yüce Allah’ın yardımıyla.

¹¹⁵ Berlin kopyasından tamamlanmıştır.

Nitekim hâlâ pîrleri ve zâhir ve bâtında [8] mu‘în ve zâhîrleri olan Şeyh Hasan Efendi hazretleri [9] ‘ināyet-i Hudā ve himmet-i enbiyā ve evliyā birle hālîfetü’l-hulefā olup [10] seccāde-i irşāda cülûş itdüklerinde, fuḳarā bey‘atlerin tecdîdden soñra [11] meydānların termīm ittürüp bir mihrāb-ı cedīd bünyād ittürdüklerinde [12] el’ān tarīkatçıleri olan dervīş ‘Ubūdī bendeleri didügi [13] târiḥde hân(ı)kâhuñ bünyādına ve pîrleriñ tedbîr ve taşarruflarınıñ [14] kemāl-i i‘tikād ve i‘timādına bu vech-ile işāret itmişdür. Târiḥ:

[15] Bu Mıṣr cāmī‘ içre sulṭān-ı ehl-i ḥalvet

‘Uṣṣāḳa kıldı bünyād bir hân(ı)kâh-ı ‘uzlet

[16] Aḥmed ‘Alī bu dört er çün çār-yār-ı hazret

Ol Rūṣenī-i enver ol Gülşenī-i ezher

[17] ‘Ahdinde kıldı da‘vet ḥalkı Cenāb-ı Ḥaḳḳ’a

‘Ayne’l-yaḳīne irdi erbāb-ı ehl-i şafvet

[18] Devr-i Ḥasan’da meydān ta‘mīri lāzım oldu

Maşruf-ı himmet itdi aşḫāb-ı dīn ü devlet

[19] Bir bende-i ḥaḳīrin dünyāya kıldı mālīk

Ma‘nī yüzinden aña ‘arz oldu resm-i ḥizmet

[20] Dergāh-ı pīre ḥizmet ‘izzetdürür çü bildi

Yapdı laṭīf mihrāb meydān olup meremmet

[21] Çün kim kemāle irdi didi ‘Ubūdī târiḥ

Āyini pāk meydān-ı mihrāb-ı ehl-i sünnet

(74b)[1] Hakkü'l inşâf rub' -i meskûnı seyâhat tarîkı-ile geşt ü güzâr [2] iden ehl-i başîret ve îkân bunuñ gibi âyîn ü erkânı pāk âsitâne ve [3] ve meclis-i zıkr ü mecmâ'-ı 'irfân görmediklerine i'tirâf idegelmişlerdür. [4] 'Arab ve 'Acem ve Rûm'uñ erbâb-ı hâcâtı şıdk u ihlâş birle her ne [5] murâd için gelüp münâcât kılsa 'inâyet-i Hâk ve himmet-i enbiyâ ve evliyâ(yı) [6] muhakkağ birle tîr-i du'âsı hedef-i icâbete irüp zâhir ü bâtın maşşudâtına [7] vâsıl olup şûrî ve ma'nevî 'ulüvv-i derecât hâsıl olduğına [8] iştibâh yokdur. Pes faẓl u ihsânı hâşş ü âma şâmil ve [9] feyz-i bî-imtinânı cümle-i enâma kâmil yetişdüğü-çün Sulţân [10] Müeyyed'üñ câmi'-i zıkr-i bünyâdı 'ağabince kuṭb-ı dâ(y)'ire-i Rûşenî [11] Hâzret-i İbrâhîm Gülşenî menâkıbından veled-i şulbi ve ma'nevîleri [12] Hayâlî Efendi hâzretleri ki güyegüsi ve halîfesi merhûm ve mağfur [13] Muhyî Efendi hâzretleridür. Bu dâr-ı fâniden cinânâ irtihâli târihi:

[14] Şehîd-i 'ısk-ı cânân oldı Muhyî

Mısrâ'-ı kâmilü'l-evzânıdur. [15] Pîr-i şâhib-i tenvîrinüñ emr-i vâcibü'l-imtişâlleri birle cem' eyledüğü [16] *Ṭabâkât-ı Halvetiyye*'si üslûb u tertîbi üzere birkaç menkıbe [17] taḥrîr olunmak münâsib görüldi. Tâ kim 'aşk u muḥabbet üzre [18] tâlib-i faqr u fenâ olan fuḳarâya ve şevk u istikâmet-ile gelüp [19] şafâ-yı dil ve ğınâ-yı ḳalbe râğib olan aşḫâb-ı luṭf-ı vefâya [20] izdiyâd-ı şıdk u meveddet ve bâ' iş-i irtifâ' merâtib-i dünyâ ve âḫiret [21] ola. “*Es-selâmu 'alâ menittebe'a'l-hüdâ.*”¹¹⁶ Ma'lûm ola ki bu şufûf-ı erbâb-ı (75a)[1] mücâhede ve şunûf-ı aşḫâb-ı müşâhedenüñ cüyüş-ı şâhib-cüş [2] ve hurûşuñ üslûb-ı laṭîf ve mergûbları 'âsâkir-i selâtin-i İslâm [3] nîk-i aḳkâm tertîbi gibi bir muḳaddeme ve cenâheyni ve ḳalb [4] âyîni üzre sevḳ olunup itmâm buldı. Ve Gülşenî hâzretleri bu 'asker-i [5] zafer-rehbera maḳâm-ı ḳalbde vâkı' olmağın menâkıb-ı şerîfleri on [6] taḳallüb birle taḳlîb olundu.

¹¹⁶ “*Selam hidayete tâbi olanlar üzerine olsun.*” Tâ-Hâ, 20/ 47.

Evvvelki taḳallüb ehl-i âşk ve şevḳuñ [7] maḥdūmı Ḥazret-i Mevlānā Celāleddīn-i Rūmī, ḳaddesallah sırrāhu ve [8] ce‘alnā birrihi ve ‘izzihi, Gülşenī kelimesine işāretleridür. İmām-ı senī [9] Şeyḫ İbrāhīm Gülşenī āleyhi raḥmetullāhi’l Ġanī, ‘ālem-i şübūtdan [10] vücūda gelmezden üç yüz yıl öñdin kâşif-i esrār-ı ‘ulūm-ı Mevlānā-yı [11] Rūm, efaḍanallāhu min berekātihi ve a‘āde ‘aleynā min küşūfātihi,¹¹⁷ [12] buyurmuşlardır:

Ġazel-i Mevlānā:

Dīdem ruḥ-ı ḥûb-ı Gülşenī rā
[13] Ân çeşm ü çerāğ -ı Rūşenī rā¹¹⁸

An kıble-i secde-gāh-ı cān rā
[14] An ‘ışret ü cāy-ı eymenī rā¹¹⁹

Dil goft ki cān sipārem ān cāh
[15] Be güzārem ve menī rā¹²⁰

Cān hem be semā‘ ender āmed
[16] Āğaz-ı nihād kef zenī rā¹²¹

‘Aḳl āmed ve goft men çe gūyem
[17] İn baḥt-ı sa‘ādet-i senī rā¹²²

¹¹⁷ Allah, bizi onun bereketleriyle feyizlendirsın ve onun keşiflerini bizim üzerimize döndürsün.

¹¹⁸ Güzel yanaklı gül bahçesini gördüm, gözü ve mumu parlak olanı gördüm.

¹¹⁹ O can secdegâhının kıblesini gördüm, o emniyet yeri ve eğlence meclisini gördüm.

¹²⁰ Gönül dedi ki; oraya canımı göndereyim, varlıktan ve kendimden geçeyim.

¹²¹ Can da sema ederek geldi ve el çırpmaya (alkışlamaya) başladı.

¹²² Akıl geldi ve ben ne diyeyim dedi. Bu, mevkisi kutlu olan bahtın yeridir.

Hâmuş kün ve fenn-i hāmūşī gır

[18] Be güzār tu lāf-ı pür fennī rā¹²³

Zīrā ki dil est cāy-ı eymān

[19] Der dil mī dār mü ’minī rā¹²⁴

İkinci Takallüb ba‘zı ābā ve ecdādının [20] aḥvālī: Şeyḥ İbrāhīm Gülşenī ibn Mevlānā eş-Şeyḥ Muḥammed bin Mevlānā [21] Ḥacī İbrāhīm ibn eş-Şeyḥ Şehābuddīn ibn Aytoğmış ibn Günütoğmış **(75b)**[1] ibn Kutluoğmış ibn Oğuz raḥimehumullāh. Yedi ataya dek Oğuz [2] neslinden olduğına kitāblarında işāret itmişdür ve Oğuz [3] vāzı‘-ı lisān-ı Türkīdür. Ve Gülşenī merḥūmun vālidesinün nāmı [4] Hediyyetullāh¹²⁵dur, ki babası Şerefüddīn’e vākı‘asında dirler ki [5] saña bir kız hediye virildi. Ol sebebden nāmını Hediyyetullāh [6] kodılar. Dāyim şāyime ve ‘ibādetde kâyime imiş. Ve dünyā zīnetinden [7] berī olup on ikiden yukarı ‘adedi bilmez imiş. Ve şeyḥ [8] iki yaşında iken vālidesi merḥūm olmuş. ‘Ammūsı Seyyid Alī [9] elinde yetim kalmış ol daḥı terbiyetine tālīb olup sünnet [10] üzere beslemiş. Dedesinden ve atasından mübālağa kitāb [11] degmiş. ‘Ammūsı kitābları isti‘āreye virmiş zāyi‘ olmağın. [12] Beş yaşında iken anası ve dedesi mezārlarına varup der-āğūş [13] idüp tazarru-ıla ağlar imiş. Ve dirler imiş ki: “Siz Ḥaḳḳ’a qarībsiz [14] Ḥaḳḳ ta‘ālādan baña ‘ilm-i ledün isteñüz tā ki kitāba muḥtāc olmayam [15] veyāhud yanuñuza da‘vet eyleñ tā dünyā bilmekden ḥalāş olam.” [16] İşidenler ta‘accüb iderler imiş.

Üçüncü Takallüb kendünün şıgar-ı [17] sinninde olan umūr ve ‘Acem’de Sultān Ḥasan ve Sultān Y‘aḳūb [18] ve Kādī Īsā ve sāyir selāṭin ve meşāyih ve ‘ulemā ile zuhūri [19] i‘lānındadır.

¹²³ Sus ve sessizlik ilmini tut, çok sanatlı söz ilminden geç.

¹²⁴ Zira ki gönül imanın yeridir, gönülde iman vardır.

¹²⁵ Allah’ın hediyesi.

Ma' lûm ola ki ol sulţân-ı pîrân ve bürhân-ı [20] habîrân ol cûvân iken pîr-vâr ve pîr iken cûvân-girdâr [21] mazhar-ı füyûzât-ı Ğanî Şeyh İbrâhîm Gülşenî nevvera'llâhu merķadahu's-senî (76a)[1] yedi yaşımdan on yaşına varınca leyâlî-i müteberrikenüñ şabâha dek [2] ihyâsını terk itmemiş ve ol eyyâmda tarîķ-i lehv [ü] lu'ba gitmemişler. Ol [3] ecilden 'ammûsı Şeyh Seyyid 'Alî ile her ne meclisde cem' olsa şeyhden [4] ziyâde Gülşenî'ye hürmet ve ri' âyet kırlurlar imiş. Ve ceddinüñ sırrını [5] anda hâzır bulurlar imiş. 'Ammûsı dağı küllî i' tibâr ider imiş. Ve [6] ol diyâruñ götüri halkı Gülşenî'nüñ kavlı ü fi'l ü hâlini [7] fâl tutup andan maķşûd u murâdâtlarına intikâl iderler imiş. [8] Menķûldür ki çün Gülşenî rahmetullah 'aleyh dört yaşında [9] “*Ve's-semâ'i zâti'l burûc.*”¹²⁶ 'urûc idüp yevm-i mev'ûd gibi şâhîde [10] meşhûd-i müşâhede ider. Ya'ni çünki kendi kendi ile hatm [11] idüp Türkî kitâblardan tefsîr, hadîş lezzetin alır. Umûr-ı 'âmmeye [12] riyâzetde ilâhiyyâtuñ te'sîrini ve 'akliyyât ile nakliyyâtuñ [13] takrîrini mufaşşalan bilmek içün ol baħr-i 'ulûm-ı rabbânî bî-ihtiyâr [14] Mâverâü'n-nehr'e 'azm ider. Çün iki gün gider 'ammûsı vâķıf olur. [15] Birkaç halîfesini bir miķdâr nesne ile irsâl ider. Ola ki [16] döndüresiz diyü sipâriş ider. Çün ki Gülşenî'ye bir şahrâda [17] irüşürler. İrakdan görürler ki bir ata binmiş bir niçe kimesneler [18] ile gider. Yakın varınca ol görünenleri görmezler ve şeyhi [19] dağı görürler ki piyâde zıkr idüp tenhâ gider. Çün selâm [20] virüp 'ammûsı peyâmını ırgürürler ve dönmesini recâ iderler. [21] Gülşenî rahmetullah dir ki “Tâleb-i 'ilmden ve tarîķ-i Hâķ'dan rücû' (76b)[1] câyiz midür ki baña bu teklîfi idersiz.” Halîfeler dirler ki “Bu maķule [2] uzak sefere tenhâ piyâde gitmek tâze kimseye 'usretdür.” Gülşenî [3] dir ki “Benüm refîķum Allah'dur. Ve ba'zı refîķlerimi görseñüz dağı [4] hayâl añlarsız ve benüm dünyâ merkûbumdur. Âhîret 'azmine ki [5] “*Ni'me'l-ma'ıyyeti'd-dünyâ ferkebühâ belâ'an li'l-âhîreti.*”¹²⁷ Dirler ki “Libâs ve azıķ [6] lâzımdur.” Dir ki “Benüm libâsum ve zâd u zevâdum taķvâdur ve kefilüm [7] ve vekilüm Allah ta'âlâdur.” Çün hulefâ 'âciz

¹²⁶ “*Burçları olan gökyüzüne yemin olsun ki.*” Bûrûc, 85/1.

¹²⁷ “*Dünya ne güzel bir binektir. Ahiret için ona bininiz.*” Hadîs-i Şerîf.

kalup şermende olurlar. [8] ‘Ammûsı irsâl ittüğü esbâb ve hârelîğı ‘arz iderler. Bir habbesini [9] kabûl itmeyüp ve ol niyyet-i hayrdan rücû‘ itmeyüp müteveccih olur. [10] Çün Tebrîz’e irişür Uzun Sultân Hasan’uñ kâdî ‘askeri [11] ve cümletü’l-mülki olan Mevlânâ Hasan ile mülâkât ider. [12] Zât-ı şeyhde küllî isti‘dâd müşâhede idüp oğul idinür [13] ve dir ki “Mağşûduñ eger ‘ilm ü ‘irfân ise benüm cemî‘-i mülâzımlarum [14] senüñ taht-ı emründe olsunlar. Her ne ‘ilm ki istersen ehli-ile [15] tahşîl ü mübâheş eyle.” diyicek ‘azîmetini fesh idüp anda [16] qalmış. Çün Kâdî Hasan, şeyhüñ şadâkat ve ‘iffet ü ‘adâletini [17] ma‘lûm idinür. Ekşeriyyâ kendi pâdişâh-ıla olmağın cemî‘-i [18] mülâzımları ve hükûmet emrini şeyhe tefvîz idüp mühri [19] teslîm kılmış tevki‘i yazmasına emr itmiş. Şeyh dağı hizmetinde [20] kayım olmuş. Meger bir kâdiye vâki‘ olsa ki anı serîr-i sa‘âdete [21] ‘arz ide idi. Umûr-ı şer‘ de cereyân ve istikâmeti olup (77a)[1] bir nesneye tab‘ı olmayup Haqq’ı koyup bâtla meyl itmeyem diyü hükmd e [2] taharrî idüp hâzer üzere imiş.

Dördinci Takallüb [3] Dede ‘Ömer Rüşenî hazretlerine ittişâli ve şarkda vâki‘ olan ba‘zı [4] ahvâli ‘irfânındadır.

Bâ‘ış-i intişâr-ı envâr-ı Rüşenî ve sebeb-i [5] i‘tibâr-ı âşâr-ı Gülşenî. Meger Sultân Hasan’uñ bir tâlib birâzeri [6] var-ıymış ki hemîşe ehl-i Haqq’-ıla yâr imiş. Dâyimâ ehl-ullah ile enîs [7] ve celîs nâmı Üveys imiş. Sultân aña Qarabağ etrâfında bir ülke [8] virmiş imiş. Ol Dede hazretlerine bulaşup, inâyet idüp halvetine [9] girmiş imiş. Çün Tebrîz’e birâzeri Sultân Hasan’ı görmege gelür. [10] Sultân anuñ başında Dede hazretlerinüñ tâcın görür. “Bu kimüñ kisveti- [11] dür?” diyü su‘âl eyler. Biraz Dede hazretlerinüñ evşâf-ı hamîdesinden [12] zıkr idüp anlaruñ kisve-i müteberrikeleri olduğini beyân ider. Bu kerre [13] görmezden evvel Üveys-vâr ‘âşık olur. Andan Kâdî Hasan’uñ hüsn-i [14] müşâveresi-ile armağanlar virüp mektûbla da‘vet için Şeyh [15] İbrâhîm’i irsâl iderler ki meşâyıñ hürmet ve âdâbını ol bilür [16] diyü. Pes çünki Dede hazretlerinüñ meclisine irişüp hâk-i pâyine yüz [17] sürer.

Bî-ihtiyâr bir hâlet hâşıl olur ki kendüyi mahv idüp [18] şeyhüñ muhabbetini işbât ider. Pes ref -i zulmet idüp nûr-ı haqîkîye [19] vâşıl olur. “*Efemen şeraha’llâhu şadrehu li’l-islâmi fe huve ‘alâ nûrin* [20] *min Rabbihi ?*”¹²⁸ ma’ nâsın hâşıl kılur ve fûrûğ-ı mihr-i Rûşeniden [21] arz-ı vücûdı müstağnî olup “*Ve eşrekatî’l-arđu bi nûr-i Rabbihâ.*”¹²⁹ (77b)[1] ziyâsı cümle vücûdı arzına şâmil olur ve kendüyi nîst mazharı [2] bilüp “*Men ‘arefe nefeshû fekad ‘arefe Rabbhû.*”¹³⁰ ‘irfânında kâmil olur. [3] Çün Aydın ilinüñ şâhınüñ güneşden aydın mâhınüñ dergâhına [4] rû-sûde olur. Kendüyi rübûde bulur. Bî-ihtiyâr tevbe kılur [5] ve anı sa’âdet-i dünyâ ve âhîret bilür ve hâlvet ve zîkr ü riyâzete [6] meşğûl olur. Az zamânda ba’ zı maşşûdını hâşıl kılur. [7] Çün sulţân-ıla hûkûkını zîkr ider. Ve irsâl ittügi ahvâli [8] i’lâm ider. Dede hâzretleri buyurur ki “*El umûru merhûnetün bi evkâtihâ ve’zzuhûru maqrûnetin bi miķâtihâ.*”¹³¹ Şimdi kışdur¹³² ve fuķarâya [10] sefer müşkildür ki ķar ve yağmur hâyildür. “*El’uzru ‘inde kirâmennâsi maķbûlün ve’l-bâķî ‘inde’t-telâķî.*”¹³³ diyü cevâb virdi. Şeyh çün [12] hâzretlerinden bu kelâmı işitdi. Teblîğ-i risâlet için sulţâna [13] dönüp gitdi. Çün Tebrîz’e irdi. Kâdî Hasan’la Sulţân Hasan’a [14] girdi. Dede hâzretlerinüñ haberin virdi. Ol eşnâda hârâret-i [15] zîkrden şeyh günde bir koyun yer idi. Hatta bir kerre tamâm bişmege şabr [16] itmeyüp koyun kebâbı yiyüp yine ta’âm istemiş ve bu kadar ekl ile [17] yine niçe günler geçüp teķazâ itmez imiş. Ve uyumayup abdesti [18] şınmaz imiş. Çün nâr-ı hârâreti işâret-i beşâret ve mürşid ile inârete [19] tebdîl imiş. Az zamânda taķlîl-i riyâzet-ile on günde bir kerre yemeği [20] ve kelâm-ı dünyâ söylemeyüp ma’nâ-yı kelâm nefsinı tekmîl itmiş. Ol [21] eşnâda Tebrîz’de ‘azîm kış olup hâķ hareketden ķalmış. Şeyh her zamân (78a)[1] bir çeşmeden ğusl idüp teheccüd ve şabâh namâzın ķılar imiş. Analığı [2] bir hâtûn var-

¹²⁸ “Allah’ın göğsünü İslam’a açtığı böylece Rabb’inden bir nur üzere bulunan kimse kalbi imana kapalı kimse gibimidir?” Zümer, 39/22.

¹²⁹ “Yeryüzü Rabb’inin nuruyla aydınlanır.” Zümer, 39/ 69.

¹³⁰ “Kendini bilen Rabb’ini bilir.” Hadîs-i Şerîf.

¹³¹ İşler vakte bağlıdır, olayların zuhuru ise kendileri için belirlenen zamanda gerçekleşir.

¹³² Kelime metinde kayddur olarak yanlış yazılmıştır. Menâķıb-ı İbrâhîm Ğülşenî adlı eserden doğusu yazılmıştır.

¹³³ İyi insanlar katında özür kabul görür.

ımiş. Bir niçe kerre tecrübe etmiş ki on yedi gün yemek yememiş. [3] Ġāyet za‘if olmuş. Şöyle ki kemikleri şayılup tamarları ve sinirleri [4] nümāyān olmuş. Ammā şol mertebe küşūfāt ve taşarrufāt el virmiş ki [5] her kim muķābil olsa aḥvālını bi’t-tafşıl beyān idüp kimine luṭf-ıla [6] naşlḥat ve kimine ķahr-ıla şiddet ider imiş. Ma‘lūm ola [7] Dede ḥazretleri daḥı va‘desi muķtezāsınca Tebriz’e gelüp bir müddet [8] sultān ile müşerref olduğdan soñra Sultān Ya‘ķūb, Dede ḥazretlerinüñ [9] fuķarāsı içün mescid ve zāviye ve ḥücerāt yapmış. Henüz yapu esbābı [10] içinden çıķmadın Dede ḥazretleri şeyḥe dimiş ki “Bu esbāb u aḥşāb [11] çıķmağa ḥaylī müddet gerek. Fuķarānuñ ictimā‘ı tefriķa bulur.” Şeyḥ [12] buyurmuş ki “Siz bir avuç toprağı taşra atuñ, ben bir taş ı atayum [13] fi’l-ḥāl pāk olur.” Fi’l-vāķi‘ eyle etdükde dervişler ve şeyḥüñ [14] ḥizmet-kārları üç sâ‘atde pāk itmişler. Naķl olunur ki yalnız [15] toprağın bir ayda niçe yüz ırğadı çıķarmağa ķadir olmaz imiş. Sultān [16] Ya‘ķūb gelüp gördükde Dede’nüñ ayağına düşüp tecdīd-i inābet [17] ider.

Menķūldür ki Şeyḥ İbrāḥīm Ḥazretleri büyük oğlı Derviş [18] Meḥmed’e sipāriş ider ki, zühr vaķtinde iki sini ḥelvā ile bir a‘lā [19] seccāde getürüp Dede Ḥazretleri’nüñ ḥāk-pāyı üzere döşeye. [20] Nā-gāḥ Dede ḥazretleri meclisde kelimāt ider iken buyurmuş ki [21] “Bu Tebriz’de muḥabbet da‘vāsın ider çok ammā bir şādık yok ki gelüp (78b)[1] tekyemüzi mübārek eyleye.” Henüz sözini itmām itmedin şeyḥüñ oğlı [2] Derviş Meḥmed ḥelvā ve seccāde ile gelüp “Mübārek olsun.”dir [3] ve du‘ā ider. Ḥuzzār cümle ta‘accüb iderler. Dede ḥazretleri ba‘de’du‘ā [4] şeyḥe nazar idüp buyurur ki “Sen bize bir a‘lā seccāde virdüñ. Biz [5] saña daḥı a‘lāsını virelüm.” diyüp, Seyyid Yahyā Ḥazretlerinüñ seccādesi [6] imiş, anı kendülere teslīm iderler. Ve du‘ā iderler. Buyurmuş ki dāyimā [7] şeyḥüñ seccādesini şol cānibinde kendünüñ yanında döşeyeler. [8] Eger sultān daḥı gelürse nev‘-i diğeri itmeyeler. Pes fuķarā buğz u ḥased [9] idüp ba‘zısı ol günde şeyḥüñ seccādesini seriķa idüp [10] ğayrı seccāde ķorlar ki bilmeyüp anı zan ideler. Şeyḥ seccādeye nazar [11] ittükde buyurmuş ki “Bize seccāde-nişin ma‘nāsı gerek. Seccāde şūret [12]

ehliñündür.” İttifak Dede hazretleri vakıf olur buyurur ki “İbrâhîm [13] seccâde senüñdür. Gelecek haftada kendü mâluñ-ıla al.” Pes ol sârik [14] ol hafta da intikâl ider. Şeyh mezâddan şatun alup Dede [15] hazretlerine getürüp tekrâr du‘â alurlar. Andan Dede hazretleri [16] mübârek başın kaldurup buyurur ki “Dervîşân bugünden sonra [17] cümleñüz vâkı‘añuzı Şeyh İbrâhîm’e ‘arz eyleñüz. Her kim ki [18] anuñ mişkâtinden nûr iktibâs ider, Rûşenî’yi bulur. Hâliyâ [19] tarikat muktezâsınca cümleñüzüñ umûrî añâ tefvîz olundı. [20] Tafşilini bir aydan sonra işidesiz diyüp Fâtihâ okurlar. [21] Andan fuqarâ, cümle şeyh İbrâhîm’üñ elin öperler ve Dede hazretleri (79a)[1] halvetine girer. Şeyh dahı hayret-ile evine girer. Birkaç günden sonra [2] Dede hazretleri şeyhi taleb iderler. Şeyh gelür. Dede hazretlerini [3] muhtaızır görür. Bir miqdâr kelimât ve murâkabe ve Yâsîn’den sonra şeyh [4] urup diñler. Âhir nefesinde bu âyeti okur: “*Elâ inne evliyâ‘allâhi* [5] *lâ havfun ‘aleyhim velâhum yahzenün.*”¹³⁴ kâddesallâhu ta‘âlâ sırrahü’l-hafıyye ve [6] rahmetullâhi ‘aleyhim rahmeten vâsi‘aten.

Beşinci takallüb ba‘d-i [7] Rûşenî, Gülşenî’nüñ seccâde-i kutbiyyetde kararî ve istiklâli. [8] Çünkü merhûm ve mağfûr Hazret-i Rûşenî intikâl itdi. Hazret-i [9] Gülşenî emrine imtişâl itdi. Ba‘de’l-‘azâ irşâd-ı hulefâ ve dervîşâna [10] iştiğâl etdi. Nakl olunur ki merhûm Gülşenî hazretlerine [11] Dede hazretleri dimiş ki “Çün Seyyid Yahyâ ‘aleyhi’r-rahme ve’r-rızvân [12] bu ‘âlem-i fâniden ol ‘âlem-i bâkîye rihlet etdi. Evlâd-i kirâmına [13] ol mertebe ri‘âyet iderdüm ki rızâlarından taşra olmaz idüm. [14] Hattâ olduğum şehrde olsalar inâbet itmek isteyen dervîşi evvelâ [15] anlara havâle iderdüm. Pes Gülşenî hazretleri buyurur ki [16] “Bu takrîr bize ta‘lîm olmağın, çünkü Dede hazretleri intikâl [17] itdi.” Meger vüzerâ tedbîri ile Dede’nün evlâdına intikâl iden [18] arkları teftişe gönderüp muzâf olan ziyâdei(yi) kaldurup [19] cefâ itmişler. Yüz yetmiş biñ kara akçe olur imiş. Muhaşşılar isteyüp

¹³⁴ “Bilesiniz ki, Allah’ın dostlarına korku yoktur; onlar üzülmeyecekler de.” Yunus, 10/62.

[20] Dede'nün mu'amedlerini 'azāb ile incitmek isterler. Pes Dede'nün [21] evlādı Seyyid Aḥmed Ḳaramānī ḥalīfeyi Şeyḥ Gülşenī ḥazretlerine (79b)[1] irsāl iderler ve aḥvālī yazar. Şeyḥ ma'lūm itdügi gibi ılgar ile [2] Tebriz'den Ḳarabağ'a varur ki sulṭān anda kıslamış imiş. Ḳādī [3] 'İsā'ya mülākī oldukda hemān ba'de's-selām dir ki (Beyt):

[4] Rūşenī'nün gönli bir ḳandıldür rūşen delīl

Pūf dime yanar [5] burūtuñ ḥāzır ḳandīl baş

Bu beyti bi'l-bedihıye diyicek. Ḳādī 'İsā [6] ta'accüb idüp ta'zīm ve tekrīmden şoñra “Bu ılgara sebep ve bu beyti [7] bī-taḳrīb okumağa bā'ış nedür?” diyü istifsār ider. Şeyḥ daḥı [8] dir ki (Ḥadīs): Ḳāle Resūlullāhi, şallallāhu ta'ālā 'aleyhi ve sellem, [9] ‘*Evlādünā ekbādünā.*’¹³⁵ Merḥūm Dede Rūşenī'nün naḳd-i gönline ṭoḳunmaḳ [10] evlādını incitmek degül midür?” didi. “*İnne [baṭşe] rabbike le şedīd.*”¹³⁶ den ḥavf [11] itmez misiz ki vezīriñüz Dede ḥazretlerinün vereşesi üzerine muḥaşşıllar [12] koyup incidürler imiş.”diyicek ḳādī hemān ḳalḳup Sulṭān Ya'ḳūb'a [13] müteveccih olur. Ve meşṭūr olan beyti şeyḥ ḥazretlerinün ḥaṭṭı ıla [14] alup gider. Meger Sulṭān ılgar-ıla şeyḥün geldügin işitmiş imiş. [15] Ḳādīyı gördügi sâ'at dir ki “Tañrı abdālī gelmiş bize ne ḥizmet [16] buyurur.”diyicek ḳādī, beyti sulṭān ḥazretlerinün eline virür ve aḥvālī [17] beyān ider. Sulṭān gāyet-ile vezīrlere bī-ḥuzūr olup 'azl [18] itmek ister. Ḳādī buyurur ki “Azl cāyiz degüldür. Zīrā şeyḥün ḥāṭırı [19] rencīde olur. Ancaḳ evlāduñ ḥāṭırına ri'āyet eyleñ.” diyicek sulṭān [20] Ya'ḳūb daḥı iḥsānı 'ādeti üzere ma'-ziyādetin idüp bir muḳarreb [21] begi ile ḥükm gönderür ki muḥaşşılları şimdiye degin her ne aldılar ise (80a)[1] girü bī-ḳuşūr Dede'nün evlādına vireler ve min ba'd ayruḳ kimesne anlaruñ [2] evlādına ve razaḳalarına daḥl ve ta'rruz itmeyüp izāfeleri-ile kendülere [3] eyleyeler. Ve daḥı nice lūṭflar izāfe itti.

¹³⁵ “Çocuklarımız dertlerimizdir.” Ḥadīs-i Şerīf.

¹³⁶ “Şüphesiz Rabb'inin yakalaması çok şiddetlidir.” Būrūc, 85/12.

Faşl: Menkûl-i maḳbûl-i [4] medlûl-i ma‘ḳûl; Kızılbaş-ı evbaşuñ nîranından Şeyḥ İbrâhîm [5] Gülşenî¹³⁷ ḥalâş olmasına Mevlânâ Hudâvendigâr dîvânında bir vech-ile [6] işâret itmişdür.

Mevlânâ Rûmî:

Yek-i âteş bedîd âyed ki ‘âlem râ [7] hemî sūzed

Ez ân âteş ḥalâşî hem zi-İbrâhîm mâ başed ¹³⁸

Ḥazret-i [8] Şeyḥ, Kızılbaş zühûrundan evvel vâkı‘ada görür ki Şîrvân [9] tarafından âteşden bulutlar Tebrîz’e ḥavâle olup Sultân Ḥasan’uñ [10] iklimi üzerine perâkende¹³⁹ olup Ḥorasan’a daḥı ḥavâle olur. [11] Pes şeyḥ ta‘bîr eyler ki “Zulm ‘âleme yayılır. Bir cānibe firâr [12] itmek gerekdür.” diyüp cümle tevâbî‘ne göçüñ diyü emr ider. [13] Ammâ ehl ü ‘ıyāl mānî‘ olup el ile ḳara gün düğün [14] bayramdur, şabr evlâdur diyü men‘ iderler. Ḥazret-i Şeyḥ bî-iḥtiyâr [15] bu âyeti okur: “*Velâ yenfe‘aḳum nuşḥî in eradtu en şîḥâlekum* [16] *in kânallâhu yurîdânu yuğviyeküm ve ileyhi turce‘ün.*”¹⁴⁰ diyü bu âyât-ı kerîmeyi [17] daḥı tehdîd ider. Ve andan soñra şeyḥ ḥazretleri ‘ıyâline tenbîh [18] ider ki “Kimseden emānet almañuz. Zîrâ benüm vâkı‘am elbette [19] zühûr ider ki bir zâlim pâdişâh ḥalḳuñ māl u menâlini ğaşb [20] idüp niçe teftişler itse gerek.” Vâkı‘a Bayındır¹⁴¹ beglerinüñ [21] ḥâtûnları “Şeyḥüñ evi emndür.” diyü ḥaylî cevâhirden şeyḥ vâkıf (80b)[1] degül iken

¹³⁷ Metinde “*hamâş*” olarak yanlış yazılan bu kelimenin *Menâkıb-ı İbrâhîm Gülşenî* adlı eserden doğrusu yazılmıştır.

¹³⁸ Âlemi yakan bir ateş göründü. O ateşten kurtulan bizim İbrahimimiz oldu.

¹³⁹ Metinde “*perîşân*” olarak yanlış yazılan bu kelimenin *Menâkıb-ı İbrâhîm Gülşenî* adlı eserden doğrusu yazılmıştır.

¹⁴⁰ “Eğer Allah sizi azdırmak istiyorsa, ben size öğüt vermek istesem de öğüdüm size fayda vermez. (Çünkü) O sizin Rabbiniz’dir. Ve (nihayet) O’na döndürüleceksiniz.” Hûd, 11/34.

(Metinde “*yu‘azzibeküm*” olarak yanlış yazılan kelimenin doğrusu “*yuğviyeküm*”dür. Müstensihinin ezber bilgileri ile yazmış olmasından kaynaklandığını düşündüğümüz bu tarz yanlışlar, birkaç yerde göze çarpmaktadır.)

¹⁴¹ Metinde “*bâbende*” olarak yanlış yazılan bu kelimenin *Menâkıb-ı İbrâhîm Gülşenî* adlı eserden doğrusu yazılmıştır.

‘ıyāline emānet virürler ki şoñra girü aluruz diyü. Ol [2] dağı hātırlar-ıçün qābūl ider. Ammā şeyhe zāhır bildürmezler ki şeyh [3] emānet almaqdan men‘ itmiş imiş. Ve Tebriz’e tā‘ün düşmegin [4] şehir halkı gidüp ekābir hemān birer hıdmet-kār ile qalmışlar. Ve şeyhūñ [5] ‘ıyāli dağı gitmiş. İttifāq şehir tenhā qalmış. Bu ecilden bir ālāy [6] evbāş ve qallāş peydā olup her gice bir evi gāret iderler-imiş. [7] Esbābların alup buldukların qatl iderler imiş. Ol eşnāda [8] köyden şeyhūñ ‘ıyālinden haber gelür ki “Ebette gelüp oğluña [9] yetiş ki kimse gelüp bizi yoqlamaz.”dimiş. Şeyh dağı evde bir hıdmet-kār [10] koyup gider. Ol bed-baht maḥallde hırsuzlar ile baş qoşup [11] şeyhūñ evinde olan emānet esbābların anlar ile çıkarmış. Şeyhe [12] dağı köyde bunlaruñ ḥālī hātıra virmiş. Bir mu‘ temed göndermiş ki [13] kendü esbābını tafahḥuş ide. Gelüp görmüş ki cümlesini almışlar. [14] Çün ol bed-bahtdan su‘āl eyler. Ol inkār idüp dir ki “Ben [15] bunda esbāb var idüğün bilmezdim. Yoḥsa her gün yoqlardum. [16] Pes ol emin olan hıdmet-kār şeyhe haber virür ki esbāb [17] seriḳa olunduğın, şeyh dağı atlanup gelür. Ol evde qoduğı [18] qara yüzlüyü, ki adı Qanber imiş, getürüp celāl ile eydür ki [19] “Şahīḥ söyle bu Müslümanluğūñ emānetini kim aldı?”diyicek bī- [20] ihtiyār dimiş ki “Maḥallede olan ba‘zı bed-baht kullarını izlāl [21] idüp aldılar. Ammā esbāb henüz teber-ger oğlūñ qulı yanındadır.” (81a)[1] diyicek şeyh ḥazretleri şubaşıya ve ‘aseslere haber gönderüp [2] varmışlar. Fi’l-ḥāl ol qulı ve Qanber’i der-zencīr idüp, alup gitmiş [3] ki cümle metā‘ı çıkardup şeyhe bir hıdmet ide. Fi’l-vāḳi‘ cümle esbābı [4] kendüleri yanında dağı perīşān olmamış bulup, defter ile ma‘ān [5] şeyhe teslīm idüp hıdmet ider. Ve Qızılbaş bed-ma‘āş Āzerbaycān’a [6] gitmegin esbāb şāḥibleri adamlar gönderüp emānetleri almışlar [7] ves’sselām.

Altıncı taqallüb ‘Acem’den ‘Arab’a irtiḥālīdür ve tarīkatda [8] geḥen ahvālī devrānındadır.

Menkûldür ki Şeyh hazretleri [9] çün ki kendi ‘âleminde “*Lâ havfun ‘aleyhim ve lâhum yahzenûn.*”¹⁴² [10] ahiren bunda bî-havf ve hirâs-âsûde olur. Birkaç günden sonra [11] hâtırına hutûr ider ki ‘aseslerûn defterinde yazılan [12] esbâbı elbette görüp tettebbu‘ iderler diyü endîşe ider [13] ve bu fikre varur ki bu tâ(y)’ife zamânında irşâd ve inşâd olmaz ve bu [14] ‘âlemde kendüye dahı ilhâm olur ki tâlibleri irşâd itmemeğin [15] bu kavm-i dâll içinde kaldı. Egerçi teslim-i emânet-i ilâhîde ehlini [16] tettebbu‘ idüp bulup teslim itmek, saña itmek farzdur diyü küllî [17] teveccüh ider ve bu ebyât ve eḥâdişi tefekkür ider: “*Ve emmâ bi ni‘meti rabbike [18] fehaddiş.*”¹⁴³ ve kâle “*Ve izzâ* eḥazallâhu mişaka’llezîne utû ‘l kitâbe [19] li tübiyyinünnehû li’n-nâsi ve lâ tektümûn.*”¹⁴⁴ ve kâle’n-nebiyyü şallallâhu ta‘âlâ aleyhi [20] ve sellem “*Şerrü’n-nâsi men ekele vahdehu.*”¹⁴⁵ ve kâle “*Lâ ruhbâniyyete [21] fi ‘l-islâm.*”¹⁴⁶ Pes nefsinde bunu şart ider ki bu kavm-i dâlden (81b)[1] her ne belâ ile ḥalâş olursam ḥaşşeten tâlibleri irşâd ve [2] ḥakâyık-ı Raḥmânî’yi gâyib ve ḥâzıra inşâd eyleye ve ‘âmmeten mü‘minleri [3] dâlaletden hidâyete sevḳ eyleye ve her cavḳı merâtibince ve isti‘dâdınca [4] zevḳ-ile şâhib-i şevḳ eyleye. Efendi merḥûm rivâyet idüp [5] dir idi ki “Bir gice pîr hazretleri ḥalvetinde tazarru‘ idüp [6] dir idi ki ‘Yâ Rabb ba‘de’l-yevm eger ‘ibâduñ kulluğında ‘ubûdiyyet [7] kemerin berkitmez-isem emriñe muḥâlifet itmişlerden olam.’ diyü ağlardı. [8] Şabâḥ baña ve ehl-i beytine didi ki ‘*Elḥamdülillâhillezî necceynâ mine [9] ‘l kavmi’z-zâlimîn.*’¹⁴⁷

Kıt‘a:

Ḥaḳḳ ta‘âlâ hidâyet itti bize

[10] Varalum ‘azm-i rāh eyleyelüm

¹⁴² “Onlara korku yoktur ve onlar üzülmeyecekler.” Bakara, 2/38; Ahkâf, 46/13.

¹⁴³ “O halde Rabb’inin nimetini durmaksızın anlat.” Duhân, 44/11.

¹⁴⁴ “Allah, kendilerine kitap verilenlerden, ‘Onu mutlaka insanlara açıklayacaksınız, onu gizlemeyeceksiniz.’ diyerek söz almıştı.” Âl-i İmrân, 3/187.

(*Müstensih “fekad” olarak kelimeyi yanlış yazmıştır.)

¹⁴⁵ “İnsanların en kötüsü tek başına yiyendir.” Hadîs-i Şerîf.

¹⁴⁶ “İslamda ruhanlık sınıfı yoktur.” Hadîs-i Şerîf.

¹⁴⁷ “Bizi zalimler topluluğundan kurtaran Allah’a hamd olsun.” Mü’minûn, 23/28.

(*Müellifin “necânâ” olarak yazdığı kelime Kur’an’da “necceynâ”dır.)

Mısr-ı ‘ izzetde pâdişâh olalum

[11] ‘ Aşk-ıla âh u vâh eyleyelüm.

Şimden girü bize sefer lâzım oldı ki ‘*El firâru* [12] *mimmâ lâ yutağ min süneni’l mürselim*.’¹⁴⁸ Bu gün bize zâlimler her ne iderse [13] siz dağı taḥammül eyleñ ki ‘an-ḳarīb ḫalâş olmamuz muḳarrerdür.” Pes [14] muntazır şeklinde durup nâ-gâh birkaç zebâniler gelüp şeyḫi [15] alup gitmişler. Meger şâh tarafından müfettiş olan Yaralı Abdâl [16] cānibine ‘asesler varup dimişler ki “Bunda bir şeyḫ Bayundur ṭâyife-[17] sinüñ esbābını va mällarını şaḳlayup siz Āzerbaycān’da iken yine [18] şāḫiblerine virmiş.” diyüp ğamz itmişler. Pes yaralı abdāl eydür: [19] “Ol şāhuñ mālı olmuş-iken şeyḫ anı ğayra niye virür.” diyü şeyḫi [20] getürüp ‘itāb ider. Şeyḫ buyurur ki “*İnnellāhe ye’ mürüküm en tü’eddü’l-emānāti* [21] *ilā ehlihā*.”¹⁴⁹ Ben Allah ta‘ālā emri-ile ‘amel eyledüm, emāneti ehline virdüm. (82a)[1] Yaralı abdāl dir ki “Çün Hāḳ emri-ile ‘amel idermişsin, niçün [2] benüm evümde Bayundur’uñ esbābını yoḳdur didüñ?” Şeyḫ buyurur: “Ol [3] zamānıñı sizüñ ādemleriñüz maḫallede teftiş ittiler. Ben bir dervīş [4] gönderdüm Muşliḫuddīn adlu. Aña şormışlar ki ‘Senüñ evüñde [5] Bayundur’uñ esbābı var mı?’ ol dervīş ‘Benüm evümde Bayundur’uñ [6] esbābı yoḳdur.’ dimiş ve rāst söylemiş ki anuñ evi dağı [7] yoḳdur ve ben anlar ile görüşmedüm.” Pes Yaralı Abdâl şeyḫe [8] dimiş ki “Seni cümle maḫalle ḫalkı ile oda yandurmak gerek.” [9] Şeyḫ dimiş ki “İbrāhīm’uñ şanı āteş ve aña āteş şahādet-i [10] gülşen-i cennetdür ve Gülşenī olanlara bu nūr gibi rüşendür. [11] Ammā sizüñ zulm-ı ‘āmmiñüzüñ biri dağı budur ki ḫavāşşa cefā [12] ve ‘āmme-i nāsa belā ve ezā idersiz.” Pes Yaralı Abdâl ḳardeşi [13] oğlu Muḫammed nām şahşa dimiş ki “Var bu Sünniler re’īsini götür ve [14] cümle şikenceleri buña itdükden soñra yüz tümen şāh [15] içün ve yigirmi tümen benüm içün al.” diyü ṭapşurmuş. Şeyḫ şehādete [16] vāşıl olmaḳ recāsında iken, bu kelāmı istima‘

¹⁴⁸ Takat getirilemeyecek şeyden kaçmak peygamberlerin âdetleridir. (*Kelime metnimizde “*ed darrâru*” olarak yanlış yazılmıştı.)

¹⁴⁹ “Allah size mutlaka emanetleri ehli olanlara vermenizi emreder.” Nisâ, 4/58.

itdükde [17] bunu okuyup müteveccih olur: “*Qullen yuṣṣibenā illā mā keteballāhu* [18] *lenā hüve mevlānā ve ale’l-lāhi fe’l yetevekkelil mütevekkilün.*”¹⁵⁰ Çün [19] şeyh ol muḥaṣṣıl ile evine gelür. Anda şeyhün menākıbını [20] şorar. Gülşenī olduğın bilür. Meger ol muḥaṣṣıl muḫaddemā [21] Gülşenī’nün bir ḫalīfesinden inābet idüp elinden geldügi (82b)[1] kadar ri‘āyet idüp meclisinde ādāb ile oturur. Nā-gāh Qaraḳoyunlu’dan [2] Qaramanoğlu Qara Qurd nām qara köpek gelüp şeyhe sitemler idüp [3] ol muḥaṣṣıla tevbiḥler eyler ki “Seni bu sünñiler re‘īsine ‘azāb [4] idesin diyü gönderdiler. Sen ḥod buña ri‘āyet idersin.” diyüp [5] gitmiş. Ol muḥaṣṣıl daḫı mevcūd bulunan tuḥfe ba‘zı nesne alup [6] eyitmiş ki “Ehlünñüzi ve ‘ıyālünñüzi ve esbābuñuzu āḫer yere naql ittürün [7] ki bu zālimlerün şerrinden emīn olalar ve siz kendünñüz daḫı pinhān [8] oluñ ki sizlere bir zarar yetmeye.” Pes revā görüp Gülşenī ḫazretleri [9] niçe yerde külfeti ile gizlenüp durur. Lākin Yaralı Abdāl’uñ zebānileri [10] tettebbu‘ idüp başacaḫ zamānda yine Ḥaḫ ta‘ālānuñ ḫıfzında olur, [11] ḫalāş olur. Ḥattā şāhuñ lālāsı Ḥüseyn Şāḫ evinde iken başar. [12] Biiznillāhi ta‘ālā şeyḫ āḫer yire naql itmiş bulunur. Pes şāḫib-i ḫāne, [13] Gülşenī’nün ḫāk-i pāyine düşüp eydür ki “Elḫamdülillāḫ Ḥaḫ ta‘ālā bu [14] zālimlerün keydinden seni ḫalāş itti. Saña ayruḫ zafer bulamaz [15] ki manşūr ve muzaḫffersin.” demiş. Meger Gülşenī’ye Sulṭān Ya‘ḫūb [16] bir a‘lā semmūr kılı şūf virmiş imiş. Anı ḫāne şāḫibine geydürür [17] ve iḫerüde ehline daḫı şeyhün ḫātūnı geyürmiş, ammā Tebrīz’de [18] şeyḫ içün vāfir adamlar perākende itmişler ki her kim şeyḫi bulursa [19] ‘ulūfeler ve baḫşışler vireler. Çün mābeynde bir ay geçdi. Şeyḫ [20] yegenine demiş ki “Bize sefer lāzım geldi. Otuz gün gitti on [21] gün daḫı ḫaldı. Pes ba‘de’l-erba‘ın giderüz.” demek-ile yegeni ḫāfile (83a)[1] tettebbu‘ ider. Fi’l-vāḫi‘ Diyārbekr’e gider, ḫāfile bulur. Qırkıncı gün [2] ol ḫāfile ile gündüzün çıḫup gider. Gülşenī’yi arayan [3] ḫalḫuñ ekşeri rāst gelüp görmezler ki “*Ve terāḫum yanḫurūn* [4] *ileyke vehümlā yubşırūn.*”¹⁵¹ ḫıfzında olur ve ba‘deḫū merḫūm Gülşenī [5] ile oğlu Şeyḫ

¹⁵⁰ “De ki; Allah’ın bizim için yazdığından başkası bize asla erişmez. O bizim Mevlāmızdır. Onun için müminler yalnız Allah’a dayanıp güvensinler.” Tevbe, 9/51.

¹⁵¹ “Ve onları sana bakar görürsün, oysa onlar görmezler.” A’raf, 7/198.

Ahmed giderler imiş. Bu fakîre hikâyet [6] iderler ki “Babam merhûm Gülşenî ol eşnâda baña eyitdi ki ‘İy Emîr [7] eger sen havf idersen dönüp git.’ didüm ki ‘Ne havfum var [8] ne hüznüm vardır. Mâ-dâm ki sizünleim *ente lî lā hum lî*’¹⁵² buyurdılar ki [9] ‘Bensiz dahı bî-havf olası.’ Pes gönlüme bir âmin hâşıl oldu ki [10] artuk hergiz şimdiye degin gitmedi. Ol eşnâda bir Kızılbaş begi [11] bir niçe tevâbi‘ -ile râst gelüp dedi ki ‘Ol hâricî Şeyh [12] İbrâhîm Gülşenî sen misin?’ Şeyh eyitti ki ‘Ben dahîliyem.’ Şeyhe [13] eyitti ki ‘Hakîkatde biz anı araruz.’ Şeyh eyitti ki ‘Ben dahı anuñ [14] hakîkatin araram.’ Kızılbaş dedi ki ‘Sen hayvânsın, ancak.’ Şeyh eyitdi: [15] ‘Belî hayvânum ammâ hakîkat ve cevân-ı nuṭṭı araram.’ dedi ve bu âyeti okudu: [16] ‘*Ve ce‘alnâ min beyni eydihim sedden ve min halfihim sedden fe aḡşeynâhum* [17] *fehüm lā yubşirûn*’¹⁵³ ve üç kerre bülend-âvâz-ıla ‘Hû Hû’ didi. [18] Fakîr ardılmış idüm. Şeyhi kucaklayup gider idüm. Eyle lerze [19] itdi ki şandum cemî‘ ‘âlemüñ bendi bendükşesi boşandı. [20] Ol şahş cemâ‘at-ıla dembeste kaldılar. Şeyh hîç bakmayup [21] gitdi. Bir zamândan arduma bakdum. Gördüm ki ol şahşı (83b)[1] bir zulmet bürüyüp tevâbi‘ ve levâhik-ıla nâ-bûd ve nâ-peydâ olmuş. [2] Şeyh ‘Ardıña bakma ihlâşa meşgûl ol.’ diyü buyurdi. Pes [3] her kerre ki İhlâşı okurdum. Kalbümde bir nûr-ı cedîd hâşıl olurdi [4] ve emn gelürdi. Ammâ şeyh âheste ‘Hû’ dir idi. Şöyle gelür- [5] di ki hîç nefesini içerü çekmeyüp taşra çıkardı. Âhir kâfileye [6] irişemedük. Hattâ nıṣfû’l-leylde bir ‘azîm şahrâya geldük. [7] Benüm hâtıruma geldi ki, âyâ ben şeyhden cüdâ olsam belki babam [8]istirâhat iderdi ola. Ol hâlde babam baña eyitdi ki ‘Var [9] Emîr birkaç gün zâhiren benden cüdâ ol. Halk-ı ‘âlemüñ mürîd ve [10] muhibbiyem diyenlerüñ hâlleri ma‘lûmuñ ola, ammâ namâzı terk itme [11] ve şu bulmaz isen vuḍû için yoldan bir cânibe git. Şu ve ta‘âm [12] bulursın. Ve hâlâş olursın. Şoñra baña vâşıl olursın.’ [13] diyüp beni üzerinden aşğa endürdi ve koşup gitdi. Ve ben tenhâ [14] ol gice ol şahrâda zulmetde hayret-ile ser-gerdân kaldum. Çün yakîn [15] bildüm ki babamdan cüdâ oldum. Havf-ı

¹⁵² Benim için asl olan sensin onlar değil.

¹⁵³ “Önlerinden bir set ve arkalarından bir set çektik de onları kapattık, artık göremezler.” Yâsin, 36/9.

vaḥşet-ile giryān oldum. Nā-gāh [16] bir ʔarafda āteş gördüm. Çün yakīn vardum. Gördüm ki bir kūy imiş. [17] Ev şāhibine āvāz ittüm. Çıkup beni içeri aldılar. Ayağuma düşüp [18] ta‘zīmler ittiler ki babamuñ mürīdlerinden imiş. Gāhī Tebrīz’e gelüp [19] süd ve kaymak getürürdi. Şeyḫ ḥazretleri daḫı iḥsānlar ider idi [20] ve etdügi iḥsānı benümle irsāl iderdi. Ve dir idi ki ‘Egerçi siz [21] ġarībsiz ammā emīr daḫı sizūñ ġarībūñūzdür.’ Cümle bu ma‘nāyı añlamayup **(84a)**[1] tefekkür iderdi. Çün ki beni görüp aḫvālimi sorup bildiler. Şeyḫūñ [2] emīr daḫı sizūñ ġarībūñūzdür didügin añladılar. Ve baña ol mertebe [3] ri‘āyet eylediler ki şermende oldum. Meger vālidem uçkuruma [4] a‘lā cevāhir bağlamışdı ki zarūretde ḥarc idem. Pes andan [5] bir dāne la‘l çıkarup anlara virdüm. Çün anı gördiler. Derḥāl [6] fisildeşmege başladılar. Andan beni ‘üryān etdiler. Cümle esbābumı [7] alup uçkurda otuz miqdārı la‘l ve yāḳut ve elmās buldılar. [8] Ve zubunda daḫı hem-çünān dikilmiş-idi. Anı daḫı aldılar ve baña kendi oğlançıklarınūñ [9] esbābın geyürdiler. Ammā muttaşıl ‘adū naẓarın itmege başladılar. [10] Bildüm ki niyyetleri beni helāk itmekdür. Çün aḫşām oldı. Qarañuluḳda [11] babam gitdügi yola ben daḫı yöneldüm. Ve kādir olduḡum kadar segirdüp [12] gitdüm. Anlar daḫı beni aramak için ardumca çıkdılar. Şöyle yakīn gelmişler [13] idi kim āvāzların işidürdüm. Ammā bilmediler ki ḳanḡı cānibe gitdüm. [14] Ve gitdügüm yolda önümce lūtf-ı Ḥaḳ’dan bir beyāz ḳuzı giderdi. [15] Yoluma muvāfiḳ olduḡı-çun aña uyup gittüm. Gāh qarañuda yolu [16] yitürür idüm. Ḳuzı(yı) daḫı göremez idüm. Meleyüp āvāz iderdi. [17] Yine ardınca gider idüm. Ḳalbüm münşerih olurdu. Çün şabāḥ oldı. [18] Bir bñara irişdüm. Āb-dest alup namāz kıldum. Yine ḳuzı rehber oldı [19] gitdük. Ammā gitdügüm şahrā, bir şahrā idi ki etrāfında hergiz ābādanlıḳdan [20] eşer yok idi. Öyle zamānı bir ormana geldüm. Yine anda şu buldum. [21] Ol ḳuzımı ol şudan şuwardum. Andan otlamaḡa başladı. **(84b)**[1] Ben daḫı otçuḡaz otladum. Ve ol şudan içdüm ve āb-dest [2] alup namāz kıldum. Yine ḳuzı rehber oldı gitdük. İkinci vaḳtinde [3] yol üzre iki beksimāt ile bir pāre tāze ekmek bile buldum. [4] Aldum yimek istedüm. Ḥātırıma geldi ki eger şāhibi gelüp [5] isterse ne cevāb virürem. Pes bırakmak istedüm. Ol mahalde [6] ḳuzı dönüp benden yemek ister gibi yanuma gelüp ṭurdu. [7] Beksimāṭı şundum. Başını

çevürdi, kabûl itmedi. Ba‘dehû etmegi [8] şundum, aldı ve yedi. Benüm hâtırına bu geldi ki çün ekmekde taşarruf [9] ittüm. Beksimâtı dahı ben yerem. Eger şâhibi gelürse başumda [10] olan külâhı ‘ivaz virem diyü fikr ittüm. Pes gıdâ içün [11] çün ol beksimâtları yidüm. Sekr ile perverde ve terbiye [12] olmuş-ıdı. Hâtırum begâyet hoş oldı. Şu dahı bulup [13] içdüm. Ve âb-dest alup aḥşâmı kıldum. Yine kuzı ile yola [14] müteveccih oldum. Bu kerre kuzı baña yakın gelüp ‘acîb ve ğarîb [15] âvâzlar-ıla şadâ idüp süründi. Ben dahı oḥşayup [16] gözlerin öperdüm. Tüyi ğâyet-ile yumuşak-ıdı. Çün yatsu [17] karîb oldı. Kuzı yolun bir cânibine tırup başı-ıla [18] işâret idüp gitdi. Bildüm ki bu cümle Allah’uñ lûtfındandır. [19] Pes selâm idüp gittüm. Ardumca bakar idi. Tenhâ karanıda giderdüm. [20] Hergiz kalbümde havf yoğ-ıdı. Nâ-gâh nısfü’l-leylde üç kimesne [21] illerüde gider gördüm. Bir miḳdâr havf ittüm. Ve illâ âheste âheste (85a)[1] ardlarından yetişdüm ve sözleriñ diñledüm. Gördüm biri üstâdum [2] Muşlihuddîn Hâlîfe idi. Pes illerü varup selâm virdüm. [3] Âvâzumdan bildiler, ammâ esbâbum muġâyir olmaġın ta‘accüb idüp [4] aḥvâlüm şordılar. Kuzıdan ğayrısını beyân itdüm. Ve şabâḥ namâzını [5] kılmaġa âb-dest almaġı-çün şu yoğ-ıdı. Bunlara eytdüm: ‘Bir miḳdâr [6] şapalum taġ içinde şu bulunur.’ didüm. Ve Gülşenî ḥâzretleri [7] baña ‘Âb-dest içün şu bulmaġa yolun bir cânibine git, şu ve ta‘âm [8] bulursın ve ḥalâş olursın.’ didüġin didüm. Hâcem ‘Ben yoldan [9] çıkmazam.’ didükde ben hemân yolun bir cânibine gitdüm. Anlar dahı nâ-çâr [10] ardumca geldiler. Bir zamân gitdük. Âḥir bir çeşme-sâre yitdük. [11] Anda âteş bulduk, ışınduk ve ekmek pârelerini bulduk yedük. [12] Ve âb-dest alup cemâ‘at-ıla namâzı kılduk. Bir miḳdâr uyuduk [13] yine yola girdük. Nâ-gâḥ otuz miḳdârı süvâra râst geldük. [14] Bizi gördükleri gibi içlerinden birisi ayrulup aḥvâlümüzi şordı. [15] Üstâdum Muşlihuddîn Hâlîfe cevâb virdi ki ‘Yolcıyuz Kâra Âmid’e [16] giderüz. Kâfileye irişmege ‘acele iderüz.’ Ol şahş âvâzından [17] ḥâcemi bildi ve eyitti: ‘Şeyḫün oġlını gördünüz mi ki şeyḫ [18] baña sipâriş itmişdür.’ Üstâdum anı bilüp ‘Uşta budur.’ diyü beni [19] gösterdi. Atından inüp benüm-ile muşâfaḥa itti. Ve baña bindüġi [20] atı virdi gitdi. Bir âḫer ata bindi ve eyitdi ki ‘Elḥamdüllilâḥ ta‘âlâ [21] ḥalâş olmuşsınız ki sizi ve şeyḫi aramak içün otuz adam bir

(85b)[1] ve yigirmi adam bir ve on iki adam bir üç bölük idüp arduñuzdan irsâl [2] itmişler. Şeyh eyitti ki ‘Allah ta‘ālā hıfzı-ıla hālāş olduk.’ [3] Ve buyurdılar ki ‘Yolda oğluma rāst geldükde havf itmeyüp gelsün [4] diyesin.’ diyü sipāriş itti. ‘Ammā size ne ‘aceb Kızılbaşlar rāst [5] gelmedi.’ Ayıtduķ ki ‘Biz yoldan şapduķ ve tağda âteş bulduķ ve etmek [6] pāreleri âteş kenārında bulduķ ve ıssınduk ve ekmek pārelerini [7] yidük. Şimdi uşta yola girdük. Size rāst geldük.’ Eyitdi: [8] ‘Ben şeyhüñ mürīdlerindenem. Eger *yā eyyühe’r-rafaḍe uṭrudu’l-ḥafaḍa* [9] ben işitmişem. Ol ṭāy’ife-i bāğīye gāh rehber ve gāh düm-dār olurdum.’ [10] diyüp bir miķdār ḥarcluk daḥı virdi. Ve kendinüñ dest-mālin virdi [11] ve eyitdi ki ‘Yolda size kimse rāst gelüp ta‘arruż iderse [12] bu mendili gösterüñ ve diyinüz ki bize Mīr-zā Ḥasan emān virmişdür. [13] Pes size ayruķ kimesne ta‘arruż itmez.’ Faķīr eyitdüm: ‘Ben ata binem [14] üstādum piyāde yürüye. Revā olmaya.’ Pes bir at daḥı virdi. [15] İkimüz daḥı süvār olup yolumuza gi[t]dük ve Diyārbekr cānibine ‘azm [16] ittük. İttifāķ yolda giderken bir orduya rāst geldük. Çün [17] bizi gördiler. Tıutup beglerine alup gitdiler. Ḥācemi ve sāyiri [18] bir bir su‘āl ittiler. Cümle cevāb virdiler. Beni ḥācemden su‘āl itdiler. [19] ‘Kulumdur.’ dedi. Baña şat diyü ibrām itti. Ḥācem ‘Müdebberümdür.’ didi. [20] Çok nizā‘ oldu. Ḥattā ol beg şiddet itdi. Ol eşnāda bir big [21] daḥı yüz elli atlı ile çıkageldi. Ol ordu şāḥibi olan beg (86a)[1] gelene ta‘zīm itti. Ve yanına alup oturdılar. Görüşüp şoruşduķdan [2] soñra muķīm olan beg eyitti: ‘Şu Çerkes oğlancuḡını şatun [3] almak isterem.’didi. Ol big Çünkim baña nazar itdi, beni bildi, derḥāl [4] ağlayarak beni bilüp yerinden durdı, tevāzu‘ birle eyitdi kim: ‘Hāy [5] Çelebi bu ne ḥāldür.’ didi ve elüm alup üsti yana oturtdı [6] ve kim idügüm ol baña daḥı bildirdi. Ol daḥı ‘özrler ile lūṭflar [7] gösterdi. Ammā ḥāceme eyitdi: ‘Pes niçün kulumdur didün?’ Ḥācem [8] eyitdi ki ‘Benden okumışdur. Pes bu ḥadīs ḥükmince ki Resūlullāhi [9] şallallāhu ta‘ālā ‘aleyhi ve sellem buyurur: ‘*Men ‘allemenī ḥarfēn feḳad şayyeranī* [10] ‘*abden.*’¹⁵⁴ Pes bu taḳdīrce kulumdur didügüm ḳavlümde şādıķam.’ dedi. [11] Ve ol soñra gelen beḡe Sulṭān Elvend tevābī’inden

¹⁵⁴ “Kim bana bir harf öğretirse o, beni kendisine köle eder.”

Metinde Hz. Peygamber’in sözü olduḡu söylenmiştir. Oysa bu söz, Hz. Ali’ye aittir.

Muhammed dirler imiş. [12] Şeyhe, Tebriz’de Sultân Elvend ile inâbet itmişler idi. Hâcem [13] eyitdi: ‘Bu kelâm İmâm ‘Alî’nüñdür hadîş degüldür.’ diyü muhaşşıl ‘azîm [14] baḥş itdiler. Andan bize iki at ve bir sâysis ve seyis-ḥâne ve ba‘zı [15] esbâb ve ḥarcluk virüp yanumuza on kimesne daḥı қоşup [16] andan babam Gülşenî’ye irsâl itti. Bizi üç konaḡ yer gönderdi. [17] Tâ Ḥasan Keyf göründüḡi gibi vedâ‘ idüp döndiler. Çün Ḥasan [18] Keyf’de merḥûm Gülşenî olduḡı cāmî’e ḡarîb varduḡ. [19] ‘Ale-l-‘acele girmek istedük. Vuşlat-ı Aḡmed-i Ḥayālî bâ-pedereş [20] Gülşenî ‘aleyhi’r-raḡmetu’l-lâhi’l ḡanî nâ-gâḡ elli miḡdârı dervîş ve ḡanî bize [21] istikbâle geldiler. Meger pîr ḡalvetinden çıkup dervîşlere (86b)[1] dimiş ki ‘Bize müte‘allik ba‘zı fuḡarâ geliyor. Varuñ istikbâl eyleñ.’ [2] Pes çün cümlemüze dest-bûs müyesser oldu, faḡîre naḡar [3] idüp eyitdi: ‘Seni Çerkes idüp Muşliḡuddîn ḡalîfenüñ [4] sözünü taşdıḡ itmek gerek.’ Ve bize ol eylük idenleri bi-esmâ’ihim [5] zıkr itdi ve du‘â-yı ḡayr itdi.”

Sefer-i Gülşenî be-Şâm Ḳara Āmid [6] Zülümâtından, Rüşenî Himmeti [ile] Gülşenî Gülşen-i Şâm’a [7] ‘Azîmet İdince Çekdüḡi İkinci Miḡneti Beyânındadır:

Ḥazret-i [8] Gülşenî, nevvera’llahu merḡadahu’s-senî, Āmid’de iken Emîr Beg ‘Alâ-i [9] devle ḡîle idüp kendüye ḡaḡâ itmeye diyü Ḳızılbaş’a dönmiş. [10] Şeyḡ ḡazretleri daḡı Ḳuds’e gitmegi muḡarrer idicek Emîr Beg sebebin [11] su‘âl ider. Şeyḡ eyitmiş: “Çün sen mezḡebüñ tebdîl itdüñ. Biz daḡı [12] biz daḡı Ḳuds’e zâḡib olalum.” Emîr Beg dimiş ki “Ḥâşâ ben mezḡebüm [13] tebdîl idem. Ammâ ‘Alâ-i devle da‘vet itdi, ḡîlesinden kaçup [14] şâḡa ilticâ iderem ve senüñ cümle mürîdlerünüñ me‘ûneti ve emn ü emânetini [15] sipâriş itmişem.” dimeḡin şeyḡ bir niḡe müddet âsûde-ḡâl şeklinde [16] oturup tevḡîde meşḡûl oldu. Ammâ kümûnda olan aḡvâl [17] bi’inâyetillâḡ ta‘âlâ ḡalbine lâyıḡ olmaḡın hemîşe gitmek fikrinde [18] olup bir niḡe kerre icâzet ḡaleb eyledi. Her-bâr şehrüñ ulûların [19] gönderüp ḡalmaların recâ iderdi. Bu kerre Ḳızılbaş, Rûm’a [20] müteveccih olup Emîr Beg’i ḡaleb itmegin Emîr Beg, şeyḡ’e tazarru‘ [21] idüp bile alıḡitmek istemiş. Şeyḡ dimiş

ki “Ben saña naşihat (87a)[1] itmiş-iken ve hâlâ ider-iken kendü elümle mülkâ olayum. Egerçi ben [2] ‘*Mûtû kable en-temûtû.*’ Emri-ile me’mûrem, ammâ varmak cāyiz degüldür.” [3] diyüp qalmış. Ammâ Emîr Beg gelince gitme diyüp tazarru‘ itmiş. Şeyh dahı [4] mazarrat için qabûl itmiş. Pes Emîr Beg şehri şeyh ile qardeşi Qayıtmaz [5] Beg’e ısmarlamış ve gitmiş Qayıtmaz Big hemîşe şeyhün hizmetine gelüp [6] anuñ emrinsiz nesne itmez imiş. Şeyhe iki aydan soñra bu ma’nâ [7] nümâyân oldur ki Emîr Beg ğayrı yere ‘azîmet ider. Qayıtmaz Beg’e [8] bu ma’nânun şûretini bildürüp andan dahı Quds’e icâzet [9] ister. Ol dahı kemâl-i muhabbetinden icâzet virmeyüp muttaşıl ‘ulemâ ve [10] meşâyih şefâ’ate göndermiş ki gitme. Şeyh bir gün tenhâ, atına [11] binüp ehl ü ‘ıyâlin terk idüp gitmiş. Egil qal’asına [12] varur ki hâkimî Qâsım Beg nâm şeyhün mürîdi imiş. Ammâ Qayıtmaz [13] ile ‘adû olmağın adamları gelüp tâlân iderler imiş. [14] Çün Qâsım Beg atluları yine yağmaya gelür. Şeyhe râst gelüp men‘ [15] ider. El-‘avdu aḥmedu¹⁵⁵ diyüp şeyhün emrine mutî‘ olup dönerler. Ve Qayıtmaz [16] şeyhün ol ‘askeri döndürdüğün işidür. Şeyhün ehl ü evlâdını [17] ve ḥalîfelerini bir yerden cemî‘ mühimmâtlarını görüp ta‘zîmle şeyhe [18] irsâl ider ve bir mektûb virüp tazarru‘ idüp dir ki “Qâsım [19] Beg ile mâ-beynlerin şulḥ u şalâḥ eyleye.” Pes mektûbı Qâsım [20] Big-ile gönderür ve buyurur ki “Emrullâh mûcibince mâ-beyniñizi [21] şulḥ itmek vâcibdür ki Allah ta‘âlâ buyurur: ‘*Ve in tâ’ifetâni (87b) [1] mine’l mü’mînîn aḳtetelu efâ aşlihû beynehumâ.*’¹⁵⁶ Qâsım Big dahı emre [2] mutî‘ olup şulḥa râzı olur. Pes şeyh tekyede ‘ahd için [3] Qayıtmaz Beg’e mektûb gönderür. Ba‘de’l-‘ahd yollar açılup [4] emn ü emân üzre olup andan ‘Abdürrahim Çelebi ile Urha’ya [5] ‘azîmet idüp gider. Bi ‘inâyetillâhi ta‘âlâ Hâḳḳ’uñ ḥıfz u emâninde [6] geçüp Urhâ’ya qarîb olduğda ‘Alâ-i devle vezîrün ve beglerin [7] şeyhe istikbâl için gönderüp ve alup şehre götürüp [8] ve bir münâsib ḥâne döşeyüp cümle levâzım ne ise müheyyâ idüp [9] külli hizmetler itmiş. Şeyh dahı Quds’e

¹⁵⁵ Geri dönmek en iyisi.

¹⁵⁶ “Eğer müminlerden iki grup birbirleriyle vuruşurlarsa aralarını düzeltin.” Hucurât, 49/9.

gideceğin zıkr itmiş. Bir müddetden [10] sonra “Elbette ben Kuds’e giderem. İcâzet virsün.” dir. ‘Alâ-i devle [11] şeyhi ziyâfete çağırıp tazarru‘ idüp dir ki “Bizden ne [12] küstahluk şâdır oldı-ısa ‘afv idün ki benüm murâdum inâbet idüp [13] senün rızânda olmağdur. Ve bir ‘âlî hân-kaş yapup ekseriyâ hizmetinde [14] olmağdur. Şâm vilâyetinde seni ‘Arab şeyhlerine kıyâs idüp [15] hem-zebân az olmağın garîb olursın.” Şeyh buyurur ki “Ben şeyhlük [16] ‘ünvânına tenezzül itmey ve memâlik-i dünyâ-yı hasîseye şıgmam ve benüm bir hazînem [17] vardır ki ne kadar şarf itsem dükenmez ve intihâ-pezîr degüldür ve harc itdükçe [18] ziyâde olur.” ‘Alâ-i devle şorar ki “Ol hazîne nedür?” Hazret-i şeyh [19] dir ki “‘İlm-ile kanâ‘atdür.” Çün ‘Alâ-i devle şeyhün ‘azmin cezm [20] ider tazarru‘ idüp eydür ki “Şol şart-ıla icâzet virürem ki ‘Arab’da [21] çok durmayup ‘an-kaş yine bizi müşerref idesin.” Şeyh hazretleri (88a)[1] eydür ki “Eger ‘urûcdan sonra rücû‘ olursa hizmetdeyüz.” diyüp [2] bu âyeti okur: “*Kâlellâhu ta‘âlâ innellâhe [indehû] il müssa‘ati ve yüne’z-zilûl gayse [3] ve ya‘lemu mâ fil erhâmi vemâ tedrî nefsün mâzâ teksibu gaden ve [4] mâ tedrî nefsün bieyyi arđin temût innellâhe ‘alîmü habîr.*”¹⁵⁷ Pes [5] sefer esbâbını cümle müheyyâ idüp dervîşler teslim ider çün [6] sa‘âdet-ile sefere müteveccih olur, ‘Alâ-i devle bile çıkup, şeyh [7] dahı du‘â idüp vedâ‘ ider ve cânib-i Kuds’e gider. Kuds-i Şerîf’de [8] bir erba‘în çıkarup hulefâ ve dervîşân ile müşâvere ider [9] ki “Mısr’a mı müteveccih olalum, yohsa Rûm’a mı gidelüm.” İki fırka [10] olurlar. Gülşenî hazretleri buyurur: “Rûm mer‘â-sı nefis ü bedenden [11] ve Mısr Gülşen ü Rûşendür.” diyüp Mısr’a ‘azîmet ider.

Yedinci [12] **tağallüb** Hazret-i Güşenî’nün Mısr’a teveccühi ve Mısr’da olan [13] umûrı beyânındadır.

¹⁵⁷ Müstensih “*indehû*” kelimesini unutmuş ve bu durum anlamın tehlikeli şekilde bozulmasına sebep olmuştur.

“*Kıyamet vakti hakkındaki bilgi, ancak Allah’ın katındadır. Yağmuru O yağdırır, rahimlerde olanı O bilir. Hiç kimse yarın ne kazanacağını bilemez. Yine kimse nerede öleceğini bilemez. Şüphesiz Allah her şeyi bilendir, her şeyden haberdardır.*” Lokman, 31/34.

Bu tahrîr cümle Şeyh Ahmed bin Gülşenî'nüdü [14] ki menâkıba ğayrıdan anlar a'lem itdi. Pes buyururlar ki sâbıkan [15] ħazret-i pîr raziyallâhu ta'âlâ 'anh vâkı'sında görmüş-idi ki [16] bir zâviye bünyâd eyleye ve kıblehu dağı görmüş-idi. Beyne'n-nevm [17] ve'l-yakaza bir kıbbe-i 'âlî ki bir büyük penceresinde oturup [18] ħuccacı müşâhede ider idi ki kendi Mekke-i Mükerre [19] mâ-beyninde ħicâb yoğ-ımuş. Pes her zamân buyururmuş ki “Cümle [20] 'Acem ve 'Arab'ı gezdüm. Ol mevzi' bulmadum. Kırk yıldur ol maħalle [21] müştâkam. Ola ki Mısr'da bulam.” diyüp Mısr'a kırib Ĥân(ı)kâh (88b)[1] Sîryâkavsiyye'den kılkup Mısr'a dâĥil olacak gün zuhr [2] vaktinde bir 'âlî kıbbeye gelür. Fuķarâya dirler ki “Ol ârzü idüp [3] düşde gördüğüm kıbbe budur.” Öñünde bir 'azîm bürke görür. [4] İstifsâr ider. “Buña bürketu'l-ĥâc dirler.” diyü cevâb virürler. Pes anda [5] nâzil olup zuhr namâzını kılar. Ĥakk'a buyurduķları gibi bir 'âlî kıbbe [6] ve bir büyük penceresi var ki evvel menzil-i ħuccaca nâzır imiş. Pes ma'lûm [7] eydür ki “Vâkı'a-yı vâkı'nüñ vuķû'ı(yı) bu olsa gerek.” ve cümle aĥbâba [8] beyân ider. Ammâ ba'zı râfıziler sâkin olmağın Mısr'a, Kırafê [9] ve mezârât ziyâretine 'azîmet ider. Ammâ ikâmet niyyetin itmeyüp [10] bir yerde kırar itmez.

Menâkıb-ı Şeyheyn

Mükerre[m], merĥûm ve mağfûr [11] Şeyh Mehmed Timurtaş ki Şeyh Şâhîn merĥûm ile Sultân [12] Kıaytbay ĥizmetinde iken maħabbetullâh ğalebesi ile pîr talebine [13] dünyâyı geşt iderler. Âĥir, Dede Rûşenî, kıddise sırruhu, ĥizmetine [14] irişüp niçe erba'in ve ĥalvâtdan soñra icâzet-i irşâd [15] alup Ĥüseyn Çelebi ile ma'ân Mısr'a gelür. Ĥüseyn Çelebi intikâl [16] ider, türbesinde Şeyh Timurtaş sâkin olur. Gâhî Sultân [17] Ġavri ile şöĥbet ider imiş. Ĥâliyâ dağı merķad-ı şerîfi andadur [18] ki kendi eli-ile Şeyh Timurtaş biñ ĥurmadan ziyâde murabba' şatrancı [19] dikmişdür. Cümle evlâd ve ensâbına kifâyet ider. Ma'lûm ola ki Şeyh [20] Timurtaş merĥûmuñ menâkıbı ve tevâbi'nüñ menâkıbı ve vilâyeti bî-'aded- [21] dür. Başķa

kitâb itmişlerdür. Merhûm ve mağfûr Şeyh Şâhîn (89a)[1] Mısr'da Qarâfe'ye musallaḥ Cebel-i Muḳaṭṭam altında, Şeyh 'Ömer bin Fâriẓ, [2] raẓiyallâhu ta'âlâ 'anh, merḳad-ı şerîfinden yukarı câmi' ve ḥalevâtı ve büyüti [3] vardır ki her cum'a ekşer-i ehl-i Mısr'ı ziyâret idüp berekâtında [4] istifâde iderler. Bir pîr-i bâ-şalâḥ ve bir şeyh-i bâ-felâḥ idi ki dîdârından [5] envâr-ı ilâhî sâṭı' ve meclisinde âşâr-ı nâ-mütenâhî ṭâlî' idi. Mekân-ı şerîfi [6] Mısr üzre müşerref olmağın cümleñüñ aḥvâline vâkıf idi. Hattâ [7] her kaçan ki bir niçe aḥbâb-ıla ḥizmetine varılsa cümlesinüñ [8] aḥvâlini keşf idüp her yerine âtiyeden daḥı tesellî virüp hoş- [9] dil ider idi. Ve bi'l-cümle taşarrufâtı çok ve keşfine nihâyet yokdur. [10] Maẓca'-ı mübâreki bâ-berâhîn âşiyân-ı şâhîndür ki bu mısrâ' târiḥ [11] oldı: "Âşiyân-ı ḳudsî Şâhîn üzüldi. (Fî sene 960)" [12] Ma'lûm ola ki çün Gülşenî, nevverallahu merḳadahu's-senî, Mısr'da [13] iḳâmet itmeyüp müsâfir namâzın kılduğı cümle aḥbâba ma'lûm [14] oldı. Gitmemek içün sa'y ve aḳdâm iderler. Gülşenî ḥazretleri dir ki [15] "Bir münâsib maḥall olıcak ḳarâr câyizdür." diyü rızâ virdi ve illâ çün [16] Ḥazret-i Gülşenî evvelâ Qarâfe-i Şuğrâ'da merhûm Qayıtbay türbesinde [17] i'tikâf itmiş imiş. Pes bir cum'a günü Qâḍiye'l-ḳuzât Mevlânâ [18] 'Abdûlberr bin Şihna ve Şeyh Timurtaş ve Şeyh Şâhîn kâtib- [19] e's-Sirâce-zâde ve ba'zı aḥbâb ve mâ-beynlerinde niçe muḥibb ve müştâḳ [20] hem sulṭân Qayıtbay ve hem Ḥazret-i Gülşenî'yi ziyârete gelürler. Ve dirler ki: [21] "Sulṭân Ğavrî sizlere bir mekân-ı münâsib bulmaḳ itmegin çünki 'uzlete (89b)[1] ve tenhâliğa mu'tâdsız. Pes ol vâkı'ada görüp gelüp [2] Mısr'ın taşrasında öyle namâzı kılduğın ḳubbeden ğayrı [3] münâsibsizlere bir maḥall yokdur." diyü cümlesi ittifâḳ iderler [4] ve dirler ki "Anda birḳaç Râfızîler olur, İhrâcî vâcibdür." [5] Gülşenî Ḥazretleri buyururlar ki "Kimseye benüm için elem virmeñ. [6] Eger kendi nefslerinden ğayrı bir nesne zuḥûr iderse [câyizdür].¹⁵⁸ [7] Hele üç güne degin şabr eyleñ. Sulṭâna 'arz itmeñ." diyicek [8] du'â idüp cüdâ olurlar. Meger zâviyede sâkin olan eşḥâşuñ bir [9] 'azîm cünḥası zuḥûr ider. Pes emîr şeyh ḳâḍiye'l-ḳuzât

¹⁵⁸ Eksik bırakılan bu kelime *Menâkıb-ı İbrâhim Gülşenî* adlı eserden tamamlanmıştır.

hücceti hücceti [10] ile Kubbetü'l-Muṣṭafā'nun nezāret ve zāviyesini Gülşenî ḥazretlerine [11] teslīm iderler. Pes şeyḥ sākin olup fuḳarāsı ile riyāzet ü [12] 'uzlete meşgūl olurlar.

Ma'lūm ola ki efendi merḥūm [13] ya'nī Aḥmed Ḥayālī bin Gülşenî ḥikāyet iderdi ki “Pederüm Kubbet- [14] ü'l-Muṣṭafā'da şāyimü'd-dehr olduğundan mā'adā gāh iki günde [15] gāh üç günde bir yerler idi ve namāzda kıyām üzere üç sâ'at [16] olur idi ve taḥrīr ve te'līf ve naşāyiḥ-i dervīşānda şābit [17] olup ḳaṭ'ā dünyā kelāmını söylemez idi. Meger zarūret ola [18] idi. Ḥarc lāzım gelduḳça yüz fuluri çıkarup virür idi [19] ve faḳīr vāḳıf idüm ki gizli bir altını yoḡ-ıdı. Pes niçe müddet [20] 'uzlet üzre oldı.

Mülākāt-ı Ḥazret-i Gülşenî be-Sultān Ğavrī

[21] Ma'lūm ola ki Sultān Ğavrī şikāra çıkmış. Ammā kendüsi şikār (90a)[1] olmuş ki şeyḥ ḥazretleri oturduḡı büyük pencereye gelür [2] şu ister. Çün şeyḥi görür münceḡib olur. Elinde olan kürrāsı [3] ister. Ḥayālī Efendi dir ki “Şeyḥ baña virdi. Ben sultāna virdüm.” [4] Çün nazar itdi gördi ki Fārisī nazımdur ve hem müsveddedür. [5] Hemān atından indi. İçerü girdi. Ve şeyḥün ḥizmetine irdi. [6] Pīr daḡı ta'zīm idüp seccāde üzerinde oturdılar. Ma'lūm [7] ola ki çün Sultān Ğavrī şeyḥün *Ma'nevī* 'sine müṭāla'a [8] itdi. Şeyḥün elin öpüp bu kadar zamāndan beri ḡaflet idüp [9] ḥidmetine gelmedüğine 'özr itdi. Andan şeyḥe eyitdi: [10] “Senün-ile Mısr'a gidelüm.” diyüp ibrām itdi. Şeyḥ ne kadar ki [11] i'tizār itdi olmadı. Aḡır şeyḥ buyurdi ki “Şol şart-ıla Mısr'a [12] girürem ki evvelā benüm vaḳtümē māni' olmayup ve beni ḡālümē koyup [13] her zaman çağırmayasın. Ve beni şeyḥ-i sultān itmeye, şāniyen ben [14] istedüḡüm yerde olam. Şālişen bir kimesneyi ḡāyibinde ehl-i [15] ḡaraḡ ḡıybet eyleyüp seni iḡḡāb itse ve ḡayrı ma'kūl kelām [16] itse dinlemeyüp ḡaḳıḳatine vāşıl olmayınca ve ḡaşmuñ muvācehesinde [17] şer'-ile işbāt

olmayınca kimseye darb u şetm itmeyesin. [18] Ve katl-i nefsdan begāyet hāzer idesin ki Peyğamber buyurupdur: [19] “*Beşşiri’l-kātile bi’l katli velel ba’de hūmin.*”¹⁵⁹ böyle didükde şeyh [20] bir ‘aceb āh itti. Cümle hūzzār mütelāşī oldılar. Pes sulṭān [21] cümle bu şerāyiṭi kabūl idüp şeyhūn Mısr’a gelmesi için muşāfaḥa (90b)[1] muşāfaḥa idüp bir kise altun koyup gitti. Şeyh ol meblāğı [2] kubbade kalacak ve bile gidecek fuḳarāya üleşdürdi. Bir ḥabbe [3] ne kendi için ve ne bizüm için aldı. Ammā ḥāşşeten her gün dört [4] altun şarf iderdi. Bilmezdük ki ḳandan gelürdi.

Duḥūl-i Mısr: [5] Çün Gülşenī Mısr’a gelüp ba’zı tevābi’ni Kubbetü’l-Muşāfa’da [6] ḳodı. Mısr’uñ cemī’-i cevāmi’ni geşt itti. Āḥir, Müeyyediyye’de ḳarār [7] itti. Ma’ḥūd olan ḥücrede bir erba’ın çıkardı. Kimesne nesne [8] yidügin ve naḳz-ı vuḍū ittügin görmedi. Gerçi ḥücre si şādurvānuñ [9] şol cānibinde olan üç ḥücrenūñ ortasındakidür, ammā [10] ekşeriyyā memberūñ sağ tarafında Şekerciler Çarşusu’na ḥavāle [11] ve Bāb-ı Züveyle’ye müşrif maḥallde şabāḥdan aḥşama degin ḳıbleye [12] ḳarşu otururdu. Çok kimesneleri şalb u siyāsetden [13] ḥalāş iderdi. Ma’lūm ola ki şeyh bir erba’ın çıkardukdan soñra [14] bir cum’a gicesi sulṭānuñ ibrāmı ile sulṭān yanında [15] ibn Şuḥne ki ḳāḍiye’l-ḳuzāt, cem’ olurlar. Şeyh mü’essir [16] naşihat iderken sulṭān eydür ki “Ḳıyāmet günü benüm ḥālüm [17] nice olur. Şehrde olanı bilemem, ḥāricden olana [18] ne cevāb virürem!” diyüp giryān olur. Meger ḳāḍiye’l-ḳuzāt [19] ile Ġazze ḳāḍısı bile gelmiş imiş. “*Labe’s-e ‘aleyke yā Mevlānā’s-Sulṭān.*”¹⁶⁰ dir. Sulṭān bir niçe niçe kerre “nice nice” dir. Ve ta’accüb [21] ider. Ḳāḍi bu ḥadiş-i şerīf ile ki “*‘Adlū sāatin ḥayrūn min ‘ibādeti* [elfü] (91a) [1] *senetūn.*”¹⁶¹ diyüp cevāb virüp eydür ki “Sen sulṭānsın [2] senūñ bir sâ’at ‘adlūñ bir yıllık ‘ibādetden ḥayırludur.” Ḳāḍiye’l-ḳuzāt [3] daḥı anuñ mürebbisi olup dimiş

¹⁵⁹ “*Katilin, aradan ne kadar süre geçerse geçsin öldürüleceğini haber verin.*” Hadis-i Şerif.

¹⁶⁰ Ey sultan efendimiz, sizin için bir beis yoktur.

¹⁶¹ “*Bir saat adaletle hükmetmek, bin yıl nafile ibadetten daha hayırlıdır.*” Hadis-i Şerif.

ki “Yâ mevlânâ’s-sultân saña hîç [4] kôrku yokdur bu hadîş-i şerîf mücebince.’ Ol eşnâda Şeyh Gülşenî [5] hâzretleri hâletlenüp bî-ihtiyâr sultândan tarafa elini şallamış [6] az kalmış ki gögsine dokuna ve demiş ki “Siz bu ‘adli bilür misiz? [7] Evvelâ eger nefsünüzde ‘adlünüz olsa idi ğaraż-ı dünyâ içün bu Müsülmânı [8] mağrûr ider miydiñüz?” Sultân şeyhe müteveccih olmuş ve şormuş ki [9] “‘Adl ü dâd nedür? Lûtf idüp siz beyân eyleñ.” Gülşenî buyurmuş ki [10] tafşilini yazup irsâl ideyüm. Hele evvel bu âyete mazhar olmak [11] gerek. “*Kallallâhu ta‘âlâ ve mâ atakumu’r-Resûle fehuzûhu ve mâ nehâkum* [12] ‘*anhu fentehû*.”¹⁶² Pes sultân kalkup içeri giderken kâdîye’l-kuzât [13] dir ki “Hergiz müdâhaneden kurtulmaduk” İçerüden hâşşeten şeyhe [14] bir tabak sükkerî helvâ irsâl ider. Şeyhe götüren dir ki: “Yalnız sizün [15] hisşenüzdür.” Şeyh lâtfîye idüp kâdîların önüne kor. Eydür ki [16] “Ağzıñuz tatlu idün.” diyicek dirler ki “Hâşşeten sizün içün imiş.” [17] Şeyh buyurur: “Şerru’n nâsi men ekele vahdehu. Bu anuñ cezâsıdır ki [18] cânib-i darluk eyledüñüz.” diyüp sükkerî helvâyı hużzâra nişâr ider. [19] Şabâh va‘desi üzere *Ma‘nevî*’den vâfir ebyât irsâl ider. [20] Cümleden bu birkaç beyt ‘adl bâbında andandur. Ma‘nevî:

[21] Hayr u şer dânistenet ehl-i sülûk

Ân bûd ‘adl ez-tu çün f il-i sülûk¹⁶³

(91b)[1] ‘Adl hâhî zulm kün ber-nefs-i hod

Tâ-be-dânî çîst ân dem nîk ü bed¹⁶⁴

[2] ‘Adl ez-bâtil be-hağ reften bûd

Mâsivâ-yı Hağğ râ reften bûd¹⁶⁵

¹⁶² “Elçi size ne verdiyse onu alın, size neyi yasakladıysa ondan sakının.” Haşr, 59/7.

¹⁶³ Senden beklenen adalet (yapman gereken); manevî yolun işidir (gereğidir).

¹⁶⁴ Adalet istersen kendi nefsinde zulmet. İşte o zaman iyi ile kötüyü birbirinden ayırsın, bilirsın.

¹⁶⁵ Adalet batıldan Hakk’a gitmektir. Hakk’ın gayrısından geçmektir.

[3] Goft ‘adl sâ‘atin ħaberü’r-rusül

Rev çünân ‘adlî taleb ez cüz ü küll ¹⁶⁶

[4] Ger bûd bihter ez-o yek sâ‘ati

Ez temâmet ‘ömr kes der tã‘ati ¹⁶⁷

[5] Ger bûd heftâd ‘ömrêş bâ ki şaşt

Sâ‘ati ‘adleş ez an tã‘at bih est ¹⁶⁸

[6] ‘Âdilest ân ki küned terk hevâ

Tâ ne-sâzed nâ-revâ râ ve revâ ¹⁶⁹

[7] Ger be-pörsid ‘adl çebûd kes zi-men

Men ne-dânem ‘adl cüz-naql zi men ¹⁷⁰

[8] ‘Adl terk fi‘l-i bed kerden bûd

Ez hevâ vü ez heves morden bûd ¹⁷¹

[9] Her ki râ der dil bûd meylî meges

Key tuvânet ‘adl kerden ez heves ¹⁷²

[10] Zûlm-i ħâkim ekşer ez ehl-i hevâst

Nezd-o zi an nâr u âb ez revâst ¹⁷³

¹⁶⁶ Peygamberlerden nakledilene göre adaletin tecelli ettiği bir an kaçınılmazdır. Bu yüzden git ve küçük büyük her şeyde adaleti iste, ara.

¹⁶⁷ Tamamı ile itaat içinde geçmiş bir ömürden onun -adaletin- bir saati daha iyidir.

¹⁶⁸ Eğer onun ömrü itaat içinde 70 yıl ile beraber 60 olur ise, bir saatlik adalet o itaatten daha iyidir.

¹⁶⁹ Adildir o kişi ki hevâyı terk eder. Öyle ki reva görülmemesi gerekeni reva görmez.

¹⁷⁰ Eğer bir kimse benden adaleti soracak olur ise; ben naklettiklerimin dışında adaletin ne olduğunu bilmiyorum.

¹⁷¹ Adalet kötü fiilleri terk etmektir. Hevadan ve hevesten ölmektir.

¹⁷² Her kimin kalbinde sinek kadar bir meyil olur ise bu hevesten dolayı nasıl adaletli olabilir.

[11] Şer‘-i Hakk râ pey revî şev‘adl kün

Nâ-şodi‘adil ki men beşnev suhen ¹⁷⁴

[12] ‘Adl hâ hî terk hâbeş kün ki tâ

Yâ bî âgâhî zi ahkâm-ı Hudâ ¹⁷⁵

[13] ‘Adl çün mizân-ı Hakest ey fetâ

[14] Kes nebîned bâtlî zi ân Hakk-nümâ ¹⁷⁶

[15] Malûm ola ki şeyh bir gün Müeyyediyye Câmî‘i’nde kıbleye müteveccih
[16] oturur iken ‘avâm ve ümerâ bir siyâset geçürürler. Ğavrî, [17] Korkmaz nâm
begi Bâb-ı Züveyle’de ber-dâr itmesine emr itmiş. [18] Ardınca tevâbi‘i ve kulları
ağlayarak geçer imiş. Birkaç begler ve tevâbi‘ [19] şeyhe girüp “Günâhı yokdur.
sultândan dilek eyleñ!” diyü tazarru‘ iderler. [20] Şeyh dahı şefâ‘at için emîr şeyhi
ve maḥdûmları Şeyh Aḥmed [21] Ḥayâlî ma‘an Sultân Ğavrî’ye irsâl ider ki “Bunuñ
şuçını (92a)[1] dervîşlere bağışlañ.” Sultân kabûl itmeyüp tekrâr şalbına adam [2]
gönderür. Şeyh tevâbi‘ne şorar ki “Günâhı nedür?” cümlesi dirler ki [3] “Emîr
Korkmaz’uñ ḥazînedârı, sultânıñ taşradan bir kulu [4] ile çekişüp debbûs urışmışlar.
Sultân ol ḥazînedârı [5] emîrden taleb itmiş. Ḥazînedâr ise ğaybet itmiş bulunmamış.
[6] Emîr ‘Birkaç gün tetebbu‘ idelüm buldukda ayakları türâbına îşâl idelüm.’ [7]
dimegin, sultân ğazab idüp ‘Seni anuñ yerine ber-dâr iderem!’ [8] diyüp şalbına emr
itti.” Pes Gülşenî bir mektûb dahı yazar ki [9] “Ḳanı mâ-beynümüzde olan ‘ahd
ferâmuş olundı mı ki bir mazlûmı [10] ḥalâş itdügümüz vaḳt mâni‘ olmayacak
idüñüz.”dir. Andan [11] şeyh girü Ḳubbetü’l-Muştafâ’ya gider. Şeyh Aḥmed Ḥayâlî
buyurur ki [12] “Pederüm Gülşenî, raḥmetullâhi ‘aleyh, yedi gün ḳubbede tenhâ

¹⁷³ Eğer hâkim olanın zulmü heva ehlinden daha fazla olur ise o kişiye sudan ziyade ateş revadır.

¹⁷⁴ Hakk’ın kanununun arkasından gideceksen adil ol. Sen adil olmazsan benim sözümlü dinle.

¹⁷⁵ Adalet istersen uyumayı terk et. Böylece Allah’ın ahkâmından uyanıklık bulasın.

¹⁷⁶ Ey delikanlı adalet Hakk’ın mizanı gibidir. Kişi Hakk’ın gösterdiğinden bakmazsa batılı görmez.

oturup [13] cemā‘at namāzından ğayrı çıkmadı. Çün cum‘a namāzı lâzım geldi. [14] Mısr’a gitmek ihtimālin virüp faķır ħalvetine girdüm ve namāza Mısr’a [15] gitmegi ‘arz ittüm, buyurdılar ki ‘Şāhib-i memleket yerinde qarār itmeyince [16] cum‘a namāzı lâzım olmaz. Ammā ħān(ı)ķāha gidelüm kim Mısr’dan [17] aķrebdür.’ diyüp ağladı. Beyt:

Her zamān bir ħākimüñ devrānıdur

[18] Devr anuñ devrān anuñ devrānıdur.

‘Ĥayf Sultān Ėavrī’ye [19] ki kendü ħāline ķomazlar. İnşā‘allāh ‘ākıbeti ĥayr ola.’ diyü du‘ā itdi. [20] Çün ħān(ı)ķāhda Eşrefiyye Cāmi‘i’nde cum‘ayı kılduķ. Nefs-i [21] ħān(ı)ķāha geldük ki Sultān Kālavun vaķfıdur. Pır ĥazretleri **(92b)**[1] buyurdılar ki ‘Sultān-ı ‘ādile du‘ā vācibdür. Müteveccih oluñ ki [2] Ĥaķ ta‘ālā ĥayrın getürüp şerrin götüre.’ Pes cümlesi du‘ā [3] idüp yine Kubbetü’l-Muştafā’ya geldük. İrtesi Sultān Ėavrī [4] ‘asker ile Şām’a ‘azīmet ider. Çün ķubbeye irişür. Atından [5] inüp pır ile şoĥbet ider. Her-çend ki gitmekden pır ĥazretleri [6] men‘ itdi ise sultān ķabül iderdi. Ammā vüzerā ve a‘vānı [7] olan maġrūrılar ķomaz idi. Çün du‘ā istedi. Ĥazret-i pır [8] ĥayli ta‘allül ider idi. Āĥir ayaġa ķalkup sultān du‘ā temennā [9] itti. Şeyĥ ĥazretleri veda‘-ı münķatı‘ şeklinde du‘āyı tamām [10] itti ve faķire işāret itti ki ‘Sultān ile Şāliĥiyye’ye dek [11] bile git. Eger rücū iderse bir daĥı görürüz. Eger dönmez ise [12] emr Allah’undur. Sen dönüp gelesin.’ diyüp sultān ile ve cümle [13] ‘asker ile vedā‘ itdi. Ĥuzzār, pırüñ böyle cür‘et-ile kelāmına [14] ta‘accüb ittiler. Şāliĥiyye’ye varınca keşret-i ‘asker ve eşġālden [15] sultān ile mülākāt idemedüm. Şāliĥiyye’ye varınca anda beni [16] taleb idüp tenhā eyitti ki ‘Gerçi ben bu zālimlerüñ aķdāmı ile giderüm. [17] Ammā şeyĥ-ile artuķ buluşmazam. Bārī āĥret du‘āsından unutmasun.’ diyüp [18] ağladı. Ve bir ķise altun virdi. Almamaķ istedüm. ‘Fuķarāya tevzī‘ [19] itsün.’ diyü ibrām itdi. Yine ta‘allül ittüm ki ‘Sefere gidersiz ve hem [20] pır ķabül itmemek ihtimāli var.’ didüm. ‘İmdi

huccāca tevzī' eylesün.' [21] didükde ben daḥı emāneten kabūl idüp döndüm. Çün kim ḥān(ı)kāh-ı Sır- **(93a)**[1] yāḳavsiyye'ye geldüm, ḳondum. Şāh Ṭahmās'uñ zulminden Tebrīz'den ve [2] Ḳazvīn'den ve Ḳara Āmid'den ve sāyir bilāddan ḳaçup vāfir ḥalk [3] ḥacca gelmişler. Kimisini şāhuñ ṭāyifesi tālān ve kimini ğayr-ı [4] 'urbān 'üryān itmişler. Cümlesini alup pīrūñ ḥuzūr-ı şerīfine [5] getürdüm. Çün ekşeri āşinā ve pīr ḥazretlerinūñ mürīdi ḥaneḫıyyu'l-mezheb [6] idi. Ol gice ḳubbede, şahrāda bir 'ālī ziyāfet idüp zāhir ve bātını [7] ni'am-ıla toyladı ve tesellī virüp Mekke-i Mükerrime'ye müteveccih olanları [8] ḥuzūr-ıla gönderüp ḳalanlara kifāf ta'yīn idecek oldu. [9] 'Üryānlar içün yitecek ḳadar altun çıkarup şāriḥ-i *Ḥidāye* ve [10] *Ḳudūrī* olan dāmādum 'Abdürrahīm Efendi'ye virmiş. Ben ğāyib [11] idüm. Çün taşradan geldüm. 'Abdürrahīm Efendi pīr ḥazretleri [12] virdügi meblağı gösterdi. Ben eyitdüm: 'Sulṭān Ğavrī baña vāfir [13] altun virdi. Andan al.' didüm. Çün içerü pīr ḥazretlerine girdük. [14] Bizi gördükde baña eyitdi: 'Sende olan meblağ ḥāşşeten ḥuccācuñdur. [15] Anlara şarf eyle.' dimegin ḥuccāca şarf olundu. Ve pīr ḥazretleri [16] daḥı tenbīh itdi. 'Ol altundan kimse bir ḥabbe almaya ḥuccācdan [17] ğayrı.' Ve pīre didüm ki 'Bizden sulṭān du'ā temennā itdi.' Pīr ḥazretleri [18] buyurdi ki 'Artuḳ ol bu diyāra gelmez. Andan ümīzi ḳaṭ' idüñ. [19] Ümīzdür ki āḫrete imān-ile gide.' Fātiḥā okudı. Fi'l-vāḳi' [20] āḫirete gitmesi muḳarrer oldu. Mercidābık nām menzilde şınuḫ Beriyye'de [21] intikāl itdi. Sulṭān Ğavrī intikālī ḥuşūşında ihtilāf çokdur **(93b)**[1] ammā Tercemān Baba Şātır rahmetullāh bu faḳīre ve sāyir aḥbāba ḥikāyet itdi [2] ki 'Ḥācemūñ ya'nī Ğavrī'nūñ ḥizmetinde peyk idüm ve peyk [3] başısı olduḡum ḥalde bir gün beni içerü tenhāsına çağırdı, [4] ve eyitdi: 'Şātır 'Amr, var Ḳayşer ile Kisrā'nuñ 'askerī cenginde [5] ḥāzır ol. Ḳaḡısı ġālib olur taḥḳıḳ bilüp ḥaber vir.' Bir miḳdār [6] ḥizmetinde durdum. Eyitdi: 'Maşlaḫat budur.' Hemān pes taşra çıkup [7] evimi ketḫüdāma ışmarlayup kimesneye gitdügüm tıyurmayup gitdüm. [8] Ḥattā Çaldıran'da Sulṭān Selim Ḥān, Şāh İsmā'ıl ile cenk [9] ittüğünü seyr idüp Sulṭān Selim Ḥān 'aleyhirrahmete ve'l-ḡufrān [10] ġālib-i muṭlaḳ olup Şāh İsmā'ıl firār ittükde faḳīr

taban [11] aldurup ‘acele ile Mışr’a geldüm. ať‘ā kimesnenüñ hergiz aberi [12] olmamış-ıdı. Ve müddet-i sefer bir bucu ay olmamışdı. ün sulťān [13] Ğavrı’ye girdüm. Hemān eyitdi: ‘Ol bunda daı gelür ünküñ añā ğālib [14] oldu.’ Ba‘dehü başın ceyb-i tefekküre řālup bir zamān bar-i ayrete [15] alup ırdı. Ben ařra ıdum. İki sā‘ at mıdārı ol [16] ‘ālemdede mütefekkir ırdı. řoñra beni ieri aırdı. Ve cenk avālin [17] mufaşşalan su‘āl itdi. Cümle beyān itdüm. Āır ācem ya‘nı Ğavrı [18] eyitdi: ‘Baba řāťır, Sulťān Selim Mışr’a gelüp ükm itmek muarrerdür. [19] Zırā ben vāı‘asın ğördüm. El-muadderü kāyinün’¹⁷⁷ diyüp aladı. Ba‘de [20] zamān ün Sulťān Selim Ğān’uñ mektūbı geldi ki sikke ve uťbe [21] kendi nāmına ola ve Rūm ğāzılerine daı her yıl ğums irsāl (94a)[1] oluna. Sulťān Ğavrı begleri cem‘ idüp müřāvere itdi. [2] Rızā virmediler. Ğavrı eyitdi: ‘Hele ben¹⁷⁸ sikke ve uťbei(yi) teslīm [3] itmek cāyızdır. Hemān fitne olup atl-i mü‘minin olmaya.’ Ümerā-yı [4] erākes’e eyitdiler: ‘Biz varup anuñ aından gelmek āsāndur. Eger [5] sen avf ittüñ ise salťanatuñdan ferāğat eyle, biz ākim buluruz.’ [6] didiler. Ğācem eyitdi: ‘Benüm bir başum var. Anı daı ‘āriyeti bilürem. [7] Hemān āzır oluñ.’ diyüp otağını ařra ıardı.”

Baba řāťır [8] ikāyet ider ki “ün Mercidābı’a vardu. Sulťān Selīm [9] Ğān’uñ vüzerāı ve ba‘zı avāřřı mührli mektūblar ğönderürler ki ‘Luťf [10] eyle yā sulťān-ı ilīm-i ‘Arab ve ey Ğādim-i Ğāremeyn-i řerıfeyn, bizi [11] bu küük ‘Acem’uñ řerrinden alāř eyle ki her ğün birimizi atl ider. [12] Hemān sen muābil olduda biz tevābi‘müz-ile senüñ arafiña [13] varup saña tābi‘ oluruz.’ Ümerā-yı erākese vāıf olıca [14] Ğavrı’ye eyittiler: ‘Biz dimedük mi anı āsānlığ-ıla ele ğetürürüz.’ [15] Andan sulťān eyitti: ‘Bu heb hıledür ve Sulťān Selīm [16] Ğān’uñ kendi tedbıridür. Vüzerāınuñ bile aberleri yodur.’ [17] Fi’l-vāı‘ eyle imiř ki anlaruñ mührlerin isteyüp murādınca [18] yazup irsāl itmiř ki bu i‘tıkād ile anlar

¹⁷⁷ Takdir edilen şey olur.

¹⁷⁸ Anlamı bozan yanlışlıkla yazıldığını düşündüğümüz bir kelime.

Ġavri'ye tâbi' [19] olalar. İrtesi şaffeyn ârâste olıcağ hemân Hayra Beg [20] 'askeri ile bizüm tarafumuzdan gidüp Sultân Selîm [21] tarafında şaf bağladı. Bir miqdâr cündiler elleşüp (94b)[1] ol cânibden toplara âteş ittiler. Bizüm 'askeri şoğak [2] şoğak itti. Ve'l-hâşıl şınmağ muğarrer oldu. Sultân baña [3] eyitdi: Şâtır "*Amr, el-firâru mimma lâ yuṭâğ min süneni'l-mürselîn.*" [4] Hemân 'asker ortasından bir cânibe gitdi. Çün 'askerden [5] ba'id olduğ. Bizüm-ile ümerâ ve huddâmdan hemân on yedi kimesne [6] var-ıdı. Hâcem yolları benden yeg bilür idi. Ben öñince gideriken [7] eger yol yañılsam veyâhud yol çatallansa gâh şağına ve gâh [8] şoluna diyüp ben dağı emri üzerine gider idüm. Şoñra beriyyeye [9] şapduğ. Çün iz kumda belürsiz oldu. Ġâyet ta'ab-nâk [10] olduğ. Pes yatup uyuduğ. Çün ba'zısı kâldı baña [11] teklîf ittiler ki hâcemi uyanduram. Çün tenbîh itmek [12] istedüm. Gördüm Allah ta'âlâ emrine gitmiş. Pes ağlaşup [13] teyemmüm ile namâzın kılduğ. Ba'dehû defn eyledük. Hattâ şırtlan [14] havfindan üstine vâfir taş yığduğ, rahmetullâhi 'aleyhi rahmeten [15] vâsi'aten. Merhûm kaçarken hem ağlar hem söyler idi ki 'Hayfâ Gülşenî'nün [16] sözünü tutmadum. Hem kalb-i şerîfine toğundum.' dir idi. Ve hem [17] didi ki 'Yâ Baba 'Ömer benüm selâmumı şeyhe işâl eyle ve benüm âhîretüm [18] için du'â itsün." Ve andan Baba Şâtır eydür ki "Ben dönüp [19] ordulara vardum. Ümerâ-yı Çerâkese'nün niyyetleri bu idi ki Rûmîleri [20] alup gelüp ziyâfet yemek için ol kadar sükkerî ta'âmlar pişürmişler [21] idi kim vaşf olmaz. Sultân Selîm câyiz ki ta'âmlarında zehr ola (95a)[1] diyü cümlesin yere dökdürüp 'Kimse yemesün!' diyü emr itmiş. Ammâ ben [2] ġâyet-ile gürisne idüm. Ve hem zehrli olmaduğın bilür idüm. Yemege [3] başladum. Beni görüp ba'zılar dağı yediler.

Şoñra bir niçe yıl [4] Diyârbekr'de oldum. Sultân Süleymân zamânında İbrâhîm Paşa Mısr'a [5] gemi ile geldükde ben dağı karadan geldüm. Tâcir şeklinde idüm. Çün Gülşenî [6] hâzretlerinün hizmetine irişdüm. Beni bilüp eyitdi: 'Baba Şâtır [7] Sultân Ġavri saña ne vaşîyyet itdi? Niçün yerine getirmezsın?' [8] Pes

hikâyeti mufaşşalan diyüp du‘â temennâ itdügün didüm. Şeyh hâzreti [9] dahı du‘â idüp rûhını dil-şâd itdiler.” Ma‘lûm ola ki bu tafşıl [10] cümle Baba Şâtır’uñ rivâyeti birle yazılmışdır.

Naql olunur ki [11] çün Sultân Ğavrî’den soñra düveydâr-ı kebîri olan Tomanbay [12] taşaltun itdi. Kubbetü’l-Muştafâ’ya şeyhe gelüp du‘â temennâ itdi. [13] Şeyh buyurur ki “Siz du‘âya kâbiliyyet ve isti‘dâd hâşıl eyleñ [14] ki du‘â size vâşıl ola. Ve selâfından du‘âya muhtâc olmayup [15] hemîn isti‘dâd ‘adâletdür. Ol dahı Allah ta‘âlânıñ kitâbı ile [16] hüküm itmekdür ki her kim Allah ta‘âlâ hâzretleriniñ inzâl ittügi [17] ile hüküm itmez ise zâlimdür. Ve eger hükminde müte‘addî olursa [18] kâfir olur. Nitekim Allah ta‘âlâ buyurur: ‘*Ve men lem yahkum bi mâ enzelallâhu* [19] *fe ulâ’ike humu’l fâsiķûn.* “*Ve ķallallâhu ta‘âlâ ve men lem yahkum* [20] *bi mâ enzelallâhu fe ulâ’ike humu’z-zâlimûn.* *Ve ķalallâhu ta‘âlâ* [21] *ve mellem yehkum bi mâ enzelallâhu fe ulâ’ike humu’l-kâfirûn.*”¹⁷⁹ (95b)[1] Ve eyitdi ki “Eger maķâm-ı selâmetde olmaķ ister-iseñ Selîm’e teslim [2] eyle.” Ammâ lâ-büd el muķadderu kâ’inun. Ğhîr Tomanbay’ı, Sultân Selîm [3] Hân tutup vücûdını yirden ref itdi. Hâtûnı olan Hond [4] Fâtıma¹⁸⁰ ki bint Sultân Aķbirdi’dür. Şeyh Ahmed bin Gülşenî dir ki [5] “Baña adam gönderdi ki taht-ı nikâhıma gele. Çünkim bu dâ’iyi kendüsi [6] isteyüp diledi.” ‘Aķd-i nikâh oldı. Andan oğlum ‘Alî ve hemşiresi [7] zuhûr eyledi. Ma‘lûm ola ki çün Sultân Selîm âleyhi rahmet- [8] ullâh’ir-raķîm tevâbi‘-ile Mısr’dan Rûm’a ‘azîmet itdi. Şeyh hâzretleri [9] Müeyyediyye’de karar itdi. Mısr’da nöbetçi olan yeñiçeri ve sipâhî [10] oğlanlarınıñ ekşeri şeyh hâzretlerine gelüp ve inâbet idüp hizmet [11] kabûl itmişler imiş. İbrâhîm Paşa Mısr’a geldügiçün İbrâhîm [12] Paşa Mısr’a ‘azîmet ider. Müftî-i ‘âlem ve a‘lem-i ‘ulemâ Mevlânâ Ahmed bin Süleymân [13] Paşa Hâzretleri, İbrâhîm Paşa’ya

¹⁷⁹ “Kim Allah’ın indirdiği ile hükmetmezse işte onlar yoldan çıkmışlardır. Mâide, 5/47. Kim Allah’ın indirdiği ile hükmetmezse işte onlar zalimlerdir. Mâide, 5/45. Kim Allah’ın indirdiği ile hükmetmezse işte onlar kâfirlerdir.” Mâide, 5/44.

¹⁸⁰ Metinde “Kâtıba” olarak yazılmıştır. Doğru isim *Menâķıb-ı İbrâhîm Gülşenî*’den alınmıştır.

naşihat ider ki “Aḥmed Paşa’dan [14] soñra vāḳi’ olan ihtilāfātı ıslāḥ itdükden soñra meşāyihden [15] du‘ā istimdād eyleye. Anlara mülāzemet kı1. Anlar saña mülāzemet [16] kı1mağı teklif itme. Ḳalblerini isti‘āf it. Ola ki elṭāf-ı ilāhī [17] ve a‘ṭāf-ı nāmütenāhiye mazhar olasın. Huşuşā Şeyḫ [18] İbrāhīm-i Gülşenī ve Şeyḫ Timurtaş ve Şeyḫ Şāhīm’den ğaflet [19] itme.” Çün İbrāhīm Paşa Mısr’a gelür. Ğurūr ve sürūr-ıla bunlara [20] bunlara mülāzemet ne lāzımdur diyü terk ider. Bā’ iş bu ki evlād-ı ‘Arab [21] meşāyihunūñ ekşeri kendüye varup mülāzemet iderler. Çün Gülşenī (96a)[1] ḫazretleri varmaz. İbrāhīm Paşa da‘vet ider. Pīr ḫazretleri, maḥdūm-ı [2] ekrem Şeyḫ Aḥmed Ḥayālī’i(yi) irsāl ider. İbrāhīm Paşa eydür: “N‘aceb [3] Muşṭafā Paşa’ya vardı? Da‘vete niçün icābet itmeye? Elbette baña cevābın [4] getür.” dimek-ile Şeyḫ Aḥmed Ḥayālī gelüp şeyḫe paşanın su‘allerin [5] zıkr ider. Şeyḫ buyurur ki “Muşṭafa Paşa niçe kerre bize gelüp ba‘dehu [6] inābet idüp gitdi. Evi kendü evümüz oldu, varduk. Ammā paşa [7] ḫazretlerine fuḳarāya mülāzemet eyle diyü naşihat olup ve mülāzemeti [8] fuḳarāya teklif itme didüklerin niçün ferāmūş itdi?” diyü tekrār [9] Şeyḫ Aḥmed’i irsāl ider. Çün cevābı paşaya takrīr ider, bir niçe [10] zamān başın aşāğa idüp mütefekkir ḳalur. Çün başın ḳaldurur [11] ta‘accüb-ile bir niçe kerre subḫānallāḥ dir ve eydür ki “Var şeyḫe [12] bizden selām eyle ve su‘āl eyle ki baña mülāzemeti kim teklif [13] itdi ve fuḳarāya mülāzemet teklif itmemegi kim didi?” Merḥūm Aḥmed Efendi [14] ḫikāyet ider ki: “Çün şeyḫe gelüp anuñ su‘ālını zıkr ittüm. Bir ‘aceb [15] celāl ile eyitdi: “Allemani ‘Allāmu’l-guyūb! A‘lem-i ‘ulemā-yı zamān kendüye [16] dimişdür. Ammā bizi bunda ḫālümüzde ḳosun, maḫallinde söyleşem.’ [17] diyüp Fātiḫa okudı. Çün Paşa’ya vardum, gördüm. Bunu ḫāzır [18] olanlara takrīr ider-imiş ki ‘Baña Kemāl Paşa-zāde Mısr’a müteveccih [19] olduğum zamānda böyle naşihat itmiş-idi ki meşāyihdan du‘ā [20] istimdād eyle, anlara mülāzemet kı1, anlar[a] mülāzemet kı1mağı [21] teklif itme. Pes şeyḫün cevābı muvāfiḳ olduğına ta‘accüb iderem’ (96b)[1] diyü takrīr iderken tekrār zıkr olunan cevābı-ıla vardukda, çün [2] “Allemani ‘Allāmu’l-guyūb kendüye a‘lem-i ‘ulemā-yı zamān dimişdür.’ [3] didüğüm vaḳt, reng-i rüyı müteğayyir oldu, ammā ḫayretinden

gözi [4] yaşı-ıla tıldı. Şoñra hızzârdan ba'zısı didiler ki [5] paşaya Rûm'da Kemâl Paşa-zâde dimiş imiş. Ve ba'dehû İbrâhîm [6] Paşâ faķire eyitdi ki 'Âhîr şeyh gelmez mi?' Ben eyitdüm: 'Size Fâtîha [7] okudı ve beni vekîl itdi gönderdi. Eger dahı murâd-ı şerîfiñüz [8] var-ısa beyân eyleñ.' Didüm. Eyitdi: 'Eger ol bunda gelmege nâz- [9] landı ise ben anı getürecek yeri bilürem.' diyicek ben eyittüm: [10] 'Belî, anlar çokdan işâret itdiler. Hattâ Muştafâ Paşa da'vetine [11] vardukda buyurmuşlar idi. Ammâ 'aceb ki siz bu deñlü kerâmet [12] kelâmını istimâ' ittiñüz, hîç nefsiñüz ru'ûnetinden tenezzül [13] itmedi.' Paşa eyitdi: 'Babañ şeyhe n'aceb inkıyâd idersin?' [14] Eyitdüm ki 'Belî dimesem ve ne'amda kılsam ni'amullâha kâfir olurun [15] ve 'âķ ve ehl-i şikâķ olurdum. Her kim velî ni'amına münkir olsa [16] âhîr bî-ser kıala. Nitekim Aħmed Paşa'ya vâķi' oldu.' Bu kelâmdan [17] hayli ğazab-nâķ oldu. Merhûm Şeyh Aħmed Hayâlî ile bile [18] varan türbe-dâr hikâyet itdi ki 'Ol maħallde İbrâhîm Paşa'yı [19] bî-ser gördüm.' Meger ba'zı hâsidîn merhûm Şeyh Hayâlî içün [20] ki Çerâkese pâdişâhlarından kıubû's-selâtin, merhûm [21] Kıayıtbay neslinden Akbirdi nebîresi olup hışûşa (97a)[1] Sultân Selîm'e muķâbil olan Sultân Tomanbay'ın [2] hâtûnun almışdur ve cümle 'asker ve ğayr hem kendüye hem kendüye tâbi'dür [3] diyü ğamz iderler. Ammâ ba'zı müridin ve ehibbâ ki anda hâzır [4] imişler. Dimişler ki 'Hele kendi ihtiyârîñüz ile ol âhîret [5] sultânına bu dünyâ-yı kıalîlün saltanatın tekliķ eyleñ [6] görüñ hîç kıabûl ider mi.' Ol münkir eydür ki 'N'aceb Toman-[7] bay hâtûnını oğlı kıabûl itdi.' Hemân Muştafâ Big [8] ibn Celâl ki şoñra kıapuda nişâncı olmışdur ve Şücâ' Big [9] ki çavuşbaşı olmışdur, ve sâyir ümerâ dirler ki 'Siz pâdişâh [10] hâzretlerinüñ devleti zevâlin ister misiz? Böyle 'azizi [11] meclisinde zemm idersiz. 'Acebdür kim bir belâ nâzil olmaya.' [12] İttifâķ ol ğün İbrâhîm Paşa'ya nâzile inüp gözleri [13] tıtılır. Kâtib-i sırrı ve cümletü'l-meliki olan mezkûr Celâl- [14] zâde'ye dir ki 'Var hıfyeten şeyhe di ki; bir ğarîb faķirüñ [15] gözi ağırur. Def ine du'â recâ eyle.' Ol hâlde çün şeyhüñ zâhirde [16] olan çeşmi görmezdi. Ol du'â isteyen kimesneye dir ki [17] 'Ol seni irsâl iden dostumuza di ki ol gözi ağırır nâ-bînâ-yı [18] bātına disün ki zâhir aşı

çeşm-i derûnı açsun ki [19] andan şoñra evliyâ-yı ni‘ mete şıdķ-ıla hıżmet itsün ki zâhir [20] gözinüñ ‘ilâcı uşta budur.’ diyüp bir toprak ibriķden [21] şu içdi ve ol gelen kimesneye eyitdi ki ‘Bunuñla âb-dest (97b)[1] alsun kimesne âb-destine mu‘âvenet itmedin ve ol muzahıraf [2] ibriķi gidersün.’ diyü irsâl itdi. Hulefâ ve sâyir fuķarâ ta‘accüb [3] iderler ki bu gelüp du‘â isteyen eķâd-ı nâsdan imiş didiler. [4] Pes İbrâhîm Paşa’ya ibriķi alıgidüp ahvâli taķrîr iderler [5] ve ol mücevher ibriķi giderüp ol toprak ibriķle âb-dest [6] alurlar. Yüzini ve gözini sildügi gibi vecâ‘ı gidüp [7] çeşm-i zâhir-bîni açılādüşer.”

Naķl olunur ki Rûm’a varduğı [8] eyyâmda ‘Acem’den daķı bir fâzıl kimesne gelür ki ‘ilm-i cefrde [9] nazîri olmayanlardan imiş. Sulţân Süleymân Hân ‘aleyhi’ [10] r-raĥmeti ve’l-ġufrân çağırdup cefr ittürür. Ol daķı dir ki [11] “Senüñ salţanatıña İbrâhîm nâm kimesne ķasd ider, tedârik [12] üzeredür. Ğaflet câyiz degüldür.” diyü tenbîh ider. Cefrûñ [13] şûretini Sulţân Süleymân, İbrâhîm Paşa’ya virür. [14] Ol daķı alunmaz hemân bî-teklîf eydür ki “Belî pâdişâhum, Mısr’da [15] Şeyĥ İbrâhîm Gülşenî’ye cemî‘ Mısr ħalkı tâbi‘dür. [16] Huşûşa ķul tâyifesi cümle begler ile mürîdi olmışdur. [17] Ve oğlı bir sulţân nesli ħâtûn almışdur ki Şulţân Toman - [18] bay’uñ ħâtûnı imiş. Eger şimdiye degin zuĥûr itmedi-ise [19] ‘acebdür.”diyü pâdişâha ‘arz ider ve şeyĥi getürmegi [20] zıkr ider. Pes şeyĥi Rûm’a alıgitmek içün Mısr’a on [21] çavuş irsâl ider ki bir ân tevaķķuf itdürmeyüp begler begisi (98a)[1] çavuşlar ile göndere. Ammâ henüz bu ħaber Mısr’a vâşıl olmadın [2] iki ay evvel şeyĥ ħazretleri “Bize Rûm’a gitmek göründi, ihtiyârî [3] gitmek olmaz ki ihtiyâr olduk. Ammâ ıztırârî giderüz ki çeşm-i [4] zâhirimiz daķı âĥir-i ‘ömrümüzde binâ ola.” diyü bir niçe meclisde zıkr ider. [5] Hużzâr ta‘accüb iderler. Âĥir Ĥayâlî Şeyĥ Ahmed Efendi’ye, ‘Âşık Ĥalîfe [6] ve İskender Ĥalîfe ve sâyirler iķdâm iderler ki “Seferüñ bâ‘isi nedür?” [7] Çün Ĥayâlî Efendi, pîrûñ bir inbisâtı zamânında istifsâr [8] ider “İnşâ‘allâhu ta‘âlâ ne sebeb-ile ve ne keyfiyyet-ile gidilür?”dir. [9] Gülşenî Ĥazretleri buyurur ki “Gerçi münkir bize zarar ķaşd eyledi. [10] Lâkin bize fütûĥât

ve ni‘met zāhir olur. Ve aña nekebāt ve niķmet [11] bāhir olur.” Hemān bizüm-ile gidecek dervīşlere velvele düşer. [12] On beş günden şoñra Süleymān Paşa’ya çavuşlar gelür. Gülşenī [13] hāzretlerini ve maḥdūmını ki Aḥmed Ḥayālī’dür ve iki ḥalīfeleri ile [14] ‘ale’t-ta‘cīl Bulak’da gemiye koyup İskenderiyye’ye alıgiderler. [15] Fuḡarānuñ ekşeri daḡı gemilere binüp ardlarınca giderler.

Sekizinci [16] **taķallüb** Rūm’da vāķi‘ olan āşarı ve Sultān Süleymān merḥūm [17] ile ve meşāyiḡ ve ‘ulemā-yı Rūm ile geçen aḡbārı iķānındadır.

[18] İcmāl-i ḡikāyet ve īcāz-ı rivāyet budur ki çün İstanbul’a dāḡıl [19] olurlar. Cümle meşāyiḡ ve ‘ulemā ve ḡayruhum ziyāret iderler. [20] Ammā Gülşenī hāzretleri, Eski İbrāhīm Paşa Cāmi‘i ki Çıķırıkçılar [21] başındadır. Cum‘a günü ba‘de’l-cum‘a ve ba‘zı eyyāmda ba‘de’l-‘aşr **(98b)**[1] ve ḡāḡī ba‘de’l-‘aşr ve ba‘de’z-zuḡr ḡaķāyık-ı kelām-ı Mecīd-i ‘Allām ve daķāyık-ı [2] aķvāl-i meşāyiḡ-i ‘izām beyān eylerdi ki ḡonduķları meķān aña ḡarīb [3] idi. Eger iķrār ü muḡabbet ve eger inkār ü ‘adāvet ile gelenler cümle [4] isti‘dādlarına ḡöre hidāyet bulurlar idi. Ammā ‘ulemā-yı kibār [5] ve ümerā-yı zevi’l-iķtidāruñ ba‘zısını tebdīl-i şūreti-ile gice ile [6] gelüp mesā(y)’il-i müşķileden su‘āl iderlerdi, aḡsen-i vech-ile cevābların [7] alup giderler idi. İbrāhīm Paşa, eger Kemāl Paşa-zāde’ye ve eger Fenārī [8] Muḡyiddīn Efendi’ye ve eger Ḳādirī Efendi’ye ışmarlar ki “Varuñ, ola kim [9] bir ṡarīķ ile bir muḡālīf kelāmını istimā‘ idesiz ki pādīşāḡ ḡaķķından [10] gele ki ben henüz pādīşāḡa geldüğünü ‘arz itmedüm.” diyü iķdām [11] ider. Menķūldür ki çün İbrāhīm Paşa, mollaruñ şeyḡe var- [12] duḡın bilüp muḡālīf nesne müşāhede itdi ola diyü monlāya [13] adam irsāl ider. Mevlānā cevāb irsāl ider ki “Aķvāl ü kelimāt-ı [14] şeyḡ ḡudsiyyedür ve ef‘āl ü aḡvālī ünsiyyedür. Bu ṡā(y)’ifeye [15] daḡıl Allah sübhāne ve ta‘ālāya i‘tirāzdur. Evlāsı bunlaruñ [16] dünyevī meşālīḡın ḡörüp du‘āların almaķdur.” diyü cevāb irsāl ider. [17] İbrāhīm Paşa me’yūs olup ḡām-nāk olur ve murād idinür ki [18] bir ḡāl-ıla şeyḡe tesellī virüp ḡirü Mısr’a irsāl eyleye

[19] ya'nî pâdişâha buluşdurmaya. Ol eşnâda şeyh hâzretleri [20] bir gün Eyyûb Enşârî'den gelür idi. Kendüyi dervîşler omuzlarında [21] tezkere ile götürüp önünce dört cavk dervîşân zıkr iderler-idi **(99a)**[1] meger pâdişâh Kâğıdhâne'den kayık ile gelür imiş. Bu cezbe ile [2] ol cem'iyeti görür. Çün şeyhi dervîşler tezkere ile zıkr idüp [3] götürürler idi. Pâdişâh bir 'azîm kimesnenün meyyitün zann idüp [4] âhîr İbrâhîm Paşa'yı katl idecek bostâncıbaşidan su'âl [5] eyler ki "Bu keşret-ile bu meyyit kimündür? Cevâb virür ki "Mısr'dan gelen [6] Şeyh İbrâhîm Gülşenî'dür ki pâdişâhumı ziyârete gelmişdür." [7] Pâdişâh buyurur ki "Çokdan mı geldi?" Ağa eydür: "Altı aydan ziyâde-[8] dür." Pâdişâh eydür ki "N'aceb müşerref olmaduk ve 'arz itmediler?" [9] dimiş. Meger ceffâr kıssasına ve İbrâhîm Paşa'nun ol maḥallde [10] maḥallde virdügi cevâba bostâncıbaşı vâkıf imiş. Andan [11] İbrâhîm Paşa'nun kadḥinde ḥayli tafşîl eyler ve Gülşenî [12] hâzretlerini 'azîm medh eyler. Âhîr, Sulṭân Süleymân Hân'a [13] te'sîr ider. Şöyle ki şeyhi ve dervîşleri bu cezbe ile [14] görür. Qalbi müncezib olur. Sarâya geldükde fi'l-hâl İbrâhîm [15] Paşa'ya adam irsâl ider ki "Şeyh İbrâhîm Gülşenî bunca [16] zamândan berü Mısr'dan gelmiş ola. Niçün bizüm-ile mülâkât [17] olmaya? Yarın da'vet eyle gelsün." diyü emr ider. İbrâhîm Paşa [18] kimden olduḡın şorup bostâncıbaşıya, ḥayli bî-ḥuzûr [19] olur. Şoñra katline kaşd ider. Ammâ himmet-i evliyâ-ıla kaḫiyye [20] ber-'aks olur. İrtesi pâdişâh İbrâhîm Paşa'dan evvel kapucı- [21] başı Rüstem Ağa'yı, şeyhi da'vete irsâl ider. Ol dahı **(99b)**[1] şeyhe âdâb ile pâdişâhuñ selâmın alıgidüp [2] da'vet ider. Şeyh hâzretleri dahı itâ'at idüp fi'l-hâl [3] kaḫup müteveccih olur. Pâdişâh hâzretlerine du'â ider. Ve Rüstem [4] Ağa'ya vezîr-i a'zam olasin diyü du'â ider. Du'â maḥalline müşâdif [5] olup şoñra vezîr-i a'zam olur ve pâdişâhuñ güyegüsi [6] olmışdur.

Mülâkât-ı Şeyh İbrâhîm Gülşenî (nevvera'llâhu merḫadahu'- [7] s-senî)
Ma'a's-Sulṭân Süleymân bin Selîm ('aleyhi'r-raḫmetullâhi'l-kerîm)

[8] Çün şeyhüñ hulefâsı tezkere ile şeyhi pâdişahuñ bâb-ı [9] sa‘âdetine zıkr ü tevhiid ile alıgıtdiler. Kıpucıbaşıları dervişlerden [10] alup götürüp tâ pâdişahuñ yakınına alıgıderler. Çün indürürler. [11] “Pâdişâh yakındur.” didüklerinde şeyh cehr-ile selâm virür. [12] Pâdişâh dahı selâmın cehr-ile alup şeyhi kuçar. Şeyh dahı [13] pâdişâhı kuçar ve şıkar. Rüstem Ağa ki soñra iki kerre vezîr-i a‘zam [14] olmışdur. Merhûm efendi ile sene şelaş ve sittîn ve tis‘amiyede [15] Rûm’a vardukda tekrâr vezîr-i a‘zam olmuş-ıdı. Şeyh Ahmed [16] tehniyeye varmış-ıdı. Faķîr bile vardum. Merhûm pîr ile pâdişahuñ [17] meclisinüñ bir miķdârın beyân itdi. Cümleden bunuñla iftiķâr [18] ider idi ki “Tezkeresini dervişlerden alup bir cânibini getirüp [19] içeri alıgidüp yine taşra çıkardum ve hem meclisini diñledüm.” [20] diyüp iftiķâr iderdi. Ve eyitdi ki “Şeyh pâdişâhı şıķup [21] kuçdukda Sulţân Süleymân hâzretlerinüñ eli ve ayağı gerilüp (100a)[1] bir oğlancık gibi oldu. Huşuşâ şeyh yüz dört yaşında idi [2] ve ‘acâyib naşihatler itdi. Pâdişâh muttaşıl ağlardı ve şeyh eyitdi: [3] “Pâdişâhum her hâlde Allâh’ı hâzır bilüp ve her hükümüni eylersin [4] anuñ huzûrında eyle ve evliyâ’ullah ile pençeleşme ki anlaruñ [5] kuvveti Hâķ’dandur.” Rüstem Paşa, efendi-i merhûma eyitdi: “Efendi [6] hâzretleri, senüñ babañdan mehîb ve muţlak şeyh görmedüm.” [7] didi ve eyitdi ki İbrâhim Paşa şeyhüñ ol kuvvetin kendüden zann [8] idüp eyitdi ki “Pâdişâh hâzretleri ‘Acem’e sefer itmek ister. [9] Siz ol vilâyeti güzel bilürsüz ve selâţîni ile ihtilâţ [10] itmişsiz. Pes ne tarîķ-ile sefer itmek gerek? Eger siz gidemezseñiz [11] bârî maḥdûmuñuz bizüm-ile gitsün ki salţanata müsâ‘adeñüz [12] olsun.” diyiceķ şeyhüñ gerçi zâhirâ gözleri görmezdi. [13] Pâdişâh cânibine müteveccih olup “Pâdişâhum bizden belki [14] muţlaķa eţfâl-i meşâyiḥden Tañrı ta‘âlâya gidecek yolu [15] su‘âl eyleñ ve dergâh-ı Hâķķ’a ne tarîķ ile vuşlat müyesserdür, [16] anı soruñ ve şâbıķan ‘Acem pâdişâhları bu dâ‘îlerine mutî‘ [17] iken dahı tarîķ-i Hâķķ’ı su‘âl idüp mutî‘ idiler. Soñra gelenler [18] ğayrı tarîķe zâhib olup mezheblerin azdurdılar. [19] Tarîķ-i Hâķķ’ı su‘âlden rücû‘ itmegin mes‘ul olacaķlardır.” [20] diyüp kolların yañından taşra çıkardı. Nazar ittük kollarınuñ [21] iki parmaķ kadarı yoğunluğu yoğ-ıdı.

Pādişāh ḥazretleri (100b) [1] Ve cümlemüz ta‘accüb itdük ki bu kadar za‘f-ıla pādişāhı kuçup [2] ve şıkup niçe kaldurdı! Pādişāh eyitdi: “Şeyḥ ḥazretleri [3] senüñ ḥayr du‘ān bize hem-rāh yeter.” Pes şeyḥ ‘azīm du‘ā itdi. [4] Kalkmağa kaşd itdükde pādişāh kalkup eline yapışup kaldurdı. [5] Andan soñra eyitdi: “Pādişāhum bizüm bunda gelmemüz ḥazretüñizi zāhir [6] göziyle daḥı görmekdür.” didi. Andan soñra eyitdi: “Pādişāhum bizüm [7] ve sizüñ dest-girüñüz olsun. “*İrḥamū men fi’l-‘arḍi yerḥamukum [8] men fi’s-semā.*”¹⁸¹ Rüstem Paşa eydür: “Çün şeyḥi taşra alıgidüñ. [9] Dervişler daḥı zıkr ile alup gitdiler. Çok şeyḥ gördüm ki kāfir [10] daḥı görse velāyetine ikrār iderdi.”

Naql olunur ki pādişāh [11] ḥazretleri emr itmiş ki keḥḥāl başıya varup şeyḥün gözlerine [12] tīmār eyleye ki şeyḥ ḥin-i veda‘da dimiş-idi ki “Bizüm bunda [13] gelmemüz inşā‘allah ḥazretüñüzi zāhir göziyle daḥı görmekdür.” [14] Pes şeyḥün sözi zuhūra gelür diyü pādişāh ikdām itmek-ile [15] keḥḥālbaşı daḥı ‘azīm takayyüd eyledi, ammā dimiş gönli-ile ki “Yüz dört [16] yaşında olan kimesnenüñ gözine niçe tīmār olur?” Çün [17] şeyḥe gelür dir ki [18] “İcāzet daḥı Mısr‘da virilmişdür. Ammā saña ḥavāle olmağın [19] bu yere gelmek lā[zım]”¹⁸² geldi.” Merḥūm efendi naql itdi ki keḥḥāl başı [20] tīmāra şürü‘ itmezden muḥaddem buyurdılar ki “Perhiz itmek [21] lāzımdur ki ‘ilāc-pezir ola.” Şeyḥ buyurdi ki “Ben muṭlaḳ (101a)[1] mā-sivādan perhiz ittüm, ta‘ām ḥod cümleden biridür. Ammā feth [2] ü fütūḥ olunca ta‘ām yimeyelüm.” didi. Ve otuz iki gün ḳalıl [3] ü keşir nesne yimedi. Keḥḥālbaşı āḥir “Sultānum nesne yememek zararlıdır.” [4] dir idi. Şeyḥ buyurdi ki “İnsānuñ gözi açılmağa riyāzet gerekdür.” [5] Keḥḥāl “Belī sultānum ve illā çāk bu kadar degül.” Andan şeyḥün bu riyāzeti [6] Ḳostantiniyye‘ye yayulup cümleye ma‘lūm olur, götüri meşāyiḥ [7] gelür. Her biri ile ‘alā merātibihim meclis itdi. Ol gün ā‘yāndan [8] ve ‘ulemādan ve sāyir nāsdan çok kimesneler bey‘at itdi.

¹⁸¹ “Yeryüzündekilere merhamet edin ki göktekiler de size merhamet etsin.” Hadīs-i Şerīf.

¹⁸² Eksik yazılan bu kelime *Menākıb-ı İbrāhim-i Gülşenī* adlı eserden tamamlanmıştır.

Hattâ [9] birer birer mümkün olmayup yigirmi otuz bir uğurdan inâbet itdiler. [10] Sipâhdan ve yeñiçeriden çok kimesne tövbe itmegin İbrâhim [11] Paşa istimâ' itdükde pâdişâha bir gice vehm ilkâ idüp [12] 'arz ider ki "Benüm sözüm şahîhdür ki kullarımdan ekşeri anuñ-ıla [13] kıavl itdiler." diyü pâdişâha gamz ider. Meger ol zamân şeyh [14] *Ma'nevi'* sini pâdişâha irsâl ider. Pâdişâha hoş [15] gelür. İbrâhim Paşa dir ki: "Gel şeyhüñ kitâbından fâl eyle [16] görelüm ne gelür?" Çün İbrâhim Paşa tefe'ül eyler, nısfına [17] yakın yerden gelür ki "İnne'l insâne le yatgâ en re'âhüstağnâ."¹⁸³ [18] didügi bu ebyât gelmişdür. Ebyât-ı ma'nevî:

[19] Çün ki şâhib-i servet mün' im şodend

Büd-perestide besî mahrum şodend ¹⁸⁴

[20] Z'ân ki istiğfâr u ân tâgî kuned

Bâ-velî-ni' met ü-râ yâgî kuned ¹⁸⁵

[21] Ez ğinâ tâgî şeved her bî hered

Zi ân ki istiğnâ revân tâgî ehad ¹⁸⁶

(101b)

[1] Hem çü o nemrûd-ı diğer güm-rehân

Ez-ğınâ tâgî şodent pes mehîmân ¹⁸⁷

¹⁸³ "Gerçek şu ki; insan kendini kendine yeterli görerek azar." Alak, 96/6-7.

¹⁸⁴ Çünkü servet ve nimet sahibi oldular. Puta tapmakta çok mahrem oldular.

¹⁸⁵ O isyanından dolayı istiğfâr etti, af diledi. Çünkü o, nimet sahibine kötülük, saygısızlık yaptı.

Metnimizde "Zân ki istiğnâ-revân tâgî kuned / Bâ-velî-ni' met-revân bâgî kuned" şeklinde yazılmış olan beytin doğrusu *Menâkıb-ı İbrâhim-i Gülşenî* adlı eserden yazılmıştır.

¹⁸⁶ Her akılsız, zenginlikten şaşırır. Bundandır ki zengin olan yolunu şaşırır.

¹⁸⁷ O da başka bir nemrud gibi yolunu yitirdi / Büyüklükten sonra zenginlikten dolayı yolunu şaşırdı.

[2] Pes Sultân Süleymân dir ki “İbrâhim, bu ‘azîze çok tolaşma saña [3] zararını doḡunur.” İbrâhim Paşa eydür: “Pâdişâhum, kitâbını Kemâl Paşa- [4] zâde’ye irsâl eyleñ, niçe yerde küfrini size çıkarısun.” [5] Pâdişâh eydür: “Ben anuñ zararını içün irsâl itmezem, ammâ monlanuñ şeyhe [6] ne mertebe muḡabbeti var idüğini tecrübe itsem olur.” diyüp molla ḡazretlerine [7] *Ma‘nevî*’yi irsâl ider ki bu kitâba müṡâla‘a idüp liyâḡatına [8] göre imzâ itsün. Çün *Ma‘nevî* molla ḡazretlerine varur. [9] İbrâhim Paşa ḡaber irsâl ider ki “Elbette küfriyyâtun çıkarup [10] tafşîl ile yazısun ki pâdişâh ḡazretlerinüñ aḡşâ-yı murâdıdır. [11] Merḡûm Sa‘yî Efendi, bu faḡîre Edürne’de ḡâḡî iken Merḡabâ [12] Efendi’den naḡl ider ki “Ol gice ki Sultân Süleymân, Şeyḡ [13] İbrâhim-i ḡülşeni’nüñ *Ma‘nevî*’sini molla’ya irsâl idüp [14] tâ şabâḡa deḡin müṡâla‘a itdi. Şabâḡ namâzından evvel üzerine [15] imzâ idüp pâdişâha irsâl itdi. ḡuẓẓârdan biri su‘âl [16] itdi ki “Daḡı şabâḡ olsa câ(y)’iz deḡül mi idi?” Cevâb virdi ki [17] “ḡayr işe te’ḡîr câyiz deḡüldür. Mâni‘ zuḡḡur itmek ihtimâli [18] vardır.” Vâḡı‘â kitâb gitdükdün şöñra İbrâhim Paşa’dan [19] meẓkûr olan teẓkere geldi. Cevâb yazdı ki “Evvel mertebe- [20] sine ki ittîlâ‘ olundu yazılıp pâdişâha irsâl olundu.” [21] Pâdişâh vâḡıf olıcaḡ monlaya bî-ḡuẓûr oldu. Ammâ *Ma‘nevî*’nün (102a)[1] üzerine Kemâl Paşa-zâde ḡazretlerinüñ yazduḡı budur ki [2] zıkr olunur: “Sultân Süleymân ḡazretlerinüñ Müfti Efendi [3] ḡazretlerine emridür! Bu kitâbı göresiz ve nice idüğini [4] yazasız ve şâḡibi aḡvâlini bildüresiz.” Cevâb-ı Kemâl Pâşa-[5] zâde: “Bu Kitâb-ı *Ma‘nevî* ki Şeyḡ İbrâhîm ḡülşeni’nüñdür. [6] ḡaḡâyık-ı ḡudsiyye ve daḡâyık-ı ünsiyye’den inbâ olmaḡın ehl-i [7] şûret bunuñ ma‘nâsına vâḡıf olmaz ve işṡılahât ve te’vîlâtına [8] muṡṡali‘ olmayan işârâtına ‘ârif olmaz ki ekşeri tefsîr-i [9] Ḳurân-ı ‘Azîm ve te’vîl-i kelâm-ı ḡadîm ve şerḡ-i ḡadîs-i Nebevî [10] ve keşf-i kelimât-ı Muşṡafâvî ma‘nâsı muḡtevidür ki [11] anda niçe esrâr munṡavidür. Pes ehlullâḡuñ aḡvâline i‘tikâd [12] lâzım ve rûḡâniyyetlerinden

istimdād mühimmdür. “*Efāzanallāhu* [13] *min berekāti āsārihim ve enāre kulūbenā min mişkāti envārihim.*”¹⁸⁸

[14] Naql olunur ki çün monlanuñ fetvāsı Kōstantīniyye’de [15] şāyi’ oldu. Ekser-i ‘ulemā şeyhe varup inābet itdiler. Çün Gülşenī [16] hāzretlerinüñ murādı, çeşm-i zāhiri feth olmak idi. Ol dağı feth [17] oldu. Andan rücu’-yı Mısr’a muqarrer itdi. Ammā aḥbābuñ teveccühi ile [18] Ayāsūfiyye’de dört cum’a meclis ider ve tamām-ı cāmī’ toptolu [19] olur. Şeyhüñ āvāzı gāyet bülend olmağın cāmī’üñ tā nihāyetinde [20] olanlar istimā’ ider. Āḥir meclisinde pādīşāh dağı oturup [21] dinlemiş ve muttaşıl ağlar imiş. İbrāhim Paşa her çend (102b)[1] kalkmağa işāret itmiş kaṭ’ā nigerān olmayup meclis āḥir [2] olmayınca hareket itmemiş. Pādīşāhdan ve gayrıdan ol kadar māl [3] gelmiş ki vaşf olmaz. ‘Āşık Efendi ve Zārīfī Efendi naql itdiler ki [4] tā evvelden her ne geldi ise Sārbān Ḥasan Ḥalīfe’nüñ [5] zabtına virdi ve didi ki “Ḥasan Ḥalīfe, bize bunda gelen eşyādan [6] bir nesnei(yi) Mısr’a iletmezüz ve bu üslub ile şarf eyle ki bir ḥabbe [7] bizüm-ile Mısr’a gitmeye.” Fi’l-vāḳi’ eyle itmiş ve muḥaddemā zıkr [8] olunan vech üzere çün pādīşāha buluşup mübārek [9] gözleri dağı açılıp vedā’ içün yine taleb olundu. [10] Ol zamānda naql olunur ki hiç pādīşāh ve şeyh yanlarında [11] ayruḳ kimesne ḳomayup şoḥbet-i ḥāşş itmişler. İbrāhim Paşa [12] dağı girmemiş. Merḥūm Mevlānā *Mu‘ammāyī* ki paşalaruñ ve gayruñ [13] maḳbūli idi, ḥikāyet eyledi ki “İbrāhim Paşa, bir ḳavī bostān [14] oğlanı ki kemāl-i şıḥḥatde iken zārāfet-ile getürüp bir tābūta [15] koydı ve şabr itdi. Tā şeyhi pādīşāhı vedā’ idüp taşra [16] çıkdı. Paşa şeyhe eyitdi: “Sizler ḥāzır olduñuz bārī [17] bu meyyitüñ namāzını ḳılıvirüñ ki şevābda bulunasız.” Şeyh dağı [18] ḳabūl idüp niyyet itmek istedükde dönüp paşaya ve sāyir [19] ḥużzāra eyitdi: “Diri namāzına mı niyyet idüp ḳılalum yoḥsa [20] meyyit namāzına mı niyyet idelüm?” Paşa yine inşāf itmeyüp [21] meyyit namāzına didi. Andan şeyh eyitdi: “Bizden

¹⁸⁸ Allah onun eserlerinin bereketleriyle bizi feyizlendirsın ve onun kandilinin nurlarıyla kalplerimizi nurlandırsm.

evvel (103a)[1] bu maḳûle umûrda münkirlerden imtiḥânlar ve tecrübeler olmuştur. [2] Ammâ ne diyelüm vebâli sizûn olsun.” didi. Andan meyyit namâzına niyyet [3] itdi ve kılup şeyḫi ḳapucılar getürüp dervîşlere teslim [4] itdiler. Dervîşân daḫı zevḳ u şafâ ile zıkr iderek gitdiler. [5] Çün tâbûtı açdılar, ol bîçâreyi meyyit buldılar. Bu kerre [6] bir ḫışmı var-ıymış. İbrâhîm Paşa’ya “Benüm ḫışmumuñ ölmesine [7] sen sebep olduñ ki şeyḫi imtiḥân itmek lâzım mı idi ve [8] münâsib mi idi?” diyüp ḫayli kelimât itdi. Paşa eyitdi: “Tâbûtta [9] buñalmış keşret-i nâsdan anuñçün öldi. Yoḫsa şeyḫüñ [10] ne daḫli vardur? Ammâ seni ağır ‘ulûfe ile ḳapuya çıkarayum.” [11] diyü tesellî itdi. Lâkin kendi inkârında şâbit ḳaldı ki buñaldı [12] ve dehşetinden öldi i’ tîḳâdıyla oldı ve öldi.

Hâzret-i [13] sâlik tarîḳ-i ğanî Şeyḫ Gülşenî nevverallâhu merḳadahu’s-senî [14] çün Mısr’a gitmegi muḳarrer eyledi. Bir sebt-i mübârekde cümle meşâyih [15] ve ‘ulemâ ve ümerâ cem’ olup Pâdişâh tarafından cümle ḫuzẓâra [16] ziyâfet gelüp büyük ḳazanlar-ıla envâ’-ı eṭ’ime çekildi. Çün [17] Sulṭân Bayezid Câmî’ ine geldi. Ol ḳadar adam inâbet [18] itdi ki ‘add olunmaz. Her birine tevbe ittüm dimek-ile iktifâ itdi. [19] Gördi ki ḫalḳ çokdur “Cümleñüzden biri taḳaddüm itsün [20] bâḳîsi biri birini vâsıta itsün.” dedi. Cem’ olan aḫbâbdan [21] mâ’adâ Sulṭân Bayezid Câmî’ ine ḳarîb olan eger müsâfır (103b)[1] ve eger mücâvir niçe biñ kimesne inâbet itdi. ‘Urcûn-zâde’ye [2] ḫac ‘aşrın okutdı ve Gülşenî tefsîr itdi. Çün ‘aşḳ u şevḳ-ile [3] şeyḫi getürüp iskeleye geldiler. Cümle meşâyih ve ğayrihim [4] vedâ’ itdiler. Merḫûm Ramazân Efendi’ye kemerlerin virdiler [5] ve Sünbül Efendi’nüñ ḫulefâsından Merkez Efendi’ye ridâların [6] virdiler ve pâdişâh ḫâzretlerinden ve sâyirden her ne geldi ise [7] Sârbân Ḥalîfe’ye teslim olunmuş-ıdı. Ol daḫı şeyḫüñ emri-ile [8] anda gelen fuḳarâya ve iskelede bulunan fuḳarâya ve medyûnîn [9] maḫbûsîne taḳsîm itdi. Şöyle kim bir ḫabbesini Mısr’a [10] hem-râh itmedi. Ḥâşıl-ı kelâm ve maḳşûd-ı merâm budur ki ṭayy-ı zamân ve [11] mekân ile ol zamân

İskenderiyye'ye gelüp mekân itdiler. [12] Anda dağı karar itmeyüp 'azîmet-i Mısr itdiler ve 'izzet ile gıtdiler.

[13] **Tokuzıncı Takallüb** yine Mısr'a gelüp taşarruf-ı cümle'-i [14] 'âlem ve izhâr-ı ism-i a'zam itdüğü bürhânındadır.

[15] Ma' lûm ola ki çün Bulak İskeleyi'ne vâşıl olduk. [16] Cemî' ehl-i Mısr karşı geldiler ve ferağ ve şâzıluğ birle 'ulemâların [17] getürüp zıkrullâh ile Müeyyediyye Câmî' ine geldük. Yedi gün gice [18] ve gündüz irşâd idüp seccâdede karar itdi. Zâviye-i şerîfenûn [19] itmâmına sa'y itdi. Ve binâ olmasına şüru' olmadın âsitâne-i [20] sa'âdet-bahtınuñ orta yerinde türbe-i şerîfün kûbbe kadar yüksek [21] toprak var-ıdı. Cümlesin taşıdup temelini bir ol kadar aşağı (104a)[1] urup binâ eyledi. Ve Sârbân Hasan Halîfe hikâyet itdi: [2] "Şeyh hazretleri [beni] İskenderiyye'ye irsâl itdi ki, var anda bize mahşûş [3] beş yüz tahta var ve bir miqdâr maşrûf var getür." Çün Fâtîha [4] okudılar. Hemân 'azîmet ittüm. Çün İskenderiyye'ye vâşıl oldum. [5] Ol hinde bir barça geldi. Diregi şikeste ve ehli hasta [6] ve âlâtı beste ve halkı kâfir elinden reste. Çün halkı taşra [7] çıkdı Hâce İsa nâm şeyhün bir muhibbi beni görüp giryeden [8] soñra eyitdi: "Gel şeyhün nezri vardır bende anı alup teslim eyle." [9] Ben va'd ittüm ki çıktuğum gibi zimmetümden çıkarup şeyhe [10] müte'allik bir kimesneye teslim idem. "Senden ehaqqı yokdur." [11] didi. Pes baña beş yüz tahta ile elli fuluri teslim itdi ve hem [12] harc için on fuluri alup şeyhe getürdüm ve ol harc akçe- [13] sinden yanumda on pâre kaldı. Ol mahallde şeyhden bir de[r]vîş [14] on beş pâre istedi vekîl-i harc olan dervîşde hazır beş [15] pâre bulundu. Anı virdi. Şeyh hazretleri baña bakup hânde ile [16] buyurdılar ki "Eger sende on pâre kaldı-ısa haqq-ı fuqarâ olmağın [17] bu dervîşe teslim eyle." Emrleri-ile ben dağı teslim itdüm didi. [18] Taşarruf-ı 'acib ve ta'arruf-i ğarib ile cümle hulefâ ve meşâyih ve 'ulemâ [19] ve ümerâ ve fuqarâya ma' lûm olmışdı ki

Gülşenî hazretleri hân(ı)kâhuñ [20] evvel ve âhir binâsı için kimesneden bir habbe kabûl itmemişdür, [21] ammâ şikât bu fakîre takrîr itdi ki “Şeyhüñ seccâdecisi idüm (104b)[1] Mü’eyyediyye’de olan hücrede bir maşşûş seccâdesi var-ıdı. [2] Câmî’e çıkarmazdum. Niçe kerre şeyh maşrûf için akçe [3] lâzım olduğça beni hücreye gönderüp kilidin açup seccâde [4] altunda her ne var-ısa alup ve hücreyi kilidleyüp miftâhı zabt [5] idüp cümle nakdi şeyh hazretlerine götürür idüm. Yine bir sâ’atden [6] soñra maşrûf lâzım geldi. Pîr hazretleri buyurdılar ki ‘Seccâde [7] altundan getir.’ Ben nesne kalmadı dimege cür’et idemedüm. Emrlerine [8] itâ’at idüp varup hücreyi miftâh-ı bismillâh ile açdum. [9] Çün seccâde altına bakdum. Murâd olan miqdârı altun bulup [10] pîr hazretlerine getürdüm. Bu minvâl üzere maşrûf olurdı.”

[11] Vefât-ı Hazret-i Gülşenî (rahmetullâhi ‘aleyhi rahmeten vâsi’ aten)

[12] Tarîk-i Hakk’da Şâdık Hazret-i Şeyh Âşık Efendi, bu fakîre böyle [13] hikâyet itdi ki “Hazret-i Gülşenî kâdresallahu sırrahü’s-senî hazretleri [14] sene selâs ve erba‘în ve tis‘i-mi’e zî-l-kâ‘desinüñ evvelinden [15] iki günde bir cüzvî nesne yiyüp her gice şabâha degin [16] ihyâ iderdi. Ekşeriyyâ kıyâm üzere olurdı.” Çün sene erba‘a [17] ve erba‘inüñ ramâzânı oldı. Mısr’da bir mertebe tâ‘ün oldı ki [18] her kesin ismini ve mağallesini ve âbâ ve ecdâdını resmiyle bir kâğıda [19] yazup başlarında getürürler idi ki bir yerde füc’eten intikâl [20] itse mağallesine intikâl iderlerdi. Ekâbir ve meşâyih ve ‘ulemâ [21] ve fuğarâ ve ümerâ cem’ olup şeyhe gelüp du‘â istediler. (105a)[1] Her çend ki istignâ itdi. Dahı ziyâde ikdâm itdiler ve eyitdiler [2] ki “Cümlemüz Qarâfe üzere Cebel-i Muqattam’a çıkup üç kerre [3] du‘â ittük tâ‘ün ref’ olmadı. Hâşılı Kâ‘be-i hâcâta geldük. [4] Elbette du‘â eyleñ.” diyü recâ ve ikdâm itdiler. Şeyh bu beyitleri [5] okudı (Mesnevî):

Zi evliyā ehl-i du‘ā ḥod dī-gerend

Gāh mī- [6] düzend ve gāhi mī-dirend ¹⁸⁹

Ḳavm-i dīger mī-şināsem zi-evliyā

Ki [7] dehān-ı şān beste bāşed ez-du‘ā ¹⁹⁰

Ve buyurdi ki “Vükelāullāh [8] āherdür. Bizüm daḥlümüz yoḳdur ve ammā yarın ‘ıyd-ı şerīfdür inşā’allah [9] māh-ı şevvālūn sekizinci günü gelūn cevāb aluñ.” Pes Gülşenī nevverallāhu [10] merḳadahū’s senī yevm-i ‘ıyd iftār itdükden şoñra bir nesne [11] ekl itmeyüp ‘ıydūn sekizinci güninde ber-muḳṭezā-yı va‘de-i [12] kerīme cümle eşrāf zāviyeye gelüp şeyḥe ‘arz-ı ḥāl [13] itdiler ki “Mışr ḥalkı fenāya vardı meger sizūn vāsıṭañuz [14] ile hekīm-i ilāhīden bir dermān ola diyü ḥayli tazarru‘ itdiler.” [15] Şeyḥ ḥazretleri ayaḡ üzere ḳalkıp bir ‘aẓīm du‘ā itdi [16] zımnında cümle aḥbāba vedā‘ idüp ve “Benüm rūḥum cümleñüze [17] fidā ve ‘ivaż olsun” diyüp Fātiha okuyup gitdiler. Pes [18] ḥalk ta‘accüb idüp perīşān oldılar. Ol gice şabāḥa [19] degin kendiler bir ḥatm itdiler. Şabāḥ ba‘de-l-evrād ve’l-işrāk [20] ve’z-zuhā dervişlere irşād ve naşīḥat itmegın ol şafā ile [21] zıkr ü semā‘ oldı. Çün zuhrı edā itdiler. Ḳıbleye müteveccih **(105b)**[1] oturdılar. Çün ‘aşr namāzında ḳāyimen [imāma]¹⁹¹ iḳtidā itdiler. İkinci rek‘atda [2] ḳıyāma iḳtidārı olmadı. Bākīsini ḳā‘iden ḳıldılar. Ba‘de’ş-şalāt [3] giryān olup eyitdiler: “Ey nef-s-i şūm niçün rām olmazsın ve [4] iy beden niçün ḳıyām ḳılmazsın? Bu gice maḳberde ne cevāb [5] virürem?” Pes muttaşıl kelime-i şehādete meşḡul oldılar. Ba‘dehū Allah [6] Allah diyüp şoñra bir kerre ḥıffet-ile hū diyüp teslīm-i rūḥ itdiler, [7] ḳaddesallahu rūḥehu’l-‘aẓīm ve nezzeḥe sırrahu’l-kerīm. İki sâ‘at [8] vaḳt-i ‘aşrdan şoñra vāḳi‘ oldı. Fevtinden bir sâ‘atden evvel [9] yüz on dört yaşında olan pır ayaḡ üzere namāz

¹⁸⁹ Evliyalarda dua ehli başkadır. Bazen dönerler bazen dururlar.

¹⁹⁰ Evliyalardan bir başka kavim tanıyorum ki onların ağzı duaya kapalıdır.

¹⁹¹ Kelime *Menâkıb-ı İbrâhim Gülşenî* adlı eserden tamamlanmıştır.

kılamadığıçün [10] girye eyleye! Yâ kuvveti olanlar ‘ibâdet-i Hakk’da tekâsül itseler [11] hâlleri nice olur. Âh mine’l-ğaflet ve âh mine’l-ğafleti!

‘**Acîbe:** [12] Hâzret-i Gülşenî kıddise sırrahü’s-senî, Sultân Gavrî ile meclis [13] idüp bir gün müftileri ile “*İnne zelzelete’s-sâ’ati şey’ün ‘azîm.*”¹⁹² [14] âyetini tahkîk ider iken şeyhe bir hâl hâşıl olup âvâzını [15] bülend ider ve eydür ki “İnsân-ı kâmil, ‘âlem-i kübrâdur; cihân ‘âlem-i şuğrâ- [16] dur, anda te’sîr ider.” diyicek birisi lâ nusellim dir. Şeyhe bir ‘azîm [17] hâl dağı hâşıl olur lerze ider. Ol müftî taklîd zann ider [18] ve hânde ider. Nâ-gâh bir ‘azîm zelzele olur. Sultân ve kim var-ısa [19] kıyâmet kopdı şanurlar. Andan istiğfara meşgûl olurlar. [20] Müfti olan Şeyh Bulķinî’nün üzerine bir raf düşer. [21] Üstinde çinî çanaklar var-ımuş. Cümlesi başında kırılır. **(106a)**[1] Ehl- i meclis hayrete varurlar. Şeyh Bulķinî, Gülşenî hâzretlerinin [2] elin öpüp istiğfâr ider. Bundan evvel dervîşlerün semâ’ına [3] inkârla fetvâ virmiş imiş. Gülşenî hâzretleri dir ki “Yâ Mevlânâ, [4] fuķarâ gerçi havl-i ‘arşda hâffîn olanlaruñ mazharudur. Ammâ [5] dünyâ insân-ı kâmil içün halk olmağın anlaruñ mazharıdır.” [6] Pes şeyh Bulķinî ve sâyir meşâyih ve müftiler min ba’d şeyhün [7] ahvâline inkâr itmeyüp semâ’ınuñ cevâzına fetvâlar virdiler. [8] Ol fetvâlar kendi hatları-ıla el’ân Gülşenî hâzretlerinin [9] türbe-i şerîfinde mahfûzdur, rahmetullâhi ‘aleyhim ecma’în.

[10] **Onuncı Takallüb** intikâlinden soñra zühûr iden âsârı beyânındadır.

[11] Ma’lûm ola ki çün Gülşenî kıddise sırruhu intikâl itdi. Mürşid [12] erbâb-ı ‘irfân ve mürebbî-i aşhâb-ı ikân, mazhar-ı füyûzât-ı Ğaniyy Şeyh [13] Hayâlî bin Şeyh Gülşenî nevverallâhu merķadehumâ’s-senî yedi gün halvet [14] itdi. Ba’dehü maķâm-ı irşâdda oturup cemî’[sini]¹⁹³ tefriķadan vahdete [15] da’vet itdi.

¹⁹² “Çünkü kıyamet vaktinin depremi korkunç bir şeydir.” Hac, 22/1.

¹⁹³ Kelimenin eksik kısmı *Menâkıb-ı İbrâhim Gülşenî* adlı eserden tamamlanmıştır.

Pes eger hulefâ ve eger dervîşân cümle bey‘at [16] itdi *illâ men tevellâ ve raca‘a ve vaqa‘a fîmâ vaqa‘a*.¹⁹⁴ Üç gün dahı [17] geçdükde bir cavk dahı gelüp inâbet itdi. İskender Hâlıfe [18] eydür “Sebebini şordum. Nahîfî Hâlıfe didi ki ‘Çün ki inâbetde [19] tevaqquf itdüm ki bir tevbe yeter. Gülşenî’den soñra ğayra inâbet [20] lâzım degüldür. Pes vâkı‘ada Gülşenî kıddise sırruhuyı gördüm ki [21] aklar geymiş ve ak şarınmış. Hâtırımdan geçdi ki şeyh siyâh (106b)[1] şarınup geyür idi, şimdi n‘aceb ki aklar geymiş! Pes hâtırıma [2] müşrif olup buyurdılar ki ‘Ol gün cübbe-i siyâhı geymek bu gün [3] bu hulle-i beyâzı geymek içündür.’ Pes istedüm mübârek elin [4] öpem, yüzlerin çevirüp buyurdılar ki ‘Var Emîr Aḥmed’ün elin öp [5] ki şimden girü taşarruf anuñdur.’ Pes tekrâr nazar ittüm, ol [6] sefid-püş Hâyâlî Efendi oldu. Çün varup inâbet ittüm. [7] Ba‘dehû kılağıma buyurdılar ki ‘Çâk merhûmdan işâret olmayınca [8] gelmedüñüz!’ Ve sâyirlere dahı niçe bunuñ gibi hayâlât ve hâlât [9] olup enâbet¹⁹⁵ itdiler. Ammâ ba‘zılar ki rücû‘dan rücû‘ itmediler, [10] hikmete râci‘dür.” Nazm-ı Târiḥ:

Kuṭb-ı akṭâbı zamānuñ halka Ḥaḳḳ’uñ [11] rahmeti

Ol ‘Alî ol sırr-ı Aḥmed ehl-i fakruñ devleti

Çün sa‘âdet ile [12] bist ü heşt sâl irşâd[d]a

Kayim olup eyledi şıdk-ıla [13] Ḥaḳḳ’da ‘veti

Küllî şey’in hâlik ma‘nâsını fehm eyleyüp

Kılmadı [14] bu ‘âlem-i fânîye aşlâ râğbeti

¹⁹⁴ Ancak yüz çevirenler ve dönenler hariç.

¹⁹⁵ “*İnâbet*” kelimesi metinde enâbet olarak yazılmıştır.

Yevm-i se-şenbe şubūhı aldı cām-ı şerbeti

[15] Sāl-ı elf ve hams içinde hāmīs māh-ı şıyām¹⁹⁶

Çekdi bir demde şafā [16] ile olup mest-i müdām

Yatdı terk itdi vücūdın kalmadı hīç rağbeti

[17] Sākī-i Bākī'den içdi çün şehādet şerbetin

Didüm ol dem tārīhini şehīde [18] ‘Alī Şafveti

Yüz beyt bir merşiye didi ‘Ubūdī tā ki ol

Sübhatü- [19] ‘l-‘uşşāk ola tārīhler cem‘ iyyeti

Eylemiş hatmin münacāt ve du‘ā [20] ile tamām

Buldi ol tercī‘ ile işbu menākıb gāyeti

[21] Menākıb ve tārīh ve merşiye-i kutbü’l-āfāk Hazret-i **(107a)**[1] ‘Alī Şafvetī bin Şeyh Aḥmed Ḥayālī ibn Şeyh İbrāhim [2] Gülşenī nevvera’llāhu merḳadahu bi-nūrihi’s-senī.

[3] Fānīdür fānī işbu çarḥ-ı nigūn

Yoğıken geldi emr-i kün-fe-yekūn

[4] Kudretullah ile bu levḥ-i ‘adem

Oldı şūret-peżīr kāf-ile nūn

¹⁹⁶ 1005/12 Nisan 1597.

[5] İki ħarfüñ beyānı nūr u zulm
Birligi şāhidi zuhūr u buṭūn

[6] İkidür ħarf līk ma‘nī bir
Emr-i vāḥiddürür bürüz u kümūn

[7] İkinüñ perdesin gider bir gör
Noḳṭa-i nūn sırnı dün ü gün

[8] Leyse ‘indallāhi’s-sabāhe mesā
Cāy-i ū nīst der-birūn u derūn

[9] Leyse şey’ün ke-mişlihī ebeden
Vaşf-ı zāteş zi-ḥadd ü ‘add bīrūn

[10] Ke-serābin baḳiyye‘tin lā mā
Meşel-i ‘ālem-i ḥayāl-nümūn

[11] Bula gör vaḥdeti bu keşretde
Vāḥidüñ şānıdur bu deñlü şu’ün

[12] Aşlı bir şıfr-ı noḳṭadur kevnüñ
Ey gönül olma varına meftūn

[13] Göre bu āsiyāb-ı çarḫı nice
Ögüdüp kāyinātı eyler un

[14] Çarh-ı gerdün olmasaydı niçün
Hükemâ dirdi nāmına gir dön

[15] Halkı bir bir kırıp geçirmek-içün
Felekün taş zehr ile meşhûn

[16] Ḵo bu ‘aql-ı ‘ikālî mecnûn ol
Çün dinüldi ki “el-cünûnu fûnûn”

[17] Mü‘minûn rāhatı liķāullah
Zevk-i fānide kaldı cāhil-i dūn

[18] Enbiyā gitdi ise bākîdür
Evliyāda o şer‘ ol kânûn

[19] Düş olar sāyesine ‘ışķa şıgın
Şakın a‘dā-yı nefse olma zebûn

[20] Fırķa-i nācîdür o kavm el-haķķ
Kaldı zulmetde fırķa-i mā-dūn

[21] Hāķķ olardan olar Hāķ’a rāzî
Bunı tevḥîd ile oķı mevzûn

(107b)

[1] Raḍiyallāhu ‘anhum u raḍû

[2] ‘Anhu ķul lâ ilāhe illā hû

[3] Evliyā olsa sālīke hādī
Görinür zulmet-i zehr-i vādī

[4] Aldılar min-ledün olar ‘ilmi
Oldılar fenn-i ‘ışkuñ üstādı

[5] Rūṣenī, Gülṣenī, Ḥayālī, ‘Alī
Çār-erkānuñ oldı evtādı

[6] Cāmi‘-i Mıṣır’a geldi yaqdı çerāğ
Tekye-i ‘ışka urdı bünyādı

[7] Rūṣenī nūr-ı ṣems-i ‘ālem-i dīl
Gülṣenī cān sirācı veḳḳādı

[8] Zübdesin cem‘ itdi her firaḳuñ
Başka ṭavr oldı kendi icādı

[9] Ḥān(ı)ḳāh-ı ṣerīfī ma‘rifetüñ
Oldı ‘ayniyle Gülṣen-ābādı

[10] Fuḳarāsı ṣalāvat-ı dāyimde
Oḳınur vaḳti ile evrādı

[11] Zıkr ile devre girse ‘āşık lar
Çıkarur ‘arṣa āh u feryādı

[12] ‘Âleme bir eser qodı gitdi

Söylenür haşre dek eyü adı

[13] Mâte kutbu’z-zamân İbrâhim

Oldı târiḡ yevm-i mî‘ âdı

[14] Geçdi ol şadre Aḡmed-i muḡtâr

‘Âşık itdi gürûh-ı zühhâdı

[15] Şeb-i cum‘ ada sâdis-i şa‘bân

Mevtî târiḡi ḡarfi a‘dâdı

[16] Geldi Şeyḡ Şafvetî ḡilâfet-ile

Qıldı iḡyâ ṡarîḡ-i ecdâdı

[17] Şûretâ açar idi ḡalka özin

Rûy-ı ma‘niden idi irşâdı

[18] Ġayret-i Ḥaḡḡ virür mi ġayra vücûd

Beytine qor mı ġayrı ezdâdı

[19] Çekdi cezb itdi aldı bir demde

Dilden emvâli elden evlâdı

[20] Geçdi tecrîdi irdi tefrîde

Görđi bi-l-cümle ṡavr-ı efrâdı

[21] K̤utb-ı āfāk idi o zāt-ı ‘Alī
Oldı ‘ālem mutī‘ ve münkādı

(108a)

[1] Māzī geçdi muzāri‘ nā-ma‘ lūm

[2] K̤ıṣṣatü’l-ḥāl ḥaṣılü’l-manzūm

[3] Ol ‘Alī kim cihāna şafvetdür

Mazhar-ı ḥātem-i nübüvvetdür

[4] ‘Ayn-i ‘ibretle baḳdı gerdūna

Gördi fānī maḳām-ı rıḥletdür

[5] Cāhı bir çāh ve devleti şoñı let

Lezzeti ‘aynī ile zilletdür

[6] Āyet: *Küllü men ‘aleyhā fān*¹⁹⁷

Buñā şāhid-i delīl ü ḥüccetdür

[7] *Li-meni’l-mülk* ne ḥıṭāb idügin

Añla bil gör ne sırr ne ‘ibretdür

[8] *Rabbi zidnī taḥayyüren fīke*

Ḥayreti bu ki şoñı ḥayretdür

¹⁹⁷ “Yeryüzünde bulunan her canlı yok olacak.” Rahmân, 55/26.

[9] Her gelen gitdi bunda kim kaldı
Herkesüñ bekledügi nevbetdür

[10] Elf ü hams içre hâmis-i ramazân
Şubh-ı şâdık ki vaqt-i vuşlatdur

[11] İrci'î emri geldi hazretten
Dedi şâh emri cāna minnetdür

[12] Her giden bir halife naşb itmek
Turûk-ı evliyâda sünnetdür

[13] Bildi ol sırr-ı hel etâ¹⁹⁸ ki Hasan
Kâbil-i rütbe-i hilâfetdür

[14] Aña teslîm eyledi anı kim
Haqq ta'âlâdan ol emânetdür

[15] Baht-ı eb târihinde oldı emîn
Şimdi ol mâlik-i velâyetdür

[16] Geldi cām-ı şabūh u ke's-i memât
Bâdedür cām [u] ke's şerbetdür

[17] Çekdi 'arş-ı berîne cān u dili
Cezbe-i Haqq bir özge hâletdür

¹⁹⁸ Geldi mi?

[18] Dile dāğ oldu mevtī tārihi
Rūḥ-ı ḥayy-ı ‘Alī’ye rahmetdür

[19] Yā ‘Alī velī imām-ı ümem
*Ene ed‘ūke ‘inde külli’l himem*¹⁹⁹

[20] Gitdi dünyādan ol ‘Alīyy-i zamān
Dutdı mātem cemī‘-i kevn ü mekân

(108b)

[1] Cümle eşyā siyāh giydi o şeb
Ağladı inledi zemīn ü zamān

[2] Gözyaşıyla şulandı Mısr ili hep
Seyl olup tıldı vādiler illā kıan

[3] Ğarķ iken āba yine āteş-i dil
Şu‘ le virdi tutuşdı cism-ile cān

[4] Yandı kül oldu cümleten eczā
Zerresinden ne nām var ne nişān

[5] Bilmedi ḥalk anuñ ne şān idügin
Geçdi mestūr ol ‘azīmü’ş-şān

¹⁹⁹ Senin için Allah’ın bütün himmetlerini diliyorum.

[6] Gitdi şubḥ-ı vişāle irdi velī

Qaldı firqat şebinde dervīşān

[7] El-firāk el-firāk firqatden

El-amān el-amān amān amān

[8] Dögüben taşlar-ıla sīnemizi

İdelüm ‘āşıkāne āh u figān

[9] Şerbet-i hicri sen çekenden şor

Ne bilür çekmeyen şanurlar āsān

[10] Dedi men lem yeḡuḡ lem yedrī

Ol Hudā-yı Resūl-i zū’l-iḡsān

[11] Şeb-i firqatde görinen encüm

Şerer-i nār-ı dildürür el’ān

[12] Qalmadı ‘ayn-ı ‘alemüñ nūrı

Gitdi dolundı çün o şems-i cihān

[13] Daḡı biñ yıl dönerse çarḡ-ı felek

Gelmez āfāka böyle bir insān

[14] Qutḡ-ı aḡḡāb idi anuñ-ile

Devrini kāmīl eyledi devrān

[15] Başlarında götürdi tábütın
Ağniyâ ve fakîr ve pîr ü cüvân

[16] Halk cem‘ olıcağ muşallâda
‘Ayn-ı â‘ yâna hâşr oldı ‘ayân

[17] İki şeh bir vilâyet gelse
Düşer elbette cânibeyne kıran

[18] Gör selâtin-i fakr târihin
Türbe-i vâhid içre üç sulţân

[19] Her biri râh-ı dîne necm-i Hüdâ
[20] Nevvera’ llâhu kabrehüm ebedâ

[21] Raḥmetüñ yâ ilâhî ‘âmm eyle
Feyz-i vaşluñ ‘ale’ d-devâm eyle

(109a)

[1] Enbiyâya bi esrihim şalāvât
Evliyâ rûḥına selâm eyle

[2] Cümle ervâḥ-ı mü‘minîne daḥı
Şerbet-i vaşlıñı müdâm eyle

[3] Hâşşeten âsitân-ı Gülşenî’ye
Kıl nazar hâşılı’ l-merâm eyle

[4] Kaldılar bir bölük yetim oldı
Zerre-i luṭfuñ-ıla şādkām eyle

[5] Ğamların def için kulūblarını
‘Aşkuñuñ bādesine cām [eyle]²⁰⁰

[6] Kimini ehl-i ḥāl idüp kimini
Kāmil it şāḥib-i maḳām eyle

[7] Çün selef oldı raḥmete vāşıl
Ḥalefin ekmel-i enām eyle

[8] Alduñ elden ‘Aliyy-i Şafveti’i(yi)
Ḥüsn-i iḥsān ile be-nām eyle

[9] Sireti aḥsen ismi resmi ḥasen
Ḥasan’ı sen bize imām eyle

[10] Yatduğmca olar seririnde
Bunı şadrında müstedām [eyle]²⁰¹

[11] Mazhar-ı sırr-ı ḥātemi ile anuñ
Ḥükmine cümle ḥalkı rām eyle

[12] Taze tut gül gibi eḥibbāsin
Düşmeni var-ısa cüdām eyle

²⁰⁰ Anlam ve vezin gereği tamamlanmıştır.

²⁰¹ Berlin kopyasından tamamlanmıştır.

[13] Hân(ı)kâh-ı şerîfî haşre degin

Mazhar-ı hâş-ı hâş u ‘âm eyle

[14] Çıkar aradan aşlı bed olanı

Bâkî ihvânı nîk-nâm eyle

[15] Bu ‘Ubūdî haķir-i nâcîzi

Anlara kemterîn-i ğulâm eyle

[16] Yazdı beş bend içinde şeş târihi

Nâzım-ı nazmı bâ-nizâm eyle

[17] Çün ki yüz dânedür bu ebyâtı

Halka tesbîh-i şubh u şâm eyle

[18] Evvel âhîr ne ise nokşânı

Luţf idüp cümlesin tamâm [eyle]²⁰²

[19] Okuyup dinleyüp diyen âmîn

[20] Ola iki cihânda ğamdan emîn

[21] Ğazel-i Vechî Der-vaşf-ı Hân(ı)kâh-ı Gülşenî

(109b)

[1] Cānib-i Hāk’dan aña kim feyz irer te’yîd olur

Hân(ı)kâh-ı Gülşenî’de t̤alib-i tecrîd olur

²⁰² Berlin kopyasından tamamlanmıştır.

[2] Bir ‘aceb cāy-ı mübârekdür ki bünyād olalı
Giceler ihyā iderler şubha dek tevḥīd [olur]²⁰³

[3] Hālet-i keyfiyyet-i esrār-ı zıkrullah ile
Uyıklar girmez gözine kimesnenün temcīd olur

[4] Gülşenī ol çarḥa māh Rūşenī hūrşīd olur
Halka-i zıkr āsmān ve anda dervīşān nücūm

[5] Hālet [ü] nuṭk-ı Hayālī vecd ü ḥāl-i Şafvetī
İstimā‘ oldukça dāğ-ı köhneler tecdīd olur

[6] Oḳunan tevḥīde rāci‘ nūkteler vaḳt-ı semā‘
Gūşma hūş ehlinün yāḳūt u mürvārīd [olur]²⁰⁴

[7] Sırr-ı zıkr ü zākir ü mezkūr gāhī keşf olup
Ditrer ādem dehşetinden şöyle berg-i bīd [olur]²⁰⁵

[8] Her kime olsa naşīb āb-ı ḥayāt-ı Ma‘ nevī
Hızır-veş olmaz cihānda zinde-i cāvid [olur]²⁰⁶

[9] ‘Ālemün ağ u ḳarasın terk iden dervīşinün
Gicesi ḳadr ü berāt ve rūzı rūz-ı ‘ıyd [olur]²⁰⁷

²⁰³ Berlin kopyasından tamamlanmıştır.

²⁰⁴ Berlin kopyasından tamamlanmıştır.

²⁰⁵ Berlin kopyasından tamamlanmıştır.

²⁰⁶ Berlin kopyasından tamamlanmıştır.

²⁰⁷ Berlin kopyasından tamamlanmıştır.

[10] Fağrla fağr eyleyen dervîşdür sultân-ı vakt

Tutalum devletle âdem ‘âleme Cemşîd olur

[11] Vechiyâ bu âsitân-ı râsitâne şıdķ-ıla

[12] İ‘ tîkâd-ı pāk idenler vâşıl-ı ümmîd olur

[13] **Sultânü’l ‘âşîkîn ve bürhânü’s-şâdîkîn ‘Ömer bin el-Fâriz** [14]
(rağiyallâhu ‘anh)

Nâmı ve künyesi Ebû Hafz’dur. Benî S‘ad kabîlesindendir [15] ki Marzı‘a-i Nebî ‘aleyhi’s-selâm kabîlesidir. Hameviyü’l-aşldur, [16] ammâ Mışriyyü’l-mevliddür. Pederi ekâbir-i ‘ulemâ-yı Mısr’dandur. Oğlı Kemâlüddîn [17] Muhammed demişdür ki “Evâyilde pederümden tecrîd ve seyâhat için icâzet [18] aldum. Mısr’uñ tağlarında bir gün bir gice gezdüm. Ba‘dehü pederümün hâtırın [19] ele almağ için gelürdüm. Bu ‘âlemde iken pederümün pederleri intikâl [20] ider, ve ol ‘âlem ile pederüm ziyâde riyâzete meşğul olur, lâkin [21] kendüsine cânib-i ğaybdan nesne olmaz. Bu hayret-ile (110a)[1] bir gün bîmâr-hâne kurbında Süyûfiyye nâm medresenün Şâfi‘î [2] havzında bir pîri görür ki bî-tertib âb-dest alır ki evvel ellerin [3] ba‘dehü ayakların yur, andan başına mesh virür. Ba‘dehü yüzün yur. [4] Ta‘accüb ider ki pîr ola. Diyâr-ı İslâm’da ‘ulemâ içinde medrese kapusunda [5] ta‘allüm için bir kimseye şormaya diyüp fikr iderken pîr yüzüme [6] nazar itdi ve eyitdi ki ‘Ömer senün müşkilün Mısr’da feth olmaz [7] ârz-ı Hicâz’a varmak gereksin ki feth olması karîbdür.’ Çün bu söz- [8] leri istimâ‘ itdüm bildüm ki evliyâullâhdan imiş. Ol bî-tertib [9] vücūdan maşşûdı kendüyü setr imiş. Andan eyitdüm: ‘Yâ seyyidî [10] ben kanda ve Mekke kanda. Ve hâlâ hacc mevsimi degüldür. Refîķ dağı yok. [11] Âyâ bu iştiyâķ ile benüm hâlüm nice olur.’ didüm ve ayağına düşüp [12] yüzüm sürdüm. Eşķ-i çeşmüm dürrlerinden hâķ-i pây-ı şerîflerine nişâr itdüm. [13] Andan mübârek eliyle başımı kaldurup buyurdılar ki ‘Uşta Mekke

[14] gözüñ öñindedür.’ Çün işâret eyledügi tarafa nazar itdüm. Mekke-i [15] Mükerremai(yi) gözüm öñinde ‘ayân müşâhede ittüm, andan teveccüh eyledüm, [16] dâhil olunca gözümünden gâyb olmadı. Çün ebvâb-ı feyzüñ meftûhı [17] müyesser oldu ve âşâr-ı envâr âşikâr oldu. Bu kerre Mekke’nüñ tağlarında [18] ve vādilerinde gezer oldum. Gâh bir vādî ile bir vādide muķīm oldum [19] ki Mekke’ye on günlük yol-ıdı ammâ şalât-ı hamsede cemâ’at-ıla Harem-i Şerîf’de [20] hâzır olurdum ve gidüp gelmekde bir ‘azîmü’l-halka arslan [21] hem-râh olurdu. Deve mişâlinde çöküp ‘Yâ seyyidinâ gel arkama bin.’ dir idi. (110b)[1] Ben binmez idüm, muhaşşal on beş yıl bu hâl üzere geçdi. Nâ-gâh [2] ol bakķâlun âvâzı kulağuma geldi ki ‘Ya ‘Ömer te’âl [3] ile’l-Kâhire ve ahzır vefâtı.’ Ya’nî ‘Yâ ‘Ömer! Gel Kâhire-i [4] Mısr’a ki benüm vefâtuma hâzır ol.’ Pes ta’cîl ile Mısr’a geldüm, [5] mekânına vardum, muhtaızır görüp selâm virdüm. Ol dağı [6] selâmumu aldı ve baña birkaç altın virdi ki ‘Bunuñ-ıla beni techîz [7] ve tekfîn eyle ve tâbütüm götürenlerün her birine birer altın vir [8] ve Qarâfe’de fülân mevzi’de defn eyle.’ Dirler ki ibn Fâriz’ün [9] şimdi olduğı mevzi’dür. ‘Çün tâbütümü ol mevzi’de [10] koyasız. Muntaızır olasın ki Hudâyı ta’âlâ ne zühûra getüre.’ [11] Çün vefât itdi, râhmetullâhi ‘aleyh. Cümle vaşıyyetin yerine [12] getürdüm. Çün tâbütü koyup ol şahşa muntaızır oldum. [13] Gördüm tağdan kuş gibi bir şahş indi ki ayakları yere [14] tokunmaz idi. Bildüm ki ol şahş idi ki bâzârda pâ-bürehne [15] gezerdi ve halk anuñ-ıla masharaluk iderlerdi. Hattâ ensesine [16] tabânca ururlardı. Çün ol pîr-i tayyâr nüzul itdi baña eyitdi: [17] ‘Yâ ‘Ömer gel namâzın kılalum.’ Çün ilerü gitdüm. Yer ile gök [18] mâ-beyninde bî-had kuşlar gördüm yeşil ve ak. Bizüm-ile namâzın [19] bile kıldılar. Çün namâzdan fâriğ olduk. İçlerinden bir ‘azîm [20] yeşil kuş tâbütun altına kondı. Ve tâbütü yutdı ve uçup [21] gitdi. Sâyir kuşlara karuşup tesbîh iderek uçmağa uçdı. (111a)[1] Ol âdem dedi ki ‘Yâ ‘Ömer ‘*İmmâ semî’tü enne ervâhe’s-şühedâ’i fî* [2] *cevfi tayrin huğrin tesrahu minel cenneti hayşü şâhet hüm şühedâü’- [3] s-suyûfi fe emmâ şühedâü’l-mağabbeti kulluhum ecsâdühüm ve ervahahum fî* [4] *cevfi tayrin huğrin ve hâzel reculü minhüm ecsâdühüm.*’ Yâ ‘Ömer’ ve didi ki [5] ‘Ben

bunlardan idüm. Benden bir zelle vücûda geldi. Beni ortadan çıkar- [6] dılar. Şimdi baña bāzarlarda ṭabānca urup ol zillet içün [7] te'dīb iderler.”

Mervîdür ki çün şāhib-i ṭarīkat Şeyḫ Şehāb- [8] eddîn Sühreverdi sene şemân u 'ışrin ve sitte miyenüñ āḫir ḥaccınuñ [9] bî-ḥad ehl-i 'Irāk ile ṭavāf-ı beytde ve vuḫûf-ı 'arefede cümle [10] ḥuccāc-ı 'Arāb ve 'Acem aḳvāl ü ef'āline tābi' idiler ve işitmiş ki [11] Sulṭānū'l-'Āşīḳīn Mekke'dedür, rü'yetine müştāk olmuş [12] ve ağlayup bâṭnında böyle müteveccih olmuş ki “Āyā bu ḳavmüñ [13] baña ḳann ittükleri gibi Ḥaḳ ḳatında daḫı maḳbûl olup mezkûr [14] oldım mı?” diyü fikrde iken Sulṭānū'l-'Āşīḳīn hemân zāhir olup [15] ḳaşîdesinden bu beyti okur. Beyt:

Lekel beşâretü faḫla' mā [16] 'aleyke feḳad

Zükirte şümme 'alā mā fike min 'ivec

Şeyḫ Şehāb- [17] eddîn şāhibü'l-'avārif ve'l-ma'ārif bî-iḫtiyār feryād idüp [18] cümle üzerinde olan esbābını ḥuccāca fidā itdi ve ḥāzır [19] ve ḥāzır²⁰⁸ olan meşāyih ve ḡayruhum muvāfaḳat idüp anlar daḫı [20] geydükleri cümle esbābların ḥuccāca yaḡma itdürdiler ve Şeyḫ [21] 'Ömer el-Fāriḫ ḫazretlerini tetebbu' itdiler. Nişānı bulımadılar **(111b)**[1] Şeyḫ Şehābeddîn ḫazretleri buyurmuşlar ki “Bu ol ḥāzır vaḳt [2] olanuñ ḫaberidür ki ol ḫazretde ḥāzır olmuşdur.” Şoñra [3] Ḥarem-i Şerīf'de cem' olur ve sırr-ıla bir niçe zamān söyleşürler [4] ve murāḳabe iderler. Ḥuẓẓāra daḫı şafā-yı ḫāṭır ḫāşıl olur. [5] İmām Yāfi'î dimişdür ki “Ehl-i meclisde yalñuz dört yüz meşāyih-i [6] i'zām cemī'an ḫil'atlerini ḫalka fidā eylediler.” Şeyḫ Bürhān- [7] eddîn İbrāhim Ca'berî dimişdür ki “Ca'ber ṭaḡlarında seyāḫatde [8] idüm, muḫabbetde fenā iltizāzı fikrinde idüm. Nā-gah berḳ-ı ḫāṭıf [9] gibi bir kimesne bu beyti okuyup geçdi. Şi'r:

²⁰⁸ Metinde iki kez yazılmıştır.

Felem tehvinī mālem tekün [10] fī fāniyen

Ve lem tefnī mālem tecellī fī ke şūretī

Bildüm ki muḥibb [11] nefesidür. Şıçrayup ol kimesne'î(yi) dutdum ve eyitdüm 'Bu nefes saña [12] ne yerden vâşıl oldı?' didi ki, 'Bu enfās birāderüm Şerafeddīn [13] ibn Fāriz'üñdür.' didüm ki 'Şimdi ol kıandadır?' didi ki 'Bundan [14] evvel nefesi Hicāz'dan gelürdi. Şimdi cānib-i Mışır'dan ḥubūb [15] ider ve ḥālā şimdi ol muḥtażırdur ve ben me'mūr olmışamdur ki [16] intikāl vaḳtinde ḥāzır olam ve namāzını kılam. Şimdi aña giderüm.' [17] diyü Mışır tarafına müteveccih oldı. Ben daḡı ardınca bile gittüm. [18] Ol şahşuñ yolunu bulup tā ibn Fāriz'a vâşıl olduḡ ki [19] muḥtażır olmış-ıdı. Didüm ki 'Esselāmu 'aleyke ve raḥmetullāhi ve berekātühü.' [20] dedi ki 'Ve 'aleyke's-selām ve raḥmetullāhi ve berekātühü. Yā İbrāhīm otur [21] ve saña muştuluk olsun ki sen Ḥudā-yı te'ālānuñ evliyāsı (112a)[1] zümresindensin.' didüm ki 'Yā Seyyidī bilürem ki bu işāret [2] Ḥaḳḳ sübhānehü ve ta'ālā ḥazretindendür ki senüñ zebānuñ üzere [3] cārī oldı, ammā dilerem ki sebebini bilem ki ḳalbüm itmīnān bula [4] ki benüm ismüm İbrāhīm'dür ve baña maḳām-ı İbrāhīmī sırrından ki [5] dimişdür 'Velākin li yaṭme'inne ḳalbī.'²⁰⁹ ḥişşe ve naşib vardır.' didi ki [6] 'Ḥudā-yı ta'ālāden recā ittüm ki benüm intikālüm ḥīninde evliyāullahdan [7] bir cemā'at ḥāzır olalar ve sen daḡı ḥāzır olduñ. Pes lā-büd [8] sen daḡı anlardansın.' Nā-gāh aña cennet mütemeşşil oldı. [9] Çün aña nazar itdi. Bir derd ile āh itdi ve 'azīm girye ve nāliš [10] kılup reng-i rüyı müteḡayyir oldı ve bu beytleri okudı. Şi'r:

[11] İnkāne münziletī fī'l ḥabbi 'indeküm

Ma ḳad rāyet ve ḳayya' tu eyyāmī

²⁰⁹ "Fakat kalbimin mutmain olması için." Bakara, 2/260.

[12] Emītu zafertu rūhi biha zemenen

El yevme ahsibuhā edğāsü ve ahlām

[13] Ben didüm ki ‘Yā Seyyidī bu maḳām-ı ‘ālīdür.’ didi ki ‘Ey İbrāhīm [14] Rābī‘a-i ‘Adviyye ki bir ‘avrat idi. Dimişdür ki, ‘*Mā ‘abed tüke* [15] *havfen minnārike velā rağbeten fī cennetike bel kerāmeten li vechike* [16] *’l kerīm ve muḥabbeten fī ke.*’ ve bu maḳām ol maḳām ol degüldür ki [17] ben taleb itmışem ve ‘ömrümi anuñ cüst ü cüyında nihāyete yetürmişem.’ [18] Ba‘dehū bir zamān sākin oldı ve ḥandān olup daḡı baña selām idüp [19] vedā‘ itdi ve dedi ‘Benüm techizümden cemā‘at-ıla ḥāzır ol ve [20] benüm üzerüme namāz kııl ve üç gün ḳabrümde ḥāzır ol. Andan [21] şoñra memleketiñe git.’ Ba‘dehū muḥāṭabaya ve münācāta meşğül oldı. (112b)[1] İştüdüm ki bir ḳā(y)’il dir idi ki ‘Yā ‘Ömer femāterümü.’ Ammā şahşı [2] görmez idüm. Ol dedi: ‘*Erūme feḳad tāle el medī minke ve kem min* [3] *dimā’i dūne mermāyi tāled.*’ Andan şoñra ḥandān ve güşāde Ḥaḳḳ’a [4] ulaşdı. Bildüm ki maḳşūdına vāşıl oldı ve murādātı ḥāşıl [5] kıldı.

Şeyḫ İbrāhīm Ca‘berī dimişdür ki ‘İntiḳālī vaḳtinde [6] evliyāullahdan çok kimesne cem‘ oldılar. Ba‘zısını bilürdüm [7] ve ba‘zısını bilmezdüm. Cümleden baña bā‘iş-i vuşlat olan ‘aziz [8] idi ve andan mu‘azzezreg cenāze ‘ömrümde görmedüm. Aḳ ve [9] yeşil ḳuşlar üzerinde pervāz iderlerdi. Ḥazret-i Resūlullāh’uñ, [10] şallalāhu ‘aleyhi ve selem, rūḡ-ı şerifin namāzın kılmada bile [11] müşāhede itdüm.’ didi ve enbiyā ve evliyā ervāḡları ve ins ü [12] cin tā(y)’ifeten ba‘dehū tā’ifetin ile ol ḥazrete iḳtidā idüp namāzın [13] kıılurlardı ve ben her tā(y)’ife ile namāz kıldum. Bu sebebden vaḳti te’ḡir [14] oldı tā günün āḡirine irişdi ve her kimse bu ḡuşuşda çok [15] kelimāt itdiler. Ba‘zılar didiler ki muḥabbetde bülend da‘vā itdügiçün [16] te’dībdür ve niçe bunuñ gibi sözler söylediler. Ammā ḡaḳıḳat-i ḡālden [17] ḡaber-dār olmadılar. Meger ehl-i ḡāl olanlar ve ben ḳavllerin diñleyüp [18] ta‘accüb iderdüm. Çün āḡir rüzda defn itdük. Vaşıyyeti muḳteżāsınca [19] üç gün

anda ikāmet ittüm. Ahvāl-i ‘acībe ve etvār-ı ġarībe [20] müşāhede itdüm ki, ‘uqūl-i kâşıra anuñ derkinde ‘acizdür. [21] Ba‘de müddet bir vaqtinde Şeyh İbrāhīm varup kabrini ziyāret (113a)[1] itdiler. Gördiler kabrūñ mūnderisesi kalb-i mūnkesiresi gibi [2] mūnhedim olmuş ve vāfir hāk etrāfına ġubār ile cem‘ olmuş. [3] Bu beyti girye ile okumuş. Şi‘r:

Mesākīnū ehlü’l-‘aşk hattā ġubūruhum

[4] ‘Aleyha turābuzzelli beyne’l maḳābir

Pes ol ġubār ve hāk ve aḥcārı [5] kendi mübārek eli-ile ve etegi-ile taşıyup pāk itdi ve buhūrl- [6] ayup etrāfında olan mezārātı tanzīf itdi, raḥmetullāhi ‘aleyh.”

[7] **Menākıb-ı Hāzreti Ebū’s-Su‘ūd bin Ebī’l-‘Aşāyir Şa‘bān bin et-Ṭayyib**

[8] **el-Vāsıfı**

‘Ālim ve ‘āmil, mürşid-i kāmīl, ħuṭb-ı rabbānī ve ferd-i şamedānī [9] zamānında şerī‘at ve tarīkat ve ḥaḳīkatde ferd-i bilā-şānī idi. [10] Henüz beşikde iken vālidesinūñ südüni emmeyüp ramazān-ı [11] şerīfi şıyām birle geçürür idi ve kendisi bir yere gitse ve ayağından [12] na‘leynin çıkarsa bir inildü işidilürdi. Kendülerinden su‘āl [13] olunduḳda buyurdılar ki “Biz bir encümene dāḫil olup ḥalk ile [14] ihtilāt murād idinsek evvelā nefsümüzü ḥal‘ idüp ayağumuz [15] altına aluruz, andan soñra muḥteliṭ oluruz ḥalk ile.” diyü cevāb [16] virdiler ve meşhūrdur ki, Hāzret-i Risālet-penāh ile ‘ālem-i ḥābda [17] buluşup ‘aḳd ü bey‘at idüp ‘aḳd ü mīşak aḫz ider. Ve kendüye [18] bir ‘araḳ-çın virüp başına geydürdi, uyandukda ‘araḳıyyei(yi) başında [19] bulup üç gün miḳdārı kendüde tırup andan ġāyib oldu. [20] Ba‘dehū maḳāmātı kat‘ idüp dünyā ālāyişin izāle ve cümlesin [21] ḥal‘ itmışdür. Kendünün ma‘bedi Bāb-ı Şa‘riyye‘den beri Şa‘rāvī (113b)[1] ḳurbında bir zāviyedür, du‘ālar ḳabūl olacak maḥaldür ve altı yüz kırk [2] dört senesinūñ şevvālinūñ toḳuzuncı güninde

vefât itmişdür. [3] Qabr-i şerîfleri şâdât-ı Vefâ'ıyye semtine qarîbdür, rahmetullâhi ta'âlâ [4] 'aleyh.

Menâkıb-ı Hâzret-i 'Ukkâşe

Mezâr-ı şerîfleri Bulâk yolında [5] Nîl kenârunda Cezîre-i Ervâ nâm maḥalde ki yakınında mel'ab için [6] kabak dikilmiş-idi, anda medfûndur. Du'âlar kabûl olacak maḥaldür. [7] Şeyḥ-i mezkûr ki 'Ukkâşe hâzretleridür. Sultân-ı Kevneyn'e ve Resûl- [8] ü's-Saḳaleyn'e irişüp zâhr-ı şerîflerinde olan nübüvvet mührini görüp [9] ve ol mühr-i şerîfe yüz urup sa'âdet-i dâreyn ile mesrûr [10] olup aşhâb-ı güzînden ma'dûd olmuşdur. Hâzret-i Server-i Kâyinātuñ [11] "*Fâze bihâ 'Ukkâşe luṭfî.*" lafzı anuñ ḥaḳḳında vâkı' olmuşdur. [12] Hicretüñ yigirmi senesinde 'Amr bin el-'Âş-ıla Mısr'a gelüp [13] ve va'desi yetişüp ol cây-ı laṭîfde defn itmişler, rahmetullâhi [14] 'aleyh.

Menâkıb-ı Şeyḥ 'Abdülvehhâb-ı Şa'râvî

Ma'lûm ola ki [15] bu Şeyḥ 'Abdülvehhâb-ı Şa'râvî ḥâl ü kâl şâḥibi ve cinne ve inse [16] ta'lîm-i şerî'at ve tarîḳat iderdi. *Mîzân* adlu bir kitâb te'lîf [17] itmişdür ve içinde cenneti ve cehennem ve mîzân ve şırâtı taşvîr idüp [18] aḥvâlınden ḥaber virmişdür ve cennetüñ içinde hâzretüñ maḳâm-ı [19] şerîflerin taşvîr idüp aḥvâlınden ḥaber virmişdür ve cennetüñ [20] qurbında mezâhib-i erba'a şâḥiblerinüñ menâzilin göstermişdür [21] ve dimişdür ki "Ben bu taşvîri 'an-müşâhedetin ve 'ayân yazmışam (114a)[1] ve 'ilme'l-yakîni 'ayne'l-yakîne iletmişem. Ya'ni bu kitâbda yazduğum [2] ve taşvîr itdüğüm cemî'an seyrümde müşâhede idüp yazmışam." didi. [3] Ve *Ṭabaḳâtü'l-Evliyâ* nâm bir kitâbı daḥı var. Tâ hâzretten kendü zamânına [4] gelince meşâyih-i kirâmı ve evliyâ-yı 'izâmi ve kendünüñ 'ilm üstâdlarını [5] ve şeyḫlerini ve hem-'aşr olduğı 'azîzleri yazmış ve *Es'iletü'l-Cinn* [6] adlu bir kitâb

dağı vardur ve bu kitābuñ sebeb-i te’līfi zāhir ü bā’ında [7] budur ki: Bir gün Ḥalīc üstinde olan zāviyesi ki şimdi kabır-i [8] şerīfleri andadur, aşhābı-ıla oturup müzākere ider-iken [9] bir kelb çıkageldi ve şeyhe sürünmege ve iltiyāma başladı. [10] Aşhābı ekşer Şafi’iyyü’l-mezheb olmağın ve mezheblerinde kelb [11] necisü’l-‘ayn olmağın ve sāyir necāsetlerde mübālağa itseler necisü- [12] ’l-kelbiye dirler. Ḥattā kelb bir çanağı yalasa pāk olmaz tā miyāh-ı [13] cedīd ile yedi kerre yuyup sekizincide türāb ile taṭhīr itmeyince. [14] Aña bināen aşhābı bir yerden köpege ḥamle eylediler ve şeyhüñ yanından [15] ba’id itdiler. Şeyh buyurdi ki “Ḳoñ incitmeñ! Mü’min olan cinn [16] qarındaşlarıñızdandur. Es’ilelerine fetvā içün bunı irsāl [17] eylediler.” Boynundan bir nesne alur gibi şeyh elini dırāz itdi. [18] Boynundan bir nesne aldı. Ba’dehu gelüp kendüyi Ḥalīc’e pertāb [19] itdi ve nā-būd ve nā-peydā oldı. Bu aḥvāl aḥbāb ve aşhāb mā-beyninde [20] iştihār buldı. Şoñra istid’ā eylediler. Recāları ile mezbūr [21] kitābı te’līf ve taṣnīf itmişdür. Şimdi merķūm kitāb ‘ulemā-yı Mıṣr (114b)[1] Mıṣr beyninde maķbūl ve meşhūrdur ve bu ḥaķīr-i pūr-taķşīre mezbūr [2] kelb hikāyesini tafşıl üzere Būrlūsī Şehābeddīn Aḥmed nām [3] üstādum naķl idüp eyitdi ki “Ol kelb geldüğü vaķtda ben ol [4] meclisde ḥāzır idüm. ‘Ayānen müşāhede olunmuşdur. Bu ḥuşūşda [5] reyb ü gümān olunmaya.” Ve şeyh-i merķūm ḥazretleri tāriḥ-i hicretüñ [6] ṭokuz yetmiş üç senesinüñ cemāziye’l- [7] ulāsınüñ yevmü’l-i işneynde vefāt itmişdür, raḥmetullāhi ‘aleyhi vāsi’aten.

[8] BĀB-I RĀBİ’

Dāfiu’l-fütūr olan ḳubūr-ı evliyā ve ‘ulemā-yı [9] bi’alāmātihim ta’yīn ider ki her bābı bāb-ı cināñ gibi delīl-i [10] riyyāz-ı şafā-yı cāvidānī ve tāb-ı āyine-i cināñ gibi şūret-[11] nümā-yı ‘avālim-i ma’ālīdür ve her faşl-ı fażl-ı Ḥaķķ’ı beyān ve faşl-ı [12] rabī’, feyyāz-ı mutḻaķı ‘ayān ider.

Menākıb-ı Ebū'l-Faẓl-ı Cevherī

[13] Kubūr-ı şemā'ın, kabır-i mübeşşirü'l-ḥayr, kabır-i Nişāburī, kabır-i mü'ezzin, kubūr-ı [14] Benī-Ġalebün mezbūr kubūr, ma'rūf ve meşhūrlardur. Bunların qurbında [15] Ebū'l-Faẓl-ı Cevherī vā'izün mezār-ı 'ālī-mikdārları vāki' olmuşdur. [16] Mezbūr Ebū'l-Faẓl-ı Cevherī Mısr'ın kibār-ı meşāyihdendir. Ḥānedān-ı [17] 'ilm ü faẓldur ve evlād u ensābı mu'tekad ve mu'temed t̄ā'ife idi [18] ve mesfūr Ebū'l-Faẓl kürsiye vā'za çıksa bu beytleri irād [19] ve inşād ider-idi.

Beyt :

T̄ā'atullāhi ḥayra ma lüzime'l-'abd

Fekün [20] t̄āyi'an ve lā tenā'anhü

Ḥuz kelāmī mücerreben vem taḥine

Ve bi mizāni [21] künhü 'aql

Bu beyt daḥı anuñdur:

Aḥzir mā fihi helāke nefsike

(115a)[1] Şun nefsike 'an ma'āşillāh

Menkūldür ki, bir gün bir kimesne [2] istimdād için gelmiş ki ol kimesne mariz ve derd-mend idi. [3] Şeyḥ Ebū'l-Faẓl ḥazretleri dimiş ki “Seni bir kimseye göndereyüm. [4] Ol saña ḥayr du'ā eylesün. İmdi eger murāduñ taḥkik-i du'ā ise [5] gerekdür ki Kuds-i Mübārek'e varasın ve anda t̄ā'at ve 'ibādetde [6] muqdim olup Beyt-i Muqaddis'de yatasın ve uyumayasın. [7] Sesi seleni kesildiği gibi on kimse gelüp namāza dursalar [8] gerekdür, tamām itdükden sonra dönüp gitseler gerek. Onıncı kimsenün [9] dāmen-i pākini muḥkem tut ve du'āyı andan recā eyle.” dedi. Mezbūr [10] mariz daḥı emri üzere Kuds-i Mübārek'e varur ve buyurduğu üzere [11]

ol kimseye irişüp du‘â temennâ ider. Su‘âl ider ki “Seni [12] bunda kim gönderdi?” Ol dağı hezâr lûtf u niyâz birle “Vâ‘iz [13] Cevherî gönderdi.” didi. Andan ol kimesne eyitdi ki “Ben bunların [14] onuncısıyam ammâ tâ illerüde olan seni baña gönderen Vâ‘iz Cevherî’dür. [15] Ben andan toköz mertebe ednâyam.” didi ve marîz-i bî-çâreye du‘â itdi [16] ve gitdi ve ol dağı ol marâzdan emîn oldı ol du‘â-yı hayruñ [17] berekâtında.

Menâkıb-ı Diğer: Menkûldür ki; bir gün Ebû’l-Fazl-ı Cevherî [18] hazretlerinin dest-i şerifleri tenk oldı ve böyle maḥal vaḳı‘ [19] olduğda ibn Kâdus nâm bir devletlüye varurdu ve ol kendüsine [20] iḥsân idüp ıztırâbın def‘ iderdi. Bu kerre dağı vardı. [21] İttifâk ibn Kâdûs laṭife yüzinden “Şimdi kâdûslar kırıldı.” (115b)[1] diyü cevâb virdi. Bu söz Ebû’l-Fazl’a güç görünüp dönüp [2] gider. Evine geldükde hizmet-kârma dir ki “Var baña bir berber bul [3] getir tıraş olam.” Hizmet-kâr dağı varup bir müsâfir maḡribî [4] berberi alup geldi. Berber dağı Ebû’l-Fazl’uñ kapısına geldükde [5] hizmet-kâra su‘âl ider ki “Bu kimüñ evidür?” Hizmet-kâr dir ki [6] “Ebû’l-Fazl-ı Cevherî’nüñ evidür.” Berber şükr-i bisyâr iderek içeri [7] girdi ve şeyḫe selâm virüp önüne bir şurre kodı ve eyitdi [8] ki “Sultânım maḡribde fülân kimesne bunu sultânuma gönderdi. [9] Qabûl idüp ma‘zûr buyuruñ.” dedi ve tıraş itmesine meşḡûl [10] oldı. Tamâm ittükden soñra du‘âsını alup gitdi. Ba‘dehu [11] Ebû’l-Fazl hazretleri şurrei(yi) açdı gördi ki üç yüz şerîfidür. [12] Andan tekrâr gönderene du‘â-i hayr eyledi.

Menâkıb-ı Diğer: Menkûldür ki; [13] Ebû’l-Fazl vâ‘iz bir gün Câmî‘-i ‘Ömer’de va‘z ider iken va‘zında [14] ehl-i sünnet ve cemâ‘ati mü‘eyyed kılup gayrı mezhebi redd ider idi. [15] Vâlî-i Mısr’a ḡamz itdiler. Zîrâ vâlî-i Mısr ehl-i sünnet ve cemâ‘atden [16] degül idi, Fâtımiyyûn’dan idi. “Pes şehrde тұrmayup [17] gitsün.” diyü emr itdi. Mezbûr şeyḫ ḡulüvv-i ‘âmdan ihtirâz [18] itduğı ecilden şehr içinden gitmeyüp ziyâret tarîki ile [19] Qarâfe tarafından gidüp pederlerinin merḳadına

uğradı [20] ve yanında oturup ser-güzeştini, ne yüzden oldu ise, [21] zıkr idüp nâliş ve enîn ider-iken vâlî-i vilâyetden âdem yetişüp (116a)[1] kendüsin alup pâdişâha iletdiler. Huzûr-ı şâh'a geldükde [2] selâm viridi. Şâh daḥı ta'zîm ve tekrîm birle selâmın alup [3] buyurdılar ki “Şimden soñra va'z ve naşîhatdan ferâğat idüp [4] Câmî'-i Tölun'da, Ziyâde nâm buḥ'ada mu'tekif oluñuz.” Ol daḥı [5] bir muḳtezâ-yı emr-i şâhî varup ol kûşede ḳarâr itdi. Çün ki [6] şeyḥ gitdi. Şâhuñ yanında olan ümerâsı su'âl itdiler ki [7] “Pâdişâhum kemâl-i ḥiddetiñiz var-iken teskînine bâ' iş ne oldu?” [8] Pâdişâh eyitdi ki “Çün Ebû'l-Fazl gitdi diyü ḥaber geldi. [9] Ol sâ'at gökden bir âvâz geldi ki ‘Eger sen Ebû'l-Fazl-ı [10] Cevherî olan veliyullâhı rencide ve remide idesin. Bu nîze ile [11] seni helâk iderem.’ Ḳaçan âsmâna nazar itdüm. Gördüm yer ile [12] gök mâ-beyninde bir mehîb kimesne ṭurur ve elinde bir ‘aẓîm nîze [13] ṭutar. Anuñ ḥavfindan ri'âyetin üzerime farz-ı ‘ayn bildüm.” [14] didi. Ve şeyḥ daḥı andan soñra kemâl-i mertebe ‘uzlet idüp [15] pâdişâhuñ ḥayr du'âsına meşḡûl oldu ve alayına va'z u [16] naşîhatdan ferâğat itmeyüp ehl-i sünnet ve cemâ'at mezheb [17] ve milletine her vech-ile rağbet virüp ḥalka muḥabbet itdürürdi. [18] Ol ecilden tekrâr ḥalîfe ḥuzûrına getürdiler. Ḥalîfe serîr [19] üzerinde otururdi. Eyitdi ki “Yâ şeyḥ bil-bedîhe bu serîre [20] müte'allik iki beyt dimege ve yâḥûd okumağa ḳâdir misin [21] ki okuduḡuñ beytler münâsib ḥâl ola?” Ol daḥı bu beytleri (116b) [1] okudı. Nazm-ı ‘Arabiyye:

Ve lemmâ reaytüke fevḳa's serîr [2] velâḥa li's-setri vel mesned
Râyet Süleymâne fî milkihi yuḥâtıbnî [3] ve ene'l hüdhüd

Ḥalîfe tebessüm idüp kemâl mertebe şafâlandı [4] ve kendüsine bi't-ṭab' muḥabbet eyleyüp buyurdı ki “Ḳaṭ'an kimesne [5] buña ta'arruz itmeye. Her ne iderse ide.” diyü icâzet viridi. [6] Ve bundan ḡayrı bir kerre daḥı pâdişâh ḥuzûrına geldükde bu iki [7] beyti okudı. Şî'r:

Ḥabbe şahbe'n nebiyye ḥālīṭa laḥmī

Ve cerā [8] fī mefāşılī fā' zerūnī

Enārallāhu muğremun fī hevāhūm

‘Allivunī [9] bi zikrihim ‘allivunī

Pādişāh ‘azīm şafā idüp ta' zīm ve tekrīm [10] ile icāzet virüp gönderdi.

Menākıb-ı Diğer: Menkūldür ki [11] bir gün şöyle teng destlük aluvirdi kim ehl ü 'ıyāline nafaқа [12] içün şarf idecek bir ḥabbesi kalmadı. Evlād u ensābı [13] ise begāyet gürisne oldu. Şeyḥūñ sıfrü'l-yed olduğından [14] ḥaberleri yok idi, şiddet-i cū'dan şeyḥe teķazā itdiler. [15] Şeyḥ-i 'ālim ḥayretde iken ḥātūnı eyitdi ki "Nice idelüm oğlancıklar [16] bahāne bilmezler ve şikemleri şekīb itmez." diyicek şeyḥ eyitdi ki [17] "Hele bir ān daḥı şabr eyle görelüm ki efendümüz ne gösterür [18] ve ne gönderür. Zīrā baña va'de-i lūṭfi olmuşdur." didi. "Elbette [19] va'desine vefā ider." Bu ḥāl-ile ol gice cey'ān bī-cān [20] yatdılar. İrtesi Ebū'l-Fazl babası Bişrī'nüñ mezārına vardı [21] ve kıbleye müteveccih olup iki rek'at namāz kıldı. Ba'dehū du'ā (117a)[1] ve zārıluk eyledi ve melül ve ḥazīn oturup müteveccih dergāha [2] lā-yezāl oldu. Ol ḥālde 'ālem-i ḥāba vardı. Gördi ki bir kimesne [3] kendüyi uyandurdi. Gözin açdı iki kimesne gördi. [4] Biri piyāde ve biri atlu, yüzi bürünmiş. 'Arab kâ'idesi üzere [5] piyāde illerü gelüp "İsmüñ nedür?" dedi ve "Bu kabrüñ şāḥibi kimdür?" [6] dedi. Ol velī eyitdi: "Benüm ismüm Ebū'l-Fazl'dur. Bu kabrüñ şāḥibi [7] babamdur." Hem-ān-dem baña bir şurre şundi ve kendileri eğlenmeyüp [8] gitdiler. Ben şurreyi açdum içinde elli altun buldum ve şurrei(yi) [9] getüren gitdügi vaķt dimiş-idi kim "Şurrenüñ aşlını İṭfeyḥī nām [10] kimesneden su'al idesiz." İṭfeyḥī didügi kimesne ise [11] şeyḥūñ gāyet-ile dostı idi. Şeyḥ, İṭfeyḥī'ye varup [12] aḥvālī beyān itdükde buyurdılar ki "Ol size şurre viren şehrüñ [13] ekābirlerindendür. Saña gitdügi zamān evvel baña uğradı ve ol [14] elli altundan

ğayrı benüm yanumda üç yüz elli altun dağı [15] ve eyitdi ki ‘Bu altunlar senün katuında dursun. Emānet tarīki [16] ile şeyhün ihtiyācı olduğda def‘ itsün.’ didi, eyitdi ki ‘Bu gice [17] Hāzret-i Resūlullāh’ı, şallallāhu ‘aleyhi vesellem, düşümde gördüm, baña [18] tenbīh eyledi ki ‘Fülān maḥallde mezāristānda fülān mezārda ki [19] Ebū’l-Faẓl’uñ babasınıñ mezārıdur. Ebū’l-Faẓl dağı henüz anda [20] bī-tūşe ve pūr-endīşe ve evlād u ensābunuñ şiddet-i cū‘dan [21] cigerleri pūr-rīşdür. İmdi tiz mālīk olduğun meblağdan (117b)[1] dört yüz altun alup üç yüz ellisini fülān kimesnenün yanında [2] koyup ellisini şeyhe götürüp du‘āsın alasın.’ diyü emr itmiş. [3] Ol dağı Sultān-ı Kevneyn’uñ emr-i şerīfi ile üç yüz ellisini [4] bizüm yanumuzda koyup ellisini sizlere vāşıl eyledi.’ Ebū’l-Faẓl-ı [5] Cevherī dağı şükr-i Yezdān idüp şāhib-i ḥayr u ḥasenāta du‘ā-i [6] ḥayr eyledi.”

Menākıb-ı Diğer: Muḥammed bin Vāsi‘ ma‘lūm ola ki mezkūr [7] Ebū’l-Faẓl-ı Cevherī, Muḥammed bin Vāsi‘’den naql idüp dir ki [8] “Bir gün mescidden çıkup eve giderin. Şeytān, ‘aleyhi’l-la‘ne, [9] yolum üzre tırup baña eyitdi ki ‘Ey Muḥammed bin Vāsi‘ bu ne [10] sırdur ki seni her zamān azdurup vesvese virmek [11] içün gelsem etrāfuında bir hısn-ı ḥaşīn buluram ve andan [12] saña yol bulmayup maḥrūm ve me’yūs dönerem.’ dedi. Muḥammed bin Vāsi‘ [13] eyitdi ‘Yā la‘īn her şabāḥ bu du‘ā-yı şerīfi terk itmeyüp tilāvet [14] iderem. Anıñiçün yol bulmazsın.” dedi. İmdi ğaflet itmeyüp [15] okunacağdur. Ol du‘ā-yı şerīf budur. Ed-du‘ā: “*Allāhümme inneke [16] selattü ‘aleynā ‘adüvven başīran bi ‘uyubinā muṭallī’an ‘alā ‘avrātinā [17] yerānā hüve ve ḳabiluhu min ḥaysü lā yerāh. Allāhümme āyisü minnā kemā aysitehu [18] min raḥmetike ve ḳannituhu kemā ḳannituhu min ‘afvike ve bā‘id [19] beynenā ve beynehū ve beyne raḥmeteke inneke ‘alā külli şey’in ḳadīr.*”

[20] **Menâkıb-ı Pezer-i Ebû'l-Faẓl-ı Cevherî**

Menkûldür ki Ebû'l-Faẓl-ı [21] Cevherî'nün pezer-i büzürgvâr-ı 'âlîleri Ebû 'Abdullah Hüseyn bin Bişrî **(118a)**[1] ibnü'l-Cevherî'dür ki mezbûr Ebû 'Abdullah kibâr-ı 'ulemâ ve fuẓalâdan [2] idi ve ehl-i keşf ü remz ve erbâb-ı hâtır tarîkinde yegâne idi. 'Aşrında [3] beyne'l-akrân bî-miśl ü bî-mânend zâhid ü 'âbid mürşid-i kâmil [4] ve 'âlim-i 'âmil kimesne idi. Menkûldür ki, mezbûr Şeyh 'Abdullah [5] Ebû-l-Kâsım, Şeyh Hüseyn ile mülâkât itdiler, ibn Enbârî [6] rivâyet idüp dir ki “Bir gün Ebû 'Abdullah Bişrî'niñ meclisinde [7] idüm. Halka Hakk'un emrini tutup kıyım ve dâyim olmağıcün pend [8] ü naşîhat idüp terğîb ider-iken kimyâ zıkr olundu. Şeyh [9] Ebû 'Abdullah buyurdılar ki 'Ta'accüb iderem buña ki tarîk-i Hudâ'da [10] olup ehlullah silkine sâlik olanlar hakkında kimyâ işlerler [11] diyü töhmet iderler, ammâ Hakk subhânehu ve ta'âlâ hazretlerinin kulları [12] var ki kimyâ kendülere günde bir niçe kerre 'arz olunur. Kûşe-i [13] çeşm-ile andan cânibe nazar idici olmazlar. Zîrâ anlaruñ nazarı [14] 'atâ olunmuşa degül a'tâ idiciyedür.” Ma'lûm ola ki ibn [15] Enbârî eydür “Bir gice Karâfe-i Kübrâ'da tek ve tenhâ bir kûşede [16] dergâh-ı ulû'l-elbâba müteveccih iken hâtıruma bu ma'nâ huşûr [17] eyledi. Hâlâ tâ'at u 'ibâdetde kıyım şubh namâzını 'ışa [18] âb-desti ile edâ iderler. 'Âyâ iy nefsi-şûm saña ne vâkı' [19] oldu ki sen dahı anlar gibi hizmetünde kıyım olmayasun.’ diyü [20] nefsüme levî ve şetm iderek hitâb ve 'itâb itdüm ve ol gün [21] ve gice şabâha dek 'ibâdet idüp her iki rek'atda selâm **(118b)**[1] virüp ve nâliş idüp başuma seng ü türâb dökerdüm. Çün [2] şabâh oldu. Edâ-yı şalât-ı şubh idüp Ebû 'Abdullah Bişrî'ye [3] müteveccih oldum. Yüzüme nâzır oldukları gibi tebessüm idüp [4] buyurdılar ki 'İy ibn Enbârî bu, keşret-i 'ibâdet-ile olmaz. Belki [5] îkân ve ihlâş-ıladur. *'Kâle'llâhu tebâreke ve ta'âlâ liyeblüvekum* [6] *eyyukum ahsenu 'amelun.*’ diyü buyurdu. *'Eyyukum ekseru 'amelun* diyü buyurmadı. [7] 'Amelüñ haseninedür, nazar-ı keşretine degüldür.” Ma'lûm oldu ki [8] hulûş-ı kalb-

ile olan ‘ibâdetüñ azı perîşân-ḥâṭır ile olan [9] ‘ibâdetüñ çoğundan evlâ imiş.
Allâhümme yessirhu lenâ.

Menķıldür ki [10] Ebû ‘Abdullah mesfûr bir cemâ‘at-ile bir ḳubbe altında oturup [11] mükâleme ider-iken ańsız yerinden tırup ḥâzır olan cemâ‘ate [12] “Tiz taşra çıķun!” diyü emr itdi ve der-‘aķab kendi daḡı çıķdı. [13] Henüz ḳubbenüñ ḳurbında daḡı ayrılmadın ol ‘azîmü’ş-şân [14] ḳubbe yıķılıp ḥâke berâber olup ‘alemi, tozı topraḡı tenk ve [15] târîk eyledi. Şeyḡüñ yanında olan cemâ‘at şükr-i bisyâr [16] idüp ḡikmetinden şeyḡ ḡazretlerine su‘âl itdiler. Buyurdı ki [17] “Bu ma‘nânüñ zuhûra gelmesini ḳalbümde müşâhede itmiş-idüm, velâkin [18] şehrde olmak ihtimâlini virürdüm. Bu kerre bu ḡâṭıra vücûdum istî‘âb [19] eyledi. Bildüm ki bu mekânda olur. Anuñiçün sizi âḡâḡ eyledüm.” dedi. [20] Ve vâlide-i ‘azîzeleri daḡı erbâb-ı müşâhededen idi. Cümleden biri [21] budur ki bir gün Ḳarâfe-i Kübrâ’ya müteveccih olup oḡlı Ebû ‘Abdullah’ı (119a)[1] bile alır Ḳarâfe’ye dâḡil olduklarında buyururlar ki “Oḡul bu iki [2] ḳabrüñ şâḡibleri biri biri-ile Allâh’uñ lütfını zıkr eyleyüp, itdüḡi [3] in‘âm ve iḡsânına şükr iderler.” Bir miḡdâr daḡı gitdiler, girü [4] buyurdılar ki “Bu mezâruñ şâḡibine i‘ḳâb iderler. Feryâd ü nâlişde- [5] dür.” didi ve buyurdılar ki “Oḡul bir ḡuşuşda herḡiz keşf-i râz itmek [6] câyiz degüldür. Vâşıl olduḡuñ maḳâmı kimseye dime.” tenbîḡ [7] eyledi.

Mervîdür ki bir gün şeyḡ-i mezbûra tekrâr teng-dastlıķ yüz [8] gösterdi. Taḡşîl-i esbâb-ı ma‘îšet ḳaşdına ḡânesinden [9] taşra çıķdı. ḡayret ile giderken gördi ki Muşḡaf-ı şerîfdin [10] bir varâķ ayrılmış yol üstinde tırur. ḡâkden ref idüp nazâr [11] itdi gördi ki şâḡife evvelinde bu âyet yazılmış: “*İrci‘î ilâ Rabbiki* [12] *feselehu.*”²¹⁰ Oḡuduḡı gibi rücu idüp evine geldi ve dergâḡ-ı [13] ‘izzete yüz urup şükre meşḡul oldu. Nâ-gâḡ daḡķ-ı bâb olundu. [14] Kendisi taşra çıķup ḳapuyı açdı ve

²¹⁰ “*Rabbine dön.*” Fecr, 89/28.

bir kimse eline bir şurre [15] virdi ve bir nesne dimeyüp gitdi. Hâtûnı katına gelüp şurrei(yi) açdı, [16] içinde üç yüz sikke-i hasene buldı, andan kendüsine hüsni-i [17] tevekkül ve haqq-ıla mu‘amele ve tevessül zâhir ve bâhir oldı. [18] “*Elâ inne evliyâ‘allâhu lâ havfun ‘aleyhim velâhüm yahzenûn.*”²¹¹ Şeyhden [19] menkûldür ki bir gice vefâtından soñra dir ki “Vâlidemi vâkı‘amda [20] gördüm ki cennet-i a‘lâda ma‘âm-ı ‘ulyâda enva‘-ı hül‘at-ı fâhire sündüs-i [21] aḥḍar ve ḥarîr-i ebyâz ve aşfer giyüp hırâmân gezer. Gezdügi yerlerde (119b)[1] üstine cevâhir ve leâlî nişâr iderler. Beni göricek nidâ kıldı ki [2] ‘Haqq subhânehü ve ta‘âlâ ḥazretlerine ‘işyân ve muḥâlifet itmemiş [3] rû-yı cemîle nazar kııl ki ol vech-i ḥasen ‘*Vücûhün yevme izin* [4] *nâḍirah ilâ rabbînâ nâzirah.*”²¹² Ve daḥı şeyhün mevâ‘izindendir ki buyururdu: [5] ‘Dâyimâ Haqq ta‘âlâdan ḥavf ve recâ üzere oluñ ve yevm-i rustaḥîzden [6] ḥazer kıluñ ki lâ-büdd ol yevm-i mev‘ûd ve rûz-ı meşhûddur. Cemî‘ [7] maḥlûkat ol günde ḥazır olsalar gerekdür. Nitekim Haqq ta‘âlâ [8] Kuran-ı ‘azîminde ve Furkân-ı kerîminde buyurur: *Zâlike mecmû‘lehun nâsi* [9] ve *zâlike yevmün meşhûd.*”²¹³ Ba‘zı aşḥâbından olan Ca‘fer nâm kimesneden [10] naḳl olunur ki Kâ‘be-i Mükerrreme’den gelürken Eble nâm mevzi‘de [11] üç yüz seksen sekiz şaferinde vefât itdi. Cesed-i [12] şerîflerin Mısr’a naḳl idüp Qarâfe’de defn itdiler. Qabr-i [13] mübârekleri ma‘rûf ve isticâbe-i du‘â ile mevşûfdur. İmdi [14] bu ‘Abdullah el-Hüseyn ve pederi Bişrî nâm velî ve veledi Ebû’l-Faẓl-ı [15] Cevherî yedi yaşında iken ṭabaḳa-i vilâyete ḳadem başmıṣ-ıdı ve vâlidesi [16] daḥı mertebe-i kerâmete irmiş-ıdı. Cümlesi silsile-i ṭayyibe-i ṭâhire [17] ve sülâle-i pâk ve pâkîze-i bâhire ṭayîfedür, raḥmetullâhi ‘aleyhim [18] ecma‘în.

²¹¹ “Bilesiniz ki, Allah’ın dostlarına korku yoktur; onlar üzülmeyecekler de.” Yûnus, 10/62.

²¹² “Yüzler vardır ki o gün ışıltı parılayacaktır. Rablerine bakacaklardır.” Kıyâme, 75/22-23.

²¹³ “O gün bütün insanların bir araya toplandığı bir gündür ve o gün bütün mahlukatın hazır bulunduğu gündür.” Zâlike, 11/103.

Ayette iki kez yevm kelimesi geçtiği halde müstensih bir kez kullanmıştır.

Şeyh Ebû ‘Alî Ahmed bin Muhammed bin el-Kâsım bin Mansûr [19] el-Be-Rûdbârî ‘aleyhi rahmetullâhi’l bârî Hazretleri’nün Menâkıbıdır

[20] Mezbûr Şeyh Ahmed bin Şeyh ‘Alî lisân-ı faşih ve beyân-ı meliha mâlik [21] ve müşâhede ile sâlik ve mücâhede-i nefste hâlik olup (120a)[1] mu‘tekad-ı cümle halk idi. Götürî ehl-i Bağdâd huzûrında [2] huđû‘ iderler idi. Seyyidü’-t-tâ‘ife Cüneyd’e küllî ri‘âyet [3] iderdi. Ebû Şirvân neslindendir. Şoñra gelüp Mışır’da [4] muķim oldu, andan intikâl itdi. Zünnûn-ı Mışırî hazretlerinin [5] türbe-i şerifinde medfundur. Meşâyih-i ‘izâmuñ eltaf ve ezrafıdır. [6] Bir gün Cüneyd’ün va‘zından Ebû ‘Alî geçer iken Cüneyd bir kişiye “Saña [7] direm!” diyü hitâb itdi. Ebû ‘Alî kendüye hitâb ider şanup [8] tûrup dinledi. Cüneyd’ün kelâmı kalbine te‘şir idüp [9] bâ‘iş-i sülûk oldu ki dimişdür “Taşavvûfda üstadum Cüneyd’dür, [10] fıkhıda Ebû’l-‘Abbâs bin Şüreyh’dür, edebde Şa‘lebe’dür, hadîsde [11] İbrâhîm Cerbî’dür, rıdvânullâhi ta‘âlâ ‘aleyhim ecma‘în.” dağı [12] dimişdür ki “İktisâb-ı dünyâda mezellet-i nüfus vardır. Nitekim [13] iktisâb-ı âhiretde ‘izzet-i rûh vardır. ‘Acebdür ol kimesne ki [14] mezelleti ihtiyâr ider, fânî olan nesnenün iktisâbında [15] ve ‘izzeti iktisâb itmez.” Bâkî olanun talebinde şormuşlar ki [16] fûlân kimesne dir ki “Ben bir maķâma yetişmişem ki baña melâhî [17] istimâ‘ı zarar itmez.” Şeyh cevâb virmiş ki “Belî saķara [18] yetişmişdür ki kebâ’irden eşeddür. Pes kebâir aña [19] zarar itmez.” Naķl olunur ki kendisi buyurup dir ki “Baña bir gün [20] müsâfir bir dervîş geldi. Hikmetullâh hasta olup va‘desi [21] yitdi. Çün bunu kabrine indürdüm, diledüm ki yüzini açam, (120b)[1] çün yüzini açdum. Baķdum dervîş dağı baña baķup eyitdi ki [2] ‘Beni zelîl mi idersin? Andan şoñra ki Hâķ beni ‘azîz itdi.’ [3] Eyitdüm ki ‘Yâ Seyyidî ölmekden şoñra dirlük n‘aceb?’ Buyurdu [4] ki ‘Belî Hâķ ta‘âlânun cemî‘ muķibleri diri olurlar, ammâ inşâ‘allah [5] iy Rûdbârî saña yarın yârluķ ideyüm.’ didi ve buyurmuşlar ki [6] ‘Havf ve recâ sâlike kuşun iki kanadı gibidür, ansız [7] menzile varulmaz, biri nâķış olsa hareketden kalur ve havfün [8] haķıķati oldur ki Hâķ subhānehu ve ta‘âlā hazretinden ğayrıdan [9] havf itmeyesin.’

ve demişdür ki ‘Nitekim enbiyâya mu‘cizât [10] izhârı farzdur. Evliyâyâ dağı kitmân-ı ahvâl-i maķâmât farzdur.’ [11] Kendine sormışlar ki ‘Cesed nedür?’ eyitmişler ki ‘Ol maķâma [12] uğramadum ki bilem dağı cevâb virem.’ Buyurmuşdur ki [13] ‘İnsâna âfet üç şey‘den ya‘nî üç hastalıķdan hâşıl [14] olur. Evveli; bîmârî-i tabî‘ atdur ki harâm yimekten olur. İkinci; [15] ğayrınıñ ğıybetin idüp bî-maħall sözi çok söylemekdür. [16] Üçinci; fâsid olup fışk ehli ile şöħbet itmekdür.’ didi [17] ve demişdür ki ‘Bende dört hâlden hâlî degüldür. [18] Ya bir ni‘met ki mûcibi şükr ola. Ya bir minnet ki mûcibi [19] zıkr ola. Ya bir miħnet ki mûcibi şabr ola veyâ bir zillet ki mûcibi [20] istiġfâr ola.’ ve demişdür ki ‘Zindānuñ ğayet tengi [21] oldur ki nâ-cins-ile bir yerde olasın, eger şahrâ dağı (121a)[1] olursa ki bu ma‘nānuñ hakkında Mevlānā ‘Abdurrahman-ı [2] Cāmî hâzretleri buyurmuşdur. Beyt:

Mâ-râ behişt-i şöħbet-i [3] yârân hem-dem est

Dîdâr-ı şahş-i nâ-münâsib cehennem est’ ²¹⁴

[4] Ve demişdür ki ‘Semâ‘ aħrârūñ mükâşefesidür.’ Maħbûb [5] müşâhedesi-ile rivâyetdür. Hemşiresi dilinden eydür: [6] ‘Muħtażır olduķda başı benüm dizümde idi. Gözin açup eyitdi [7] ki ‘Göklerūñ kapuları açılup cenneti bezeyüp feriştelere nidâ [8] iderler ki, yâ Bâ-‘Alî seni bir yere yetişdürdük ki hâtır ki [9] huṭûr dağı itmemişdür.’ Ve cevâhir nişâr idüp iştıyâķlar [10] ki gösterürler, ammâ ħalbüm dir ki; ‘*Bi ħaķķike lâ unṣur ilâ ğayrik.*’ [11] Zîrâ ‘ömrümi bir işüñ intizârı birle nihâyete yetürdüm. [12] Şimdi ne süzdür ki rüşvet ile andan ferâġat idem.’ Beyt:

[13] Dünyâyı bir yaña ħosalar bir yaña seni

Baña seni gerek iy zü‘l-‘aṭâ seni

²¹⁴ Hemdem olan dostlarla sohbet bize cennettir. / Uygun olmayan (çirkin, kötü) şahısların yüzü ise cehennem gibi gelir.

[14] Diyüp rûh-ı şerîfin teslîm itdi. Mısrîlerüñ Haneî Şeyhî [15] ve şûfilerüñ mürşidi idi ve laţîf-ender laţîf ebyât [16] vardır. Cümleden bu beyti hâlet-i nez‘de dimişdür. Beyt:

[17] Ve haqquke lâ nazartu ilâ sivâke
Bi ‘ayni meveddetin hattâ erâke

[18] Bunı dağı hâlet-i nez‘de iken dimiş ve yanında bulunanlar yazmışlar.

Nazm:

[19] Men lem yekün bike fâniyen‘an hazzîhi
Ve ‘anil hevâ ve vel anisi bil icnâb

[20] Ev yetemennehû şâbeten cemâ‘atlehu
Mâ kâne mutaşarrıfan minel esbâb

[21] Limâle hazzî ev cezîle şevâbi
Fî fe kâne beynel merâtibi fâyimen

(121b)[1] Sene işneyn ve ‘ışrin şelâse miyede Mısr’da intikâl itdi, [2] rahmetullâhi ‘aleyhi.

Menâkıb-ı Ebû ‘Alî ibnü’l Kâtib ki kendinüñ [3] ism-i şerîfi Hasan bin ‘Alî’dür. Meşâyih-i Mısr’uñ ulularındandır. [4] Ebû Bekr-i Kayserî ile şohbet itmişdür. Ebû ‘Osmân-ı Mağribî [5] kendüsine mecâlis ve mağâfilde dâyimâ ta‘zîm ve tekrîm ider [6] idi ve Ebû ‘Alî-i Rûdbârî’den feyz almışdur. Velâkin ‘ilmde [7] andan kâmil ve mükemmeldür dirler idi. Naql olunur ki kaçan bir nesne [8] kendüye müşkil olsa Resûl-i Ekrem, şallallâhu ta‘âlâ ‘aleyhi [9] vesellem, hâzretlerini düşünce

görüp müşkilini hall iderler [10] imiş. Nakl olunur ki Mısır’da kendünün bir mürîdi var-ıdı [11] ki dāyimā me’ūnetini ol görür imiş. Hikmetullāh mürîd intikāl ider. [12] Şeyh kabrine varup dir ki “Yā Rabb senün-ile benüm mā-beynümde [13] vāsıta bu idi. Pes bunuñ şirki ref olup benüm tevḥîdüm [14] dürüst itdi. Anuñ ḥakkı-çün ki benüm tevḥîdüm dürüst [15] oldu. Bu kimesnenün intikāli ile buña eylük eyle.” diyü Rabb-i [16] ‘izzete niyāz itdi. Ol gice ol mürîdi düşde gördiler [17] ve eyitdiler ki “Elḥamdülillāh baña ibn Mekātib’ün du‘āsı berekātı birle [18] Ḥaḳ ta‘ālā raḥmet itdi.” ve dimişdür ki Allah ta‘ālā buyurdi: [19] “*Veşale ileynā men şabere ‘aleynā.*”²¹⁵ Şeyh Ebū’l-Ḳāsım Naşrābādī [20] dir ki “Ebū ‘Alī-i Kātib’e didüm ki, faḳra mı māyilsin [21] yoḥsa ğınāya mı ṭālibsın?” Buyurdılar ki “Ben aña (122a)[1] ṭālib ve rāğıbum ki mertebesi bu ikisinden daḥı ‘ālîdür ve bu iki [2] beyti okudılar. Naẓm-ı laṭif īnest:

Velestü bi naẓārin ilā [3] cānibi’l ğınā

İzā kāneti’l ‘ulyā fī cānibi’l faḳriḥ

Ve inni leşabbāre [4] ‘alā māyenü benī

Ve ḥasbuke ennalāhe eşnā ‘ale’ş şabri

Dimişdür ki [5] “Mu‘tezile Allah ta‘ālāyı tenzih itdiler ‘aḳl ile ve ḥaṭā itdiler [6] ve şūfiyyūn daḥı tenzih itdiler, ‘ilm ve şühūd ile bunlar işābet [7] itdiler.” ve dimişdür ki “Ḳaçan ḥavf ḳalbde sākin olsa [8] lisān-ı mā-lā-ya‘niden ğayrı nuṭḳ itmez.” Ḥaḳīḳan Ḥaḳ buyurmuş [9] üç yüz kırk bir tāriḥinde dār-ı ğurūrdan serāy-ı sūrūra [10] irtihāl itdi, raḥmetullāhi ‘aleyhi.

Menākıb-ı Şeyh [11] Faḥreddīn Lūristānī

²¹⁵ “*Sabreden bize ulaşır.*” Hadis-i Şerif.

Menkûldür ki mezbûr Mevlânâ Fahreddîn [12] taḥşîl-i ‘ilm itmek hevâsı-ıla kendünün dâr u diyârın terk ve muḥabbet [13] kemerini miyânına berkitmek-ile ‘azîmet-i sefer kılpup Mısr’a gelmişler ve [14] medâris-i Mısr’dan birinde nice müddet şuğl eyleyüp ‘ulûmuñ müşkilâtınuñ [15] ekşerî ma‘lûmı olup her fende mâhir ve ‘aşrında kendünün akrânı [16] nâdir olup dâyimâ ḥâṭırlarına bu ma‘nâ ḥuṭûr ider idi ki tekmi-l-i [17] fûn-ı ‘ilm-i zâhire itdükden soñra bir mürşid-i kâmilüñ dâmenine [18] yapışup ‘aşk u şevk-ile fenâ-fi-l-laha sa‘y idüp ve tarîk-i Hakk’a [19] âsân vech-ile ṭoğrı gidem. İttifâk bir gün keşret-i müṭâla‘adan²¹⁶ [20] âyîne-i ḥâṭırlarına gerd-i küdüret müstevlî oldu. Kemâl-i iztîrâb-ıla [21] yeründen ṭırdı def‘-i küdüret itmek hevâsı ile ḥânesinden (122b)[1] ṭaşra çıkdı ve bir miqdâr daḥı hareket idüp medreseden [2] ṭaşra çıkdı. Bu hâlde iken muḥaddemâ zâmîrinde muzmer ḳaldı [3] ma‘nâlar girü ḥâṭırına geldi ve eyitdi: “Ol gün bu gündür [4] ayruḳ ardına baḳmayup ḥânesini ve kütüb-ḥânesini ve cümle [5] mâ-melekini ḥâṭırından giderüp bî-tekellûf müteveccih-i ṭaleb-i [6] mürşid-i kâmil oldu. Ol ‘aşrda mürşid-i âgâh şey‘ün-lillâh [7] dirler bir ‘azîz var idi, anuñ ḥużûrına varup niçe müddet [8] ḥizmet-i şerîflerin ihtiyâr idüp “*El fakru fahrî.*”²¹⁷ ḥadîs-i [9] şerîfün mażmûnı birle iftiḥâr itdi. Âḥirü’l-emr Şeyḥ Şey‘ün-lillâh [10] civâr-ı rahmet-i Raḥmân’a vâşıl oldu. Mezbûr Mevlânâ Fahreddîn [11] ‘azîzinüñ ‘azâsını ve du‘âsını ve şenâsını bi-tamâmiha yerine getür- [12] dükden soñra ‘azîmet-i şehri-i Ṭûs ḳıldı. Zîrâ istimâ‘ [13] eylemiş-idi ki ol eyyâmda Ṭûs şehrinde İmâm Ğazâlî [14] evlâdından Şeyḥ Muḥyiddîn nâmında bir ‘azîz var-ıdı ki [15] seccâde-i irşâdda kâmil ve mükemmel idügi meşhûr idi. [16] Anuñ ḥużûr-ı pür-ḥubûrlarına irişüp niçe zamân hizmet [17] idüp lâkin murâd u maḳşûdına vaşıl olmamak ile andan [18] daḥı sefer idüp bir virâne kûye geldi ki Ahî ‘Alî Ḳaltaḳ [19] dirler bir ‘azîzün oğulları anda sâkin idi. Anlaruñ daḥı meclislerine [20] celîs ve enîs oldu. Lâkin tesellî-i ḥâṭır bulmadı. Andan

²¹⁶ Metinde *mütâli‘a* şeklinde harekelenmiştir.

²¹⁷ “*Fakirlik benim övüncümdür.*” Hadîs-i Şerîf.

dağı [21] gitmege müteveccih olice ol ‘azîzün oğulları didiler ki (123a)[1] “Çün gidersin bârî kıyâ-i Ebr’de güzâr eyle ki anda bizüm pezerümün [2] bir dervîşi vardur. Anuñ mülâkâtında niçe şafâya vâsıl [3] ve maşşûdı anda hâşıl kılup belki anlaruñ huzûrından ayruğ [4] ayrılmazsın.” didiler. Ol dağı nefes-i Hâk’dur diyüp müteveccih oldı. [5] Çün ol didükleri kıyâyeye geldi. Gördi ki ol ‘azîz pür-temeyyüz [6] kendünün bir meşâlihi için kıyâ-i âhire gitmiş. Mevlânâ-yı mezbûr [7] dağı bu ma‘nâdan haber-dâr olup “*Eş şabru miftâhü’l ferec.*”²¹⁸ [8] diyüp bir kûşede kıarârı ihtiyâr idüp ihtiyârûñ gelmesine [9] muntâzır olmuş. ‘Azîzün dağı kıarâra ihtiyârı kıalmayup meşâlihini [10] görmedin nûr-ı vilâyet ile kendünün gelmesine muntâzır [11] kimse var idüğini müşâhede idüp aşhâbına eyitdi ki [12] “Baña bir muhibb-i müştâk ve ‘azîz-i pür-eşvâk mihmân olmağa gelmişdür, [13] ben giderüm.” diyüp aşhâbın anda kıodı ve kendisi hânesine [14] ‘avdet itdi. Çün anuñ gelüp çeşm-i zâhiri Fahreddîn’e [15] dūş oldı. Bu mışra‘-ı meşhûrı okudı. Mışra‘ :

[16] Yâr der hâne vü mâ gerd-i cihân mî gerdîm ²¹⁹

Pes muhabbet-i tām birle biri [17] biri-ile görüşüp müşâfâha kııldılar ve anda niçe müddet [18] ikrâr eyleyüp niçe erba‘în kııkardı ve kendinün niçe [19] müşkilleri hâll olup tûr-i murâdın menzîl-i maşşûda ırgürdi. [20] Âhir şeyh-i mezkûr dağı dâr-ı gurûrdan serây-ı sūrûra irtihâl [21] eyledi. Anuñ dağı üzerine “*Innâ lillâhi ve innâ ileyhi râci‘ün.*”²²⁰ âyetin (123b)[1] okuyup nâ-çâr ‘inân-ı ‘azîmetini şehir-i cām-ı sūrûr-ı encâma müteveccih [2] oldı ve şehir-i cāmda şeyhü’l-islâm Hâzret-i Şeyh Ahmed-i Cām [3] kıuddise sırrıhu hâzretlerinün merkıad-ı mübâreklerinün civârında bir erba‘în [4] tekmiî idüp ehl-i cām kendüyi bi-t-tamām ‘azîz görüp kemer-i [5] ‘ubudiyyeti miyânlarına bend itdiler, ammâ Mevlânâ-yı mezbûr anda [6] dağı kıâmet

²¹⁸ “*Ferahlığın anahtarı sabırdır.*” Hâdis-i Şerîf.

²¹⁹ Biz dünyânın etrafında dönüp dolaşıyoruz. Oysaki yar evde.

²²⁰ “*Biz Allah’ın kullarıyız ve biz O’na döneceğiz.*” Bakara, 2/156.

itmeyüp ‘azm-i sefer kıldı. Mevlânâ ‘Abdurrahman-ı Câmî [7] hâzretleri nakl idüp buyurur ki “Ol eyyâmda ki gelüp hânemüzde [8] müsâfir oldu. Ben henüz şöyle tıfl idüm ki beni kendi mübârek [9] dizlerine alup barmağı ile hevâ yüzine meşhûr ideler ki ‘Ömer [10] ‘Alî’dür. Yazar idi ve ben okur idüm ve ol tebessüm idüp ta‘accüb ider [11] idi, dağı şefkat ve mürüvvet birle beni nevâht kılar idi ve ol [12] mürüvvet ve şefkat benüm gönlüme bu t̄âyifenüñ muhabbeti tohumunu ekmişdür [13] ki henüz günden güne anlaruñ muhabbetine cân-ı ‘azîzüm nakdini [14] nişâr itmek, kendüme sa‘âdet-i dâreyn bilürem ve Hudâ-yı lâ-yezâlden [15] murâd ve maqşûdum budur ki rûz-ı mahşerde dağı ol t̄â(y)’ifenüñ [16] aralarında bulunup bile haşr olam. *Allâhümme ‘ahyinî miskînen* [17] *ve emtini miskînen fî zümreti’l mesâkin*. Ba‘de, hicretüñ [18] sekiz yüz yigirmi senesinde ‘azîmet-i ziyâret-i Haremeyn-i Şerifeyn [19] şerrefhallâhu fî’l-dâreyn eyleyüp niçe vech-ile anda dağı murâd-ı [20] maqşûdına yetişüp andan huccâc-ı zevî’l-ihtirâm Mısr-ı nâdiretü’- [21] l-‘aşra geldi ve bir kûşeyi(yi) ihtiyâr idüp bâkî ‘ömrini anda **(124a)**[1] ‘uzlet ve vahdet birle geçürüp t̄â‘at ve ‘ibâdete meşgûl iken [2] civâr-ı rahmet-i Rahmâna vâsıl oldu. Qabr-i şerîfi İmâm Şâfi‘î [3] ve İmâm Ebû’l-Leyş hâzretlerinüñ qabr-i şerîflerinüñ mâbeyninde vâkı‘ [4] olmuşdur. Seyyidî Faḥreddîn demekle meşhûrdur ve maqâm-ı şerîfleri [5] müstecâbü’d-da‘ ve olduğı muḳarrerdür, rahmetullâhi ta‘âlâ ‘aleyhim [6] ecma‘în.

Menâkıb-ı Seyyidî Muḥammed Ḥanefî Şâzelî Raḍiyallâhu

[7] Menkûldür ki aşhâb-ı kirâmât-ı zâhire ve erbâb-ı maqâmat ve [8] ahvâl-i bâhire ve ‘ulûm-ı zâhireden idi. Himem-i ‘aliyye ve rütbet-i seniyye [9] ve nefehât-ı kudsiyye ve ma‘ârif-i ünsiyye ve ‘ulûm-ı ledünniyye ve [10] esrâr-ı melekûtiyyeye mâlik ve râh-ı Hudâ’da her vech-ile sâlik [11] idi. Zamânesinüñ ferîdi ve ‘aşrınıñ re‘îsi ve vahîdi [12] idi. Mülûk-i zamânenüñ kendüye küllî inḳıyâdı ve ḥalkuñ kemâl [13] mertebe i‘tikâdı var idi. Şeyḥ ‘Abdülvahhâb Şa‘râvî [14] hâzretleri dir ki

“Evliyā’ullahdan birine selātinüñ [15] bu mertebe inkıyād itdügüñ işitmedük. Her kaçan menākıbını [16] mü’tala’a eylesem bir mertebede meftūnı oluram ki kı̄abil-i [17] ta’bır degüldür. Hâşıl-ı kelām bir velīnūñ menākıbından [18] bu mertebe zevk ü şevk tahşil kılmazam.” diyü *Tabakāt*’ında [19] taşrīh eyledi. Hicretüñ sekiz yüz kırk yedisinde dār-ı fenādan [20] serāy-ı beķāya irtihāl eyledi. Mezār-ı ‘ālī miķdārları Hācı [21] Ketḥudā’nuñ maḥallesinüñ kıurbındadır ve zāviyesi Zāviye-i Hānefi (124b) [1] dimek-ile ma’rūf ve meşhūrdur. El’ān kıabr-i şerīfinde mehābet [2] ve celālet müşāhede olunur. Mervīdür ki bir kimesnenüñ [3] bir muhimm ḥāceti olsa üç sebt mütevāliyen işrāk vaktında [4] varup işrāk namāzını anda kılup ve kıabr-i şerīfini ziyāret [5] kılup ḥācetini dergāh-ı kıāḍiye’l-ḥācāta ‘arz itse elbette [6] murād u maķşūdına irişmek muķarrerdür. Mervīdür ki on dört [7] yaşında iken ḥalvete girüp yedi yıl ‘ale’-d-devām ḥalvet- [8] nişin oldı. Hattā merķad-ı şerīfleri ḥalvet-ḥānesinde vāki’ [9] olmışdur ve yedi yılı tekmil itdükden soñra taşra çıkār. [10] Halk-ı ‘āleme nazar ider görür ki mü’min ve Müslim zannetdügi [11] kimesnelerüñ şūreti kimi Naşrānī ve kimi Yahūdī ve kimi Müslümān [12] renginde olup ve ba’zısını meymūn ve ḥınzır ve kelb ve [13] esed şeklinde müşāhede idüp, āḥir bu ma’nāya taḥammül [14] idemeyüp bu şıfatdan maḥcūb olmasını Allah ta’ālā ḥāzretinden [15] dileyüp du’ası kıabül olmuş ve ḥalvetde iken dāyimā cānib-i [16] ğaybdan kendüye nidā gelürmiş ki “Şimden girü taşraya [17] çık. Halka nefis-i nefisūñden rūḥ-baḥş ol.” diyü emr olmayınca [18] taşra çıkmadı. Menķıldür, ki zāviyesinde bir tut ağacı [19] var idi. Bir gün ol şecere ḥitāb idüp “Baña bir ḥikāyetüñ [20] yok mı?” dir, şecer-i mezbūr daḥı lisān-ı faşih ile kendünüñ [21] ser-güzeştinden ḥikāyet idüp dir ki: “Bir zamān beni (125a)[1] ğars idüp şuwardılar. Kök bağladum ba’dehu dal budaklanup [2] cevānib-i erba’ama şāḥlar şaldum ve yem yemiş virdüm. Halk-ı ‘ālem benden [3] müntefi’ oldılar.” dedi. Mezbū[r] Şeyḥ Muḥammed Hānefi daḥı kıışşadan [4] ḥişşe alup, kendiye irşād ve pend-i ‘azīm ḥāşıl oldı. [5] Ba’dehū bu dār-ı fāniyi serāy-ı bāķiye virüp kıurbet-i ‘izzete vāşıl [6] oldı.

Menâkıb-ı Hâzret-i Seyyid Muḥammed Vefâ (rahmetullâhi ‘aleyh)

[7] Sâdât-ı Vefâ’iyye’nün cedd-i ‘alâları Seyyid Muḥammed Vefâ’dur. ‘Ulûm u [8] ma‘ârifde yegâne ve ferîd-i zamâne idi. ‘İlm-i taṣavvufda ḳasâyidi [9] bî-nihâyedür. Yedi yüz altmış beşde vefât itdi. Müddet-i [10] ‘ömri altmış üç yıldur. Mezḳûr Şeyḫ Muḥammed’ün vefâ ile vech-i [11] tesmiyesi oldur ki; Eski Mıṣır’uñ muḳâbelesinde Miḳyâs [12] Cezîresi’nde ravzada olurdu. Dâyimâ dest-mâller doḳuyup [13] kedd-i yed-ile geçünürdi ve kimse anuñ ḥâline vâḳıf degül idi. [14] İttifâḳ kesr-i Nîl-i mübârek yaklaşıp ziyâde olmayup, zamân-ı kesr geçdi. [15] Eyyâm-ı vefâ-i Nîl geçdükde ḥalk-ı Mıṣır’a ızırâb gelüp, meşâyihden [16] istimdâd itmege başladılar. Mezḳûr Seyyid Muḥammed geldükde ol daḫı [17] dergâh-ı zü’l-celâle teveccüh idüp ve Miḳyâs’uñ ḥavzına girüp [18] âb-dest alup tazarru‘ ve zârılık kılup Hâḳḳ’a niyâz idüp [19] taşraya çıḳduḳda der-‘aḳab Nîl-i mübârek vefâ idecek [20] maḥalle gelüp geçdükden soñra, ehl-i Mıṣır kendüsine [21] Şeyḫ Muḥammed Vefâ diyü tesmiye iderler. Ḥattâ ḥâlâ ol gün ve ol (125b)[1] gice geldükde leyle ve yevm-i vefâ dirler. Naḳl olunur ki Şeyḫ-i [2] mesfûr kendü ḥâlini kimseye ifşâ itmedi, ancak bir kimesne [3] ol maḥalde âb-dest alup henüz taşraya çıḳmadın Nîl-i mübârekün [4] mütezâyid olduḡın görüp ḳabiliyyeti ciheti ile aḥvâline vâḳıf [5] olup müjde-gânî haberini ḥalka beşâret eyledi. Ol ferih [6] ve şafâ maḥallinde ḥâk-i pây-ı şerîflerine yüzler sürüp, yâ Şeyḫ [7] Muḥammed Vefâ diyü tesmiye itdiler ve Sultân-ı Mıṣır’a bu minvâl üzere [8] aḥvâli beyân itdiler. Derḥâl yerinden ṭurup şeyḫüñ ziyâretine [9] gelüp andan soñra yevm-be-yevm ḥalkuñ i‘timâd ve inḳıyâdı şeyḫe [10] ziyâde oldu. *İlâ yevminâ ḥâzâ* evlâd-ı emcâdlarınuñ meḥâbet ve celâlet-i [11] ‘âzimetleri teraḳḳi üzeredür. Ḥattâ yılda bir kerre mâh-ı şa‘bânda [12] ‘âzîm mevlidi olur. Ḥuccâc-ı zü’l-ibtihâcuñ cem‘iyyeti mânend-i [13] cemî‘ erbâb-ı devlet ve a‘yân-ı memleket çadırlar ile gelüp mevlûd [14] gicesinde ḥalîfe kim ise bey‘at ve ‘ahd alanlara esmâ [15] telḳininden soñra her birisini bir künye-i ḥasene ile müsemmâ iderler. [16] Meşelâ Ebû’l-Ḥayr, Ebû’l-Cûd, Ebû’l-Mekârim künyeleri

gibi ve mevlidinüñ [17] sumâtında ve maṭbahında cemīʿ ḥademesi erbāb-ı devletdür. [18] Kendülerine ḥizmeti ʿizzet bilüp menāsib-i ʿāliyeden ʿadd [19] iderler. Muḥaṣṣal-ı kelām, ʿarz-ı Mısrʼda her giz erbāb-ı tevābīyet ve [20] aṣḥāb-ı zevāyāda bunların ʿizzeti ve rifʿati mānendi ʿizzet [21] ve rifʿat bir tā(y)ʼifeye müyesser olmamışdur ve arz-ı Mısrʼda (126a)[1] sādāt-ıla tesmiye olmuş. Bunlardan artuk bir tā(y)ʼife yokdur. [2] Cümle-i kerāmetinden biri oldur ki ümmī olup okumış yazmış [3] degül iken tarīḫ-i şūfiyyūnda niçe müʿellefâtı olup kendi söyleyüp [4] aṣḥābı yazarlar idi. Henüz yedi yaşında iken müʿellefâtı okunur [5] idi. Vefâtı qarīb olduğda ḥātūnı dört ayluk ḥāmile idi. İskenderiyyeʼde [6] Şeyḫ Ebzārī nāmında bir şeyḫ var idi ki toḥm şatardı. Şeyḫ [7] anuñ ḥuzūrına varup kemerin aña virüp eyitdi ki “İy bürāder-i [8] ʿazīzüm maʿlūm ola ki benüm ḥātūnum ʿAlī adlu bir oḡlan toḡursa [9] gerekdür. Tamām sinn-i kelāma geldükde bu kemeri aña kuşadasın.” didi [10] ve kendüsi Mısrʼa gelüp çok ḥayātta olmadı. Ḥātūnı daḡı [11] Şeyḫ ʿAlīʼyi toḡurup, Şeyḫ Ebzārī mā-dām ki şeyḫüñ kemerin [12] kuşanup yanında idi, kelimāt-ı ʿacibe tekellüm ider idi ve nazm [13] idüp kitāblar yazar idi. Baʿdehu Seyyid ʿAlī ḥadd-i kelāma [14] vāşıl olduğ gibi şeyḫ-i mezbūr emāneti Seyyid ʿAlīʼye kuşadup [15] tamām yerine getürdi ve ol günden soñra Seyyid ʿAlī esrār-ı [16] şūfiyyeye ve kelimāt-ı ḡudsiyyeye mālīk ve maḡām-ı ünsiyyeye sālīk [17] olup yevmen-fe-yevmen tariḫiyyede oldı ve Şeyḫ Ebzārī kemeri teslīm [18] itdügi gibi nazm u ḡaṣāyid ve izḡār-ı fevāyidden meslūb [19] oldı ve mezbūr Şeyḫ ʿAlī ʿaşırında şūretde ve sīretde ikmāl-i [20] nāş ve ecmel-i libāş giyüp zarīf ve lāṭīf kimesne idi ve ʿilm-i [21] tevḡīdde niçe ḡaṣāyid ve eşʿarı var-ıdı ki içinde (126b)[1] esrār-ı tarīḫi beyān ve ʿayān itmişdür. Nazmı ḡaylī selīs [2] ve lezīzdür ve *Ḥayāt* adlu bir kitābı vardır ki iki mücelleddür. [3] Üç günde imlā itmek-ile cümlei(yi) kerāmatından ʿadd itmişlerdür. [4] Merḡūm Şeyḫ ʿAbdülvehḡāb Şaʿrāvī ḡazretleri “Mezkūr [5] *Kitāb-ı Veşāyāʼı*, *Ṭabaḡāt-ı Kübrā* ında telḡış itmişem.” diyü [6] ṭabaḡāt-ı meşḡuresinde taşriḡ itdi. Mezbūr Şeyḫ ʿAlī [7] Vefā ḡazretleri sene iḡdā ve sittīn ve sebʿa miyede vüçüda [8] gelüp, sekiz yüz yedi senesinde vefāt itdi, raḡmetullāhi [9] taʿālā ʿaleyhi.

Menâkıb-ı Âsîâne-i Celâleddîñ-i Rûmî Der-Mısr

[10] Ekşer ‘ayân-ı erbâb-ı lûtf ve vefâ bu ma‘nîye, ‘ârif ve cümle-i [11] ihvân-ı aşhâb-ı zevk ü şafâ bu sırra vâkıfdur ki bu zâhir [12] olan eşyâ-i bî-hadd ü bî pâyân mezâhir-i esmâ-i Hudâ-yı [13] zü'l-ihsân olup ve “*În min şey’in illâ yüsebbihu bi hamdihî.*”²²¹ [14] muktezâsınca her biri lisân-ı hâl ve isti‘dâdları birle [15] ânen-fe-ânen hâlîk-ı kevn ü mekâna hamd-i firâvân kılmakdan hâlî [16] degüllerdür. Pes “*E’t-ṭarîķu ila’llâhi bi ‘adedi enfâsi’l-hâlâ’ik.*”²²² mefhûmunca [17] halkdan Hakk’a varan ṭuruķa ḥadd ve ḥaşr yokdur, lâkin [18] min ‘indillah mü‘eyyed olup esmâ’-yı hüsna ile meşgûl [19] ve mukayyed olan ehl-i şevk u vicdânun ṭuruķ-ı mavşılası [20] üçe münḥasırdur ki; biri uşûl-i ihşâ ve biri ḥuşûl-i [21] taḥalluk ve biri vuşûl-i taḥakkukdur. Elbette ṭarîķ-i Hakk’a sâlik (127a)[1] olup maṭlûba vâsıl olanlar bu ṭuruķ-ı şelaşe birle sülûk [2] idüp maḳşûd-ı aşlîlerin ḥâşıl kılmışlardır. Nitekim mürşid-i [3] râh-ı Hudâ ve mübeyyin-i ṭarîķ-i Hudâ, Ḥazret-i Muḥammed el-Muṣtafâ, şallallâhu [4] ta‘âlâ ‘aleyhi ve sellem, ḥadîs-i mu‘ciz-nümâlarında buyurur: “*Înne lillâhi* [5] *tis‘atûn ve tis‘îne ismen. Men aḥşâhâ deḥâle’l-cennete ve men teḥallaķa* [6] *bi ḥâzihi’l-aḥlâķi deḥâle’l-cennete ve men teḥaḳḳaķa bi ḥâzihi’l-aḥlâķi* [7] *deḥâle’l-cennete.*”²²³ Bu ma‘nânun taḥkîķin Ḥazret-i Mevlânâ’nun [8] pezer-i şûrî ve ma‘nevîleri olan sultânü’l-‘ulemâ ḥazretlerinin [9] şeyḫi, ḳuṭb-ı dâyre-i evliyâ Necmüddîn Kübrâ Ḥazretleri’nun [10] ‘Aşere nâm risâlesinde aşlî ile ta‘yîn ve tafşîl [11] ve imlâ kılp bu üslûb üzere beyân buyurmuşlardır: [12] *Li enne’t-ṭuruķa ma‘a keşreti ‘adedihâ maḥşûretün fî şelâseti envâ’in.* [13] *Aḥadühâ ṭarîķu erbâbi’l-mu‘âmelâti bi keşreti’s-şavmı ve’s-şalâti* [14] *ve tilâveti’l-Ḳur’âni ve’l-ḥacci ve’l-cihâdi ve ğayrihâ mine’l-‘amâli’z-zâhireti.* [15] *Vehüve ṭarîķu’l-aḫyâr. Ḳâlû şılûne bi haze’t-ṭarîķı fîz-zamâni’-* [16] *t-ṭavîli eķalle mine’t-taḳlîl. Li enne’l-vuşûle ile’l-*

²²¹ “Hiçbir şey yoktur ki O’nu hamd ile tesbih etmesin.” İsrâ, 17/ 44.

²²² Allah’a ulaşmak için yaratılmışların nefesleri sayısı kadar yol vardır.

²²³ “Allah’ın doksan dokuz ismi vardır. Kim onları ezberlerse cennete girer. Kim bu isimlerin barındırdığı ahlakla ahlaklanırsa yine cennete girer.” Hadîs-i Şerîf. (Sahih-i Müslim/Hadis no: 4835.)

Hakkı yahşulü [17] bi'l-fenâ'i-tecerrüdeti fe innehum kana'û bi zevâhiri'l-'amâli ve zeyyenü [18] zevâhirehüm bihâ. Ve bevâtınehüm bakıyet kemâ kânet fî'l-habâseti [19] mine 'l-ahlâkı'l-mezmûmeti ve 't-televvüşâtı'l-beşerriyeti. Ve sânihâ [20] tarîku aşhâbi'l-mücâhedâti ve 'r-riyâzâtı fî tebdîli'l-ahlâkı [21] ve tezkiyeti'n-nefsi ve taşfiyeti'l-kalbi ve tahliyeti'r-rûhı (127b)[1] ve 's-sa'yi fî mâ yete'allâku bi'imâreti'l-bâtını. Ve hüve tarîku'l-ebrâri. Kâlû [2] şılüne bi hâze't-tarîkı ekserü min zâlike'l-fıraķı lâkin vuşul [3] zâlike mine'n-nevâdiri. Li ennehum kânû maḥcûbine bi'l-ḥicâbi'z-zulmânî [4] vehüm maḥcûbûne bi ḥicâbi'n-nûrânî ke kavlihi 'aleyhi's-selâm el-ḥadîs: [5] “İnne beyne'l-'abdi ve'l-Hakkı seb'îne elfe ḥicâbin min nûrin ve zulmet-tin.” [6] ve sâlişühâ tarîku's-sâ'irîne ila'llâhi fehüve tarîku's-şüttâri ey [7] tarîku'l-maḥvi ve'l-fenâ'i min ehli'l- muḥabbeti ve's-sâlikîne bi'l-cezbeti [8] kemâ kâle'n-nebiyyü 'aleyhi's-şalâtü ve's-selâm: “Cezbetün min cezebâtı'- [9] l-Hakkı tüvâzî 'ameli's-şakaleyni.” Kâlû şılüne bi hazîhi't-tarîkı [10] fî'l-bedâyâti ekserü min ğayrihim fî'n-nehâyâti fe hâze't-tarîku- [11] 'l-muḥtâri mebniyyün 'ale'l-mevti bi'l-irâdeti kemâ kâle'n-nebiyyü şallâhu [12] ta'âlâ 'aleyhi ve sellem. “Mütü kable en temütü.”²²⁴

Pes Mevlevî, şâhib-i [13] *Meşnevî* ve Gülşenî, şâhib-i *Ma'nevî*, ḳaddesallâhu sırrahümâ's-senî, [14] ḫazretleri işbu muḥtâr olan şettâr tarîkı ile sâlik [15] olup,

²²⁴ [Allah'a ulaşmak için] Yollar sayıca çok olmasına rağmen üç çeşitle sınırlandırılabilir. Birincisi Muamelat erbabının yoludur. Bu; Oruç, namaz, Kur'an okuma, hac, cihat ve bunların dışındaki görünür ibadetlerin çokça yapılmasıdır. Bu “Ahyâr'ın yolu”dur (zahitlerin yolu). Bu yola kısa zamanda ulaşınız? Dediler. Çünkü Hakk'a ulaşmak fenâ ve tecerrüdü (Allah yolunda mâsivâdan soyutlanmak) elde etmeyi sağlar. Hâlbuki (sadece) bu ilk yolu tercih edenler ibadetlerin sadece görünen kısımlarıyla yetindiler ve dış görünüşlerini süslediler. Ancak içleri, kötü ahlâkî özellikleri ve insanî kirliliklerinin değişmemesi, aynı kalması sebebiyle olduğu gibi pislik kaldı. [Allah'a ulaşmak için] ikinci yol ise mücahede ve riyaziyat sahiplerinin takip ettikleri yoldur. Bu da kötü ahlâkî değiştirmek, nefsi temizlemek, kalbi arındırmak ve ruhu [mâsivâdan] boşaltmak ve içi [maneviyatı] imar edecek şeylerle ilgilenmektir. Bu “Ebrar'ın yolu”dur. Bu yola bu anlatılan şeylerle ulaşın dediler, ancak bu yola ulaşmak oldukça az kişiye nasip olur. Çünkü bu yollar zulmanî ve nuranî perdelerle perdelenmiştirler. Hz. Peygamber Efendimiz'in buyurduğu gibi: “Kul ile Allah arasında nurdan ve zulmetten yetmiş bin perde vardır.” [Allah'a ulaşmak için] üçüncü yol ise bu iki yolun takipçilerinin dışındakilerin yoludur. Bu da “Şuttar (aşk ve cezbe) yolu”dur. Yani cezbe ve muhabbet ehlinin tuttukları mahv ve fenâ yoludur. Hz. Peygamber'in buyurduğu gibi: “Allah'ın kula olan cezbesi iki cihan halkının amellerine denktir.” Bu yol insanın kendi iradesiyle ölümü istemesi üzerine kuruludur. Hz. Peygamber bu konuda şöyle buyurmuştur: “Ölmeden önce ölünüz.”

vücûdların vücûd-ı Hakk’da hâlik kılup mahv u fenâ [16] ‘âleminden mertebe-i şahv u beķāya irüp ‘aşk-ı ilâhîye mazhar [17] olmağ-ıla Meşnevî: “*Verâ-yı ‘aql-ı tavrî dâred insân* [18] *Ki be şinâsed bedo ân sırr-ı nihân*”²²⁵ esrârına vâkıf olursa [19] imâm-ı esmâ olan Hayy isminün mazharı, on sekiz biñ [20] ‘âlemün sırrını, câmi‘ -i haķâyık-ı Kurân olan besmelenün on toķuz [21] harfinde bulup, cümle eşyâda vücûd-ı vâhid idüğine ‘ârif (128a)[1] ve vâkıf olmışlardır.

Meşnevî: “*Hudâvendigâr nûvazdeh harfest / [2] Ki heft deh hezâr.*”²²⁶; “*‘Âlem ez o yâfte feyz-i ‘amîm.*”²²⁷ ‘Âlem-i ma‘nâda, [3] âb-ı hayât-ı ma‘nevî(yi) bir ser-çeşmeden nûş idüp kemâl-i ittiḥâd- [4] ların beyân ve ‘ayn-ı şühûdların istiḥâd kılup a‘yânı [5] ‘ayân kılmak için cümle ‘ulemâ’-i fuķarânun maḥbûbı ve maḥdûmı [6] Ḥazret-i Hudâvendigâr-ı Rûmî bir kaşidesinde buyurur. Mevlânâ [7] fermâyend: “*Be-dîdem ḥûb rû-yı Gülşenî râ / Ki ân çeşm-i çerâğ-ı* [8] *Rûşenî râ.*”²²⁸ diyü buyurmuşdur. Ol ecilden Ḥazret-i Gülşenî [9] *Meşnevî* ile fuķarâsın tarîķ-i vaḥdete irşâd idüp, kemâl-i [10] muḥabbetlerinden altı cild *Meşnevî*’ yi bir cilde cem‘ eyleyüp, bir bahırda [11] ittiḥâd-ı ma‘nevîlerini erbâb-ı ‘irfâna izḥâr idüp, aşḥâb ve [12] aḥbâba tarîķ-i irşâdı i‘lâm ve iş‘âr için Mısr’da ḥân(ı)ķâh-ı [13] şerîf inşâ eyledükde Ḥazret-i Mevlânâ fuķarâsına iki üç [14] hücre ta‘yîn ve taḥşîş idüp tâlib-i ma‘ârif olan [15] ‘aşık-ı şâdıķları ki muḥabbet-i pîrân ile sefer-i zaḥmetin rahmet [16] bilüp, himmet-i merdân birle Rûm’dan Mısr’a gelüp gülşen-i ‘uşşâķ [17] olan ḥân(ı)ķâh-ı Gülşenî’de sâkin olup Ḥazret-i Gülşenî’den [18] ve Hayâlî Efendi ḥazretlerinden *Meşnevî* ve *Ma‘nevî* ve sāyir [19] kütüb-i mu‘tebere-i taḥavvufdan okuyup sülûk ve mücâhede sebebi [20] birle kimisi ehl-i ḥâl olup ve kimisi kâmil ve şâḥib-maķâm [21] olmuş. Ba‘dehu şeref-i ḥizmet-i Ḥaremeyn-i Şerîfeyn Yeşrib ve

²²⁵ İnsan aklın verasına geçer ise (geçtiği zaman) o gizli sırları tanır.

²²⁶ Hudâvendigâr Allah on dokuz harftir, ki iki bin yedidir.

²²⁷ Âlem O’ndan büyük bir feyiz buldu.

²²⁸ Mevlânâ buyurur: Ben o gül bahçesindeki güzel yüzlüyü gördüm. / O parlayan mumun gözünü gördüm.

Baḥḥā ile (128b)[1] müşerref olan selāṭin-i āl-i ‘Osmān, şerrefehumullāhu ta‘ālā [2] bi-teşrifi’l-‘adli ve’l-iḥsān ḥazretleri ‘ināyet-i Ḥudā [3] ve himmet-i evliyā ve enbiyā ile berr ü baḥre ḡazālar idüp [4] yollarda küffār-ı bed-girdār elinde olan Cezāyir ve kılā‘yı feth [5] itmek-ile sühūlet-i ṭarīk-i Mısr fuḡarāya keşf olup rihlet-i [6] şayf ve şitā şafāsın duyup ekseri Rūm’da yazlayup [7] Mısr’da kışlar oldılar. Pes Mısr mecmā‘-ı fuḡarā olup ḥān(ı)ḡāh-ı [8] Gülşenī’den ḡayrı meskenleri olmamak ile Mısr’da ḡādī [9] ‘asker olup, fuḡarā-yı Mevlevī ve Gülşenī’ye kemāl-i şıdḡ ile [10] rāḡib ve muḡibb olan Mevlānā Aḡmed Enşārī ḥazretlerine [11] lūṭf-ı bārī yārī kı lup ḡaşşeten fuḡarā-yı Mevlevī’ye ḡabil-i [12] süknā olmaḡ-ıçun bir zāviye tedāriki ḡalbine ilhām olup [13] işbu kār-ı ḡayr-ı āşāruñ ḡuşul-i aḡvālī ol sāl-ı mübārek [14] fālda mazḡar-ı envār-ı Rūşenī Ḥazret-i Gülşenī’nün ḡalīfesi [15] ve veled-i şulbi ve ma‘nevīsi olan Ḥayālī Efendi ḥazretlerinin [16] oḡlı ki seccāde-i irşādda ḡalīfesi olan Şeyḡ [17] ‘Alī Şafveti ḥazretleri-ile müşāvere olunup meşhed-i [18] Ḥazret-i İmām Ḥüseyn ile Cāmi‘-i Ezher mābeyninde vāḡi‘ [19] olan Emīneddīn el-Ḥalāvī ḥazretlerinin merḡad-ı şerīfleri [20] vāḡi‘ olan zāviyei(yi) tā‘mīr ve termīm idüp ḡaşşeten [21] fuḡarā-yı Ḥazret-i Mevlevī’ye mesken ta‘yīn idüp şehirde (129a)[1] müteferriḡ olanların cem‘ idüp zāviyei(yi) kendülere teslim [2] idüp, lākin ḡilāfet ile meşnevī-ḡān olmaḡa lāyık [3] bir ḡalīfe bulunmayup, Mısr’uñ cümle fuḡarā ve aḡniyāsı ol [4] baḡr-ı ‘ulūm olan Mevlānā-yı Rūm ḥazretlerinin rūḡāniyyetlerinden [5] bir meşnevī-ḡān ḡalīfe istid‘ā itdiler. ‘Ināyet-i feyyāz-ı [6] muṭlak ve himmet-i merdān-ı Ḥaḡḡ ile sābıkda müfti-i zamān [7] merḡūm Bostān Efendi ḥazretlerinin mülāzımlarından [8] iken ṭarīk-i Mevlevī’ye sülūk idüp isti‘dād ve istiḡḡāk [9] birle şeref-i teşrīf-i ḡilāfet ile müşerref olup ni‘met-i zāhir [10] ve bātinesi cümle-i ‘ulemā ve fuḡarāya mebzul olan Ni‘meti Dede [11] ḥazretleri ol eyyāmda Ḥaremeyn-i Şerīfeyn ziyāretinden gelüp [12] fuḡarā ittifāḡı ile zāviye-i cedīdeye ḡalīfe ve Meşnevī-ḡān [13] ta‘yīn olundu.

Mezbûr zâviye-i Hâllâvî'nün evvel binâsına [14] sebeb budur ki, sene sitte ve hamsîn ve sitti miyede [15] Emîneddîn Hâlâvî hazretleri Mısr'a gelüp 'âlim ve fâzıl ve mürşid-i kâmil [16] kimesne olmağ-ıla cümle-i 'ulemâ ve fużalâ ve ağniyâ ve fuķarâ [17] muḥibb-i şâdıķı olup aḥbâb u aşḥâbı mübâlâğa olup [18] ziyârete gelmişler. Bir maḥall-i ma'ḥûd olmağ içün mezkûr [19] zâviyei(yi) bünyâd eylediler. Niçe müddet müsta'id-i reşâd [20] olan sâlikin irşâd idüp kendüden ḥayli kimesneler [21] müstefid olup maķâm-ı kemâle vâsıl oldılar. (129b)[1] Âḥir emr-i ilâhî ile altı yüz seksen senesi şevvâlinün yigirmi [2] birinci günü cum'a güninde vefât idüp zâviyesinde defn [3] olundu. Mezbûr Şeyḥ Emîneddîn ḥelvâ işleyüp ol şûretde [4] niçe kerâmât-ı 'acîbe ve ḥikâyât-ı ġarîbesi zâhir olmağın [5] adına Zâviye-i Hâlâvî diyü tesmiye olundu. Pes yerine oğlı [6] Şeyḥ Nûreddîn seccâde-i ḥilâfete cülûs idüp, ṭalibleri [7] maṭlûbına vâsıl kıldı. Ol daḥı vefât idüp yerine veled-i [8] ḥayrû'l-ḥalefi Sirâceddîn şeyḥ olup, niçe müddet irşâd [9] idüp, âḥir ol daḥı vefât idüp yerine Cemâleddîn nâm Ferzend-i [10] Ercümendî seccâde-i irşâda cülûs idüp âḥir emr-i Ḥaḳḳ aña [11] daḥı câm-ı memâtı şunup sekiz yüz yedi târiḥinde -ki şehr-i saferü- [12] 'l-muẓafferdür- pederleri yanında zâviyede defn olundu. Cümlesi [13] cedd-i a'lâlarına zâviye-i Hâlâvîye'de câr olup çâr yâr oldılar. [14] Ervâḥ-ı pâkleri maḳ'ad-i şıḳḳda 'inde melîkin muḳtediratun [15] vâsıl oldılar, raḥmetullâhi 'aleyhim ecma'in.

Velḥâşıl ol [16] fuķarânuñ ni'meti ve devleti olan Şeyḥ Ni'metî Efendi hazretleri [17] mezbûr zâviye-i Hâlâvîye'de ḥayli müddet âyîn ve erkân-ı ḳadîmleri [18] üzere cem'iyet idüp fuķarâ ve eḥibbâ cem' olup *Meşnevî-i* [19] *Şerîfi* ḳırâ'atından soñra semâ' ve şafâlar olunup herkes [20] isti'dâdınca müstefid olup, zıllullâh olan pâdişâh-ı [21] 'âlem-penâh hazretlerine ve ḳâḍî-ı şer' olan efendiler ve şâḥib-i (130a)[1] vaḳf ve sâyir erbâb-ı ḥasenâta ve bilcümle mü'minîn ve muvaḥḥidîne [2] 'an-şamîmi'l-ḳalb du'â ve şenâlar olunmağ-ıla evliyâ rûḥâniyyetinden [3] velâyet-i Mısr'uñ 'ulemâ ve şuleḥâ ve ağniyâ ve fuķarâsına feyz-i 'amîm [4] ve şafâ-yı 'aẓîm ḥâşıl olup günden güne aḥbâb ve aşḥâbuñ [5] cemî' iyyeti

ve muḥabbeti terakḳi idüp zāviyeye sığmaz oldılar. Pes [6] Mısr'ıñ şağır ve kebiri ve ğanī ve faḳiri dergāh-ı kādīye'l-ḥacāt [7] ve bār-gāh-ı vāhibü'l-aṭāyādan Mevlevīhāne olacaḳ bir vāsī' [8] ve müferriḥ maḥall istid'ā itdiler. Tır-i du'aları hedef-i icābet-i [9] vuşul bulup Şalībe semtinde sābıkā Ekrāduñ a'yānından [10] Sunḳur-ı Sa'dī nām kimesne Seyyid Aḥmed el-Bedevī ḥazretleri [11] Şeyḫ Şadaḳa 'azizi, şeyḫ ittiḥāz idüp idinüp kendüye [12] zāviye ve medfen olmaḳ için inşā itdügi zāviyenüñ binā [13] ve evḳāfi mürür-ı eyyām ile ḥarābe-müşrif olup fuḳarānuñ [14] derün-ı dilden teveccühleri ümerā-yı Mısr'ıñ nām-dār ve 'ālī miḳdār- [15] larından defterdār Sinān Beg ḥazretlerinüñ ḳalbine te'sir idüp [16] meşāyih-i kibāra ve fuḳarā-yı şadāḳat-şī'ara ziyāde muḥabbetleri [17] olduğundan Gülşenī-zāde Şeyḫ 'Alī-i Şafvetī ḥazretlerinden [18] inābet idüp ekşer eyyāmda meclis-i şafā-āyātlarından ḥālī degüller idi. [19] Pes ebrār ve aḫyāruñ meveddet-i şemeresi ile mezbūr zāviyenüñ nezāreti [20] olup ḥasbeten lillāh kendü mālī ile ta'mir ve termim ittürüp [21] fuḳarā sākin olacaḳ hücreler ve semā'-hāne ve meydān ve maṭbah (130b)[1] ve bilcümle her umūrını bī-ḳuşūr ma'mūr idüp Ḥazret-i Mevlā [2] Hünkāruñ Mısr'da olan ḥalīfe ve fuḳarāsına teslim eyledi. [3] Mısr'da bir Mevlevī-hāne yoğ iken ol ḳuṭb-ı dā(y)'ire-i vilāyet ve [4] noḳṭa-i pergār-ı kerāmet, mazḥar-ı şems-i hidāyet olan Hüdāvendigār [5] şaḫib-edvār ve ḥoş-eṭvāruñ feyz-i tekrārı birle fuḳarā-yı [6] bī-riyāya mesken-i müstaḥsen et-tekrāru ḥasen muḳtezāsınca [7] mükerrer feth olup ḳulüb-ı eḫibbā ve aşdıḳāya behcet ve sürür [8] ve selvet ve ḥubūr ḥāşıl olmağ-ıla *nūrun 'alā nūr vāḳi'* oldu. [9] “*Elḥamdülillāhi'l-'aliyyi'l-ḡafūr ve's-şükri'l-mütevālī lehū 'alā merri'l-eyyāmi* [10] *ve'd-dühūr.*” Çün zāviye-i pür-mā'ide ve 'āyidenüñ her ḥuşuşı tekmil [11] olunup itmām buldı. Sene ḥamse ba'de'l elfde mīr-i müşārün-ileyh [12] ḥazretleri zāviye-i cedīdede envā'-ı ni'am ile ārāste bir sumāt-ı [13] 'alī tertib idüp, Şeyḫ Ni'metī Efendi Ḥazretlerine ḫil'at-ı [14] fāḫire geydürüp andan cümle eḫibbā ve fuḳarā ve aşdıḳā ve şuleḫā [15] def ve deblek ve ney ile semā' ve şafā iderek bir sâ'at-i mübārekde [16] ḥān(ı)ḳāha getürdiler.

Nazm-ı li-mü'ellifhi:

[17] Cem' oldı o bezme bay u faķır
Niçe tācir niçe sipāh u emīr

[18] Çün döşendi sumāt tamām oldı
Halka cümle şalā-yı 'ām oldı

[19] Himmeti ile Şeyh Ni' meti'nün
Hadd ü haşrı yoğ idi ni' metinün

[20] Yinilüp şūrī ve ma' nevī ni' met
İçilüp cām-ı 'aşk-ıla şerbet

[21] Ol şafā ile mest olup 'uşşāk
Doldı şīt u şadāyıla āfāk

(131a)

[1] Nāyīler aldılar ele neyler
Dediler kim bize cihān n'eyler

[2] Geliñüz şevķile semā' idelüm
Māsivāya kamu vedā' idelüm

[3] Dem-i nāy-ıla ķalbi şāf idelüm
Düşmen-i nefis-ile meşāf idelüm

[4] K̇omayup cān u tende māyıla men
Cān sürūd eyleyüp disün ten ten

[5] Nāylar çün figāna başladılar
Derd-i ‘ aşkı beyāna başladılar

[6] Dögüben sīnesin def ü deblek
Devre başladı encüm-ile felek

[7] Çün elin pīre urdı Mevlevīler
Nāylar keşf-i rāza başladılar

[8] Hep ayağ üzere tırdı Mevlevīler
Derd ehli niyāza başladılar

[9] K̇utb-ı şeyh girdi meydāna
Başladı devr anuñla devrāna

[10] Def ü ney gösterüp maḳāmātı
Ber-murād itdi ehl-i ḥacātı

[11] Cem‘ oldı tarīḳa sālīk olan
Devre girdi uşūle mālīk [olan]²²⁹

[12] Fuḳarā devre girdi āheste
K̇aldı ḥayretde ḥalḳ dembeste

²²⁹ Berlin kopyasından tamamlanmıştır.

[13] Çār ɗarbı urınca deblek ü def
Girdi ħarbī uşûle pâyıla kef

[14] Oldı bir mertebe semâ´ ve şafâ
Reşk itdi o cem´ e ehl-i semâ

[15] Mey-i tevĥîdi kıldılar çün nûş
Tutdı âfâķı şavt-ı cûş u ħurûş

[16] Dem-be-dem demleri ziyâd olsun
Cümle aĥbâbı ber-murâd olsun

[17] Çün semâ´ ve şafâ tamâm oldı
Ĥaķķ’a ĥamd Aĥmed’e selâm oldı

[18] Çün du´ â oldı şâh-ı devrâna
Ĥâkimü’l-vaķt ve şâĥib-i iĥsâna

[19] Daĥı kâğî-i şer´ a hem ba´ de
Şâĥib-i vaķf Sunķur-ı Sa´ d’a

[20] Daĥı üstâdı pîri Şeyĥ Şadaķa
Rûĥına ola çok du´ â şadaķa

[21] Daĥı iĥyâ iden bu zâviyei(yi)
Fuķarâ câmii ve ĥâviyei(yi)

(131b)

[1] Ümerā-yı ‘aşrda zū-miḳdār

Nām-ı sāmī Sinān Defterdār

[2] Zikr-i ḫayrıla nāmı yād olsun

İki ‘ālemde ber-murād olsun

[3] Cümle ervāḫ-ı mü‘minīne hemīn

Raḫmetūn yā ilāhī eyle ḫarīn

[4] Ba‘dehu Nī‘metī Efendi ḫazretleri zāviye-i cedīde niçe [5] müddet Meşnevī-i Şerīf naḫl idüp, fuḫarā ve eḫibbā ile [6] semā‘ ve şafālar idüp, her kişi(yi) isti‘dādınca tertīb [7] idüp, niçe tālib-i şādıḫları maḫlūblarına vāşıl kıldı. [8] Āḫir emr-i Ḥaḫḫ ḫazā-yı ḫükm-i muṭlaḫ ile sene şemān ve elfde [9] dār-ı fenādan gülşen-i beḫāya rihlet idüp, rūḫ-ı pür-fütūḫı [10] menzil-i şıḫda muḫīm oldı. Cesed-i pākleri Seyyidetü- [11] ‘n-Nisā Sittī Nefise ḫazretlerinün merḫad-ı şerīfleri ḫurbında [12] defn olundı, raḫmetullāhi ‘aleyhi raḫmeten vāsi‘ aten. Merhūmuñ [13] vefātından muḫaddem tekyede mevcūd olan fuḫarādan sābıḫan [14] āsitāne kātiblerinden iken ṭarīḫ-i ḫazret-i Mevlānā’ya sülūk [15] iden Burdur nām ḫaşabada ḫulefā-yı ḫazret-i mevlevīden, [16] Muştafā Ḥalīfe nām ‘azīzden *Meşnevī-i Şerīf* okuyup [17] eger ‘ilmde ve eger kitābetde cümle aḫrānından mümtāz ve müsta‘idd ve [18] ser-firāz olan ‘Alī Dede nām kimesne kendü yerine ḫalīfe [19] ve meşnevī-ḫān ta‘yīn idüp ḫayli müddet seccāde-i ḫilāfetde [20] Meşnevī Şerīf naḫl idüp āyīn-i ḫadīm üzere haftada iki [21] gün cem‘iyyet idüp rūḫāniyyet-i ḫazret-i mevlevīden ve ma‘ānī-i (132a-132b)²³⁰ [11] Meşnevī-i Ma‘nevī’den hem kendüler [12] müstefīd olup ve hem fuḫarā vü eḫibbāya şafā-baḫş oldılar. [13] Āḫir ḫazā-yı ilāhī ve meşiiyyet-i şehinşāhī

²³⁰ Metnimizde eksik olan iki sayfa Berlin kopyasından tamamlanmıştır. Satır sıralaması da Berlin kopyasına göre yapılmıştır.

birle Hâzret-i Hudâvendigâr-ı [14] ‘âlî-mikdâr hâzretlerinüñ nesl-i pâk-i büzürgvâr ve silsile-i tâb-nâk-i [15] pür-envârlarından olup Konya’da olan âsitâne-i şafâ-âşiyânda [16] ol sultân-ı meczûbân ve ser-defter-i maḥbûbân ‘ârif-i ma‘ârif-i [17] ma‘ânî-i ‘arş-ı Rahmân vâkıf-ı sırr-ı mebânî-i zemîn ü zamân [18] Hâzret-i Mevlânâ’yı selisü’l-beyânüñ seccâde-i ‘azîmü’ş-şânlarında [19] ḫalîfetü’l-ḫulefâ olan Bostân Efendi hâzretleri bu cihân-i [20] ḫalîlî’n-nisyândan ravza-i cinâna irthâl eyledi. Yine ol silsile-i [21] taḥîre ve bâhireden Dîvâne Efendi [1] oğlu Karaḫisârî Mehmed Çelebi Efendi hâzretleri ‘âlem-i şabâvetden [2] berü fuḫarâ cem‘iyyetinden ḫâlî ve evliyâ meclisinden ayrı olmayup [3] uşûl ü âyîn-i fuḫarâyı ve ḫuşûl-i erkân-ı tarîḫ-i Hâzret-i Mevlânâ’yı [4] külliyyet ile zabt idüp her vechile şeref-i teşrîf-i ḫilâfet-i cedd-i [5] büzürgvârlarına müsta‘id ve sezâvâr olmağın cümle fuḫarâ [6] ve ḫulefânüñ istid‘âları ile ḫalkup pâdişâh-ı ‘âlem-penâh [7] hâzretlerinüñ dergâh-ı felekdestgâhlarıyla varup vâşıl [8] olduklarında cenâb-ı cennet-me‘âblarına telḫîş olunup ‘arz [9] olundukda Hâzret-i Mevlânâ’ya ve fuḫarâsına kemâl mertebe muḥabbet [10] ve meveddetleri olmağla Meşnevî-i Şerîf kırâ’atinden soñra âyîn [11] ü erkân-ı Hâzret-i Mevlânâ’yı tamâm müşâhede etmegiçün hâzret-i [12] sultânüñ seccâde-i şerîfine cülûs eden ḫalîfe-i ‘azîmü’l-ḫadre [13] ile fuḫarâ-i güzîde-i meşrûḥu’ş-şadrı içeriye dâvet idüp [14] Meşnevî-i Şerîf okunup ba‘dehü na‘t-ı Hâzret-i Server-i enbiyâ [15] istimâ‘ıyla ḫuẓzâr cûş u ḫurûş idüp semâ‘u şafâ [16] olduğdan soñra şıḏḑ-ı derûn ile pâdişâh-ı ‘âlem-penâh hâzretlerine [17] du‘â ve şenâlar olundı. Kemâl-i şafâlarından ḫalîfeye ḫil‘at-ı fâḫire [18] geydürüp fuḫarâyı küllî in‘âm ve iḥsânlar idüp lisân-ı [19] dürrer-bâr ve cevher-nişârları birle bu ḡazeli inşâd idüp rûḫâniyyet-i [20] Hâzret-i Mevlânâ’dan himmet-i feth ve fütûḫ istid‘â buyurmışlar.

Ḡazel-i Sultân Ahmed

[21] Meşnevîsin işidüp Hâzret-i Mevlânâ’nuñ

Güşvâr oldı ḫulağumda kelâmı anuñ

[1] Deff ü ney nâle idüp Mevlevîler itdi semâ‘

Eyledük şafâsını yine bugün devrânun

[2] Emr-i Mevlâ’yla bir himmet ide Mevlânâ

Gele ayağuma hep kelleleri a‘dânun

[3] Cedd-i a‘lâlaruma himmet idegelmişdür

Bende olsam yeridür hemîn ol sulţânun

[4] Bahtiyâ bendesi ol dergeh-i Mevlânâ’nuñ

Taht-ı ma‘nîde odur pâdişeh-i devrânun

[5] Çünkü ol meclis-i ‘âlî ve şehinşâhîden hıl‘at-ı sâmi-i pâdişâhî [6] birle gelüp emr-i sulţân ile seccâde-i hılâfet-i Hâzret-i Mevlânâ’ya ‘izzet [7] ü sa‘âdet birle cülûs vâkı‘ oldu. Ve hulefâ vü fuķarânun her birine [8] ‘alâ kıadr-i merâtibihim ve isti‘dâdâtihim ri‘âyet olundu. Pes (133a)[1] fuķarâ-yı âgâh ve ‘urefâ-yı esrâr-ı tarîķ-i evliyâullâh olan ihvân-ı lillâh ve fillâh [2] muhabbet yüzinden didiler ki “Cedd-i büzürg-vâr-ı mekremet-âşârları gülşen-i [3] envâr ve ahyâr ve ebrâr olan *Kitâb-ı Meşnevî-i Câmî‘’ül-Esrâr*’un [4] nazm-ı lâţif-i dürer-bâr ve gevher-nişârlarına bâ‘iş ve bâdî olan [5] seyyidü’l-‘ârifin ve muķtedâ-yı sâlikîn Şeyh Hüsâmeddîn [6] hâzretlerin devr-i âhırde kendülere mazhar-ı tām birle kıâyim-maķâm ve cümle-i [7] sâlikîn ehl-i İslâm’a hâlîfe-i bâ-nizâm ve intizâm vaz‘ [8] idüp vücûd-ı zât-ı nîk encâmıların cümle-i enâma rahmet-i ‘âm ve [9] hidâyet-i tamâm vâkı‘ olmuşdur. *Rahmetullâhi ta‘âlâ ‘ale’l hâlîfeti* [10] *ve’l müstaḥlif fe ni‘messelefi ve ni‘mel ḥalef.* İmdi lâyıķ ve münâşib [11] oldur ki ol sülâle-i pāk olup silsile-i tâb-nâkden baķıyyetü- [12] ’s-selef olup ‘âlem-i şabâvetden berü Hâzret-i Hüdâvendigâr’un [13] âsitâne-i sa‘âdet-medârları hizmetin ihtiyâr idüp hulefâ ve [14] fuķarâ-yı nām-dâr ve ‘âlî miķdârları terbiyesi ile perverde olup [15] ḥadd-i bulûğa irişüp küffâr-ı dâlâlet-

şî‘âr ve eşrâr-ı melâhîde [16] ve düşmen-i dîn-i resûl-i muhtâr ve ‘adû-yı çâr-yâr-ı ‘âlî miqdâr [17] olan bed-kâr ve zevâyid-i rûzgârlara gâzâyâ müsta‘idd olduğda [18] Revân ve Tebrîz ve Bağdâd ve Boğdan ve Eflak ve Belîgrad ser-haddlerinde [19] serdâr-ı ‘asâkir-i İslâm ile hasbeten lillâh gâzâlar idüp [20] âhîrû’l-emr “*Reca‘nâ minel cihâdil aşğari ilel cihâdil ekber.*”²³¹ [21] Hâdis-i şerîfin vird-i lisân idinüp yine Âsitâne-i Mevlânâ’ya (133b)[1] yüz sürüp şıdk-ı tām birle hizmet idüp ba‘dehū hacc niyyeti [2] ile Mısr’a varup Ka‘be-i maqşûda vâşıl olduğdan soñra [3] Yemen ikliminde olan evliyâullâhuñ niçe müddet ziyâretin kılup [4] hâcî ve gâzî hâk-i pâ-yi tutiyâ ğubâra gelüp yüz sürüp bu meclis-i [5] şerîf ve maḥfil-i lâtifde bile bulunup mes‘ûd ve ḥayrû’l-ḥalef [6] olan Celîl Çelebî bendelerinüñ diyâr-ı Mısr’uñ meşâyih ve fuḡarâ [7] ve ümerâ ve ‘ulemâsı-ıla ḥüsn-i zindegânîsi olup şağîr ve kebîri [8] ve vazî‘ ve şerîfi kendüye tâlîb ve râğıblardur. Anda [9] yeñiden inşâ olunan Mevlevî-hâne’ye kendü cânıñuzdan [10] ḥalîfe-i evvel vaz‘ olunsa her vech-ile münâsib ve evlâ [11] ve ekmel vâkı‘ olurdı diyü fuḡarâ-yı ḥazret-i Mevlânâ’ya ḥalîfetü- [12] ’l-ḥulefâ olan Muḥammed Çelebî Efendi ḥazretlerinden tazarru‘ birle istid‘â [13] itdüklerinden kemâl-i lûtf ve mekremetlerinden ḥilâfet-nâmesin [14] yazup Mısr-ı nâdire’tü’l-‘aşruñ ḥâkimü’l-vaḡti olan vezîr [15] ma‘dilet-pezîr ḥazretlerine ve kâdî-‘âsker olan Efendi [16] ḥazretlerine du‘â-nâme ketb olunup ta‘zîm ve tevķîr-i tamâm [17] ile Mısr’a irsâl buyurdılar.

Nazm-ı Lî-mü’ellifihi:

[18] Şorarsañ nidügin peygâm-ı Mısr’uñ

Ki olmış ümm-i dünyâ nâmı Mısr’uñ

²³¹ “*Küçük cihattan (savaş), büyük cihada döndük.*” Hâdis-i Şerîf.

[19] Hūdā dāye kılop bu şehre Nīl'i

Toyurur 'ālemi in'āmı Mısr'uñ

[20] Olupdur halka cennetden numūne

Ḳamu faşlı ve her eyyāmı Mısr'uñ

[21] Okunur rûz u şeb temcîd ü Ḳurân

Güni 'ıyd, ḳadrdur şāmı Mısr'uñ

(134a)

[1] İki bayrāmı var sâyir diyāruñ

Olur her ayda bir bayrāmı Mısr'uñ

[2] İçerler Gülşenî'den Mevlevî'den

Şerāb-ı 'aşkı hāş ü 'āmı Mısr'uñ

[3] Maḳām-ı evliyā ve enbiyādur

'Ubūdī farzdur ikrāmı Mısr'uñ

[4] Pes ol zātı celīl ve şıfâtı cemīl bir yevm-i mübârek ve sâ'at-i [5] müteberrikde İslāmbol'dan çıkup gemiye girüp zamān-ı [6] ḳalīlde tayy-ı mekân şüretin gösterüp devlet ve sa'âdet [7] ve şıḥḥat ve selâmet birle sâhil-i Bulak-ı Mısr'a vâşıl oldı. [8] Bu diyār-ı celīlū'l-i' tibârda olan fuḳarā ve eḥibbā kemāl-i zevḳ [9] ve şevḳ ve semā' ve şafā ile istikbāl idüp bir vaḳt-i [10] mes'ûdda ḥān(ı)ḳāha getürdiler. Çün 'izzet ü siyâdet [11] birle seccâde-i ḥilâfete cülûs müyesser oldı. Evliyānuñ sırr-ı [12] kerâmeti nûr-ı vücûd-ı pür-cûdlarından ṭālî' ve lâmi' olup [13] “*Men aḥleşa*

lillāhi erba‘īne şabāḥan zaharet yenābi’ul ḥikmeti [14] ‘*alā lisānihi*.’²³² Ḥadīs-i ḥikmet-āmīz ve kelām-ı ma‘rifet-engīz [15] mazhar ve māşadaḳ vāḳi‘ olup cāmi‘-i cemī‘ ḥaḳāyık-ı [16] şerī‘at ve tarīḳat ve daḳāyık-ı ḥaḳīḳat ve ma‘rifet olan [17] *Kitāb-ı Meşnevī-i Ma‘nevī*’nün ma‘ānī-i lātīfī āb-ı Nīl ve [18] Fırāt bel selsebīl ve mā‘-i ḥayāt gibi cinān-mişāl olan [19] cinān-ı tāb-nākinden lisān-ı pākine cereyān idüp sālīkīn [20] ve tālibīn iḥyā itmekden ḥālī degüldür. Zāt-ı mekremet şifāt- [21] ları fī cemī‘i’l-cihāt iḥtilāṭ ve lūṭf ve aḥlāk birle (134b)[1] gün gibi meşhūrü’l-āfāk olmuştur. Tafşīli tatvīle iḥtiyāc [2] olmadığı ecilden şemsden zerre ve baḥrden ḳatre numūne olmak [3] içün bundan aḳdem ḥacc-ı şerīfe geldüklerinde kendülere [4] menāsik olmak tarīḳi ile fuḳarā-yı Ḥazret-i Gülşenī’den Derviş [5] ‘Ubūdī muḥlisleri didügi ḳaşıde ile bu menāḳıb-ı şerīf [6] ve bu kitāb-ı laṭīf itmām olunup tekmīl olundu.

[7] **Ḳaşıde-i Menāsikü’l-Ḥacc**

[8] Ḥamd lillāh ki şeh-i muḥsin ü vehhāb u ḡanī

Fuḳarā ḳullarına eyledi iḥsān seni

[9] İsm ü resmüñ gibi ḳadrüñ iki ‘ālemde celīl

Zātınüñ vaşfı ḥasen cümleten ef‘ālī senī

[10] Keskin erlerde bugün ‘ayn-ı Ḥüsāmüddīn

Şems-veş aç yürü var milk-i dil ü cān-ı teni

[11] Zāmm olunmaḳla ezel bātınuña fetḥ ü zafer

Münkesirdür ebedī düşmen-i dīn, nefsi denī

²³² “Kim sadece Allah rızasını gözeterek kırk gün sabah namazını cemaatle kılsa kalbinden lisanına hikmet pırlantaları akmaya başlar.” Ḥadīs-i Şerīf.

[12] Nefh-i rûhıyla olup zinde vücûduñ çün ney
Dem-be-dem dir tene nâ dir tene nâ dir tenenî

[13] Ğayrı ref' eyle ҡo var naşb idüben 'arşa 'ilm
Cerr-i zîl ile şalın anda çü Veyse'l-Ķarânî

[14] Çarh-ıla ins ü melek gerdişüñ hayrânı
Ķuṭb-veş devre getür cānib-i Ħaḳḳ'a düşeni

[15] Mest ü lâ-ya'ḳıl idüp iki cihāndan geçürür
Devr ki rāst gelüp bāde-i 'aşḳı içeni

[16] Cezb-i Ħaḳḳ' ıla çekil rāh-ı Ħicāz'a seyr it
Seni ol vādiye ol 'ālî maḳāma çekeni

[17] Ka'be-i vaşla irüp eyle Mu'allā'da şafā
Geç Şafā'dan Mine'de zerre ҡoma mâ ü meni

[18] Ma'rifet mevḳi' idür çık 'Arafāt'a Ħaḳḳ'a
Cānuñı eyle fedā boynuña taḳup kefeni

[19] İnüp andan Ħarem'e dāḥil-ı Beytullāh ol
Dile dildārı göre sâcid ü mescūd olanı

[20] 'İlmüñi 'ayn idüben Ħaḳḳ-ı yaḳîne irgür
'Ayn-ı vaḥdetde Ħaḳḳ'ı bir görüben bir bileni

[21] Haccuñuz kâmil olup eylemedin dahı vedâ^ç
Var ziyâret idegör Hâzret-i Seyyid Hasan'ı

(135a)

[1] Anlaruñ 'izn-i şerîfiyle gelüp ceddinden
Kıl şefâ^ç at talebin 'afv ide tâ kim geçeni

[2] Merkade sür yüzüñi ağla demî k'anda Hudâ
Raḥmete ğark idiser kaçrece yaşın dokeni

[3] Yokluğ-ıla varuben dergehine yalvarıcağ
Ne murâduñ var-ısa vire o şâh-ı medenî

[4] Çâr-yâruñ üçini hem Hasan u 'Abbâs'ı
Zâyir ol Hamza ile bile şehâdet bulanı

[5] Sa'y ü cidd-ile yûri yenbû^ç -ı ihsâna yetiş
'Ayn-ı 'ilm-ile şuvar câmı ve hâk-i bedeni

[6] Toldurup nefḥa-ı rahmetle gönül yelkenini
Baḥr-veş berri söküp tut yine Mısr'a dümeni

[7] Tekye-i 'aşka gelüp devrünü tekmiñ için
Meclis ehline şafâ câmını şun âmedenî

[8] Çeküben ism-i Celâl'e dem-i Mevlânâ'dan
Haḳḳ'a da^ç vet idegör şıdḳ-ıla Allah diyeni

[9] Mesnevî baħrına ƣal avla ma‘ ârif şadefin

Aç ma‘ ânî-i bedî‘îni beyāna²³³

[10] Cem‘den fark idüben ğayb u şehâdet sırrın

Dâyireñ içre gözet devrüne gelüp gideni

[11] Cürmini ‘afv kılup eyle ‘aƣâ kullarıña

Hîç redd itme şehâ kapuña ƣoğrı geleni

[12] ‘Āşıkā bir görünür rûy-ı Celâl-ile cemâl

Aşl bir fer‘i göre çünki gül eyler diken

[13] Şun muħabbet meyini rûḥ-ı revānı şād it

Hak sever çünki ğubār-ı ğamı dilden silen

[14] Bî-riyā medḥüñ okur işbu ‘Ubūdî ‘abdüñ

Söyleyen bende-i nāçizi ko gör söyledeni

[15] Hāzretüñ bendesinüñ bendesinüñ bendesiyüz

Severüz ol şehi cân-ıla gönülden seveni

[16] Cedd-i a‘lān gibi ma‘nî-i Mevlānā’ya

[17] Dilerüz mazhar ide Hāzret-i Allah seni

²³³ Mısra eksiktir.

T.C.
FATİH ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

UBÛDÎ'NİN MENÂKİB-I EVLİYÂ-YI MİSR'I
(Giriş-Gramer İncelemesi-Metin-Sözlük-Notlar-Tıpkı Basım)

YÜKSEK LİSANS

CİLT 2

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Mehmet GÜMÜŞKILIÇ

Hazırlayan
Hünkâr SOYTÜRK

İstanbul - 2009

SÖZLÜK

- A -

āb (F.): Su 51a-1.

āb-ı kevşer: Cennetteki Kevser ırmağının suyu 51a-1.

ābā (A. çoğ.): Babalar; atalar 19a-3; 104b-18; 111b-16.

ābād (F.): Bayındır, şen 107b-9.

ābādan (F.): Bayındır, mamur 84a-19.

‘abd (A.): Kul, köle, bende 135a-14.

abdāl (A.): Dünya ile ilgisini kesip, Allah’a bağlanmış olan derviş 79b-15.

‘ābid (A.): İbadet eden kimse 118a-3.

a‘ceb (A.): Çok garip ve tuhaf olan 67a-9.

‘acīb (A.): Çok acayip, tuhaf, garip, şaşırtıcı 84b-14.

‘acībe (A.): Şaşılacak, hayret edilecek tuhaf karşılanacak şey 43b-21.

‘acūze (A.): Kocakarı, huysuz, suratsız yaşlı kadın 57a-13.

‘acūze-i naḥs: Uğursuz kocakarı 57a-13.

a‘dā (A. çoğ.): Düşmanlar 107a-19.

ādāb (A.): Davranışlarda ve karşılıklı ilişkilerde alışılmış usullere, ahlak ve terbiye kurallarına göre uyulması gereken esaslar, yol yordam 21b-17; 22a-1.

ādāb-ı ḥādī ‘aşer: On birinci ādāb 28a-17,18.

ādāb-ı ḥāmis: Beşinci ādāb 23a-19.

ādāb-ı ḥāmis ‘aşer: On beşinci ādāb 29a-17.

ādāb-ı ‘iṣrūn: Yirminci ādāb b 30b-8.

ādāb-ı rābi‘: Dördüncü ādāb 23a-14.

ādāb-ı rābi‘ ‘aşer: On dördüncü ādāb 29a-2.

ādāb-ı sābi‘ ‘aşer: On yedinci ādāb 29b-17.

ādāb-ı sādis ‘aşer: On altıncı ādāb 29b-14,15.

ādāb-ı sāliṣ: Üçüncü ādāb 23a-7.

ādāb-ı sāliṣ ‘aşer: On üçüncü ādāb 28b-15.

ādāb-ı sāmin ‘aşer: On sekizinci ādāb 29b-20.

ādāb-ı sānī: İkinci ādāb 22a-17.

ādāb-ı sānī ‘aşer: On ikinci ādāb 28b-12.

ādāb-ı tāsi‘: Dokuzuncu ādāb 26b-8.

ādāb-ı tāsi‘ ‘aşer: On dokuzuncu ādāb 30a-10,11.

ādāb-ı ziyāret: Ziyāret esasları 21b-17.

a‘dād (A. çoğ.): Sayılar, adetler 107b-15.

- ‘**adâlet** (A.): Hak ve hukuka uyma, herkesin hakkını gözetme, doğruluktan ayrılmama 13b-5.
- ‘**âdât** (A. çoğ.): Âdetler 23b-20.
‘*âdât-ı naşârâ* : Hıristiyan âdetleri 23b-20.
- ‘**adâvet** (A.): Düşmanlık, husumet 98b-3.
- ‘**add** (A.): Sayma 103a-18.
‘*add olun* - : Sayılmak 69a-5; 103a-18.
- ‘**adem** (A.): Hiçlik, yokluk 107a-4.
- ‘**âdil** (A.): Haktan, adaletten ayrılmayan; doğru 69b-8.
- ‘**adû** (A.): Düşman 60b-1.
- âfâk** (A.): İnsanın kendi nefsi dışındaki gözle görülen bütün varlık alemi, her taraf, çevre 106b-21; 133b-1.
- âfât** (A.): Afetler, musibetler, belalar 33a-4.
- ‘**afv** (A.): Suç, kusur ve hatayı cezalandırmama, bağışlama 135a-1.
‘*afv kıl* - : Bağışlamak 135a-11.
- âgâh** (F.): 1. Haberi olan, haberdar 118b-19. 2. Basiret sahibi, sırlara vâkıf 132a-1.
‘*âgâh eyle* - : Haberdar etmek 118b-19.
- ağartmak** : Su ile yıkayıp temizlemek 49b-12.
- âgaz** (F.):Başlama 39a-19.
‘*âgaz-ı mükâleme* : Karşılıklı konuşmaya başlama 39a-19.
- ağlâl** (A. çoğ.): Eskiden mahkûmların veya delilerin boyunlarına, el ve ayak bileklerine geçirilen demir halkalar, prangalar 27b-17.
- ağniyâ** (A. çoğ.): Zenginler 129a-3.
- ağreb** (A.): En garip, pek tuhaf 67a-9.
- ağbâr** (A. çoğ.): Sözlere, söylentilere; hikâyeler, menkıbeler, geçmiş olaylar 17b-10; 98a-17.
- ağcâr** (A. çoğ.): Taşlar 113a-4.
- ‘**ahd** (A.): Yemin, ant 113a-17.
‘*ahd ü mîşak* : Sözleşme, antlaşma, yemin 113a-17.
- ağdar** (A.): Yeşil, yemyeşil 119a-21.
- ‘**ahd-nâme** (A. ‘ahd ve F. nâme): Bir muâhedenin hükümlerini ihtiva eden ve taraflarca imzalanmış olan resmî kâğıt 56b-3.
- âher** (A.): Başka, diğer, gayrı 82b-12; 105a-8.
- âheste** (F.): Yavaşça 131a-12.
- ağî** (A.): Osmanlılar’da zaviyelerde şeyh makamında olan kimse 122b-18.
- âhir** (A.): 1. Sonunda, nihayet 25b-21; 58b-4. 2. Sonuncu 45b-20.

aḥiren (A.): Sonradan 81a-10.

aḥkām (A. çoğ.): Hükümler, emirler 75a-3.

aḥlāk (A.): İyi huylar, insanı manen yükselten iyi tabiatlar 46a-19.

aḥlāk-ı celīle : Çok yüce ahlak 46a-19.

aḥrār (A. çoğ.): Hürler 121a-4.

aḥsen (A.): Çok güzel, en güzel 17a-15; 98b-6.

aḥşām : Akşam 40b-19.

aḥvāl (A. çoğ.): Haller 22a-11; 43b-20.

aḥyār (A. çoğ.): Hayırlı, iyi ve olgun kimseler 130a-19.

aḥz (A.): Alma, alış 47b-17; 113a-17.

aḥz eyle - : Almak 47b-17.

‘**āk** (A.): Dik başlı, asi, serkeş 96b-15.

‘**aḳāyid** (A. çoğ.): İtikatlar, inanışlar 51b-5.

aḳçe : Selçuklular ve Osmanlılar’da para birimi olarak kullanılan gümüş sikke 49a-7.

‘**aḳd** (A.): İki taraf arasında, taraflarca kabul edilen ve karşılıklı taahhütlere dayanan anlaşma, sözleşme 95b-6.

aḳdām (A. çoğ.): Ayaklar 89a-14.

aḳdem (A.): Önce, evvel 133b-3.

‘**ākīl** (A.): Akıllı kimse 38a-5.

aḳrān (A.): Yaşlılar 118a-3.

aḳreb (A.): Çok yakın 92a-17.

aḳşā (A.): En son 101b-10.

aḳşā-yı murād : Gerçekleşmesi, olması arzu edilen en son istek 101b-10.

aḳsām (A. çoğ.): Kısımlar, bölümler 15a-7.

aḳtāb (A. çoğ.): Kutuplar, veliler 106b-10.

aḳvāl (A. çoğ.): Sözler 98b-2.

aḳvāl-i meşāyih : Şeyhlerin sözleri 98b-2.

āl (A.): Hanedan, sülâle 128b-1.

a‘lā (A.): 1. En yüksek, pek yüce; çok şerefli, pek yüce 25b-15; 135a-16. 2. Pek güzel 78a-18.

‘**alā** (A.): Üst, üzere 48a-9.

‘**alā merātibihim** (A.): Rütbelerine ve derecelerine göre, sırasıyla 48a-9.

ālāt (A. çoğ.): Aletler, makineler 104a-6.

alay (Yun.): Cemaat 116a-15.

ālāyış (F.): Gösteriş, debdebe, tantana 113a-20.

‘**ale’d-devām** (A.): Daimî surette, boyuna, sürekli olarak 108b-21.

a‘lem (A.): Çok âlim 44a-4.

a‘lem-i ‘ulemā-yı zamān : Zamanın âlimlerinin en âlimi 96b-2.

‘âlem (A.): Dünya 47a-13; 13b-8; 133b-9.

‘âlem-gîr : Cihana yayılan, cihânı tutan 61a-15.

‘âlem-i kübrā : Kainata göre çok küçük olduğu halde her şeyi kendinde topladığı, alemlerin aslı ve yaratılış sebebi olduğu için mecazen insan 105b-15.

‘âlem-i şugrā : En büyük alem sayılan insana göre teferruat vaziyetinde olan diğer varlıklar, diğer yaratılmışlar 105b-15.

‘âlem-penāh : Herkesin güvenle sığınacağı yer 129b-21.

‘ale’ş-şabāh (A.): Sabahleyin, sabah vaktinde, sabah erkenden 70b-19.

‘ale’t-ta‘cîl (A.): Aceleyle 98a-14.

‘ale’t-tafşîl (A.): Uzun uzadıya 73a-11.

‘ale’t-tahkîk (A.): Muhakkak surette, besbelli 50b-3.

‘âli (A.): 1. Yüksek olan, yüce, ulu 19a-20; 41a-19; 114b-15. 2. Değeri yüksek, şerefli 21a-1; 15a-5; 133b-16.

‘âli-mikdār : Kıymeti büyük olan 114b-15.

‘âlim (A.): İlim sahibi olan kimse, bilen, bilici 46b-16.

‘âlim-i mezbûr : Yukarıda adı geçen âlim 46b-18.

‘âli-şân (A.): Şanı, şerefi büyük, çok değerli 70b-12.

‘aliyye (A.): Yüksek, yüce, ulu 42b-7; 124a-8.

‘allām (A.): Çok bilgin 96b-2.

‘allāmu’l-ğuyûb : Görünmeyen şeyleri bilen 96b-2.

‘âm (A.): Herkese ait, umuma mahsus 133a-2; 108b-21.

a‘māl (A. çoğ.): Ameller, işler 37a-4; 49a-2.

âmedenî (F.): Gelen; bir işi yapan meydana getiren 135a-7.

‘amel (A.): Dinî emirleri yerine getirmek için yapılan iş, fiil, hareket 25a-18; 29a-20.

‘amîm (A.): Umuma ait, umumî, yaygın 130a-3.

-âmîz (F): Sonuna geldiği kelimelere "... ile karışık, -i taşıyan" anlamı katarak Farsça usulüyle birleşik sıfatlar yapar 133a-14.

‘amm (A.): Amca 47b-6.

‘âmme (A.): Umum, kamu, halk, herkes 21a-10.

‘âmmeten (A.): Umumî, genel olarak 81b-2.

‘ammu (A.): Amca 29b-14.

ân (A.): Zamanın bölünemeyecek kadar kısa parçası 126b-15.

aña : Ona 45b-21.

‘anber (A.): Güzel koku 3a-4; 51a-5.

‘**anber-bār** (F. -bār ile): Anber yağdıran, güzel koku saçan 3a-4.

anda : 1. Onda 76b-15. 2. Orada 132b-8.

andan : 1. Ondan 84a-21; 118a-13. 2. Sonra 120a-4 .

‘**andelīb** (A.): Bülbül 2b-2.

‘*andelīb-i besātīn* : Bostanların bülbülü 2b-2, 3.

ānen-fe-ānen (A.): Gitgide, zamanla 126b-15.

anı : Onu 85a-18.

anıñ : Onun 42a-13.

‘**an-ķarīb** (A.): Yakında, çok geçmeden 25b-18.

añlamak : Telakki etmek 76b-4.

anlar : Onlar 135a-1.

‘**an-şamīmi’l-ķalb** (A.) : Candan, yürekten 130a-2.

‘**arak-çīn** (A. ‘arak ve F. çīn): Başlık 113a-18.

‘**arakiyye** (A.): Dervişlerin başlarına giydikleri yünden veya pamuktan yapılmış bir nevi takke 113a-18.

‘**araşāt** (A.): Mahşer yeri, bütün ölülerin kıyamet günü dirilip toplanacağı meydan 33a-21.

ārāste (F.): Süslenmiş, bezenmiş 68a-20; 130b-12.

‘**arāyis** (A. çoğ.): Gelinler 15a-3.

ardıl - : Arkasına geçmek 83a-18.

‘**ārīf** (A.): 1. Allah’ın sırları kendisine açılmış olan seçkin kul, herkesin göremediği manevî gerçekleri gören, anlayan kimse 126b-10. 2. Bilgili, irfan sahibi 127b-21.

‘**ārīfān** (A. çoğ.): Arifler, irfan sahibi kimseler 50b-2.

‘**āriyetī** (A.): Geçici, eğreti 94a-6.

arķ : Tarım alanlarını, tarla ve bostanları sulamak için açılan su yolu, kanal 79a-18.

‘**arş** (A.): 1. İslam inancına göre göğün en yüksek katı 35a-10; 106a-4. 2. Allah’ın kudret ve saltanatının tecelli ettiği, tahtının bulunduğu en yüksek gök katı 133b-13.

artuķ : Fazla 68a-14.

‘**arż** (A.): Gösterme 65a-21.

‘*arż-ı dīdār* : Yüz gösterme 65a-21.

‘**arżan** (A.): Enine, genişlik bakımından 61a-18.

āsā (F.): Gibi (Sonuna geldiği kelimelere “gibi, benzer” anlamı katar) 13b-12.

aşāğır (A.): Şeref ve itibarca düşük olanlar 69b-11.

āsān (F.): Kolay 60b-2.

āşār (A.): Bir şeyin varlığını gösteren belirtiler, alametler 19a-17.

aşdıķā (A. çoğ.): Sadık, samimi, gerçek dostlar 130b-7.

‘**asel** (A.): Bal; bazı ağaçlardan akan tatlı, yapışkan madde 47a-16.

‘*asel-i nahl*: Hurma ağacının balı 47a-16.

‘**ases** (A.): Osmanlı Devleti’nde asayışı korumak için kol gezen gece devriyesi 81a-1.

aşfer (A.): Sarı, sarımsı 119a-21.

aşhâb (A. çoğ.): 1. Hz. Muhammed zamanında yaşamış, onu görmüş ve sohbetinde bulunma şerefine ermiş kimseler, sahabe 18b-16. 2. Sahipler 15a-21; 20b-15; 32b-16; 126b-11.

aşhâb-ı güzîn: Hz. Muhammed’in yakınları 24b-10.

aşhâb-ı imân: İman sahipleri 15a-21.

aşhâb-ı kirâm: Hz. Muhammed’in sahabeleri 37a-6.

âsitân (F.): Dergah, tekke, büyük zaviye 109a-3.

âsiyâb (F.): Değirmen, su değirmeni 107a-13.

aşl (A.): Asıl 135a-12.

âsmân (F.): Gökyüzü 109b-4.

‘**aşr** (A.): Zaman 60b-3 ; İkinci vakti 105b-1.

âsûde (F.): Sıkıntı ve üzüntülerden uzak 81a-10.

âsûde-hâl (F. âsûde ve A. hâl): Rahat, sakin, dinlenmiş 28a-13.

‘**âşık** (A.): Bir şeye veya birine karşı aşırı sevgi duyan kimse, tutkun; nefsinin dünya nimetlerinin çekiciliğinden arındıran, bütün bağıllığı ve sevgisi Allah’a olan kimse 135a-12.

âşikâre (F.): Açıkça, açık bir şekilde 39a-15.

âşinâ (F.): Tanıdık, dost 49a-6.

‘**âşir** (A.): Onuncu 35a-4.

âşiyân (F.): Ev, mesken, barınak 15a-14; 89a-10.

‘**atâ** (A.): 1. Cömertçe verme, ihsan, bağış 118a-14. 2. Bağışlama, af 135a-11.

‘*atâ eyle* - : Bağışlamak 135a-11.

a‘tâf (A.): Şefkatler, esirgeyişler, iyilik ve yardımlar 95b-17.

‘**ataşâ** (A. çoğ.): Susuz, susamış olanlar 66b-2.

‘**atâyâ** (A. çoğ.): Hediyeler, bahşişler 18a-17; 18b-1.

âtiye (A.): Gelecek zaman, istikbal 89a-8.

‘**avâkıb** (A.): Neticeler, sonuçlar 14a-20.

‘**avâlim** (A. çoğ.): Alemler 114b-11.

‘**avâm** (A.): Halkın alt tabakası; halk, umum, herkes 15a-4.

a‘vân (A. çoğ.): Yardımcılar, arka çıkanlar 92a-6.

‘**avârız** (A. çoğ.): Arızalar, engeller 10b-19.

‘**avārif** (A. çoğ.): İyilikler, ihsanlar 111a-17.

āvāz (A.): Ses, seda; Yüksek sesle bağırma 53b-5.

‘**avdet** (A.): Dönüş, geri geliş, gidilen yerden dönme 19b-14; 44b-19.

‘*avdet eyle* - : Evvelce bulunduğu yere veya duruma geri dönmek 44b-19.

‘*avdet it* - : Evvelce bulunduğu yere veya duruma geri dönmek 19b-14.

‘**avrat** (A.): Kadın 29a-11; 57a-6.

āyā (F.): Şaşıрма, sorma, ümit ve istek ifade eder, acaba 17a-11; 33b-2; 53a-18.

‘**ayāl** (A.): Aile reisinin geçimini sağlamak zorunda olduğu kimseler, çoluk çocuk 22-11.

‘**ayān** (A.): Açık, aşikâr, gözle görülür, belli 15a-2; 108b-16.

‘*ayān it* - : Açıklamak, ortaya koymak 114b-12.

a‘yān (A.): Bir şehrin ileri gelenleri, eşraf 13b-6; 42a-1; 50b-1; 108b-16. Varlıklar, nesneler, eşya 128a-4.

ā‘yān-ı dīvān : Meclisin ileri gelenleri 42a-1.

āyet (A.): Kur’ân-ı Kerim’deki sureleri meydana getiren kelime veya cümlelerden her biri 19b-9.

‘**āyide** (A.): Kâr, kazanç, fayda 33b-6.

āyīm (F.): Âdet, töre, yol 58a-11.

āyīne (F.): Ayna 15a-17.

āyīne-i cenān : Kalp aynası 15a-17.

‘**ayn** (A.): 1. Kaynak, pınar 135a-5; 133b-20; 51a-1. 2. Bir şeyin aslı, kendisi 135a-5. 3. Göz 108b-12.

‘*ayn-ı âlem* : Alemin gözü 108b-12.

‘*ayn-ı ilm* : Bilgi pınarı; bilginin ta kendisi 135a-5.

‘*ayn-ı şafâ* : Safa pınarı 51a-1.

‘*ayn-ı vahdet* : Vahdetin kendisi 133b-20.

‘*ayne’l-yaqīn* : Gözle görmüş gibi, kesin olarak 74a-17.

ayruk : 1. Artık, bundan sonra, bir daha 40b-2; 122b-4. 2. Başka 67a-16; 102b-11.

‘**ayş** (A.): Yaşama, yaşayış 64a-9.

āz (A.): Aç gözlülük, hırs, tamah 5b-9.

‘**azā** (A.): Yas, matem; taziye 79a-9; 122b-11.

‘**azāyim** (A. çoğ.): Cinlerden, hastalık vb. tehlikelerden korunmak için okunan dualar 43a-21.

‘**azb** (A.): Tatlı 67a-6.

azık : Yenecek şey 76b-5.

‘**azīm** (A.): Büyük 19b-5; 116a-12.

‘*azîmü*’ş-*şân* : Şanı yüce, pek değerli 45b-6.

‘*azîmet* (A.): 1. Gitme, gidiş, yola çıkma 21b-19. 2. Sebat, kararlılık 123b-1; 125b-11.

‘*azîz* (A.): Maddî ve manevî hayatı insanlığa örnek olabilecek keramet sahibi erkek eren, ermiş, veli 18b-10; 97a-10; 122b-11. Saygı duyulan, hürmet edilen 120b-2.

‘*azîze* (A.): Ermiş kadın 18a-2.

‘*azm* (A.): 1. Bir yere yönelme 11b-7. 2. Kasıt, niyet 87b-19.

‘*azm it* - : Bir yere yönelmek 11b-7.

- B -

bā- (F.): Bazı Arapça ve Farsça kelimelerin önüne gelerek zarf fonksiyonunda şekiller yapan “ile” anlamında ön ek 65a-13.

bāb (A.): 1. Bir kitabın bölümlerinden her biri; husus, mesele, konu 114b-8. 2. Kapı 50b-8.

bāb-ı cinān : Cennetler kapısı 114b-9.

bāb-ı evvel : Birinci bölüm 15a-8.

bāb-ı rābi‘ : Dördüncü bölüm 114b-8; 15a-15.

bāb-ı sālîş : Üçüncü bölüm 15a-12,13.

bāb-ı şānî : İkinci bölüm 15a-10; 38b-6.

bāb-ı ma‘ānî : Manalar kapısı 51b-4.

bād (F): Olsun 56b-11.

bāde (F.): Şarap, içki, mey; İnsanı kendinden geçiren ilāhî aşk 109a-5; 133b-15.

bāde-i ‘aşk : Aşk şarabı 133b-15.

ba‘de (A.): Sonra (Başına geldiği kelime ve tamlamalara sonra anlamı katarak zarf fonksiyonunda birleşik şekiller yapar.) 59b-19; 112b-21; 131a-19.

ba‘de-zālîk : Bundan sonra 65a-8.

ba‘de zamān : Bir zaman sonra 59b-19.

ba‘de’z-zuhr : Öğleden sonra 98b-1.

ba‘dehū (A.): Ondan sonra, daha sonra 19a-3; 27a-4; 34b-15.

ba‘dezān (F.): Bundan sonra 56a-13.

bādī (A.): Sebep 50b-8; 132a-4.

bādī ol - : Sebep olmak 132a-4.

bādiye (A.): Çöl, sahra, beyaban 15b-17.

bāgī (A.): Doğru ve hak olan yoldan ayrılan kimse, serkeş, asi 85b-9.

bāhir (A.): Besbelli, apaçık, ortada 98a-11.

bāhire (A.): Güzel 119b-17.

baḥr (A.): 1. Deniz 50a-19; 135a-6; 135a-9; 133b-2. 2. Metinleri kısım, bab, fasıl şeklinde düzenlenen bazı eserlerde büyük bölümlerden her biri 128a-10.

baḥt (F.): Talih, kader, kısmet 108a-15.

bā-ḥuṣūṣ (F. bā- eki ve A. ḥuṣūṣ): Hususiyle, bilhassa, özellikle 26a-15.

bā' iṣ (A.): Sebep 31a-3; 116a-7.

ba' id (A.): Uzak, ırak 32b-3; 38a-13.

baḳıyye (A.): Geri kalan, artan kısım 46b-10.

baḳıyyetü- 's-selef: Eskilerden kalmış, iyi, hayırlı kimse 132a-11,12.

bāḳī (A.): Kalan kısım 103a-20.

bāl (A.): Kalp, gönül 51a-21.

bāl (F.): Kol 50b-9.

bānī (A.): Bir yapıyı inşa ettiren, yaptıran kimse 60b-12.

bār (F.): Defa, kere 11b-3; 22b-8.

barça (İtal.): Eskiden hem savaş hem taşıt gemisi olarak kullanılan, altı düz bir kalyon çeşidi 104a-5.

bār-gāh (F.): Girmek için izin alınması gereken yer, izinle girilebilecek makam, huzur 130a-7.

bārī (A.): Her şeyi taktir ettiği şekle uygun olarak yaratıp varlığa çıkaran, yaratan anlamında esmā-i hüsnādan 128b-11.

bārū (F.): Kale duvarı, sur 61b-13.

ba' ṣ (A.): Yeniden dirilme, diriltme 17a-17.

ba' ṣ ol - : Yeniden dirilmek 17a-17.

baṣiret (A.): Doğru ve ölçülü bir görüşün verdiği uyanıklık, ileriye görme 51b-1.

bāṭıl (A.): Doğru ve sahih olmayan, gerçekte ilgisi bulunmayan (şey) 58b-20.

bāṭın (A.): 1. Sır; görünmeyen, gizli olan (Allah)133b-11. 2. Görünmeyen şey 97a-18.

baṭṭāl (A.): İşe yaramaz, işlemez, kullanılmaz 73a-18.

bay : Zengin, varlıklı kimse 69b-10; 130b-17.

bāzār (F.): Pazar, çarşı, alış veriş yeri 57a-7.

bed (F.): Kötü 60b-2.

bed-āyīn (F.): Geleneği göreneği ve ayini kötü olan 61a-15.

bed-baḥt (F.): Talihi kötü olan, bahtsız, talihsiz 80b-10.

bed-fercām (F.): Sonu kötü 60b-2.

be-gāyet (F. -be eki ve A. gāyet): Son derece, pek çok, fazlasıyla 18a-3; 27b-16.

bed-girdār (F.): İş, hareketi kötü 53b-12.

bed-gümān (F.): Kötü zan sahibi, vesveseli 45b-12.

bedīʿ (A.): Düzgün ve yerinde söz söyleme usulünü öğreten belagat ilminin söz ve mana sanatlarından ve süslerinden bahseden bölümü 51b-4.

bedīʿī (A.): Eşi görülmemiş, çok güzel; güzel şeylerle ilgili, estetik 135a-9.

bed-kirdār (F.): Kötü davranan, kötü gidişli 33a-9.

bed-maʿ āş (F. bed ve A. maʿ āş): Yaşayışı, davranışı iyi olmayan 81a-5.

bedr (A.): Ayın on dördüncü gecesindeki şekli, dolunay 13b-12.

bedr-i münir-āsā : Nurlandıran dolunay gibi 13b-12.

bedreka (A.): Doğru yolu gösteren kimse, kılavuz, rehber 15b-16.

behcet (A.): Sevinç 130b-7.

behre-mend (F.): Nasiplenmiş 67b-19.

beḳā (A.): Ölmezlik, ebedilik 127b-16.

beksimāt (Kelimenin asıl kökü ve hangi dilden Türkçeye geçtiği kesin olarak belli değildir.): Dilimler halinde kesildikten sonra ısıtılmak suretiyle gevrek duruma getirilerek uzun süre dayanması sağlanan ktır ekmek 84b-3, 7, 9, 11.

bel (A.): Sadece bu değil, bir de, bununla beraber 133a-18.

belāgat (A.): Sözün etkili, güzel ve hitap edilen kimseye, içinde bulunulan duruma uygun düşecek şekilde söylenmesi, güzel, açık ve anlaşılır söz söyleme 13b-13.

belī (A. bela kelimesinin Farşçalaşmış şekli): Evet 96b-10.

be-nām (F.): Namlı, ünlü 109a-8.

benān (A.): Parmaklar, parmak uçları 14b-21.

benān-ı ḥāme : 14b-21; 15a-1

bend (F.): Bağ 123b-5.

bend (F.): Suyun önüne tutmak ve biriktirmek için yapılan set 83a-19.

bende (F.): Kul, köle, bağlı 18b-10; 135a-14; 135a-15.

bende-i nāçiz (F.): Değersiz kul 135a-14.

bendükşe (F.): Köşebend, birleşen iki kereste vb.ni birbirine tutturmaya yarayan dik açılış şeklinde kıvrılmış demir 83a-19.

benī (A. çoğ.): Oğullar 55b-21.

berāhīn (A. çoğ.): Burhanlar, deliller 89a-10.

ber-ʿaks (F. ber- eki ve A. ʿaks): Aksine, tersine 99a-20.

berāy- (F.): İçin, maksadıyla 67a-12.

berāyā (A.): Osmanlı Devleti'nde halkın vergi ve haraç vermeyen Müslüman ve kılıç ehli kısmı 55a-21.

ber-dār (F.): Darağacına çekilmiş, asılmış 91b-17.

berekāt (A. çoğ.): Bereketler 72a-2.

berg (F.): Yaprak 51a-7.

berg-i bîd : Söğüt yaprağı 109b-7.

berî (A.): (Bir şeyden) Kurtulmuş olan, o şeyden uzak ve salim bulunan 25a-7.

berî ol - : Kurtulmak 25a-7

berîn (A.): Pek yüksek, yüce, kadri yüksek olan 108a-17.

berķ (A.): Şimşek 111b-8.

berķ-ı hāţf: Göz kamaştıran şimşek 111b-8.

berkit - : Sağlamlaştırmak, kuvvetlendirmek 81b-7; 122a-13.

ber-murād (F. ber- “üzere” ve A. murād “arzu, istek”): Muradına eren, isteğine, arzusuna kavuşan 67b-18; 131a-16.

ber-murād ol - : Muradına ermek, isteğine kavuşmak 131a-16.

berr (A.): Kara, toprak 128b-3.

berter (F.): Daha yüksek, pek yüksek, en yüksek 73b-21.

berü (beri) : Ayrılma hâinden sonra geldiğinde “belli bir yerden ve zamandan bu yana” anlamı verir 71a-19.

besāţin (F. çoğ.): Bostanlar, sebze bahçeleri 2b-3.

beste (F.): Bağlanmış, kapalı 104a-6.

beşāret (A.): 1. Sevinç, memnuniyet 35b-14; 77b-18. 2. Müjde 35b-15.

beşere (A.): Derinin dış tabakası, cilt 35b-11.

bey^ç (A.): Satma, satış 12b-10.

beyān (A.): 1. Açıklama, anlatma, söyleme 15a-1; 135a-9. 2. Belagatın teşbih, mecaz, kinaye istiare gibi anlatım yollarını, sanatlarını gösteren bölümü 51b-4.

bey^çat (A.): Bir hükümdarın, büyük bir kimsenin hâkimiyetini, hüküm ve yetki sahibi olduğunu tasdik edip ona tâbi olmayı kabul etme 33b-16.

bey^çat it - : Bir kimsenin hâkimiyetini tanıyıp ona uymak 33b-16.

beyn (A.): Arasında, arada, ara 13b-6; 114b-1; 118a-3.

beyne’l-a’yān : İleri gelenler arasında 13b-6.

beyne’l-aķrān : Akanlar, yaşlılar arasında 118a-3.

beyne’n-nevm ve’l-yakāza (A.): Uyku ile uyanıklık arasında 88a-16,17.

beyt (A.): Ev, mesken 61b-10.

beytü’l-māl: Devlet hazinesi 61b-10.

bezemek : Süslemek, donatmak 121a-7.

bezl (A.): Esirgemedi bol bol verme, sarf etme 18a-20; 47b-1.

bezl it - : Esirgemedi bol bol vermek 18a-20; 47b-1.

bezm (F.): Topluluk, meclis 130b-17.

bî-‘aķl (F. bî- ve A. āķl): Akılsız 43b-2.

bī-bedel (F. -bī eki ve A. bedel): Benzeri olmayan, eşsiz 18b-1.

bī-cān (F.): Cansız 116b-19.

bī-çün (F.): Emsalsiz, eşsiz; kendisine soru sorulamayan anlamında olup sadece Allah için kullanılır 2a-4.

bīd (F.): Söğüt 109b-7.

bid'at (A.): İslam dininde Hz. Muhammed zamanında bulunmayıp sonradan ortaya konan hüküm ve âdet 33b-18.

bī-destūr (F.): İzinsiz, müsaade almadan 49b-8.

bī-ḥadd (F. bī- ve A. ḥadd): Hadsiz hudutsuz, pek çok 47b-7.

bīḥār (A. çoğ.): Denizler 50b-3.

bīḥār-ı ḥikmet : Hikmet denizleri 50b-3.

bī-hūş (F.): Akli başında olmayan, kendinden geçmiş, baygın, şaşkın, sersem 18b-11.

bī-iḥtiyār (F. bī- ve A. iḥtiyār): İradesi dışında, kendisi istemeden 64b-1.

bilād (A.): Memleketler, şehirler, kasabalar 61a-16.

bilā-ḥicāb (A.): Perdesiz, engelsiz 35b-18.

bilā-şānī (A.): İkincisi olmayan 113a-9.

bilā-ḥisāb (A.): Hesapsız 17a-17; 17b-20.

bilā-vāsiṭa (A.): Vasıtasız, doğrudan doğruya 35b-17.

bi'l-bedāhe (A.): Düşünmeksizin, irticalen 116a-19.

bi'l-bedihyye (A.): Kendiliğinden 79b-5.

bi'l-cümle (A.): Bütün, hep 71b-21.

bileñce : Beraber 60a-18.

bi'l-ḥayr (A.): Hayırla, uğurlu olarak 25a-5.

bi'l-küllīye (A.): Tamamen, büsbütün 26a-3.

bī-mānend (F.): Eşsiz, benzersiz 118a-3.

bīmārī (F.): Hastalık 120b-14.

bīmārī-i ṭabī'at : Mizacın hastalığı 120b-14.

bin (A.): İbn kelimesinin kısaltılmış şekli olup Arap dili kurallarına göre yapılan isimlerde, bir kimsenin kimin oğlu olduğunu göstermek üzere, soyadı yerine geçen baba adıyla oğul adı arasına getirilir. 47b-4.

bī-naẓīr (F. -bī eki ve A. naẓīr): Eşsiz, benzersiz 18b-1; 46b-6.

bi-nefsihi (A.): Kendisi, kendi kendine 19b-5; 69b-9.

bī-nokṭa (A.): Noktasız 55a-6.

bint (A.): Kız 95b-4.

bī-pāyān : Sınırsız, sonsuz 50b-4; 126b-12.

bī-pervā (F. bī- ön eki ve A. pervā): Korkusuz 71a-20.

- birāder** (F.): Yahu, arkadaş gibi hitap sözü 18b-7.
- bī-raḥm** (F. bī ve A. raḥm): Merhametsiz 57a-14.
- bī-riyā** (A. riyā): İçine riya, ikiyüzlülük karışmamış olan, özü sözü bir olan 130b-6; 135a-14.
- birle** : İle, birlikte, beraber 133a-7; 115a-12; 121b-17.
- bisyār** (F.): Çok 115b-6.
- bī-šek** (Farsça olumsuzluk bildiren “bī-“ ve Arapça “šek” ile bī-šek): Şüphesiz 11b-4.
- bī-takrīb** (F. bī ve A. takrīb): Münasebetsiz, sebepsiz 79b-7.
- bi’t-tab‘** (A.): Tabiatıyla, tabiî olarak 116b-4.
- bi’t-tamām** (A.): Tamamıyla, eksiksiz ve tam olarak 34b-17; 123b-4.
- bī-tekellūf** (F. bī- ve A. tekellūf): Gösterişsiz, gösterişe kapılmadan 55b-11; 122b-5.
- bī-tūše** (F.): Azıksız 117a-20.
- bī-zevāl** (F. bī- ön ek ve A. zevāl): Zevalsiz, sonu olmayan 24a-20.
- bi-ż-żarūrī** (A.): Zaruri olarak, ister istemez 44a-16.
- bögr-böğür** : Vücudun iki yanında kaburgalarla kalça kemiği arasında kalan kısım, boş böğür 71a- 7.
- budaqlanmak** : Dal vermek, dallanmak 125a-1.
- buğz** (A.): Kin, nefret, düşmanlık 78b-8.
- buhūr** (F.): Tütsü 113a-5.
- buk‘ a** (A.): Yer, ülke, toprak, memleket 42b-2; 116a-4.
- būḳalemūn** (F.): Yerine ve icabına göre tavır ve davranışlarını hemen değiştirip bulunduğu yere uyan 11b-20.
- bulūğ** (A.): Erginlik 132a-15.
- buluşmak** : Rastlamak, karşılaşmak 58a-10.
- bunda** : Buraya 115a-12.
- burūt** (F.): Bıyık 79b-5.
- būs** (F.): Öpme 45a-17.
- būs it-* : Öpmek 45a-17.
- buṭūn** (A. çoğ.): İç yüzler, içte gizli olan şeyler 107a-5.
- būy** (F.): Koku 32b-18
- būy-ı cinān* : Cennetlerin kokusu 51a-18.
- būhtān** (A.): Bir kimseyi yapmadığı bir şeyi yapmış olmakla itham etme, iftira 68b-4
- būhtān-ı ‘azīm* : Büyük iftira 68b-4.
- būkā** (A.): Ağlama, ağlayış 30a-7.
- bū’l-‘aceb** (A.): Acayipliklerle dolu, çok şaşırtıcı, çok tuhaf 62a-20.

bülbülân (F. çoğ.): Bülbüller 51a-5.

bülbülân-ı cînân : Cennetlerin bülbülleri 51a-5.

büleğâ (A. çoğ.): Belîğ kimseler, güzel ve düzgün söz söyleyenler 50b-2.

bülend (F.): Yüksek 83a-17.

bülend-âvâz : Yüksek ses 83a-17.

bünyâd (F.): Yapı, bina 66a-19; Esas, temel 107b-6.

bünyâd it - : Bina etmek, inşa etmek, kurmak 66a-19.

bürehne (F.): Çıplak, açık, yalın 110b-14.

bürhân (A.): Kanıt, delil, hüccet 50a-20.

bürke (A.): Su birikintisi, gölcük 69b-6.

bürûz (A.): Meydana çıkma, belirme, zuhur etme 107a-6.

büş (A.): Bir çeşit palto 66a-6.

büyût (A. çoğ.): Evler, haneler 89a-2.

büzürg-vâr (F.): Büyük, ulu, saygıdeğer 19a-6; 41b-8.

- C -

câh (A.): Yüksek mevki, makam 61a-15.

câ'iz (A.): Din ve törece işlenmesi emir ve yasak edilmediği için yapılmasında bir sakınca bulunmayan, izin verilmiş sayılan (şey) 25b-5; 29a-18; 29b-8; 101b-17.

câm (F.): Cam veya topraktan yapılmış bardak, içki kadehi 108a-16; 135a-7; 106b-14.

câme (F.): Elbise, giyecek şey 18a-19.

câmi' (A.): İçine alan, ihtiva eden, kendisinde toplayan 127b-20.

câmi'-i haqâyık-ı Kurân : Kur'an hakikatlerini ihtiva eden 127b-20.

cân (F.): 1. İnsan ve hayvanların yaşamasını sağlayan ve ölümle bedenden ayrılan madde dışı varlık, ruh 133b-10. 2. İnsanın kendi varlığı, yaşama, yaşayış, hayat 15b-17.

cân-ı ten : Bedenin ruhu 133b-10.

cân-fezâ (F.): Cana hayat veren, iç açan 53b-6.

cân-güzâr (F.): Cana geçen, içe işleyen 15b-17.

cânib (A.): Yan, taraf, cihet 46a-21; 133b-14.

cânib-i Haq : Allah'ın nezdî 133b-14.

cânibeyn (A.): İki yan, iki taraf 108b-17.

cân-sitân (F.): Can alan, can alıcı 71a-16.

câr (A.): Komşu 129b-13.

cārī (A.): Yürürlükte olan, geçerli 112a-3.

cārī ol - : Yürürlükte ve geçerli olmak 112a-3.

cāriye (A.): Para ile alınıp satılan, üzerinde sahibinin her türlü hakka sahip bulunduğu kız, halayık 44a-18.

cāvid (A.): Sonsuz, kalıcı, ebedî 109b-8.

cāvidānī (F.): Ebedî, kalıcı, baki 33b-14; 114b-10.

cavķ (A.): Grup, topluluk 98b-21.

cāy (F.): Yer, mahal, mevki 30a-7; 113b-13.

cāy-ı būkā : Ağlama yeri 30a-7.

cāy-ı dīl-küşā : Gönüle ferahlık veren yer 53b-20.

cāy-ı laṭīf : Güzel yer 113b-13.

cāyī (A.): Acıkmış olan, aç 33b-8.

cebel (A.): Dağ 17a-11; 53a-12.

Cebel-i Uḥud : Uhud Dağı 38a-6.

cebīn (A.): Alın 51a-2.

cedd (A.): Ata, dede 41b-15; 125a-7; 135a-16.

cedd-i ‘alā : Büyük bir ailenin, bir hanedanın başı olan kimse 125a-7.

cedd-i ‘alā : Pek yüce soy 135a-16.

cedīd (A.): 1. Yeni; yeni ortaya çıkmış 83b-3; 129a-12. 2. Kullanılmamış 114a-13.

ceffār (A.): Falcı, cifirci 99a-9.

cefr (A.): Başlangıcının Hz. Ali’ye dayandığı rivayet edilen harf, rakam ve semboller yoluyla gelecekte olacak şeyleri haber verdiğine inanılan ilim 97b-8.

cehālet (A.): Bilgisizlik, bilmezlik, habersizlik 59b-3.

cehr (A.): Sesi yükseltme, yüksek sesle okuma veya konuşma 99b-11.

celā (A.): Yerinden yurdundan ayrılma, gurbete gitme 63b-19.

celā-yı vatan : Doğduğu yerden ayrılma 63b-19.

celāl (A.): 1. Öfke, kızgınlık, hışım; Allah’ın kahredici sıfatının tecellisi 135a-12.

2. Yücelik, ululuk, büyüklük 125a-17.

celālet (A.): Yücelik, büyüklük 124b-2.

celī (A.): Açık, aşikâr 73b-11.

celīl (A.): Çok yüce, ulu, kadri ve mertebesi yüksek 133b-9; 133a-8.

celīle (A.): Çok yüce, ulu, kadri ve mertebesi yüksek 46a-19.

celīs (A.): Sohbet arkadaşı, refik 33a-5; 77a-7.

cem (A.): Yaratılmışları görmeyip bütün varlıkları Allah’ın sıfatlarının zuhuru bilerek varlıklarının iza fi olduğunu idrak etme mertebesi 135a-10.

cemāl (A.): 1. Allah'ın lütfedici sıfatlarının bütünü ve bu sıfatlarının gereği olarak güzellik ve rahmetle tecellisi 135a-12. 2. Güzellik, yüz güzelliği 65a-13.

cemī' (A.): Bütün, cümle 18a-8; 133a-21.

cemīle (A.): Güzel 46a-19.

cemm (A.): Kalabalık, topluluk 59b-21.

cemm-i ğafire : Büyük insan kalabalığı 59b-21.

cenāheyn (A.): Dünyası da ahreti de iyi olan 75a-3.

cenān (A.): Kalp 15a-17.

ceṅg (F.): Savaş, harp 22a-11; 45a-2.

cereyān (A.): Akma, akış 133a-19.

cereyān it- : Akmak 133a-19.

cerr (A.): Sürüklemeye, çekme; kendine doğru çekme, celbetme 133b-13.

cevāhir (A. çoğ.): 1. Cevherler 15a-1. 2. Elmas, zümrüt, pırlanta gibi değerli taşlar 121a-9.

cevāmi' (A. çoğ.): Camiler 51a-16.

cevānib (A. çoğ.): Taraflar, yanlar 125a-2.

cevānib-i erba'a : Dört bir taraf 125a-2.

cevāz (A.): Dince yasaklanmamış olduğu için yapılmasına izin verilmiş sayılma, izin, müsaade 106a-7.

cevf (A.): Boşluk, iç boşluğu 81b-3.

cey'an (A.): Aç, açlıktan öldürücü 116b-19.

ceyb (A.): Yaka 93b-14.

ceyb-i tefekkür : Başını öne, yakasının üzerine eğerek kendi iç âlemine dalma; düşünme vaziyeti 93b-14.

cezb (A.): Kendine çekme 107b-19; 133b-16.

cezb-i Hak : Hakk'ın kendine çekmesi 133b-16.

cezbe (A.): İnsanın çok duygulandığı bir şey karşısında aşırı bir heyecan ve coşkunlukla kendinden geçmesi durumu 99a-1.

cezm (A.): Anlama, kavrama 87b-19.

cezm it- : Anlamak 87b-19.

cibāl (A.): Dağlar 17a-13; 18a-5.

cid (A.): Gayret, ceht 135a-5.

cihāt (A.): Hususlar 133a-21.

cinān (A. çoğ.): Cennetler 51a-5; 133a-18.

cinān-ı tāb-nāk : Parıltılı cennetler 133a-8.

cirm (A.): Büyüklük, hacim 7a-10.

civān (F.): Genç, boyu posu yerinde erkek 45b-4.

cū (A.): Arama, araştırma 18b-6.

cū^ç (A.): Açlık 70a-17.

cūd (A.): İnsanlara ihtiyaçlarını bildirmelerine meydan vermeden lütufta, ihsanda bulunma, el açıklığı, cömertlik 46b-6; 2b-3.

cūş (F.): Coşma 35b-2.

cūşa gel - : Coşmak, kendinden geçecek duruma gelmek 35b-2.

cūdā (F.): Ayrı 56a-11.

cūdā kıl - : Ayırmak 56a-11.

cūdām (A.): Sefil, kötü ve beceriksiz kimse 109a-12.

cülūs (A.): Oturma 129b-6; 133a-11.

cümāde'l-āḥir (A.b.i.): Arabî aylarının altıncısı 72a-14; 73a-20, 21.

cümle (A.): Bütün 18a-4.

cümleten (A.): Hep beraber, hep birlikte 133b-9.

cündī (A.): Asker sınıfına mensup kimse, asker 45a-3.

cünha (A.): Suç, kabahat 89b-9.

cünūd (A. çoğ.): Askerler, ordular 58b-14.

cür'et (A.): Cesâret, atılganlık 69b-8.

cürm (A.): Suç, kabahat 135a-11.

cüst (F.): Arama, araştırma 18b-6.

cüst u cū it - : Arayıp sormak, araştırmak 18b-6.

cüvān (F.): Genç, taze delikanlı 70a-8, 75b-20.

cüyüş (A.): Askerler, ordular 75a-1.

cüzvī (A.): Pek az, az miktarda 104b-15.

- Ç -

çāh (F.): Kuyu, çukur 108a-5.

çāk : 1. Tam 55b-12. 2. Yalnız, sadece 101a-5.

çāker (F.): Kul, köle, bende 42a-4.

çanak : Pişirilmiş topraktan yapılma yayvan kâse 47a-16.

çār (F.): Dört 50a-20; 107b-5.

çarık : İp veya deri şeritlerle ayağa bağlanan, ham deriden yapılmış köylü pabucu 21a-7.

çarḥ (F.): Gökyüzü, kâinat, âlem, dünya 107a-3; 133b-14.

çar-yār (F.): Dört dost (Hz. Ebû-bekir, Ömer, Osman, Ali) 135a-4.

çehâr-şenbih (F.): Dördüncü gün, Çarşamba 22b-6.

çekilmek : Verilmek, düzenlenmek 103a-16.

çekişmek : Birbirine üstün gelmek için karşılıklı mücadele etmek 92a-4.

çend (F.): Birkaç 102a-21.

çeng (F.): Yırtıcı hayvanlarda pençe 6a-21.

çerâğ (F.): Işık, alev 107b-6.

çeşm (F.): Göz 97a-18.

çeşme-sâr (F.): Çeşmesi çok olan yer 85a-10.

çevgân (F.): Değnek, ucu eğri sopa 59b-8.

çıkın : İçine öteberi, para vb. şeyler konup uçlarından düğümlenmiş ufak bez, bohça 71b-6.

çurpucu : Yazma, yemeni gibi şeyleri, boyaları vurulduktan sonra deniz suyuna vurup çırpamak suretiyle yıkayan kimse, çırpıcı 49b-11.

çü (F.): (Çün kelimesinin şiirde kullanılan kısaltılmış şekli) Gibi 133b-13.

çün (F.): Çünkü 133b-12. Ne vakit ki 38b-15; 120a-21.

- D -

dād (F.): Adalet, doğruluk 91a-9.

dāfi (A.): Defeden, uzaklaştıran, kovan 15a-15; 114b-8.

dāfi‘ü ’l-fütūr : Kederleri uzaklaştıran 15a-15; 114b-8.

dāğ (F.): Aşk, elem vb. duyguların verdiği yanıklık, yara 109b-5.

dağ1 : Bile 47b-1.

dā‘ī (A.): 1. Olmasına, meydana gelmesine sebep olan şey 95b-5. 2. Duacı, dua eden kimse 100a-16.

dağāyık (A. çoğ.): Anlaşılması güç olan ve dikkat isteyen ince şeyler 73b-13.

dağğ (A.): Vurma 119a-13.

dağğ-ı bāb : Kapı çalma 119a-13.

dāll (A.): Delâlet eden, delil olan 31a-17.

dall (A.): Doğru yoldan ayrılmış, yolunu sapıtmış 81a-15.

dalāl (A.): Sapıklık, dalalet 62a-17.

dalâlet (A.): Doğru yoldan ayrılma, sapıtma, sapıklık 46a-4; 132a-15.

dalâlet-şi‘ār (A. şi‘ār “nişan, alâmet” ile): Sapıklığı huy edinmiş, çok sapık kimse 132a-15.

dāmen (F.): Etek 115a-9.

dār (A.): Birkaç bölümden ibaret mesken, ev, konak 61a-11; 122a-12.

dārü'l-emān : Sığınılacak yer, sığıldığı zaman tehlikelerden emin olunan yer 73b-16.

dār-ı fenā : Fani âlem, dünya 68a-13.

dār-ı ġurūr : Dünya 61a-11.

dārü's-salṭana : Saltanat merkezi, başşehir 63b-16.

ḍarb (A.): Vurma 55b-13. Musıkîmizde bir usuldeki her vuruş 131a-13.

ḍarb-ı meşel : Atasözü 55b-13.

dāreyn (A.): Dünya ve ahiret 57b-5.

ḍarib (A.): Döven, dayak atan 45a-7.

dāye (F.): Sütmine 132b-19.

dāyire (A.): Halka, çember, daire; bir yerde belli bir iş için ayrılmış bölüm 135a-10.

debbūs (A.): Topuz 92a-4.

debīr (F.): Yazıcı, kâtip 52a-2.

deblek (A. tabl ve F. -ek): Dümbelek 130b-15.

def (A.): Ortadan kaldırma 122a-21.

defāyin (A.): Defineler, gömülü olan değerli şeyler 19b-2.

dehān (F.): Ağız 67a-1.

dehen (F.): Ağız 51a-1.

dehr (A.): Dünya 11b-5.

dehr-i dūn : Aşağılık dünya 11b-5.

dehr-i saḡīmū'l-bāl : Kalbi hastalıklı ve dünyaya ait olan 51a-20.

dehrī (A.): Dünyayla ilgili, dünyaya ait 51a-20.

dehşet (A.): Korkunç bir şey veya bir tehlike karşısında insanın içini kaplayan büyük korku, telaş ve ürküntü 71a-21.

del (A.): Şırmamak, azmak 12b-8.

dem (F.): Nefes, soluk; zaman, an, saat; içki 18b-11; 135a-8.

dem-i Mevlānā : Mevlānā nefesi 135a-8.

dem-be-dem (F.): Daima, demâdem 131a-16; 133b-12.

dem-beste (F.): Nefesi kesilmiş, susmuş, sessiz 43b-1.

demī (F.): Bir an 135a-2.

dem-sāz (F.): Arkadaş, dost, sırdaş 5b-12.

dendān (F.): Diş 45a-4.

denes (A.): Kir, pas, murdarlık 10b-19.

denī (A.): Alçak, rezil, soysuz, aşağılık 27a-6; 133b-11.

depelenmek : Tepelenmek, öldürülmek 66b-20.

der-āġūş (F.): Kucaklama, sarma 75b-12.

der-‘aḳab (F. -der eki ve A. ‘aḳab): Hemen, hemen arakasından 118b-12.

derd-mend (F.): Dertli olan, dertli, üzüntülü 115a-2.

derd-mendān (F.): Dert sahipleri, tasalılar 66b-8.

dergāh (F.): Bir büyüğün, büyük bir yerin herkes için başvurma yeri olan kapısı, huzūru, eşiği 66b-3.

dergāh-ı ‘izzet: Allah’ın huzuru 66b-3.

derīde (F.): Yırtılmış, yırtık 10b-6.

derk (A.): Anlama, kavrama, idrak etme 112b-20.

dermān-de (F.): Âciz, çaresiz, güçsüz 26a-13.

derūn (F.): Kalp, yürek, iç 35a-16; 43b-13; 130a-14.

dervīṣān (F. çoğ.): Dervişler 89b-16.

der-zencīr (F.): Zincirde, zincire vurulmuş 81a-2.

dest (F.): El 50a-21; 115a-18.

dest-i ṣerīf: Mübârek el 115a-18.

dest-būs (F.): El öpme 86b-2.

dest-gīr (F.): Elden tutan, yardımcı 26a-13.

dest-māl (F.): Mendil 70b-15.

deṣne (F.): Hançer 6a-20.

devāt (A.): Divit, yazı takımı 51a-4.

devlet (A.): Mutluluk, saadet 133a-6.

devḥa (A.): Büyük ağaç 1b-5; 18a-4.

devḥa-i rahmet: Rahmet ağacı 1b-5, 6.

devr - devir (A.): 1. Bazı ehl-i tarikatın dönerek ettikleri zikir, sema; dönme 135a-7; 135a-10; 133b-14; 133b-15. 2. Dönme, kendi eksenini etrafında hareket etme 108b-14.

devrān (A.): Dünya, felek 108b-14.

deyn (A.): Borç 41b-9.

dīḥk (A.): Gülme 29b-20.

dīḥk eyle -: Gülmek 29b-20; 30a-3.

dırāz (F.): Uzun 40a-6; 114a-17.

dırāz it -: Uzatmak 114a-17.

dibāce (F.): Önsöz, başlangıç 73a-11.

dibāḡat (A.): Deriyi terbiye etme, hazırlama sanatı 21a-10.

dīdār (F.): Yüz 65a-21.

dīde (F.): Göz 50b-17.

dīde-i zemīn: Yerin gözü 50b-17.

dil (F.): Gönül, yürek 135a-13; 133b-10; 107b-7.

- dil-âver** (F.): Yürekli, yiğit, kahraman 64a-15.
- dil-bend** (F.): Gönül bağlayan 67b-4.
- dil-beste** (F.): Gönül bağlamış, gönlünü vermiş, âşık 50b-20.
- dildâr** (F.): Birinin gönlünü almış, sevgili 133b-19.
- dilîr** (F.): Cesur, yürekli, yiğit kimse 6b-16.
- dil-küşâ** (F.): Gönüle ferahlık veren, iç açıcı, ferahlatıcı 53b-20.
- dil-şâd** (F.): Sevinçli 95a-9.
- dimâğ** (A.): Şuur, akıl 34b-19.
- dînâr** (A.): Altın liranın dörtte bir değerinde olan eski bir para 41b-9.
- dirahtân** (F.): Ağaçlar 18a-4.
- dîvân** (F.): Yüksek meclis, büyük meclis 42a-1.
- diyâr** (A.): Memleket, ülke 122a-12; 133a-8.
- diyâr-ı celîlû 'l-i' tibâr*: Değeri çok yüce olan memleket 133a-8.
- döşe** - : Bir şeyi yere sermek, yaymak 78b-7.
- duhân** (A.): Duman 51a-5.
- duhân-ı 'anber-i cennet*: Cennetin güzel kokusunun dumanı 51a-5.
- duhûl** (A.): Girme, giriş, dahil olma 90b-4.
- dûn** (A.): Alçak, soysuz 107a-17.
- dûş** (F.): Mütêsâdif (rast gelen) ve mütelâki (kavuşmuş) olan 123a-15.
- dühûr** (A.): Zamanlar, devirler 8b-5.
- dülbend** (F.): Tülbent 66a-6.
- düm-dâr** (F.): Yürüyüş halindeki ordu birliklerinin güvenliğini sağlamak için geriden gelen kuvvet, artçı 85b-9.
- dür** (A.): İnci 13b-19; 50a-19.
- dürr-i şemîn*: Çok değerli, pahalı inci 13b-19; 50b-3.
- dürr-i baḥr-i ma'ârîf*: İrfan denizinin incisi 50a-19.
- dürc** (A.): Hokka, kutu, mücevher kutusu 15a-1.
- dürer** (A. çoğ.): İnciler, inci taneleri 50b-3.
- dürer-bâr** (A. dürer ve F. bâr): İnciler yağdıran, inci gibi söz söyleyen 132a-4.
- dürre** (A.): İnci tanesi, iri inci 2a-21.
- düşmen** - düşman (F.): Kötülük etmek için fırsat kollayan kimse 133b-11.
- düşmen-i dîn*: Din düşmanı 133b-11.
- düveydâr** (A.): Yüksek rütbeli bir memuriyet 95a-11.
- düyûn** (A. çoğ.): Borçlar 25a-18.
- düyûn-ı dünyevî*: Dünyaya ait borçlar 25a-18.
- düzd** (F.): Hırsız 52b-18.

dü-zebân (F.): İki dilli (Ucu ortadan ayrık olduğu için kamış kalem hakkında kullanılır.) 46a-19, 20.

- E -

eā'li (A. çoğ.): Şerefli, yüksek ve büyük kimseler 50b-1.

eā'li-i ā'yan : Şerefli kimselerin ileri gelenleri 50b-1.

eb (A.): Baba 108a-15.

ebedī (A.): Sonsuz, ölümsüz 133b-11.

ebلاغ (A.): Çok belîğ, çok etkili 28a-21.

ebلاغ-ı du'ā : Duanın en olgunu, en güzeli 28a-21.

ebrâr (A.): Hayır işleyen, takva sahibi, olgun ve fazîletli kimseler 15b-5.

ebû (A.): Baba 41a-2.

ebvâb (A. çoğ.): Kapılar 70b-7.

ebyât (A. çoğ.): Beyitler 81a-17.

ebyâz (A.): Beyaz, bembeyaz 119a-21.

ecdâd (A. çoğ.): Atalar, dedeler 63b-18.

ecil (A.): Sebep 17b-4; 115b -18.

ecmel (A.): En güzel 126a-20.

ecmel- i libās : Elbisenin en güzeli 126a-20.

ecnebi (A.): Yabancı 25b-3.

ecr (A.): Manevî karşılık, sevap 36b-17.

ecsâd (A. çoğ.): Bedenler 35a-3.

eczâ (A. çoğ.): Parçalar, kısımlar 108a-4.

edâ (A.): Üslup, anlatış biçimi 51a-11.

edevât (A.): İş yapmak için kullanılan aletler 15a-1.

eğhâ (A.): Kurban bayramı 36b-2.

edim (A.): Tabaklanmış deri, sahtiyan 50b-11.

ednâ (A.): 1. En küçük, en az 64b-16. 2. Çok aşağı 69b-15; 115a-15.

edvâr (A. çoğ.): Devirler, zamanlar, çağlar 130b-5.

ef'âl (A. çoğ.): Fiiller, yapılan işler 39b-8; 46a-18; 133b-6.

ef'âl-i pesendide : Beğenilmiş işler 46a-18.

efâzıl (A. çoğ.): Faziletli kimseler, çok fâzıl olanlar 50a-15.

efđal (A.): Çok faziletli, çok üstün 46a-16.

ef'î (A.): Engerek yılanı 6b-1.

efğah (A.): En derin anlayış sahibi 44a-4.

efkār (A. çoğ.): Fikirler, düşünceler 44a-11.

efrād (A. çoğ.): Mükemmellikleri sebebi ile kutbu'l-aktabın gözetimi dışında bulunan en seçkin veliler 107b-20.

efrenc (A.): Frenk, Avrupalı 61a-15.

efser (F.): Taç 51b-1.

eftān (F.): Düşen, düşerek 66b-8.

efzūn (F.): Fazla, çok 55b-17.

efzūn ol- : Artmak, çoğalmak 55b-17.

eglenmek : Beklemek 28b-5.

ehād (A. çoğ.): Kişiler, şahıslar 97b-3.

ehād-ı nās : Avam tabakası, sıradan kimseler 97b-3.

ehādīs (A. çoğ.): Hadisler, Hz. Muhammed'in sözleri 39a-1; 46b-13.

ehaḳ (A.): Daha layık 104a-10.

ehibbā (A. çoğ.): Dostlar, tanıdıklar, ahbablar 133a-8; 28b-15.

ehl (A.): Bir yerin, bir topluluğun halkından olanlar, oraya mensup bulunanlar 17a-5; Karı kocadan her biri, eş 43b-3; Sahip, malik 109a-6.

ehl-i beyt : Hz. Muhammed'in kızı Hz. Fatma, damadı Hz. Ali ve onların evlatlarının dahil olduğu ailesi 48a-6.

ehl-i ḥāl : Bir manevî derecenin tecellisini ve zevkini ruhunda hissedenler, sözde kalmayıp maneviyat zevkini, ilahî tecellileri ve vahdet neşesini bizzat yaşayanlar, vecd sahipleri, hakikat ehli 109a-6.

ehl ü 'ıyāl : Çoluk çocuk, aile 43b-3.

ehl-i İslām : İslam dinine mensup bulunanlar 17a-5.

ehl-i şikāk : Uyuşamayanlar, ihtilaf içinde olanlar 96b-15.

ehl-i zimmet : İslam hukukuna göre yönetilen bir devletin himayesinde bulunan gayri Müslimler 44a-2.

ehlullah (A.): Veli, evliya 18b-4.

e'imme (A. çoğ.): İmamlar 25b-12; 30a-4.

e'imme-i şaf-ı İslām : İslam topluluğunun imamları 50a-15.

e'izze (A. çoğ.): Azizler 50a-15.

ekābir (A.): Büyük adamlar, ileri gelenler, yüksek mevkilerde bulunanlar 23a-6.

ekl (A.): Yeme 40a-14.

ekl-i ta'ām : Yemek yeme 40a-14.

ekmel (A.): Çok kâmil, mükemmel, kusursuz 46a-16.

ekrād (A. çoğ.): Kürtler 130a-9.

ekrem (A.): Kerim, cömert 96a-2.

ekşeri (A.): Çoğu 95b-10.

ekşeriyâ (A.): Çok defa, çoğunlukla 87b-13.

el - (A.): Arapça'da isimleri belirli duruma getiren bir ön ek 39a-6.

el-amân (A.): Aman, imdat, medet 108b-7.

elân (A.): Hâlâ 62a-10.

elbâb (A. çoğ.): Akıllar 118a-16.

elem (A.): Izdırıp, keder 49b-8.

elem-keşide ol- : Elem çekmek 49b-8.

elfâz (A. çoğ.): Lafızlar, sözler 15a-2; 51a-11; 13b-20.

elhân (A. çoğ.): Nağmeler 8b-14.

elleşmek : Vuruşmak, dövüşmek 94a-21.

elîf (A. çoğ.): Lütüflar 95b-16.

elîf-ilâhî : Allah'ın lütüfları 95b-16.

emân (A.): Emin kılma, bağışlayıp korkusuz kılma, emniyet içinde bulundurma 50a-21; 87b-5.

emcâd (A.): Ulu kimseler, şan ve şeref sahipleri 63b-18; 125b-10.

emîr (A.): Bir kavim veya memleketin başı 34a-8.

emîrû'l-mü'minîn (A.): Mü'minlerin emiri 34a-8.

emlâk (A. çoğ.): Mülkler, ev, tarla, arsa gibi taşınmaz mallar 47a-20.

emn (A.): Emniyet, korkusuzluk, güven, huzur 50a-21.

emşâr (A. çoğ.): Şehirler, büyük şehirler 56a-20.

emvâl (A. çoğ.): Mallar 25b-20.

emvât (A. çoğ.): Ölümler 23a-3; 28b-14; 37a-9.

enâm (A.): Yaratılmış olan bütün mahlukat 74b-9; 2b-9.

enbiyâ (A.): Nebiler, peygamberler 133a-3; 107a-18.

encâm (F.): Son, nihayet 47a-1.

encüm (A. çoğ.): Yıldızlar 108b-11.

encümen (F.): Meclis, cemiyet, topluluk 43a-6.

ender (F.): Türkçe "içinde" kelimesinin yerini tutar 121a-15.

endüh (F.): Gam, keder, tasa 25b-18.

endüh-ı şedide : Şiddetli keder 25b-18.

enfâs (A. çoğ.): Nefesler 111b-12.

-engîz (F.): Sonuna geldiği kelimelere "harekete getiren, koparan, karıştıran, depreten, saçan, veren" anlamı katarak Farsça usulüyle birleşik sıfatlar yapar 133a-14.

enîn (A.): İnleme, inilti 115b-21.

enīs (A.): Dost, arkadaş 33a-5; 122b-20.

ensāb (A. çoğ.): Nesepler, soylar 114b-17.

enşār (A. çoğ.): İslâmiyet'i kabul ederek Hz. Muhammed'i Mekkeli Müslümanları Medine'ye davet eden ve hicret ettikleri zaman onlara yardımcı olan, koruyan Medineli Müslümanlar hakkında kullanılmıştır 28b-15.

enseb (A.): Çok uygun, yerinde, münasip 58a-7.

envā' (A.): Çeşitler, türler 103a-16.

erbāb (A. çoğ.): Sahipler 15a-21; 126b-10.

erbāb (F.): Ulu 40b-2.

erbāb-ı tevārih : Tarihlerin uluları 40b-2.

erba'ā (A.): Çarşamba günü 22b-2.

erba'a (A.): Dört 40b-7.

erba'in (A.): Esmā yoluyla sülukü kabul eden tarikatlarda dervişlerin nefislerini terbiye etmek için bir yere kapanarak dış dünya ile ilişkilerini kestikleri, çok az yiyeceklerle yetinip kendilerini ibâdete verdikleri 40 günlük döneme verilen isim 73b-18; 123b-3.

erba'in çıkarmak : Tarikat icabı geçirilmesi gereken kırk günlük halvet devresini tamamlamak 90b-7.

erkān (A.): 1. Usul, adap 58a-11. 2. Bir topluluğun başlıca kimseleri, ileri gelenleri 50b-5.

erlūk : Mertlik, yiğitlik 57a-5.

erşed (A.): En reşit, en olgun 64a-9.

ervāh (A. çoğ.): Ruhlar 22b-18.

ervāh-ı mü'minîn : Müslümanların ruhları 25b-14.

ervāh-ı şühedā : Şehitlerin ruhları 35a-7.

ervām (A. çoğ.): Romalılar, Roma imparatorluğu halkından olanlar, Rumlar, Rumiler, Arap diyarının haricinde bulunanlar 15a-3; 66a-16.

erzāk (A. çoğ.): Rızıklar; uzun müddet saklanabilen yiyecekler 25b-20.

erzānī (F.): Layık, değer, uygun 32a-8; 33b-14.

eşah (A.): En doğru 53b-20.

esbāb - esvāb (A.): Giyecek, elbise 80b-16; 111a-20.

esed (A.): Arslan 124b-13.

es'ile (A. çoğ.): Sorular 114a-16.

esmā (A. çoğ.): Allah'ın en güzel isimleri 125b-14.

esrār (A. çoğ.): Herkese açık olmayan gizlilikler, sırlar 109b-3.

esrār-ı zikrullah : Allah'ı zikretmenin sırları 109b-3.

eş‘âr (A. çoğ.): Şiirler 126a-21.

eşcâr (A. çoğ.): Ağaçlar 17a-11.

eşedd (A.): Zor, çetin 49a-2; 120a-18.

eşedd-i a‘mâl: Çetin olan ameller 49a-2.

eşgâl (A. çoğ.): İşler, uğraşacak şeyler 92b-14.

eşher (A.): En şöhretli, pek meşhur 16a-10.

eşi‘‘a (A. çoğ.): Aydınlıklar, ışıklar 51b-10.

eşk (F.): Göz yaşı 57b-2.

eşrâr (A. çoğ.): Çok kötü kimseler, fesatçılar 132a-15.

eşrâr-ı melâhîde: Dinsizlerin fesatçıları 132a-15.

eşvâk (A. çoğ.): Şiddetli arzular, şevkler, istekler 123a-12.

etbâ‘ (A.): Bir kimseye tâbi olanlar, ona uyanlar 27a-19.

etfâl (A. çoğ.): Çocuklar 100a-14.

etfâl-i meşâyih: Şeyhlerin çocukları 100a-14.

eţibbâ (A. çoğ.): Doktorlar, tabipler 63a-14.

eţime (A. çoğ.): Yemekler 103a-16.

eţvâr (A. çoğ.): Tavırlar 66b-14.

evâ‘il (A. çoğ.): İlk zamanlar, başlangıç dönemleri 70a-7.

evâsıt (A. çoğ.): Arabî ayların onu ile yirmisi arasındaki günlere verilen isim 52b-8.

evbâş (A.): Ayak takımı, serseriler, külhanbeyleri 80b-6.

eviddâ (A. çoğ.): Dostlar, ahabplar 24a-17.

evkâf (A. çoğ.): Vakıflar 31a-4.

evkât (A. çoğ.): Vakitler 23a-1; 63a-13.

evkât-ı hamse: Beş vakit 63a-13.

evkât-ı selâse: Üç vakit 41a-1.

evlâ (A.): Daha uygun, daha iyi, daha layık 17a-15.

evlâd (A.): Birinin soyundan gelen kimseler, sülale 41a-19.

evlâd-ı ‘alî: Yüce kimseler 41a-19.

evlâd-ı ‘izâm: Ulu, seçkin kimseler 41a-20.

evliyâ (A.çoğ.): Allah’ın sevgilisi olan, hâli, davranışları, çok üstün vasıfları ve gösterdiği kerâmetler sebebi ile bu husus halk tarafından da kabul edilmiş bulunan seçkin ve has kul (kullar), ermiş (ermişler) [Kelime dilimizde tekil anlamda da kullanılır.] 133a-3.

evliyâ‘-i ‘izâm: Ulu ve yüce evliyâlar 23a-15.

evşâf (A. çoğ.): Nitelikler, vasıflar 46a-19.

evşâf-ı cemîle: Güzel vasıflar 46a-19.

evtād (A.): Allah tarafından âlemi manen idare etmekle görevlendirilmiş ve kendilerine olaylara hükmetme izni verilmiş olan velilerin belli bir mertebede olanlarına verilen isim 107b-5.

evzâ‘ (A. çoğ.): Durumlar, duruşlar, haller 27b-2.

eyādī (A. çoğ.): Eller 9b-18.

eyādī-i şürūr : Kötülüklerin elleri 9b-18.

eyitmek : Söylemek 32a-6; 32b-4; 41a-10; 43a-16; 46b-5; 117b-13.

eylūk : İyilik 37a-21.

eyü : İyi 107b-12.

eyvān (F.): Köşk, kasır 13b-5.

eyvān-ı kemāl : Olgunluk köşkü 13b-12.

eyyām (A.): Günler 35b-10; 61a-1.

ezā (A.): Eziyet, cefa, sıkıntı verme 82a-12.

ezdād (A. çoğ.): Zıtlar, birbirine zıt olan şeyler 107b-18.

eẓher (A.): Çok beyaz ve parlak 73b-20.

ezel (A.): Başlangıcı olmayan geçmiş zaman, başlangıcı tasavvur edilemeyen zaman 133b-11.

eẓraf (A.): Çok zarif 120a-5.

- F -

fāhıre (A.): Şaşırtıcı, gösterişli 119a-20.

fāhr (A.): Övünme, iftihar 109b-10.

fā‘ide (A.): Eski kitaplarda sırası gelmişken hatırlatılan, faydalanılacak malumat ve fıkralara verilen isim. [O kısma başlık olarak yalnızca Fā‘ide yazılır.] 40b-20.

fākıd (A.): Yokluk, bulunmama 77b-2.

fākıh (A.): Fıkıh âlimi 46a-17.

fākır (A.): Fakirlik, yoksulluk 108b-18.

fāriğ (A.): Vazgeçmiş, terk etmiş, el çekmiş 37a-17; 110b-19.

fāriğ ol- : Vazgeçmek, el çekmek 37a-17; 110b-19.

fāris (A.): Usta, mahir, hünerli 13b-5.

fāris-i meydan-ı firāset : Yiğitlik meydanının ustası 13b-5.

farz (A.): Şart ve gerekli olan şey 133a-3.

farzan (F.): Diyelim ki, farz edelim ki 38a-21.

fāsık (A.): Günahkâr kimse 34b-9.

fāsıd (A.): Kötü; ara bozucu 60b-21; 120b-16.

faşih (A.): Güzel, ahenkli, açık ve anlaşılır şekilde düzgün ve yanlışsız söylenen söz 39b-13; 46a-17.

faşihü'l-lisân : Düzgün söz söyleyen 46a-17

faşl (A): 1. Çözme, halletme, hükme varma 44b-3. 2. Bölüm, kısım 16a-15; 132b-19.

faşl-ı âşir : Onuncu bölüm 35a-4.

faşl-ı evvel : Birinci bölüm 16a-15.

faşl-ı hādī 'aşer : On birinci bölüm 35b-8.

faşl-ı hāmīs : Beşinci bölüm 21a-4.

faşl-ı rābi' 'aşer : On dördüncü bölüm 37b-16.

faşl-ı sābi' : Yedinci bölüm 21b-16.

faşl-ı sādīs : Altıncı bölüm 21b-3.

faşl-ı sāliš 'aşer : On üçüncü bölüm 37b-7.

faşl-ı sāmīn : Sekizinci bölüm 31b-8.

faşl-ı sānī : İkinci bölüm 19a-6.

faşl-ı sānī 'aşer : On ikinci bölüm 35b-16.

faşl-ı tāsī' : Dokuzuncu bölüm 34a-1, 2.

fāyit (A.): Kaybolan 31a-18.

fāyit ol- : Kaybolmak 31a-18.

fāzıl (A.): Ahlakı, ilmi ve sahip olduğu meziyetler bakımından üstün kimse, fazilet sahibi 129a-15.

fażl (A.): Alicenaplık ve cömertlik, iyilik, lütuf 37b-10.

fe-emmā (A.): Kaldı ki, fakat, gelince 25b-3; 65b-2.

feh̄m (A.): Anlama, anlayış 31a-6.

feh̄m olun - : Anlaşılmaq.

feh̄vāsınca (A. feh̄vā "anlam, mānā"): Gereğince, ... sözü gereğince 68b-1.

felāh (A.): Kurtuluş, selamet 42b-10.

felek (A.): Gökyüzü, sema 50a-20.

fenā-fi-llah (A.): Kulun benliğinin Allah'ın varlığında yok olması durumu 122a-18.

fenar (Yun.): Fener, aydınlatma aracı 72a-21.

fer' (A.): Dal, budak 135a-12.

ferāğāt (A.): Hakkından isteyerek vazgeçme 60a-1; 116a-3.

ferāğāt it - : Hakkından vazgeçmek 60a-1; 116a-3.

ferah (A.) Hoşa giden bir halden duyulan zevk, gönül açıklığı, sevinç, sevinme 103b-16.

ferah (F.): İç açan aydınlık 50b-18.

ferah-fezā (A. ferah ve F. fezā): Ferah arttıran 53b-21.

ferāmūş (F.): Unutma, hatırdan çıkarma 26a-3; 43a-15.

ferāmūş it - : Unutmak 26a-3; 43a-15.

ferāyız (A. çoğ.): İslam hukukunda mirastan ve mirasın vârislere intikal ve taksiminden bahseden ilim 39b-13.

fercām (F.): Son, akıbet 60a-2.

ferd (A.): 1. Eşi olmayan, eşsiz kimse, tek 46b-6. 2. Şahıs, kişi, kimse 113a-9.

ferd-i bilā-sānī: Bir benzeri olmayan kimse 113a-9.

ferhunde (F.): Uğurlu, kutlu 62b-2.

ferhunde-fāl (A. fāl ile): Talihli, kutlu ve uğurlu olan 62b-2.

ferīd (A.): Eşsiz, tek, eşi olmayan 70a-11; 125a-8.

ferīd-i zamāne: Zamanında eşi bulunmayan kimse 70a-11; 125a-8.

ferih (A.): Neşeli, sevinçli 125b-5.

ferişte (F.): Melek 121a-7.

ferkadān (A.): Yolcuların yönlerini tayin ettikleri, Küçükayı burcundaki parlak iki yıldız 6b-8.

ferş (A.): Yere döşenen şey 26a-21.

ferzāne (F.): Bilgin, âlim 12b-2.

ferzend (F.): Oğul, erkek çocuk 44a-14.

ferzīn (F.): Satrançta vezir 12b-1.

fesād (A.): Kötülük 22a-2.

fesād-ı kalb: Kalbin kötülüğü 22a-2.

feşāhat (A.): İfadede kelimelerden her birinin ve bu kelimelerden meydana gelen cümlelerin lafız, mana, ahenk ve kurallara uygunluk bakımından yerinde, düzgün ve doğru olması durumu 13b-13.

fesh (A.): İptal etme 76b-15.

fesh it - : İptal etmek 76b-15.

fetvā (A.): Bir mesele hakkında şeriatın hükmünü anlamak için sorulan soruya müftü tarafından muhatap zikredilmeden verilen cevap, sorunun şer'î cevabı 49a-12.

fetvā vir - : Şer'iate uygun olan cevabı bildirmek 49a-12

fevāyid (A. çoğ.): Faydalar, menfaatler, kârlar 126a-18.

fevt (A.): Ölüm 29b-17.

fevt ol - : Ölmek 29b-17.

feyyāz (A.): Feyiz, bereket ve bolluk veren Allah 24a-19, 20.

fezā (A.): Gök, gökyüzü 50b-9.

fezā'il (A.): Faziletler 47b-6.

fıkh (A.): İslamiyet'in içtimaî, medenî, hukukî, siyasî bütün amelî hükümlerini şer'î delilleriyle birlikte açıklayan ilim 69b-20.

fırak (A. çoğ.): Fırkalar, bölükler 11a-9.

fırka (A.): İnsan topluluğu, cemaat 107a-20.

fısk (A.): Hak yoldan çıkıp her türlü günahı işlemeyi huy hâline getirme, sefahate dalma, fenalık, ahlaksızlık 120b-16.

fî (A.) Arapça kelimelerin başına gelen ve bunlara “-de, içinde” anlamı katan ek 133a-21.

fî cemi'î'l-cihât : Hususların bütününde 133a-21.

fidâ (A.): Bir şey uğrunda değerli bir şeyden vazgeçme, uğruna verme 36a-1.

fidâ it - : Bir şeyi diğer bir şey uğruna vermek 36a-1.

figân (F.): İstirapla bağırma, haykırma, feryat 108b-8.

fî'1 (A.): Olup gerçekleşmiş iş, yapılp gerçekleşmiş hareket veya davranış 8b-6.

fî'1-i hâtar : Tehlikeli iş 8b-6.

fî'l-hakîka (A.): Gerçekten, hakikatte, doğrusu 17b-15, 16; 56b-17.

fî'l-hâl (A.): O anda, hemen şimdi 52a-1; 65b-1.

fî'l-vâkı' (A.): Gerçekten, hakikaten 78a-13.

fî-nefsi'l-emr (A.): Hakikatte, gerçekten 31a-3.

firāk (A.): Ayrılık, hicran 43b-14.

firār (A.): Kaçma, kaçış 64b-3.

firār it - : Kaçmak 64b-13.

firāset (A.): Yiğitlik, mertlik 13b-5.

firāş (A.): Yatak, döşek, yatılmak üzere yere serilen yaygı 17b-14.

firāş it - : Yatak etmek 17b-14.

firāvān (F.): Çok, aşırı, bol 43b-8.

fırkat (A.): Ayrılık 108b-6.

fuḫahā (A. çoğ.): Fıkıh âlimleri 31a-5.

fuḫarā (A.çoğ.): 1. Fakirler, yoksullar 133b-4; 133b-8. 2. Fakr hali üzere olan dervişler 128a-5; 128a-13.

fuluri (İtal.): İlk olarak Floransa'da basılan, sonradan Avrupa'da ve Osmanlı ülkesinde kullanılan, üzeri zambak çiçekli altın para 104a-11; 104a-12; 89b-18.

Furḫān (A.): Hakkı batıldan ayırt etmesi sebebiyle Kur'an-ı Kerim'e verilen isim 119b-8.

fuşûl (A. çoğ.): Fasıllar, bölümler, kısımlar 50b-8.

fuḫalā (A. çoğ.): İlim, ahlak ve meziyetçe üstün, faziletli kimseler 43b-20.

fuḫulluk : Haddini bilmeme 57a-19.

füc'eten (A.): Birdenbire, ansızın 104b-19.

fünûn (A. çoğ.): Fenler, ilim kolları 46a-18.

fürûğ (F.): Nur, ışık, ziya 77a-20.

fürûht (F.): Satma, satış 46b-10.

fürûht eyle - : Satmak 46b-10.

fütür (A.): Keder, ümitsizlik 15a-15.

füyûzât (A. çoğ.): Feyizler, bağışlar, ihsanlar; ruha huzur verici mübarek ve uğurlu tesirler 106a-12.

- G -

ğabrâ (A.): Yer, yeryüzü, arz 3b-11.

ğâfil (A.): Hak'tan habersiz, gaflet içinde bulunan 27a-1.

ğâfil ol - : Gaflet içinde olmak 27a-1.

ğafire (A.): Kaplayan, örten 59b-21.

ğaflet (A.): Çevresinde olanları fark edememe, açık gerçeği görememe 71a-20.

ğâhî (A.): Ara sıra, bazen, bazı defa 48b-21.

ğâ'ib (A.): Göz önünde olmayan 18b-12.

ğâ'ib ol - : Göz önünde olmamak 18b-12.

galebe (A.): Üstün gelme, bastırma 44b-14.

galebe it - : Bastırmak 44b-14.

gam (A.): Kaygı, tasa, keder, iç darlığı 135a-13.

gamz (A.): Söz taşıma, başkasına karşı kıskırtma, laf yetiştirip gammazlama 68a-3.

gamz it - : Söz taşımak, gammazlamak 68a-3.

ganî (A.): 1. Sahip olduğu şeyle yetinen, fazlasını istemeyen, gözü tok kimse 86a-20.

2. Hiçbir şeye ve hiç kimseye muhtaç olmayan, kullarının bütün ihtiyaçlarını karşılayan mutlak zengin (Allah'ın güzel isimlerindendir.) 133b-8.

ğaraž (A.): Birine karşı beslenen kötü niyet, gizli düşmanlık, hınc, kin 90a-15.

ğâret (A.): Yağma, çalıp alma, talan 80b-6.

ğâret it - : Yağmalamak, yağma etmek 80b-6.

ğarîb (A.): Kolay anlaşılamayan, gizli tarafları bulunan, sırlı 84a-2.

ğarîbe (A.): Evvelce görülmemiş tuhaf, şaşılacak şey 43b-21.

ğarķ (A.): Bir şeyle aşırı derecede dolmuş olma, bir şeye batmış boğulmuş halde bulunma 108b-3; 135a-2.

ğarķ it - : Birine bir şeyi bol bol vermek, -e boğmak, ... ile doldurmak 135a-

2.

ğars (A.): Ağaç dikme 125a-1.

ğars it- : Ağaç dikmek 125a-1.

ğāşīb (A.): Bir şeyi sahibinin izni olmadan zorla ele geçiren, gasp eden kimse 49b-20.

ğāşy (A.): Çok etkili ve zevk verici bir şey karşısında kendinden geçecek duruma gelme 53a-18.

ğāşy ol- : Çok zevk alıp kendinden geçmek 53a-18.

ğayb (A.): Göz önünde olmayan, gözle görülemeyen, gizli olan şey, hâl ve keyfiyet; gözle görülmeyen manevî âlem, gaip âlemi 109b-21; 135a-10.

ğaybet (A.): Meydanda bulunmama, görünmeme 92a-5.

ğāyet (A.): 1. Nihayet, uç, son 72b-14. 2. Çok, pek çok 120b-20.

ğayrı (A.): 1. Artık 133b-13. 2. Başka 25a-18; 41a-18. 3. Başkası 44a-9.

ğayrihim (A.): Onlardan başkası 103b-3.

ğazā (A.): İslam dini uğruna yapılan savaş, cihat 35b-9.

ğazab (A.): Aşırı hiddet, kızgınlık 58b-3.

ğazab-nāk (A. ğazab ve F. nāk eki): Öfkeli, kızgın 96b-17.

gedā (F.): Dilenci, yoksul, fakir 69b-10.

geh (F.): Zaman, vakit 27a-10.

genc (F.): Hazine 19b-2.

ger : Eger 75b-14.

gerd (F.): Toz, toprak 122a-20.

gerdiş (F.): Dönüş, dönme 133b-14.

gerdūn (F.): 1. Dünya 15b-14. 2. Dönen, devreden 107a-14.

geşt (F.): Gezme 74b-1.

geşt ü gūzār : Gezip tozma 74b-1.

gevher (F.): Mücevher, elmas, inci 50a-17.

gevher-niṣār (A. niṣār): Gevher saçan 132a-4.

ğilmān (A.): Cennette hizmet eden delikanlılar 33a-19.

ğmā (A.): Zenginlik 74b-19.

ğırās (A.): Köke aşılana taze dal; fidan 17a-1.

ğırīv (F.): Bağırma, bağırışma, feryat 42a-18.

ğırbet (A.): Bir kimsenin arkasından aleyhinde bulunma 120b-15.

gile (F.): Şikayet 12a-10.

girdār-kirdār (F.): “İş, amel, fiil; davranış, gidiş, tarz, üslup” anlamlarına gelen bu kelime ayrıca sonuna geldiği kelimelere “... davranışlı, ... gidişli” anlamı katarak Farsça usulü ile birleşik sıfatlar yapar 75b-20.

giriḫār (F.): Tutulmuş, yakalanmış, tutkun, müptela 28a-9.

girü : Yine 119a-3.

girye (F.): Ağlama, ağlayış 104a-7.

giyāh (F.): Bitki, taze ot 18a-4.

gizleyin : Gizlice, gizli olarak 39a-15.

gökçek : Güzel 39b-1.

götürü : Hepsi, bütün 76a-6; 101a-6; 120a-1.

ğubār (A.): Toz, ince toprak 51b-1; 135a-13.

ğubār-ı ğam : Gam, keder tozu 135a-13.

ğufrān (A.): Affetme, yarlığama, merhamet etme 52a-4.

ğulām (A.): Bende, köle 109a-15.

ğulüvv (A.): İleri gitme, taşkınlık, aşırılık; saldırma, hücum, ayaklanma 59b-12; 115b-17.

ğulüvv it - : Saldırmak, ayaklanmak, hücum etmek 59b-12.

ğulüvv-i ‘ām : Genel ayaklanma, halk ayaklanması 115b-17.

ğurbet (A.): Memleketinden uzak olma, vatanından ayrı yaşama halinin verdiği duygu, gariplik, yabancılık; asıl vatan olan ruhlar âlemine göre bu dünya ve bu dünyada bulunma durumu 15b-14.

ğurūs (A.): Ağaçlar 31a-7.

ğuşša (A.): Gam, keder, hüzn, tasa 36b-9.

gūş (F.): Kulak 109b-6.

gūşe (F.): Köşe, bucak 118a-12.

gūşe-i çeşm : Gözucu 118a-12.

gūşvār (F.): Küpe 51a-3.

gūyā (F.): Söyleyici, söyleyen 28a-17.

gūyā it - : Söylemek 28a-17.

gūyiyā (F.): Güyâ, sanki 47a-11.

ğuyūb (A. çoğ.): Gayplar, gizli olan şeyler 96b-2.

güher (F.): Gevher 50b-3.

güher-i tâbdār : Parlak mücevher 50b-3.

gülşen (F.): Gül bahçesi, gülistan 51a-19.

gülşen-i ‘uşşāk : Âşıkların gül bahçesi 128a-16.

gülşen-i şer‘ : Şeriatın gül bahçesi 51a-19.

güm (F.): Kayıp, yitik 11a-9.

gümān (F.): Zan, şüphe 51a-21; 114b-5.

gümāşte (F.): Vezir, vekil 3b-4; 8b-1.

gürisne (A.): Aç 33b-8.

gürisne (F.): Aç 44a-14.

gürisne (F.): Aç, fakir 95a-2; 116a-13.

gürüh (F.): Topluluk, cemaat, bölük 107b-14.

güyegü : Damat 74b-12.

güyegü : Güvey, damat 99b-5.

güzār (F.): Geçme, geçiş 18a-1.

güzār it - : Geçmek 18a-1.

güzerān (F.): Geçme, geçiş 17a-10.

güzerān it - : Geçmek 17a-10.

- H -

hāb (F.): Uyku 44b-15; 64a-1; 71a-20; 117a-2.

hāb-ı gāflet : Gaflet uykusu 71a-20.

habbe (A.): En ufak şey, zerre 47b-1; 116a-12.

Ḥabībullāh (A.): Allah'ın sevgilisi Hz. Muhammed 43b-13.

habīrān (A.): Âlimler 75b-20.

habīs (A.): Kötü, soysuz, alçak 60b-21.

habs (A.): Dışarı çıkmasına izin vermemek üzere bir yere kapatma 25b-18

habs-i medīde : Çok uzun süren hapis 25b-18.

hac (A.): İslam dininde şer'an zengin sayılan her Müslüman'ın ömründe bir defa kurban bayramı günlerinde belli usullere göre Kâbe'yi ziyaret etmesi şeklindeki farz ibadet. 25b-3; 133b-3.

hacc-ı 'ani'l-ğayr : Başkası için hac 25b-3.

hacc-ı 'ani'l-meyyit : Ölü için hac 25b-3.

hacc-ı şerīf : Mübarek hac 133b-3.

hacāt (A. çoğ.): Hacetler, ihtiyaçlar, muhtaç olunan şeyler 69a-13.

hāce (F.): Hoca 85a-17.

hacer (A.): Taş 67a-6.

hacet (A.): Allah'tan gerçekleştirilmesi istenen dilek; gerek duyulan, muhtaç olunan şey 28b-10.

hacīl (A.): Utancından kimsenin yüzüne bakamayacak duruma düşmüş olan, küçük düşüp utanmış, mahcup olmuş (kimse) 67b-13.

hadd (A.): Derece, mertebe 126a-13.

hadd-i bulūğ : Ergenlik çağı 132a-15.

ḥadd-i zātında (A.): Aslında, esasen 30a-4.

ḥadd-i yaḳīn : Herhangi bir delile bağlı olmaksızın sadece iman kuvvetiyle aşîkar olarak görme 2a-3.

ḥadeş (A.): Abdestin, guslün yenilenmesini gerektiren hal 30a-4.

ḥadem (A. çoğ.): Hizmet edenler 27a-19; 42b-9.

ḥademe (A. çoğ.): Hadem125b-17.

hādī (A.): Doğru yolu gösteren, hidayet eden kimse 107b-3.

ḥadīş (A.): Peygamberimizin kutsal sözü 18a-15.

ḥadīş-i kudsī : Mânāsı Allah tarafından vahyedilen, ifadesi Hz. Muhammed'e ait olan hadis 18a-15.

ḥāffin (A. çoğ.): 1. Çıplak ayaklılar 106a-4. 2. Arşın çevresinde arş u *âlâyı* tavaf eden melekler 106a-4.

ḥafī (A.): Gizli 73b-11.

ḥafr (A.): Kazma 38a-12.

ḥafr it- : Kazmak 38a-12.

Hāk (A.): Allah 135a-13; 15b-8.

ḥāk (F.): Toprak 17a-6; 46b-19; 65b-7; 135a-5.

ḥāk-i beden : Vücut toprağı 135a-5.

ḥāk-i tîre : Kara toprak 65b-7.

ḥaḳāyık (A. çoğ.): Hakikatler, gerçekler 73b-13.

ḥākīm (A.): Hükmeden, buyruğunu yürüten, hâkimiyet kurmuş olan 31a-20; 61a-2.

ḥākīmü'l-ḥimâr : Eşegin hâkimi 61a-2.

ḥākīmü'l-vaḳt : Zamanın hâkimi 31a-20.

ḥaḳīr (A.): Değersiz, itibarsız 35a-3.

ḥaḳḳā (A.): Gerçekten, doğrusu 62a-10.

Ḥaḳḳ-ı yaḳīn : Kulun Hak'ta fani olup Hakk'ı müşahade ettiği mertebe 133b-20.

ḥāk-sâr (F.): Hakir 53a-12.

ḥāk-tîre : Kara toprak, mezar, sin 56a-12.

ḥāl (F.): Vücuttaki küçük esmer benek, ben 51a-10.

ḥalâş (A.): Kurtulma, kurtuluş 22a-11.

ḥalâş ol- : Kurtulmak 22a-11.

ḥālât (A. çoğ.): Hâller 43a-15.

ḥalef (A.): Sonradan gelen ve birinin yerine geçen kimse 109a-7.

ḥālet (A.): Hal, nitelik, keyfiyet 26a-11.

ḥālet-i nez' : Can çekişme hâli 26a-11.

hâletlenmek (A.): Celallenmek 91a-5.

halevât (A.): Boşluklar, halvetler 88b-14.

hâlık (A.): Yaratıcı, yaratıcı 126b-15.

hâlık-ı kevn ü mekân : Kâinatın yaratıcısı 126b-15.

hâlî (A.): Boş, تنها 19a-18; 22b-3; 70a-4.

hâlî kal- : O şey orada mevcut olmamak, o şeysiz olmak 19a-18.

hâlî ol- : Boş olmak 70a-4.

halife (A.): Hz. Muhammed'den sonra onun vekili olarak din ve dünya işlerinde bütün Müslümanların önderi, aynı zamanda devletin reisi olan kişi 53a-14.

halife-i rûy-ı zemîn : Bütün yeryüzüne hâkim olan İslam halifesi 53a-14.

hâlık (A.): Helâk olacak durumda bulunan, helak olan, fani 119b-21; 127b-15.

hâliş (A.): Saf 65b-7.

hâliyâ (A.): Şimdiki halde, şimdi 78b-18.

hallâl (A.): Halleden, çare bulan, çözen kimse 13b-8.

hallâl-i müşkilât-ı âlem : Dünyanın halledilmesi zor meselelerini çözen 13b-8.

halk (A.): Aynı yerde bulunan kimseler 34b-4.

halk (A.): Yaratma, yokken var etme 22b-4.

halk it- : Yaratmak 22b-4.

halvet (A.): İçinde hiç kimsenin bulunmadığı تنها ve kapalı yer 44a-18; 49a-3.

hâme (F.): Kalem 14b-21.

hâmîde (A.): Övülmeye layık, methedilecek sıfatlara sahip olan 46a-18.

hamîm (A.): Çok sıcak su 6b-4.

hamîs (A.): Perşembe 22b-1.

hamse (A.): Beş 63a-13.

hân (F.): Sofra, yemek sinisi 2a-1.

hande (F.): Gülme, gülüş 104a-15.

hânedân (F.): Bulunduğu yerde herkesçe misafîrperver olarak bilinen, asil ve cömert kimse 114b-16.

hânedân-ı ilm ü fazl : İlim ve iyilik insanı 114b-16, 17.

hânkâh (A.): Bir tarikatın diğer tekkelerinin kendisine bağlı bulunduğu merkez durumundaki tekkesi 133a-10.

harbe (A.): Kısa mızrak, süngü 71a-21.

harc (A.): Bir iş için harcanan para, masraf 104a-12.

hâricî (A.): Dışa ait, dıştan 83a-11

harîdâr (F.): Alıcı 65a-19.

ḥarīr (A.): İpek 119a-21.

ḥāris (A.): Koruyucu 13b-5.

ḥāris-i eyvān-ı ‘adālet: Adalet köşkünün koruyucusu 13b-5.

ḥāş (A.): Bir şeye veya bir kimseye ayrılmış olan, herkese ait olmayan, hususi, özel 133a-2; 102b-11.

ḥasāret (A. çoğ.): Hasarlar, zarar ve ziyanlar 44b-10.

ḥasbeten (A.): Maddî ve manevî bir karşılık beklemeden 130a-20.

ḥasbeten lillāh: Yalnız Allah rızası için, maddî ve manevî hiçbir menfaat gözetmeksizin 130a-20.

ḥased (A.): Başkasında olan bir nimeti çekememe, kendisine faydası olmadığı halde kıskançlık sebebiyle karşısındakinin sahip olduğu nimetten mahrum kalmasını isteme 78b-8.

ḥasen (A.): Güzel 109a-9; 133b-9.

ḥāşıl (A.): Olan, meydana çıkan 18b-14; 123a-3; Netice 124a-17.

ḥāşıl it-: Peydâ etmek, elde etmek, edinmek 18b-14.

ḥāşıl-ı kelām: Sözün kıyası 124a-17.

ḥāşıl ol-: Meydana gelmek, ortaya çıkmak 36b-17.

ḥāşılı (A.): Sonuç olarak, sözün kıyası 13b-18.

ḥasīb (A.): Soyu temiz, muhterem 63b-8.

ḥāsīdīn (A. çoğ.): Kıskanç kişiler 96b-19.

ḥaşīn (A.): Sağlam, kuvvetli, müstahkem yer 117b-11.

ḥasīs (A.): Kıymetsiz, adi, bayağı 62b-16.

ḥasīse (A.): Kötü ve fena huy 87b-16.

ḥaşm (A.): Düşman 90a-16.

ḥaşr (A.): Sınırlı ve dar bir yer içine alma 126b-17.

ḥāşş (A.): Seçkin sınıf veya topluluk 42b-1.

ḥāşş u ‘āmm: Seçkin kimseler ve halk, herkes 42b-1; 133a-2.

ḥāşşeten (A.): Bilhassa, hususi olarak, özellikle 109a-3.

ḥasūd (A.): Çok kıskanç, haset eden 68a-3.

ḥāşāk (F.): Çöp, süprüntü 7a-5.

ḥaşem (A.): Bir kimsenin yanında bulunan adamları 42b-10.

ḥaşr (A.): Ölülerin diriltip bir araya toplandığı zaman, kıyamet 51a-9; 109a-13.

ḥātem (A.): Yüzük 47b-10.

ḥāṭıf (A.): Göz kamaştıran 111b-8.

ḥāṭır (A.): 1. Zihin, hafıza 44a-1. 2. İrâdesi olmadan kulun kalbine doğan manevî hitap 111b-4.

hātīf (A.): Sesi işitilip de kendisi görülmeyen kimse, seslenici, çağırıcı 46b-21.

hātīf-i ğaybī: Görünmeyen seslenici 46b-21.

ḥaṭīyye (A.): Hata 27a-15.

ḥatm (A.): Bitiren, sona erdiren 49a-14.

ḥatm it - : Kur'ân-ı Kerim'i başından sonuna kadar ezberden veya yüzünden okumak 49a-14.

ḥatt (A.): Arap alfabesiyle güzel yazı yazma sanatı ve bu şekilde yazılmış yazı 39b-14.

ḥavāş (A. çoğ.): Bir toplumda okumuş yazmış olanlar sınıfı, seçkin sınıf, ileri gelenler 81b-11.

ḥavf (A.): Korku; kulun amellerinin ve ibâadetlerinin Hak katında makbul olup olmama endişesinden doğan Allah'ın sevgisini kaybetme korkusu, Hakk'ın azameti karşısında kendi halinden hayâ etme ve çekinme durumu 18b-10.

ḥavf it - : Korkmak 18b-10.

ḥāviye (A.): Issız, تنها yer 131a-21.

ḥavl (A.): Etraf, çevre 106a-4.

ḥavl-i 'arş : Göğün en yüksek katının çevresi 106a-4.

ḥavze (A.): Şehir merkezi, nahiye, bir şeyin sınırının içi 9a-13.

ḥayā (A.): Ar, namus, edep 56a-7.

ḥayālāt (A. çoğ.): Hayaller, tasarlanan ve zihinde canlandırılan şeyler 106b-8.

ḥayāt (A.): Canlı olma, dirilik 35a-4.

ḥayāt-ı şühedā : Şehitlerin hayatı 35a-4.

ḥayf (A.): Eyvah, yazık 92a-18.

ḥayfa (A. ḥayf ve F. ā): Yazık 94b-15.

ḥāyil - ḥā'il (A.): Bir şeyin önünü kapayan, engel 77b-10.

ḥayli (F.): Çokça, epey, oldukça fazla 96b-17.

ḥayr (A.): (Arapça usulü ile yapılmış isim tamlamalarının birinci ögesi olarak) Çok, en hayırlı 24b-10; 129b-8. Her durumda ve şartta herkesin katında iyi ve makbul olan hâl ve iş 47a-1.

ḥayrū'l-ḥalef : Birinin maddî ve manevî mirasına sahip çıkan, onu devam ettiren kimse, hayırlı evlat 129b-8.

ḥayrū'l-kulüb : Kalplerin en hayırlısı 24b-10.

hayret (A.): Bir durum veya bir şey karşısında ne yapacağını, ne hüküm vereceğini bilememe, şaşırma, şaşırıp kalma, şaşkınlık 67a-1.

ḥayy (A.): Diri, canlı, hayat sahibi (kimse) 108a-18.

ḥayyiz (A.): Mekân, saha 25a-13; 36b-10.

ḥayyiz-i ḳabūl: Kabul sahası 36b-10.

ḥazar (A.): Barış, sulh 61b-18.

ḥazāyin (A. çoğ.): Hazineler 15b-6.

ḥazer (A.): Sakınma, çekinme 52a-17.

ḥazer eyle - : Çekinmek, sakınmak 52a-17.

ḥazīn (A.): Hüzünlü, kederli, mahzun 117a-1.

ḥazīz (A.): En aşağı en alçak yer 3b-11.

ḥazīz-i ḡabrā : Yeryüzünün en aşağı yeri 3b-11.

ḥazret (A.): Şahıs veya kutsal sayılan varlık isimlerinin başına getirilip Farsça isim tamlaması şeklinde kullanılır ve saygı ifade eder: Ḥazret-i Allah, Hazret-i Peygamber 135a-17.

hecin (A.): Çok hızlı giden, susuzluğa çok dayanıklı binek devesi 54b-12.

hecin-süvār (F. süvār): Hecin devesi binicisi 54b-13.

hedāyā (A. çoğ.): Hediyeler, armağanlar 18a-17.

hedm (A.): Yıkma, tahrip etme 31a-11; 46b-16.

hedm it - : Yıkma 31a-11.

heft (F.): Yedi 50b-2.

heft iḳlīm : Yedi iklim, yedi bölge 50b-2.

helāk (A.): Ölme, mahvolma, yok olma 58b-4; 116a-11.

helāk it - : Mahvetmek, yok etmek 116a-11.

hemānā (F.): Güya, sanki 21b-20.

hemān-dem (F.): Derhal, o anda, çabucak, hemen 58b-3; 117a-7.

hem-ḡünān (F.): Böylece 84a-8.

hemīn (F.): “Yerine göre, ancak 95a-15. Her zaman 131b-3.

hemīşe (F.): Daima, her zaman 51b-9.

hem-nişīn (F.): Beraber oturup kalkan, teklifsiz arkadaş 41b-21; 44a-6.

hem-rāh (F.): Yol arkadaş, yoldaş 100b-3.

hem-reng (F.): Aynı nitelikte olan 25b-19.

hem-sāye (F.): Komşu 25b-16.

hemvāre (F.): Daima, her zaman, devamlı olarak 2a-10.

hem-zebān (F.): Aynı dili konuşan kimse 87b-15.

her-ḡend (F.): Her ne zaman 92b-5.

hergiz (F.): Asla, hiçbir şekilde, hiçbir vakit 34b-15; 43a-15; 125b-19.

hevā (A.): Aşk, sevgi 123b-9; 39b-6.

heyhāt (A.): Elden gitmiş bir şeye karşı duyulan hasret, üzüntü ve esefi bildirir, ne yazık 22b-18.

hezār (F.): Pek çok 26a-17. Bin 64a-7.

hıfz (A.): Koruma, muhafaza 82b-10.

hınzır (A.): Domuz 124b-12.

hırāmān (F.): Salına salına, naz ile, eda ile yürüyen 32b-4; 119a-21.

hırāmān it - : Salına salına yürümek 32b-4.

hışāl (A.): İnsanın yaradılışındaki huyu, tabiatı, mizacı, güzel huylar 15b-4; 46a-18.

hışāl-i hāmīde : Övülmeye layık olan güzel huylar 46a-18.

hışm (14. yüzyıldan beri Türkiye Türkçesi'nde kullanılan kelimenin kökü belli değildir.): Aynı soydan gelen veya evlenme yoluyla aralarında yakınlık bulunanlardan her biri 103a-6.

hışn (A.): Kale 117b-11.

hışn-ı haşm : Sağlam kale 117b-11.

hışm (F.): Öfke, kızgınlık, gazap 58b-4.

Hızır (özel i.)(A.): Ab-ı hayat içtiği için ölümsüzlüğe erdiğine, bereketi temsil ettiğine ve kul sıkıştığında imdadına yetiştiğine inanılan, bir görüşe göre peygamber, bir görüşe göre veli olan zat 109b-8.

Hızır-veş : Hızır gibi 109b-8.

hicāb (A.): Perde, engel 35b-18; 88a-19.

Hicāz : Arabistan'da Mekke-i Mükerrreme ile Medine-i Münevvere'nin bulunduğu mıntika 133b-16.

hicr (A.): Ayrılık 108b-9.

hicret (A.): Bir yerden başka bir yere göç etme 40a-16.

hicret-i şānīye : İkinci kez hicret 40a-16.

hidāyet (A.): 1. Doğru yolu gösterme 81b-9. 2. Doğru yol, hak yolu, Müslümanlık 130b-4.

hiddet (A.): Öfke, kızgınlık 116a-7.

hiffet (A.): Hafiflik 105b-6.

hikāyet (A.): Hikāye 98a-18.

hikmet (A.): Allah'ın her şeyi yerli yerince yaratma, her şeyi layık olduğu yere koyma sırrı, âlemin insanlar tarafından anlaşılamayan gizli amacı; Allah'ın kulun kalbine eşyanın hakikati hakkında koyduğu, akılla elde edilemeyen kalbî ilim 133a-14; 15b-10. Hak ve hakikate uygun kısa ve manalı söz 50b-3.

hikmet-āmīz : Hikmetli 133a-14.

hilāf (A.): Aykırı, ters 59b-14.

hilāfet (A.): Tarikatlarda bir şeyhten izin almak suretiyle şeyhlik görev ve sorumluluğunu üstlenme işi 129a-2

ḥil'at (A.): Kürklü veya işlemeli kıymetli kaftan 119a-20.

ḥil'at-ı fāḥire : Çok kıymetli kaftan 130b-13, 14.

ḥill (A.): Helal, şeriatça yapılmasına izin verilmiş 29b-4.

ḥilm (A.): Yumuşak huyluluk 47a-13.

ḥimār (A.): Eşek 61a-2.

himem (A. çoğ.): Yardımlar, ihsanlar 124a-8.

himmet (A.): Yardım, ihsan 99a-19.

ḥin (A.): An, zaman, vakit 18a-16; 24b-20; 34a-4; 100b-12.

hirās (F.): Korku, korkma, ürkme 81a-10.

hirās-āsūde (F.): Korkudan uzak 81a-10.

ḥiṣ (F.): Akraba, soy sop 43a-20.

ḥizān (F.): Kalkan 66b-8.

ḥod (F.): Kendi 68b-19.

ḥor (F.): Değersiz, bayağı 35a-3.

-ḥor (F.): Sonuna geldiği kelimelere “yiyen, içen” anlamı katarak Farsça usulüyle birleşik sıfatlar yapar 19a-1.

ḥoz (F.): (Kelimenin aslı “ḥod” olmakla beraber metinde ḥoz şeklinde yazılmıştır.) -de, dahi 28a-20; 82b-4; 101a-1.

Ḥudā (F.): Allah 2a-4; 135a-2.

Ḥudā-yı bī-ḥūn : Varlığı sebep gerektirmeyen Yaratıcı 2a-4.

ḥullān (A.): Sadık dostlar 4a-16.

hūṣ (F.): Akıl 109b-6.

ḥuṣūl (A.): Hasıl olma, vücuda gelme 126b-20.

ḥuṣūmet (A.): Hasımlık, düşmanlık 44a-17.

ḥuṣūn (A. çoğ.): Kaleler 61a-16.

ḥuṣūṣā (A.): Özellikle 95b-17.

ḥubūb (A. çoğ.): Habbeler, tahıl taneleri 111b-14.

ḥubūr (A.): Aşırı sevinç, sürur 122b-16.

ḥūb-rū (F.): Güzel yüzlü 70b-11.

ḥuccāc (A. çoğ.): Hacılar 60b-9; 88a-18.

ḥuceste (F.): Uğurlu, hayırlı 13b-6.

ḥuceste (F.): Uğurlu, hayırlı 74a-5.

ḥuceste-şifāt : Vasfı güzel, hayırlı 13b-6.

ḥuddām (A. çoğ.): Hizmet edenler, hizmetçiler 47a-17.

ḥuḍū' (A.): Alçak gönüllülük, tevazu 120a-2.

ḥufyeten (F.): Gizlice, gizliden 97a-14.

ḥulefā (A. çoğ.): Halifeler 74a-9.

ḥullān (A. çoğ.): Sadık dostlar 4a-16.

ḥullān-ı ḥānedān-ı ‘aṭā: Bağış, ihsan hanedanının dostları 4a-16.

ḥulle (A.): Cennette giyilecek elbise 33a-18.

ḥulūş (A.): Halis ve saf olma, kalp temizliği 118b-8.

ḥums (A.): Beşte bir 93b-21.

ḥūn-ābe (F.): Kanlı göz yaşı 57b-2.

ḥurrem (F.): Sevinçli, şen 43b-8.

ḥūrşīd (F.): Güneş 109b-4.

ḥurūf (A. çoğ.): Harfler 51a-11.

ḥuṭūr (A.): Hatıra gelme 81a-11.

ḥuẓẓār (A.): Bir yerde hazır bulunan, orada mevcut olan kimseler 78b-3.

ḥüccet (A.): Delil 36a-14; 50a-17.

ḥücerāt (A. çoğ.): Hücreler, odacıklar; sürü konulan yerler 78a-9.

Hüdā (F.): Allah 50b-6.

ḥükemā (A. çoğ.): Hâkimler, filozoflar, ilim adamları 59b-6.

ḥükkām (A. çoğ.): Hâkimler 13a-7.

ḥükḡm (A.): Hâkimiyet 109a-11.

ḥümām (A.): Bir işe iyice sarılıp o işi başarmak için çaba gösteren, himmeti çok, gayretli kimse 50a-16.

ḥürmet (A.): Şer'an haram olma, menedilmiş olma durumu 29b-5.

ḥüsn (A.): Güzel, iyi 39b-14; 109a-8.

ḥüsn-i ḥāl: İyi hal, yaşayışında kötü bir hal bulunmama 53a-9.

ḥüsn-i ḥaṭṭ: Güzel yazı yazma sanatı, hat sanatı 39b-14.

- I -

ıḡmāẓ (A.): Göz yumma, görmezlikten gelme 12b-4.

ılḡar : Hücūm 79b-6.

ılḡun (Kökü bulunamamıştır): İki çeneklilerin ılḡıngiller familyasından, çiçekleri açık eflatun renkli ve sapsız, yaprakları pul biçiminde, kumlu nehir yataklarında, çorak yerlerde tabiî olarak yetişen veya bahçelerde süs bitkisi olarak yetiştirilen, çeşitli türleri bulunan çalı veya ufak ağaç halindeki bitki 19a-11.

ırgāt (Yun.): Toprak işlerinde ve yapılarda en basit ve ağır işleri yapan işçi, amele, rençber 78a-15.

ıslāh (A.): İyi duruma koyma, düzeltme, iyileştirme 22a-2.

ıslāh it - : Düzeltmek 95b-14.

ıslāh-ı fesād-ı kalb : Kalbin kötülüğünün iyileştirilmesi 22a-2.

ıssı : Sıcak 46a-7.

ıstıfā (A.): Seçilmişlik, seçkinlik 4a-17.

ıstılahāt (A. çoğ.): Terimler 102a-7.

ışā (A.): Akşamla yatsı arasındaki zaman 118a-17.

ışk (A.): Aşk 107b-6.

ıtk (A.): Köle veya cariye āzat etme, birini kölelikten çıkarma 22a-13.

ıttılā (A.): Bilme, öğrenme, haberdar olma 101b-20.

ıyāl (A.): Aile reisinin geçimini sağlamak zorunda olduğu kimseler, çoluk çocuk 44a-12.

ıyd (A.): Bayram 105a-8; 132b-21.

ızırārī (A.): Mecburî 98a-3.

- İ -

ibārāt (A.çoğ.): İbareler 14b-21.

ibkā (A.): Bulunduğu hal üzere, olduğu gibi ve yerinde bırakma, dokunmama 31b-4.

ibkā it - : Yerinde bırakmak, değiştirmemek 31b-4.

iblāğ (A.): Bir şeyi istenen yere veya kimseye ulaştırma, erişirme 36a-4.

iblāğ it - : Bir şeyi istenen yere ulaştırmak 36a-4.

ibn (A.): Oğul 47-4.

ibrām (A.): Bıktırınca kadar üstüne düşme, can sıkacak şekilde ısrar etme 55a-3.

ibrīk (A.): Su kabı 97a-20.

ibtidā (A.): Başlama 39a-19.

ibtidā it - : Başlamak 39a-19.

ibtihāc (A.): Sevinme, içi açılma, ferah 60b-9; 125b-12.

icāz (A.): Sözü kısa ve özlü söyleme 98a-18.

icāzet (A.): İzin, müsaade, ruhsat 20a-14.

icāzet buyur - : İzin buyurmak (izin vermek) 20a-10.

icāzet vir - : İzin vermek 20a-14.

iclāl (A.): Büyüklük, ululuk, azamet, kudret 13b-8.

iclāl-i kemālāt : Manevî hasletlerin azameti, büyüklüğü 13b-8.

iclās (A.): Oturtma 20b-17.

iclās it - : Oturtmak 20b-17.

icmāl (A.): Kısaltma, özetleme 98a-18.

ictihād (A.): Müçtehit vasfını kazanmış bir İslam âliminin Kur'an ve sünnette bulunmayan veya açıkça belirtilmeyen şer'î bir meseleyi, Kur'an ve sünnetin ruhuna aykırı olmamak şartıyla halletmek veya hükme bağlamak hususunda gösterdiği üstün gayret ve çalışma, bu çalışma sonunda verilen hüküm 50b-4.

idbār (A.): Talihsizlik, bahtsızlık 11b-3.

idrārāt (A. çoğ.): Gelirler 56b-14.

idügi : Olduğu 102a-3; 122b-15; 127b-21.

ifāde (A.): Zihinde tasarlanan bir şeyi söz veya yazı ile anlatma, söyleme, bildirme 15a-21.

ifāde-i aşhāb-ı imān : İman sahiplerinin bildirmesi, anlatması 15a-21.

ifāza (A.): Feyizlendirme 15a-21.

ifhām (A.): Anlatma, bildirme 15a-3.

ifrāz (A.): Bir bütünden bir parça ayırma; bir parçanın ayrılması 61b-11.

ifrāz it - : Ayırmak, bölmek 61b-11.

ifşā (A.): Açığa vurma 38b-14.

ifşā it - : Açığa vurmak 38b-14.

iftikār (A.): İhtiyacı olduğunu ortaya koyma 70b-4.

igzāb (A.): Çok kızdırma, gazaba getirme 90a-15.

ihlās (A.): Kulun bütün amel, ibadet ve davranışlarının şirk ve riyadan uzak olarak sadece Allah için olması 118b-5.

ihrāk (A.): Yakma 23a-11.

ihrāk it - : Yakmak 23a-11.

ihşā (A.): Yalnız bir sanat ve ilimle uğraşıp onda geniş bilgi elde etme 126b-20.

ihşān (A.): Bağışlama, bağışta bulunma; lütuf, kerem 109a-8; 135a-5; 133b-8.

ihşās (A.): Duyma, hissetme 20b-5.

ihşās it - : Duymak, hissetmek 20b-5, 6; 22a-21.

ihtilāf (A.): Farklı olma, ayrılık 40b-7.

ihtilāf-ı erba'a : Dört farklı görüş 40b-7.

ihtilāt (A.): Karşılaşıp görüşme, görüşüp temas etme 100a-9.

ihtirām (A.): Saygı, hürmet 42b-1.

ihtirāz (A.): Çekinme, kaçınma, sakınma 67a-19; 115b-17.

ihdiyār (A.): Seçme, tercih etme 70a-18; 120a-14.

ihdiyār it - : Seçmek 70a-18; 120a-14.

iẖtiyārī (A.): Mecburî olmayan, insanın kendi irade ve isteğine bırakılmış olan 98a-2.

iẖvān (A. çoğ.): 1. Candan dostlar, samimi arkadaşlar 109a-14. 2. Aynı tarıkata mensup olanlar 126b-11.

iẖyā (A.): 1. Yeniden canlılık kazandırma, canlandırma 107b-16. 2. Geceyi ibadetle geçirme 109b-2.

i‘ḵāb (A.): Azap, eza 119a-4.

‘iḵāl (A.): Ayak bağı, bağ, köstek 107a-16.

iḵāmet (A.): Kâmet 39b-21.

iḵāmet it - : Namaza kalkılması için “kad kâmeti’s-salâ” diyerek ezan okumak 39b-21.

iḵān (A.): Sağlam bilme, şüphe götürmeyecek şekilde yakinen bilme 50b-20. Bildirmek, açıklamak 98a-17.

iḵbāl (A.): Talih ve baht açıklığı, saadet 15b-6.

iḵdām (A.): Bir şeyi elde etmek için sebatla ve gayretle çalışma, sürekli çaba göstermek 60a-3.

iḵmāl (A.): Eksikliklerini tamamlayıp tam hâle getirme, tamamlama 126a-19.

iḵrām (A.): Hürmet, şefkat ve sevgi ifadesi olarak gönül hoşluğu için bir şeyler verme, sunma, takdim etme; bağış, ihsan, kerem 2b-2; 35a-1; 133a-3.

iḵrār (A.): Tarıkata intisap etme, bir şeyhe bağlanma, biat etme 98b-3.

iḵtibās (A.): Alıp faydalanma 78b-18.

iḵtibās it - : Alıp faydalanmak 78b-18.

iḵtidā (A.): Birini örnek alıp ona uyma, tâbi olma 37a-1; 105b-1.

iḵtidā it - : Birini örnek alıp ona uymak 37a-11.

iḵtidār (A.): Kuvvet, güç 105b-2.

iḵtisāb (A.): Kazanma, edinme 120a-12.

iḵtizā (A.): Gerekme 65a-8.

iḵtizā it - : Gerekmek 65a-8.

‘ilāc (A.): Bir hastalığı, bir yarayı iyi etmek üzere içilmek, herhangi bir yolla vücuda verilmek veya dışarıdan sürülmek suretiyle kullanılan maddelere verilen isim,em100b-21.

‘ilāc-pezīr (A. ‘ilāc ve F. pezīr): İlaç kabul eden, çaresi bulunabilen 100b-21.

‘ilāc-pezīr : İlaç kabul eden, çaresi bulunabilen 100b-21.

i‘lām (A.): Bildirme, anlatma 24b-12, 31b-15.

i‘lām eyle - : Bildirmek, anlatmak 31b-15.

i‘lām it - : Bildirmek, anlatmak 24b-12.

ilenmek : Beddua etmek, kötü söylemek 22a-8.

ilhāh (A.): Can sıkacak tarzda ısrar etme 55a-3.

ilkā (A.): 1. Atma; bırakma 24a-6. 2. İlham etme, kalbe yerleştirme 101a-11.

ilkā cyle - : Atmak, bırakmak 24a-6.

‘**ilm** (A.): Bilgi, biliş, bilme, ilim, hüner 135a-5; 133b-13.

‘*ilme’l-yakīn* : Bir şeyi kesin ve şüphesiz bir şekilde bilme, delilleriyle sağlam ve kesin olarak bilme 114a-1.

‘*ilm-i ledūn* : İlahî sırlara ait ilim 75b-14.

ilticā (A.): Sığınma, himayesi altına girmeyi isteme 86b-14.

iltiyām (A.): (Yara) Kapanma, iyileşme 114a-9.

iltizāz (A.): Tat alma, lezzet bulma 111b-8.

‘**imāme** (A.): Sarık 66a-5.

imdi : Şimdi 17a-4; 71a-1.

imtinān (A.): İyiliği başa kakma 74b-9; 48a-3.

imtişāl (A.): 1. Emre göre hareket etme 18a-18. 2. Uyma 79a-9.

imtişāl it - : Uymak 79a-9.

imtişālen (A.): Uyarak 73a-17; 15a-6.

inābet (A.): Günahlardan ve her şeyden yüz çevirip Hakk’a dönme 78a-16.

‘**inād** (A.): Dedikinden vazgeçmeme, ayak direme, direnme 46b-16.

‘**ināden** (A.): İnat olsun diye, inat ederek 46b-16.

in‘ām (A.): Lütuf, ihsan 2b-9; 119a-3.

‘**inān** (A.): Dizgin 123b-1; 6a-8.

ināret (A.): Aydınlanmak, parlamak 77b-18.

‘**ināyāt** (A. çoğ.): Lütuflar, ihsanlar, iyilikler 2b-8.

‘**ināyet** (A.): Lütuf, ihsan, iyilik 45a-14.

inbā (A.): Haber verme, bildirme 102a-6.

inbisāt (A.): İçi açılıp ferahlama, iç açılması, inşirah 98a-7.

inkıyād (A.): Boyun eğme, baş eğme, itaat etme 18a-18.

inkıyād it - : İtaat etmek 18a-18.

ins (A.): İnsan 50b-18; 133b-14.

inşā‘allah (A.): Eğer Allah isterse, Allah nasip ederse anlamında dilek sözü 70b-19.

inşād (A.): Bilgi vermek, söylemek 81b-2.

intihā (A.): Son 87b-17.

intihā-pezīr (F. pezīr): Son bulucu 87b-17.

intikāl (A.): 1. Göçme, ölme 49a-15; 104b-19. 2. Götürme 104b-20.

intizār (A.): Bekleme, bekleyiş 121a-11.

inzāl (A.): İndirme, indirilme 95a-16.

inzāl it - : İndirmek; Allah'ın emir ve tekliflerini peygamberleri vasıtasıyla kullarına bildirmek 95a-16.

irād (A.): Söyleme 17b-1; 114b-18.

irād it - : Söylemek 17b-1; 114b-18, 19.

i'rāz (A.): Yüz çevirme, kaçınma 59b-21.

i'rāz eyle - : Yüz çevirmek, kaçınmak 59b-21.

irci'ī (A.): “Ey mutmain olan nefis! Razi olmuş ve kendisinden razı olunmuş bir halde Rabb'ine dön” ayetinin ilk kelimesi olup çeşitli kullanışlarda “ölüm” anlamına da gelir 108a-11.

'irfān (A.): Bilme, anlama, anlayış, biliş 50a-18.

irgür - : Ulaştırmak, eriştirmek 76a-20; 123a-19.

irış - : Belli bir yere varmak, ulaşmak 76b-10.

irsāl (A.): Gönderme, yollama 37b-1; 132b-17.

irsāl it - : Göndermek, yollamak 76a-15.

irsāl ol - : Gönderilmek 37b-1.

irşād (A.): Doğru yolu gösterme; Manen aydınlatma, gafletten uyandırma 65b-7.

irtesi : Öbür gün, daha öbür gün 99a-20.

irtihāl (A.): Dünyadan ahirete göçme, ölme 73a-9.

irtihāl eyle - : Ölmek 73a-9.

irtikā' (A.): Daha yüksek bir seviyeye çıkma, yükselme 9a-16.

irtikāb (A.): Rüşvet alma 56b-5.

irtikāb it - : Rüşvet almak 56b-5.

işābet (A.): (Yapılan iş) Tam yerinde olma 122a-6.

işābet it - : Doğru ve yerinde iş görmüş olmak 122a-6.

ışāl (A.): Ulaştırma 92a-6.

İslāmbol : Eskiden İstanbul yerine kullanılan bir tabir idi. Ulema takımı yakın zamana kadar zarfların üzerine İstanbul yerine İslāmbol yazarlardı. 133a-5.

ism (A.): Varlıkları birbirinden ayırmaya, tek tek veya cins cins karşılamaya yarayan kelime, ad 135a-8.

ism-i celāl : Cenāb-ı Hakk'ın, uluhiyete ait sıfatlarının hepsini kendinde toplamış olan en yüce adı olarak bilinen, zatına delalet eden, ululuğunu ve kudretini gösteren en büyük ismi olan “Allah” kelimesi 135a-8.

ism-i şerīf : Mübarek isim 48a-7.

isnād (A.): Bir düşünceyi, bir sözü bir kimse veya sebebe yükleme, ona bağlama, haksız yere yakıştırma, iftira 17b-1; 46a-1.

isnād it - : Bir sözü bir şeye veya bir kimseye dayandırmak, ona bağlamak, atfetmek 17b-1.

işneyn (A.): Pazartesi günü 22a-19.

issi : Sahip, malik 62b-14.

istī' āb (A.): İçine alma 118b-18.

istī' cāb (A.): Şaşma, hayrette kalma 38a-15.

istī' cāb olun - : Şaşırmak 38a-15.

istid' ā (A.): Rica ve talep etme 114a-20.

istid' ā eyle - : Rica ve talep etmek 114a-20.

istī' dād (A.): Herhangi bir şeye karşı doğuştan gelen yetenek, kabiliyet 95a-15.

istifsār (A.): Sorma 18b-8; 25a-4.

istifsār it - : Sormak 18b-8; 43b-4.

istigfār (A.): Allah'tan günahlarının bağışlanmasını isteme 105b-19.

istignā (A.): Bir şeye karşı nazlı davranma 105a-1.

istigrāb (A.): Garip bulma, şaşma, hayret 38a-14.

istigrāb olun - : Garip bulmak 38a-14, 15.

istigrāk (A.): Allah'tan başka her şeyden ilgisini keserek vecde dalma hâli, kendinden geçip dünyayı unutma 64b-4.

istiḥāre (A.): Bir işin hayırlı olup olmayacağını görülecek rüyadan çıkarmak amacıyla abdest alıp dua okuyarak uykuya yatma 60a-5.

istiḥlāṣ (A.): Kurtarma, kurtarıma 61b-15.

istiḥlāṣ it - : Kurtarmak, kurtarılmak 61b-15.

istiḥsān (A.): Beğenme, güzel bulma 50b-19.

istiḥkāk (A.): Liyakat kazanma, layık olma 129a-8.

istikbāl (A.): Karşılama 133a-9.

istikbāl it - : Karşılamak 133a-9.

istikrāh (A.): İğrenme, tiksınme 34b-10.

istikrāh it - : Tiksinmek, iğrenmek 34b-10.

istilā' (A.): Bir yeri kuvvet kullanarak ele geçirme 63b-18.

istimā' (A.): Dinleme, işitme 17a-18; 47a-6; 120a-17.

istimā' it - : İşitmek 17a-18; 18a-11; 20b-6; 47a-6.

istimdād (A.): Yardım isteme 22a-7.

istimdād it - : Yardım istemek 22a-7.

istīnās (A.): Yakınlaşma 18b-14.

istiskā (A.): Su isteme; yağmur duasına çıkma 66b-3.

istiṣhād (A.): Şahit gösterme, şahit tutma 128a-4.

istī'ṭāf (A.): Yardım, merhamet ve şefkat dileme 95b-16.

iş'ār (A.): Bildirme 128a-12.

işbu : Bu işaret sıfatının yazıda kullanılan eski bir şekli, işte bu 64a-1; 135a-14; 106b-20; 127b-14; 128b-13.

işlemek : Yapmak 32a-5; 129b-3.

işrāk (A.): Güneşin doğuşundan, ufukla bir veya iki mızrak boyu yükselmesine kadar geçen zaman 124b-3.

iştibāh (A.): Şüphe etme, şüphelenme 74b-8.

iştihār (A.): Ünü yayılma, nam kazanma 114a-20.

iştihār bul - : Ünü yayılmak, nam kazanmak 114a-20.

iştīyāk (A.): Büyük arzu duyma, özleme, özleyiş 43b-13.

i'tā (A.): Verme 18a-17.

i'tā it - : Vermek 18a-17.

'itāb (A.): Azarlama, paylama 81b-20.

'itāb it - : Azarlamak 81b-20.

i'tibār (A.): Değer verme, kendine değer verilme; şeref 133a-8.

i'tikād (A.): İnanç 109b-12.

i'timād (A.): Güvenme, emniyet etme 125b-9.

i'tizār (A.): Özür dileme 90a-11.

i'tizār it - : Özür dilemek 90a-11.

itmām (A.): Bitirme, tamamlama 133b-6 103b-19.

itmām ol - : Tamamlamak 133b-6.

iṭmīnān (A.): Emin olma, emniyet; iç huzuru, gönül rahatlığı 15a-21; 51a-15; 112a-3.

ittifāk (A.): 1. Tesadüf 54b-11; 58a-1; 70b-2. 2. Fikir birliğine varma, anlaşmaya varma 70a-20. 3. O zaman, o sırada 34a-3. 4. Yine 39b-18.

ittifāk eyle - : Fikir birliğine varmak 70a-20.

ittihād (A.): 1. Aynı düşünce etrafında toplanma 128a-3. 2. Bir olma, birleşme 128a-11.

ittihāz (A.): Kabul etme, öyle sayma 30b-3.

ittihāz it - : Öyle saymak, kabul etmek 30b-3.

ittişāl (A.): Kavuşma, ulaşma 77a-3.

'ivāz (A.): Bedel, karşılık, karşılık olarak verilen şey 17a-15; 84b-10.

'ivāz vır - : Karşılık olarak vermek 17a-15.

izā'et (A.): Aydınlatma, ışık verme 11a-13.

izāle (A.): Giderme, yok etme, ortadan kaldırma 19b-3.

izāle eyle - : Yok etmek, ortadan kaldırmak 19b-3; 31a-4, 5.

izām (A.): Büyükler, ulular, seçkin kimseler 19a-4; 23a-15.

izʿān (A.): Anlayış, kavrayış, feraset 51a-19.

ʿ**izār** (A.): Yanak 51a-10.

iʿzāz (A.): Ağırlama, saygı gösterme 62a-21; 64a-7.

izdiyād (A.): Artma, çoğalma 74b-20.

izhār (A.): Açığa vurma, meydana çıkarma 38b-17.

izhār it - : Açığa vurmak, meydana çıkarmak 38b-17.

izlāl (A.): Alçaltma, küçük görme, tahkir etme 80b-20.

izlāl it - : Küçük görmek, tahkir etmek 80b-20.

izn (A.): Bir şeyi yapmak için verilen serbestlik, müsaade 135a-1.

izn-i şerīf: Kutsal izin 135a-1.

ʿ**izz** (A.): Kıymet, yücelik 58a-21.

ʿ**izzet** (A.): Yücelik, şeref 133a-10.

- K -

ḵabāʿil (A. çoğ.): Kabileler 64a-7.

ḵabīḥ (A.): Çirkin; kötü 28a-5.

ḵabīl (A.): Bu türlü, bu çeşit, bu cins, bunun gibi 71b-14.

ḵābil (A.): Mümkün 124a-16.

ḵābil-i taʿbīr: Tabiri mümkün 124a-16.

ḵabz (A.): Bir kimsenin ruhunu teslim alma 63a-18.

ḵabz ol - : (Azrail) Bir kimsenin ruhunu teslim almak 63a-18.

ḵaçan : Ne vakit, ne zaman ki 19a-8; 21b-13; 23b-17; 40a-2; 116a-11; 121b-7.

ḵadem (A.): Ayak 43b-3.

ḵadh (A.): Ayıbını söyleyerek çekiştirme, yerme 99a-11.

ḵāḍī (A.): İslam hukuku ile yönetilen devletlerde halk arasında çıkan anlaşmazlıkları, her türlü davayı halletmek üzere devlet tarafından tayin edilen memur 73a-7.

ḵāḍīyeʿ-l-ḥacāt : “Herkesin dileğini yerine getiren” anlamında Allah için kullanılır 66b-4.

ḵāḍīyeʿ-l-kuzāt : Kadıların kadısı, en büyük kadı, kadıların başı (Şeyhülislam veya kazasker makamında bulunanlara verilen unvandır.) 73a-7; 52a-9.

ḵadr (A.): Değer, kıymet; itibar, şeref 133b-9; 5b-11.

ḵādūs (A.): Cam şişe 115a-21.

kāfir (A.): Allah'ın varlığına ve birliğine, Hz. Muhammed'in peygamberliğine ve Allah'tan getirdiklerine inanmayan yahut bunlardan birini inkar eden kimse 95a-18.

kāğız (F.): Kâğıt 55a-13.

ķā'iden (A.): Oturarak 105b-2.

ķā'il (A.): Söyleyen, diyen, bir sözü nakleden 112b-1.

ķalil (A.): Çok olmayan, az 97a-5; 133a-6.

ķalil ü kesir : Az çok 101a-2, 3.

ķallāş (F.): Kalleş, sözünde durmaz, iki yüzlü, döneke, hilekar 80b-6.

kām (F.): Arzu, meram, maksat 73a-8.

kām al- : Umduğıuna ve istediğıine erişmek 73a-8.

ķamer (A.): Ay 50a-20.

kāmil (A.): Noksansız, tam, bütün 109a-6; 133b-21.

kāmil ol- : Tam olmak, tamamlamak 133b-21.

ķamu : Bütün, hep 50a-21; 131a-2.

kān (F.): 1. Maden yatağı, maden ocağı; bir şeyin çok bol bulunduğı kimse 56a-7.

2. Bir şeyin menbaı, kaynağı 54a-10.

ķanādīl (A. çoğ.): Kandiller 35a-10; 72a-20.

ķanādīl-i taht-ı 'arş : Göğün en üst katının kandilleri 35a-10.

ķanda : Nerede 71a-8.

ķangı : Hangi 34a-13; 45a-15.

ķanı : Hani 92a-9.

ķapu : Makam, huzur; belli bir maksatla belli bir şey elde etmek için başvuru, bağlanılan yer 135a-11.

ķarındaş : Kardeş 57a-7.

ķarīb (A.): Yakın 98b-2.

ķarīn (A.): Yakın 42a-1.

ķarīn ol- : Yakın olmak 42a-1.

ķarş - : El çırpma 42b-20.

ķarye (A.): Köy 123a-5.

ķasāyid (A. çoğ.): Kasideler 125a-8.

ķasem (A.): Yemin, ant 41b-10.

ķāşır (A.): Kısa 112b-20.

kāşib (A.): Kazanan, geçimini sağlamak için çalışan kimse 67a-14.

ķaşīde (A.): Beyit sayısı 15'ten az olmayan, belli bir maksatla ve bilhassa birini veya bir şeyi övmek için aruz vezniyle yazılmış, bütün beyitlerinin ikinci mısrası ilk beyitle kafiyeli manzume 48a-9; 133b-5.

kaşr (A.): Sözü öz ve kısa bir şekilde söyleme 50b-5.

kaşşāb-hāne (A.): Et kesilip satılan yer 30a-13, 14.

kaşşār (A.): Temizleyici, bez ağartıcı 49b-11.

kāşif (A.): Gizli bir şeyi bilinir duruma getiren 75a-10.

katʿ (A.): Kesme, devam etmeyecek şekilde bitirme, son verme 113a-20.

katʿ it - : Kesmek, son vermek 113a-20.

katʿ ā (A.): Asla, hiçbir zaman 56a-7.

katı : Çok, çok fazla, gayet 30a-3.

katl (A.): Öldürme 35a-4; 63b-18.

katl olun - : Öldürülmek 35a-4; 36a-1.

katrān (A.): Koyu, yapışkan, rengi kahverengi ile siyah arasında değişen, keskin is kokulu, suda erimeyen madde 27b-18.

katre (A.): Damla; su damlası 133b-2; 135a-2; 133b-2.

kaviyy (A.): Güçlü, sağlam 2a-16.

kaviyyü-ʿl-cism : Vücudu kuvvetli 2a-16, 17.

kavl (A.): Sözleşme 70b-1. Söz 17b-1.

kavl eyle - : Sözleşmek 70b-1.

kavm (A.): Aynı soydan gelen, dil töre ve kültürleri ortak olan insan topluluğu, budun 17a-17.

kāyid (A.): Lider, serasker, kumandan 19a-1.

kāyim (A.): Devam eden 76b-20.

kāyim ol - : Devam etmek 76b-20.

kāyimen (A.): Ayakta, dik durumda 105b-1; 118a-7, 17, 19; 132a-6.

kazā (A.): Zamanında kılınmayan namazın ve tutulmayan orucun şeriatın gerektirdiği kurallara uygun olarak sonradan kılınması ve tutulması 41a-8.

kazā-yı hācet : Abdest bozma 65a-8.

kāzib (A.): Yalancı 68b-11.

kažiyye (A.): İleri sürülen iddia, dava, mesele, husus 48a-6.

kebāʿir (A. çoğ.): Hakkında açık hüküm bulunan büyük günahlar 120a-18.

kebīr (A.): Büyük, ulu 95a-11.

kec (F.): Eğri, çarpık 12a-16; 51a-19.

kec-izʿ ān : Anlayışı bozuk 51a-19.

kedd (A.): Çalışıp çabalama, uğraşma 125a-13.

kedd-i yed : El emeği 125a-13.

kehf (A.): Mağara 19b-15

kehfüʿs-Sūdān : Zenciler mağarası 19b-15.

keḥḥālbaşı (A. keḥḥāl): Osmanlı sarayındaki göz hekimlerinin başı 100b-11.

kejdüm (F.): Akrep 6b-15.

kelām (A.): 1. Tek kelime veya kelimelerden meydana gelmiş söz, ifade 133a-14; 126a-9; 47a-1. 2. Allah'ın varlığı, birliği, peygamberlik ve ahiret gibi iman esaslarından bahseden, bu esasları aklî ve naklî delillerle İslam inançlarına uygun olarak ispat etmeyi amaç edinen ilim 69b-20.

kelām-ı ma‘rifet-engīz: Ma‘rifet saçan söz 133a-14.

kelām-ı ḥayr-ı encām: Sonu hayırlı olan söz 47a-1.

kelb (A.): Köpek 114a-9.

kelici: Söz, laf 55b-19.

kem (F.): Kötü, fena 86b-16.

kemā-kān (A.): Eskisi gibi, eskiden olduğu gibi 72a-15.

kemāl (A.): Bir şeyin tam ve noksansız dereceye erişmiş olması durumu, olgunluk, mükemmellik, tamlık 9a-15; 13b-12; 133a-8.

kemāl-i irtikā: Ululuk, yücelik, yükseklikte ziyadelik 9a-15, 16.

kemāl-i zevk: Zevkin tam ve noksansız olması 133a-8.

kemālāt (A.çoğ.): Sahip olunan manevî hasletler, olgunluklar 13b-8.

kemlük (F. kem “kötü”): Kötülük 68a-8.

kemterin (F.): Çok âciz, pek hakir, en küçük 109a-15.

kemūn (A.): Pusu 64b-2.

kenz (A.): Hazine, define 19b-6.

kerāhiyyet (A.): Şeri ıstılah olarak bir halin, bir hareketin sarîh ve kati şekilde değil, delalet suretiyle men olunması 21a-5.

kerāmet (A.): Bir ermişin Allah'ın kendisine yakın kullarına lûtfettiği olağanüstü şeyler yapma gücü ile ortaya koyduğu, akıl sınırlarını aşan tabiat üstü iş 133a-12; 45b-18; 126b-3; Çok isabetli söz, ermişcesine söylenen söz 96b-11.

kerb (A.): Üzüntü, tasa 8b-5.

kerb-i dūhūr: Keder zamanları 8b-5.

kerem (A.): Ruh asaletinin gereği olan cömertlik, alicenaplık 46b-6.

kerih (A.): Çirkin 21a-16.

kerih gör - : Çirkin bulmak 21a-16.

kerim (A.): Cömert 69b-8; Ulu, büyük, şerefli, aziz 119b-8.

kerrār (A.): Savaşta düşman üzerine döne döne defalarca saldıran kimse 56b-2.

ke's (A.): Kadeh 18b-10.

ke's-i muḥabbet: Sevgi kadehi 18b-10.

kes (F.): Kimse, kişi 47a-7.

keşir (A.): Bol, çok 35a-2.

keşret (A.): Çokluk, bolluk 92b-14.

keşf (A.): Bilinmeyen bir şeyi anlama, öğrenme 119a-5.

keşf-i rāz : Bir sırrı öğrenme 119a-5.

ketb (A.): Yazmak işi, yazma 132b-16.

ketb olun - : Yazılmak 132b-16.

kethüdā (F.): Büyük devlet adamlarının, zenginlerin işlerini gören kimse, kahya 93b-7.

ketm (A.): Saklama, gizli tutma, göstermeme 58b-21.

ketm it - : Saklamak, gizli tutmak 58b-21.

kevākib (A. çoğ.): Yıldızlar 50b-10.

kevn (A.): Varlık, mevcudiyet 50b-12; 126b-15.

keyd (A.): Hile, oyun, desise 82-14.

kezālik (A.): Bu da öyle, yine öyle 30a-18.

kıbel (A.): Taraf 41b-8.

kıblī (A.): Güneye ait, güneyle ilgili 66b-2.

kılā' (A. çoğ.): Kaleler, surlar 128b-4.

kırā'at (A.): Okuma 39a-16.

kırā'at it - : Okumak 39a-16.

kıran : Öldürücü, toptan yok edici salgın hastalık veya olay 108b-17.

kırba (A.): Sakaların su taşıdığı, altı geniş, ağzı dar deriden kap, meşin su tulumu 54b-19.

kışsa (A.): Kısa hikâye, ibretli hikâye 38a-14.

kışlamak : Kış mevsimini belli bir yerde geçirmek 79b-2; 128b-7.

kıtāl (A.): Savaş, cenk 61a-18.

kıyām (A.): Ayakta durma; namazın ayakta kılınan kısmı 104b-16.

kībār (A.): Büyük, ulu ve seçkin kimseler 59a-20.

kifāf (A.): Yaşamaya yetecek kadar rızık 93a-8.

kiler (F.): Erzak ve yiyecekleri saklamaya mahsus oda 46b-2.

kim : Ki, bağlama edatı 135a-1; 131a-1.

kimesne : Kimse 58b-1; 103b-1.

kimyā (Yun. > A.): Kişinin adı madenler mesabesinde olan nefis-i emmaresini tasfiye ederek altın mesabesindeki güzel ahlak ve kemale dönüştürme yolu; Bakır kurşun vb. adı madenleri iksir denilen maddeyi ilave ederek gümüş ve altına dönüştürme ilmi; Yüksek özellikler taşıyan ve az bulunan şey 118a-10, 12.

kimyā-yı sa'ādet : Saadet iksiri, insanı manevî kemal ve mutluluğa erİştirme ilmi 17a-6.

kināye (A.): Üstü kapalı söz 13b-16.

kirām (A.): Soyu temiz, soylu kimseler, şerefli ve ulu kimseler 19b-3; 79a-12.

kisrā (A.): Sasaniler sūlalesinden gelen eski İran hükümdarlarına verilen isim. 40a-17.

kisve (A.): Elbise, kılık kıyafet 61b-14.

kitābet (A.): Bir şeyi düzgün ve kurallara uygun şekilde kaleme alma 131b-17.

kitmān (A.): Sır saklama 120b-10.

ko- : Geçmek, bırakmak 135a-14; 133b-13.

kon - : 1. Yolculuk sırasında bir yerde konaklamak, geceyi geçirmek 55a-12.
2. Yerleşmek 69b-4.

koruk : Olgunlaşmamış ekşi ve ham üzüm 50a-13.

koş - : Yanına katmak, arkadaş olarak vermek 54b-7.

köçek (F.): Sefil 94a-11.

köhne (F.): Eski 109b-5.

kubūr (A. çoğ.): Kabirler, mezarlar 3b-21; 15b-1; 21a-9; 114b-8.

kubūr-ı evliyā : Evliya mezarları 114b-8.

kubūr-ı müslimīn : Müslümanların mezarları 15b-1.

kuçmak : Kucaklamak, sarmak 99b-12.

kuds (A.): Mukaddes ve mübarek olma, kutsallık, mübareklik 89a-11.

kulūb (A. çoğ.): Kalpler, gönüller 24b-7; 33a-1.

kumanya (İtal.): Yolculuk için hazırlanan azık, yolculukta yenecek yiyecek 68a-17.

kurā (A. çoğ.): Köyler 44b-14.

kurb (A.): Yakınlık, yakın 32a-11; 113b-1.

kurra (A.): Kur'an-ı Kerim'i usulüne uygun şekilde okuyan hafızlar 52b-12.

kurş (A.): Yuvarlak, yassı nesne 2a-1.

kurşak : Kuşlarda ve bazı hayvanlarda yemek borusunda şişkin bir kısım olarak bulunan ilk sindirim torbası 35a-9.

kūşe (F.): Köşe 24a-6; 45b-2.

kūşe-be-kūşe : Her taraf, her yer 57a-9, 10.

kuṭb (A.): Manevî mertebelerin en yüksekinde bulunan kimse; zahir ve batın âlemlerinin idarecisi 106b-10; 133b-14.

kuṭb-ı akṭāb : Allah'ın kendisine tasarruf kudreti vermiş olduğu veli 106b-10.

kuṭbiyet (A.): Manevî mertebelerin en yüksekİ, kutup olan kimsenin makamı, kutupluk 79a-7.

kuṭṭā' (A. çoğ.): Yol kesenler 64b-15

kuṭṭā'-i ṭarīk : Yol kesiciler, haydutlar 64b-15.

kūy (F.): Mahalle, semt 72b-1.

kuẓāt (A.çoğ.): Kadılar 73a-8.

kūbrā (A.): Çok büyük 31b-1.

küçürek : Daha küçük, küçükçe 64a-14.

kūdūret (A.): Tasa, gam, kaygı 122a-20.

küffār (A. çoğ.): Kafirler 29a-20.

küfr (A.): İslam inanç esaslarına aykırı söz 101b-4.

kūhl (A.): Sürme; göz ilacı 51b-1.

kūlah (F.): Askerler ve her tabakadan halk tarafından asırlar boyunca giyilmiş olan, genellikle tepesi sivri, dikişsiz, tek parça keçeden baş giyeceği 84b-10.

kūlfet (A.): Sıkıntı, zahmet, meşakkat, yorgunluk 82b-9.

kūllī (A.): Bütün, hep 81a-16.

kūllī (A.): Bütüne ait, bütünle ilgili, bütünü kapsayan 63a-1.

kūmūn (A.): 1. Gizlenme 107a-6. 2. Gizlilik içinde olan, saklı 86b-16.

kūrās (A.): Defter 90a-2.

kūstāḥ-āne (F.): Haddini bilmez, saygısız birine yakışır tarzda 71a-13.

kūṣūfāt (A. çoğ.): Keşifler 78a-4.

kütüb (A. çoğ.): Kitaplar 17b-19; 128a-19.

kütüb-i mu'tebere-i taṣavvuf : Tasavvufun üstün ve değerli kabul edilen, muteber kitapları 128a-19.

- L -

lā-be's (A.): Beis yok, sakınca yok 24a-11.

lā-būd (A.): Elbette, mutlaka 112a-7; 119b-6.

lā-cerem (A.): Şüphesiz, besbelli 11b-6.

lāḥik (A.): Yetişen, ulaşan 29b-19.

lāḥik ol - : Ulaşmak, yetişmek 29b-19.

lālā (F.): Eskiden büyük ailelerde bir çocuğun bakımı, eğitim ve terbiyesiyle meşgul olan erkek terbiyecisi 82b-11.

lāmi' (A.): Parlayan, parıldayan 133a-12.

lāmi' ol - : Parıldamak, parlamak 133a-12.

lā-siyemmā (A.): Özellikle, bilhassa, alelhusus 10b-4.

laṭīf (A.): Zevk ve ruh okşayıcı bir güzelliğe sahip olan, hoş, güzel 113b-6, 13.

laṭīf-ender laṭīf: Güzel içinde güzel 121a-15.

lā-ya‘kıl (A.): Akli başında olmayan, yaptığını bilmeyen 133b-15.

lā-yezāl (A.): Zeval bulmaz, ebedî 117a-2.

lā-yu‘add ve lā-yuḥṣā (A.): Sayısız, hesapsız, pek çok 28a-14, 15.

leālī (A. çoğ.): İnciler 42b-21; 119b-1.

leb-ber-leb (F.): Ağzına kadar dolu 67b-20.

ledünniyye (A.): Sır dolu, ilahî 124a-9.

lehv (A.): Önemli şeylerden alıkoyacak faydasız iş, oyun 76a-2; 39b-3.

leme‘ān (A.): Parlama, parıldama, parlaklık 51b-9.

lerze (F.): Titreme, titreyiş 27b-18.

let (F.): Dayak, kötek 108a-5.

levāḥik (A. çoğ.): Eklenen şeyler, ekler, ilaveler 56b-13.

levm (A.): Kınama, aşağılama 118a-20.

levḥ (A.): Üzerine yazı yazılabilecek ve resim yapılabilecek yassı düz nesne veya yüzey 107a-4.

leyālī (A.): Geceler 76a-1.

leyle (A.): Gece 18a-7; 125b-1.

leyle-i mübārek: Mukaddes gece 18a-7.

libās (A.): Elbise, giyecek şey 126a-20.

līk (F.): Lakin 107a-6.

liḳā’ (A.): Kavuşma 107a-17.

liḳā-ullah (A.): Allah’a kavuşma 107a-17.

lillāh (A.): Allah için 132a-1.

lišām (A.): Kadınların gizlenmek ve korunmak maksadıyla yüzlerine örttükleri örtü, bir tür yaşmak 66a-3.

lisān (A.): Konuşulan dil 13b-9; 126b-14.

lisān-ı ḥāl: Hal dili, tavırla olan ifade 126b-14.

lisān-ı tāzī: Arapça 13b-9.

liyāḳat (A.): Layık olmaya sebep teşkil eden yeterlilik, kifayet 59b-16; 101b-7.

lu‘b (A.): Oyun 76a-2.

luṭf (A.): 1. Bağış, ihsan 35b-2. 2. Yumuşaklık, hoşluk 115a-12.

luṭf-ı keṣīr: Çok bağış 35b-2.

lū‘lū’ (A.): İnci 50b-3.

- M -

mā (F.): Biz 133a-17.

mā ü men : Bizlik ve benlik, enaniyet 133a-17.

ma' (A.): Su 67a-6; 133b-17.

mā'-i hayāt : (hayat suyu) İçene ebedî hayat bağışlayan efsanevî su 133a-18.

mā'-i hayāt : Hayat suyu 133a-18.

mā'-i peykân-ı âteş-fêşân : Ateş saçan gözyaşı 6b-4.

ma'ân (A.): Beraber, birlikte 54b-11; 91b-21.

ma'ânî (A.çoğ.): Manalar, anlamlar 13b-10; 50b-21.

ma'ânî-i bedî'î : Eşi görülmemiş güzellikte manalar 135a-9.

ma'ârif (A. çoğ.): İlim ve tekniğin öğrenilmesiyle elde edilip insanlığın yararına kullanılan hüner, sanat ve bilgiler; İlahî sırlar üzerinde, varlıkların özü ve gerçeği hakkında tefekkür, keşif ve ilham yoluyla elde edilen bilgiler, irfan 135a-9; 50a-19.

mā-beyn (A.): İki şeyin arası, ara 22b-6.

mācid (A.): Büyük ve yüce olan, şanlı 41b-9.

mā-dām (A.): Değil mi ki, -diği için, mādēm 126a-11.

maḍca' (A.): Mezar, kabir, sin 89a-10.

maḍca'-ı mübârek : Mukaddes mezar 89a-10.

ma' delet (Metinde “ma' dilet”)(A.): Adaletli ve insafli olma, adalet, hakkaniyet 8b-3.

ma' den (A.): Cevher 56a-7.

ma' dilet - **ma' delet** (A.): Adaletli ve insafli olma 132b-15.

ma' dilet-peḍîr (F. -peḍîr): Adaletli ve insafli olan 132b-15.

ma' dūd (A.): Bilinen bir şeye dahil edilen ondan veya onun gibi olduğu kabul edilen, öyle sayılan, ait sayılan 113b-10.

ma' dūd ol - : Öyle sayılmak, bir şeye dahil edilmek 113b-10.

mādūn (A.): Mevki, seviye vb. bakımından aşağı durumda olan kimse 107a-20.

mā-fihā (A. mā “şey” ve F. fî-hā “onda, onun içinde”): Dünyanın içinde olan her şey 63a-5.

mā-fi'l-bāl (A.): Gönüldeki şey, yürekte olan şey 71a-1.

maḡfūr (A.): Allah tarafından günahları bağışlanan 31b-10.

maḡrib (A.): Batı 61a-19.

maḡribî (A.): Kuzey Afrika ülkeleri halkından olan kimse, Maḡripli 115b-3.

maḡrūr (A.): Kendini beğenen, böbürlenen, gururlu 92b-7.

māh (A.): Bir takvim yılının on ikide biri, ay 42a-19.

māh-ı receb : Receb ayı 42a-19.

maḥāfet (A.): Korku 10a-1.

maḥāfil (A. çoğ.): Toplantı yerleri, mahfiller 68a-4; 121b-5.

maḥall (A.): Yer, mekân, mevki 69a-13.

maḥall-i taḥşîl-i ḥācāt: İhtiyaçların giderilme yeri 69a-13.

mā' hāzā (A.): Bununla beraber, bununla birlikte 42b-10.

maḥbūb (A.): Sevilen kimse, sevgili 35b-5.

maḥbūsīn (A. çoğ.): Hapsedilmiş olanlar, mahpuslar 103b-9.

maḥcūb (A.): Kapalı, perdeli 124b-14.

maḥdūm (A.): Kendisine hizmet edilen kimse, efendi 128a-5.

maḥfūz (A.): Saklanmış, gizlenmiş 106a-9.

maḥkele (A.): Müşkil olmak 72a-4.

maḥremān (A. çoğ.): Mahremler, en yakın olan teklifsiz dostlar 5b-17.

maḥzā (A.): Yalnız, ancak, sadece, sırf 15b-2.

maḥzūz (A.): Hoşlanmış, haz ve zevk almış 26b-7.

maḥzūz ol - : Hoşlanmak 26b-7.

maḥv (A.): Yok olma 127b-15.

mā'ide (A.): Yemek, ziyafet 33b-6.

ma'īšet (A.): Yaşamak için gerekli olan şeyler, geçim 119a-8.

mā-ḳabl (A.): Bir şeyin kendinden evvel olanı, öncesi, geçmişi 59a-8.

maḳ'ad (A.): Oturulacak yer 129b-14.

maḳ'ad-i şıdḳ: Takva sahiplerinin cennette erişecekleri makam 129b-14.

maḳāl (A.): Söz, laf 67b-18.

maḳām (A.): Durulacak yer, durak, mekân, mahal 133b-16.

maḳām-ı evliyā ve enbiyā: Peygamberler ve ermişler mekânı 133a-3.

maḳām-ı kemāl: Olgunluk makamı 129a-21.

maḳbere (A.): Mezar, kabir 18b-16.

maḳdem (A.): Gelme, dönüp gelme 51b-1.

maḳşūd (A.): Amaç, gaye 123a-3.

mākūlāt (A.): Akılla bilinebilir, akılla ispatlanabilir şeyler 33b-8.

maḳūle (A.): Çeşit, tür, nevi, cins, takım 103a-1; 45a-4.

māl-ā-māl (F.): Ağzına kadar dolu, dopdolu 25b-20.

mā-lā-ya'nī (A.): Manasız, faydasız söz veya iş 122a-8.

mālīk (A.): Sahip 13b-10; 50a-18.

mālīk-i ma'ānī: Manalara sahip 13b-10.

māmelek (A.): Sahip olunan her şey 18a-19; 122b-5.

ma'mūr (A.): Güzelleşmiş, bayındır duruma gelmiş 17b-5.

ma' mūr ol - : Güzelleşmek, bayındır duruma gelmek 17b-5.

manca (İtal.): Yiyecek, yemek 68a-17.

mānend (F.): Benzer 57b-3.

māni' (A.): Bir işin yapılmasını önleyen şey, engel 101b-17; 15b-3.

ma' nī (A.): Mana, anlam 135a-16.

ma' nī-i Mevlānā : Mevlana'nın manası 135a-16.

manşūr (A.): Allah'ın yardımıyla galip gelen, zafere ulaşan 56b-16.

manzar (A.): Yüz, çehre 2a-2.

maraz (A.): Hastalık, illet 47a-5; 115a-16.

ma' rifet (A.): 1. Allah'a erişme yolundaki dört makamdan (şariat, tarikat, hakikat, marifet) ancak Allah'ın "ehassü hassi'l-havās" denen has kullarının eriştiği dördüncü makam 133b-18. 2. Bilgi, ilim, irfan 133a-14.

mariz (A.): Hasta, hastalıklı 47a-5; 115a-2, 16.

mariz-i bī-çāre : Çaresiz olan hasta 115a-15.

marş (Kökü bulunamamıştır.): Tavlada oyuncuların birinin diğerine hiç pul toplama fırsatı vermeden oyunu bitirip iki sayı birden kazanması 12a-19.

marş ol - : Muhatabının sözlerine cevap veremez duruma gelmek 12a-19.

ma' rūf (A.): Bilinen, belli 73a-17.

mā-şadaḳ (A.): Bir sözü veya hükmü tasdik eden husus "Söylendiği gibi, denildiği şekilde, doğru, sadık, olduğu gibi, muvafıktır, mutabıktır, tıpkısı" gibi manalara gelir 133a-15.

maşharaluk (A. maşhara) : Maskaraya yakışır, güldürücü, eğlendirici davranış, tuhafılık, şaklabanlık 110b-15.

māsivā (A.): İnsanı Allah'tan uzaklaştıran her şey 18b-12; 101a-1; 131a-2; 45a-1.

maşlahat (A.): İş, husus, mesele 93b-6.

maşrūf (A.): Sarfedilmiş, harcanmış şey 104b-2.

maṭbah (A.): 1. Yemek pişirilen yer, mutfak 46b-2. 2. Mevlevî tekkelerinde hem yemek pişirilen hem de tarikata yeni girmiş olanlara ilk dergâh terbiyesinin verildiği yer 130a-21.

maṭlūb (A.): İstenilen, istek ve arzu duyulan şey 35b-6; 127a-1.

mavşıla (A.): Kavuşacak yer 126b-19.

māyil (A.): İstekli, hevesli 121b-20.

ma' yūb (A.): Bir eksiği olan, kusurlu 44b-1.

maḫca' (A.): Mezar, kabir 89a-10.

maḫzar (A.): Ulaşan, erişen, nail olan 73b-13; 135a-17.

maḫzar it - : Ulaştırmak, eriştirmek 135a-17.

maẓinne' (A.): Ne olduğu kesin olarak bilinmeyen, hakkında zan bulunan, şüphe götüren şey; Evliyadan olduğu zannedilen, ermiş sanılan, haklarında iyi zan beslenen kimseler 27a-10.

ma' -ziyādetin (A.): Ziyadesiyle, fazlasıyla 79b-20.

maẓmūn (A.): Kastedilen asıl mana, anlam 122b-9.

maẓrūb (A.): Dövülmüş, darbedilmiş 45a-9.

ma' zūl (A.): Uzaklaştırılmış 38b-19.

ma' zūl it - : Uzaklaştırmak 38b-19, 20.

ma' zūr (A.): Māzereti olan, özrü bulunan 70b-19; 115b-9.

ma' zūr tut - : Hoş görmek, kusuruna bakmamak 70b-19.

me' ālī (A. çoğ.): Yücelikler, şerefler, ululuklar 50b-1.

mebānī (A. çoğ.): Temeller, esaslar, asıl olan kurallar 51a-14.

meblağ (A.): Akçe miktarı, akçe, para 93a-12.

meb' ūş (A.): Yeniden diriltilmiş, can verilmiş, ihya edilmiş 17a-18.

meb' ūş ol - : Yeniden diriltilmek 17a-18.

mebzūl (A.): Esirgemedi harcanmış, saçılmış 33b-10.

mecāl (A.): Güç, kuvvet 45a-8.

mecālis (A. çoğ.): Meclisler, toplantı yerleri 68a-4; 121b-5.

meclis (A.): Oturulacak, toplanılacak yer; sohbet etmek, eğlenmek amacıyla bir araya gelmiş dost ve arkadaş topluluğu; toplantı 135a-7; 42b-16.

meclis-i lāṭif: Güzel toplantı 43a-8.

meclis-i rūḥ-efzā: Ruha tazelik veren meclis 43a-13.

mecmā' (A.): 1. Toplanılan yer, toplantı yeri 59b-7. 2. Kavuşma noktası, birleşme yeri 128b-7.

mecmā' -ı fuḳarā: Fakirlerin buluşma yeri 128b-7.

mecmū' (A.): Bir araya getirilmiş, toplanmış varlık ve nesnelerin tamamı, hepsi, cümlesi 15a-4.

medār (A.): Vesile 132a-13.

medāris (A. çoğ.): Medreseler 50b-19.

medenī (A.): Faziletli, terbiyeli, görgülü 135a-3.

medet (A.): Yardım, imdat, nusret 71b-1.

medfen (A.): Mezar, kabir 72b-12.

medfūn (A.): Gömülü 17b-6.

medh (A.): Bir kimse veya şeyin iyiliklerini, üstün niteliklerini söyleyerek değerini yüceltme, övme, övgü, sena 135a-14.

medhūş (A.): Şaşkınlık ve korku içinde kalmış, dehşete düşmüş 18b-12.

medhūş ol - : Şaşkınlık ve korku içinde kalmak, dehşete düşmek 18b-12.

medide (A.): Çok süren, uzun 70a-10.

medyūnīn (A. çoğ.): Borçlular 103b-8.

mefātīḥ (A. çoğ.): Anahtarlar 33b-15.

mefḥar (A.): Kendisi ile övünülen, övünme sebebi, iftihar vesilesi olan kimse veya hâl 10a-10.

mefḥaru 'l-‘aṣr : Asrın övündüğü 10a-10.

meflūc (A.): Felçli 47a-5.

meflūc ol - : Felç olmak 47a-5.

mefṭūn (A.): Çok beğendiği bir şey önünde şaşırıp kalan, şaşkına dönen kimse, hayran 124a-16.

mehābet (A.): Ululuk, azamet, heybet 124b-1.

mehāsin (A. çoğ.): İyilikler, manevî güzellikler, iyi ve güzel davranışlar 28b-13.

mehāsin-i emvāt : Ölülerin iyi ve güzel davranışları 28b-13,14.

mehcūr (A.): Uzakta kalmış, ayrı düşmüş 61b-18.

mehḥek (A.) (mihek-mihen-k-mehen): Altın veya gümüşün ayarını anlamaya yarayan taş; bir kimsenin değerini, ahlakını anlamaya yarayan şey, ölçü.

mehīb (A.): Görünüşü çekinme, ürperme ve hayranlıkla birlikte saygı uyandıran, pek heybetli 100a-6. Korkutacak kadar iri cüsseli, korkunç 116a-12.

meḥābir (A. çoğ.): Mezarlar, mezarlıklar 17a-6; 17b-2; 18b-16.

meḥābir-i müslimīn : Müslümanların mezarları 17b-5

mekremet (A.): Cömertlik, ihsan 132a-2.

mekrūh (A.): İslam dininde haram olmadığı halde hoş görülme-yen veya yapılması yasaklanan durum, davranış 30a-17.

mektūb (A.): Başka yerde bulunan bir kimseye haber ulaştırmak, hal hatır sormak, istek bildirmek gibi maksatlarla gönderilen yazılı kâğıt, name 40a-19.

mektūb-u mergūb : Güzel mektup 40a-19.

me'kūlāt (A. çoğ.): Yenecek şeyler, yiyecekler 70a-21.

mel' āb (A.): Oyun oynayacak yer, eğlence yeri 59b-5; 113b-5.

melāhī (A. çoğ.): Oyunlar, eğlenceler 120a-16.

melāhīde (A. çoğ.): Allah'ı inkar edenler, dinsizler, hak yoldan sapmışlar, mülhitler 132a-15.

melā'ik (A.): Melekler 15a-13.

melek-ḥū : (A. melek ve F. ḥū): Melek huylu 70b-11.

melekūt (A.): 57b-8.

melekūtiyye (A.): Melekler âlemi, zaman ve mekanla sınırlı olmayan, beş duyu ile idrak edilemeyen ruhlar, ilahî kuvvetler ve mücerret varlıklar âlemi 124a-10.

melhūz (A.): Olabileceği düşünülen, umulan, beklenen 26b-7.

melik (A.): Hükümdar, padişah 40b-3.

melihā (A.): Güzel, şirin, sevimli, latif 119b-20.

melūf (A.): Ülfet etmiş, alışmış, alışık 64a-14.

melūl (A.): Boynu bükük, üzgün 117a-1.

mel'ūne (A.): Herkesin nefret ettiği lanetlenmiş kadın 57a-7.

memālik (A. çoğ.): Memleketler, ülkeler 50a-17.

memālik (A.): Köleler, kullar 87b-16.

memāt (A.): Ölüm 73b-2.

memdūd (A.): Uzamış, uzun 25b-21.

men' (A.): Yasaklama, engelleme 20a-9.

men' it - : Yasaklamak 20a-9.

menāl (A.): Bir kimsenin ele geçirdiği, sahip bulunduğu şey, mal, mülk 80a-19.

menākīb (A. çoğ.): Menkıbeler, din büyükleri, kahramanlar, tarihî şahsiyetler gibi kimi kimselerin üstün yaşayışlarıyla ilgili fıkralar, hikâyeler 133b-5.

menākīb-ı şerīf : Kutsal hikâyeler 133b-5.

menāşīb (A. çoğ.): Makamlar, mevkiler 42b-7.

menāşīb-ı 'aliyye : Yüksek makamlar 42b-7.

menāsik (A. çoğ.): Hacda belli bir usul ve sıraya göre yapılması gereken ihram, tavaf, vakfe, sa'y vb. ibadetlerin tamamı; hacda bu ibadetlerin nasıl ve hangi sıraya göre yapılacağını anlatan kitap 133b-4.

menāsikū 'l-hac : Haccın vecibeleri 133b-7.

menāzil (A. çoğ.): Konaklama yerleri, duraklar, merhaleler 113b-20.

menba' (A.): Herhangi bir şeyin ortaya çıktığı, meydana geldiği, zuhur ettiği yer, mebd, menşe 50a-18.

menī'a (A.): Ele geçirilmesi güç, zaptı zor, sarp, çetin 15a-1.

menkūl (A.): Ağızdan ağza geçerek gelen, nakil ve rivayet edilen 18b-3.

me'nūs (A.): Alışılmış olan, alışılan, alışkanlık hâline gelmiş olan 26b-3.

me'nūs ol - : Alışkanlık hâline gelmek 26b-3; 29b-17.

menzil (A.): 1. Oturulan, ikamet edilen yer, mesken 65a-2. 2. Varılacak yer 120b-7.

menzil-gāh (A. menzil ve F. -gāh eki): Konak yeri 19a-16; 65a-2.

mer'a (A.): Çayırılık, otlak 88a-10.

merām (A.): İstek, niyet, maksat 109a-3.

merātib (A. çoğ.): Mertebeler 42b-7.

merātīb-i seniyye : Yüksek mertebeler 42b-7.

mercū (A.): Umulan, ümit edilen; rica edilerek istenilen, rica ve niyaz edilen 24a-20.

merdān (F.): Mert insanlar, mertler, yiğitler 15b-4.

merdān-ı rāh-ı dīn : Din yolunun yiğitleri 15b-4.

meremmet (A.): Tamir etme 74a-20.

mergūb (A.): Herkesin beğenip arzu edeceği, rağbet göstereceği kadar güzel, makbul (şey) 40a-19.

merkād (A.): Mezar, kabir 66a-13; 135a-2; 115b-19.

merkūb (A.): Üzerine binilen binek 76b-4.

merkūm (A.): Yukarıda adı geçen, anılan, zikredilen kimse veya şey 114a-21.

merkūme (A.): Yukarıda adı geçen, anılan, zikredilen 18a-1.

merşīye (A.): Bir kimsenin ölümünden sonra onun iyiliklerini, meziyetlerini ve ölümünden duyulan acıyı dile getirmek için yazılan manzume, ağıt 20b-4.

merşīyeler oku - : Bir kimsenin ölümünden sonra onun iyiliklerini, meziyetlerini ve ölümünden duyulan acıyı dile getirmek için ağıtlar yakmak 20b-4.

mervī (A.): Nakil ve rivayet edilen 18b-15; 21b-4.

mesācid (A. çoğ.): Mescitler 10a-7.

meşāf (A.): Askerlerin düzenli saflar halinde yaptıkları savaş, harp 131a-3.

mesā'il (A. çoğ.): Meseleler 49b-10.

mesā'il-i müşkile : Halledilmesi güç meseleler 49b-10.

meşālīh (A. çoğ.): İşler 98b-16; 123a-6.

mesālik (A. çoğ.): Tutulan, benimsenen yollar 51b-14.

meşāyib-meşā'ib (A. çoğ.): Musibetler, felaketler, belalar 72a-3.

mescūd (A.): Huzurunda secdeye varılan, kendisine secde edilen 133b-19.

mescūn (A.): Hapsedilmiş 73a-6.

meşel (A.): İbret alınacak söz 55-13.

mesfūr (A.): Yukarıda yazılı bulunan, daha önce adı geçmiş olan 114b-18.

mesken (A.): İkamet edilen yer 128b-21.

meslūb (A.): 1. Soyulmuş 68b-12. 2. Giderilmiş, alınmış, selbolunmuş 126a-18.

meşnevī-hān (A. meşnevī ve F. hān): Mevlânâ'nın Mesnevî adlı eserini okuyup tasavvufî vaaz şeklinde açıklayan, dergâh vb. yerlerde bu işle görevli olan kimse 129a-2.

mesrūr (A.): Sevinçli, mutlu 113b-9.

mest (F.): Aşk, sevgi, zevk vb. bir duygudan dolayı aklı başından gitmiş, sarhoş olmuş (kimse) 133b-15; 106b-16.

mest-i müdām : Devamlı sarhoş olan 106b-16.

meşūr (A.): Yazılmış 34a-18; 17b-18.

mes'ūd (A.): Saadetli, mutlu 133a-10.

mes'ūl (A.): Sorumlu 100a-19.

mes'ūl ol- : Sorumlu olmak 100a-19.

meşāhid (A. çoğ.): Şehitlerin gömüldüğü yerler, şehitlikler 27a-4.

meşāhid-i Müslimîn : Müslümanların şehitlikleri 27a-4.

meşāyih (A. çoğ.): Şeyhler 95b-14.

meşhed (A.): Bir şehidin gömülü olduğu yer 62b-1.

meşhūd (A.): Gözle görülen, şahit olunan 119b-6.

meşhūn (A.): Dolu, dopdolu 107a-15

meşhūr (A.): Herkesçe bilinen, adı sanı her tarafa yayılmış, ünlü, şöhretli 133b-1.

meşhūrü'l-āfāk : Etrafın tanıdığı 133b-1.

meşrūt (A.): Var olması, meydana gelmesi başka bir şey veya duruma bağlanmış olan 54a-9.

meṭālī (A.): Doğacak yerler 50b-15.

me'ūnet (A.): 1. Zahmet, meşakkat, sıkıntı 22a-10; 121b-11. 2. Ölmeyecek kadar yiyecek, içecek 86b-14.

mevā'iz (A. çoğ.): Öğütler, nasihatler, vaazlar 119b-4 .

mevāhib (A. çoğ.): Bağışlar, ihsanlar 64a-21.

mevāzī (A. çoğ.): Mahaller, mevziler 19b-19; 31a-18.

meveddet (A.): Sevgi, muhabbet 74b-20; 130a-19.

mevlānā (A.): “Efendimiz, sahibimiz” anlamındaki bu söz, bazı büyük şeyhlerin ve âlimlerin isimleri başında saygı ifadesi olarak kullanılırdı 123b-6.

mevlid (A.): Doğum zamanı 47a-13.

mevşūf (A.): Bir nitelikle nitelendirilmiş, kendisini benzerlerinden ayıran bir nitelik kazanmış, nitelenmiş 47b-11.

mevt (A.): Ölüm 20a-14.

mevtā (A. çoğ.): Ölüler 17a-5.

mev'ūd (A.): Vadedilmiş; vakti zamanı belli, belirli, vadeli 76a-9; 119b-6.

mevzūn (A.): Ölçülü, düzgün, ahenkli 107a-21.

mey (F.): Şarap, bāde; ilahî aşk 131a-15; 135a-13.

meyyit (A.): Ölmüş insan, ölü 22a-3.

me'yūs (A.): Ümitsiz 117a-12.

mezād (A.): Alıcıların toplu olarak bulunduğu bir yerde arttırma yoluyla yapılan satış 78b-14.

mezāhib (A. çoğ.): Mezhepler 50a-21; 72b-16.

mezāhib-i erba'a : Hanefî, Malîkî, Şafîî, Hanbelî isimleriyle bilinen dört hak mezhep 72b-16.

mezâhir (A.): Ortaya çıkma, görünme, tecelli etme yerleri 126b-12.

mezâhir-i esmâ-i Hudâ-yı zü'l-ihsân : İhsan sahibi Allah'ın isimlerinin aksettiği yerler 126b-12, 13.

mezâristân (A. mezâr ve F. -istân ekiyle) : Mezarlık, kabristan 21a-4; 21b-13.

mezbele (A.): Çöp atılan, süprüntü dökülen yer, süprüntülük 30a-14.

mezbûr (A.): Yukarıda adı geçen, sözü edilmiş olan, zikredilen 40a-3.

mezbûre (A.): (Mezbur kelimesinin tamlamalarda ortaya çıkan aynı manadaki müennes şekli)Yukarıda adı geçen, sözü edilmiş olan, zikredilen 19a-7.

mezzellet (A.): Alçalma, bayağılaşma 120a-12.

mezzemmet (A.): Kınama, kötüleme 68a-9.

mezzemmet it - : Kınamak, yermek, kötülemek 68a-9.

mezheb (A.): Bir dinde belirli görüş ve anlayış farklılıklarından doğan kollardan her biri 69a-21.

mezkûr (A.): Daima anılan, zikredilen Allah 109b-7.

mışdâk (A.): Gerektiğinde başvurulmuş ve doğruyu, yanlış ayırt etmeye, değerlendirmeye yarayan prensip, ölçüt, kıstas, kriter 24b-16.

mî'âd (A.): Bir şeyin yapılması için belirlenen, tayin edilen zaman, tanınan süre 107b-13.

midâd (A.): Yazı mürekkebi 51a-5.

mi'e (A.): Yüzyıl 48a-5.

mi'e-i tâsi'a : Dokuzuncu yüzyıl 48a-8.

mi'e-i ûlâ : İlk yüzyıl 48a-5.

miftâh (A.): Anahtar 15b-6; 104b-4.

miftâh-ı hazâyin : Hazineelerin anahtarı 15b-6.

mihmân (F.): Misafir, konuk 46b-3.

miḥnet (A.): Zorluk, eziyet; keder; musibet 120b-19.

mihr (F.): Güneş 50b-10.

miḥrâb (A.): Camide imamın namaz kılarken cemaatin önünde durduğu, zeminden biraz yüksek, girintili yer 66b-2.

miḳdâr (A.): Değer, kıymet, derece, seviye 130a-14.

milk (A.): Mülk, ülke, âlem, dünya 50a-18; 133b-10.

milk-i belâgat : Belagat sahası, belagat dünyası 50a-18.

milk-i dil : Gönül âlemi 133b-10.

minaşşa (A.): Gelinin süslenmiş olarak oturup görüldüğü taht; herhangi bir gösterinin veya faaliyetin yapıldığı yer ya da alan 16a-14.

minaşşa-i beyân : (Söz sandalyesi) İfade güzelliğinin/güzelinin ortaya konduğu yer (satırlar) 16a-14.

min ba‘d (A.): Bundan sonra 80a-1.

minber (A.): Cami içinde genellikle mihrabın sağ tarafında bulunan, cuma namazının farzından önce hatibin üzerine çıkıp hutbe okuduğu merdivenli kürsü 66b-2.

minḳar (A.): Parça koparmak ve yontmak suretiyle taş üzerine oyma yapmaya yarayan çelik kalem, taşçı kalemi 67a-13.

minnet (A.): Yapılan iyiliğe karşı teşekkür etme, şükür 120b-18.

minvāl (A.): Suret, tarz, şekil, yol 23b-13.

mīr-zā (F.): Beyzade, bey oğlu 85b-12.

mişkāl (A.): Kıymetli maden ve mücevherleri tartmakta kullanılan yaklaşık 1,3 veya 1,5 dirhem yahut 20 veya 24 kırıat ya da 4,009 veya 4,80 gr. karşılığı olarak kabul edilen ağırlık ölçüsü birimi 69b-11.

mişkāt (A.): İçine mum, kandil, lamba gibi şeyler konmak için duvarda açılan oyuk 78b-18.

miyāh (A.): Sular 17a-12; 114a-12.

miyāh-ı cedid : Kullanılmamış sular 114a-12, 13.

miyān (F.): Bel 122a-13.

mizāb (A.): Su yolu, oluk 2b-8.

mizān (A.): Mahşer günü herkesin dünyada yaptığı iyilik ve kötülüklerin tartılıp değerlendirileceği manevî terazi 113b-17.

mu‘ādil (A.): Denk, eşit, müsavi 49a-10.

mu‘āmelāt (A.): İşler 45b-7.

mu‘āmelāt-ı dünyā : Dünya işleri 45b-7.

mu‘āmele (A.): Karşılaşma 18a-10.

mu‘ammer (A.): Yaşayan, hayatta bulunan 40a-6.

mu‘ammer ol- : Yaşamak 40a-6, 7.

mu‘arrā (A.): Arınmış 27b-6.

mu‘aṭṭal (A.): Terkedilmiş, iş görmez durum gelmiş 27b-1.

mu‘aṭṭar (A.): Güzel kokulu, ıtırli 32b-18.

mu‘āvenet (A.): Yardım 97b-1.

mu‘āvenet it- : Yardım etmek 97b-1.

mu‘avvezeteyn (A.): Qur’ân-ı Kerim’in Felâk (113.) ve Nâs (114.) sureleri 24a-13.

mu‘azzez (A.): Değerli, kıymetli, yüce 112b-8.

- mu‘azzezreg:** Daha yüce, daha değerli 112b-8.
- mūcebine** (A.): Gereğince 91a-4.
- mūcib** (A.): Vesile, sebep 120b-18.
- mū‘cizāt** (A. çoğ.): Mucizeler 120b-9.
- mu‘ciz** (A.): Mucize 50a-20.
- mu‘ciz-nümā** (F. -nümā): Mucize gösteren 127a-4.
- mūda** (A.): Kendisine emanet olarak verilmiş 14a-16.
- mufaşşalan** (A.): Ayrıntılı olarak, etraflıca 93b-17.
- muğāyir** (A.): Aykırı, zıt, uymayan 85a-3.
- muğayyer** (A.): Başka bir duruma veya şekle sokulmuş, değiştirilmiş 27b-2.
- muğayyere** (A.): Başka bir duruma veya şekle sokulmuş, değiştirilmiş 56b-3.
- muğtenem** (A.): Ganimet olarak veya ganimet kabul edilerek alınmış, zahmetsizce elde edilmiş 63a-9.
- muḥābāt** (A.): Birine saygılı davranmak 18b-1; 18a-16.
- muḥabbet** (A.): Sevgi; aşk, sevdâ 135a-13.
- muḥaddiṣin** (A.): Hadis âlimleri 43b-20.
- muḥālāt** (A.): Olmayacak, imkânsız şeyler 47a-9.
- muḥālefet** (A.): Karşı olma, karşı çıkma 81b-7.
- muḥālif** (A.): İktidara, devlet idaresini elinde bulunduranlara karşı olan, muhalefette bulunan kimse 98b-12.
- muḥarremāt** (A. çoğ.): İslam dininde kesin olarak yasaklanan, haram edilen şeyler 47a-7.
- muḥaṣṣal** (A.): Sözüün kısısı, hülâsa 45a-15; 110b-1; 71b-19.
- muḥaṣṣıl** (A.): Osmanlı maliye teşkilatına bağlı vergi tahsildarı 79a-19.
- muḥāṭaba** (A.): Bir kimse ile karşılıklı konuşma, söyleşme 112a-21.
- muḥibb** (A.): Sevgi duyan, seven kimse 111b-10.
- muḥkem** (A.): Sağlam, kuvvetli 115a-9.
- muḥlis** (A.): İnanç, düşünce ve davranışlarında gösteriş ve iki yüzlülük bulunmayan, dostluğu içten ve samimi olan (kimse) 133b-5.
- muḥrim** (A.): İhrama girmiş kişi 19b-14.
- muḥsin** (A.): İyilik eden, iyi ve güzel işler yapan, iyilikte bulunan, lütuf ve ihsan eden 133b-8.
- muḥtār** (A.): Beğenilmiş, seçilmiş, seçkin, mümtaz 50a-20; 127b-14.
- muḥtaẓır** (A.): Ölmek üzere olan, can çekişen 79a-3; 121a-6.
- mu‘in** (A.): Yardım eden, yardımda bulunan, destek olan kimse 74a-8.
- muḥaddem** (A.): Önce, evvel 100b-20; 131b-13.

muḳaddemā (A.): Bundan önce, eskiden 54a-14.

muḳaddeme (A.): Bir işin veya olayın başlangıcı 75a-3.

muḳārenet (A.): Yakınlaşma 46b-5. Uygunluk 50a-6.

muḳārenet it - : Yakınlaşmak 46b-5.

muḳārin (A.): Bir yerde, bir arada bulunan, birlikte olan, yakın 18b-6.

muḳārin ol - : Yakın olmak 18b-6.

muḳarreb (A.): Padişah tarafından huzuruna teklifsizce girip çıkmasına izin verilen, padişaha yakın olan kimse 79b-20.

muḳarrer (A.): Olacağı veya yapılacağı şüpheye yer bırakmayacak şekilde kesinleşmiş, kesin, şüphesiz 28b-9.

muḳarriḥ (A.): Yara açmaya yarayan ilaç 51b-5.

muḳātele (A.): Savaş, harp, kavga 60b-2.

muḳdim (A.): İşine dört elle sarılan, işinin gerektirdiği azim, gayret ve çalışmayı gösteren kimse 115a-6.

muḳīm (A.): Bir yerde oturan, ikamet eden kimse 86a-2.

muḳtedā (A.): Rehber, imam vb. durumunda olup önde bulunan, uyulan, tâbi olunan kimse 132a-5.

muḳtedā-yı sālīkīn : Salıkların rehberi 132a-5.

muḳtezā (A.): Bir şeyin gereği olan, gereken, lazım gelen şey 116a-5.

munṭavī (A.): Silindir veya dürüm şeklinde sarılmış 102a-11.

munṭazır (A.): Bekleyen, gözleyen 110b-10.

murād (A.): Erişilmek istenen, olması, gerçekleşmesi arzu edilen şey, istek, dilek, amaç 101b-10; 135a-3.

murākabe (A.): Bir dervişin dış dünya ile ilişkisini kesip iç âlemine dalarak özünde hissettiği Allah'a yönelmesi ve O'nun huzurunda kendini denetlemesi durumu 18b-9; 32b-16.

murakka' (A.): Yamalı, yama vurulmuş 45b-4.

muraşsa' (A.): İnci, elmas, yakut vb. kıymetli taşlarla süslenmiş, mücevherle bezenmiş 28a-2.

muşāḥabet (A.): Sohbet 45b-5.

muşahḥah (A.): Yanlışları ve hataları düzeltilmiş, tashih edilmiş 51b-13.

muşāḥib (A.): Biriyle karşılıklı konuşan, sohbet arkadaşı olan kimse 15b-5.

muşāḥib-i ebrār : Takva sahibi, olgun ve faziletli kimselerin sohbet arkadaşı 15b-5.

muşallā (A.): Cami avlusunda veya civarında cenaze namazlarının kılındığı yer 50a-2.

musallaṭ (A.): Bir kimsenin sıkıntı verecek, bıktıracak şekilde üzerine düşen 40b-3.

musallaṭ eyle - : Birini bir kimsenin başına sarmak 40b-3.

muṣarraḥ (A.): Açık açık söylenmiş, açıkça bildirilmiş 31a-16.

musatṭaḥ (A.): Düz, yassı hale sokulmuş 30a-9.

muṣırr (A.): Israr eden, ayak direyen 12a-15.

mu‘tād (A.): Alışkanlık hâline gelmiş, alışılmış 89b-1.

muṭaḥḥar (A.): Maddî ve manevî kirlerden temizlenmiş; mübarek, kutsal, temiz 32b-18.

mutavaṭṭım (A.): Bir yere yerleşip orayı vatan, yurt edinen kimse 41a-2; 42a-11.

muṭayyeb (A.): Güzel kokular sürünmüş 33a-18.

mu‘teber (A.): Üstün ve değerli kabul edilen, makbul 69a-21; 128a-19.

mu‘teddün bih (A.): Değişiklik gerektiren 69b-2.

mu‘teḫad (A.): İnanılan, itikat edilen 114b-17.

mu‘tekif (A.): Cami, tekke vb. bir yere kapanarak ibadetle vakit geçiren, itikafa çekilen 116a-4.

mu‘temed (A.): İnanılır, güvenilir kimse 79a-20.

mu‘tezile (A.): Sekizinci yüzyıl başlarında Basra’da Vâsıl bin Atâ ile Amr bin Ubeyd’in fikirleri etrafında gelişen ve “Kul yaptıklarının yaratıcısıdır.” İnancıyla kader meselesinde olduğu gibi Allah’ın sıfatları, büyük günah vb. konularda Ehlisünnet’ten ayrılan akılcı mezhep 122a-5.

mutî‘ (A.): Uyan, itaat eden, tâbi olan 100a-16.

muṭlaḫ (A.): Tam, eksiksiz 100a-6.

muṭṭali‘ (A.): Bir işi haber almış olan, vâkıf ve haberdar olan, bilen 102a-8.

muṭṭali‘ ol - : Vâkıf ve haberdar olmak 102a-8.

muttaṣıl (A.): Aralıksız, hiç durmadan 100a-2.

muṣācehe (A.): Karşı, huzur 90a-16.

muṣā‘af (A.): Üzerine bir veya birkaç katı ilave edilerek çoğaltılmış, iki kat, kat kat 40b-16.

muṣāf (A.): Bir şeye bağlanan, katılan, eklenen 79a-18.

muṣaḥraf (A.): Sahte süs, boya, yalancı yaldız vb. ile süslenmiş olan 97b-1.

muṣāri‘ (A.): Geniş zaman 108a-1.

muṣırr (A.): Zarar veren, zararlı 10b-5.

muṣmaḥıl (A.): Yok olan, yok olmuş, yokluğa karışmış 19a-17.

muṣmaḥıl ol - : Yok olmak 19a-17.

muṣmer (A.): Gizlenmiş, dışarıya vurulmamış 122a-2.

mübālāğa (A.): Çok fazla 129a-17.

mübârek (A.): Hayırlı, uğurlu, kutlu, mukaddes 133a-4.

mübeddel (A.): Başka bir şekle konulmuş, değiştirilmiş 27b-1; 51b-11.

mübeşşir (A.): Müjde veren, müjdeleyen 114b-13.

mübeyyin (A.): Açıkça ortaya koyan, açıklayan, açıklayıcı kimse 48a-10.

mübhem (A.): Ne olduğu açıkça anlaşılmayan, belirsiz 13b-9.

mübtedî (A.): Bir işe yeni başlayan kimse 24a-16.

mücâhede (A.): Benlik ve bencillikten kurtulmak ve nefsi yenmek için çalışma, uğraşma, mücadele etme 75a-1.

mücâvir (A.): Komşu 103b-1.

müceddid (A.): Dinin temel prensiplerini zedelemekten zaman içinde yıpranmış bazı hüküm ve kuralları içtihat, kıyas vb. meşru usullerle yaşadığı dönemin ihtiyaçlarına cevap verecek tarzda yenileyen, yeni yorumlar ortaya koyan, müçtehit seviyesinde büyük din âlimlerine verilen isim 48a-10.

mücelled (A.): Ciltli 126b-2.

mücemmilât : Ayrıntılara girmeden, kısaca, özetle, özet olarak 13b-9.

müdâhane (A.): Dalkavukluk, riyakarlık 91a-13.

müdâm (A.): Devamlı, sürekli 106b-16.

müdârâ (A.): Kin ve düşmanlığı örtüp zahiren dost gibi davranma, iyi geçinme, güler yüzle idare etme 56b-15.

müdâvemet (A.): Devam etme, devamlı yapma 40a-3.

müdâvemet it - : Devam etme 40a-3.

müdebber (A.): Azadı efendisinin ölümüne bağlı bulunan köle 85b-19.

müderriş (A.): Medrese ve büyük camilerde yüksek seviyede ders okutan icazetli âlim, medrese hocası 72b-16.

mü'ellefât (A. çoğ.): Yazılmış, telif edilmiş eserler, kitaplar 125b-4.

mü'essir (A.): Tesirli, etkileyici 90b-15.

mü'eyyed (A.): 1. Kuvvetlendirilmiş, sağlamlaştırılmış, güçlü 28b-9; 115b-14.

2. Yardım gören, desteklenen 126b-18.

müferrih (A.): Ferahlık veren, iç açıcı 130a-8.

müfettih (A.): Açan, açıcı 70b-7.

müfettihü 'l-ebvâb : Kapıları açan 70b-7.

müftî (A.): Dinî hususlarla ilgili soruları cevaplandıran ve meseleleri fetva vermek suretiyle halleden fıkıh âlimi 129a-6

müheyyâ (A.): Hazır, amade 87b-8.

mühmele (A.): Dikkat ve özen gösterilmemiş, gelişigüzel 40a-8.

müjde-gânî (F.): Müjde verene verilen armağan, bahşış 125b-5.

mükâfât (A.): İyi ve güzel bir davranışın karşılığı olan şey 18b-1.

mükâleme (A.): Karşılıklı konuşma, söyleşme 18a-8; 39a-19.

mükâleme eyle - : Karşılıklı konuşmak, söyleşmek 39a-19.

mükâsefe (A.): Akıl ve duygular yoluyla erişilmesi mümkün olmayan maddî, mânevî ve ilahî bilgileri kalp gözüyle keşfetme, bilme 121a-4.

mükerrer (A.): Tekrar edilmiş, tekrarlanmış 130b-7.

mülâkât (A.): Bir yerde buluşmak suretiyle karşılıklı konuşma, görüşme 58b-19.

mülâkî (A.): Kavuşan 79b-3 .

mülâkî ol - : Kavuşmak 79b-3.

mülâzemet (A.): 1. Bir yere devam etme, devamlı gidip gelme 50-11. 2. Bir kimseye, bir şey veya yere hiç ayrılmak istemeyecek şekilde bağlanma 95b-15.

mülâzım (A.): Bir kimsenin yanında staj yapan kimse, stajyer 129a-7.

mülşak (A.): İlsak edilmiş, bitleştirilmiş 34b-19.

mülûk (A. çoğ.): Padişahlar, hükümdarlar 124a-12.

mülûk-i zamâne : Zamanın padişahları 124a-12.

mü'min (A.): İman sahibi kimse, Müslüman 18b-2.

mü'minin (A.): Müminler, Müslümanlar 15b-2.

mümtâz (A.): Seçilmiş, seçkin 131b-17.

mümtedd (A.): Uzun süren, uzun süreli 29b-19.

mümtedd ol - : Uzamak, sürmek 29b-19,20.

münâfık (A.): İçi başka, dışı başka olan, iki yüzlü, ara bozucu 68a-5.

münakkaḥ (A.): Boş, anlamsız ve doldurma tarafı olmayan söz 51a-17.

münâsebet (A.): Yakınlık, ilgi, ilişki 59b-16.

müncezib (A.): Gönlünü kaptırmış, tutkun 90a-2.

müncer (A.): Bir duruma veya şeye varıp son bulan, ... ile sonuçlanan 35a-8.

müncer ol - : Bir duruma veya bir şeye ulaşmak, varmak, varıp son bulmak 35a-8.

münderise (A.): Adı sanı, izi eseri kalmamış, tamamen yok olmuş 113a-1.

müneccimîn (A. çoğ.): Yıldızların durum ve hareketlerinden geleceğe ait hükümler çıkaran kimseler 61a-6.

münfa' il (A.): Alınmış, gücenmiş, içerlemiş 68a-9.

münfa' il ol - : Alınmak, gücenmek, içerlemek 68a-9.

münhedim (A.): Yıkılmış, harap olmuş 113a-2.

münîr (A.): Parlak, nurlandıran, ışıık veren 13b-12.

münkâd (A.): Râm olmuş, tâbî, itaatkâr 59b-10.

münkâd ol - : Tâbî olmak, boyun eğmek 59b-10.

münkaṭı' (A.): Son bulan, sona eren 92b-9.

münkeşir (A.): Kırılmış, kırık 55a-20; 133b-11.

münkeşir ol - : Kırılmış olmak 55a-20.

münkeşif (A.): Meydana, açığa çıkmış, aşikâr 109b-21.

münkir (A.): İslam dinindeki iman esaslarını inkar eden, inanmayan kimse, imansız, inkarcı 96b-15.

müntefi' (A.): Faydalanan, kazanç sağlayan 125a-3.

müntefi' ol - : Faydalanan olmak 125a-3.

münteşir (A.): Yayılmış, yaygın 47b-15.

münteşir ol - : Yayılmış olmak 47b-15.

mürde (F.): Ölü, ölmüş 30a-7.

mürebbî (A.): Eğiten, terbiye eden kimse, eğitici 52a-15.

mürşid (A.): Hak ve hakikate erişme yolunda müritlerine örnek olan, onları irşat eden, rehberlik eden kimse, şeyh 77b-2.

mürşid-i kāmīl : Manevî yönden Hz. Muhammed'in hakikatine vâris olma seviyesine erişmiş mürşit 113a-8.

mürtekib (A.): Kötülük yapan, günah işleyen kimse 29b-6.

mürûr (A.): (Zaman) Geçip gitme, bitme, sona erme 130a-13.

mürûr-ı eyyâm : Günlerin geçmesi 130a-13.

mürüvvet (A.): 1. Yiğitlik, mertlik 54a-10. 2. İnsanca davranma, iyilik ve ihsanda bulunma 123b-11, 12.

mürvârîd (F.): İnci 109b-6.

müşâdif (A.): Rastlayan, tesadüf eden 99b-4.

müsemmâ (A.): İsimlendirilmiş, belli bir isimle anılmış 125b-15.

müslimîn (A.): Müslümanlar 3b-21; 17b-5.

müstağnî (A.): İhtiyaç ve eksiklik duymayan 63b-11.

müstaḥsen (A.): Herkesçe güzel kabul edilen, beğenilen, makbul 130b-6.

müsta'idd (A.): Layık 129a-19. Yetenekli, kabiliyetli 131b-17.

müstecâb (A.): Kabul edilen istek, dua 57b-12.

müstecâbü 'd-da' ve : Allah katında duası makbul olan, geri çevrilmeyen 57b-12.

müstedâm (A.): Sürekli, devamlı 109a-10.

müstefid (A.): Yararlanan, istifade eden kimse 129a-21.

müsteḥak (A.): Hak etmiş, hak kazanmış 49b-17.

müsteḥak ol - : Hak etmiş olmak 49b-17.

müstes'id (A.): Uğurlu sayan, uğur sayan 73b-18.

- müsteṭāb** (A.): Hoşa giden, beğenilen, iyi, güzel 14b-21; 31a-19.
- müstevlî** (A.): Yayılmak sûretiyle her tarafı kaplayan, yayılan 53a-14; 122a-20.
- müşābeh** (A.): Benzerlik, benzeyiş 42a-15.
- müşābih** (A.): Benzeyen, benzer 39b-8.
- müşāvere** (A.): Önemli bir konu üzerinde iki veya daha çok kimse arasında yapılan fikir alış verişi, danışma, istişare 77a-14.
- müşerref** (A.): Şeref kazanmış, şerefli 99a-8.
müşerref ol - : Şereflenmek 99a-8.
- müşevveş** (A.): Karışık, karmakasışik 44b-5.
müşevveş ol - : Karmakarışik olmak 44b-5.
- müşk** (F.): Misk 51a-10.
müşk-efşān : Misk saçan 51a-10.
- müşkilāt** (A.çoğ.): Zor işler veya meseleler 13b-8.
müşkilāt-ı ʿālem : Dünyanın zor işleri 13b-8.
- müşkile** (A.): Halledilmesi çözüme kavuşturulması güç mesele 49b-10.
- müşrif** (A.): 1. Bir yeri yüksekten gören, etrafa bakan 69b-6. 2. Bir hâle yaklaşan, ... üzere olan, -e yüz tutan, meyleden 106b-2.
- müşṭāk** (A.): Şiddetle arzu eden, gönülden isteyen 89a-19.
- müştedd** (A.): Şiddeti artmış, şiddetlenmiş 47a-5.
müştedd ol - : Şiddetlenmiş olmak 47a-5.
- müşṭālāʿa** (A.): Düşünerek, anlayarak okuma 101b-7.
müşṭālāʿa it - : Düşünerek, anlayarak okumak 101b-7.
- müteʿaddî** (A.): Zulmeden, saldıran 95a-17.
- müteʿallik** (A.): İlgili, ilişkisi olan 86b-1.
- müteberrik** (A.): Bir şeyi uğurlu, bereketli sayan, ondan hayır uman 133a-5.
- müteʿeddib** (A.): Edepli, terbiyeli 21b-18.
müteʿeddib ol - : Edeplenmek 21b-18.
- müteʿellim** (A.): Elemli, kederli; elem duyan, acıyan 21a-10.
müteʿellim ol - : Elemli olmak; elem duymak 21a-10.
- mütefekkir** (A.): Düşünen, tefekkür eden 96a-10.
- müteferrik** (A.): Birbirinden ayrılmış, dağılmış 129a-1.
- müteğayyir** (A.): Değişen, başka bir hâl alan; bozulmuş, bozuk 67a-17; 96b-3.
- müteḥayyir** (A.): Şaşmış, şaşırmış 50a-4.
- mütelâşî** (A.): Telaşlı 90a-20.
- mütemessil** (A.): Cisim hâline giren 112a-8.

mütenebbih (A.): Öğüt, ihtar sayesinde gafletten uyanan aklını başına toplayan, gerçekleri görür, anlar duruma gelen 19a-10.

mütenebbih ol- : Aklını başına toplamak, akıllanmak, ibret almak 19a-10,11.

mütevâliyen (A.): Aralıksız olarak, durmadan 124b-3.

müteveccih (A.): Yönelmiş, yönelen 96a-18.

müteẓâyid (A.): Artan, çoğalan 71b-20; 125b-4.

müteẓâyid ol- : Artmak, çoğalmak 71b-20; 125b-4.

müyesser (A.): Nasip olan 74a-4; 133a-11.

müyesser ol- : Nasip olmak 133a-11.

müyesser ol- : Nasip olmak 74a-4.

- N -

nā-bīnā (F.): Anadan doğma, kör 44b-15.

nā-būd (F.): Mevcut olmayan, yok olan 19a-17; 114a-19.

nācī (A.): Selamete ermiş, kurtulmuş 107a-20.

nā-cins (F. nā- ve A. cins): Cinsi bozuk, aşağılık, soysuz 120b-21.

nāçiz (F.): Adı anılmaya değmeyecek kadar ehemmiyetsiz, hiç hükmünde, değersiz, önemsiz 109a-15; 135a-14.

nādān (F.): Cahil, bilgisiz kimse 51a-20.

nādire (A.): Benzeri nadir olan, az bulunur 60b-3.

nādiretü 'l-‘aşr (A.): Zamanın ender yetiştirdiği 60b-3.

naḥḥa (A.): Geçinmek için gerekli olan yiyecek, içecek ve bunun için sarf edilen para 116b-11.

nā-gāh (F.): Ansızın, birdenbire 24b-20; 31b-12; 32b-2.

nağam (A.çoğ.): Nağmeler, ezgiler 2b-2.

nā-hemvār (F.): Uygun olmayan, uygunsuz 30a-1; 33a-8.

naḥl (A.): Hurma ağacı 47a-16.

naḥs (A.): Uğursuz 57a-13.

na‘īm (A.): 1. Cennetin bir kısmı 33b-10. 2. Nimet, bolluk, refah içinde yaşama 71a-19.

nāķış (A.): Eksik 40a-14.

nāķış-ı vuḍū : Eksik abdest 40a-14.

naķliyyāt (A. çoğ.): Nakle dayanan bilgiler, rivayet yoluyla öğrenilen şeyler 76a-12.

na‘leyn (A.): Nalın, yüksekçe ayakkabı 113a-12.

nāliš (F.): İnleme, inilti, feryat, nale 57a-21; 115b-21.

nām (F.): İsim, ad 47b-4.

nām-dār (F.): Namlı, ünlü, meşhur 47b-4.

nām-ı nām-dār : Meşhur ismi 47b-4.

nā-mütenāhī (F.): Sonsuz, sonu sınırı olmayan 95b-17.

nā-peydā (F.): Görünmeyen; kaybolmuş 19a-17.

nār (A.): Ateş, od 29a-10; 43b-13.

nār-ı iştiyāk-ı ziyāret-i Ḥabībullah : Hz. Muhammed'i ziyaret arzusunun, özleminin ateşi 43b-13.

nās (A.): İnsanlar, halk 18b-14; 126a-20.

naşāyih (A. çoğ.): Nasihatlar 89b-16.

naşb (A.): Bir kimseyi bir hizmete geçirme, yerleştirme, tayin etme 108a-12.

Dikme, saplama 133b-13.

naşb it - : Dikmek, saplamak 133b-13.

naşihat (A.): Öğüt 100a-2.

naşrānī : Hristiyan 124b-11.

nā-şāyeste (F.): Uygun olmayan 68a-5.

naṭʿ (A.): Yemek yemek veya başka bir şey için yere serilen örtü 12a-19.

naṭʿ-ı ʿālem : Alemin örtüsü 12b-1.

nā-tüvān (F.): Kuvvetsiz, zayıf, güçsüz 66b-7.

nāyī (F.): Ney çalan kimse, neyzen 131a-1.

naẓar (A.): Bakış, bakma 65b-7.

naẓīfe (A.): Temiz 71a-3.

nāzile (A.): İnme, felç denen hastalık 97a-12.

naẓm (A.): Vezinli, kafiye söz dizisi 126a-12.

naẓm it - : Vezin ve kafiye ile manzum olarak yazmak veya söylemek 126a-12.

neʿam (A.): Evet 58b-17.

nebāt (A.): Topraktan biten her türlü şey, bitki 17a-11.

nebī (A.): Kendisine kitap indirilmemiş olan ve daha önceki şeriatı tebliğ eden peygamber 50a-20.

nebī-i muhtār : Seçilmiş peygamber 50a-20.

nebīre (A.): Torun 96b-21.

nebtūz (A.): Keskin bıçak, keskin kenarlı kılıç 6b-2.

necāset (A.): Pislik, murdarlık 21a-15; 114a-11.

necāt (A.): Kurtulma, kurtuluş, halas 18b-7, 8.

necis (A.): Pislik 114a-11; 21a-13.

necisü'l-‘ayn : Pisliğin ta kendisi 114a-11.

nedâmet (A.): Pişman olma, pişmanlık 45b-17.

nefehât (A. çoğ.): Esintiler 124a-9.

nefh (A.): Üfürme 133b-12.

nefh-i rûh : Ruhun üflenmesi 133b-12.

nefha (A.): Rüzgarın bir kere esişi, esinti 135a-6.

nefha-i rahmet : Merhamet (rahmet) esintisi 135a-6.

nefis (A.): Herkes tarafından beğenilen, çok hoş giden, çok güzel 124b-17.

nefs (A.): 1. Bir şeyin içi, merkezi 92a-20. 2. Bir kimsenin kendi öz varlığı, öz benliği, kişiliği 133b-11; 124b-17.

nefs-i denî : Aşağılık, alçak nefis 133b-11.

nefs-i nefis : Çok güzel olan benlik, kişilik 124b-17.

nehy (A.): Bir şeyin yapılmasını yasak etme, menetme, engelleme 20a-9.

nehy it- : Yasak etmek, yasaklamak 20a-9.

nekebât (A. çoğ.): Sıkıntılar 98a-10.

nemâ (A.): Gelişme, büyüme, artma, çoğalma 62b-7.

nerdübân (F.): Merdiven 19b-21.

nesîb (A.): Soyu temiz, baba tarafından asil olan kimse 63b-8.

nesne : 1. Hiçbir şey 101a-3. 2. Şey, bir şey 121b-7.

neşv (A.): Büyüme, gelişme, boy atma 62b-7.

nev[‘] (A.): Türlü 78b-8.

nevâht (F.): Okşama 123b-11.

nevâht kıl- : Okşamak 123b-11.

nevâl (A.): Talih, kısmet; bağış, ihsan 25b-20.

nevbet (F.): Nöbet 108a-9.

nevm (A.): Uyku 70b-9.

neyl (A.): İsteğine ulaşma, merama erme 14a-19.

nez[‘] (A.): Can çekişme, ihtizar 21a-15.

nezâre (A.): Bakma, bakış, seyretme 3b-21.

nezâre-i kubûr-ı müslimîn : Müslümanların mezarlarını seyretme 3b-21.

nezr (A.): Adak 104a-8.

nıķmet (A.): İntikam, ceza 98a-10.

nışf (A.): Yarı, yarım 83b-6; 101a-16.

nışfü'l-leyl : Gece yarısı 83b-6.

ni‘âl (A.): Ayakkabılar 21a-18.

nī‘am (A. çoğ.): Nimetler 96b-15; 130b-12.

niçe : Çok, pek çok, bir çok 101b-4.

nidā (A.): Seslenme, çağırma, bağırma 46b-21; 121-7.

nidā it - : Seslenmek 121a-7.

nidyē (A.): Bağıra çağıra ağlamak, sesli ağlamak 29b-8.

nigerān (F.): Bakan, seyreden 102b-1.

nigerān ol - : Bakmak, seyretmek 102b-1.

nigīm (F.): Yüzük şeklinde mühür, mühür 14a-3.

nigūn (F.): Baş aşağı olmuş, tersine dönmüş 107a-3.

nihād (F.): Huy, yaratılış, tabiat 15a-20.

nihāl (F.): Fidan 51a-6.

nihān (F.): Gizli, saklı 50b-7.

nihān ol - : Görünmez olmak, gizlenmek 50b-7.

nīk (F.): İyi, güzel, hoş 74a-5.

nīk-nām (F.): Namı iyi olan 109a-14.

nişār (A.): Saçma, saçılma, serpilme 51a-14; 121a-9.

nīst (F.): Yok 77b-1.

nīş (F.): Zehir, ağı 70a-4.

niyāhat (A.): Ağıt, ölü üzerine, iyiliklerini sayıp dökerek ağlama 29b-8.

niyāz (F.): İhtiyaç içinde bulunma, muhtaçlık, muhtaç olma 115a-12.

nizā‘ (A.): Çekişme, kavga, anlaşmazlık 21a-10; 52b-5.

nīze (F.): Mızrak, süngü, kargı 71a-16; 116a-10.

nöker (Moğ.): Birinin yanında bulunan hizmetçi 12a-13.

Nubye : Bugünkü Sudan’ın adı 61a-20.

nuḳūṣ (A. çoğ.): Nakışlar, resimler 50b-18.

numūne (F.): Nitelikleri hakkında bir fikir vermek üzere bir bütünden alınan parça, örnek 133b-2.

nūr (A.): Kalp gözüyle his ve idrak edilen gönül açıcı aydınlık, gerçeği görmeyi sağlayan manevî ışık 19a-1; 43b-8.

nūr-ı firāvān : Çok nur 43b-8.

nūr-efṣān (A. nūr ve F. efṣān): Nur saçan, etrafı nurlandıran 50b-10.

nūr-ḥor (A. nūr ve F. ḥor): Nurlu 19a-1.

nūṣ (F.): Tatlı, tatlı şey 70a-5. İçme, içiş 128a-3.

nūṣ it - : İçmek 128a-3.

nutḳ (A.): Söz, konuşma, kelam 50b-2.

nübūvvet (A.): Peygamberlik 108a-3; 5b-11.

nūfūs (A. çoğ.): Ruhlar, canlar 120a-12.

nūh (F.): Dokuz 51a-13.

nükte (A.): Herkesin anlayamadığı ince mana 109b-6.

-nūmūn (F.): Sonuna geldiği kelimelere “gösteren” anlamı katarak Farsça usulüyle birleşik sıfatlar yapar 107a-10.

nüzūl (A.): Yukarıdan aşağıya inme 110b-16.

nüzūl it - : İnme 110b-16.

- O -

od : Ateş 82a-8.

oğlancık : Çocuk, küçük çocuk 100a-1.

ol : O, üçüncü tekil şahıs zamiri ve işaret sıfatı 18b-21; 107a-18.

olar : Onların 107a-18.

otağ : Büyük çadır 94a-7.

- Ö -

‘ömr (A.): Yaşama veya var olma süresi, bir şeyin yaşadığı müddet, hayat 40a-6.

‘ömr-i dırāz : Uzun ömür 40a-6.

öñdin : Önceden 75a-10.

özge : Başka 70b-8.

‘özr (A.): Yanlış, hatalı bir davranışın elde olmadan veya mecbur kalındığı için yapıldığını bildirmek ve hoş görülmesini istemek üzere öne sürülen sebep, mazeret 44a-15.

- P -

pā (F.): Ayak 110b-14.

pā-būrehne (F.): Çıplak ayak, yalın ayak 110b-14.

pā-der-gil (F.): (Ayağı çamurda) Sıkıntıda; davranamaz 7b-13.

pā-der-gil-i ğumūm : Gamlara bulaşmış 7b-13.

pākīze (F.): Temiz, pak 119b-17.

pāre (F.): Para 67b-6.

pāyān (F.): Son, nihayet 126b-12.

pāyitaht (F.): Başkent, başşehir 9a-12.

pāyitaht-ı selāṭīn : Sultanların başkenti 9a-12.

peder (F.): Baba 35b-12; 41b-8.

peder-i büzürg-vār : Saygıdeğer baba 41b-8.

penāh (F.): Sığınacak yer 26a-13.

pençeleşmek (F. pençe): Bir şeyle canını dişine takarak mücadele etmek, boğuşmak, uğraşmak 100a-4.

pend (F.): Öğüt, nasihat 58b-12.

per (F.): Kanat 50b-9.

perākende (F.): Darmadağınık 82b-18.

pergār (F.): Pergel kelimesinin eski metinlerde rastlanan asıl şekli 130b-4.

perhiz (F.): Kulu Allah'tan uzaklaştıracak şeylerden uzak durma 101a-1.

perhiz it - : Manen yasaklanan şeylerden kendini çekme 101a-1.

perişān (F.): Dağınık 80a-10.

perişān ol - : Dağılmak 80a-10.

pertāb (F.): Atma 114a-18.

pertāb it - : Atmak 114a-18.

pertev (F.): Işık, parlaklık 50b-10.

perverde (F.): Beslenmiş, büyütülmüş, yetiştirilmiş 84b-11; 132a-14.

perverde ol - : Beslenmek, büyütülmek, yetiştirmek 132a-14.

perveriş (F.): Yetiştirme 64b-20.

pervin (F.): Ülker takım yıldızı, Süreyyâ 51a-2.

pes (F.): 1. O halde 20b-20; Arka, art, geri 35b-18. 2. Sonuç olarak 127b-12; 133a-4.

pesendide (F.): Beğenilmiş 46a-18.

pes-i perde : Perde arkası 35b-18.

peşimān (F.): Pişman 58b-5.

peyām (F.): Haber 76a-20.

peyk (F.): Haber ve mektup taşıyan kimse, haberci 93b-2.

peykān (F.): Okun ucundaki sivri demir, temren 6b-4.

pezer (F.): Baba 67b-2; 127a-8.

pezer-i şūrī : Biyolojik baba 127a-8.

-pezir (F.): Sonuna geldiği kelimelere”kabul eden, kabul edebilecek olan, alan” anlamı katarak Farsça usulüyle birleşik sıfatlar yapar 100b-21.

pinhān (F.): Gizli 51a-12.

pīr (F.): 1. Yaşlı 69a-20. 2. Bir tarikatın kurucusu 110b-16.

pīrān (F. çoğ.): Tarikat kurucuları, pirlar 75b-19; 128a-15.

pīraste (F.): Süslenmiş, donatılmış 68a-20.

pīşe (F.): Sanat, meslek, iş 67a-14, 15.

piyāde (F.): Yaya 76b-2.

post (F.): Makam 55b-11.

pūr (F.): Dolu 42b-1; 133a-12.

pūr-‘āyide : Kâr dolu 33b-6.

pūr-cūd : İhsanı bol, çok cömert 133a-12.

pūr-hubūr : Sevinç dolu 122b-16.

pūr-ihtirām : Çok saygılı 42b-1.

pūr-nūr (F. pūr ve A. nūr): Nurlu, nur dolu 43a-8.

pūr-rīş (F.): Yara dolu 117a-21.

pūş (F.): Elbise 45b-4.

-pūş (F.): Sonuna geldiği kelimelere “giyen, örten” anlamı katarak Farsça usulüyle birleşik kelimeler yapar 106b-6.

- R -

Rab (A.): Bütün mahlukatı yetiştiren, kayıran, besleyen, terbiye eden Allah 36a-2.

Rabb-ı ‘izzet : Gerçek yücelik sahibi olan Allah 36-2.

Rabbü’l-enām : Bütün yaratılmışların Rabbi 62b-3.

rāci‘ (A.): 1. -e dönen, rücu eden 106b-10. 2. İlgili, ... ile münasebeti olan 109b-6.

rāfizi (A.): Rafizilik fırkasından olan. Hz. Ebu Bekir’in ve Hz. Ömer’in ve Hz. Osman’ın halifeliklerini kabul etmeyenlerden olan 89b-4.

rāğıb (A.): İstekli, isteyen 11b-2; 122a-1.

rāh (F.): Yol 133b-16; 41b-3.

rāh-ı Hicāz : Hicaz yolu 133b-16.

rahmet (A.): Allah’ın yaratıklarına olan merhameti, acıma ve esirgemesi 135a-2.

rahşān (F.): Parlamak 51a-7.

rāh-zen (F.): Yol kesen, haydut 64b-14.

rām (F.): Boyun eğme, itaat 105b-3.

rām ol - : Boyun eğmek, itaat etmek 105b-3.

raşad (A.): Gök cisimlerini incelemeye yarayan dürbün veya alet 61-6.

rāsītān (F. çoğ.): Doğru olanlar, haklılar 109b-11.

rāst (F.): Doğru 82a-6. Rastlama, tesadüf 133b-15.

rāst gel - : Tasarlamadığı halde, karşılaşmak, rastlamak 133b-15.

ravza (A.): Çayır çimeni, ağacı, suyu bol yer, bahçe; cennet 24a-5.

râz (F.): Sır 119a-5; 131a-7.

razaka (A. çoğ.): Rızıklar 80a-2.

re‘âyâ (A.): Bir hükümdarın yönetimi altında bulunan ve vergi veren halk 45a-3.

rebî‘ü’l-evvel (A.): Arabî ayların üçüncüsü 72a-16.

recâ (A.): 1. Ricâ, dilek, istek 48a-10. 2. Kalbin istenilen, sevilen bir şeyi umması ve bundan ferahlık ve rahatlık duyması hali 119b-5.

recâ it - : Birinden bir şeyin yapılmasını istemek, dilemek 48a-10.

recül (A.): Yetişmiş, ergin erkek 20b-17.

redd (A.): 1. Mukabele etme, cevap 23b-16. 2. Kabul etmeme, geri çevirme, geri döndürme 135a-11.

redd et - : Geri çevirmek, kabul etmemek 135a-11.

redd-i selâm : Selama karşılık verme 23b-16.

ref (A.): 1. Ortadan kaldırma; giderme, giderilme 28a-11; 77a-18; 105a-3; 133b-13. 2. Yukarı kaldırma 95b-3.

ref eyle - : Ortadan kaldırmak; gidermek, giderilmek 105a-3.

reh (F.): Yol 50a-18.

reh-i takvâ : Takvâ yolu 50a-18.

re‘is (A.): Baş, başkan 50a-16; 124a-11.

remîde (F.): Ürkümüş, korkmuş 116a-10.

remîde it - : Korkutmak 116a-10.

rencîde (F.): Gönlü kırılmış, incinmiş 42a-5; 116a-10.

rencîde ol - : İncinmek, kırılmak 42a-5.

reng (F.): Görünüş, tarz, şekil 21b-1.

re’s (A.): Baş 62a-15.

re’s-i pâk : Temiz baş 62a-15.

resm (A.): Allah’ın sıfatlarının şahadet âleminde tecelli etmiş şekli olan her varlık 133b-9.

ress (A.): İçi taşla örülmüş kuyu 6b-3.

reşâd (A.): Doğru yola girme, hak yolunda yürüme 73b-18.

reşk (F.): Kıskanma 131a-14.

reşk itmek : Kıskanmak 131a-14.

reşş(A.): Serpme, püskürtme; serpinti, çisenti şeklinde yağmur 6b-4.

-rev (F.): Sonuna geldiği kelimelere “giden, yürüyen” anlamı katar 12b-1.

revâ (F.): Layık, uygun, yerinde, münasip 22b-10.

revâ ol - : Yerinde olmak 22b-10.

revāfız (A. çoğ.): Rafiziler, rafizilik fırkasından olanlar 51a-21.

revāḥ (A.): Bir şeyi elde etmeden doğan neşe 63b-12.

revān (F.): Akan, yürüyen 51a-4.

revāne (F.): Giden, yürüyen, akan 60a-14.

revāyih (A. çoğ.): Güzel kokular 63b-12.

re'y (A.): Fikir, görüş, düşünce 58b-20.

re'y-i bātıl: Doğru olmayan düşünce 58b-20.

reyb (A.): Şüphe, şek 114b-5.

riḥlet (A.): Göç 41a-11; 64b-11.

riḥlet it - : Göç etmek 41a-11.

ri'āyet (A.): Sayma, gözetme, muhafaza etme 116a-13.

ribā' (A. çoğ.): Bahçeli evler 42b-9.

ricāl (A. çoğ.): Erkekler 69a-20.

ridā (A.): Dervişlerin omuzlarına attıkları, gereğinde seccade veya yorgan gibi kullandıkları yün örtü 103b-5.

rif'at (A.): Yücelik, mevki yüksekliği 58a-21.

riḳḳat (A.): Acıma, merhamet 28a-20.

riḳḳat-i ḳalb : Kalbin merhameti 28a-20.

rişte (F.): İplik 51a-11.

rişte-i cān : Can ipliği 51a-11.

rivāyet (A.): Bir haberi, söz veya olayı nakletme, anlatma 21b-7; 36a-17; 46b-15.

rivāyet it - : Anlatmak, söylemek 21b-7; 36a-17; 46b-15.

riyāz (A.): Bahçeler, çimenlik yerler 1b-12; 114b-10.

riyāz-ı şafā-yı cāvidānī: Ebedī huzur bahçeleri 114b-10.

riyāzet (A.): Dünya lezzetlerinden sakınmak suretiyle nefsi terbiye etme, ahlakı güzelleştirme 76a-12.

ru'b (A.): Korku, dehşet, havf 8b-1.

rūb' (A.): Dörtte bir, çeyrek 63b-9.

rūb'-ı meskūn : Oturulan dörtte bir kısım. Eski coğrafyacılar göre dünyanın üzerinde hayat bulunan oturulmaya elverişli karalarla kaplı kısmı 63b-9, 10.

rū-gerdān (F.): Yüz çeviren, geri duran 71b-19.

rū-gerdān ol - : Geri durmak 71b-19.

rūḥ (A.): Allah tarafından yaratıldıktan sonra insan bedenine üflen, ölümden sonra da varlığı devam eden ve mahiyeti tam olarak bilinmeyen ilahî ve manevî cevher 135a-13; 133b-12.

rūḥ-ı revān : 1. Tabî, nebatî ve hayvanî ruhtan başka olarak insan varlığına Allah tarafından üfürülmüş olan, idrak eden, sezgi gücüne sahip ruh 135a-13.

2. Canlı ruh 36a-1.

rūḥ-efzā (A. ruh ve F. -efzā): Ruha tazelik veren, cana can katan 43a-13.

rustahîz (F.): Kıyamet, mahşer 119b-5.

rūşen (F.): Parlak, aydın 88a-11.

rūşenî (A.): Parlaklık 77a-20.

ru'ūnet (A.): Bönülük, ahmaklık, bencilik 96b-12.

rūy (F.): 1. Yüz, çehre 65a-12; 135a-12. 2. Taraf, cihet, yön 107b-17.

rūy-ı Celāl: Allah'ın kahredici ciheti 135a-12.

rūyîn (F.): Tunçtan 6a-21.

rūz (F.): Gün 22b-6; 64b-5.

rūz-be-rūz: Günden güne 64b-5.

rūz-ı çehār-şenbih: Çarşamba günü 22b-6.

rübūde (F.): Kapılan, kapılmış olan 77b-4.

rūcū' (A.): Dönme, geri dönme 88a-1.

rūsūm (A. çoğ.): Suretler, şekiller, resimler 50b-17.

rūtbet (A.): Rütbe, derece 124a-8.

rūtbet-i seniyye: Yüksek rütbe 124a-18.

rū'yet (A.): Görme 111a-11.

rūzgār (F.): Dünyanın içinde bulunduğu zaman 73a-8.

rūzgār-ı zūr-kār: Güçlük çıkartan zaman 73a-8.

- S -

sa'ādet (A.): Mutluluk, bahtiyarlık 133a-6.

sa'ādet-i dāreyn: İki cihan saadeti 113b-9.

sā'at (A.): Vakit, zaman 133a-4.

sā'at-i müteberrik: Uğurlu, bereketli vakit 133a-4, 5.

şabāvet (A.): Çocukluk 132a-12.

sābık (A.): Geçmiş zaman 129a-6.

sābıka (A.): Bir makamda şimdikinden daha önce bulunmuş olan, eski 56a-10.

sābıkan (A.): Bundan önce, evvelce 69a-14.

şabūḥ (A.): Sabahları içilen şarap; mahmurluk gidermek için içilen şarap, içki 108a-16; 106b-14.

şabvet (A.): Çocukluk 39b-6.

sâcid (A.): Secde eden, secdeye varan, secdeye kapanan 133b-19.

şadâkat-şi'âr (A.): Vefakâr 130a-16.

sâdât (A. çoğ.): Büyük ve yüce kimseler, ileri gelenler 63b-18; 125a-7.

şaded (A.): Kasıt, niyet 53b-5.

şadef - sedef (A.): Midye, istiridye gibi içinde inci bulunan deniz böceği; midye, istiridye gibi deniz böceklerinin kabuklarının iç tarafında teşekkül eden ve süslemelerde, süs eşyalarında kullanılan beyaz menevişli, çok sert, parlak madde 135a-9.

şâdır (A.): Ortaya çıkan, meydana gelen, zuhur eden 67b-3.

şâdır ol- : Ortaya çıkmak, meydana gelmek 67b-3.

sâdis (A.): Altıncı 107b-15.

şadr (A.): Bir şeyin başı, baş tarafı, en yüksek yeri 42b-16; 107b-14.

şadr-ı meclis : Meclisin en yüksek yeri 42b-16.

şaf (A.): Aynı düşünce ve menfaatler etrafında birleşen kimselerin meydana getirdiği topluluk 50a-15.

şafâ (A.): Gönül şenliği, rahat, huzur, kedersizlik; eğlence, neşe, zevk 35a-11; 135a-7; 133b-17; 133a-9; 128b-6.

şafâ-yı hâtır : Kulun kalbine doğan manevî hitabın neşesi, huzuru, gönül şenliği 35a-11; 111b-4.

şafha (A.): Üzerine yazı yazılmış veya yazılmaya uygun sayfa 51a-10.

şafir (A.): İnce ve güzel ses 51a-5.

şafvet (A.): Maddî ve manevî manada temizlik, arılık, saflık 108a-3.

şâgîr (A.): Küçük 130a-6.

şağu : Ölünün iyiliklerini duyuran ağıt, mersiye 29a-17.

şağu sağ- : Yüksek sesle ağıt söyleyip ağlamak 29a-17.

şahâbe (A.): Hz. Muhammed zamanında yaşamış, onu görmüş, Müslüman olup sohbetinde bulunmuş olan kimse 40a-4.

şahâbî (A.): Sahabe 17b-6.

şahâ'if (A. çoğ.): Sayfalar 50b-10.

şahâvet (A.): Cömertlik, el açıklığı 61a-13.

şahrâ (A.): Boş ve geniş yer, kır, ova 120b-21.

şahrîc (A.): Sarnıç 19a-20.

şah'tiyân (F.): Keçi ve dana derisinden yapılmış 21a-18.

şahv (A.): Ayılma, ayıklık, aklı başında olmak 127b-16.

sa'id (A.): İyi ve güzel yaratılışı, üstün ahlakı sebebiyle Hak katında makbul olan, kurtulmuşlardan sayılan (kimse) 57b-4.

saķar (A.): Cehennem 120a-17.

sāķıķ (A.): 1. Düşen, düşmüş 25a-18. 2. Hükümsüz 25b-3.

sāķıķ ol - : Düşmek 25a-18,19. 2. Hükümü ortadan kalkmak, geçersiz duruma gelmek 25b-3.

sāķī (A.): Gönle Allah sevgisi sunan kimse 106b-17.

sāķīm (A.): Hasta, hastalıklı 51a-20.

sāķīmü 'l-bāl : Kalbi hastalıklı 51a-20.

sāķit (A.): Ses çıkarmayan, konuşmayan, susan, sessiz 52a-21.

sāķit ol - : Ses çıkarmamak, susmak 52a-21.

sāl (F.): Yıl, sene 62b-2.

şalā (A.): Çağırma, davet etme 130b-18.

şalābet (A.): Katılık, sertlik 6b-2.

şalāh (A.): Doğruluktan ayrılmama, dinin yasakladığı şeylerden kaçınma 42b-10. İyi duruma gelme, düzelme 47b-11.

şalāh-ı hāl : İyi hal 47b-11.

şalāt (A.): Namaz 30a-5; 118b-2.

şalāt-ı şubh : Sabah namazı 118b-2.

şalb (A.): Asarak idam etme 90b-12.

sālīk (A.): 1. Bir yola girmiş olan 39b-7. 2. Bir tarikata girmiş, bir mürşide bağlanarak manevî yolculuğa çıkmış olan kimse 107b-3; 118a-10.

sālīk ol - : Bir yola girmiş olmak 39b-7.

sālīkīn (A. çoğ.): Salıklar 132a-5.

şālīşen (A.): Üçüncü olarak 90a-14.

şalmak : Atmak, fırlatmak 70b-2.

şamedānī (A.): Gücü, yüceliği sonsuz olan Allah ile ilgili 63b-9.

sāmī (A.): Yüksek, yüce 66a-3.

şançmak : Saplamak, batırmak 71a-21.

şāniyen (A.): İkinci derecede, ikinci olarak 90a-13.

şap - : Belli bir istikamete doğru yönelmek, belli bir yola girmek 85a-6.

sāriķ (A.): Hırsız 78b-13.

şarrāf (A.): Altın, madenî ve kağıt paraları birbiriyle değiştirmeyi, bozmayı, tahvil alış veriş yapmayı meslek edinmiş kimse 67b-6.

sāṭīʿ (A.): Yükselen, yükseklerle çıkan 89a-5.

şavāmiʿ (A. çoğ.): Tapınaklar 51a-16.

şavt (A.): Ses, seda 21a-9; 131a-15.

şavt-ı aʿlā : Çok yüksek ses 25b-15.

şavt-ı ni'āl: Ayakkabıların sesi 21a-9.

sa'y (A.): Çalışıp çabalama, ceht 89a-14; 135a-5.

sāye (F.): Gölge 107a-19.

şayf (A.): Yaz mevsimi, yaz 128b-6.

şāyim (A.): Oruçlu 42b-11.

sāyir (A.): Başka, diğer, öteki, öbür 133a-1; 101a-8.

sāyis (A.): Seyis, at bakıcısı 86a-14.

şebāt (A.): Kararından ve sözünden dönmeme 37a-19.

şebāt-ı kadem: Dayanma 37a-19.

sebīl (A.): Yol 35b-4. Bolluğundan dolayı herkese su gibi bedava dağıtılan veya çok ucuza satılan şeyler için kullanılır 66a-21.

sebīl ol-: Çok bol olmak 66a-21.

sebt (A.): Cumartesi günü 22b-1; 73b-5.

sebtīyye (A.): İşlenmiş deriden mamul ayakkabı 21a-18.

seccāde-nişīn (A. seccāde ve F. nişīn): Çok namaz kılan, takva sahibi kimse, âbit 78b-11.

şefer (A.): Arabî ayların muharremle rebiyülevvel arasında kalan ikincisi 57a-2.

sefh (A.): Dağın eteği 16a-16, 16b-11.

sefid (F.): Beyaz, ak 106b-6.

sefid-pūş: Beyaz giyen 106b-6.

sefine (A.): Gemi 46b-1.

segirt - : Koşturmak 84a-11.

sehā (A.): Cömertlik 46a-20.

sehban (A.): Belagatli ve güzel söz söyleyen insan 14a-6.

sehv (A.): Kasten yapılmayan, hata 39b-3.

sekr (A.): İlahî tecelli ve güzellikler karşısında duyulan büyük hayranlık vb. bir halle his ve şuur âleminin ötesine geçme, manevî sarhoşluk 61a-4; 84b-11.

selāmet (A.): Tehlikeden uzak olma, güvenlik 133a-7.

selāse (A.): Üç 41a-1.

selāsīl (A. çoğ.): Zincirler 27b-17.

selātin (A. çoğ.): Sultanlar, padişahlar 75a-2; 108b-18.

selātin-i fakr: Fakirliğin sultanları 108b-18.

selef (A.): Bir mevkide daha önce bulunan ve yerine geçilen kimse 109a-7.

selen: Ses, sada 115a-7.

selīs (A.): Düzgün ve açık ifadeli, ahenkli ve akıcı söz 126b-1.

selsebīl (A.): İçimi çok hoş ve hafif su 66a-20.

selvet (A.): Memnunluk, mutluluk 130b-8.

semā' (A.): Mevlevî dervişlerinin ney, kudüm, rebap gibi çalgılar ve okunan ilahiler eşliğinde tennure denen bir kıyafet giyerek belli bir usule göre ayakta ve kolları iki yana açılmış vaziyette dönmeleri ve bu suretle icra ettikleri ayin 133a-9; 121a-4; 131a-2.

semere (A.): Beklenen sonuç, netice 130a-19.

semîn (A.): Değerli, kıymetli 50b-3.

semmûr (A.): Samur; samurun derisinden yapılan kürk 82b-16.

senâ (A.): Övme, övüş, medih 24b-19.

senâ-i bi's-şerr: Kötü bir şekilde övmek 25a-1.

senâü'l-hayr: Hayırla, iyi bir şekilde övmek 24b-19.

senderûs (F.): Tropikal bölgelerde yetişen bazı ağaçlardan çıkarılan ve cila yapmakta kullanılan bir çeşit reçine 19a-12.

seng (F.): Taş 118b-1.

seniy (A.): Yüksek, yüce, ulu 133b-9.

seniyye (A.): Yüksek, yüce, ulu 42b-7.

ser (F.): Baş, kafa 56a-10.

şerâ (A.): Toprak; yeryüzü, arz 1b-14.

serây (F.): Saray 61a-12.

serây-ı sürûr: Ahiret 61a-12.

ser-bâz (F.): Korkusuz, cesur, yiğit 15b-18.

ser-çeşme (F.): Bir tarikatta iâhî feyiz ve aşkın kaynağı durumunda bulunan pir 128a-3.

serdâr (F.): 1. Bir topluluğun başı en önde geleni 15b-4-5; 59a-15. 2. Kumandan, başkumandan 132a-19.

serdâr-ı 'asâkir-i İslâm: İslam askerlerinin başkumandanı 132a-19.

ser-firâz (F.): Benzerlerinden üstün olan (kimse), seçkin, mümtaz 31b-10.

ser-fürû (F.): Baş eğme, itaat etme 18a-12.

ser-fürû it - : Baş eğmek, itaat etmek 18a-12.

ser-gerdân (F.): Başı dönen ne yapacağını bilemeyen, şaşırmış, sersemlemiş bir durumda olan, perişan 25b-19.

ser-gerdân ol - : Perişan olmak, ne yapacağını bilememek 25b-19.

ser-güzeşt (F.): Macera, baştan geçen hâller 70a-1; 115b-20.

ser-hadd (F.): Sınır boyu, hudut 132a-18.

serîr (A.): Oturulacak yüksekçe yer 42b-16; 45a-20; 116a-18.

serika (A.): 1. Çalınmış nesne 52b-17. Çalma, habersiz alma 78b-9.

serkeş (F.): Dik başlı, dik kafalı, inatçı 45a-21.

sermest (F.): Sarhoş 43b-2.

ser-nigūn (F.): Tepetaklak, ters dönmüş 53b-10.

ser-nigūn it - : Tepetaklak etmek 53b-10.

se-şenbih (F.b.i.): Üçüncü gün, Salı 106b-14.

serv (F.): Selvi 51a-6.

serv-i revān : Yürüyen selvi 51a-6.

sevād (A.): Siyahlık, karalık 50b-17.

seyf (A.): Kılıç 14b-14, 13, 12.

seyis-hāne (A. seyis ve F. hāne): Erzak ve eşya taşıyan ağırlık beygiri 86a-14.

seyl (A.): Sel 57b-3.

seyyi'āt (A. çoğ.): Suçlar, kabahatler, günahlar 33b-20.

seyyi'e (A.): Kötü, fena 26b-20.

seyyid (A.): Efendi, önder, reis 62a-18.

seyyidü'l-kevneyn : İki cihanın, dünya ve ahiretin, cismanî ve ruhanî âlemlerin efendisi 62a-18.

seyyidî (A.): Ey benim efendim! hitabı 32a-15.

sıbt (A.): Torun 62a-18.

şıdk (A.): İçten, yürekten bağlanma, bağlılık, sadakat; her türlü kötülükten arınmış olma, saflık, halislik 135a-8. Doğruluk, gerçeklik 67b-18.

şıdk-ı maḳāl : Sözün doğruluğu 67b-18.

şıfr (A.): Hiçbir değer ifade etmeyen şey 116b-13.

şıfrü 'l-yed : Elinde hiçbir şey kalmamış olan, eli boş 116b-13.

şıgamak : Sıvazlamak 45a-12.

şıḥḥat (A.): Sağlık, esenlik, afiyet 133a-7.

şıkılcım : Sıkıntı; sıkışıklık 55b-7.

şın - : 1. Yenilmek, bozguna uğramak 57a-4; 93a-20. 2. Bozulmak 77b-18.

sır (A.): Anlamak ve açıklamakta aklın âciz kaldığı şey 133a-11.

sırr-ı kerāmet : Keramet sırrı 133a-11.

şırāt (A.): (Metinde sırat köprüsü anlamında kullanılmıştır.) Ahirette cehennem üzerine kurulacak olan, müminlerin üstünden kolayca geçerek cennete girecekleri, kafirlerin ise üzerinden cehenneme düşeceklerine inanılan köprü 113b-17.

şıyām (A.): Oruç 106b-15.

şıgar (A.): Küçüklük 54b-2.

şıgar-ı sinn : Yaş küçüklüğü 54b-2.

şıkāt (A. çoğ.): İnanılır, güvenilir, emin kimseler 12a-21; 104a-21.

sikke (A.): Madenî para 46b-10.

sikke-i hasene : Para, nakit 46b-10.

silk (A.): 1. İnci boncuk dizilen iplik; dizi sıra 51a-11. 2. Düzen, tertip 15a-1. 3. Bir kimsenin tuttuğu yol 118a-10.

silsile (A.): Atalardan, yaşayan torunlara kadar zincirleme uzayan soy kütüğü, şecere 119b-16.

sinn (A.): Hayatın dönemlerinden her biri, çağ 126a-9.

sinn-i kelām : Konuşma çağı 126a-9.

siñirlemek : Hareket edemez hale koymak için vurup ayak sinirini kesmek 61a-4.

sipāh (F.): Asker 130b-17.

sipāriş (F.): Yapılmasını veya gönderilmesini isteme, ısmarlama 17b-11.

sipāriş eyle - : Ismarlamak 17b-11.

sipīhr (F.): Gök, sema 50b-11; 51a-13.

sīr (F.): Doymuş, tok 63a-6.

sīr-āb (F.): Suyu doymuş, suya kanmış 51a-9.

sirāc (A.): Işık 107b-7.

sīret (A.): Bir kimsenin ahlakı, seciyesi, karakteri, dışa akseden davranışı 109a-9.

şīt (A.): Ses, seda 130b-21.

şiyāb (A.): Giyilecek şeyler, elbiseler 32b-18; 46b-7.

siyādet (A.): Efendilik, beylik 74a-6; 133a-10.

siyāset (A.): İdam cezası 90b-12.

siyyemā (A.): Özellikle, hususiyle, bhusus 10b-4.

sū' (A.): Kötü 45b-21.

sū' i-zann : Kötü zan besleme, kötü zan 45b-21.

su'āl (A.): Soru 49b-10.

su'āl it - : Sormak 49b-10.

şubaşı : Şehirlerde kadıların emrinde bulunan, güvenlik ve belediye işleriyle görevli zabıta memurlarının başı 81a-1.

şubḥ (A.): 1. Tan yerinin ağardığı zaman, tan vakti, fecir 108a-10. 2. Sabah 108b-6.

şubḥ-ı şādık : Tan yerinde ufuk boyunca görülen ve gittikçe yayılarak güneşin doğuşuna kadar kesintisiz devam eden aydınlık 108a-10.

şubḥ-ı vişāl : Kavuşma sabahı 108b-6

şubūḥī (A.): Sabah vakti 73b-5.

sūdān (A.): Zenci 19b-15.

sūde (F.): Sürülmüş 77b-4.

şūf (A.): Yün dokuma 82b-16.

şuffe (A.): Sofa 66a-19.

şūfiyyūn (A. çoğ.): Sufiler 122a-6.

şufūf (A. çoğ.): Saflar, sıralar 74b-21.

şuğrā (A.): Çok küçük 31b-1.

sūḵ (A.): Çarşı, pazar, alım satım yeri 10a-19.

şulb (A.): Nesil 128b-15.

şuleḥā (A.): Dinin emrettiği hususlara uygun davranan, iyi amel sahibi kimseler, sâlihler 22a-6; 130b-14.

sumāt (A.): Sofra; yemek, ziyafet (Kelime aslında simāt olmakla beraber metnimizde sumāt ve simāt olarak farklı şekillerde harekelenmiştir.) 125b-17; 130b-12; 69b-10

sumāt-ı ‘alī: Büyük ziyafet 130b-12.

şunūf (A. çoğ.): Sınıflar 75a-1.

sūre (A.): Kur’ân-ı Kerim’in en küçüğü üç, en büyüğü iki yüz seksen altı ayetten meydana gelen yüz on dört bölümünden her biri 40a-1.

şūret (A.): Gözün ilk bakışta gördüğü şey, dış görünüş şekil, biçim 133a-6; 107a-4.

şūretā (A.): Görünüşte, zahiren 107b-17.

şūret-pezīr (A. şūret ve F. -pezīr): Şekil alan, şekil bulan, hasıl olan 107a-4.

şūrī (A.): Surete ait; görünüşte olan 74b-7.

şurre (A.): Para kesesi 115b-7.

suṭūḥ (A. çoğ.): Satırlar, yüzeyler 65a-2.

suṭūr (A. çoğ.): Yazı satırları 51a-10.

şu‘ūd (A.): (A.): Yüксеğe, yukarı çıkma 19b-21.

şu‘ūd eyle - : Yukarı çıkmak 19b-21.

şuvar - : Su vermek, sulamak 84a-21; 125a-21; 135a-5.

sūz (F.): İztrape, acı 121a-12.

sūzān (F.): Yanan 19a-9; 70a-17.

sūzān it - : Yakmak 19a-19.

şübūt (A.): Sabit ve devamlı olma, gelip geçici olmama 75a-9.

- Ş -

şād (F.): Sevinçli, memnun, mesrur 135a-13.

şād it - : Sevindirmek, neşelendirmek 135a-13.

şādkām (F.): İstedigine kavuşup sevinmiş, sevinçli 109a-4.

şād-mān (F.): Sevinçli 43b-3.

şād-mān ol - : Sevinçli olmak 43b-3.

şāh - şeh (F.): 1. Büyük mutasavvıflara, tarikat pirlerine ve şeyhlerine, Şiiler’de Hz. Ali’ye ve ondan sonra gelen tarikat ulularına verilen unvan 135a-3; 135a-15.

2. Padişah, hükümdar 41b-3; 82a-14.

şāh-ı medenî : Faziletli şah 135a-3.

şeh-i muhsin : Lütuf ve ihsan edenin şahı 133b-8.

şāh-ı rāh : Padişah yolu 41b-3.

şāh-ı velāyet : Hz. Ali 5b-11.

şāh (F.): Dal, budak 125a-2.

şāhid (A.): Bir şeyin olduğu yerde hazır bulunup olanları gören kimse 25a-10.

şākird (F.): Bir mektebe, bir medreseye veya bir hocaya devam edip ders okuyan kimse 49a-20.

şakḳ (A.): Yarma, yarıлма 50a-20.

şakḳ-ı kamer : Hz. Muhammed’in ayı ikiye bölme mucizesi 50a-20.

şām (F.): Akşam 132b-21.

şāriḥ (A.): Şerheden, açıklayan, bir eseri açıklamak üzere başka bir eser yazan kimse 93a-9.

şāyi’ (A.): Herkesçe duyulmuş, yayılmış, bilinmiş 102a-15.

şāyi’ ol- : Herkes tarafından duyulmak 102a-15.

şāz (A.): Genel kurallara uymayan, kural dışı 36b-10.

şeb (F.): Gece 70a-4.

şeb-istān (F.): Halvet yeri 15b-6.

şecā’at (A.): Yiğitlik, yüreklilik, cesāret 69b-8.

şecer (A.): Ağaç 44b-16.

şedīde (A.): Şiddetli 25b-18.

şefā’at (A.): Peygamberlerin, Allah’ın izin vereceği kimselerin, kulların suçlarının bağışlanması için Hak katında aracılık etmeleri 37b-15; 135a-1.

şehā (F.): Ey şah, ey padişah 135a-11.

şehādet - şahādet (A.): 1. Allah yolunda, millî ve manevî değerler uğrunda ölme, canını feda edip şehit olma 135a-4. Gözle görülen şeyler, varlıklar, dünya 135a-10.

2. Görülen veya bilinen bir durum veya iş hakkında şahitlik etme, tanıklık yapma 34a-14.

şehādet bul- : Allah yolunda canını feda etmek, şehit olmak 135a-4.

şehādet it- : Şahitlik etmek 34a-14.

şehriyār (F.): Padişah, hükümdar 8a-11.

şeker-hā (Farsça hā(y) “çiğneyen, şeker çiğneyen” ile) : Tatlı sözlü, tatlı söyleyen kimse 8b-11.

şekvâ (A.): Şikayet 42a-5.

şem' (A.): Mum; İlahî nur 15b-6.

şem'-i şeb-istân : Halvet yerinin ilahî nurları 15b-6.

şemâ'in (A. çoğ.): Mumlar, چراغlar, ışıklar 114b-13.

şems (A.): Güneş 49a-9; 50b-6; 133b-2; 130b-4.

şems-i hidâyet : Hidayet güneşi 130b-4.

şemşîr (F.): Kılıç 61a-15.

şer (A.): Kötülük, fenalık 12a-13.

şer' (A.): Şeriat, İslam şeriatı 51a-19.

şerâb - şarab (A.): İçki; ilahî aşk 133a-2.

şerâb-ı aşk : Aşk şarabı 133a-2.

şerer (A. çoğ.): Kıvılcımlar 108b-11.

şerer-i nâr-ı dil : Gönül ateşinin kıvılcımları 108b-11.

şerîf (A.): Şerefli, kutsal, mübarek 134a-1; 133b-3; 17a-8; 45a-16; 115a-18.

şerîfi (A.): Bir tür altın para 115b-11.

şerîk (A.): Ortak 62a-20.

şermende (F.): Utangaç, mahcup 67b-17.

şerm-sâr (F.): Utangaç, mahcup 67b-13.

şeş (F.): Altı 109a-16.

şetm (A.): Küfretme, sövme 90a-17.

şettâ (A.): Başka başka, değişik 47b-17.

şettâr-şuttâr (A. çoğ.): Coşkulular (Aşk ve vecd ile Hakk'a ve kurtuluşa ermek isteyenler bu yolu tutar.) 127b-14.

şevk (A.): Sevinç, neşe, keyif 133a-9; 124a-18.

şevvâl (A.): Arabî ayların ramazanla zilkade arasında kalan ve ilk üç günü ramazan bayramı olan onuncusu 113b-2.

şeyh (A.): Bir tarikata girip seyr ü sülüğünü tamamladıktan sonra o tarikatın başı durumundaki en yüksek mertebeye çıkan ve kendisine derviş yetiştirme izni verilen kimse; taliplere rehberlik edip onları tarikat usullerine göre irşat etmek ehliyetine sahip kamil insan 121a-14.

şeytâniyye (A.): Şeytana ait özellikler taşıyan, şeytana yaraşır 33a-4.

şey'un-lillâh (A.): Allah için bir şey 122b-6.

şî'âr (A.): Ayırıcı işaret, bir şeyi benzerlerinden ayıran özellik, nişan 60a-13.

şihâb (A.): Işıklı nokta, kıvılcım, ateş parçası 50b-14.

şikâf (F.): Yarık, yırtık 53b-9.

şikâf eyle - : Yırtmak 53b-9.

- şikāk** (A.): Uyuşmazlık, anlaşmazlık, ihtilaf 96b-15.
- şikem** (F.): 1. Sabır, tahammül 116b-16. 2. Karın 44a-9; 116b-16.
- şikence** - işkence (F.): Bir kimseye yapılan aşırı, eziyet, maddî ve manevî cefa 82a-14.
- şikeste** (F.): Kırık, kırılmış 104a-5.
- şirk** (A.): Allah'a eş ve ortak koşma 121b-13.
- şitā** (A.): Kış 128b-6.
- şol** : Şu, o 30a-19; 39b-5.
- şu'ā** (A.): Işın 51b-2.
- şuğl** (A.): İş, meşgale 122a-14.
- şu'le** (A.): Alev; ı ışık, parıltı 19a-9.
- şu'le** (A.): Ateş alevi, alev 108b-3.
- şūm** (A.): Uğursuz, meşum, şom 105b-3.
- şūr** (F.): Karışıklık, gürültü, kavga, fitne 12a-13.
- şu'un** (A. çoğ.): İşler, olaylar 107a-11.
- şühedā** (A. çoğ.): Şehitler 35a-4.
- şühre** (A.): Şöhret kazanıp ağızlarda gezen, meşhur 64b-5.
- şühūd** (A.): İlahî tecellilere şahit olma, mana âlemini seyretme 122a-6; 128a-4.
- şürū'** (A.): Başlama 43a-14; 46b-17.
- şürū' eyle* - : Başlamak 43a-14.
- şürū' it* - : Başlamak 46b-17.
- şürūr** (A. çoğ.): Şerler, kötülükler 9b-18.

- T -

- ta'ab** (A.): Yorgunluk 94b-9.
- ta'abbūd** (A.): Tapınma, ibadet etme 60b-20.
- ta'ab-nāk** (F. nāk): Yorgun bir şekilde 94b-9.
- ta'accüb** (A.): Şaşma, hayret etme 44a-9.
- ta'am** (A.): Yemek 40a-14.
- ta'alluk** (A.): Ait olma, asılı olma, asılma 35a-10.
- ta'alluk it* - : Ait olmak, asılmak 35a-10.
- ta'allül** (A.): Yalandan bahaneler bularak bir işten kaçınma 92b-8.
- ta'arrūf** (A.): Bir şeyi araştırarak öğrenme, bilme 104a-18.
- ta'arruz** (A.): Sataşma, ilişme, takılma 66b-18; 116b-6.
- ta'arruz it* - : Sataşmak, takılmak 66b-18.

tā'at (A.): Allah'ın emirlerine uyma, emredilene yapma 115a-5.

tāb (F.): Işık, parlak 50b-6; 114b-10.

tāb-ı āyine-i cinān : Cennetler aynasının parlaklığı 114b-10.

tabançalamak : Tokatlamak 29b-2.

tābdār (F.): Parlak, ışıklı 50b-3.

tabī'at (A.): Bir kimsenin davranışlarına yön veren yaratılışı, huy, meşrep, mizaç 120b-14.

tābi'in (A. çoğ.): Hz. Muhammed'i görmüş olanları gören ve onlardan hadis dinleyenler, peygamberden sonra gelen ikinci nesil 71b-13.

tāb-nāk (F.): Parlak, parlak 65a-12.

tāc (F.): Hükümdarlık alameti olarak giyilen, genellikle kıymetli taşlarla süslü baş kisvesi 51a-12.

tāc-ı zer : Altın taç 51a-12.

ta'cīl (A.): Bir işi hızlandırma, çabuklaştırma 110b-4.

tācīr (A.): Ticaretle uğraşan kimse, tüccar 95a-5.

tafdīl (A.): Birine veya bir şeyi diğerlerine tercih etme, diğerlerine üstün görme 52b-5.

tafsīl (A.): Bir şeyi bütün ayrıntıları ile açıklama 95a-9; 133b-1.

tağyīr (A.): Bozma, başka şekle sokma 38a-21.

tağyīr ol- : Bozmak, başka şekle sokmak 38a-21.

taḥakkūk (A.): Hakikat olarak meydana çıkma, gerçekliği anlaşılma 126b-21.

taḥallūk (A.): Ahlaklanma, huy edinme 126b-21.

taḥallūf (A.): Değişme 59b-17.

taḥallūf it- : Değişmek 59b-17.

taḥammül (A.): Zor şeylere dayanma gücü, ses çıkarmadan katlanma 18a-14.

taḥammül ideme - : Katlanamamak, dayanamamak 18a-14.

taḥarrī (A.): Arama, araştırma 77a-2.

taḥarrī it- : Araştırmak 77a-2.

tāhire (A.): Temiz, pak 119b-16.

taḥkīk (A.): 1. Şüphesiz, muhakkak 20a-17; 20b-14. 2. Bir şeyin hakikatine ermek, künhüne vâkıf olmak, nihayetine erişmek 115a-4.

taḥkīkan (A.): Gerçekten, hakikaten 48a-2.

taḥkīk-i du'ā : Duanın hakikatine vâkıf olmak 115a-4.

taḥkīr (A.): Küçük görme, aşağılama 62a-19.

taḥmīd (A.): Hamdetme, elhamdülillah deme 26b-21.

taḥrīz (A.): Bir kimseyi genellikle iyi bir şeye teşvik etme, şevklendirme 15b-1.

taḥṣīl (A.): Elde etme, ele geçirme, kazanma 69a-13.

taḥṣīl-i ḥācāt : İhtiyaçların elde edilmesi 69a-13.

taḥt (F.): Hükümdarların üzerine oturdukları koltuk; en üst makam 35a-10.

ṭā'ife (A.): Grup halindeki insan topluluğu, cemaat 21b-2.

ṭā'ir (A.): Kuş; uçan, uçucu 50b-9.

taḥaddüm (A.): Önce gelme, önce davranma 103a-19.

taḥaddüm it - : Önce gelmek 103a-19.

taḥallüb (A.): Değişme 75a-6.

taḥayyüd (A.): Bağlanma, bağlı olma 60b-20. Üstüne düşme, özen gösterme 69b-9.

Çalışma, çabalama, uğraşma 100b-15.

taḥdīs (A.): Allah'ı şanına yakışmayan sıfatlardan tenzih etme 26b-14.

taḥlīb (A.): Bir şeyin şeklini değiştirme 75a-6.

taḥlīl (A.): Azaltma, indirme 77b-19.

taḥrīb (A.): Münasebet, sebep 79b-7.

taḥrīr (A.): Sözle anlatma 70a-2.

taḥrīr it - : Anlatmak 70a-2.

taḥṣīr (A.): Kusur, suç 114b-1.

taḥṣīrāt (A. çoğ.): Kusurlar, suçlar 44b-9.

taḥvā (A.): Allah korkusu ile Allah'ın yasakladığı şeylerden korunma, sakınma 18b-9.

ṭaleb (A.): İstek, dilek 135a-1.

ṭāli' (A.): Doğan, tulu eden 89a-5; 133a-12.

ta'lim (A.): Öğretme 48a-4.

ta'lim it - : Bir şeyi birine öğretmek 48a-4.

tanẓīf (A.): Temizleme 113a-6.

tanẓīf it - : Temizlemek 113a-6.

ṭapanca-tabanca : Tokat, şamar, sille 29a-18; 110b-16.

ṭapşur - : Söylemek 82a-15.

ṭard (A.): Sürme, uzaklaştırma 33b-18.

ṭard it - : Uzaklaştırmak 33b-8.

tārīk (F.): Karanlık 118b-15.

ṭarīk (A.): Vesile, sebep; takip edilen yol, usul 18a-12; 133b-4.

ṭarīku'l-aḥyār : Zahitlerin yolu; zahitlerin seçtiği bu yol, çok namaz kılarak, çok Kur'an okuyarak, çok oruç tutarak Hakk'a kavuşmak isteyenlerin yoludur 127a-15.

ṭarīḳu 'l-ebrār : Mücahede ve riyazet yolu; riyazet ve mücahedeyle Hakk'a varmak isteyenlerin yoludur. Ancak bunlar için zikrin ve riyazetin zevkine kapılıp manevî zevk ve kerametlerle oyalanarak öze ulaşmamak tehlikesi vardır 127b-1.

ṭarīḳu 'ş-şüṭṭār : Aşk ve cezbe yolu; tevbe, kanaat, tevekkül, devamlı kalp zikri ve rızayla Hakk'a ulaşmak isteyenlerin yoludur 127b-6.

taşadduk (A.): Sadaka olarak verme 26a-4.

taşadduk it - : Sadaka olarak vermek 26a-4; 36b-19.

taşaltun (A.): Bir şeyin veya birinin üzerinde hâkimiyet sağlama 95a-12.

taşarruf (A.): Bir şeye sahip olma ve sahip olduğu şeyi istediği gibi kullanma yetkisi 47b-14.

tāsi' (A.): Dokuzuncu 34a-2; 48a-8.

taşnîf (A.): Kitap tertip etme, kitap yazma 114a-21.

taşrîḥ (A.): Açıklama, anlatma, şüpheyi yer bırakmayacak şekilde açıklama 23b-21; 48a-11.

taşrîḥ it - : Açıklamak, anlatmak 23b-21.

taşra : Dışarı 32a-21; 118b-12; 58b-1.

taḥhîr (A.): Temizleme, paklama 114a-13.

taṭvîl (A.): (Sözü) Uzatma 133b-1.

ṭā'ün (A.): Veba 19a-12; 80b-3.

tavaṭṭun (A.): Bir yere yerleşme, orayı vatan edinme 64a-3; 18a-6.

tavaṭṭun eyle - : Bir yere yerleşmek, orayı yurt edinmek 64a-3.

tavaṭṭun it - : Vatan edinmek 18b-6.

ṭayr (A.): Kuş 1b-17.

ṭayy (A.): 1. Dürüp bükme; ortadan kaldırma 19b-13. 2. Aşma, üzerinden geçme, katetme 133a-6; 45b-18.

ṭayy-ı mekân : Yerin ayak altında dürülüp bükülmesi suretiyle uzak bir yere bir anda gidiverme, mesafeyi aşma şeklindeki mucize ve keramet 133a-6.

ṭayy ol - : Dürülüp bükülmek; ortadan kalkmak 19b-13.

ṭayy-i zamân : Zamanı atlarcasına aşma 45b-18.

ṭayyâr (A.): Uçan 110b-16.

ṭayyib (A.): İyi, güzel, hoş 63b-12.

ṭayyibe (A.): İyi iş, güzel hareket 119b-16.

taẓarru' (A.): Yalvarma, yakarma 43a-16.

tâze (F.): Genç 39b-16.

tâzelük : Gençlik 39b-6.

tâzî (F.): Arapça 13b-9.

taẓ' īf (A.): İki kat etme, iki katına çıkarma 71b-8.

taẓ' īf eyle - : İki katına çıkarmak 71b-8.

ta' ẓīm (A.): Hürmet etme, büyük sayıldığına delalet edecek şekilde güzel muamelede bulunma 116a-2.

tebār (F.): Soy, nesil 43a- 20.

tebdīl (A.): Değiştirme 53b-13.

tebdīl it - : Değiştirmek 53b-13.

teber-ger (F.): Baltacı 80b-21.

teberrüken (A.): Uğur sayarak, itibar ederek, edebe uyarak 42a-17.

tebettül (A.): Her şeyi terk edip Allah'a yönelme, dünya işlerinden el çekip kendini ibadete verme 44b-21.

tecāvüz (A.): Bir sınır ve hizanın ötesine geçme, belli bir haddi aşma 33b-21.

tecāvüz eyle - : Bir sınır ve hizanın ötesine geçmek 33b-21.

tecdīd (A.): Yenileme, yenilenme 31a-4.

tecdīd it - : Yenilemek 31a-4.

tecdīd-i inābet : Günahlardan ve her şeyden yüz çevirip yeniden Hakk'a dönme 78a-16.

tecellī (A.): Görünme, belirme, görünür olma 18a-14.

techīz (A.): Gerekli olan şeylerle donatma 110b-6.

tecrīd (A.): 1. Soyutlama, ayrı tutma 107b-20. 2. Dünyaya ait şeylerden vazgeçerek gönlünü Allah'a bağlama 109b-1.

tedārik (A.): Hazırlık 97b-11.

te'dīb (A.): Haddini bildirme, yola getirmek için gerekeni yapma, terbiyesini verme 111a-7.

te'dīb it - : Haddini bildirmek 111a-7.

tedmīr (A.): Yok etme, mahvetme, tepeleme 14b-6.

tedvīn (A.): Kitap durumuna koyma, yazılmış olan şeyleri toplayıp kitap hâline getirme 51a-12.

te'ehhül (A.): Evlenme 44a-12.

te'ehhül it - : Evlenmek 44a-12.

te'essüf (A.): Üzülme, esef etme 27b-6.

tefaḥḥuş (A.): İyice, etraflica araştırma 80b-13.

tefaḥḥuş it - : Etraflica araştırmak 80b-13.

tefaḥḥud (A.): Arayıp sorma, sorup araştırma 25b-17.

tefaḥḥud it - : Arayıp sormak 25b-17.

tefekḥür (A.): Düşünme 81a-17.

teferrüc-gāh (A. teferrüc ve F. -gāh ekiyle): Gezinti yeri, mesire 21b-20.

tefe'ül (A.): Fal tutma, fal açma 101a-16.

tefhīm (A.): Bildirilme, bildirme 46a-1.

tefrīd (A.): Toplumdan uzaklaşıp yalnız kalarak sadece Allah ile meşgul olma 107b-20.

tefriķa (A.): Sürekli anlaşmazlık, ayrılık, ihtilaf 106a-14.

tefsīr (A.): Kur'an-ı Kerim'in ayet ve surelerini açıklama 69b-19.

tefvīz (A.): Her işini Allah'a bırakma ve O'nun yaptığı her şeyi gönül hoşluğu ile karşılama 44b-21; 54b-6

tefvīz it - : Allah'a bırakmak 35a-3. Bir işi bir kimsenin üstüne bırakmak 54b-6.

te'hīr (A.): Erteleme 22a-19.

te'hīr it - : Ertelemek 22a-19.

te'līf (A.): Eser yazma 114a-21.

te'līf it - : Eser yazmak 114a-21.

tehlīl (A.): Kelime-i tevhidi söyleme 26b-14; 42a-18.

tehniye (A.): Kutlama, tebrik etme 99b-16.

tehniye eyle - : Kutlamak, tebrik etmek 43b-6.

tekāsül (A.): Tembellik 40b-14.

tekāsül it - : Tembellik etmek 40b-14.

teķazā (A.): 1. İstek, arzu 77b-17. 2. Serzeniş, başa kakma 116b-14.

teķazā it - : 1. İstekte bulunmak 77b-17. 2. Serzenişte bulunmak 116b-14.

tekbīr (A.): Allah'ın büyüklüğünü belirtmek için söylenen "Allāhu ekber" sözü 42a-18.

tekebbūr (A.): Kibirlenme, büyüklük satma 21a-19.

tekellūf (A.): Gösteriş, yapmacık; gösterişe kapılma 122b-5.

tekfīn (A.): Kefenleme 110b-7.

tekfīr (A.): (Metinde) Yok sayma, ortadan kaldırma 39b-5.

tekfīr kıl - : Yok saymak, ortadan kaldırmak 39b-5.

teklīm (A.): Seslenmek, konuşmak 18a-8, 10.

tekmīl (A.): Tamamlama, bitirme 73b-18; 133b-6; 135a-7.

tekmīl ol - : Tamamlamak, bitirmek 133b-6.

tekrīm (A.): Saygı gösterme, yüceltme 116a-2; 121b-5.

tekye (A.): Tekke, bir tarikata mensup dervişlerin zikir ve ibadet ettikleri ve içinde tarikatın gerektirdiği şekilde yaşadıkları yer, dergāh 78b-1; 135a-7; 107b-6.

tekye-i 'aşķ : Aşk, sevgi tekkesi 135a-7.

telāmize (A. çoğ.): Öğrenciler 52a-14.

telehhüf (A.): Elden çıkmış bir şeye hasret ve kederle yanıp yakınma, esef etme, ağlayıp sızlanma, acınma 27b-6.

telhîş (A.): Özetleme, hulasa etme 126b-5.

telhîş it - : Özetlemek 126b-5.

telkîn (A.): Gömüldükten sonra imam tarafından mezar başında ölüye hitaben söylenen sözlere ve dualara verilen isim 36a-8.

telkîn-i meyyit : Ölü telkini 36a-8.

temcîd (A.): 1. Sahur vakti 109b-3. 2. Sabah namazından evvel minarelerden belli makamlarda okunan niyaz ilahisi 132b-21.

temellük (A.): Yaltaklanma, dalkavukluk 28b-11.

temennâ (A.): Arzu, istek, temenni 95a-12.

temevvül (A.): Mal edinme, zenginleşme 26a-3.

temevvül it - : Mal edinmek 26a-3.

temeyyüz (A.): Benzerlerinden farklı ve üstün olma; diğerleri arasından kendini gösterme 123a-5.

ten (A.): Vücut, beden 133b-10.

teng (F.): Dar 31a-2; 49a-2; 115a-18; 118b-14.

teng-dastlık (F.): El darlığı 119a-7.

Tengri : Tanrı 56a-3.

tenhâ (A.): Tek başına, yalnız 49a-3.

tena‘‘um (A.): Nimet ve bolluk içinde bulunma 21a-21.

tena‘‘umât (A.): Nimetler 33b-8.

tena‘‘umât-ı dünyâ : Dünya nimetleri 33b-8.

tenâvül (A.): Yeme içme 18b-11; 33b-6; 71a-19.

tenâvül eyle - : Yemek içmek 71a-19.

tenâvül it - : Yemek içmek 33b-6.

tenâvül itdür - : Yedirmek içirmek 18b-11.

tenevvür (A.): Nurlanma, parlama, aydınlanma 69a-14.

tenezzül (A.): Gönül alçaklığı, kibirsizlik 96b-12.

tenezzül it - : Alçaltıcı bir duruma razı olmak, alçak gönüllülük göstermek 96b-12.

tennûr (A.): Fırın, ocak, tandır 19a-8.

tenzîh (A.): Allah'ın bütün kusurlardan, eksikliklerden uzak bulunduğuna inanma ve bunu dille söyleme 122a-5.

ter (F.): Taze 37b-17.

terākķī (A.): 1. İlerleme, gelişme 64b-5. 2. Artma, çoğalma 130a-5.

terbiyet (A.): Terbiye, eğitme 75b-9.

tercī (A.): Geri çevirme, geriye döndürme 106b-20.

tercümān (A.): Bir şeyi anlatmaya yardımcı olan vasıta veya kimse 93b-1.

tereffu (A.): Yükselme, yukarı kalkma 18a-11.

tereffu it - : Yükselmek, yukarı kalkmak 18a-11.

tereffuķ (A.): Yumuşaklıkla muamele etme, tatlı dil, güler yüz gösterme 26a-4.

tereffuķ it - : Yumuşaklıkla muamele etmek 26a-4.

tereşşuh (A.): Dışarı vurup varlığını belli etme 51b-6.

tereşşuh eyle - : Varlığını belli etmek 51b-6.

terğīb (A.): İsteklendirme, arzu ettirme, istek verme 14b-14.

terğīb-i ziyāret : Ziyaretin arzu ettirilmesi 14b-14.

termīm (A.): Onarma, tamir etme 74a-11; 128b-20.

termīm it - : Onarmak, tamir etmek 128b-20.

teskīn (A.): Yatıştırma, sükunete erdirme 116a-7.

tesmiye (A.): Ad koyma, adlandırma, belli bir isimle isimlendirme 19b-12; 42a-10.

tesnīm (A.): Kabartma, kubbeli yapma 30a-10.

tesnīm it - : Kabartmak, kubbeli yapmak 30a-10.

teşhīr (A.): Herkese gösterme 62a-19.

teşne (F.): Susamış 51a-1.

teşrīf (A.): Bir yerden bir yere gelme 129a-9.

tetebbu (A.): Etraflıca inceleyip araştırma 81a-12.

tevābi (A. çoğ.): Bir kimse ile beraber bulunan, ona tâbi olan kimseler 46b-19.

tevaġġul (A.): Bir işle devamlı uğraşma, çok meşgul olma 52a-2.

tevaķķuf (A.): Bekleme, durma 32b-16.

tevaķķuf it - : Beklemek, durmak 32b-16.

tevāriķ (A. çoğ.): Tarihler 40b-2.

tevāzu (A.): Alçak gönüllülük, kibirli olmama, gösterişsiz olma 18a-12.

tevāzu eyle - : Alçak gönüllü olmak, kibirli olmamak 18a-12.

tevbīķ (A.): Tekdir, azarlama, paylama; memurlara uygulanan bir disiplin cezası 82b-3.

teveccūh (A.): Bir tarafa doğru yönelme, doğrulma 125a-17.

tevekkūl (A.): Her türlü gerekli sebebe başvurduktan sonra kadere razı olup sonucu Allah'tan bekleme 119a-17.

tevessūl (A.): Bir şeyi vesile sayma, inanma 119a-17.

tevfil (A.): Allah'ın yardımı, Allah'ın, kulunun fiilini rızasına ve muhabbetine uygun kılması 50a-17.

tevhid (A.): "Lâ ilâhe illallâh" sözünü söyleme, zikretme 109b-2.

te'vîl (A.): Bir söze bilinen anlamından başka bir anlam verme, başka bir mana ile yorumlama 102a-9.

te'vîlât (A. çoğ.): Bir söze bilinen anlamından başka bir anlam vermeler, başka bir mana ile yorumlamalar 102a-7.

tevki' (A.): Padişah tuğrasını taşıyan ferman 76b-19.

tevki'r (A.): Karşısındakini yüksek tutma, ululama 62a-21; 132b-16.

tevzi' (A.): Dağıtma 46b-9.

tevzi' it - : Dağıtmak 46b-9.

te'yîd (A.): Doğru olduğunu ortaya koyma, doğrulama 109b-1.

tezekkür (A.): Hatıra getirme 20a-15.

tezekkür itdür - : Hatıra getirmek 20a-15.

tezellül (A.): Kendini hor ve hakir gösterme, kendini aşağı kabul etme, zillete katlanma, alçalma 15b-14; 18a-12; 21b-1.

tezkere-teskere (F.): Hastaları taşımaya yarayan dört kollu tahta sedye 98b-21.

tezvîc (A.): Evlendirme 41b-1; 54a-19.

tezvîc it - : Evlendirmek 54a-19.

tezyîn (A.): Süsleme 72a-20.

tezyîn it - : Süslemek 72a-20.

tıfl (A.): Küçük çocuk 123b-8.

tılsımât (A. çoğ.): Sihirler, büyüler 61a-6.

tîmâr (F.): 1. Hastaya veya yaraya bakma, tedavi etme 100b-12; 100b-16; 100b-20.

tîmâr eyle - : Bakım yapmak, tedavi etmek 100b-12.

tırâşide (F.): Tıraş olmuş 21a-18.

tîr (F.): Ok 123a-19.

tiryâki (F.): Bir şeye çok alışmış olup vazgeçemeyen kimse 70a-7.

ţob : Düzenli bir bağ durumuna getirilmiş olan kumaş 49b-11.

ţolaşmak : İlişmek, sataşmak 101b-2.

tolğa (Moğ.) : Savaşçıların giydiği demir başlık 62a-9.

ţoylamak : Ziyafet vermek, yedirip içirmek 93a-7.

töhmet (A.): Kesin olarak ispat edilmediği halde birine suç yükleme, suçlama 45b-9; 118a-11.

töhmet it - : Suçlamak 45b-9; 118a-10.

tuç : Tunç, bakır, kalay ve çinkonun birlikte eritilmesiyle elde edilen alaşım, bronz 72a-21.

tuhfe (A.): Hediye 82b-5.

tülen (A.): Uzunluğuna, uzunluk bakımından 61a-18.

türmak : Ayağa kalkmak 122a-21.

türük (A. çoğ.): Yollar; tarikatlar 108a-12; 126b-17.

tüşe (F.): Azık 117a-20.

tutulmak : Kararmak, kör olmak 97a-13.

tütiyâ (A.): Sürme taşının göze sürülen tozu 132b-4.

tuyûr (A. çoğ.): Kuşlar 50b-9.

tümen : 10.000 kişilik askerî birlik 82a-15.

türâb (A.): Toprak 92a-6.

türbe (A.): Genellikle içinde büyük bir kimse gömülü olan, ziyaretgâh hâline getirilen mezar 108b-18.

türbe-i vâhid : Tek mezar 108b-18.

türbe-dâr (A. türbe ve F. dâr eki): Türbeyi bekleyen, gerekli bakımı yapan görevli 96b-18.

türrehât (A. çoğ.): Saçma, manasız, boş sözler 61a-1.

- U -

‘ubûdiyyet (A.): Kulluk, kulluğun gereklerini daha dikkatli bir şekilde yerine getirme, ileri derecede ibadet ve kulluk etme 81b-6.

‘ucb (A.): Kendini beğenmişlik 21a-19.

ucından : Sebebiyle 32b-7.

uçkur : Şalvar veya iç donunun belde durmasını sağlamak için bele gelecek kısımlarına geçirilen bağ 84a-3.

uğrı : Hırsız.

uğur : Yön; yol 101a-9.

uğurlat - : Çaldırmak 49b-17.

uhreviyye (A.): Ahirete ait, öbür dünya ile ilgili 25a-18.

‘uķâb (A.): Kartal 6a-21.

‘uķûl (A. çoğ.): Akıllar 112b-20.

‘uķûl-i ķāşır : Kısa akıllar 112b-20.

ûlâ (A.): Birinci, ilk 48a-5.

‘ulemâ (A.): Âlimler, bilginler 23b-20; 38b-7.

‘*ulemā’-yı İslām* : İslam âlimleri 23b-20.

ulū (A.): Sahipler 118a-16.

ulū’l-elbāb : Akıl sahipleri 118a-16.

‘**ulūm** (A. çoğ.): İlimler 46a-17.

‘ulūm-ı dīniyye : Din ilimleri 46a-17.

‘**ulūvv** (A.): Büyüklük, yücelik 74b-7.

‘**ulyā** (A.): Çok yüksek, çok yüce 28a-2; 119a-20.

umūr (A.): İşler 103-1; 48a-10.

umūr-ı dīn : Din işleri 48a-10.

‘**urbān** (A.): Çöl Arapları, bedevîler 93a-4.

‘**urefā** (A. çoğ.): Arifler, arif kimseler 132a-1.

urha : Sümerliler’in Urfa’ya verdikleri ad 87b-4.

urışmak : Vuruşmak 92a-4.

urmak : Vurmak 104a-1

urmak : Vurmak 29a-18. İfade etmek, beyan etmek 4b-6.

urmak : Vurmak 66b-4.

‘**urūc** (A.): Yukarı çıkma, yükselme 76a-9.

‘urūc it - : Yukarı çıkmak, yükselmek 76a-9.

‘**uryān** (A.): Çıplak 18a-21.

‘uryān kal - : Çıplak kalmak 18a-21.

‘**uṣfūr** (A.): Serçe kuşu 46b-8.

‘**usret** (A.): Sıkıntı, zahmet, zorluk 76b-2.

uṣ : İşte 58a-14.

‘**uṣṣāk** (A. çoğ.): Âşıklar 74a-15; 128a-16

uṣta : İşte 26b-5.

‘**utārid** (A.): Güneşe en yakın olan gezegen 51b-16.

‘**uzlet** (A.): Yalnız başına yaşama 74a-15.

‘**uzmā** (A.): Büyük, çok büyük, çok yüce 65b-3.

- Ü -

ümem (A. çoğ.): Ümmetler 108a-19.

ümerā (A. çoğ.) Emirler, beyler, sancak beyleri 59a-20.

ümîz (F.): Arzu edilen, olması istenen bir şeyin gerçekleşebileceği ihtimalinin verdiği rahatlatıcı, ferahlatıcı duygu, olması istenen bir şeye duyulan beklenti, umut 67b-12.

ümm (A.): Ana 132b-18.

ümm-i dünyā : Dünyanın anası, Kahire şehri 132b-18.

ünsiyye (A.): Dostça 98b-14.

üstād (F.): Herhangi bir ilimde veya sanat alanında bilgi ve söz sahibi olan, üstün bir yeri, tam vukufu bulunan kimse 72b-3.

üş- : Topluca gelmek, toplanıvermek, üşüşmek 10b-13.

- V -

vācib (A.): Dinî bakımdan farzdan sonra gelen ve yapılması zaruri, terki caiz olmayan ilahî emir 25a-20; 87a-21.

vācib ol- : Yapılması gerekli olmak, şart olmak 25a-20.

va‘de (A.): Söz verme, taahhüt, ahit 116b-18.

vaḥdet (A.): 1. Allah’a ulaşır Allah’la bir olma durumu 133b-20. 2. Birlik, bütünlük 106a-14 . Yalnızlık, uzlet, inziva 124a-1.

vāhib (A.): Veren, bağışlayan kimse 130a-7.

vāhibü’l-‘aṭyā : İhsan eden, veren Allah 130a-7.

vāhid (A.): 1. Tek 107a-6; 108b-18. 2. Benzeri olmayan, emsalsiz 124a-11.

vaḥşet (A.): Issızlık, tenhalık, yalnızlık; korku, ürküntü 18b-13; 33a-5.

vaḥşet it : Korkmak 18b-13.

vaḥy (A.): Bir emir veya hükmün Allah tarafından peygamberin kalbine bildirilmesi ve bu yolla gelen ilahî haber 18a-8; 18b-2.

vā‘iz (A.): İbadethanelerde dinî konuşma yapan, nasihat veren kimse 115a-12.

vakf (A.): Bir malı menfaati ammeye ait olmak üzere herkesin faydalanması için Allah’ın mülkü hükmüne koyarak üstündeki mülkiyet hakkını kaldırma 17a-8.

vakf-ı şerîf : Mübarek vakıf 17a-8.

vakfe (A.): Haccın şartlarından olarak hacıların arife günü Arafat’ta bir süre durmaları 69a-18. Durma, duraklama 69a-20.

vākı‘ā (A.): Gerçi, her ne kadar 38b-2.

vākı‘a (A.): Rüya 22b-12. Olmuş olan şey, olay 34b-21.

vākıf (A.): Bilen, haberdar olan 45a-6.

vākıf ol- : Bilmek, haberdar olmak 45a-6.

vākı‘ (A.): Olan, vuku bulan 22b-9; 133a-15.

vāḳi' ol - : Meydana gelmek, vuku bulmak 22b-9; 45a-8; 133a-15.

vāḳt (A.): Zaman 133a-9

vāḳt-i mes'ūd : Kutlu zaman 133a-9, 7.

vāḳtā ki (A.): Ne vakit ki 24b-2.

vālid (A.): Baba 19a-6; 41b-9.

vālid-i mācid : Büyük ve yüce olan baba 41b-9.

vālide (A.): Anne 17b-21; 18a-1.

vālih (A.): Şaşmış, hayret içinde kalmış, şaşakalmış (kimse) 64b-1.

vārid (A.): Gelen, ulaşan, vasıl olan 18b-20; 28b-1.

vārid ol - : Gelmek, ulaşmak 18b-20; 20a-3; 28b-1.

varṭa (A.): Uçurum, kuyu gibi derin yer, çukur 62a-12; 72a-3.

varṭa-i meşāyib : Musibetler kuyusu 72a-3.

vaşf (A.): Sıfat, nitelik; niteliklerini sayarak tarif etme 133b-9.

vāşıl (A.): Ulaşan, erişen; kavuşan 36b-18; 133a-7.

vāşıl ol - : Ulaşmak, erişmek 36b-18.

vāsi' (A.): Geniş 19a-20; 26a-9.

vāsi' ol - : Geniş olmak 26a-9.

vaşl (A.): Ulaşma, sevdiğine kavuşma 133b-17.

vaşla ir - : Sevdiğine veya kavuşmak istediğine ulaşmak 133b-17.

vaz' (A.): Koyma, konulma 20b-15.

vaz' olun - : Konulmak 20b-15.

vazī' (A.): Alçak, bayağı 132b-8.

vecā' (A.): Ağrı, sızl, acı 71b-1.

vecd (A.): İlahî aşka dalıp kendinden geçme 109b-5.

vech (A.): Sebep, vesile 19b-12; 42a-2; 45b-20; 49b-7. Tarz, biçim, yol 98b-6.

vech-i āḫir : Sonuncu sebep 45b-20.

vech-i tesmiye : İsimlendirme sebebi 19b-12; 42a-2.

veda' (A.): Ayrılık 92b-9.

vefā (A.): Sözünde durma, verilen sözü yerine getirme 116b-19.

vefāt (A.): Ölme, ölüm 34b-9.

vefāt it - : Ölmek 34b-9.

vehhāb (A.): Çok veren, kullarına çeşitli nimetler bağışlayan (Allah'ın güzel isimlerindendir.) 133b-8.

vehm (A.): Şüphe, tereddüt 101a-11.

veḳkād (A.): Tutuşturan, yakan 107b-7.

velādet (A.): Dünyaya gelme, doğma, doğum 49a-15.

velâyet (A.): Kulun Hakk’a yakınlığı ve Hakk’ın kulu, kulun Hakk’ı dost edinmesi durumu, veli olma, velilik, ermişlik 5b-11; 100b-10.

velev (A.): Olsa da 65a-17.

veli (A.): Allah’a yakınlık mertebesini kazanmış olan seçkin kul, Allah’ın dostu ve sevgili kulu 96b-15.

veliyullâh (A.): Allah’a yakın olma mertebesine erişmiş kimse, veli, eren 65a-10.

verese (A.): Mirasçılar 79b-11.

veşâyâ (A. çoğ.): İslam hukukunun vasiyetin hükümlerinden bahseden bir kolu 126b-5.

vesvese (A.): Nefsin gönüle getirdiği boş, faydasız ve huzursuzluk verici şeyler, vehim, kuruntu, işkil 117b-10.

-veş (F.): Gibi manasını veren bir ek 109b-8; 135a-6.

vilâyet (A.): İl 115b-21.

vird (A.): Belli zamanlarda okunması âdet olan Kur’an cüzleri, duaları 132a-21.

vird-i lisân : Diline dolama 132a-21.

vuşlat (A.): Sevdğine kavuşma, bir şeye ulaşma, yetişme 108a-10.

vuşûl (A.): Ulaşma, erişme, varma 126b-21.

vuşûl-i tahakkuk : Hakikate erişme 126b-21.

vużû (A.): Abdest alma; abdest 83b-11; 39b-1.

vükelâ (A. çoğ.): Vekiller 105a-7.

vülât (A.): Vâliler 57b-15.

vüzûn (A. çoğ.): Uzun zaman birimi 51b-20.

- Y -

yañılmak : Şaşırp yanılmak 94b-7.

yar : Ağız suyu 45a-11.

arak : Hazırlık 68a-15.

yârân (F.): Dostlar 46b-2.

yarımdası : Ertesi gün 46a-13; 46b-17; 60a-6.

yârî (F.): Yardım 128b-11.

yayan : Bir şeye binmeden, yürümek suretiyle 36b-21.

yazınmak : Övmek 72a-9.

yazlamak : Yaylada yaz mevsimini geçirmek 128b-6.

yed (A.): El 45a-16.

yed-i şerîf : Mübarek el 45a-16.

yedmek : Çekip götürmek, yol gösterip bir yöne doğru sevk etmek 39b-18.

yeg : Daha iyi, daha üstün 94b-6.

Yehūd (A.): Hz. A.): Hz. Yakub'un oğlu Yahuda'nın soyundan gelenlere verilen isim 39a-18.

yem (A.): Deniz 50a-17.

yemīn (A.): Sağ 74a-1.

yenbūʿ (A.): Kaynak, pınar, memba 135a-5.

yenbūʿ-ı iḥsān : Bağışlama, lütuf pınarı 135a-5.

yetmek : Ulaşmak, erişmek 54a-20.

yetürmek : Ulaştırmak 121a-11.

yevm (A.): Gün 133a-4; 42a-20; 119b-5.

yevm-be-yevm : Günden güne 125b-9.

yevmen-fe-yevmen : Günden güne 126a-17.

yevm-i erbaʿā : Çarşamba günü 42a-20.

yevm-i mübārek : Mukaddes gün 133a-4.

yevm-i rustahīz : Kıyamet günü 119b-5.

yezdān (F.): Allah 50a-17.

yigit : Delikanklı, genç adam 44a-6.

yoğunluk : Kalınlık 100a-21.

yoldaş : Yol arkadaşı 70b-14.

yoklamak : Bakmak, kontrol etmek 38b-2.

yulduz : Yıldız 40b-18.

yumak : Yıkamak 45a-1.

- Z -

zabt (A.): Yönetimi altına alma, sahip olma 102-b-5.

zād (A.): Azık, yiyecek 76b-6.

zaʿf (A.): Zayıflık, irade zayıflığı dayanamama 53a-14; 100b-1.

zafer (A.): Savaşta kazanılan galibiyet 60a-13.

zafer-şiʿār (A.): Zaferle sıfatlanmış, daima zafer kazanan 60a-13.

zāhib (A.): Giden, gidici 86b-12.

zāhid (A.): Dünyayı terk edip dinin emirlerine çok titizlikle riayet eden, züht ve takva sahibi dindar, müttakî kimse 118a-3.

zāhir (A.): 1. Elbette, şüphesiz 97a-18. 2. Görünen 97a-19; 111a-14.

zāhir ol - : Görünür duruma gelmek 111a-14.

zāhir-bīn (F. bīn): Bir şeyin sadece dış yüzünü gören 97b-7.

zā'il (A.): Sona eren, yok olan, ortadan kalkan 58b-20.

zā'il ol - : Yok olmak, ortadan kalkmak 58b-20.

zākīr (A.): Anan, zikreden kimse 109b-7.

zāleme (A. çoğ.): Zalimler, zulmedenler, haksızlık yapan kimseler 8a-18; 66b-18.

zāmīr (A.): Kalp, gönül 122b-2.

zāmm (A.): Katma, ekleme 40b-8; 133b-11.

zāmm olun - : Katmak, eklemek 133b-11.

zāmm-ı mūhmele : Gelişigüzel ekleme 40b-8.

zārī (F.): Ağlama, inleme 117a-1.

zāt (A.): Bir varlığın hakikati, hüviyeti, mahiyeti 133b-9.

zāviye (A.): 1. Osmanlı Devleti'nin ilk devirlerinde genellikle yerleşim merkezleri dışındaki yollar üzerinde, derbentlerde kurulan ve dinî-tasavvufî inanç ve fikirleri yaymak, bölgenin güvenlik ve asayişini sağlamak, gelip geçenleri barındırmak, yedirip içirmek gibi işleri üstlenen, Anadolu'nun Türkleşmesinde büyük rol oynamış olan dinî ve sosyal kurum 105a-12. 2. İnsanın ibadet edilmek üzere çekildiği تنها yer 54a-13; 113b-1.

zāyī' (A.): Kayıp, yok olmuş 45b-8.

zāyī' ol - : Kaybolmak 45b-8.

zāyir - **zā'ir** (A.): Ziyaret eden kimse, ziyaretçi 135a-4.

zāyir ol - : Ziyaret etmek 135a-4.

zebān (F.): Konuşma, lisan 112a-2.

zebḥ (A.): Kurban kesme 35b-19; 36b-5.

zebūn (F.): Gücsüz, zayıf, âciz 71b-1.

zebūn it - : Âciz, karşı koyamaz duruma getirmek 71b-1.

zeḥārif (A.): Aldatıcı süsler 11b-2.

zelīl (A.): Hakir, aşağılanan 120b-2.

zelle (A.): Küçük günah 111a-5.

zemīn (F.): Yer, yeryüzü 47a-7.

zemm (A.): Kötülüğünü söyleme, yermek, çekiştirme 68a-4.

zemm it - : Yermek, çekiştirmek 68a-4.

zenān (F. çoğ.): Kadınlar 69a-20.

zengī (F.): Zenci 19b-2.

zenīm (A.): Soyu bozuk, soysuz, aşağılık 14b-4.

zer (F.): Altın 50b-13; 65b-7.

zer-i ḥālīş : Saf altın 65b-7.

zerre (A.): Çok küçük parçacık 133b-2; 133b-17.

zevād (A.): Erzak, azık 76b-6.

zevāl (A.): Yok olma, yok edilme 97a-10.

zevāyā (A. Çoğ.): Zaviyeler 15a-14.

zevāyā-yı evliyā : Evliyaların zaviyeleri 15a-14.

zevi (A. çoğ.): Sahipler 60b-9; 98b-5; 123b-20.

zevī'l-ihtirām : Saygı değer kimseler 123b-20.

zevī'l-iḳtidār : İktidar sahipleri 98b-5.

zevraḳ (A.): Mekke'de yapılan, zemzem koymaya mahsus sırça kap, zemzem şişesi; kayık 69a-16.

zeyt (A.): (Metinde) Zeytin 44a-7.

zılāl (A.): Gölge 1b-6.

zıll (A.): Gölge 26a-21.

zıllullāh : Allah'ın yeryüzündeki gölgesi anlamındaki kelime halifeler ve hükümdarlar için unvan sözü olarak kullanılmıştır 129b-20.

zımnında (A. zımn): İçin, maksadıyla 105a-16.

zıyā' (A.): Tarlalar 42b-9.

zıkr (A.): Sözüünü etme, ismini söyleme, anma 25a-5.

zıkr-i bi-l-ḥayr : Hayırla anma 25a-5.

zıkrullah (A.): Allah'ı zikretme, Allah'ı anma 109b-3.

zillet (A.): Aşağı olma, hakirlik, horluk 108a-5; 120b-19.

zimām (A.): Yular 39b-17.

zimmet (A.): Bir kimsenin üzerine geçirdiği ve ödemeye mecbur olduğu borç 25b-7; Himaye, sahip çıkma 44a-2.

zindegān (F. çoğ.): Zinde olanlar, diriler, canlılar 132b-7.

zīnet (A.): Kadınların süs olarak taktıkları yüzük, küpe, gerdanlık, iğne gibi altın, gümüş ve kıymetli taşlarla yapılmış kuyumculuk işleri 15a-3.

zinhār (F.): Sakın, aman, asla 28b-5.

zīr (F.): Alt, aşağı 17a-16.

zīr-i zemīn : Yerin altı 17a-16.

zīrā (F.): Çünkü, şundan dolayı ki 25b-20.

zīr dest (F.): El altında bulunan, tâbi 58a-6.

zīver (A.): Süs 15a-3.

ziyāret (A.): Bir kimseyi veya bir şeyi görmeye gitme 133b-21.

ziyāret-i ḳubūr : Mezarların ziyareti 20a-2; 20a-17.

ziyāretgāh (A. ziyāret ve F. -gāh eki): Ziyaret yeri, türbe 46a-11.

ziyâretgâh-i hâş u âm : Seçkin kimselerin ve halkın ziyaret ettiği yer 46a-11.

zû- (A.): “Sahip” anlamıyla Arapça kelimelerin başına gelerek birleşik şekiller yapar 121a-13.

zû'l-‘aṭā : Bağış, ihsan sahibi 121a-13.

zû'l-celāl : Celal sahibi Allah 125a-17.

zû'l-ibtihâc : Sürur sahipleri 125b-12.

zubun - zıbın (İtal.): Kışın elbise altına giyilen pamukludan yapılma kısa gömlek 84a-8.

zühr (A.): Öğle, öğle vakti 78a-18.

zuhûr (A.): Meydana çıkma, görünme 15a-2.

zulmet (A.): Karanlık 107b-3.

zulûmât (A. çoğ.): Karanlıklar 86b-6.

zûr-kâr (F.): Zorlayan 73a-8.

zübde (A.): Öz 107b-8.

zühd (A.): Dünyaya rağbet etmeyip kendini ibadete verme 68a-17.

zühhâd (A. çoğ.): Zahitler, kaba sofular 107b-14.

zülâl (A.): İçilmesi güzel, tatlı, latif, saf su 15a-2; 51a-1.

zülâl-i şâf : Latif, saf su 15a-2.

zülâl-i ‘ayn-ı şafâ : Safa pınarının güzel suyu 51a-1.

züvvâr (A.Çoğ.): Ziyaretçiler, görmeye, hatır sormaya gidenler 2a-9.

NOTLAR

Abdullah b. Huzâfe: Ebû Huzâfe Abdullah b. Huzâfe el-Kureşî es-Sehmî, Hz. Peygamber'e elçilik yapan sahâbîdir. İslâmiyet'in yayılmaya başladığı ilk günlerde Müslüman olan Abdullah, Mekke döneminin çileli hayatını yaşamış ve kardeşi Kays b. Huzâfe ile birlikte ikinci Habeşistan hicretine katılmıştır. Hz. Peygamber komşu devlet başkanlarına dine davet mektupları gönderdiği sırada, İran Kısra'sına hitaben yazdığı mektubu, üstün temsil kabiliyetine sahip olan Abdullah'ın başkanlığındaki bir heyetle göndermiştir. Halife Ömer devrinde Suriye'nin fethinde görev almış, Bizanslılara esir düşmüştür. Sağlamlığı tespit edilen rivayete göre; Abdullah, Suriye'de çarpışırken onu esir alan düşman kuvvetleri Peygamber'in ashabından olduğunu söyleyerek krallarının huzuruna çıkarırlar. Kral, Hristiyanlığı kabul ettiği takdirde kendisine önemli mevkilerle birlikte pek çok servet vermeyi vaat eder. Teklifine önem vermediğini görünce bu defa onu ölümle tehdit eder. Buna da aldırmayınca başından öperse hayatını bağışlayacağını bildirir. Yine bir sonuç alamayınca bu defa, kendi hayatıyla birlikte esir Müslümanların hayatını da bağışlayacağını söyler. Bunun üzerine Abdullah kralın alnından öperek seksen (veya yüz) arkadaşının hayatını kurtarır. Medine'ye döndüklerinde olayı haber alan Hz. Ömer, Abdullah'ı alnından öpmenin her Müslüman'ın görevi olduğunu söylemiş ve ilk olarak kendisi öpmüştür. Abdullah daha sonra Mısır'ın fethinde bulunmuş ve Hz. Osman devrinin son yıllarında 35/655 senesinde Mısır'da vefat etmiştir. (40a-15)

Abdurrahman b. Avf: Fil Vakası'ndan on yıl kadar sonra Mekke'de doğmuştur. Cahiliye döneminde Abdü'l-Ka'be olan adı, Müslüman olduktan sonra Hz. Peygamber tarafından Abdurrahman olarak değiştirilmiştir. Genç yaşından itibaren ticaretle uğraşan Abdurrahman, cahiliye devrinde de içki içmeyen ve güzel ahlaka sahip biri olarak tanınmıştır. Hz. Ebû Bekir ile olan eski dostluğu onun Müslüman olmasını sağlamış, ilk sekiz Müslümandan biri olan Abdurrahman, Hz. Peygamber'le birlikte bütün savaşlara katılmıştır. Uhud'da yirmiden fazla yara almış, hatta ayağındaki yaralar sebebiyle topal kalmıştır. Tebük Seferi sırasında imamlık ettiği bir namaza Hz. Peygamber de iştirak etmiştir. Hz. Peygamber'i kabre indiren dört sahâbîden biri Abdurrahman'dır. Servetini Allah yolunda harcayan, bir günde otuz köleyi azat eden Abdurrahman b. Avf, Hz. Peygamber'den hadis rivayet

etmekte son derece titiz davranmış, bu sebeple de pek fazla hadis nakletmemiştir. Kaynaklarda ondan rivayet edilen altmış beş hadise rastlanmaktadır. Yetmiş beş yaşında Medine’de vefat eden Abdurrahman b. Avf’ın cenaze namazını vasiyeti üzerine Hz. Osman kıldırmıştır. (53a-20)

Abdülvehhâb-ı Şa‘rânî: *(Metnimizde Abdülvehhâb-ı Şa‘râvî şeklinde geçmektedir.)* Mısır’da yetişen İslam âlimi ve evliyanın büyüklerindendir. İsmi, Abdülvehhâb olup, babasının ismi Ahmed’dir. İmam-ı Şa‘rânî ve Kutb-ı Şa‘rânî lakablarıyla da meşhur olmuştur. 898/1493 yılında Mısır’ın Kalkaşend kasabasında doğmuş, 973/1565 yılında Mısır’da vefat etmiştir. Kahire’de küçük yaşta ilim tahsiline başlamış, henüz yedi yaşındayken Kur’ân-ı Kerîm’i ezberlemiştir. Zamanının büyük âlimlerinden maddî ve manevî ilimleri okumuş, zekâsı, çalışkanlığı ve anlayışıyla hocalarının gönlünü fethetmiştir. Mısır’daki Şâfîî âlimlerinin en yükseklerinden olmuş, hadis, fıkıh, tasavvuf ilimlerinde yetişerek pek çok velinin feyiz ve teveccühlerine kavuşmuştur. Zamanında yaşayan âlimler ve halk onun derslerinde ve vaazlarında bulunarak ondan çok istifade etmişlerdir. Çok talebe yetiştirmiştir. Kendisine zamanının kutbu (en büyük evliyası) olduğu bildirilmiştir. Pek çok kerametleri görülmüş, aleyhinde konuşanlar rüyalarında ikaz edilmiş ve düşmanlıktan vazgeçmişlerdir. Cinlere fetva veren, güneşin batışından doğuşuna kadar cansız eşyanın ve hayvanların tespihlerini duyan Şa‘rânî, Yavuz Sultan Selim Han’ın, Mısır’ı fethi sırasında hazır bulunmuştur. (63b-5; 113a-21; 113b-14, 15; 124a-13; 126b-4)

Ahmed el-Bedevî: Kuzey Afrika ve Mısır’ın en büyük velisi olarak kabul edilen mutasavvıf, Bedevîyye tarikatının kurucusudur. Arabistan’da çıkan karışıklıklar üzerine Fas’a göç eden bir aileye mensuptur. 596/1200 yılında Fas’ta doğmuştur. Yüzünü Afrika bedevîleri gibi örttüğü için el-Bedevi, cesur ve atılgan bir genç olduğu için de el-Attâb lakabıyla tanınmıştır. Küçük yaşta ailesiyle birlikte hacca gitmiş, Mekke’de iken babası vefat etmiştir. Gençlik döneminde zahirî ilimlerle meşgul olmuş, Kur’ân-ı Kerîm’i ezberledikten sonra kıraat ilmine ilgi

duymuştur. Daha sonra fıkıh tahsil etmiş, özellikle Şâfiî fıkıhında derinleşmiştir. 1230 yılına doğru dinî ve ruhanî hayatında birtakım değişiklikler olmuş, insanlardan uzaklaşarak dünya kelâmı etmemeye ve meramını işaretle anlatmaya başlamıştır. Üç defa üst üste gördüğü rüya üzerine Abdülkâdir-i Geylânî ve Ahmed er-Rifâî'nin kabirlerini ziyaret etmek maksadıyla, büyük kardeşi Hasan ile birlikte Irak'a gitmiştir. Bu arada Hallâc-ı Mansûr, Adî b. Misâfir gibi meşhur sûfilerin kabirlerini de ziyaret etmiş, bu ziyaretler onun ruhanî hayatını geliştirmiştir. Irak'tan Mısır'a döndükten sonra 634/1236 yılında Tanta'ya yerleşmiş, hayatının geri kalan kısmını Tanta'da geçirmiş ve 12 Rebûlevvel 675 (24 Ağustos 1276) tarihinde burada vefat etmiştir. (63b-4; 64a-5; 130a-10)

Ahmed b. Hanbel: Hanbelî mezhebinin imamı, muhaddis, fakih. 164/780 yılında Bağdat'ta doğmuştur. İmam Şâfiî'den fıkıh ve usul-i fıkıh öğrenmiştir, *Müsned*'deki rivayetlerine göre hocalarının sayısı 280 kadardır. Tanınmış talebeleri arasında Müslim, Ebû Dâvûd, Tirmizî, Nesâî bulunmaktadır. Hocaları İmam Şâfiî, Abdürrezzâk ve Abdurrâhman b. Mehdî de kendisinden hadis dinlemişlerdir. Abbasî Halifesi Memûn (813-833) hilâfedinin son yıllarında, devrin tanınmış âlimlerini Kur'an'ın mahlûk olduğu görüşünü kabul etmeye çağırınca kadar Ahmed b. Hanbel hadis okutmaya devam etmiştir. Bazı âlimler önceleri Kur'an'ın mahlûk olmadığını söylemekle beraber işkence ile tehdit edildikleri zaman halifenin zulmüne uğramamak için onun arzusuna uygun cevap vermişler fakat o, bu görüşü benimsemediğini açıkça belirttikten sonra da kanaatinde ısrar etmiştir. Bu sebeple hapse atılmış, zulümden kurtulmak maksadıyla halifenin görüşünü kabul eder görünmesini tavsiye edenlere güvenmiştir. İnandığını söylemekten vazgeçmeyen Ahmed b. Hanbel işkenceye tâbi tutulmuş, şiddetli kamçı darbeleri altında inlediği halde orucunu dahi bozmamıştır. Az yemek, çok oruç tutmak ve ibadet etmek sebebiyle halsiz düşen Ahmed b. Hanbel vefat edeceğini hissedince yanında bulundurduğu Hz. Peygamber'in üç tel saçından ikisini gözlerinin, birini de dilinin üstüne koymalarını vasiyet etmiştir. İşkenceye tâbi tutulduğu günlerde yaptığı gibi kelime-i şehâdet getirerek oğullarının ve yakınlarının buna şahit olmalarını istemiş, 12 Rebîyülevvel 241 tarihinde Bağdat'ta vefat etmiştir. (34b-2; 40a-4)

Ahmed Hayâlî: İbrâhim Gülşenî'nin oğludur. Babasının vefatından sonra yerine Ahmed Hayâlî posta oturmuştur. Kahire Gülşenî Asitanesi'nin şeyhi Hayâlî, babasından otuz yedi sene sonra, hicrî 977 yılında, vefat etmiş, İbrâhim Gülşenî'nin türbesine defnedilmiştir. (106a-13; 107a-1)

Ahmed b. Tolun: Tolunoğulları hanedanının kurucusudur. Buhara asıllı bir Türk olan Ahmed'in babası Tolun, 816 yıllarına doğru Bağdat'a gelmiş ve kısa süre içinde halifenin sarayında ve kumandanlar arasında itibarlı bir mevkiye sahip olmuştur. 835 yılı sonlarına doğru Bağdat'ta doğan Ahmed, ertesi yıl Sâmerrâ'nın kurulması üzerine babasıyla birlikte oraya gitmiş ve çocukluk yıllarını bu şehirde geçirmiştir. Yirmi yaşlarında (854) babasını kaybetmesine rağmen Türk kumandanlarının yardım ve destekleriyle hadis ve Haneffî fikhî üzerindeki tahsiline devam etmiş, öte yandan halifenin muhafız birlikleri arasında yer alabilmek için de askerî eğitimini sürdürmüştür. Sâmerrâ'da, Halife Müstaîn'in güvenini kazanan Ahmed, sarayda sözü geçen nüfuzlu kişiler arasına girmiştir. 15 Eylül 868'de Fustat ve çevresinin idaresinden sorumlu olarak Mısır'a gitmiş, fakat sonra kendisi valiliği elde ederek nüfûzunu Filistin ve Suriye'ye kadar genişletmiştir. Ülke halkı arasında ırk, din ve mezhep farkı gözetmeden herkese eşit muamele etmiştir. 884 tarihinde elli yaşında vefat eden Ahmed b. Tolun'un naaşı büyük bir merasimle Mukattam Dağı eteğinde toprağa verilmiştir. (19a-17, 18; 19b-1; 66a-13; 68b-17, 19; 69a-6, 13; 69b-7; 71b-16)

Âişe: Hz. Ebû Bekir'in kızı ve Hz. Peygamber'in hanımı. 614 yılında Mekke'de doğmuştur. Hz. Âişe gelişmesini, yetişmesini ve şahsiyetinin olgunlaşmasını Peygamber evinde tamamlama imkânı bulmuştur. Çocuğu olmamıştır. On sekiz yaşında dul kalan Hz. Âişe, Peygamber hanımlarının başkalarıyla evlenmelerini yasaklayan Kur'an hükmüne uyarak bir daha evlenmemiştir. Hz. Peygamber vefat ettiği zaman çok genç olmasına rağmen Kur'an-ı Kerîm'i ve Hz. Peygamber'in sünnetini en iyi bilen, anlayan ve muhafaza eden sahâbîlerin başında yer alır. O hem baba evinde, hem Hz. Peygamber'in yanında

zekâsı, anlayış kabiliyeti, öğrenme arzusu, kuvvetli hafızası, aşk ve imanı sayesinde en iyi şekilde yetişmiş ve başkalarına nasip olmayan bilgiler edinmiştir. Arap dilini maharetle kullanması yanında Arap şiirini de çok iyi bilen Hz. Âişe, Hz. Peygamber'den sonra kırk yedi yıl daha yaşamış ve altmış beş yaşında iken 17 Ramazan 58 (14 Temmuz 678) Çarşamba gecesi, vitir namazını kıldıktan sonra Medine'de vefat etmiştir. (20b-3; 37b-11; 55b-18; 57a-20)

Ali: Hulefâ-yı Râşidîn'in dördüncüsüdür. Hicretten yaklaşık yirmi iki yıl önce 600 yılında Mekke'de doğduğu rivayet edilmektedir. Babası Hz. Peygamber'in amcası Ebû Tâlib, annesi Fâtıma bint Esed b. Hâşim'dir. Ebû Tâlib'in en küçük oğludur. Hz. Muhammed'in peygamberliğine ilk iman edenlerdendir. Hz. Peygamber, Ali'yi kızı Fâtıma ile evlendirmiştir Mekke müşriklerinin eza ve cefalarını gittikçe artırmaları ve hatta kendisini öldürme hazırlıklarına girişmeleri üzerine Medine'ye hicret etmeye karar veren Hz. Peygamber, Hz. Ali'yi, kendisini öldürmeye gelecek müşrikleri oyalamak ve yokluğunu gözlemek maksadıyla Mekke'de bırakmıştır. O da geceyi Peygamber'in yatağında geçirerek onun evde olduğu kanaatini uyandırmıştır. Daha sonra da Hz. Peygamber'in emri uyarınca Resûlullah'ın kızı Fâtıma, kendi annesi Fâtıma ve yanındakilerle Mekke'den ayrılarak Kubâ'da Hz. Peygamber'e yetişmiştir. Bedir, Uhud, Hendek ve Hayber başta olmak üzere hemen hemen bütün gazve ve seriyyelere katılmış, Uhud'da ve Huneyn'de çeşitli yerlerinden yara almasına rağmen Hz. Peygamber'i bütün gücüyle korumuştur. İntikam arzusu ile yanıp tutuşan Haricî Abdurrahman b. Mülcem tarafından zehirli bir hançerle sabah namazında yaralanmış, aldığı yaranın tesiriyle iki gün sonra 19 veya 21 Ramazan 40'ta vefat etmiş ve Kûfe'ye (bugünkü Necef) defnedilmiştir. (6b-12; 56a-14; 56a-20; 56b-1; 57a-20; 57b-16, 1)

Amr b. Âs: Meşhur sahâbî, Mısır fâtihi ve devlet adamı. Kureys kabilesinin Sehm koluna mensuptur. Mekke'de doğmuştur. Mekke fethinden önce Müslüman olan Amr b. As'ın, Müslüman olmadan önce Mekke'nin ticaret ve siyaset hayatında önemli bir yeri vardır. Dış ülkelere yaptığı ticarî seyahatler sırasında Habeşistan

Hükümdarı Necâşî ile dost olur. Ebû Süfyân başkanlığındaki ticaret kafilesinde bulunduğundan Bedir Savaşı'na katılamamıştır. Uhud ve Hendek savaşlarında Kureyş ordusunun süvari birliklerine kumanda etmiştir. Asıl başarısı Mısır fethindedir. Başarılarından dolayı "Mısır fâtihi" unvanını almış ve bu yeni eyalete vali tayin edilmiştir. Sonradan Kahire adını alan Fustat şehrini kurmuştur. Mısır'da bir ramazan bayramı günü doksan yaşını aşmış olduğu halde 43/664 yılında vefat etmiş ve oğlu Abdullah tarafından defnedilmiştir. (16b-9, 10, 11, 19; 17a-9, 10, 18; 17b-6, 7, 9; 55b-6, 15; 56b-19, 20; 57a-2, 16, 19; 57b-9, 18, 20; 58a-14; 59a-13, 21; 59b-12; 60a-1, 4, 7, 13; 113b-12)

Baybars: 620'de (1223) Kıpçak ülkesinde doğdu. Kıpçak kabilelerinden Borçoğlu veya Borlu kabilesine mensuptur. Esir olarak önce Sivas'a, daha sonra Halep'e ve Dimaşk'a götürüldü. Orada bir kuyumcuya satıldıktan sonra Hama'da mahpus bulunan Emîr Alâeddin Aytekin el-Bundukdârî tarafından satın alındı ve onunla birlikte Kahire'ye gitti. Bu şehirde el-Melikü's-Sâlih'in teşkil ettiği Bahriyye Memlûkleri'ne katıldı. Kısa zamanda kendini göstererek Bahriyye Memlûkleri'nin önde gelen liderleri arasına girdi. Kutuz'un katli üzerine Sâlihiye'de saltanat otağında toplanan Bahriyye Memlûkleri'nin ileri gelenleri Baybars'ı sultan ilân ettiler. Baybars'ın tahta çıkışı ile Memluk tarihinde yeni bir dönem başladı. On yedi yıl kadar süren saltanatı sırasında Mısır ve Suriye'deki Memlûk Devleti'nin gerçek manada kurucusu oldu. Birçok defa Haçlılar'a karşı başarıyla savaştı. Baybars, Moğollar'ı bozguna uğrattıktan sonra Antakya üzerinden Dimaşk'a döndüğü bir sırada ansızın hastalandı, on dört gün sonra da 20 Haziran 1277 tarihinde vefat etti ve Şam'da yaptırılan türbesine defnedildi. (65b-17, 18)

Buhârî: Ebû Abdillâh Muhammed b. İsmâil b. İbrâhim el-Cû'fî el-Buhârî 194/810 yılında Buhârâ'da doğmuştur. Künyesi Ebû Abdillâh'tır. On yaşlarında iken hadise karşı derin bir ilgi duymuş, hadis ezberlemeye başlamıştır. Memleketindeki hocalardan ders aldıktan sonra, o günün belli başlı ilim merkezleri olan Şam, Basra, Hicaz, Kûfe, Bağdad ve Mısır'ı gezmiş ve oralardaki üstatlardan hadis tahsil etmiştir.

Ders aldığı hoca sayısı bini bulmuştur. Ezberlediği hadis sayısı ise yüz bini sahih, toplam üç yüz bindir. Buhârâ yakınlarındaki Hartenk’de 256/870 yılında Ramazan Bayramı gecesi 62 yaşında vefat etmiştir. Buhârî’nin *Sahîh*’i 7275 hadis ihtiva etmektedir. (34a-12, 18; 39a-1)

Câbir b. Abdullah: En çok hadis rivayet eden sahâbîlerden biridir. Hicretten on altı yıl önce 607’de Medine’de dünyaya gelmiştir. Yedi (veya dokuz) kız kardeşine bakacak kendisinden başka kimseleri bulunmadığı için savaşlarda babası onu kardeşlerini kollamakla görevlendirmiş, Uhud Gazvesi’nde babası şehit düşünceye kadar hiçbir gazveye katılmamıştır. Babasının vefatından sonra hiçbir gazveyi kaçırmayan Câbir, Resûl-i Ekrem’le birlikte on dokuz gazveye katılmıştır. Câbir b. Abdullah, Resûl-i Ekrem’in özel iltifat ve ilgisine mazhar olan sahâbîlerden biridir. Hz. Peygamber bir defasında onu devesinin arkasına bindirmiş, hastalandığı zaman ziyaretine gitmiş, babasının şehadeti dolayısıyla üzüldüğünü görünce, onun Allah Teâlâ’nın iltifatına nail olduğunu haber vererek kendisini teselli etmiştir. Hayatının sonlarına doğru gözlerini kaybeden Câbir, 78/697 yılında Medine’de 94 yaşında vefat etmiştir. (22b-4, 8; 35b-9, 11, 16; 38a-4, 9)

Dede Ömer Rûşenî: Evliyânın büyüklerinden ve Osmanlı âlimlerindendir. Aydın vilâyetinin Güzelhisar köyünde doğdu. Doğum tarihi bilinmemektedir. Aydınli olduğu için aydınlık mânâsında Rûşenî lakabı ile anılmıştır. Halvetiyye tarikatının, Rûşeniyye kolunun kurucusudur. Dede Ömer Rûşenî, vefâtından on beş gün önce, talebeleriyle sohbet edip vedalaşmış, 892/1487 senesinde Tebriz’de Kur’ân-ı Kerîm okurken vefat etmiştir. Talebesi İbrâhim Gülşenî, Dede Ömer Rûşenî’nin vefatına kadar hizmetinde bulunmuştur. Kabri, Tebriz’de kendi adına Selçuk Hâtun tarafından yapılan dergâhtadır. (77a-3)

Ebû Bekir: İlk Müslümanlardan, Hulefâ-yi Râşidîn’in birincisi. Fil Vak‘ası’ndan üç yıl kadar sonra Mekke’de doğmuştur. Resûl-i Ekrem’den iki veya

üç yaş küçük olan Ebû Bekir, servetini Allah yolunda harcayıp eski elbiseler giydiği için “Zü’l-hilâl”, çok şefkatli ve merhametli olduğu için “Evvâh” lakaplarıyla da anılmıştır. Ancak onun en meşhur lakabı Sıddîk’tır. “Çok samimi, çok sadık” anlamına gelen bu lakap kendisine, miraç olayı başta olmak üzere gaiple ilgili haberleri hiç tereddütsüz kabul ettiği için bizzat Resûl-i Ekrem tarafından verilmiş ve İslâm literatüründe bununla şöhret bulmuştur. Hz. Peygamberin vefatından sonra onun devlet yönetimi görevini üstlendiği için de “Halîfetü Resûlillâh” unvanıyla anılmıştır. Mekke döneminde İslâmiyet’in yayılmasında Hz. Ebû Bekir’in, Kureyş’in ileri gelenlerinden biri olmasının büyük tesiri vardır. Kureyş’in ileri gelenlerinden birçok kimse onun vasıtasıyla Müslüman olmuştur. Hz. Ebû Bekir Uhud’da savaş Müslümanlar aleyhine gelişme gösterdiği andan itibaren vücudunu Resûlullah’a siper eden ve yanından hiç ayrılmayan birkaç sahâbîden biridir. Hz. Ebû Bekir 22 Cemâziyelâhir 13 (23 Ağustos 634) tarihinde altmış üç yaşında vefat etmiştir. (6b-12; 59a-17)

Ebû Dâvud: Ebû Dâvud, Süleyman b. el-Eş’as bi İshak el-Ezdî es-Sicistânî hicrî 202’de Sicistan’da doğmuştur. İlk tahsilinden sonra Nişabur, Horasan, Kûfe, Arabistan, Mezopotmya, İran, Suriye ve Mısır’a kadar uzanan ilim yolculuklarında bulunmuştur. Ahmed b. Hanbel, Yahya b. Maîn ve Kuteybe b. Saîd gibi devrin meşhur ulemasından hadis tahsil etmiştir. H. 275/888’de Basra’da vefat etmiştir. Ebû Dâvud’un *Sünen*’i 4800 hadis ihtiva etmektedir. (31b-17; 36b-15)

Ebû Hanîfe: İslam’da hukukî düşüncenin ve içtihat anlayışının gelişmesinde önemli payı olup daha çok Ebû Hanîfe veya İmâm-ı Âzam diye şöhret bulmuştur. Onun öncülüğünde başlayan ve talebelerinin gayretiyle gelişip yaygınlaşan Irak fıkıh ekolü “Hanefî mezhebi” adını almıştır. İmâm-ı Âzam (Büyük İmam) sıfatının kendisine verilmesi de çağdaşları arasında seçkin bir yere sahip bulunması, hukukî düşünce ve içtihat metodunda belli bir çığır açması, döneminden itibaren birçok fâkihın onun görüşleri ve metodu etrafında kümelenmiş olması gibi sebeplere bağlanabilir. 80/699 yılında Kûfe’de doğdu. Ticaretle uğraşan varlıklı bir ailenin

çocuğudur. Kendisi de ilim öğrenmeye başlamadan önce kumaş tüccarlığı yapmıştır. Hayatı maddî sıkıntıdan uzak olarak geçmiştir. Halife Mansûr, Ebû Hanîfe'ye Bağdat şehri kadılığını teklif etmiş, Ebû Hanîfe teklifi kabul etmeyince Bağdat'ta hapse atılmış, işkence edilmiş ve dövülmüştür. Ebû Hanîfe 150 yılının Şaban ayında (Eylül 767) Bağdat'ta vefat etmiş, cenazesi vasiyeti üzerine Hayzûrân Kabristanı'nın doğu tarafına defnedilmiştir. Kabri bugün Bağdat'da kendisine nisbetle Âzamiye diye anılan mahalledir. (49a-16, 17)

Ebû Hureyre: Ebû Hureyre Yemen'de yaşayan Ezd kabilesinin Devs koluna mensuptur. Ne zaman doğduğu bilinmeyen Ebû Hureyre, babasını küçük yaşta kaybetmiş yetim olarak büyümüştür. Künyesiyle ilgili en yaygın rivayet, koyun otlatırken bulduğu kedi yavrularını elbisesinin eteğine koyup onlarla oynadığı için kendisine “Ebû Hureyre” dendiği şeklindedir. Hz. Peygamber onun adını Abdurrahman veya Abdullah olarak değiştirmiştir. Ebû Hureyre Medine'ye ulaştığı günden itibaren kendisini tamamen dine vermiş ve Hz. Peygamber'in yanında bulunduğu sürece dünyevî hiçbir arzu peşinde koşmamıştır. Gecenin üçte birinde uyuyup, üçte birinde ibadet, üçte birinde de hadis müzakere eden ve çok hadis rivayet etmesi ile tanınan sahâbî geniş omuzlu, saçı çift örgülü, sakalına kına yaktığı için kıvrık sakallıdır. 58/678 yılında Hakk'a yürümüştür. (20a-10; 21b-4; 23a-9; 23b-16; 32a-20; 34a-19; 37b-8; 41a-8)

Ebû'l-Leys: İslâm âlimlerinin en büyüklerindendir. İsmi, Nasr bin Muhammed bin Ahmed bin Muhammed'dir. Künyesi Ebû'l-Leys olup, Semerkandî nisbesiyle şöhret bulmuştur. İmâmü'l-Hüdâ ve Fakîh lakaplarıyla da anılır. Doğum tarihi kesin olarak bilinmemektedir. 373/983 senesinde vefât etmiştir. Semerkand'da doğan Ebû'l-Leys-i Semerkandî, küçük yaşta ilim tahsiline başlamış, zamanının âlimlerinden din ve fen ilimlerini tahsil etmiştir. Öğrenim silsilesi İmâm-ı Ebû Yûsuf'a ulaşan Ebû Câfer Hinduvânî'den ilim öğrenmiştir. Haneî fikhında yüksek dereceye ulaşp, Fakîh lakabını almış, tefsir, hadis, kelâm, tasavvuf ve ahlâk ilimlerinde de geniş ilim sahibi olmuş ve kendisine İmâmü'l-Hüdâ lakabı verilmiştir.

Hanefî mezhebinin en büyük âlimlerinden olup, çeşitli ilimlere dair pek çok kıymetli eser yazmıştır. (46a-14; 46b-11, 21; 124a-3)

Eşheb el-Kaysî: *(Metnimizde Eşheb bin Abdülaziz şeklinde geçmektedir.)*

140/757 yılında Kahire’de doğmuştur. Doğum yılı olarak 145/762 ve 150/767 yıllarının verilmesi yanında adının Miskîn, lakabının Eşheb olduğu da söylenmektedir. Arap kabilelerinden Benî Âmir b. Sa’saa’nın Benî Ca’de koluna mensup olduğu için Ca’dî ve Âmirî nisbeleriyle anılmaktadır. Eşheb özellikle İmam Mâlik’ten yaptığı rivayetler bakımından sika bir râvi olarak değerlendirilmektedir. Sahnûn, onun rivayet ettiği hadislerle bir harf dahi katmadığını söylemektedir. Nâfî b. Abdurrahmân’dan kıraat dersleri aldığı kaydedilen Eşheb’in Kur’an ilimleriyle de ilgilendiği anlaşılmaktadır. Bir müddet Mısır Dîvânü’l-harâcî’nda kâtiplik yapan Eşheb zengin ve cömert bir kişidir. Allah yolunda infakı sever, bir günde 1000 dinar tasadduk ettiği olurdu. 22 Şaban 204 (11 Şubat 820) tarihinde Kahire’de vefat etmiş ve el-Karâfetüssuğrâ Kabristanı’nda İbnü’l-Kâsım’ın kabri yanına defnedilmiştir. (52a-13)

Fâtıma: Hz. Peygamber’in, soyunu devam ettiren kızı. 609’da Mekke’de doğmuştur. Fâtıma on beş yaşını tamamladıktan sonra onunla önce Hz. Ebû Bekir, ardından da Hz. Ömer evlenmek istemiş. Resûl-i Ekrem her iki teklife de olumlu cevap vermemiş, bunun ardından Hz. Ali, Fâtıma’ya talip olmuş ve bu talebi Resûlullah tarafından kabul edilmiştir. Hz. Ali ile evlenen Hz. Fâtıma ilk çocuğu olan Hasan’ı, bir yıl sonra da Hüseyin’i dünyaya getirmiştir. Uhud Gazvesi’nde on hanımla birlikte gazilere yiyecek ve su taşıyan Hz. Fâtıma, aynı zamanda yaralıları tedavi etmiştir. Hz. Fâtıma, Resûlullah’ın ölümünden beş buçuk ay sonra 3 Ramazan 11 (22 Kasım 632) tarihinde vefat etmiştir. (20a-19; 29b-13; 42b-20, 21)

Hâlid b. Velîd: Meşhur kumandan sahâbî hicretten 35-39 yıl kadar önce (583-587) Mekke’de doğmuştur. Soyu yedinci göbekten dedesi Mürre’de, Resûl-i

Ekrem'in soyu ile birleşir. Amr b. Âs ile birlikte Müslüman olmuştur. Hâlid, Müslüman olduktan sonra üç yıl kadar Hz. Peygamber'in emrinde ve sohbetinde bulunmuştur. Müslüman olarak katıldığı ilk savaş Mûte Savaşı'dır. Hâlid bu savaşta, İslâm ordusunu Bizans ordusunca imha edilmekten kurtarmış, Medine'ye dönünce Resûl-i Ekrem kendisine "Seyfullah" (Allah'ın kılıcı) unvanı vermiştir. İslam ordularının başkumandanı olarak pek çok savaşa katılmıştır. Hâlid b. Velid ömrünün geri kalan yıllarını geçirdiği Humus'ta 22/642-643 yılında vefat etmiştir. Kabri Humus'tadır. (59a-1, 4)

Hasan: Hz. Peygamber'in en çok sevdiği torunlarından ve Hz. Ali'nin, Hz. Fâtıma'dan doğan büyük oğlu. Hz. Hasan, Hz. Peygamber'in terbiyesinde yetişmiştir. Hz. Hasan, Hz. Peygamber'in ahirete göçtüğü sıralarda sekiz yaşlarındadır. Henüz çok küçük olduğu için, Hz. Peygamber'den doğrudan doğruya rivayet ettiği hadislerin sayısı oldukça azdır. Buna mukabil Hz. Hasan'ın bu hadislerin dışında başta babası Hz. Ali olmak üzere birçok sahabîden rivayet ettiği hadisleri vardır. Hz. Hasan'ın tarihî bir şahsiyet olarak ortaya çıkması, babası Hz. Ali'nin şehit edilmesini müteâkiben, Kûfelilerin kendisine biat ederek halife seçmeleriyle başlamıştır (40/660). Kırk gün hasta yatan Hz. Hasan 2 Nisan 670 tarihinde, 47 yaşında vefat etmiştir. (43a-2; 56a-1)

Hasan-ı Basrî: Adı Hasan bin Yesâr Ebi'l-Hasan, künyesi Ebû Muhammed ve Ebû Saîd, nisbesi el-Basrî. "Altın Silsile"nin "Saadet Asrı"na ulaşan köprübaşı. Tâbiîn nesli imamlarından, fıkıhta ve tasavvufta üstat. Hz. Ömer'in hilâfeti zamanında doğmuştur. Doğduğunda teberrüken ad koymak üzere Hz. Ömer'e götürülmüş, Ömer onun güzel yüzünü görünce: "Adı Hasan olsun." demiştir. Hasan Basrî müminlerin annesi Ümmü Seleme'nin evinde yetişmiş, onun sevgi, iltifat ve dualarına mazhar olmuştur. Yetmiş tanesi Bedir Savaşı'na katılmış olanlardan olmak üzere toplam yüz otuz kadar sahabe ile görüşmüştür. İlmî tettebbuâtını ve mânevî eğitimini Medine'de tamamladıktan sonra babasının memleketi olan Basra'ya yerleşmiştir. Sağlam seciyesi, züht ve takvası, ibadet, ilim ve belagatı ile büyük bir

tesir alanı oluşturmıştır. 110/728 yılında Hakk'a yürümüş, cenazesi memleketi Basra'da büyük bir kalabalık tarafından kaldırılmıştır. (27b-11, 15, 20, 21)

Hasan b. Süfyân: Ebü'l-Abbâs el-Hasen b. Süfyân b. Âmir eş-Şeybânî. 213/828 yılında Horasan yakınlarındaki Nesâ'da doğmuştur. Şeybân kabilesine mensup olup doğum yerine nisbetle Nesevî (bazı kaynaklarda Fesevî veya Nesâî) olarak anılır. Horasan, Bağdat, Basra, Kûfe, Hicaz, Mısır ve Şam gibi ilim merkezlerine yaptığı seyahatlerde İshak b. Râhûye, Kuteybe b. Saîd, Ali b. Hucr, Ahmed b. Hanbel, Yahya b. Maîn ve Ebû Bekir b. Ebû Şeybe gibi şahsiyetlerden hadis tahsil eden Hasan b. Süfyân anlayışı, zekâsı, derin bilgisi ve ilmî cesaretiyle meslektaşlarının ve hocalarının takdirini kazanmıştır. Hasan b. Süfyân'ın, yirmi dört başlık altında ahlâk ve ibadete dair kırk beş hadis ihtiva eden *Kitâbü'l-Erba'in* adlı eseri Muhammed b. Nâsır el-Acemî tarafından neşredilmiştir. Horasan bölgesinin muhaddisi, sika bir râvi, hadis rivayetinde çok ihtiyatlı davranan ferâset sahibi bir kişi edebiyat ve fıkıh ilimlerinin de önde gelen üstatlarından olan Hasan b. Süfyân 303/916 yılında vefat etmiştir. (69b-17, 21; 70b-13; 71a-8, 18)

Hatice: Hz. Peygamber'in ilk hanımıdır. Milâdî 556 yılında Mekke'de doğduğu anlaşılmaktadır. Hatice'nin üstün iffeti sebebiyle İslâmiyet'ten önce "Tâhire" lakabıyla anıldığı bilinmektedir. "Kübrâ" sıfatı ise Resûl-i Ekrem'in en büyük hanımı olması sebebiyle daha sonraki dönemlerden itibaren kullanılmıştır. Hz. Peygamber ile evlenmeden önce iki evlilik yapan Hz. Hatice, tanıdıklarının tavsiyesi üzerine, çevresinde üstün ahlak sahibi ve güvenilir bir genç olarak bilinen Hz. Muhammed ile ortaklık anlaşması yapmış ve kölesi Meysere'yi de hizmetine vererek Şam'a (Suriye) gitmesini istemiştir. Dönüşte başarılı bir tacir, dürüst ve doğru sözlü bir insan olduğunu gördüğü, Meysere'den ahlâkı ve davranışları hakkında bilgi aldığı, bütün bu özellikleri sebebiyle kendisine hayran kaldığı Hz. Muhammed'e evlenme teklif etmiş, Hz. Muhammed de bu teklifi kabul etmiştir. Hatice, müşriklerin zulmü ve haksızlığı karşısında Resûlullah'ı hiçbir zaman yalnız bırakmamış, Mekkeli müşrikler Müslümanları kuşattığında kendisi de Hz. Peygamber ile birlikte iki üç yıl

boyunca muhasaraya göğüs germiştir. Servetini onun davası uğrunda harcamaktan geri durmayan Hz. Hatice, yirmi beş yıl kadar süren mutlu bir evlilik hayatından sonra hicretten üç yıl kadar önce 19 Nisan 620 tarihinde vefat etmiştir. (42b-17; 43a-7)

Hüseyin: Hz. Peygamber'in torunu, Hz. Fâtıma ile Hz. Ali'nin küçük oğlu, Kerbelâ şehidi. 5 Şaban 4 (10 Ocak 626) tarihinde Medine'de doğmuştur. "Şehîd" lakabıyla meşhurdur. Hz. Ali'nin şehit edilmesi ve Hz. Hasan'ın kısa süren hilafet görevini bırakması üzerine onunla birlikte Medine'ye dönmüştür. Yezid halife olunca Hz. Hüseyin bir gece Medine'yi terk ederek ailesi ve bazı taraftarları ile Mekke'ye gider. Hüseyin, Kerbelâ civarına geldiğinde sıkı bir kontrol altına alınır ve su ile irtibatı kesilir. Ne ileri gitmelerine ne de geri dönmelerine izin verilir. 9-10 Muharrem gecesini dua ve ibadet ederek geçirirler. 10 Muharrem günü başlayan çatışmada Sinan b. Enes önce bir harbe saplayıp Hz. Hüseyin'i yere düşürür, sonra da atından inerek saçlarını ve daha sonra başını keser; oradakiler de cesedini soyup her şeyi yağmalarlar (61/680). Hz. Hüseyin ve taraftarlarının çoğu bu çatışmada şehit edilir. (43a-2, 4; 128b-8)

İbn Mâce: İbn Mâce künyesiyle meşhur Ebû Abdillâh Muhammed b. Yezid el-Kazvîni 209'da Kazvin'de doğmuştur. Zamanının ilim merkezleri olan İran, Mezopotamya, Arabistan, Suriye ve Mısır'a ilim yolculukları yapmıştır. Kendisinin *Sünen*'den başka tefsir ve tarih sahalarında da eserleri bulunmaktadır. 273/886 yılının Ramazan ayında vefat etmiştir. (36a-7)

İbrâhim Paşa, Makbul: Bugün Yunanistan sınırları içinde bulunan Parga yakınlarında bir köyde doğmuş ve altı yaşında İstanbul'a getirilmiştir. Hayatının ilk yılları hakkında kesin bilgi yoktur. Pargalı, Frenk ve Maktul gibi lakaplarla da anılır. Pîrî Mehmed Paşa'nın azli üzerine has odabaşılıktan Rumeli beylerbeyiliğiyle vezîriâzam olmuştur (27 Haziran 1523). İsyan eden Ahmed Paşa Mısır'ın nizamının

bozulmasına sebep olmuş, bu arada padişahın kız kardeşiyle evlenen İbrahim Paşa, Ahmed Paşa isyanı dolayısıyla iyice karışan Mısır'da malî-idarî düzenlemeler yapmak ve asayişî sağlamakla görevlendirilmiştir. Kendisine ayrıca Mısır beylerbeyi unvanı verilmiştir. Kahire'de kaldığı müddet içinde asayişî sağlayıp, işleri yoluna koymuştur. İktidar ve gücü doruk noktasına ulaşan İbrahim Paşa için Safevîler'e karşı girişilen Irakeyn Seferi bir dönüm noktasıdır. Sefer sırasında anlaşmazlığa düştüğü, kendisi gibi büyük nüfuz sahibi ve oldukça zengin bir şahıs olan Defterdar İskender Çelebi'yi önce azlettirip sonra da Bağdat'ta katlettirmiştir. Gerek bu hadise ve gerekse büyük yetkilerine güvenerek kendisini sultan unvanı ile anması saray çevresinde ve padişah üzerinde olumsuz bir etkiye yol açmış, İstanbul'a döndükten bir müddet sonra, iftar için saraya çağrıldığı 21-22 Ramazan 942 (14-15 Mart 1536) gecesi hiçbir sebep gösterilmeden ansızın boğularak idam edilmiştir. (95a-4; 95b-11, 19; 96a-1, 2; 98a-20; 98b-17; 99a-17; 101a-16)

İmâm Ebû Yusuf: İmâm-ı A'zam Ebû Hanîfe hazretlerinin en önde gelen talebesi, en büyük velilerden. Asıl adı, Yâkub bin İbrâhim'dir. Ebû Yûsuf künyesidir. Soyu Eshâb-ı kirâmdan Sa'd bin Buhayr el-Ensârî'ye dayanır. 731 senesinde Kûfe'de doğmuş, 798 senesinde Bağdât'ta vefât etmiştir. Ebû Yûsuf çok çocuklu ve yoksul bir aileye mensuptur. Kaynaklar, çocukluk ve gençlik yıllarının büyük sıkıntılar içinde geçtiği, ailesi tarafından bir iş tutmaya zorlandığı, bütün bu olumsuzluklara rağmen tahsil hayatını sürdürdüğü konusunda ortak ifadelere sahiptir. Yine kaynakların belirttiğine göre Ebû Yûsuf, evlendikten sonra da ailesinin nafakasını temin etmek için zaman zaman Ebû Hanîfe'nin ders halkasından uzak kalmış, fakat hocası azmini ve zekâsını çok takdir ettiği bu öğrencisinin nafakasını üzerine alarak derslerine düzenli şekilde devam etmesini sağlamıştır. Ebû Yûsuf üstün bir zekâyâ, güçlü bir hafızaya ve intikal yeteneğine sahiptir. Elli altmış hadisi bir defa dinlemekle yanlısız olarak ezberlediği rivayet edilmiştir. Ebû Yûsuf, geçim sıkıntısı sebebiyle Abbasî Halifesi Mehdî-Billâh zamanında ailesiyle birlikte Bağdat'a yerleşmiş, burada halife ile tanışmış ve bazı kaynaklarda kaydedildiğine göre 166 (782) yılında kadılık görevine getirilmiş, hayatının sonuna kadar bu görevde kalmıştır. Ebû Yûsuf fazilet sahibi bir kişi olarak tanınır. Yokluk ve sıkıntı içinde

geçen günlerini hatırlayarak hayatı boyunca ihtiyaç sahiplerine yardım elini uzatmış, aynı zamanda hocası Ebû Hanîfe'yi hayır dua ile anmaktan geri kalmamıştır. (49a-20; 49b-7, 13, 14, 15; 50a-3, 4)

İmam Mâlik (Mâlik b. Enes): Ehl-i Sünnet'i teşkil eden dört büyük ekolden biri olan Malikî mezhebinin ana ilkeleri Mâlik b. Enes b. Mâlik b. Ebî Âmir el-Asbahî el-Yemeni tarafından belirlenmiştir. Mâlikî mezhebinin imamı, büyük muhaddis 93/712 yılında dünyaya gelmiştir. Soy bakımından Arapların iki ana kolundan biri olan Kahtânîlere (diğeri Adnânîler) mensuptur. Önceleri ilim tahsiline rağbet etmeyip güvercinlerle vakit geçirirken bir gün babasının sorduğu bir soruya kardeşi Nadr'ın doğru, kendisinin yanlış cevap vermesi ve babasının “Güvercinler seni oyaladı.” demesi üzerine öğrenime karar vermiştir. Zekâsı ve gayreti sayesinde kısa sürede ilimde derinleşen ve hocalarının takdirini kazanan Mâlik, yirmi yaşlarında ders ve fetva vermeye başlamıştır. Mescid-i Nebevî'deki ders halkasıyla kısa zamanda üne kavuşmuştur. İslâm dünyasının her tarafından gelen öğrenciler, ondan hadis dinlemek ve fıkıh öğrenmek için yarışır olmuş, özellikle hac mevsimleri sırasında ders halkasında büyük izdiham yaşanmıştır. Hayatının yansını Emevîler, yarısını Abbasîler devrinde geçiren Mâlik, kendi dönemindeki siyasî olaylardan uzak durmuş, mevcut yöneticilere de karşıtlarına da açık bir destek vermemiştir. İmam Mâlik, geçirdiği kısa süreli bir rahatsızlıktan sonra 14 Rebiyülevvel 179 (7 Haziran 795) tarihinde Medine'de vefat etmiştir. (20b-6; 23b-21)

İmam Şâfiî: Asıl adı Muhammed bin İdris'tir. Babası İdris bin Abbas'tır. 150/767'de Gazze'de doğmuştur. Doğumundan kısa bir süre sonra babası vefat etmiştir. Annesi onu iki yaşında, asıl memleketleri olan Mekke'ye götürmüş ve orada büyüttürmüştür. Yedi yaşında Kur'an'ı, on yaşında iken zamanın en tanınan âlimlerinden İmam-ı Mâlik'in “*Muvatta*” adlı hadis kitabını dokuz günde ezberlemiştir. İlim tahsiline bu yaşlardan itibaren başlayan Şâfiî, küçük yaşlardan itibaren Mekke'de bulunan zamanın tanınmış âlimlerinin derslerine ve sohbetlerine devam etmiştir. Tahsilinde en önemli bölüm, İmam-ı Mâlik'e talebe olmasıyla

başlamıştır. İmam-ı Mâlik'in himayesinde dokuz yıl müddetle ilim öğrenmiş, hadis, fıkıh, lügat ve edebiyatta çok yükselmiştir. Kendisi iyi bir edip olduğundan, ayet ve hadislerin ifade tarzına bakıp, kuvvetli bulduğu tarafa göre hüküm vermiş veya kıyas yolu ile içtihat emiştir. Böylece Müslümanların ibadetlerinde ve işlerinde uyacakları bir yol göstermiştir. 204/820 yılında Kahire'de 54 yaşında vefat etmiştir. Onun kendi usulüne göre şer'i delillerden çıkardığı hükümlere, yani gösterdiği bu yola Şâfiî Mezhebi; ehl-i sünnet itikadında olan Müslümanlardan, amellerini yani ibadet ve işlerini, bu mezhebin hükümlerine uyarak yapanlara ise Şâfiî denmiştir. (25b-11; 30b-11; 31a-3; 38a-19; 42a-21; 47b-2, 3, 7, 8, 10, 16; 48a-7; 49a-1, 5, 8, 10, 12; 49b-4; 50a-17; 52a-8, 10, 11, 15; 52b-9, 12; 59a-20; 63a-7; 69a-21; 110a-1; 124a-2)

Kalavun: Ebû'l-Meâlî el-Melikü'l-Mansûr Seyfüddîn Kalâvûn el-Elfî es-Sâlihî, Kıpçak Türklerinden olup hayatının ilk dönemleri hakkında bilgi yoktur. Memlûklerin en büyük sultanlarından olan Kalavun, Suriye bölgesinde Memlûk hâkimiyetini yerleştirmiş, devleti güçlendirmiş ve Memlûk sultanları içinde bir hanedan kurmayı başarmıştır. Memlûk Sultanlığı, araya giren üç sultan dışında 678-784 (1279-1382) yılları arasında onun soyundan gelen hükümdarlar tarafından yönetilmiştir. Kalavun bazı vergileri kaldırmış, yaptırdığı arazi tahririyle bozulan iktâ sistemini düzeltmiş, ticareti geliştirmek için çeşitli devletlerle anlaşmalar imzalamış, Yemen, Hindistan, Habeşistan ve Seylan tüccarlarına imtiyazlar tanımıştır. İmar işlerine de büyük önem veren Kalavun'un yaptırdığı binalar Memlûkler döneminin en meşhur eserleri arasında yer alır. Kahire'de inşa ettirdiği Kalavun Külliyesi, Memlûk mimarisinin en güzel örneklerindendir. 689/1290 yılında vefat etmiştir. Tarihçiler onun kan dökmekten sakınan âdil ve merhametli bir hükümdar olduğunu kaydeder. (92a-21)

Kansu Gavri: 1440 yılında doğan Kansu Gavri, Çerkez asıllıdır. 1501-1516 yılları arasında Memlûk hükümdarlığı yapmıştır. Osmanlı padişahı Sultan II. Bayezid döneminde Osmanlılarla kurduğu iyi ilişkiler, Yavuz Sultan Selim'e karşı Şah İsmail'i desteklemesi sonucunda bozulmuştur. Halep yakınlarında yapılan

Mercidabık Savaşı'nda yenilmiş ve hayatını kaybetmiştir. (88b-17; 89a-21; 89b-20, 21; 90a-7; 91b-16, 21; 92a-18; 92b-3; 93a-12, 21; 93b-2, 13, 17; 94a-1, 2, 14, 18; 95a-7, 11; 105b-12)

Kayıtbay: Çerkez asıllı olup 826/1423 yılında Kafkasya'da doğmuştur. On üç yaşında iken Mısır'a getirilmiş ve Sultan Barsbay tarafından satın alınmıştır. Burcî Memlûkleri'nin en büyük sultanı sayılan Kayıtbay'ı uğraştıran en önemli mesele Osmanlılarla mücadelesi olmuştur. Saltanatının son dört yılını savaşız geçiren Kayıtbay, iyice bozulan ekonomiyi düzeltmek amacıyla çok gayret göstermiştir. Kaynaklarda âdil, cesur, ileri görüşlü, ilme ve ilim adamlarına değer veren bir hükümdar olarak tanıtılan Kayıtbay, pek çok imar hareketinde bulunmuştur. Ülkesindeki maddî sıkıntılara rağmen Mısır, Hicaz ve Suriye'de pek çok cami, medrese, tekke, köprü ve kale inşa ettirmiştir. Yangın geçiren Mescid-i Nebevî'yi yenilemiş, Mekke ve Medine'de, Harem'e bakan birer medrese yaptırmıştır. Bu eserlerden bazıları günümüze ulaşmıştır. Bunlar arasında özellikle türbesinin de içinde bulunduğu Kahire kapısındaki camisi en tanınmış olanıdır. Bu külliye sadece Memlûk mimarisinin değil aynı zamanda İslâm mimarisinin de en güzel örneklerinden sayılır. Seyahati seven Kayıtbay, Dicle ve Fırat boylarına kadar seyahatler yapmış, hac görevini de ifa ederek Burcî Memlûkleri döneminin bu görevi yerine getiren tek sultanı olma özelliğini kazanmıştır. Kayıtbay, hayatı boyunca tek bir kadınla evli kalması ve tahttan indirilmiş sultanlara, yakınlarına ve isyan eden bazı emirlere iyi davranmasıyla da tanınır. (88b-12; 89a-16, 20; 96b-21)

Ma'rûf-ı Kerhî: Iraklı zâhid ve sûfî olan Ma'rûf-ı Kerhî, büyük velîlerdendir. Adı Ma'rûf bin Fîrûz, künyesi Ebû Mahfûz'dur. Doğum târihi bilinmemektedir. 200/815 senesinde Bağdat'ta ve fât etmiştir. Kabri Bağdât'tadır. Bağdât'ın Kerh beldesinden olduğu için Kerhî denilmiş ve Ma'rûf-ı Kerhî diye tanınmıştır. (33b-12)

Mesleme b. Muhalled: (*Metnimizde Müslim ibn Muhalled olarak geçmektedir.*) Hicretin I. yılında doğmuştur (622). Asr-ı Saadet'te ve ilk üç halife zamanındaki hayatına dair yeterli bilgi bulunmamaktadır. Mısır'ın fethinde bulunmuş, fetihden sonra orada bir süre daha kalarak Medine'ye dönmüştür. Hz. Osman'ın kan davasını güdenlerden olduğu için Ali b. Ebû Tâlib'in halifeliğini tanımamıştır. Muâviye'nin hilâfesinde Mısır valiliğine tayin edilmiştir. Mesleme'nin Mısır ve İfrîkiye valiliği on altı yıl sürmüştür. Zilkade 62'de İskenderiye'de vefat etmiştir. Mısır mescitlerine ilk defa minare yaptıran kişi Mesleme'dir. (38b-12, 17)

Mevlânâ Celâleddîn Rûmî: Asıl adı Muhammed, lakabı Celâleddîn, ünvânı Mevlânâ'dır. Hüdâvendigâr, Sultânü'l-Âşıkîn, Sultânü'l-Mahbûbîn, Molla-yı Rûm ve Molla Hünkâr gibi lakapları da vardır. Babası, Sultânü'l-Ulemâ (Âlimlerin Sultânı) ismiyle meşhur Muhammed Behâeddîn Veled hazretleridir. Soyu Hazret-i Ebû Bekir'e ulaşır. Annesi sâlihâ ve evliya bir hanım olan Mü'mine Hâtun, İbrâhim Edhem hazretlerinin neslindendir. 604/1207 yılında Horasan'ın Belh şehrinde doğmuş, 672/1204 senesinde Konya'da vefat etmiştir. Kabr-i şerîfi Konya'nın en meşhur ziyaret yerlerindendir. (75a-7, 10, 12; 80a-5, 6; 127a-7; 128a-6; 128a-13; 129a-4; 131b-14; 132a-21; 135a-8, 16)

Muaviye b. Ebû Süfyân: Emevî hilâfedinin kurucusu Muaviye 602 veya 603 yılında Mekke'de doğmuştur. Resûlullah'ın peygamberliğini ilân etmesinden sonra Kureyş'in diğer ileri gelenleriyle birlikte İslâm'a cephe alan ve Bedir Savaşı'nın ardından üstlendiği Mekke liderliğini şehrin fethine kadar sürdüren babasının gözetiminde bir şehzade gibi büyümüş ve onunla birlikte fetih sırasında Müslüman olmuştur. Müslüman olduktan sonra Hz. Peygamber'e kâtiplik yapmıştır. Onun vefatının ardından Hz. Ebû Bekir tarafından kardeşi Yezid ile birlikte Suriye fethine gönderilmiş, burada büyük başarılar elde etmiştir. Hz. Ömer zamanında kardeşinin ölümü üzerine Şam valiliğine tayin edilmiştir. Hz. Osman zamanında Suriye genel valisi olan Muaviye, 20 yıl süren valiliği sırasında Suriye'yi yeni devletin en iyi teşkilatlandırılmış ve en iyi eğitilmiş askerî birliklere sahip örnek bir eyaleti haline

getirmiştir. Hz. Osman'ın şehit edilmesinden sonra onun kanını dava ederek Hz. Ali ile mücadeleye girişen Muaviye, Sıffin savaşında yenilmek üzere iken Amr b. Âs'ın hilesi ile bu badireyi de atlatmış ve Hz. Ali'nin İbn Mülcem tarafından şehit edilmesi üzerine 661'de Hz. Hasan'ın hilafetten çekilmesini müteakip resmen halife olmuştur. Hilâfeti verasete dayalı mutlak bir saltanata dönüştüren Muâviye, 60 yılının Receb ayında Dimaşk'ta vefat etmiş ve Bâbü's-Sagîr Mezarlığı'na defnedilmiştir. (60b-5)

Muhammed b. Vâsi: Muhaddis, zâhid, âbid, ârif-i kâmil, Tâbiînin büyük âlimlerinden. Basralı'dır. Doğum târihi ve âilesi hakkında bilgi yoktur. 123/740 senesinde vefat etmiştir. Eshâb-ı kirâm ve tâbiînin sohbetinde yetişmiştir. Devrin eşsiz âlim ve marifetler kaynağı Hasan-ı Basrî, Süfyân-ı Sevrî, Mâlik bin Dinâr'ın arkadaşısıdır. Beraber bulunup, sohbet ederlerdi. Zamanının bir tanesidir. Marifette o dereceye varır ki; "Gördüğüm her şeyde Rabbimi görürüm." buyurur. Hadis ilminde sikadır (sağlam, güvenilir). Kendisinden, meşhur muhaddislerden (hadis âlimlerinden) Müslim, Ebû Dâvûd, Tirmizî ve Nesâî rivâyette bulunmuşlardır. (117b-6, 7, 9, 12)

Mukavkis: Mısır'ın fethi sırasında İskenderiye patriği ve Bizans'ın Mısır genel valisi olan Mukavkis'in Müslümanlarla ciddi anlamdaki ilk münasebeti, Hz. Peygamber'in 628 yılında kendisine gönderdiği İslâm'a davet mektubu ile başlamıştır. Mukavkis, elçiyi nezaketle karşılamış ve Hz. Peygamber'e iki cariye ile birlikte bazı hediyeler de göndermiştir. 21 Mart 642'de ölmüştür. (16b-11, 16, 20; 17a-2, 9, 10, 12)

Mûsâ: İsrâiloğullarına gönderilen ve kendisine Tevrat indirilen peygamber Mısır'da doğmuştur. İsrâiloğullarını Firavun'un zulmünden kurtarıp hürriyete kavuşturmuştur. Küfürle mücadelesi Kur'ân-ı Kerim'de uzun uzun anlatılmaktadır. İslâmî gelenekte Hz. Mûsâ'ya "kelîmullah" denilmektedir. Çünkü Allah, Mûsâ ile aracısız konuşmuş ve ona vahyini bildirmiştir. O da tıpkı kendisinden önce

gönderilmiş olan peygamberler gibi kavmini Allah’a iman etmeye çağırmış, kavmine zulmeden ve ilâhlık iddiasında bulunan Firavun’a karşı tevhit yolunda mücahede etmiştir. Doğup büyüdüğü diyardan çıkarılmış, kâfirler tarafından öldürülmek gayesiyle kovalanmıştır. Kur’an’da, Hz. Mûsâ’nın, birçok özelliğinden bahsedilmiştir. (18a-6, 8; 37b-20; 45a-2; 58b-9, 14; 69a-10; 72b-9)

Müslim: Ebu’l-Hüseyin Müslim b. Haccâc el-Kuşeyrî, h. 202, 204 veya 206 yılında Nişabur’da doğmuştur. Kendisi meşhur Arap kabilesi Kuşeyr’e mensuptur. Lakabı “Asâkiru’d-dîn”dir. Müslim’de Buhârî gibi hemen bütün hayatını hadise adamıştır. Devrin ilim merkezleri olan Mısır, İran, Suriye, Mezopotamya ve Türkistan’a seyahatler yapmış Bağdad’a birkaç kez gidip gelmiştir. Gezdiği yerlerdeki hadis bilginlerinden ders almıştır. Tahsilini bitirdikten sonra Nişabur’a yerleşmiştir. Ticaret yaparak geçimini sağlamış ve daima hadisle meşgul olmuştur. Ömrünün sonlarına doğru Buhârî ile tanışmış ve onun ilmini takdir etmiştir. İmam Müslim, bir hadisi araştırmakla meşgulken 261/874’te vefat etmiştir. En meşhur eseri *Sahîh*’dir. (37b-16; 39a-1, 2)

Necâşî: Müslümanların gördüğü baskı ve zulüm dayanılmaz bir hâl almışken Allah Resûlü’nün “O, ülkesinde kimseye zulmedilmeyen kraldır.” diyerek övdüğü Necâşî Eshame’nin ülkesine, Habeşistan’a hicret izni çıkar. Farklı tarihlerde iki ayrı kabile halinde yola çıkan sahabeler, Kızıldeniz’i aşarak Afrika topraklarına geçerler. Burada hürmetle karşılanırlar, aziz birer misafir gibi ağırlanırlar. Bu ilgi Mekke müşriklerini rahatsız eder ve müşrikler sonradan büyük sahabeler arasında yer alacak olan Amr b. As başkanlığında bir heyeti, bu ülkeye göndermeye karar verirler. Maksat, Kral Necâşî’yi Müslümanlar aleyhine kıskırtmak, onların kendilerine teslim edilmesini sağlamaktır. Necâşî, heyetin iftiralarını, yalanlarını dinledikten sonra, kendisine sığınan insanları dinlemeden bir karar vermeyeceğini bildirir. Müslümanlardan bir grubun saraya çağrılmasını ister. Hristiyan olan Necâşî Eshame, sahabelere Hz. İsa ve Hz. Meryem’i sorar. Cafer b. Ebû Talip, hicretlerinden hemen önce inen Meryem suresini okur. O okudukça Necâşî’nin gözlerinden yaşlar akar.

Müslümanlarla çok kısa süre görüşmesine rağmen onların anlattıklarından ve yaşantılarından etkilenip kısa zamanda İslam'ı kabul eder. Hicretin 9. yılında, vefatını vahiy yoluyla öğrenen Hz. Peygamber, gıyabında bizzat cenaze namazını kıldırılmıştır. Necâşî, Etiyopya'nın kuzeyine, bugünkü Tigray eyaletinin başkenti Mekele yakınlarına, defnedilmiştir. (58a-4, 6, 9, 10, 15, 16, 17, 18, 20; 58b-16, 17)

Nesâî: Ebû Abdîrrahman Ahmed b. Şuayb b. Ali b. Bahr b. Sinan b. Dinâr en-Nesâî 214/289 yılında Nesâ'da doğmuştur. Hadis almak için Belh, Irak, Şam ve Mısır'a yolculuklar yapmış ve devrinin İshak b. Râhûye, Ebû Dâvûd, Mahmud b. Gaylân ve Ali b. Haşrem gibi büyük hadisçilerinden hadis tahsil etmiştir. Kendisinden de Ebu'l-Kasım et-Taberânî, Ebû Ca'fer et-Tahâvî ve Muhammed b. Harun b. Şuayb gibi birçok ulemâ hadis almış ve rivâyet etmiştir. Uzun süre kalıp hadis rivâyet ettiği Mısır'dan 302 yılında Şam'a geldiğinde, kendisine Muâviye'nin faziletleri ve Hz. Ali'ye üstünlüğü hakkında rivâyette bulunması istenir o da bu konuda "Allah onun karnını doyurmasın." anlamındaki hadisten başka bir şey bilmediğini söyler. Bunun üzerine Muâviye taraftarları İmam Nesâî'yi mescid içinde döverler. Olaydan sonra Mekke'ye gitmek üzere yola çıkan Nesâî, Remle'de veya Mekke'ye varır varmaz 303/915 yılında Hakk'ın rahmetine kavuşur. *Sünen (el-Müctebâ)* onun çok önemli bir eseridir. (34a-13, 18)

Osman: Osman bin Affan, Hz. Ebû Bekir ve Hz. Ömer'den sonra İslam'ın üçüncü halifesidir. İlk Müslümanlardan olup maddî ve manevî bütün varlığı ile Hz. Peygamber ve İslam'ın yanında yer almıştır. Hz. Peygamber'e iki defa damat olmakla şereflenmiştir. Hz. Osman, hilm ve hayâsı ile meşhurdur. Güzel yazan ve güzel konuşan Hz. Osman, Peygamberimizin vahiy kâtiplerindendir. Namazda bir rekâtta bütün Kur'an-ı Kerim'i okuyan dört kişiden biri de odur. Hz. Osman, Hz. Ömer'in tayin ettiği bir heyet tarafından 23/644 senesinde halife seçilmiştir. Hz. Osman zamanında, Hz. Ebû Bekir tarafından kâğıt üzerine yazdırılan ve *Mushaf* adı verilen Kur'an-ı Kerim'in ilk nüshasından, altı nüsha daha yazdırılarak çoğaltılmıştır. Hz. Osman'ın son zamanlarında bazı iç karışıklıklar çıkmış, bunun sonucu olarak da

35/656 yılında şehit edilmiştir. (4b-7; 6b-5, 12; 37a-15; 39b-14, 15; 40b-4; 54b-8, 14, 15; 55a-8, 9, 10, 12, 14, 19; 55b-3, 5, 7, 9, 14, 20, 21; 56a-6, 3; 56b-13; 57b-16)

Ömer: Hz. Muhammed'in ölümünden sonra 13/634 yılında İslam'ın ikinci halifesi olan Hz. Ömer, cesareti, yiğitliği ve adaletiyle ün salmıştır. Öte yandan ilk devlet örgütlenmesinin de temellerini atmış; adalet, maliye, ordu ve toprak yönetimi alanında ilk düzenlemeleri yapmış, ilk İslam parasını bastırmıştır. Hicretin İslam tarihinin başlangıcı olması onun zamanında kabul edilmiştir. Halifeliği sırasında Bizans ve İran devletleriyle yapılan birçok savaş kazanılmış, İran devleti tamamen ortadan kalkmış, Bizans ise Mısır ve Kudüs'ten Erzurum'a kadar topraklarının çoğunu Müslümanlara bırakıp, kendi kabuğuna çekilmiştir. Cennetle müjdelenen on kişiden biridir. Hz. Ömer çok adil, merhametli ve alçak gönüllü olup fakirlik içinde yaşamış, kuru arpa ekmeği yemiş, kalın kumaşlardan elbise giymiştir. 23/644 senesinde 63 yaşındayken Hristiyan bir köle tarafından şehit edilmiştir. (6b-12; 16b-14, 15; 17a-3, 7; 17b-4; 31a-14; 31b-4, 3; 34a-4, 5, 7, 8, 15, 17; 48a-18; 53a-15, 11; 53b-16; 59a-18, 19; 59b-19, 20; 60a-3; 60b-4)

Sâriye: Hazret-i Ömer, hilafeti zamanında orduya başkumandan tayin ettiği Sâriye hazretlerini İran'a gönderir. Hazret-i Sâriye ordusu ile mağlup olmak üzeredir. Bu sırada Hazret-i Ömer, Medine'de cuma hutbesi okumaktadır. Hutbe arasında; "Dağa yaslan yâ Sâriye, dağa yaslan yâ Sâriye!" diye bağırır. Sâriye işitip ordusunu dağa çeker. Arkasını dağa verip bir cepheden düşman ile karşılaşmak suretiyle zafere ulaşır. Hazret-i Ömer'in bu hâdiseyi görmesi ve sesini duyurması onun kerametlerinden biridir. (53a-10, 11, 16, 17; 53b-1, 3, 6, 21)

(Metnimizde anlatıldığı kadarıyla Hazret-i Sâriye İran'a değil Mısır'a gönderilmiştir.)

Seyyid Muhammed Vefâ: Anadolu'daki bazı sosyal-dinî hareketlerde önemli rol oynayan Vefâiyye tarikatının kurucusudur. 417/1026 yılında Irak'ın Kusan bölgesinde doğmuştur. Hakkındaki bilgiler, döneminin veya sonrasının belli birkaç kaynağındaki sınırlı kayıtlardan ibarettir. Evliyanın büyüklerinden olup seyyiddir. Seyyid Ebü'l-Vefâ, keramette asrının reisidir. Zamanın birçok âlimleri ondan istifade etmiş ve feyiz almıştır. Binlerce talebesi olan Muhammed Vefâ 501/1107senesi Rebiyülahir ayının yirminci günü, seksen dört yaşında iken Bağdat'ta vefat etmiştir. (125a-6, 7, 21; 125b-7)

Sittî Nefise: Tâhire ve Kerîmetü't-dâreyn lakabıyla tanınan Nefise bint-i Hasan hicri 145 senesinde Mekke-i Mükerrreme'de doğmuştur. Âlime ve muhaddis bir hanımefendidir. Hazret-i Ali'nin dördüncü nesil torunlarından biridir. İmam-ı Cafer Sâdık'ın oğlu İshak-ı Mutemen ile evlenir. Muazzam hafızası ve muhteşem ilmi bir yana benzeri az bulunan bir zahidedir. Dünya onu terk etmeden, o dünyayı terk etmesini bilir. Evinin bahçesine bir kabir kazar. Namazlarını burada kılar. O çukurda tam 6 bin hatim indirir. Mısırlılar onu çok sever, adeta bağrılarına basarlar. Küçük evi ziyaretçilerle dolup taşar. Kahire'nin önde gelen âlimlerinden İmam-ı Şarânî “Ehl-i beyt içinde tasarrufu en fazla olanı Seyyide Nefise'dir.” buyurmuşlardır. (62b-4; 63a-15; 66a-14; 72b-11; 131b-11)

Sultan Yakup: Uzun Hasan'ın oğlu olan Yakup iç karışıklıkları bastırdıktan sonra Gürcistan üzerine bir sefer yaparak Ahıska başta olmak üzere birçok kaleyi ele geçirmiştir (1482). Bu tarihten sonra daha çok ülkesinin bayındırlığı için çaba harcayan Yakup Bey, babası gibi ilim adamlarını ve sanatkârları korumuş, hatta kendisi de Türkçe ve Farsça şiirler yazmıştır. Akkoyunlu Devleti'nin Uzun Hasan'dan sonraki bu mesut ve parlak günleri fazla devam etmemiştir. 1490 yılında Tebriz'de ortaya çıkan bir veba salgını önce sultanın annesinin, sonra oğullarından Yusuf Mirza'nın ve en sonunda da Sultan Yakup'un ölümüne sebep olmuştur. Çok genç yaşta iken vefat eden Sultan Yakup Bey'in on iki yıl süren hükümdarlık devri Akkoyunlu Devleti'nin parlak bir dönemini teşkil eder. Ancak öldüğü zaman,

çocukları çok küçük olduğu için Akkoyunlu Devleti bir buhran dönemine girmiştir. (78a-18; 79b-12; 82b-15)

Şah İsmail: Safevî hanedanının ilk hükümdarıdır. 892/1487'de doğmuştur. Annesi Uzun Hasan'ın kızı Halime Begüm, babası Şeyh Haydar'dır. Şah İsmail 1502'de Azerbaycan'ı ele geçirerek Tebriz'de tahta oturmuştur. Ülkesinin sınırlarını genişleten Şah İsmail, Osmanlı Devleti ile komşu olmuş ve Osmanlı ülkesindeki Şiilerden istifade ederek Anadolu'ya hâkim olmak istemiştir. Bunun üzerine Çaldıran'da 1514'te Yavuz Sultan Selim'le karşı karşıya gelen Şah İsmail büyük bir yenilgiye uğramıştır. 1524'te Azerbaycan'ın Serâb şehrinde ölen Şah İsmail'in cesedi Erbil'e getirilerek Şeyh Şâfi'nin yanına defnolunmuştur. Şair ve kültürlü bir devlet adamı olan Şah İsmail, Sünnîlere karşı kan dökücülüğü ile tanınır. (93b-8, 10)

Şah Tahmasb: Şah Tahmasb 22 Şubat 1514'te İsfahan'da doğmuştur. Şah İsmail'in ölümü üzerine 1524'te tahta çıkmıştır. Osmanlı Devleti'nin 1533 İrakeyn Seferi'ni açmasına neden olacak sınır olayları onun zamanında yoğunlaşmıştır. Kanuni Sultan Süleyman 1554 baharında Kars üzerinden İran topraklarına girmiş, 1555'te iki ülke arasında Amasya Antlaşması imzalanmıştır. Şah Tahmasb ölümüne dek barışa bağlı kalarak dostluk ilişkisinin zedelenmemesine özen göstermiştir. Sultan İkinci Selim'le de dost kalmaya çalışmıştır. Hükümdarlığının son iki yılını ağır bir hastalıkla geçiren, 1576 yılında Kazbin'de ölen Şah Tahmasb'ın yerine oğlu Haydar Mirza tahta çıkmıştır. (93a-1)

Şecerüddür: Mısır'daki Eyyûbî hanedanının son hükümdarı 1249'da ölünce, eski bir cariyeye olan dul karısı Şecerüddür, üvey oğlunu katlettirerek kendisini sultan ilan etmiştir. Kahire'deki Müslüman reisleri bir kadının sultan oluşuna tahammül edemeyince, başka bir Türk kölesi olan Aybek'i ortak olarak onun yanına vermişlerdir. Şecerüddür onunla evlenmiş, fakat devleti yine de kendisi idare etmiştir. Aybek bağımsızlığını ilan etmeye hazırlanırken karısı onu hamamda

boğdurarak öldürtmüştür (1257). Ardından da kendisi Aybek'in cariyeleri tarafından sopalarla öldürtülmüştür. (61b-17)

Metnimizde Şecerüddür'ün katli için cariyelerin havale edildiği ve vücûd-ı pâkinin kaleden aşağı bırakıldığı ifade edilmektedir.

Şeyh Ali Safvetî: Mısır'ın meşhur velîlerindendir. İsmi Ali, lakabı Necîb'dir. Emir Ahmed Hayâlî'nin oğludur. İlim tahsiline başlayıp başta tefsir olmak üzere çeşitli ilimlerde yetişip yükselmiştir. Tasavvufta babasından feyiz alıp kemâle ermiş ve onun yerine Gülşenî postuna oturmuştur. Vefat edeceği günlerde ilâhî aşkın deryasına dalıp bambaşka bir hâle girmiş, 1597/1005 yılının ramazan ayında vefat etmiştir. (107a-1; 128b-17)

Tomanbay: Tomanbay 1473 yılında Halep'te doğmuş, 1517 yılında Kahire'de ölmüştür. Mısır Memlûklülerinin son hükümdarıdır. Amcası Kansu Gavri'nin Mercidabık Savaşı'nda ölmesi üzerine 1516'da Memlûk hükümdarı ilan edilmiştir. Mısır'ı savunmak için gerekli önlemleri almaya başlayan ve Yavuz Sultan Selim komutasındaki Osmanlı ordusunun üzerine giden Tomanbay, yapılan Ridaniye Savaşı'nı kaybederek kaçmıştır (22 Ocak 1517). Bir süre sonra çevresine topladığı 10.000 kişiyle Osmanlı egemenliğine giren Kahire'yi bir gece baskını sonucu ele geçirmeyi başarmışsa da, başlayan şiddetli sokak savaşlarıyla şehir yeniden Türkler tarafından teslim alınmıştır. Kaçan Tomanbay yakalanmış ve şehir meydanında idam edilmiştir. (95a-11; 95b-2; 97a-1)

Ukbe İbni Âmir El-Cuhenî: Ukbe İbni Âmir el-Cuhenî, Kur'ân -ı Kerim'i çok güzel okuyan bir hâfızdır. Kendi el yazması ile bir Kur'ân'ı bulunan Ukbe, Hz. Peygamber'in Medine-i Münevvere'ye hicretinden sonra Müslüman olmuştur. Ukbe, Allah'ın sevgilisine yakın olmanın ve ona hizmet etmenin bereketini hayatında görmüş, Kur'ân, hadis, fıkıh ve ferâiz ilminde güzide bir şahsiyet olmuştur. Ashab

arasında ilim ve cihad eri olarak anılmıştır. O, Hz. Ömer devrinde Şam'ın fethinde bulunmuş, büyük kahramanlıklar göstermiştir. Muaviye devrinde Mısır'da valilik yapmış, onun emriyle Rodos adasının fethi için gönderilen orduya kumandan olmuştur. Askerî bilgileri öğrenmekten zevk alan, kendisi de mükemmel ok atan Ukbe, elli beş hadis-i şerif rivayet etmiş ve 58. hicrî senede Mısır'da vefat etmiştir. (18b-18)

Ukkâşe: Hz. Ukkâşe hakkında, özellikle Müslüman olmadan önceki hayatı hakkında fazla bir bilgi bulunmamaktadır. Müslüman olduktan ve Bedir Savaşı'ndaki başarılarından sonra kaynaklarda onun hakkında bilgiye rastlanmaktadır. Hz. Ukkâşe, Bedir Savaşı'nda çok büyük cesaret göstermiştir. Savaşırken kılıcı kırılmış, Peygamberimiz kendisine bir hurma dalı vermiş ve bu dal Peygamberimizin bir mucizesi olarak onun elinde kılıç olmuş ve onunla savaşmıştır. O kılıçla çok sayıda savaşa katıldığı rivayet edilmektedir. Hz. Ukkâşe, hayatta iken cennetle müjdelenen sahabelerden olmuştur. (113b-4, 7, 11)

Uzun Hasan: Uzun Hasan 1423 yılında Diyarbakır'da doğmuştur. Uzun Hasan, kardeşi Cihangir'in emri ile yaptığı askerî mücadelelerden sonra giderek güçlenmiş ve kardeşi Cihangir'i başkentten uzaklaştırarak Akkoyunlu hükümdarı olmuştur. Trabzon Rum İmparatoru'nun kızı Katerina Despina ile evlenmiştir. Osmanlılarla mücadeleye girişen Uzun Hasan, Karamanoğlu Pir Ahmed ve Kasım Beylere yardım ederek onları Osmanlılar aleyhine kışkırtmıştır. Akkoyunlu kuvvetleri 1472'de Tokat'a baskın yapar. Ayrıca Akkoyunlu kumandanı Yusuf Mirza; Kayseri, Karaman, Hamideli yörelerini ele geçirir. Bunun üzerine Fatih, doğuda kendisi için tehlikeli duruma gelen Uzun Hasan'ı ortadan kaldırmaya karar verir. Osmanlı ve Akkoyunlu kuvvetleri 11 Ağustos 1473'te Otlukbeli'nde karşılaşır. Osmanlı topçusu tarafından kuvvetleri bozguna uğratılan Uzun Hasan İran'a çekilir ve Akkoyunlular Devleti'nin merkezi Tebriz'e nakledilir. Gürcistan seferinden dönerken hastalanan Uzun Hasan, kısa bir süre sonra 1478 yılında Tebriz'de ölür. (72a-21; 75b-17; 76b-10; 77a-5; 77a-9; 77b-13; 80a-9)

Yakûb: Kenan diyârında, yani Fenike denilen Sayda, Sur ve Beyrut ile Filistin ve Sûriye'nin bir kısmından ibaret olan bölgede yaşayanlara gönderilen peygamber. Hz. Yakup'un soyu, İshâk vasıtasıyla İbrahim'e dayanmaktadır. O, İshak'ın ve İshak da İbrahim'in oğludur. Annesinin adı Refaka'dır. Kardeşi Ays ile beraber, ikiz olarak doğmuştur. Kardeşinin ardından doğduğu için ona Yakup denmiştir. Yakup'un on iki oğlu vardır. Bitmeyen tükenmeyen güzel bir sabra sahip olan Yakup, sabrıyla ve ümidiyle örnek bir peygamberdir. Kendisi, evlat acısı ve evlat ihanetiyle imtihan edilmiştir. Kur'ân'da onun hayatı, Yusuf'un hayatı ile iç içe anlatılmıştır. Hz. Yakup'un gözlerinin kaybolmasına, saçlarının ağarmasına ve belinin bükülmesine sebep olan bu evlat imtihanı ve onun örnek sabrı, Kur'ân'da haber verilmiştir. (19a-2)

Yûsuf: Mısır ahâlisine gönderilen peygamber. Hz. Yâkûb'un oğludur. Annesinin ismi Râhil'dir. Nesebi Hz. İbrahim'e kadar varır. Küçük yaştayken annesi vefat etmiştir. Yûsuf fevkalâde güzel ve son derece zekidir. Hz. Yâkûb en çok Yûsuf'u sevmiş, Hz. Yâkûb'un Yûsuf'a duyduğu sevgiyi ağabeyleri kıskanmış ve Yûsuf, kardeşleri tarafından kuyuya atılmıştır. Kuyunun yanından geçmekten olan bir kafilâ tarafından bulunan Yusuf köle olarak satılmak üzere Mısır'a götürülmüş ve az bir fiyatla Azîz'e satılmıştır. Azîz'in karısının iftirası sonucunda senelerce hapiste kalmış olan Yûsuf, rüya yorumlama kabiliyeti sonucunda hükümdar tarafından maliye bakanlığına getirilmiş, kardeşlerini affetmiş ve ailesini Mısır'a davet etmiştir. Kur'ân-ı Kerîm'de, Yûsuf adını taşıyan bir sure vardır. Tamamı 111 ayet olan bu surenin 98 ayeti Hz. Yûsuf'tan bahseder. (19a-4, 14; 73a-6)

Zünnûn-ı Mısırî: Adı Sevban bin İbrahim, künyesi Ebu'l-feyz, lakabı Zünnûn, nisbesi el-Mısırî. Tasavvuf tarihimizde Zünnûn el-Mısırî diye meşhurdur. Mısırlı sûfîlerin önderidir. Tasavvufî ahval ve makamlar hakkında ilk söz söyleyenlerdendir. Güney Mısır'ın Sudan'a yakın sınır bölgesinde yaşayan Nûbe kabîlesindendir. Bu sebeple babası en-Nûbî nisbesiyle anılır. 155/772 yılında doğmuş, 245/859 yılında Mısır'da vefat etmiştir. Eshâb-ı kirâmdan Amr bin Âs

hazretlerinin yanına defnedilmiştir. Hak aşkı ile deli divane olan Zünnûn-i Mısırî hazretlerinin hocası, Mâlikî mezhebinin imâmı Mâlik bin Enes hazretleridir. *Muvattâ*'yı bizzat kendisinden okumuş ve fıkıh ilmini ondan öğrenmiştir. Mânevî ilimleri Şeyh İsrâfil hazretlerinden öğrenip kemale ulaşmış, fakat hâlini bilmeyen pek çok kimse, ona düşman olmuş ve vefâtına kadar değerini anlayamamıştır. Mısır'da tasavvuf ilmini ilk defa o açıklamıştır. Yüksek din ilimlerinin sekizincisi olan tasavvuf, ahlâk ilmi onun açıklamasından ve izahlarından sonra Mısır'da yayılmış ve nice kimselerin dünya ve ahiret saadetine kavuşmasına vesile olmuştur. (18b-3; 44b-12; 45a-6, 18; 120a-4)

SONUÇ

Osmanlı sultanı I. Ahmed'in Mısır'a vali olarak gönderdiği Mehmed Paşa'nın emri ile kaleme alınmış olan bu eser, menakıpname türünün çok mühim ve ilginç bir örneğidir. Salt menakıpname olarak değerlendirilemeyecek kadar geniş bir yelpazeden maddî ve manevî esintiler getiren bu kitap, hayatı hakkında kaynaklarda hiçbir bilgiye rastlayamadığımız Ubûdî'ye aittir ve onun şu ana kadar bilinen tek eseridir.

Eserimiz; Mısır'ın tarih sahnesinin her perdesinde, belli zamanlarda, birbirinden farklı şekillerde tezahür eden türlü dekor ve şahıs kadrosunu âdetâ gözler önüne sermektedir. Eser edebiyat açısından olduğu kadar tarihî ve dinî açılardan da çok büyük bir değere sahiptir. Zira Mısır'ın tarihî yapıları, Mısır'da şöhret bulan ulema ve sultanların hayatlarından kesitler, bahsi geçen konuyla ilgili ayetler, hadisler ve okunması tavsiye edilen Arapça dualar, eseri tarihî ve dinî açılardan da incelenmeye değer kılmaktadır.

Önemi son derece büyük olan evliya menkıbeleri ne yazık ki ülkemizde tarihî, sosyolojik, psikolojik ve folklorik açılardan gerekli incelemelere tâbi tutulmamıştır. Çalışmamız neticesinde fark ettik ki; aslında menakıpnamelerin tarihî, dinî ve içtimaî anlamda doldurabileceği pek çok boşluklar mevcuttur ve bu tür eserler Batıda gördüğü değeri ülkemizde görmediği müddetçe bu boşluklar var olmaya devam edecektir.

Yer yer süslü ve ağdalı bir dil kullanılan, yer yer de halk ağzına yakın ifade şekillerinin göze çarptığı ve büyük oranda Eski Anadolu Türkçesi özellikleri gösteren eser, dil tarihlemesi bakımından ise Osmanlı Türkçesi dönemine ait bir metindir.

Eser hem edebî, hem tarihî, hem içtimaî ve hem de dinî açılardan büyük önem taşımaktadır. Dileriz bu çalışmamız vesilesi ile menakıpnamelere karşı takınılan gayriciddî duruş yıkılır ve menakıpnameler ilmî bir tenkitten geçirilerek ilgili oldukları sahalarda aydınlatıcı bir vazife görürler.

KAYNAKÇA

AK, Mahmut 2003, “Mehmed Paşa Damad”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, c. 28, Ankara.

ANSİKLOPEDİK İSLÂM LÛGATİ 1982, Tercüman Yayınları, c. 1, İstanbul.

ANSİKLOPEDİK İSLÂM LÛGATİ 1982, Tercüman Yayınları, c. 2, İstanbul.

AYVERDİ, İlhan 2006, *Misalli Büyük Türkçe Sözlük*, Kubbealtı Yayınları, İstanbul.

AZAMAT, Nihat 2000, “İbrâhîm Gülşenî”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, c. 21, İstanbul.

BAĞDATEVLİYALARI 2005, Türkiye Gazetesi Yayınları, İstanbul.

BANGUOĞLU, Tahsin 2007, *Türkçenin Grameri*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

BAYHAN, Ahmet Ali 2007, “Kahire’de Bir Mevlevî Âsitanesi”, *Yeni İpek Yolu Dergisi*, Yıl: 20, Sayı: 232, Konya.

BİRNBAUM, Eleazar 1997, “Turkish Collective Biographical Manuscripts in Cairo University Library, II: Works By Ubûdî Gülşenî, Nazmîzâde, Gazzîzâde Abdüllatîf and The ‘Anonymous’ Tezkeretü’l-Evliyâ”, *Journal of Turkish Studies*, c. 21, Harvard.

BOSWORTH, C. E. 1980, *İslâm Devletleri Tarihi* (Çeviren: E. Merçil - M. İpşirli), Oğuz Yayınları, İstanbul.

ÇAKAN, İsmail Lütü 2003, *Hadis Edebiyatı*, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul.

ÇETİN, Altan 2007, *Memlûk Devletinde Askerî Teşkilât*, Eren Yayınları, İstanbul.

DEVELLIOĞLU, Ferit 1998, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara.

DUMAN, Hasan 1997, *El Yazmaları Dünyasında Türkiye'nin Yeri*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

DURANT, Will, *İslâm Medeniyeti* (Türkçesi: Orhan Bahaeddin), Tercüman 1001 Temel Eser.

ECKMANN, Janos 1996, *Harezm Kıpçak ve Çağatay Türkçesi Üzerine Araştırmalar* (Yayıma Hazırlayan: Osman Fikri Sertkaya), Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

EMECAN, Feridun 2000, "İbrâhim Paşa, Makbul", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, c. 21, İstanbul.

ERAYDIN, Selçuk 2004, *Tasavvuf ve Tarikatlar*, Marmara Üniversitesi İlahiyat Vakfı Yayınları, İstanbul.

ERGİN, Muharrem 1998, *Türk Dil Bilgisi*, Bayrak Yayınları, İstanbul.

ERTÜRK, Mustafa 1997, "Hasan b. Süfyân", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, c. 16, İstanbul.

FAYDA, Mustafa 1989, "Âişe", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, c. 2, İstanbul.

FAYDA, Mustafa 1997, "Hâlid b. Velîd", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, c. 15, İstanbul.

FAYDA, Mustafa 1994, "Ebû Bekir", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, c. 10, İstanbul.

FIGLALI, Ethem Ruhi 1989, "Ali", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, c. 2, İstanbul.

FIĞLALI, Ethem Ruhi 1997, “Hasan”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, c. 16, İstanbul.

FIĞLALI, Ethem Ruhi 1998, “Hüseyin”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, c. 18, İstanbul.

GELİBOLULU MUSTAFA ÂLİ 1984, *Hâlâtü'l-Kahire Mine'l-Âdâtî'z-Zâhire* (Sadeleştiren: Orhan Saik Gökyay), Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara.

GÜLSEVİN, Gürer 1997, *Eski Anadolu Türkçesinde Ekler*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

İBNÜ'L-ESİR 1986, *İslâm Tarihi* (Çeviren: Yunus Apaydın), c. 5, Bahar Yayınları, İstanbul.

İLGÜREL, Mücteba 1989, “Ahmed I”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, c. 2, İstanbul.

KALLEK, Cengiz 1995, “Eşheb el-Kaysî”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, c. 11, İstanbul.

KANDEMİR, M. Yaşar 1989, “Ahmed b. Hanbel”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, c. 2, İstanbul.

KANDEMİR, M. Yaşar 1992, “Câbir b. Abdullah”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, c. 6, İstanbul.

KANDEMİR, M. Yaşar 1994, “Ebû Dâvud es-Sicistânî”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, c. 10, İstanbul.

KANDEMİR, M. Yaşar 1994, “Ebû Hüreyre”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, c. 10, İstanbul.

KANDEMİR, M. Yaşar 1995, “Fâtıma”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, c. 12, İstanbul.

KANDEMİR, M. Yaşar 1997, “Hatice”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, c. 16, İstanbul.

KANDEMİR, M. Yaşar 1999, “İbn Mâce”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, c. 20, İstanbul.

KARA, Mustafa 1989, “Ahmed el-Bedevî”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, c. 2, İstanbul.

KARA, Mustafa 1996, “Gülşeniyî”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, c. 14, İstanbul.

KOÇ, Mustafa 2005, *Bâleybelen*, Klasik Yayınları, İstanbul.

KOÇ, Mustafa 2006, “Kahire Mevlevîhaneleri”, *Sanat Tarihi Araştırmaları*, sayı: 1, İstanbul.

KONUR, Himmet 2000, *İbrâhîm Gülşenî*, İnsan Yayınları, İstanbul.

KOPRAMAN, Kâzım Yaşar 1992, “Baybars”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, c. 5, İstanbul.

LEVEND, Agâh Sırrı 1984, *Divan Edebiyatı*, Enderun Yayınları, İstanbul.

M. MUSTAFA EL-A‘ZAMÎ 1992, “Buhârî”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, c. 6, İstanbul.

OCAK, Ahmet Yaşar 1997, *Menâkıbnâmeler*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.

ÖĞÜT, Salim 1994, “Ebû Yûsuf”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, c. 10, İstanbul.

ÖNKAL, Ahmet 1988, “Abdurrahman b. Avf ”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, c. 1, İstanbul.

ÖNKAL, Ahmet 1991, “Amr b. Âs”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, c. 3, İstanbul.

ÖZKAN, Mustafa 2000, *Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi*, Filiz Kitabevi, İstanbul.

PADİŞAHLAR ANSİKLOPEDİSİ, Tercüman Gençlik Dizisi Yayınları Ansiklopedi Dizisi:1, c. 2, İstanbul.

PALA, İskender 2005, *Şiirin Sultanları*, Asya Finans Kurumu A.Ş. Kültür Yayınları, İstanbul.

RAYMOND, Andre 1999, *Yeniçerilerin Kahiresi* (Çeviren: Alp Tümertekin), Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

RAYMOND, Andre 2000, *Osmanlı Döneminde Arap Kentleri* (Çeviren: Ali Berktaş), Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul.

REDHOUSE, Sir James 2006, *Turkish and English Lexicon*, Çağrı Yayınları, İstanbul.

SEYYİD MUHAMMED ES-SEYYİD MAHMUD 1990, *XVI. Asırda Mısır Eyâleti*, Edebiyat Fakültesi Basımevi, İstanbul.

STEINGASS, F. 1930, *Persian-English Dictionary*, Londra.

SUNAR, Cahit 2003, *Tasavvuf Tarihi*, Anadolu Aydınlanma Vakfı Yayınları, İstanbul.

ŞAHİN, Haşim 2004, “Menâkıbnâme”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, c. 29, İstanbul.

ŞEMSEDDİN Sami 2002, *Kâmus-ı Türkî*, Kapı Yayınları, İstanbul.

TEKİNDAG, Şehabeddin 1961, *Berkuk Devrinde Memlûk Sultanlığı*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul.

TİMURTAŞ, Faruk Kadri 1999, *Osmanlı Türkçesine Giriş*, Alfa Yayınları, İstanbul.

TİMURTAŞ, Faruk Kadri 2003, *Osmanlı Türkçesi Grameri III*, Alfa Yayınları, İstanbul.

TİMURTAŞ, Faruk Kadri 2005, *Eski Türkiye Türkçesi*, Akçağ Yayınları, Ankara.

ULUDAĞ, Süleyman 1997, “Halvetiyye”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, c. 15, İstanbul.

ULUDAĞ, Süleyman 1997, “Hasan-ı Basrî”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, c. 16, İstanbul.

UZUNPOSTALCI, Mustafa 1994, “Ebû Hanîfe”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, c. 10, İstanbul.

YARDIM, Ali 1988, “Abdullah b. Huzafe”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, c. 1, İstanbul.

YAZICI, Tahsin 1982, *Menâkıb-ı İbrâhîm-i Gülşenî*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara.

YAZIM KILAVUZU 2008, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

YENİ TARAMA SÖZLÜĞÜ 1983, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

YILDIZ, Hakkı Dursun 1989, “Ahmed b. Tolun”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, c. 2, İstanbul.

YILMAZ, Kâmil 1991, *Gönül Erleri*, Erkam Yayınları, İstanbul.

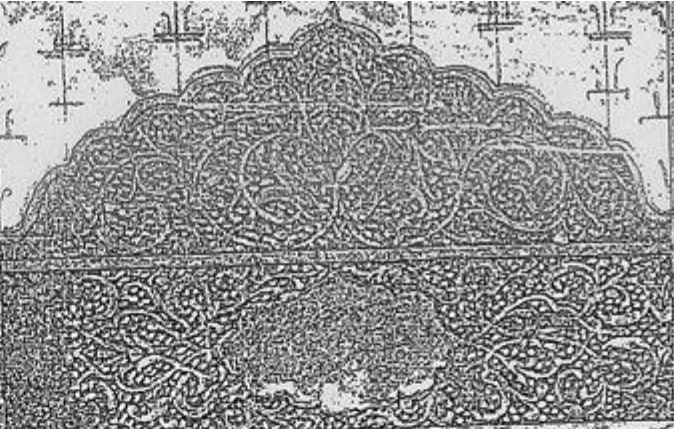
TIPKI BASIM

الزيت والشمع

بسم

الحمد

مناقب اولیاد

حمد و سپاس اول خالق بکایه که ایدان اولیاء
 کر امت عنوان لای صدق لجنه غبر و احسام
 اتقیاء سعادت بنیانی جواهر مکتوبه معادن تران
 فیلوب روح کلشن جزیره الانس کی دکن نور
 حظیره القدس اولان روح بر فو و جلد زان دوحه
 رحمتی طلال لند طلال حکمت از لیه سیدله طوط
 بولان عیجه باغ جمال با کمالی روا بجه که تروح ابد
 و شکر کنی و تاس اول راز قی بی همتایه که نبوت
 استباج مؤمنی مصباح انوار ارواح و ایمانی که روشن
 و صدور اهل یقینی افتاح انار انشراح مصداق
 معانی اسلام و ایتقان برله کلشن ایدوب و عدیغیم
 عمیم هدایت سیدله ریاض جان اولان فتور بر نور

لربك نعبر بحکمتی
 جشم لطیف اهل صفات که کی
 اصداق فیر لجنه بادر بکانه
 روح روالی مرغ همدار که دایم
 اول طیر و ج معنوی و جیح

- 1b
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17

نور ایلین بوخیم تی جو قرض
 جان جنتی اوله خیمه سرا با اناک
 حازن شایسته منظر حقدن
 جان ایلین وجودی حدیغیم

اول خدای بچون و حاکم دیوان کن فیکون که ریاض جنت
 اولان شاهه سلیبی مشاهد مراقب ارحال اولان ذوی
 لا بصاره شاهد عواقب حال اولغیمون و وکلستان
 عین عبرت اولان مرآت مؤمنین هر نفس تراب
 رستی شجوریت برآت انتقال زمان اولدوغنه و وفوف
 بولغیمون جندله ذرات حاکی زایر اولان زوار اصحاب
 بصایره همواره معیار و تاس ایدوب آینه زارینک
 جهان قلغین نور سیمه عظمت و جلالین بلد و رطب
 اهل عقلی صورت صوابه اما له لیون رومی افتاب
 نور ایلدن رفیع افیاق غمام ظلمت کی غیر غشاوه
 عین عقلین زاله فیلوب تلقین یقیندن الهیک
 التکاشحی رزخم المقت بر لیتی برله خواب غفلتدن
 انفاط سورور و فناء شهر جلال لند هرفتا قوی
 الحیمت صورت فناء ذاتی عنان لیمه کی عیان
 ویر وجودنک نقش صقد غرو و عافیه کی غرو و بی
 لیون دره التاج ملکوت هر دره عیار مرار اهل نیکین و
 تقوایی دره ناطقه کی فیس مرار دن لیسان حال ابد و نفس
 نفس رن زمره بشن نقش دره احساب قیامتی کویا

شاهج جمع شایسته
 شاهج جمع شایسته
 زاریات جمع زری
 زاریات جمع زری

عروب اول سون عوریلر
 غروب اول سون عوریلر

۱ سَدِّدِ نِشَانِ لَرِی اَهِلِ اَیْمَانِهٖ نُوْزِ اَرَقَشِ سَدِّدِ جَلَالِهٖ
 ۲ رَحْمَنِ وَنَظَرِ کَاهِ سَلَامِهٖ کَهْ هَفْتِ آسْمَانِ اَوْلَانِ اَسِیَّاهٖ
 ۳ کَوْنِیِ کَا نَلَرِی هَر اَشِیَّاهٖ شِنَاسِیَّاهٖ نَمَایَنْدِ صُورِ اَشِیَّاهٖ
 ۴ اَیْمَانِ وَهَر رَسْمِ عِبَارِ عَنِّ بَرَانِ دَر کَاهِ سَعَادَتِ نِیَّانِ لَرِی
 ۵ عِبَارِ کُنْدِ کَمَا لَاتِ عِرْفَانِ وَهَر نَقِشِ سَنَکِ هِدَايَتِ
 ۶ اَوْرِنِکِ اَبْوَانِ لَرِی سَبْکِهٖ هَمَايِ اَوْجِ آسْمَانِ اَیْقَانِ وَ
 ۷ اَبِنَهٗ تَر اَبْخِشَتِ عَنِّ شَرِشْتِ دِوَانِ لَرِی هَر مَوْئِنِ
 ۸ نَقْشِ عِنْوَانِ صَحْفَهٗ نَمَاءِ بَرَاتِ غُضْرَانِ وَ عَیْنِ کَلَهٗ
 ۹ بَرَا عِتِ شِعَارِ مَعَانِی هِدَايَتِ بَیَا نَدَرِهٖ وَهَر رَسْمِ
 ۱۰ جَلَالِ اَبِلَهٗ بَیْجَهٗ شَیْرِ نِیْسَانِ اَجَلَانِ اَوْلَانِ شُدِ عِلْمِ
 ۱۱ مَحْتَرِ مَلَرِی رَاهِ هَمَادِ نَصْرَتِ نِشَانِ دَفْخِ وَ فَوْجِ اَهِلِ
 ۱۲ اَیْمَانِهٖ نَمَایَنْدِ نَقِشِ سَدِّدِ اَیْمَانِ وَا طِیْنَانِ وَا سَدِّدِ اَعْدَاءِ
 ۱۳ عَلَی الْکُفَّارِ اَوْلَانِ اَصْحَابِ هِدَايَتِ عُنْوَانِکِ شُدِ حَبِیْبَتِ
 ۱۴ شَانِ لَرِیَهٗ شُدِ مُشَبِّدِ نَصْرِ اَنِ کَبِیْ عَلَامَتِ بَا هِدَرِهٖ
 ۱۵ اَلْبُرْهَانِ وَ شَرْقِ وَ غَرْبِهٖ اَفْرَاشْتَهٗ اَوْلَانِ لَوَايِ هِدَايَتِ
 ۱۶ عِلْمِ لَرِی نُوْزِ اَرِلَوَاءِ مَعَايِنِ صَلَاتِ نِشَانِ دَرِ رِطَلِ
 ۱۷ دَر رَاهِ دِوَانِ سَدِّدِ بَا کِسْرِ جَوَیْدِهٖ اَسْتِ اَزْ فَرْقِ عَرْشِ مِیْکَدَرِ
 ۱۸ بَا سَعَادَتِ نِشَانِ هَر نَقِشِ سَنَکِ قَضَرِ بِلَنْدِ شَرِ مَرِ اَسْتِ
 ۱۹ شُدِ سَبْکِهٖ هَمَايِ هِنْدِ اَزْ عِنَايَتِ نَقِشِ بَرَابَرِ
 ۲۰ خِشْتِ دِوَانِ شَرِ بَهْرِ مَعْرِفَتِ رَسْمِ بَرَاتِ عَرْضَهٗ کُنْدِ
 ۲۱ بَا شِعَاعِ عِشْرِ رُویِ لَوَاشِ نِشَانِ لَوَاءِ عَدُوْیِکِشْتِ

1 قلوب الخبار اخباری بایا صورت بدین کرام اخبار
 2 روی عطای نعم بیله اکره و نشر نعم عندی
 3 بساین جود و عطای نعم کنیزه سین جهان صلاهی عام
 4 ایندوب اصحاب عرفانی صورت علم لدنی برله علم و مجموع آباء
 5 عین عنایت هویت بدین مظهر انعام کرفیق لب
 6 قلوب آدم رفیع القدی جود قدسیله صورت حکم
 7 حکم محکمه قدرتیه سنجیل حکم فلسفدر ظلم لولفه
 8 حمد اولی خالقه میراب عینا بابتیک آب الطیر ابدی حد بر مکر
 9 مدام عین فضلیکه کور عین انام انعامی روی انعام
 10 ایله زنده جمیع انعام بشر با خصوص محرومات
 11 سرای مع الله اولان همراز لرک زوات هدایت
 12 غایبان سرای قایت وحدت نه پنهان ایدو اولیای تحت
 13 ربانی لایعرفه غیر ری اخضا صلیکه شهور دانلر
 14 چشم خفا ترسیکانه دن سحاب حجابده محبوب ایدو
 15 و فضیلتنا بعضه علی بعض مرآتیکه بر برید
 16 مرغوب ایلدک لولفه اولیای خوفیات عبرت ایحد
 17 کز لودزه حقدن اوز که کفته بلبر اندری کور مرغیون
 18 بر مجرد حاصل اولش بریجه در داندون دوج عزیدن حقی
 19 سیکانه دستند مصون در رفعت حضرت رسول
 20 صلوات زکبات عنبر شمیم اولار رسول بهترین
 21 عالمیان اوزرنا اولسونکه حیات کی حیات بخش

1 در راه دین فلهد و از جلال نشین لغت نویسته ام
2 بخون جگر همتین دارم امید مغفرتی و جفا یستن
3 بتر بر سلطان چار با لشکر دایتد که ساعد بنو
4 شهباز شریفی جهان کاشته و علم عرفانی علم لدنی
5 شرق و غربه افراشته و بی خامه و دوات حکمی صحیفه
6 عالمه نگاشته فلوب نبوت صورت نبوت با هم چون
7 نبوت دهن سر ره به ضلالت اولند و اعجاز اسلام
8 ابدوت نور سکه اعجاز نبوت در معابر اهل حلال و حرام
9 رسم کعبه حقله نکشید تصویر لایق بن چون
10 لایق رسم و صورت بیان حقه بیان فخر شکار باده
11 حقیض بر آردن سقف سما ده بدر منیری دو نیم
12 فلست در وختات نامیات نکست نسیم اول حبیب رب
13 المانه اولسونکه نور لطیف آن حبسته صفات نوری
14 منشأ ارواح قدسیه و مبداء اشباح انسیه جمله
15 سید لری بدر اشتهاج و انشراح ایکن تلقین رفع صورت
16 نور چون فبور مسلمان زیار تری به سن حسن
17 و خلوص قلب باده استعانت فلنی مستحسن بیوروب
18 اصحاب جبریه اذ اختیرتم فی الامور فاستعینوا من
19 اهل النبوة مقلوم شریفک اسرار حکیمه سن تفهیم
20 و تعلیم بوز مشاگرد که بومعنا لطیفک مضیافت
21 نظراره نور مسلمان دافع صورت فبور و دهان نسیم

بسم الله الرحمن الرحیم
الحمد لله رب العالمین
والصلاة والسلام
على سيدنا محمد
والآله الطيبين
الطاهرين

1 مشاهد مومنین بومقلوم منيفک صدوقه
2 معنی یوزیدن شاهد صدافت شعور در نظام
3 دفع ففور صیرت لچون و ارفور کم
4 حال مال ذاک فی فکر ابله بر زمان
5 کور کم کمال همتله زار اور هر زار
6 نشوین مال دهر ابله طول اسلار
7 گردون سر بر صلیحک کاج دو
8 رسم خداده شهر وجود بشر نام
9 شکل جفا محض خیا اولد فی المثال
10 اهل صفایه صورت جفا اولور جفا
11 غارتز انجده اوله جو جفا هفت
12 اهل دلک جفا هم در وختات اید
13 نور حیات اولد کستر نورینه شبیه
14 مهر فلکده دایم اید در وختات نور
15 هدایا بید روی حسنه و محف دعاء مستطاب اول یاران
16 میدان وفا و خلائ خاندان عطا یعنی چار یار اعیان دیوان
17 رسول خدا و چار ارکان قصر بلند اضطفا و چار بالین صفا
18 صفا اضطفا و چار عنصر زواج اولیا محض تری به الوه
19 هر بری بیت شریعت و طریقت و قصر معرفت و حقیقت
20 رکب نسیمی و در بای صدق و صفا و عماران لطف و عطا
21 در نسیمی در و زبان حکام عامه اهل ایمان اولان مشاهد

1 آفتاب تنویر لربك نفس ترا عبرت شری اصحاب عرفانه
 2 صورت نما برات بمان و هر زره غبار مرآه مستنیر
 3 بسمه دره الشاج اهل ایمان دن نظم لطیف در مدح
 4 حضرت جابر یار کربن رضوان الله علیهم اجمعین
 5 حسن صدیق کبر شرف اعیان
 6 خضر فاروق اند فرقی هانک ناز
 7 حسن عثمان صدر رؤا المیزان
 8 حیدر جعفر شمع عرصه روزگار
 9 نثر چارسوی هر ده شول کینسته بیچاره در که بوجار
 10 ارکان دینه و چار جدار سرای مکیه استیاد قلمیوب
 11 بوجاد یار یقینه جار اولمغین ناچار قلم شلردن و کشتی
 12 وجود لربن محالیت رابطه نگین هوای تعصب ایله کرداب
 13 ضلالت صالمشردن که عاقبت نور سینه عاقبت منور لای
 14 درجه هلاک و مسکندر یاسقل امکانه خاکد نظم
 15 کلزار چار یار کربن علی الدوام
 16 هر چار اهل صورت خارج جانین
 17 در بیان وصف مهاجرین و انصار و اصحاب صفه
 18 و در ردع و جواهرنا صوب صواب عشره خنت فزاره
 19 و اصحاب صفه صفامنداره نثار و جناب مهاجرین و انصار
 20 و هواداران رسول مختاره ایشان اولسون که هدا بر سبک
 21 ایلد ایشانهار کو اک سبانه لری و صداقت او جیک

1 آفتاب وفار روشن سبانه لربدن اصحابی کالجور
 2 بایه قدیم کیندیم حدیث شریفک مظهر حکمت
 3 شمع لری سبانه لری و جوهله من اثر السجود مستان
 4 امام همام آفتاب ایشانهار لری اولان جمیع اصحاب کبار
 5 اولسون که راه دینه موقوف لربن ان بولوا فوا سجنه
 6 ابدان حکمت مرسومی رسوم عموم آخرت ایله عموم اوزره
 7 ترک و ترک دنیا صورتی برک نوای عقبا لری بو کشت آبر
 8 جملک کسب بوریدن کینت مرعه آخرت قلمغین اند
 9 حصول صورت نزل مر کله کمر ترکی میان جانانه کیشلر
 10 در و سربا به آخری که جواهر زوهر تقوی در دوح قبر
 11 در و نقد عمری حق بولنه خرج و عیج بوجح بی بقاده
 12 خرج امیشلردن و عنقاء اقنع دل فلان کبی عینیه قاف
 13 قناعت کفایت آجوب آخره مردانه کیشلردن رضوان الله
 14 تعالی علیهم اجمعین نظم ان اصحاب النبی المصطفی
 15 دره و ناز فوق الاولیاء ذاتهم کالنعم فی بیج الهده
 16 فیضهم کالنعم فی وقت الضی کلمهم کانواعبون العارفین
 17 کلمهم صار و حصون العاکفین نظم فارسی
 18 باصفا اصحاب عزت الکتاب
 19 ذات شان چون شمع جمع دین بود
 20 بریندن انصار اصحاب رسول
 21 نور مهر ساجری قبول بر تو انوار اصحاب کرام

1	اینگز کو بر بزدان انصافم	عین حکمت له بقان مرز خدا
2	بر بزدان بونتری کور مرز خدا نظم	مواظبه لفظ
3	حرم اندو کم اولی جان پروان	نهالین نیک اولدمه جانله
4	بقافانی اولان عالمه دکنم دیار	ای جهانده انجور اورمر در
5	صحابه راه غراده جهاده دیار	اولوب سول خدا ایله مندم
6	عبال و مال و متاله جانانه بقار	ره خداده جهاد ایله اولد بلسر
7	هماجر ایله انصار ایکی جناح اید	همالچ رسالتله قلدیلد پروان
8	الهی ایله ربانم بورمر به مداح	شنا لرن اولنجه اولم سخن
9	بودر دینار بورمره حقچون	قومه دلدن کوزمده الهی خصله
10	قبول الطفکه لایق اولان عمل ایله	دم بحاسبه حجتیم فیکرم انبار
11	بغشوشاه ولایت و قدردان	بشوق شاه نبوت و بدله المبار
12	بذات جملة اشرف ال بیغامبر	بصدجار و لوحی صحابه در
13	بشوق وقت بشارت رمره	بدو و صفوه اصحاب صفه
14	بحرمت دم احباب تابعین هد	بمزد تبع تابعین اهل بیت
15	بعلم مجتهدین علوم ربانی	بحیر طاعت قبول بیخ وقت
16	بروح پاک کبار قرافه کبر	بسر جملة ارواح عارفان نیا
17	بعاشقان بحر دبعاکهان فنا	بحرمان حرم بحرمان کعبه راز
18	بجمع آل صحابه علی بد التوفیق	معین اوله یارین بحرمة اعیان
19	در بیان صفت سلطان زمان	
20	حمد و سپاس بر فرد کاره و درود جناب نبی المختار و سید البشر	
21	ال و اصحاب بزرگوار و ستوده انا و قلند قدن صکره هرا نیله	

1	اطیعوا الله و اطیعوا الرسول و اولوا الامر منکم فوجوا سجنه	
2	خليفة زمان و کم فیما من که ملاذ عامه میل مختلفه	
3	الادیان و ساعد مساعدا شریع باهرة البرهان در و اطاعی	
4	قرض عین و گردن اهل دینه عین دیندر و نظم مواظبه	
5	خليفة امریه و قیلان اطاعت	اولور حق امریک فرمان بری
6	شوکیم حق امریک فرمان برید	اولور هر عصه دن دایم بری
7	بتمتع برف سلطان گردون ابوان و توصیف خاقان خورشید	
8	عنان مشتتری عنوان قلمو ذاب قدیم و وفوق قیوم و افا	
9	انفسی سنت سینه کی سبب احسان عمیم و صورت لغت	
10	اینجا کی کمال عطا ایله باعث بعث غفران مولی القدیما	
11	نظم دیگر	کیم که وصف اید شاه دورانی
12	ابلیه سرفراز دورانی	رسم دورانی دور اید عمیدن
13	سوره عزت ایله دورانی	نذر بالخصوص ساعد شرع
14	متین و کفایه و الدین قاطع الکفره و المشرکین	
15	فایم العز و المجدین سلاله ال عثمان السلطان بن	
16	السلطان سلطان احمد بن سلطان محمد آدم الله تقا	
17	ملکه و ابد سلطنته بر سلطان چار بالشر سلطنت	
18	و بر شهنشاه سر بر معدن تدبر کیم شمس سیم ثعبان	
19	شمس بر جلاد تلری بجه میاید باخی مینه زار خشنید	
20	حیران دشنه دیدل دشت قضای قضای خیران و	
21	شش بر مری شش خشدن بر عقاب بجه رن رویر خج	

سرافعی کی شکست بدوب سهام بتر آسایزد و اولان
 رسم بتر بتیصلان بتر بتر بتر بتر بتر بتر بتر بتر
 3 خوف بتر بتر بتر بتر بتر بتر بتر بتر بتر بتر بتر
 4 اقصانه ریش حمیم و بنا بیکان آتش فشان بتر بتر بتر
 5 ایتسیدن و میراب بتراب حجر بولاد لری خجری اعداء دینه
 6 زهراب ایتسیدن و بتر سمه علم فتوندن علم سلطنتی
 7 هفت آسمانه و قدیم معد لقی بن تمهید آسماء قدیمه
 8 افرق لکی فرق فرقدانه ایتسیدن نظم لطیف لولعه
 9 تحت عدل و زده بکوز اول شده خورشید علم رسمند اولیده بجه فنیله
 10 حرف ظاهر دین ابرید و فوج باله و اولی صند حکیمه مظهر اسرار حکم
 11 ظاهر و باطن معجزه عاده سوره آیت عجیبی سوزی مستحکم
 12 صیدله صبر صبر و شجاعته حمله جبر عثمان و علی و حسن
 13 شمع سیم دم آغشته شمشیر بتر سنده در شیر زیان آفری کرد و بتر
 14 شمشیر بتر بتر بتر بتر بتر بتر بتر بتر بتر بتر بتر
 15 خجری و حی یلاد بیلده اولش بتر بتر بتر بتر بتر بتر
 16 بتر بتیصلان بتر بتر بتر بتر بتر بتر بتر بتر بتر بتر
 17 آه ایدر شمشیر بتر بتر بتر بتر بتر بتر بتر بتر بتر
 18 بتر آسماء قدیمه قدیم رفیع بتر بتر بتر بتر بتر بتر
 19 رسعادت بتر بتر بتر بتر بتر بتر بتر بتر بتر بتر
 20 اوله و زوصفی ایلله عدلی دیند خرم
 21 بتر بتر بتر بتر بتر بتر بتر بتر بتر بتر بتر

رسم علم و عاده بتر بتر بتر بتر بتر بتر بتر بتر
 1 اولان علم آفتاب نظیری بجه خورشید کی جهان
 2 کین و بتر بتر بتر بتر بتر بتر بتر بتر بتر بتر بتر
 3 که لعه شغشعه سی خفاشان سوراج جدار بیوت
 4 سخی نابینا و صبر بتر و سرای سلطنتدن خار و خاشاک
 5 جور و ترویری چاروب قهر و تدمیر بیکه پاک و تظہیر
 6 و ایوان عدالتی دست بتر بتر بتر بتر بتر بتر بتر
 7 بعض عقال صور بتر اولان غفلت شهرت آسیری
 8 و اغنیاش کلنده شیوع بولان اغنیاء نخوست نااندر
 9 که تفرقه جملاری جرم قیاسه صغیر و موجب رحم
 10 ایکن افراط صورت رحم شمشیر ایتسیدن زخم خورد و
 11 قهر اولیوب بلکه صورت بتر بتر بتر بتر بتر بتر
 12 فیلوب مزید مروت شهر بتر بتر بتر بتر بتر بتر
 13 اولمغسله هر برینه بتر رعایت بتر بتر بتر بتر بتر
 14 لکن احزان و تحذیر اورده بیت لمان مسلمان
 15 توفیر ایلله بتر بتر بتر بتر بتر بتر بتر بتر
 16 ایلله مشهور صغیر و کبیر اولناری توفیر عدالتی
 17 رسمیدن توفیر ایدوب نور سمه هر کسه رعایت بتر
 18 و لغین جهانی تمام شخیر بتر بتر بتر بتر بتر
 19 قلم و اصحاب طبل و علی انظار عین بتر بتر بتر
 20 و شتر صدقایت جلینه لری هر کسک بتر بتر بتر بتر
 21

سینه کی سبب حصول ترتیب صورت صداقت و
 حال خدمت علیه السلام سرفراز اولنلک پای اعتبار
 اینت اهلی اعتبار فلیوب اغور همابونلرینه صدق
 سرباز اولنلر دهر و صورت رعیت ایلده رعیت بکاه
 فلیوب هر تباه دهر اولنلر بناه اولغین سابه سلطنت
 جهان امن و امان و اعلا و ادنی شکران اوزره مرفیه
 جهان اولوب کمال استیاس ایلده عادت قدیمه
 اوزره سعادت بولنلر دهر بحمد الله تعالی صداقت ایلده
 متصف اولان منصف سربلر که صدق استیلا
 آدانی ایلده فراش عجمک مویه دون وجود لری فراموش
 اولغین لیکن محک نظار شهر باریده نقد ذات خسته
 صفات لری کامل عیار بولنلرین کوند بیکه کون
 کی کشاده دل و باد در کل غوم لیکن عجموم اوزره
 نغین نام بولوب رفیع ابر مشلردن موایام سلطنت
 بینه کشتن دولت کبر و بهر دوست بی عت اولنلر
 نور سمه دست مراد الله کل مقصودی دهر
 نظم مولفه
 او نودلش کن اهل استعداد
 بر اید بیکه ایلده در عدت
 بولدر رعیت دمنده اهل همت
 با خصوص بر سلطان جهان بناه و بر باقان خورشید

کلاه در که عالمک ضبط و ربطی ندیدند طوطی عقتل
 بشری لاک و شهرت قیاس آدمی بی پروا بدنه لایمابو
 قوت و قدرت بجز موهبت حق و بوعایت و وقت
 نصرت بی ریب عیانت فیاض مطلقند که مدام
 اروح اولیا و اتقیادن استعانت اوزره روی رجا
 خاکد و دست تضرع و التجاری افلاک د زاری
 کنان مرا قید اولیا ز بار نلرینه راعب و مدام رضا
 حق طالب بر باد شاه عجب المناقد در که حسان
 جهان تحسینات رایته تحسین و زمین و زمان
 حسن تدبیر و صدوقه صد بار آفرین قلمش د
 نظم لطف در کمال شهر بار کردی خفا
 بر باد شامک هر دواشهر بار
 بوجه علوسان ایلده اول شاکر
 اروح اولیا ایدر استعانتی
 شاهادورن ولد شمشاد
 اولسون معنی همت مردان راه دین
 و برسون جهان عدلی ایلده نظام نام
 بحمد الله و المله ظلمه تسلطینک تعرفه پدید اولان
 آقا لیم همتری ایلده شریعت صورت بند ترتیب و فلق
 اهل صفا کی رسم تهدید بی حد ایلده هذیب
 فلیوب شهرت نظار عین اهتملرین زلزله رع

1 رِعْبَ اَيْلَه رُبْع مَسْكُونَه كَمَا شِئْتَه فَلَمَّعَيْنِ
 2 دَرِندَكَا نِ بَرْدَه خَفَادَه بِي بَرُو بَال وَطُوطِيَا نِ شَكْرَسَا
 3 مَعْدِلَتَه اَوَّل شَهَار هَمَا شَكَا رَك بِنَاه جِهَان اَوَّلَا
 4 شَبَابَه جَنَاح كَرْدُون اَمْتِيَا ز لَزِنْدَه كَمَا لَصَفَا
 5 اَيْلَه مَرْفَه اَلْبَال اُولُوب كَذَرَك دَر كَرَب دَهوَرْدَن
 6 بَرَان فِعْل خَطَر رَسْمِيَكِه اِنْفِعَال صُورَتِن بُولِيَه لَر
 7 وَمَدَام اَعْيَان دَوْلَتِي بَلْبِلَان جَتَان كِي كَلَشِن
 8 عَرِيَلَرِن مَسْرُور اَلْجَان اُولُوب نَعْم مَوْهَبَتَلَرِن
 9 نَفْتِش نَعْم دِل اَفْرُوز مَعْدِلَت اَيْلَه جِهَانَه دَا سِتَان
 10 وَهَر طُوطِي شَكْر سِتَان دَوْلَت كِه هَر بَرِي رَشَن
 11 كَرْدَه جِهَان دَره شَكْر نِعْمَتَلَرِي صُورَتِن دَن شَكْر خَا
 12 اَحْسَان لَرِي اُولُوب اَعْلَاء دَرَجَه هِمْتَلَرِن كَمَا
 13 تَحْسِن مَحَاسِن اَيْلَه جِهَانَه اَعْلَان قَلَم دَن حَا
 14 كِه اَوَّل كِلَسْتَان دَوْلَتَن عَنَد لِي خُوش اَلْحَا نِي
 15 وَاَوَّل شَكْر سِتَان عَزَّتَن طُوطِي سَخْنَدَانِي
 16 مَظْهَر عَوْن رَبَّانِي مَسْبُوح سِر وَجْدَانِي طَائِب
 17 صَفَاء رُوحَانِي رَاغِب دَوْلَت جَاوَدَانِي بُو كَتَا
 18 مُسْتَطَابَك وَبُيُوضَال اَلْخَطَاب مُشْكَلَرِن بَقَا بَك
 19 عَرَبِي لِسَان دَن تَرْكِي دِلَه تَرْجُمَه سَبْنَه بَاعِث
 20 اَوَّلَان وَاَعْيَان دَوْلَت وَاَرَكَا نِ حَضَر مِيَا نِي
 21 عَلُوشَان وَسَمُومَكَا نِ وَحْسِن تَدْبِير وَكَمَا

1 اِدْعَا اَيْلَه شَهْر و عَنَوَان بُولَانِه وَرِي دَكْرَم
 2 مَشْتَر مَعْجَم اَصْفَ نَظِيرَه اَرِسطُو بُو قِين جِهَانَك اَرِشْتَر
 3 وَرَا رَت صَدْر بِنَك مِير عَلِي شِيرِي مُحَمَّد بَاشَا
 4 بَسْر اَللَّهِ تَعَالَى مَا يَرِيد وَمَا يَشَاءُ حَضَر تَلَرِن
 5 كِه صُورَت نَاءُ صَبَا اَفْتَاب عَوَالِم صَبَا دَن بَرُو دَا
 6 حَسْبَتَه صِفَا تَلَرِي بَرُو رَدَه نِعْمَت خَا نَدَان اَلْمَلَا
 7 وَلِحْسَان دِنْدَه دَسْت عَطَا يَا فَا قَانِي مَظْهَر يَدَر شَاه
 8 بِيحَه مَنَاصِب عَلِيَه اَيْلَه سِر فَرَا نِ وَالنِّفَاقَات
 9 شَهْنَشَاهِي اَيْلَه بَيْن اَلْاَفْرَان مُمْتَا ز اُولُغَيْنِ
 10 اَفْرَا طِعْطِيَه عَلِيَه شَهْر يَارِي دَن مَظْهَر عَنَابَت
 11 جَلِيَه جِهَان دَارِي اُولُوب حَسْرَه اَلْمُلُوك اَوَّلَان مَصْر
 12 نَاوَرَه عَصْرِي كِه قَدِم دَن بَاي تَحْت سِلَاطِين كَرْدُون
 13 تَمَكِين دَره وَرَا رَت اَيْلَه جَزَه حُكُومَت لَرِيَه تَسْلِيم
 14 وَكَمَا لِعَظِيم وَتَكْرِيم اَمْتَا لَدُوِي اَلْاَجَلَالِيَه
 15 بُو رُوب وَنَشْر جَوَاهِر زَوَاهِر رَفْعَتَلَرِي كَمَا لِي
 16 اَرْتَقَا اَيْلَه مُسْتَوْجِب تَرْتِيب تَرَا فَعْدَا ت حَكْمَت
 17 مَابَلَرِي اُولُغَيْنِ بَتُوفِيُو اَللَّهِ تَعَالَى اَرَزْمَانْدَه وَآم
 18 اَوَّلَان حَضَرَت شَكُورَه كَثِيرَه لَرِي رَشَن
 19 كَرْدَه اَعْيَان اَفْتَا رَ عَنَوَان وَوَحْسِن اَوْرَدَه
 20 اَصْحَاب فِضَال وَكَمَا ل اَهْل عِرْفَان دَره تَدْبِير
 21 دَفَائِق حِكْمَت رَاي مَنِير دِل تَدْبِير لَرِي اَيْلَه سَطُوت

- 1 عاری تراش بلکه عینیه سبب ارغاش محاف اولوب
- 2 عبوب خفیه ده تصور اولسان عیونی فاش ایدن
- 3 نور سینه قیل تو بیج ایله قول طایفه سی صورت بولوب
- 4 حکم حاکم مدن باش حکم کله کده وادیه
- 5 سلوک انیشلرایدی لکن ابولری استیلاء ادائی
- 6 ایله مغلوب اولوب برحاکم عادل کلجه صورت
- 7 عموم ایله عموم ایله سبب تحمل خانه محاف
- 8 اولان صورت تحملی کماله التیشلرایدی محمد
- 9 تعالی اولیا کبار همتلریله جالا اهل مصر
- 10 منجر العصور زبرجناح عدالتلریله مرفه الیال اولان
- 11 مشار الیه وزیر افتاب نظیر حضرتلری بیع متاع
- 12 سرفیلان شیخ تدبیر ایله تبعیت ایدورو کیمین نان
- 13 زبان بسته و کیمین خوف شمشیر فراش خشتیده
- 14 دلخسته فلمغین الترفیتنه دن عالم اسایش واما
- 15 بولستند ورعب فلاحه رسوم رغبت فلاح کوسروب
- 16 تفرقه رعب ظلمه ربع سبب کونه فرار ایدن عربی صور
- 17 عزت ایله نواخت ایمکین معمع جهانه صبت عدالتلری
- 18 واصل اولوب شمع و شمع معبد لتلریله رعایا جمع
- 19 اولمشدن واهل سوفیه رسم سوفی عدالت ایله
- 20 سوفی طمینان و یروب جهان سکان جنان کی مسرور
- 21 الحان اولغین خلق لطیف ایله رحمتی کیمین کوله

- 1 بی پایانلری یوزیدن ارسطو مثال هر حکم حکمت
- 2 شعار حکم شتی رسمیه که صورت ویر
- 3 افلاک ایله نشاندن و امر حکومت لطف طبعه
- 4 سیر و خشی دوندروب امر اوده نام وکمال
- 5 انعاملری بیوند ایله امتد وار مرام وسمج هکانه
- 6 صورت سیر جان اولان سیر سیر پاک بولوب
- 7 رسمیده اول دهری زهر قهر طبعیه دایله دلش
- 8 ایدن سیر شرت شعار لری بر قیل ایله بندایدوب
- 9 نور سینه آیدر نام قضاء قضاء التیشلرایدی حقا که
- 10 طرخ تدبیر عدالت حکمت تصاف اولان عقل وادرا کربنه
- 11 عطارد فلک خشین و طرز توقیر ورا ایدد موسکا
- 12 اولان فکر دراک کربنه الشرو ملک آفرین فلمشدر
- 13 حمله محسنات تدبیرندن عین نفود کوزجه
- 14 افروز ایله مثانه مضمرع ابواب کجیه فیروز اولان
- 15 مصر که عبرت ضبط و ربط ایله مشهور عالمیرون
- 16 وسموع جمله اصحاب طبل و علم وارباب سیف و قلم
- 17 لکن حال اصعوب ضبط باعث زبان بی وفا کی رخارفه
- 18 مایل اولان حکام ناصورک ساعدیادی
- 19 شرویدن رسوب رزیل البها نقشیده صورت
- 20 بولان رشوند که تشویش ارتشاء بچد
- 21 وقار واقف ایدن حلیه اعتبار اول الحیه نامی

1 شوق عظیم کوست و نوری که لکن شیب بلا صورتش ظاهر سبب
 2 عطیه لری و سبب نبات اولورده و صفت سعادت نور سینه
 3 و مغلول اولغین و نه تضایب اولان نصایب انقلب تصرف
 4 حکام ایله نهیب و لایسته فرصت بولورده لکن سنار ایله
 5 وزیر اکرم حضرت تازی بدقلبرین همت اهل دله پیوسته
 6 فلغین حصول صورت تمهید حقله سوز بخشش انجمن حکمت
 7 اولان سوز لری نفس و نور و نبات نهاد بدکی شور و ندر
 8 متین و مستحکم اولوب اول مشیر افلاطون نظیر ک نور
 9 روی شرع رسول مجتبا ایله فرق و فرق اشقیاده رسم شمشیر
 10 غضب خدا هویدا اولغین هر حکم منیفند باش چکنر که
 11 اولوب امر شریف برینه رام اولنر کمال صفا ایله ارام جان
 12 بولدیده اکابناء اطیعوا الله و اطیعوا الرسول و اولوالامر
 13 منکره حکمجه اطاعت اجزاء قلب خالصد که قلب خالص
 14 سبب حصول صور اصلاح جمیع اعضاء بشری و درم و
 15 حمد لله او عارف بالله اولد اهل صلاح مصیر بناء
 16 قلبی کندی قباله ایچره نهیب
 17 خلق الله سوزده قلبی حقله دلدن ایلر رضاء حق طلب
 18 جسمی ظاهر مزین اطللس ایله و بر مز اطللس کثافت اهل دله
 19 شال فقر ایچره همجواله تیره شال فقر ایچره همجواله تیره
 20 ذوق فقری بوزیت ایچره نور ذوق فقری بوزیت ایچره نور
 21 حقه مصر و حمله اوقا حقه مصر و حمله اوقا

1 کبر و بطلون صد اصداف و عدالت ندرله طولشک نظم
 2 حسن خلقند اولد ای حسیک خلق جهان اولد خوشنود خوشنود
 3 بزم سخنر ایله بولد مصرا بن عدلیله آمان انه کمال منه ایر
 4 انک منی سعادت ندرله نه لایسته حکام سالیفه تحرویه مصر
 5 مصر احد و جلب اولغین لاجرم مصر ایله عین مصر اولو
 6 دست تطا و لری کریبان و قار لری دریده و دینقه مبدلری
 7 بست خلقه مرام اولان مصر مصر ایچری برین قلوب در
 8 بیکیادی رشته جانده در کجه زاریق بوزند ران نهاندی
 9 عیان اولوب دنیا تشویشله ادبی ناسک صور خطا و خطا
 10 جگر لردی و عمال کی غیر امید لری مال نقت پیوسته اولد
 11 ماله کوزد کدجه تمام تشویش مال ایله الله و تزکرل المله
 12 امل غمه دوست لردی و هر کس نور سینه اغراض بوزند اعرض
 13 ابدوت نراعله با شربینه او شرب لردی و هر کس نور سینه اغراض بوزند اعرض
 14 صورتیدن هر مدقه نفس عین اهاوت صورت هدم
 15 عرض حکام دوی الاحتشام حصوله کوزده نظم لواض
 16 صورتی کینه نفرت بی جدایه که یقراقای اودم عالی هیا وده
 17 و بر مین بوز نفرت فریاد بولور اول قول اولماعه نفرت نفرت لایسته
 18 ندر و لایرورد نهادن دولت اولان صاحب سعادت
 19 ذات صفا انصاف لری کون کی عولر ص دین سفلیک بال و قنا
 20 و بر هیزدهی بال ایکن بود بارک نصایب لری نصایب اخذ و بال
 21 دلالت ابدی سوق طبعه اکثره رشوت رشوت صورت

1	ایلیا تمکد اوز که کار اولمز	نیک نامه ایرز شکار اولمز
2	خیجه تمشیل ایدم آبی بلیم	نوکه مانند اولور لطف و کرم
3	یا قشربن کن جها نارفین	مصر ایلی هب ربون اکن شر
4	سویلوز نای جمله عالم	انی تشکین قلدی بر دمک
5	کوروب و ویرد مصر حسین	قهر ناکیم قهر ظلمی تمام
6	خجیر ابله ستملر چاک	رستم آسایدیدر زدی پاک
7	مصر ایلیدن کوردی آقا	منبع شرع اولغیر ذاتی
8	عمر قهر نقد حاصلی زید	قلدی بر فیل ابله عمر و زید
9	فلدی بر خیجه بی کنا تلغ	سبف قهر یله والیان سلف
10	دخی دکلمکله خیف و کله	ایر تیشلر و آج ویرمکله
11	ارادن هم چغیر اید فتن	های وهوی کشاکش اتمک
12	ایر اول حکم نقش غرض	بر حکومت اولسه نوع غرض
13	عرضی هدم ایدر ایلک نوکر	عرض ایدر لر اور سینه شور
14	انی محبوب ایدر عنایم فتن	اناب سپهر عزت ایلکن
15	مصر اولور اکه هم اور سینه	مصره ظلم ایدر کیم اولسه
16	مصر ایدر مصر اچیک فتن	قلین مصر را کجمله نظر
17	مصره هر کیم ویرد بور سینه	عین عون عنایت یله نما
18	مصرع باب کز لا محصل	بورنه اچله صباح و سنا
19	مصر اولور نطع دلد طغر ابله	کیم بریشان ایدر سه مصری
20	نطع عالم اول قرید زمان	کوروبوزانه فلان عنوان
21	ات سور و اهل ظلمی هب سنا	فلدی بر لغب ابله او فخر نفا

1	کون کی ناچار شیوه اولمش	مشرّب یا کدن صف اولمش
2	اولما مش هیچ زخارفه طاب	اولمش معارفه امار اغ
3	ایلدین دولته مدام ادیان	دولت اقبال ایدر اکا هر بان
4	کیمکه اقبال ایدر سه دولته	دولت ایدر ایدر اکا هر بان
5	جان و دلدن اوصا اجلان	فلما مشر دهر دونه هج اقبال
6	لاجرم دولت اکا بی زودن	طالع منتهای رهبر دهر
7	نه یوم غم ایدر سه شام و	دولتی سنا به و شر یا بنجه کید
8	ایلیش حقی بور سینه غنی	اولمش اندن درو مستغنی
9	دولته غالب اولغین دنا	کوزه کوسر تر اول بودارائی
10	دولت دهر دن او عار ایلر	دولت انکله افتخار ایلر
11	ترک ایدوب شهرتی و عونا	بولمش اندن صفاء روحا
12	فایغ اولما سه بور خار فدن	لذت الماسه صید معارفدن
13	عالمک بلمسید انجامن	روز عید و حیاتک اخسامن
14	بلمسه بی وفا اولان کوئی	کوسر تر بردم اچر صد کوئی
15	بی وفا اولدوغن بو افاقن	هم فنا اولدوغن بونه طاقن
16	نیجه بوز بیک فلور بی حالا	ترک ایدوب فلور ایدر اندن با
17	کند و فغن او واکلی والا	خلقن آسایشینه قلد فدا
18	حسنه خوب ایلکن بد حسنه	باقیدی آکه استیوب حسنه
19	بارک الله زهی سخا و عطا	ابد الله لطفه ابدرا
20	لاجرم ایشو کوریش کردون	صد خیال رمان بوقلمون
21	کار بار جمانی هدم ایلن	نیک و بد عاقبت ایدر جو کدر

1	اولد عین عطا شرع متین	وجه عادل عین حکمت بین
2	عین عادل اکا اولد دلیل	هم دعا عینی در او عین جمیل
3	اولد بور سینه عزته واصل	بارک الله بوحاکم عادل
4	یاد ایدر لکر کمالی هر دم	که دعا ایله جمله عالم
5	بر شهر خلقن ایلدی آزاد	بند غمندن بکون او بال نهاد
6	نسخه در اهل حکمه ایدو کج	مصر اندن شها او کان ادب
7	اکا تقییه ایلو حکام	بولد حکمی جهان شهرت نام
8	ولیا حرمینه قلدی ظهور	حاصلی هب بوحیث مت مشکور
9	بولد بور سینه حیزد زکاه	یستی خبر اید بحمد الله
10	اخی اید جهانده بر خور داد	باد شاهک دعا سی در هر باد
11	مرد لغین قلدی حاصلی انبا	لو حش الله زهی خجسته صفا
12	هم زهی قدر و هم زهی دارا	هم زهی شان و هم زهی حرکا
13	برقرار اوله صدر عیرتند	مستدام اوله صحن دلند
هم زهی شان و هم زهی حرکات 14		
اوله عزتند دایم الاوقات 15		
16	وز بساط صدارت عظمی	فرشدن کزیده و زرا
17	لطف طبعش حیات روحا	حسن خلقش صفات رباعه
18	دهنش منبع زلال و فیا	جبهه اش مطلع کمال صفا
19	اوست بر افسر جهان زیور	سختش لولوی بخار هائو
20	لولو چشمه زلال جگه	قلش شد بفیض طبعش هم
21	با سخا و عطا وجود و کرم	در میان معالی عالم

1	کیمکه فرزند مشال هر دم	کج زو اولده نطع عالمده
2	کیره شاهانه بویله میدان	مات ایدر خچه شاه فرزان
3	کیمکه شرعیله عدل و داد	بوجهان ایچر بویله آد ایلر
4	فیلان اغماض عینی شرع اول	اکا شرس متکربنه آچله یول
5	جشم عدل ای کزیده دوران	دله پیوسته در جو چشم جها
6	جان کوزی اوله ناکهان ط	دو جهان حکمی اولور با هن
7	چونکه عدل بور سینه حکمی و	عینی چشم دل اولد چون هر
8	عدله تشویش ویرمه ظلمه	اولیه دلغ عین و جان سبب
9	شرعیله عدلی کوز لکن حکام	نه بریدن امین اولور اوتام
10	شرع تبعی که اولد عالم کیر	بیع سر قلد که شاه و امیر
11	لاجرم نقش تبع شرع منبع	تبعی هم سیلفه قلدی مطیع
12	رسم قول شرایع اکروه	قول ایدر خلقی حاکمه هر دم
13	کرو فر سعادت عالم	فکر عادل اولد اول مدغم
14	عادلک هستی بناسن هم	هب شار سمنید اید محکو
15	حاکم اولد در عابه مایل اوله	هم حکومتد حقه قابل اوله
16	حقه رسم بنیاز له هر دم	اشک چشمین قیلده همیشه
17	هر نه عدل ایشه حاکم عادل	اخی اولدم دعا اثر لری بیل
18	کوهر زینت دعا یکسر	عادلک اولد ذاتنه زیور
19	نقش عین دعا اهل دلا	عالمه اولد تاج و رفعت و
20	هب دعا عینی در نه کبانه	داه غمندن کاه ایدن اخی
21	عین عادل که تاج عزتند	روی عنوان و عین رفعتند

- ۱ شاهد جانہ بر خال عنبرین و مرکز دایره مرام امر اعدا
- ۲ تلقین و کمال رغبت ایله مردمک عبون اعیان سعادت
- ۳ نیکبند و عین حکمت اولان نشر کلام بلاغت انجاء ملوک
- ۴ بدر منیر صورت کمال کوسر ووب معارفه نقصان
- ۵ دانشی اولنری مالک ملک حکمت قلب غیلہ جهانک
- ۶ اکملی کاملی فلسفه و منشور سخن لال انشطا ملوک سبحان
- ۷ بلاغت عنوان کنی سخنان شعراء شعر مشالی نسخ ایدو
- ۸ فلکدیلدورین دوشور مشدر و کتب و تحریر دقایق
- ۹ بر نقطه ایله باب تعلیق خلق و خط ثلث ریحانی کی
- ۱۰ واضح البیان اولان دفتر حیوان ارقام خیال صوت
- ۱۱ ایله خط ایدو مال مصر نقطه صغر کی حساب دستا
- ۱۲ وازاله قیلانری دانه ربط و ضبطند بر موایله مرط
- ۱۳ و طومار رفیع اسبققامتہ جاشتری رسمیدن خیایت
- ۱۴ جنایت ایله رقم چکنری سلاسل تدبیر ایله سیاسیل
- ۱۵ و مضبوط قلوب هر خفی عملک سیاق سقامت سباق
- ۱۶ نتیجه امین قول جلی ایله تحقیق بیور مشلرد و مود
- ۱۷ فساد اولان مودی صور تله مودی اداء اداء تهدید
- ۱۸ و خوفدن صکره عینال کی ماله کوز دیکنری سیل
- ۱۹ نبل مقصود لری صور تندین نبل تدبیر ایله نابینا
- ۲۰ قلوب مال عواقب حالترین کند و له تمام دویور مشلرد
- ۲۱ و صحیفه معذلتد فلم حکمت ایله رسم اند کلری هر

- ۱ باب عدلش کشاره تریادا
- ۲ انه فی الوری و فیرید العصر
- ۳ فضله ربین ذاتہ بکمال
- ۴ ان ذامدحه علی الاجمال
- ۵ اول نلرس میدان فراست و حارس ابوان عدالت خضر
- ۶ ذات جسته صفات لری بنین الاعیان والارکان نفوذ
- ۷ کمالانک نقادی و هرفند فند اولسدر جهانک اوستاد
- ۸ قلم رسوم اجلال کمالات ایله حلال مشکلات عالم و
- ۹ کشف بجلالات مبهم لسان نازی بازی سلاحی کی سخن
- ۱۰ و زبان در ازهر دری اقل هنری بر مالک معانی و
- ۱۱ سایلک سیکل سخندان بدر منیر آسا ابوان کمالک صفا
- ۱۲ عنوانی و افتاب مانند بر سیلاح دار میدان نورانی در
- ۱۳ سوز بخش اصحاب بلاغت سبحانی سوز لری فصاحت
- ۱۴ ایله شهرت بولان سبحان آشفته قلوب کلمات حکمت
- ۱۵ اذوانک بین الثقات ابکار معانی دقیقه سی امیری
- ۱۶ القیسه ابکار صورتن کوسر مشدر و بر کثایه معانی
- ۱۷ اولان نقش کتابت لطافت نالری که صیقل انظار
- ۱۸ عبون اهل عرفاندر حاصلی هر صحیفه جان اوزره
- ۱۹ در ثبین کی منتظلم اولان نقش خطوط عنبر بناری
- ۲۰ سبب خطوط عبون اهل تمکین و الفاظ معانی جوهر
- ۲۱ مکنون کی نظام بولان هر نقطه رنگیناری رخسار

1 خامه الله سلك بيانه. وجواهر اذوات مشبهه سى. دنج بدائع
 2 الفاظ عربيه دن. ظهور ظهور زلال صباكى ظهور وعبانه
 3 كله. تار بور عرابى حمله افهام اروام. وزينت حجالس
 4 مجموع خواص وعوام اوله. وهر كسر عياران واضح سنه
 5 مستفيد اولوب هراوقبان لر صفا بوله. ديوار مرعا
 6 بور سمة صادر اولدود. مرعا ليرينه امتثال ترجمه
 7 سعى بليغ اولونون اقسام فصول حكمت اصول ورت باب
 8 اوزره نعينين و تحصيل اولدى كه باب اول
 9 آداب زيارتى. ولازمه شرايط حسن حركاتى شصه
 10 بيانه كنوره باب ثانی صحابه كرين. واولاد حضرت
 11 شاه مردان شيع دين. رضوان الله تعالى عليهم اجمعين
 12 حضرت نرينك مناقب شريفه كرين عيان ابدى باب
 13 ثالث نقش آيينه روحاني اولان. ابنية جوامع ملا
 14 استباني. ووزواى اولباى ملكوت سيرانى تبين قبا
 15 باب رابع دافع الفتور اولان فور اولبا و علمالى
 16 بعلا ما هم نعينين ابدى كه هرباى باب جنان كى دليل
 17 رياض صفاء جاودانى. و نواب آيينه جنان كى صورت
 18 نماء عوالم روحانى در. و هر فضلى فضل حقى بيان. و
 19 فصل ربيع فيض فياض مطلق عيان ايد در شمار آيينه
 20 وزير اكرم حضرت نرينك مقصود نهاد برجهاد لرى.
 21 افاده اصحاب ايمان. و افاضه آداب طينان در.

1 ألف بلاغت ألف شدة ايله تبرد و چشم بد نظر آن
 2 خاندان دولت. و نيرة نبتين سينه دشمنان امت جليل
 3 الهمة اولغين صيت صري خامه لرى نظام دهند
 4 مضرو شام وين. و زلزله انداز مين هر زيم نامطوب
 5 عرصه فتند زير اخامه تدبير لرى حكمت ايله جنب
 6 وسيف تدبير لرى شرع و قانون اوزره درميانند
 7 نظم لغظه زير مشق ايلرد صفحه روين خور
 8 خامه سن السه اله بارمغه بر حرف دقيق. فلم شخى
 9 تحقق كه جكوب در سلفة اكه ديوانى فلا دن شنه عالم
 10 تعليق نقطة واحد به صفحه عالمه بكون باب تعليقى
 11 حقيقت ايد در تعليق فلم وسيف صونله شرفيل
 12 حقدن آكا. فلم وسيفى خدادستنه و بر مش تحقيق
 13 فلم ايله علم وسيفيله مشهور جهان خلقه اولد فلم
 14 وسيفيله حقدن توفيق. در بيان ترغيب زيارت
 15 اول كريم الشان. و عظيم الاحسانك نجت رب المنان ايله
 16 بيلر كى پير آسنه اولان. قلب صفا انصاف لرينك
 17 كمال لطافتند. و كون كى صفوت بولان مشرب صافيل
 18 نهايت نظافتند. زبور آلايش كون صد لونه چندان
 19 ميلان ايتوب تصفيه قلب ايدن كلمات اولبايه طاب
 20 و زيارت قبور انقيابه راغب اولغين. بو كتاب
 21 مستطابك تركى لسانه. لالى عبارات بلغة سى سنا

- 1 زیارت ابدوب ارواح طینه لریدن استمداد حصول مرام
- 2 مافی الضمیر باعث در زبراکشن عالمه هیچ برچین مراد
- 3 بی تسیم همت اهل الله طراوت بولم و هیچ برجان شیرین
- 4 بی زلال معرفت خاصان الله حلاوت پذیرا و لوله نظم
- 5 لسان صید قلله ذکر جمیل اولیا الله مقرر صیقل روح روا
- 6 اهل ایمانند تسیم همت اهل صفادان کلشن جاننده بون غنای
- 7 دایم نازده و سرسبز و زیاننده مرار اولیا صید قلله زابیر
- 8 اولان دلره فیوض روح اهل الله ایله کل کی خند اندر نیش
- 9 حمد له و تضرعیه مفده مافی عبارات جلیله واد و آب جمیله
- 10 ایله و آف و اولوب ساعدا سی سهولت نفهم عام ایچون استهیلر
- 11 عبارت ترکی ایله بیان مضمون حکمت مشحون قلوب تعجیل
- 12 اشکال عباراتی تغییر ادوات اوزر و صور بولدی
- 13 باب اول آداب زیارتی و لازمه شرایط حسن حرکات
- 14 منصفه بیان کوزر و یوباب اوند درت فصله شستلدر
- 15 فصل اول شرف قراغه مضر و فضایل جبل مقطعه
- 16 و هیچ جبل مذکور و زیارت قبور صالحین و قراغه ده
- 17 مدفون اولن اولیا و صلحایانند در معلوم اوله که قرافه
- 18 مضرفا هر نک مرار سنانند و جبل مقطعه قراغه نک
- 19 اوزرینه حواله اولان طاعدر و وقعه مضرجیل مذکور
- 20 اوزرینه بنا اولمشدر و مقطعه لغت معنایی قطع اولمش
- 21 و باره لغش دیکدر و بوجبله مقطعه دیو و حله شمیمه ده

- 1 و خلقی تحریض صور نندن تحریض زیارت قبور سلیمان و
- 2 رسم رحاید همت بی همتا لریده محضار رجاء دعای مؤمنین
- 3 که زیارت قبور مطلق دافع قیور صد و ز و مانع غرور و احکا
- 4 سرور در با خصوص ذکر خصال مردان راه دین و فکر سردار
- 5 سرداران یقین مصاحب ابرار و مذاکره اخیار کل بوستان
- 6 اقبال و شمع شبستان اغمال رجحان چمن روح و مفتاح خرا
- 7 فتح و فتوحدر بوطایفه جلیله نک مذکره سی سنت سنیه
- 8 کی رحمت حق و باعث ظهور فیاض مطلقدر ملاحظه
- 9 ریاضت و اجتهاد لری موجب کرباری و مستوجب کبر
- 10 حکمت بروز دکاریدر که انا جلیس من ذکر فی یعنی بن
- 11 اول کسینه نک جلیسی و انیسیم که بنی ذکر ایله و جلالت
- 12 فرد انیتم و عطیت و حدانیتم صحرا سیند بی برک نوآور
- 13 خرابن قلوب برک خزان کی یوزلری برده منتظر نشیر
- 14 انعام رحمت اولان سلاطین کردون عظمتک تذلل و تعالی
- 15 نور سینه امعان نظرله نظر قلوب عواقب حالنی فکر
- 16 ایدنه نک توفیقم رفیعی و رحمتم مفیعی و عنایتم بد
- 17 طریق دیر خصوصاً بنم طلبم که جان کدارلق و عشقم باد
- 18 سینده سر بارلق اید و صالمه ایرن بنم محبت شرابیه
- 19 مست و مذهوش اولوب خلوت سرای خاصمه کیرن خوا
- 20 ذوی الاخلاصمک ذکر سابق بنم جناب جلالت مابم و صواب
- 21 جمال عظمت رضایم فکری مورث و انلرک مرارات شریفه

زیارت
غنا

- ۱ غراس جنت دیر لکه یعنی جنت ویدانری دیکدره آکاسیاء
- ۲ رغبت ایدوب طلب ایلدم دره حضرت خلیفه به تکرار مقوق
- ۳ جوان عرض ایلدیلو حضرت عمر رضی الله عنه نامه بارو
- ۴ بیور لکه غراس جنت دید کیری مؤمنلر دیر ایدک اراضی
- ۵ مزبور اهل اسلام مؤمنو ناسی چون وقف اولسون بزانک
- ۶ خاکی کیمیای سعادت دره اهل اسلامه مقابر تعین
- ۷ اوانوب حضرت عمر رضی الله تعالی عنه حضرت نرینک
- ۸ وقف شریف لری اولمشدره سفیان نوری رضی الله عنه
- ۹ بیور لکه کونلورده برکون حضرت عمرو بن العاص ایلد مقوق
- ۱۰ قوافده کذران ایدرکن عمرو بن العاص مقوقسه سوال
- ۱۱ ایدوب بیور دیر لکه آبا یحون بوجبل نبات و اشجار دن
- ۱۲ و میاهد حالی اوله مقوقس جواب ویر لکه بلزم اما شو
- ۱۳ وار که الله تعالی بونک اهلنی ساینر جباله واقع اولان
- ۱۴ ثمار و نباتات و اشجار دن بدل و نیل مبارکی میاهنه
- ۱۵ عوض ویر لکه واندن احسن واولی سنه لرله مکرم ایلد
- ۱۶ که بونک زیر زمینک بر قوم دفن اولسه لکر کدر لکه
- ۱۷ قیامت کونی خلق بقث اولدقد بوقوم بلا حسا مبعوث
- ۱۸ اولور لکه حضرت عمرو بن العاص بونی استماع ایدکدن
- ۱۹ اللهم اجعل کنی منهم یعنی الهی بنی اول دفن اولو یحوق
- ۲۰ قومدن ایلد دیور دعا ایلد و مزبور مقوقس ایمانیدن
- ۲۱ اختلاف وازر و صاحب قاموس صحابیدر دیوبنصریح

- ۱ ابکی وجه وازر بری اولدر که عبد الله الهیانی دن مرید
- ۲ جبل مزبور اشجار و نباتات و میاهدن منقطع اولغین
- ۳ منقطع دیوبنسمیه اولندی و ابو عبد الله بنی دیر که منقطع
- ۴ بر کسنه دره اسمیدر که اکامقطع بن میضر بن میضر دیر
- ۵ ایدک صالح و متدین کسنه ایدک مطلقدن عینت ایدوب
- ۶ اول طاغده حقه عبادت ایدر ایدک بس اول اسمله مستحق
- ۷ اولدک اما صاحب کتاب اولکی کلام اوچه در دیوبتحقیق الین
- ۸ امام لیت ابن سعد رحمه الله علیه دن منقولدر که حضرت
- ۹ عمرو بن العاص مصری فتح اندکدن صکره مقوقس که حاکم
- ۱۰ مصر ایدک عمرو بن العاص حکم ایدکدن صکره میند کوره
- ۱۱ مقوقس عمرو بن العاصدن سفح جبل مقطعی یعنی
- ۱۲ طاغ انکیننی یتیم بیک التونه طلب ایلدک عمرو دخی خلیفه
- ۱۳ عرض ایدک لوصیر ایلد دیوبجواب ویر لکه بس خلیفه روی زمین
- ۱۴ حضرت عمرو بن الخطاب عرض ایدوب و فوجی اوزره نامه
- ۱۵ باروب اعلام اندیلو حضرت عمرو بن الخطاب رضی الله
- ۱۶ عنه جوابکد یازر که مقوقسه سوال ایدک سیر بریز لکه
- ۱۷ زراعت اولماز و اوت بنور من نفی اولیان شور اراضی
- ۱۸ یتیم بیک التونه طلب ایدک و کزک سببی و حکمتی ندر
- ۱۹ همد کبر و بوجانبه عرض ایدک سیر عمرو بن العاص دخی
- ۲۰ ذکر اولندو عی کبی استفسار اندکده مقوقس جواب ویر لکه
- ۲۱ جبل مقطعی انکینه دوشن اراضی به کبابلر و مزده

1 اراضی مرقومه دن کذار ایدر کن. والد سینه خطاب ایدوب
 2 بیورر لور که ای والد عزیزه یوار ارضی ده محمد امین دن بر قور
 3 دفن اولوب بغایت جای مبارک اولسه کر کدر دبو بیورر لور
 4 و دبر لور که بوجیلک کیه و درختانی و دوحه و بیستانی جمله
 5 جبالدن زیاده اید. و اند مقطه ابن میصر ابن میصر نزل
 6 ایدو. و وطن امشید حضرت موسی طور طاعنه مناجا
 7 اندوکی لیده مبارکه دکن معنور اید. حضرت باریک جل
 8 جلاله موسی ایدله مکالمه و تکلم استند که جمیع داغله و
 9 ایلکه که بن بر یغیر مده برینک بیر کرک اوزرنده مناجا
 10 و معامله و تکلم و مکالمه استم کر کرده ساید داغله بو
 11 استماع اید یجک هر برسی باش فالدور و ترغ ابندیلر اما
 12 جبل طور سینا سرفرو ایدوب نذل طریقیه تواضع ایلوب
 13 دوردی حق سبحانه و تعالی کا و حی ایدوب بخون بوبله اندک
 14 دد که ایددی که بارینا کیریا و عظمتک محلی سینه تحمل اید
 15 میوب فنا اولدم دکه انا عید منکسرة القلوب حدیث قد
 16 حسیله اول خینه جمیع طاغله امر ایدو جبل طوره محابا
 17 طریقیه خدمت ایدو عطا یا و هدایا اعطا ایدک دکه اول
 18 وفن جبل مقطه الله تعالی ک امره انقیاد ایدو امتثال
 19 و اطاعت یوزندن ماملکی فاوستند اولان جامه کیری
 20 چقاروب جمله سنی بدل ایدو هدیه طریقیه کوندر و
 21 عریان قالد و هاب علی الاطلاق و فیاض ازاق فی جمیع الافاق

1 اما ابن عباده یوفولی اسناد ایدوب ایدو التمدد و الله اعلم
 2 بحقیقه الحال و قراوه مقابر انجون تعیین اولندون
 3 آنک اول عامر نام کسینه دفن اولند و وقفیت سبب عمرو
 4 العاص و واقف حقیقی حضرت عمر الخطاب اولدو اجلدن
 5 قرافه قیامت ده مقابر مسلمین ایدله معنور اولسه کر کدر
 6 و عقبه ابن عامر صحیح عمرو بن العاصیله بر مقبره ده مد
 7 حرمه رضی الله عنه دیر که عمرو بن العاصک قبرنی قرافه
 8 کوردم و وفیرید درت کسینه صحابیدن بله مدفون
 9 که حضرت عمرو العاصیله بش نقر اولور کسینه اولور لور
 10 بعض اخبار ده کعبه الاخبار دن منقولدر که میصره تجارت
 11 طریقله اشلیان تجارت دن بر سینه سبارش ایدمکه بکا
 12 میصر قرافه سینیک طبر اغندن بردنک مقداری طبراق
 13 هدیه کتور کتور کدن ضکره صافلیوب انتقالی حملک و
 14 ایلر که اول طبراقی التینه مرارند فراش ایدو کندنک و جو
 15 آنک اوزرنیه وضع ایدلر بعد مکالمه مکالمه کیده لور فی
 16 الحقیقه هم ایدله اندیلر ابن لهیعه دیر که جبل مقطم حدو
 17 ولایت قیصر دن منقطع چهاره دکر و یعنی طاش کسلدو
 18 بیره دکر بعض کتبه مسطور در که جبل مقطم آنک
 19 قیامت کوئی اولدده سکسان بیک علم قوبسه کر کردو
 20 جمله بی بلا حسنه جنته داخل اولور لور قضای روایت
 21 ایدر که حضرت عیسی علیه السلام کوندره بر کون والد

- ۱ سردار اولوب جنته قابدا اولوب آناره نورخور اولوز حديت
- ۲ غریبدره و حضرت یعقوب علیه السلام اوج بیل مقدا ری مصر
- ۳ مدفون اولوب بعثت قدس مبارکه نه نقل اولدی که آباء کرام
- ۴ واجداد عظامر یله بریزده اولور لر بعثت حضرت یوسف علیه
- ۵ السلام مصرده دفن اولوبن اوجوز بیلدن صکره اول دخی
- ۶ والد برزگوار ی باینه قدس شریفه نقل اولدی فصل ثانی
- ۷ جبل مزبوره موجود اولن مساجد بلدره بری مسجد تنورد
- ۸ فرعون اول طاعت بر تنور سید ابلشیدک عجن کیم آله بنیک
- ۹ استسسه اول تنوری سوزان ایدوب آنشبله شعله لندرد
- ۱۰ لردی اهل مصر وعسکر بی و آرا ایدو کین بلوب متنبه
- ۱۱ اولور لردی و بر حکمتی دخی بوایش که انغون اغاچیلده و شام
- ۱۲ سقر بیلده و سندر و سبله یقر لرای اهل مصر طاعون کلمبه
- ۱۳ دیوبند امش ای فقاعی رحمة الله علیه بیورر که براسکی
- ۱۴ کتابده کوزدم اول زمانکم برادر لری حضرت یوسف اولچک
- ۱۵ خصوص چون کاشلرای اچلرند یهودا نام برادر ی طاع با
- ۱۶ تنور موضعند فرا رایتی منز لکاه ایدند که آنک برکامند تنور
- ۱۷ آناری مضحک اولوب نابود و نابید اولدی تا احمد بن طولون زما
- ۱۸ کلنجه حاقا لده برکون احمد بن طولونده بومکان فضیلتنی نقل
- ۱۹ اندیلر اشدک انده بر مسجد بنا اولسون بوا مر ای اری حجه
- ۲۰ بر مسجد لطیف و بر عالی مناره و بر واسع صهریج بنا اولندی
- ۲۱ اکابناء ناکینه مسجد تنورد بیلدی و برز و ایدد دخی دیر که

- ۱ محابانکه مکافات طریفیکه عطا بای بدل و بی نظیر سکا
- ۲ غراس جنت نقولض ایددم دیو و خی ایلد یعنی مؤمنلری سکا
- ۳ بدل و برسم کر کرده ذوالنون مصری حضرت لردن منقولد
- ۴ جبل مقطمک بکا اهل الله بر کمنه وصف ایلدی که
- ۵ آنده خلقدن عزت ایلوب حقک عبادتیه مشغولدر د
- ۶ بن دخی اول کمنه جنت و جوادیرک واردم و کندیویه مقار
- ۷ اولوب فرق کون صحبت ایلدیم بر کون ای برادر نجات نه و جمله
- ۸ حاصل اولوزده دیو کند ولردن استفسار ایدم بیورده بیلر که نجات
- ۹ تقوی و مراقبه ده دره ایدم که بجانک بر طریق دخی وارمید
- ۱۰ اول عزیز ایدیکه خوف ایدن بند لرینه الله تعالی کاس محبتی
- ۱۱ عشق یوزندن صونوب تناول اندوزده اول دمنک بهوش
- ۱۲ اولوب ماسوادن غایب اولوب مدهوش اولور ددی دخی ریا
- ۱۳ روشن بیورک دیدم او حیحی ده ایدیکه خلق و خشت ایدو
- ۱۴ ناسله استیتاس حاصل امیوب قلبکی ماسوادن بری ایدوب
- ۱۵ حقیقه مشغول اید سن ابن وهب رضی الله عنه دن مروید
- ۱۶ سمج جبل مقطمک مقابرند بر مقبره وارد که آنک اصحاب
- ۱۷ بش کمنه مد فوئدر که اول مقبره سیدر که اندرایله ابو
- ۱۸ نصر غفاری و عقبه ابن عامر الجهنی و عبدالله بن الحارث
- ۱۹ بن خراز بید و عبدالله بن حذیفه السهمی حضرت لری بیلده
- ۲۰ رضی الله تعالیهم اجمعین حدیث شریفک وارد اولمشد که
- ۲۱ اصحابمدن بر کمنه برارضه وفات ایشه اول دیارک قومی

- 1 تنور فرعونك انارى نا احمد بن طولونه كلجه دوركو ابن
2 طولون بكارندن برسياه زكي عرب بونك التند كنج و دفا
3 وارد رديوب تنوري يقوب انار و رسيمني ازاله ايليوب
4 التي بني فازد و روب اصلا سنه بوليوب نتجه حاصل ابلد
5 و ديرلر كه احمد ابن طولون بنفسيه يقوب التند بر عظيم
6 كتر بوليوب اول كتر ايله جامع طولوني بنا ابلد و ساره
7 اوستند خالا كسي شكلند بر سنه موضوعه اول كنز
8 بولشيد در برلر بر دني مسجد مؤمن دره قال مؤمن من آل فرعون
9 آيتك مذكور اولان مؤمنك معاصي در ديرلر اول مقام
10 بر مسجد بنا اولمشيد در اول مسجد مسجد مقام مؤمن ديرلر
11 اما مشهور كتاب در موجود كدره بر دني مسجد
12 محميد در بومسجدك مسجد محمليه وجهه تسميه سي اولد
13 بر قوم الله تعالى امريله زمين على اولوب بونك حج الحجي
14 محرم اولوب حجه كيدر لر ايد بيه عود ايدر لر ايد بومقام
15 دني قبة الحضر و كهف السودان كهف لغت داغد اولان
16 مغاره ديكدره زيكيان طائفه سندن بر طائفه بومسك
17 اوبوب اند عبادت ايدر لر ايدك آنكچون كهف السودان
18 ديرلر بعد ازان اندلسي قوار نام كمنه بومسك بيه
19 تفسير ايدوب سفلك بعض مواضع اوبوب اوستني نمير
20 قلدي برك التون مقدار صراف ايلدي و طاسند اويمه
21 زرد بان ايلد ير كه اوستند اولان مسجد صعود ايله
- 1 و بواند لسي بك بيا سنك اولي درت يوز يكرمي بر سنه
2 سنك شعبانك تمام اولد فصل زيارت قبور حقه
3 وارد اولان اخبار و انار بيا سنك دره ابن برين بابا سنك
4 اول دحي حضرت رسول صلى الله عليه وسلم دن روايت
5 ايدر كه رسول الله بيوزر كه نهيتكم عن زيارة القبور
6 فروروها و نهيتكم عن الحوم الاضاحي فوق ثلث فامسكوا
7 ما بدا لكم و نهيتكم عن التبيد الا في سقاء فاشربوا من
8 الاسقية كلها ولا تشربوا مسكرا يعني سري زيار
9 قور دن نه اي ايد و منع امش ايدم ايمد بنمك صكر قبور
10 زيارت ايدك ديوا جازت بيوردي ابوهرير رضي الله عنه دن
11 مرويد كه حضرت رسالت صلى الله عليه وسلم والده
12 قبرني زيارت ايدوب هم اغلدي وهم اغلديك و ايتدي كه
13 ريدن والدك ما استغفار طلب ايلدم الله تعالى اذن
14 و اجازت و برده ايمد قبوري زيارت ايدك زير اسن موكو
15 نذكر ايتدره سليمان بن بريد رضي الله عنه بابا سنك
16 روايت ايدود ير كه رسول حضرت عليه السلام بيوز
17 تحقيق سري زيارت قبور دن نه امشيدم خالا محمد م
18 والد سنك زيارت قبر بيه اذن و بولشيد در ايمدي زيارت
19 ايدك سبز اخري اكد رر و حضرت فاطمه رضي الله عنها دن
20 منقولد كه عبي حمزه رضي الله عنه بك قبرني زيارت ايدوب
21 قبري اوچيد اغلر ايد عبد الله ابن مليكه رضي الله عنه

1 دیرکه عبد الرحمن بن ابی بکر صدیق رضی الله عنه حبس شد
2 وفات اید کند مکه شهر نه نقل اولنوب مکه دده نوا اولمشه
3 حضرت عایشه رضی الله عنها مکه به کذا کن نوادی قبر نه
4 واروب زیارت ایدوب مرثیه لرا افوریدی فصل رابع
5 میت دفن اولند قدن صکره دویوب کیند کلون اجناس و آبق
6 سنن استماع ایدوکی بایند دره انس بن مالک رضی الله عنه
7 رسول الله صلی الله علیه وسلم دن روایت ایدرکه قال
8 رسول الله صلی الله علیه وسلم ان العبد اذا وضع في
9 قبره وول عنه اصحابه انه يسمع قرع بغالهم فبايتهم
10 ملكان فيفعلان به فيقولان له ما كنت تقول في هذا
11 الرجل فاما المؤمن فيقول اشهد ان الله عبد الله ورسوله
12 فيقال له انظر مقعدك من النار قد ابدلك الله مقعدا
13 من الجنة قال النبي عليه السلام فتراهما جميعا بعد
14 رسول حضرت عليه السلام بوزر لکه بتحقيق قول حق
15 قبرند وضع اولنوب اصحابی دویوب کیشه لرا اول عبد
16 بغال لری آو ازین استماع ایدر بعت ابکی ملک کلوب
17 اول میتی اجلاس ایدوب دیر لکه بوزر لک حقیق نه دیر
18 ابدک یعنی محمد مصطفایه نیجه اعتقاد اید ابدک
19 مؤمن اولان کمنه دیر که الله تعالی بنک عبد
20 ورسولی اولدو عن اعتقاد اید ایدم پس اول ابکی ملک
21 نآرده اولان بروکه نظر ابله که الله تعالی سکا انا

1 بدلی خشت بر مقعد و نشین عالی تقویض اندی دیر لره حضرت
2 رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم بوزر لکه اول عبد ابکی
3 مقعد بن ببله کوزوب معلومی اولور اللهم جعلنا من شيعته
4 بالرسالة فصل خامس مرارستانك آراسنده اياق
5 قانیله کوزوب بوزر و مه نک کرا هیتی بایند در حضرت
6 رسول الله صلی الله علیه وسلم دن منقول ذکر که برکون مقاب
7 آراسند برکشی باغند جار غبله بوزر کن کوزوب اول جمله
8 اباغند غنی جفا ر ایاق دده تقوی رحمة الله علیه شرح
9 سنند دیر که سببی اهل قیوره صوت بغال کریه ویزوب
10 مثالم اولد قلر بذر عامه مکروه وکلدر دیر لره نزاع دیا
11 و دباغش جار قند در زبرا اکثر اهل جاهلیت فقراسی
12 دباغش کبر لرا میمن ابدی بوغر لغش و دباغش
13 اولامش اولامی نجس اولور اکاباء حضرت جفا ر مه سن
14 آمر ایدو منع امشدر ابو عبد الله دیر که ظن ایدرم آند
15 نجاست مقرر اید انجمن نزعنه امر انشدن و قبوری
16 انکله باصو بوزر و کن کریه کوزدی و ابوسلیمان الخطابی
17 دیر که حضرت کریه کوزر و کینک سببی بواوله که بغال
18 سببیه ابله یعنی تراشیده صحبیا دن اولان بغال ابله
19 بوزر و مک عجب و تکبر حاصل ایدر زبرا بغال سببیه اهل
20 نعم بایند در پس حضرت صلی الله تعالی علیه وسلم
21 ولدی که مقاب آراسند کر نرا اهل عجب شکرند اولم

1 اهل خشوع نذل شككته اوله لره زيرا اهل مقابر نور كنه اوله
 2 طائفه دن مشا لم اولور لره حال بوكه حضرت رسول عليه السلام
 3 بيور ركه انه يسمع نوا اهلهم فصل سادس زيارت قبور
 4 اوقنا جنى دعا كرده ابو هريره رضى الله عنه دن مرويد ركه
 5 رسول عليه السلام مقابر وار دفته السلام عليكم دار قوم
 6 مؤمنين وانا انشاء الله بكم لا يحقون دين ابي وسلمان
 7 بن بريد با با سيندن روايت ايدوب دبركه حضرت عليه
 8 والسلام مقابر وار دفته تانك اولان اصحابه امر ايدوب
 9 بوحدي نلقين ايدوب بودعاء اوفك ديون تعليم ايدوب
 10 السلام عليكم اهل اللذ يا رمن المؤمنين والمؤمنات و
 11 المسلمين والمسلمات انتم لنا فرط وانا انشاء الله بكم لا
 12 نسل الله لنا ولكم العاقبه عبدالله بن مسعود دن مرويد
 13 رسول الله صلوات الله عليه وسلامه حقن مزارستان وارسه
 14 السلام عليكم ايها الارواح القانية والابدان البالية والاعطاف
 15 النخرة التي خرجت من الدنيا وهي بالله مؤمنة اللهم ادخل
 16 عليها روحا منك وسلاما الحديث فصل سابع
 17 آداب زيارت بيانندن زيارت قبور وارن كنه به
 18 لابق اولان بود ركه آداب بار تله منادوب اولوب كنه اكر
 19 عزيمتي وفتني و اكر بولد كبد زن و اكر كندن صكن اولسون
 20 همانا سبر وار ركي و دنيا نقرصكا هلدن بر نقرصكا هلدن
 21 بوني دخی كوردم نيشكه وار ميوب بلكه زيارت كرخي دا

1 وار دن اول آداب ايله زيارت ايد رك كنه آداب اوك
 2 اولد ركه اصلاح فسدا قلب ايدون الله في الله نيتن ايدوب
 3 وميتله قرآن تلاوت قصديك نفعن قصدايد نيات
 4 فاسيد دن قلبني بال ايدون توابن قصدايد انما الاعمال
 5 بالنيات حديث شريفيله عامل اولوب قواب كدوبه حاشل
 6 واصل اوله دخی زيارت قبور وار دفته اوليا و صلحا دن
 7 دنيا مراد ايتي طلب ايدوب استمداد ايميه و بر كنه نك
 8 اور ربه بد دعا ايدو ايلميه و بويله ايميه مثلا ايتي
 9 كوندده صوق صوابيله آيدست ادم صفا لندم و حجة
 10 واروب تجارت ايدن و قول آراد ايدومو نيتندن و بد
 11 خلاص اوله يم و غزايه واروب جنك احوال كوريم و كجه
 12 ايله نماز قبولوب اوبقوي دفع ايدو اهلي و عيالي و مالي
 13 كورديم ديمك كني كجه آيدستي و حجي و عتي و غراسي
 14 و نمازي صحيحدر و نوابدن دخی حالي كدره اما بونك
 15 امثال ايدن نيتي حالي ايدنلر احوالي كني كدره ننه كم انما
 16 الاعمال بالنيات حديث شريفيك شرحيد بيان
 17 اولمشد آداب زيارت اولد ركه جمعه كوني زيارته
 18 واره سن محمد ابن واسعه دن مرويد ركه جمعه كوند
 19 زيارته كبد زيارتم كندوبه ايشين كونيته ناخير اينه كن
 20 اولمخي ديدلدا بورد بلكه موني جمعه كوندلر نك
 21 كندولره زيارت ايجون كلنلري بيلوب احسان ايدلر

1 دیک نه چکند رسایز کونلرده و کجه لرده اولوب: بواوفا نه
 2 مخصوص اوله د بکن: جواب و بر دیکه: جمعه کوننک فضیلت
 3 ایچون دن بعض صالحین دن مرویدرکه: امواتدن برینی
 4 واقعتن کوردم نتیجه سیر د بکن: ابتد که هر جمعه کجه
 5 سیند عقبه بن عامر رضی الله عنه نك مقبره سیاننک
 6 جمع اولور: ننه کیم فقر اکابر قابوسیند جمع اولور لر
 7 دیک: ادب ثالث اولدرکه زیارت ایدن کسنه مقبره
 8 آراسیند یورومک و اونورمق اولی اولدوغنک بیاننک
 9 ننه کیم ابوهریره رضی الله عنه دن مرویدرکه: حدیث
 10 شریفند و ارد اولدیکه: برکسنه کز یا تراش او زربنه
 11 او نوروب اسباب یعقوب و اسبابندن کجوب تننی احرا
 12 اتمک یکدرکه: بر قهر او زربنه او نورمقدن ایسه: بو
 13 حدیث شریف دلیلدن جلوسنک منعنه و مقبره ارا
 14 کروب یورومک: اولدرکه قیور انبیاء علیهما
 15 السلام و صحابه کرام و اولیاء عظام زیارتیه مداو
 16 اتمک بیاننک: دن زیبرا الله تعالی کمال لطف و کرمیند
 17 انلری زیارت ایدن نه لا بعد و لا یحصى الطاف عظیم
 18 ایشدرکه نه قلم ایله تحریر و نه لسان ایله تقریر اتمک قابلدن
 19 از چایس اولدرکه زیارتیه وارلدن قهر بانی
 20 اوچند دوزون رقه سن قلیه و نره بعد بونی اوقبه
 21 السلام علیکم دار قوم مؤمنین و انا انشاء الله تعالی

1 و خمیس و سبت کونی زیارت ایدنلری سیور لردی نون
 2 کسنه اربع کوننک زیارتی ایختار ایدیلر: زبر امقابر
 3 اول کوند تنها و حالی اولور حدیث صحیح و ارد اولشد
 4 که: الله تعالی نوری اربع کوننک خلق ایشدره جابر انعبه
 5 رضی الله عنه دیرکه: حضرت رسول صلی الله تعالی علیه
 6 وسلم روز چهارشنبه ده اوله ایله ایدندی ما بینک
 7 دعاونا اید و مبارک بوزند اثر سرور مشاهد ایدم
 8 جابر دیرکه: اول کوندن صکره هربار که بکابرینده یابر
 9 مهم واقع اولسه روز چهارشنبه ده اول ساعتی کوزد
 10 دعا ایدوب توجه ایتسم البته حاجتم روا اولوب بکاسرور
 11 حاصل اولورد: آل عاصم خدری فوتیندن بر جلدن مرید
 12 عاصمی ایکی سنه و فائیدن صکن واقعتن کوردم و دید
 13 یا عاصم سنک مقامک نیرده دن ایدیکه بن اصحابدن
 14 بر بولک جماعتله جنت روضه لریدن بر روضه ده ایزه
 15 هر جمعه کجه سیند بر برین ایله جمع اولوب اصحابدن
 16 زیارت ایدنلری کوزدوب انتظارده بوزد: بن دیدم
 17 که ای برادر منظر اولان جسد لر و کونی بوخسه
 18 ارواح کونی: جواب و بر دیکه: هبهات جسد لر و منظر
 19 فنا اولد: منتظر اولان ارواح دزدک بابیم زیارتیم
 20 سیور میسزد بدم: ایدیکه جمعه کجه سین و جمعه کونی
 21 و سبت کجه سینک ایزه سینه دیک سیلوب ایخسار ایدرد

1 بكم لا يحقون السلام عليكم اهل الديار من المؤمنين و
 2 المؤمنين والمسلمين والمسلمات انتم لنا قوط وانا انشاء الله
 3 بكم لا يحقون نسئل الله لنا ولكم العافية السلام عليكم
 4 ابها الارواح الفانية والابدان البالية والعظام النخرة
 5 التي خرجت من الدنيا وهي بالله مؤمنة اللهم دخل عليها
 6 روحا منك وسلاما ادا ب سادس اولدرکه قبول کلام
 7 لجابه سلام ويرزكي سلام وفيه سنن نافع رضي الله عنه
 8 ديرکه حضرت عبداللہ بن عمر رضي الله عنهما هربار که
 9 بر مقبره اوغراسه البتة سلام ويرزکي و حضرت رسول
 10 قبر شريفی اور زرينه وارودن السلام على رسول الله
 11 السلام على ابي بكر رضي الله عنه السلام على ابي دؤوب يوز
 12 كره دن زياره حضرت عبداللہ كوردم که حضرت روضه سن
 13 بومينوال اور زرينه زيارت ايلدک وسليمان بن سعيد رضي الله عنه
 14 ديرکه رسول الله واقعمك كوردم ايندم که يارسول الله
 15 حضرت که کلوب سلام ويرزله جواب ويروب سلامين اور
 16 دينم ايندیکه نغمه رد سلام ايد فرده ابوهريره رضي الله
 17 عنه ديرکه فحن برکيسنه برکيسنه نك قبره اوغرا يوب سلام
 18 ويرسه اول ميت سلامني اور آداب سايع اولدرکه مقبره
 19 سورينوب واوبوب يوزينه سوريه زيار صاحب کتاب ديرکه
 20 عاوان نصاراده وعلما اسلام برينندن نقل اولندي ديو
 21 نصح اندی ابوامامه رضي الله تعالى عنه ديرکه انس بن

1 رضي الله عنه حضرت ندين كوردم که حضرت نك قبر شريفی اور
 2 واروب دوزوب دعايال فالدرک تا بره رتبه به وارديکه
 3 عجب نمازي دورد ديو خاطر مه کلد دکه آندن صکره دور
 4 کدی دکه يعني ادايله دوروب نه سورنکه نه يابشد نه فراد
 5 ايلدک دير حکايت اولندیکه بریسی حضرت روضه سن
 6 اور زرينه کندوبی القا ايلدک مسجد کوشه لرندن برکت
 7 دور دوی بوضعي کورکد بهیجي ادب رسول الله بوراده
 8 حاضر اوله نه وضع ايدندیکه ديدکد جواب ويردیکه
 9 سلام ويروب وال بغليوب دوردم اول بکت ايندي شد
 10 دخي اول وضعي ايله ادا ب تامين اولدرکه قرات قرآن مقابر
 11 اور زرينه لا باسدر ديديلر احمد ابن حنبلدن منقولدرکه
 12 مقبره داخل اولسه کر فاتحه ايله خلاص سورة سن
 13 ومعوذتيني اوقوب موتايه ثوابي باغشک زيار ثوابي
 14 کندولره واصل اولوردک حافظ عبدالغني رحمه الله
 15 عليه ديرکه اهل اسلام شهر لرند مشاهد ايندوکن
 16 بودرکه فحن مبتدا اولسه قرآن عظيمی دفن اولما زدن اول
 17 وصکره وقبري اوستينک اوفودر لردي واودايي جمع
 18 ايدوب ثوق گونه دكين قرآن اوفودر لردي واوقيانه
 19 احسان ايدر لرتک ايميني مقصر عدايدر لردي فياض
 20 بي زوالدن مرچودرکه بونلرک مقاصد رد ايتوب

1 عملی زنی قبول الیه مرویدر که حافظ ابو العزیز عبد المعبود
 2 بن زهریر که وفات که شهید دیکله معروف اولان قاضی
 3 ابو الحسن بن محمد بن محمد البغدادی سمنه مطابقت
 4 اولیچون قتل اولوب شهید اولد بیه مراری اوستین
 5 برکوند بوزکده دن زیاده خسته قرآن عظیم بالقام او
 6 عاصم زید دن روایت ایدوب اولدخی عبد الله هذین
 7 روایت ایدر که الله تبارک و تعالی عبادک قلوبنه
 8 نظر ایدوب خضر رسالتک قلبی جمله سیند خیر و بیک
 9 کوروب رسالتک ممتاز ایدوب سبعون قلک بعد بنه نظر
 10 ایندکه اصحاب کورینک قلبی خیر القلوب کورمکین
 11 رسولک و زرافیلوب خلیفه قلک اندرخی رسولک
 12 شریعتی و دینی اظهاریدو اعلان انیکچون مقالت
 13 ایدر لوبد و اهل اسلام اول سنه که حسن و مقبول
 14 کوروب مربوط عد ایدر لوبه عند الله دخی اول حسن
 15 و مقبولد و اول سنه که شریف کور لوب عند الله
 16 دخی اول شریف و بونک مصداقی انتم شهد الله
 17 فی الارض انتم شهد الله فی الارض انتم شهد الله فی الارض
 18 حد شریفی دن یعنی حضرت رسول الله صلی الله علیه و سلم
 19 اصحابه برکون او نور رکن بر جنازه کجی اصحابه شاعر
 20 ایندیله حضرت و جبت دکه ناکاه اول جینک بر جنازه

1 دخی کجی اصحاب ثناء بالشرا اندیلر حضرت کیر و جبت
 2 دکه اندن صحابه حضرت سوال اندیلر که بار رسول الله اولکی
 3 جنازه ده و جبت ایکنی جنازه ده دخی و جبت دیوبور کجی
 4 واجب اولان ندر دیوبور استفسار اندیلر حضرت
 5 ایندی که اولکی ده ذکر بالخیر اندو کجی و جبت دیدم یعنی
 6 و جبت له الجنة و ایکنی ده ثناء بالشرا اندیلر و جبت
 7 دیدم یعنی و جبت له النار دیکدر و انتم شهد الله فی الارض
 8 اوج کده وید یعنی الله تعالی قراند شاهد دیوبور تصدیق ایند
 9 لیکنوا شهداء علی الناس ویکون الرسول علیکم
 10 شهیدان مثلاً برکسنه نک بر خصوصه شاهد لری
 11 اولسه کند و شاهد لری نکذیب ایدوب بلان چقار حرم
 12 ایدر الله تعالی دخی امت محمدی شاهد طوئشد و هر
 13 شهادت ایلسه لر عند الله شهادت لری خیر قبولان
 14 واقع اولور نقل اولور که معقل ابن یسار رسول الله
 15 روایت ایدر رسول الله دن بوز مشیکه موناکر اوزرینه
 16 یسن سور یسن او فوکر سنن ایچ اودده و یسن طبر
 17 و دخی بوحديث شریف مسطور در که میتک و میتد
 18 دیون دنیوی و آخروی اولسه غیرینک عملیه ساقط
 19 اولور مثلاً میتدن او توری حج اولسه و دین قضا
 20 اولسه حج واجب اولقی و ارنافله اولق و ارجب
 21 اولد و عی زمانه میتک مالی اولوب اولماق و انکر

1 اگر حج واجب ایسه و مالی واریسه و ارنی اولن میتک مالند
 2 حج ایندن مالی بو عیسه و ارشنه واجب اولماش اولور حج
 3 اندر مان اگر اجنبی حج عن المیت ایدر سه سیاق اولور و اما
 4 اگر حج نافله ایسه اگر وصیتی اولوب مالی واریسه ایکی قول
 5 و اذن و اگر وصیتی بو عیسه فعلی جائز دکلدرد و دین دنیوی
 6 واریسه صلب مالندن قضا اولور اگر مالی بو عیسه و ارنی
 7 اولان دینی قضا ایدر سه دمتندن بری اولوب خلاص اولور
 8 و اگر میت ایچون صدقه و بریلور سه میته ثواب صدقه
 9 و بریلور سه میته ثواب لایق اولور و الله تعالی نیک فضل
 10 و کرمیندن میته ثواب لایق اولدو عی کی متصدقه دخی ثواب
 11 و بریلور دینو امام شافعی رحمه الله علیه بونک جمله سنی
 12 ایملانام کتایبند ذکر ایلمشه و ایمه حنیفه دخی کتایبند
 13 حج عن الغیر فصلند یازمشیلردر کوربله و خبرده کلندر
 14 ارواح مؤمنین هر جمعه کونی سماء دنیا به کلوب اولری
 15 مقابله سیند دور لر دخی صوت اعلا ایله ندا ایدر لکه
 16 ای قوم عیشره و ای همسایه و قییکیم بری خیر ایله یاد
 17 و صدقه کز ایله تققدایدوب دلشاد ایسه کز اولور حال
 18 بر جنت مدبد و ابد و شد بدده بوز عن قریب سیر دخی
 19 همزیک و حیران و دنک و سرگردان اولور سیر الکزدن کلور
 20 احسان زبیر الدد اولان اموال و املاکی مال مال و ارزاق و
 21 بر زمان ایدر سیردن دخی آخر انتقال ایسه کرکدر ظم

1 هر که آمد عمارتی نو ساخت رفت و منزل بدیگری برداخت
 2 و آن دیگر بخت هچنین هوسی و بن عمارت بسیر نبرد کسی
 3 ایدک عین عزت برله نظر ایدوب مالن ایله مالکلیا مول ایتور
 4 نصداق و بره ترفیق ایدو کز نقل اولور که هچن برکسته بن
 5 ایچون صدقه ایسه بر ملک نور دن برطبق ایله اول صدقه
 6 هدیه طریق ایله اول میتک مقبره سینه کتوروب نوری بدی
 7 قات کوکله دن ایزمش اوله اولای ایدک الیلام علیک
 8 ای صاحب قبر سنک اهلک سکا بو هدیه ارسال ایدیلر
 9 قبول ایله دیه و اول قبر منور اولوب واسع اولور و عثمان بن
 10 نوره رضی الله تعالی عنه دن مرویدر که وقتا کیم والد عزیر
 11 مختصر کوزدم یعنی حالت نرعد کوزدم اول حیند باشتی
 12 فالدروب کوز لر بنی سما جانیبه دیکوب ایدر بکه ای جمله
 13 خلقه پناه و دستگیر و ای درماده لره معین و ظاهر اولای
 14 الله بوضعیفه فی آخر نفیسند خور و حقیق ایله و قبر من رحتک
 15 بکا قرین ایله دیوب نالیش قیلورده باحسبوض زمان حیاشند
 16 او قاتین صیام برله کچوروب زاهد و عابد نام بر خانون ایکن
 17 کیر و هزار کونه تضرع و نیاز له وفات ایدک و فاشند دن صکن
 18 رجعه کونی و برنی زیارت انه دن خالی اولمزدن ناکاه برکیجه
 19 و ایضا کوزدم ایدم که ای والد عزیرم بیجه سن و نه عالم
 20 ایدک ناکه ای نور دیدم الحمد لله تعالی حالای برم مقام محمود
 21 و ظل مدود اولوب فرشته رحمان و سندس دره و دیدم که

1 ای والد دنیا ده هیچ بر مرادک و آرمید ز ایندی که سندن
 2 دیوی مراد بود که جمعه کونری زیارتی ترک ائمه و بی
 3 دعای خیردن فراموش ائمه که سندن کلوب کیمکله مانوس
 4 اولدم و هر کلد کچه اطر افسند اولنلر مرده و خبرین و بروب
 5 دیرلر که اوسته اوغلاک زیارتکه کلدی بوکلامی دید کلرند
 6 مسرور اولوب خاطر مجبور اولور و اصل افسند اولنلر دخی
 7 سندن کجک زمانکی ملحوظ ایدیمک ملحوظ اولور لر دیک
 8 ارباب تاسیع زیارات بیانیند در جمعه کونند زیارت
 9 عزیمت اولندقدن لایق اولان اولدر که اولایک ریغت نماز
 10 قبله نمازدن صکر بود دعای اوقیه اللهم صل علی محمد
 11 و علی احمد و صل علی محمد امام الانبیاء و شافع الشفعا
 12 و علی اله الطاهرین آندن صکر یوله چقه سن و امامها
 13 امکن لسانکی تلاوت قراندن حالی ائمه سن و اگر مانع ظهور
 14 ایدر سه لسانکی تسبیح و تهلیل و تقدیس و تکبیردن حالی ائمه
 15 یعنی سبحان الله و الحمد لله و لا اله الا الله و الله اکبر دیه سن
 16 و بواضالی تسبیحه مشغول اوله سن و اگر کیمسه راست
 17 کلوب مکالمه لازم کلور سه ده لسانکی سن بوکا معتاد ایدر
 18 و قلبکی لسانکه مطابق و موافق قبله سن کوجه عبادت
 19 آرسند دنیا کلافی سینه در بادی قلبکله و لسانکله
 20 تسبیح و اورادله اول سینه حی محتو اید سن و هدم سینه
 21 و بناء حسنه به باعث اوله سن و استغفار و تحمیددن

1 غافل اولیه سن زیر انسان باکاه ایشلوب کنا هندن
 2 استغفار ایدر یا خود عمل صالح ایدوب نعمت حاصل ایدر
 3 لازمدر که مقابله سندن حمد ایدر زیارته وارد و قد
 4 صحابه و اهل بیت زیارتیه ابتدا ایدر بعد مشاهد سلیلین
 5 که صحیحه النسب اهل بیت طاهرین در آنلری زیارت
 6 قبله بعد ثبوت امور و دنیا ای نینک امور لچون دعا
 7 ایدر اما زیارته ابتدا اتمردن اول قرآن عظیمدن بر سو
 8 یا بر ایکی آیت اوقیوب زیارته مشغول اوله آندن کیر
 9 زیارت ایدر اولی باولی زیارت ایدر سن زیر اجمله
 10 محل ایجاب و مصلحه قبولدر و هر که که اوغرا سن مؤمنین
 11 و مؤمنات مسلمین و مسلمات اولان اهل اسلامه استغفار
 12 ایدوب السلام علیک ایله بشلیا سن خبرده کلدیکه
 13 لچن بر کیمسه بو طریقه سلام و بروب دعا ایلسه جمله
 14 اهل قبوره سلامی و دعای و اصل اولوب یارب طاعتلرین
 15 بولرک خطا و خطیه لر بی عفو ایله و بزی دخی مغفور قیل
 16 دیه و اگر آنک و آنک و اریسه الله تعالی سکا تعلیم قلدر
 17 دعای ایلکه اولر عابدوز رب ارحمهم کما ربتیان
 18 صغیر که آیت کریمه در و اگر آنلر سندن اهل بیت کدن ایه
 19 و یا خود اشاع و صد مکن ایه رب اغفر لی و لوالدک و لی
 20 دخل سیتی مؤمنین و المؤمنات و لا تزد الظالمین
 21 الا تبارا آیتی اوقیه آندن صکر اول مؤنانک آخر الوری

1 صفادَن جَفَايَه مُبَدِّلْ وَأَعْضَا لَرِ بَرِي بَرْدَن ايريلو مُعْطَلْ
 2 وَاطواري مُغَيَّرْ وَتَبْرَاقِ اُولوب جُور ووبُوبُ اعْضَا لَرِ وَاَوْضَا
 3 لَرِ مَكْدَز اُولد وُغِينْ خَاصلَه كُور ووبُوبُ كُند وُخِي عَن قَرِيبْ
 4 بُو شَكْلَه دُو بُو بُو فَنَّا اُولَه جَغِينْ فِكْر ايدو رِقَّتْ قَلْبْ حَالْ
 5 ايدو. نَا اَلله تَعَالِيكَ عِبَادَتَه مَشْغُولْ اُولوبُ وَاَوْسَا وَاَوْسِيَادْ
 6 مَعْرَاو مَبْرَا اُولَه زِيْرَا اَنَلَرْ اِيكِي بِيوَك تَلَهْفْ وَنَا سَفَا لَرِ
 7 بُو دَر كِه بَر رَكَّتْ نَمَاز قِبَلَه لَر وِعِبَادَتْ ايدَلَز وَاَكْلَه تَوْحِيدْ
 8 تَلَفْظْ اَيْلَه لَر بُو نَلَرَه مَشْغُولْ اُولوب شُكْر اَنَه سَن قِبَلَه
 9 وَصَلَوَاتْ شَرِيفَه اَيْلَه دُعَايْ حَتْم ايدَه سَن اَرَبْ عَاشْ
 10 مَقَابِر اَر اَسِنْدْ صَلَوَاتْ شَرِيفْ بِيَا نِدْ دُرْ خَيْر دِه كَلَنَه
 11 حَسَن بَصْرِي يَه بَر خَاتُونْ دُلو ب ايد بَكِه سُلْطَانْ بَنِمْ قَرَمْ
 12 وَفَاتْ ايدِي دَا اِيكَا كُند وُوسَنِي وَاقِعَه دِه كُور مَكْ اَر دُو
 13 ايدَرَمْ اِحْسَانْ اَيْلَه بَكَا بَر دُعَا نَعْلِمْ اَيْلَه وَا بَر دُعَايْ خَيْرْ
 14 اَيْلَه كِه وَاقِعَمَكْ فَرُو جِي كُورَمْ اُول اَر زودَن اَمِينْ اُولَكِه
 15 اَدِي حَسَن بَصْرِي حَضَر تَلَرِي بَر دُعَا نَعْلِمْ ايدِي اَوْ قِيُوْبْ
 16 يَانْدِي اُول كِيَجَه قِرَينِي دُشَنِدْ كُور دِي وَا اَلْبَغَايَتْ
 17 چَر كِيْن حَالَدَه كُور دِي بُو نِينْدْ سَلَا سِلْ وَا عِلَالْ وَا لِبَاسِي
 18 فُطْ اَنَدَن قَرِينِي بُو حَالَدَه كُور دِي كِي اَنَدَمَه لَر زِه دُو شُو
 19 دُرُو نَار حَرارت دَن بَر يَانْ اُولَدْ اُول خَرَف اَيْلَه اَوِيَا نُوْر هَا
 20 سَاعَتْ حَسَن بَصْرِي حَضَر تَلَرِيَه وَار ووبُوبُ كُور دِي دُو شُو خَيْرْ
 21 وَا بَر دُو اُول دُخِي مَغُومْ وَ مَغُومْ اُولوب حَسَن بَصْرِي ايدِي

ادله كچه

1 اُول كِيَجَه وَاقِعَه سِنْدَه اُول قُرِي كُور دِي كِه جَنَّتْ اَعْلَا دِه مَقَامْ
 2 عَلِيَا دِه بَا شِنْدَه مَرْصَعْ نَاجْ سَرِي اَو زَر دَن اَو تُوْر كُور دِي
 3 اُول قِيُو ايدِي اِي شِيخْ بِي بِلُوْر مِيْسِيْن بِلَرَمْ دَدَمْ ايدِي بَن
 4 اُول قِرَمْ كِه وَا لَدَمَه سَن بَر دُعَا نَعْلِمْ ايدِي كِه بَنِي كُور دِي
 5 وَاقِعَه سِنْدَه دِيُو وَا وُلْ بَنِي فَيَحْ صُوْر دِي كُور دِي بَن ايدَمْ كِه
 6 حَالَا بُوْر فَيَعَتَكْ سِيْبِي نَدَر ايدِي كِه بَر رَجُلْ صَالِحْ مَقَابِرْ
 7 وَ مَرَار اَر اَسِنْدْ كُچُوْبْ كِيْدَرِي كُنْ صِلَوَاتْ شَرِيفْ كُور بُو نَوَايْ
 8 بَر دَغِيْلَدِي اُول مَرَار سِيْتا نَدَه بَشْ بُوْر اَلِي اَدَمْ عَذَابْ اَيْلَه
 9 كَرِفَتَار بُوْلَنْدِي حَيْ سُبْحَانَه وَ تَعَالِي اُول عَزِيْزْ كُور دِي صُوْبَه
 10 نِدَا ايدِي كِه بَنِمْ حَيِيْمْ مَوْمِنْ وَ مَقْبُولْ قَوْلَه حُرْمِيْتِيُونْ اُول
 11 اَهْلْ عَذَابْ اُولَنْ قَوْلَر وُ مَكْ عَذَابِي رَفْعْ اَنَدَمْ وَ هَر بَرِيَه جَنَّة
 12 اَعْلَا دِه مَقَامْ عَالِيَه وَا بَر دُمْ جَنَّمَه دَاخِلْ اُولوبْ هَر بَرِي
 13 اَسُوْدَه حَالْ اُول سُوْنَلَر دِيُو اَمْر اُولَدْ ايدِي اِي عَزِيْزْ وَ اَر قِيَا سَر اَلله
 14 صِلَوَاتْ شَرِيفْ عَزِيْزْ وَ حُرْمَتِي نَقْدَر دُرْ وَ قِيْصِيْكَ لَا نَقْدَر
 15 وَلَا يَحْصِي دُرْ اُولِي يَه وَا بَرِيَه مَنَفَعَتِي مَقْرَر دُرْ وَ اَمْتْ
 16 مُحَمَّدْ دَن صَلِي اَلله تَعَالِي عَلَيْهِ وَ سَلَمْ عَذَابِي دَاغْ بَلَكِه رَا فَعْدْ
 17 دَا اِيْمَا اِلَسَا اِي صَلَوَاتْ شَرِيفَه كُو يَا اَمْدَن حَالِي اُولْمِيَه اَدَابْ
 18 حَاكِي عَزِيْزْ كِي لا يَنْقُ اُولَانْ بُو دَر كِه قِيُوْر اَنْبِيَا وَا وَا
 19 وَ صِلَادَه اِيكِي اُول دُعَايْ كُند وِيَه اَيْلَه زِيْرَا رَقَّتْ قَلْبْ
 20 تَحْلِيْكَ اُولَانْ دُعَا زِيَادَه سُبْحَابْ اُولُوْر رَقَّتْ قَلْبَه خُوْدْ
 21 بُوْنَدَن اُول كِه مَوْضِعْ اُولْمَنْ اَبْلَغْ دُعَا دَن بَر سِي بُو حُدْثْ

1 صَحَّحَهُ وَارْدًا وَلَمْ يَشُدَّ اللَّهُ فِي سَبَلِكِ الْعَفْوَ وَ
 2 الْعَافِيَةَ اللَّهُمَّ إِنَّكَ عَفُوٌّ رَحِيمٌ فَاعْفُ عَنَّا وَ
 3 بَارِكْ عِطَاءَ سَلَامِي نَكَ دُعَائِي دَعَا بِنَدْرِ اللَّهُمَّ ارْحَمْ غُرْبَتِي
 4 فِي الدُّنْيَا وَمَصْرِعِي عِنْدَ الْمَوْتِ وَوَحْدَتِي فِي الْقَبْرِ
 5 وَزَهَارِ دَعَائِي اجَابَتِ أَوْلَدُ دُعَائِي وَبَارَكْتَ لِي فِي نَارِي ظَهَرُوا
 6 لِي بِدُعَائِي وَبَارَكْتَ لِي فِي نَارِي ظَهَرُوا لِي بِدُعَائِي وَبَارَكْتَ لِي فِي نَارِي ظَهَرُوا
 7 هَرْدَعَانِكَ وَكَمِي دُعَائِي آخِرُهُ قَالُوا اللَّهُ تَعَالَى يُوْرِدُ دُعَائِي آخِرُهُ
 8 أَدْعُوْنِي اسْتَجِبْ لِكَلِمَةٍ شَرِيفَةٍ وَالدُّرَّةُ كَالْبَيْتِ اجَابَتِ
 9 مُفَرَّرَةً الْكَرِيمِ إِذَا وَعَدَ وَفَا مَكْمَلِي دُعَائِي اجَابَتِي مُبَيَّنَةً
 10 وَحَاجَتِكَ رَوَا أَوْلَسَهُ دُعَاءُ اجَابَتِ أَوْلَدِي دُعَائِي وَتَضَرَّعَتِ
 11 كَلِمَتِي كَهَرْدَعَانِكَ سَبَبِ أَوْلَسُونَ دَائِمًا هَرْدَعَانِكَ تَمَلَّكُنْ
 12 حَالِي أَوْلَمَقِ كَرْدَنَ آدَابِ شَاعِشِ أَذْكَرُوا مَوْنًا كَهَرْدَعَانِكَ
 13 حَدِيثُ شَرِيفِيكَ مَضْمُونِيَّةً عَامِلًا أَوْلُوبَ مَقَابِرِهِ دُعَائِي
 14 أَمَوَاتٍ وَتَرْغِيبِ زِيَارَتِ أَيْدُوبَ حَاضِرِ أَوْلَدِي تَشْوِيقِ تَمَلَّكُنْ
 15 إِذَا نَالَتِ عَشْرَ هَوْنٍ وَخَصْمٍ وَاتِّبَاعٍ وَانْصَارَ وَاجِبًا وَدُونِ سَاكِرِ
 16 ضِقِّ ضِقِّ زِيَارَتِ تَمَلَّكُنْ خَبَرَهُ وَارْدًا أَوْلَسَهُ دُعَائِي تَمَلَّكُنْ
 17 وَالدُّنْيَا عَاقِ أَوْلَسَهُ وَفَاتَرْدَنَ صَكْرَةَ ضِقِّ ضِقِّ أَوْلَدِي
 18 أَيْدُوبَ دُعَاءِ بِالْخَيْرِ لَهُ بِأَدَائِهِ رَسَهُ هُوَ تَعَالَى حَضَرَ كَمَالِ
 19 كَرْمِينْدَنَ أَوْلَ عَاقِ أَوْلَسَهُ مَغْفِرَتِ أَيْدُوبَ بُوْكَهَا
 20 فَبَارَكْتَ كَمَسْنَهُ اسْتَادَنِي وَبَارَكْتَ رَجَائِي أَيْدُوبَ عَاقِ أَوْلَدِي
 21 اسْتَادَنِي وَبَارَكْتَ وَفَاتَرْدَنَ صَكْرَةَ دَائِمًا بِأَرْنَهُ وَارْوَبَ

1 اسْتَغْفَارَ رَأْسَهُ أَمِيدُ بُوْدَرِكِهِ هُوَ تَعَالَى أَوْلَ كَمَسْنَهُ دُعَائِي عَفْوِ
 2 أَيْدُوبَ آدَابِ أَلْعِ عَشْرَ بَرَكَمَسْنَهُ نَكَ قَوْلِي وَبَارَكْتَ دُعَائِي وَبَارَكْتَ
 3 أَوْلَدِي وَبَارَكْتَ سَوَكُوْلِي كَمَسْنَهُ سَيِّ أَوْلَسَهُ أَوْلَدِي زِيَارَتِهِ
 4 كَمَسْنَهُ قَوْلِي كَوْرِي دُعَائِي كَمِي كَوَكَلَهُ اضْطِرَابِ كَوْرُوبِ
 5 نَالَسِي فَلَمَقِ كَرَكِ الْبَحْرِ إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ دُرَّةُ
 6 حَدِيثُ شَرِيفِيكَ كَمَسْنَهُ دُعَائِي لَا يَمُوتُ لِأَحَدِهِمْ ثَلَاثَةٌ مِنْ
 7 أَوْلَدِي فَيَحْتَسِبُ لَهُمُ الْإِكَاوَالُ الْجَنَّةُ مِنَ النَّارِ فَقَالَتْ امْرَأَةٌ
 8 أَوْثَانُ يَارَسُوْلَ اللَّهِ فَقَالَ أَوْثَانُ يَعْنِي بَرَكَمَسْنَهُ نَكَ
 9 أَوْجِ أَوْلَدِي أَوْلَسَهُ أَوْلَ دُعَائِي صَبْرًا أَيْدُوبَ نَوَابَرِ طَلَبِ أَيْلَسَهُ
 10 أَوْلَ أَوْلَدِي أَلْبَتَهُ أَكَا جَنَّةُ مِنَ النَّارِ أَوْلُوبَ يَعْنِي نَارِدَنَ أَكَا
 11 سَبَرِ وَبَرْدَهُ أَوْلُوبَ بَرَعُوْرَتِ سَوَالِ أَيْدِي كَهَرْدَعَانِكَ يَارَسُوْلَ اللَّهِ
 12 أَكِي أَوْغُولَ دُعَائِي أَوْلُوبَ حَضَرَ أَيْدِي كَهَرْدَعَانِكَ أَيْدِي أَوْلُوبَ
 13 وَبَرَكَمَسْنَهُ دُعَائِي وَارْدًا أَوْلَسَهُ دُعَائِي لَا يَمُوتُ لِأَحَدِهِمْ
 14 مِنَ الْمُسْلِمِينَ ثَلَاثَةٌ مِنْ أَوْلَدِي فَيَحْتَسِبُ لَهُمُ فَتَنَةُ النَّارِ يَعْنِي
 15 أَهْلَ أَيْلَمَدَنَ بَرَكَمَسْنَهُ أَوْجِ أَوْلَدِي أَوْلَسَهُ وَحَصَا أَوْلَدِي
 16 دُعَائِي صَبْرًا سَمَائِي أَيْدُوبَ حَقْدَنَ نَوَابَرِ طَلَبِ أَيْلَسَهُ أَيْلَسَهُ
 17 بِأَقْبَهُ بِإِذْنِ اللَّهِ تَعَالَى آدَابِ عَشْرَ صَفْوَصَغْفَقِ وَبُورِزِي
 18 طَلَبِهِ أَيْلَسَهُ أَوْلُوبَ وَاسْبَابِي بَرَقِ جَابَرِ أَوْلُوبَ دُعَائِي
 19 بَيَانَتِنْدَنَ حَدِيثُ شَرِيفِيكَ كَمَسْنَهُ النِّيَاحَةُ مِنْ عَمَلِ
 20 الْجَاهِلِيَّةِ يَعْنِي صَفْوَصَغْفَقِ كَفَارِ عَمَلِنْدَنَ دُرَّةُ وَابْنِ مَعُوْ
 21 وَضِي اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ رَسُوْلُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَضَرَ لَيْلَتِهِ

1 رَوَايَتِ اَبِدَرِ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْسَ مِنَّا
 2 مَنْ لَطَمَ لَدُنْهُ وَشَقَّ الْجُيُوبَ بِعَنَى يَوْمٍ مِنْ طَلْحَةٍ لَيْسَ وَ
 3 بَقَّةً سِنَّ يَرْثُ بَرْدَنَ دَكَلْدَرٍ بِعَنَى يَوْمٍ شَرِيعَتِ وَ سَتَمَرِ
 4 اَيْلَهُ عَامِلَ دَكَلْدَرٍ نَعُوذُ بِاللَّهِ اَكْرَجَلَنِي اَعْتِقَادِ اَبِدَرِ سَهْ
 5 كَا فَرَاوُلُورَ وَ بَرَمَ دِينَ وَ سَلَمَتَمَزْدَنَ دَكَلْدَرِ اُولُورَ وَ اَكْرَجَمَتِي
 6 اَعْتِقَادِ اَبِدَوْبِ بَهَائِتِ مَرْتَبِكِ خَرَمَتِ اُولُوبِ بَرَمَ سَتَمَرِ اَيْلَهُ
 7 عَامِلِ اُولَا مَشَرِ اُولُورِ دِيكَلْدَرِ اُولُورَ بَهَائِتِ شَوْلَقَدَرِ وَ اَرْدَرِكِهِ
 8 مَبْتَكِ اُولُورِ بِيَنَهْ نِيَا حَتَّ وَ بَدِيَهْ سَرَا غَلَامَقِ جَايَزِ دُرُورِ وَ
 9 كَجَشَدَرِكِهِ حَضَرَتِ رِسَالَتِكَ وَ اَلَدِي سِي فَبَرِنِي زِيَارَتِ اَنْدَكِهِ
 10 هَمَّ اَغْلَدِي وَ هَمَّ اَغْلَدِي وَ حَضَرَتِ مَرُوبِدَرِكِهِ يَارَسُولَ اللَّهِ
 11 سَنَ خَلَقِي بَكَادَنَ مَنَعِ اَيْدِكَ اَبِدِي كِهْ بَكَادَنَ مَنَعِ وَ لَحْنِي اَيْدِي
 12 نَوْخَه دَنَ بِعَنَى اُولُورِ بَكَ كِهْ صَفْوَصَعَقَدَنَ اَنْدَنَ نَهْ اَنْدَمِ
 13 دَكِهِ وَ حَضَرَتِ فَاطِمَه دَنَ مَرُوبِدَرِكِهِ حَضَرَتِ سَرُورِ اَنْدِي
 14 عَمَقُ حَضَرَتِ حَسَنِ قَبْرِ زِيَارَتِ اَنْدَكِهِ اَغْلَايَكِهِ اَدَابِ
 15 سَادِ عَرِشِ مَرُوبِدَرِكِهِ بَرَكَمَسَنَه بَرَمُومَنَ قُرْدَشَنِي زِيَارَتِ
 16 اَبِدَوْبِ قَبْرِ بَا نِيَدَ اُولُورِ سَهْ اُولُورِ مَبْتَكِ اَنْدَكِهِ زِيَارَتِ بِيَلَهْ
 17 مَانُوسِ اُولُورِ اَدَابِ سَابِعِ عَشَرِ مَرُوبِدَرِ اَنْشَانِ قُوتِ اُولُورِ
 18 اَكْرَدُوسِنِي اَكْرَدُوشِمِنِي دَنَا اَعْدَامِ اُولُورِ دِيوسُونِيَهْ وَ بَرَنِيَهْ
 19 زِيَارَتِ قَرِيبِ كَنْدُودُ خِي اَنْدَرِ لَاحِقِ اُولَا حَقْدَرِ زَمَانِ مَمْدُ
 20 اُولُورِ سَهْ دَخِي اَدَابِ ثَاغَرِشِ مَقَابَرِدَه ضَحِكِ اَبِلِيوْبِ
 21 كُونِ يَاشَنِي دُورِ كَرَكِ زِيَارَتِ كَنْدَكِ اِنْصَافِ اَيْلَهْ كِهْ مَوْضِعِ

1 بَكَادَ ضَحِكِ اَبِلِكِ سَبْجَه وَضَعِ نَاهُورِ دُرُورِ حَدِيثِ شَرِيفِ
 2 بَلَشَدَرِ كَثَرَه الضَّحِكِ ثَبِتِ الْقَلْبَ وَ حَضَرَتِ دَنَ مَقُولِ
 3 هَزَكِرِ فَهَقَهْ اَيْلَهُ ضَحِكِ اَبِلِيوْبِ قِي لَا زَفَرِ كَلَسَهْ
 4 نَبَسَمِ اَبِدَرِكِهِ وَ حَذَرِ اَنْدَكِهِ فَهَقَهْ حَدِيثِ دُرُورِ وَ اَيْمَهْ
 5 حَنِيفِيَهْ قِيَتَدَه دَاخِلِ صَلَوَتِدَه اَيْكِنِ كَلَسَهْ هَمَّ صَلَوَتِهْ نَاهُ
 6 اُولُورِ هَمَّ وَضُومَاخِرِ مِنَ السَّبِيلِ اَبِلِيوْبِ كَبِيدَرِ بَا حُصُوصِ
 7 نَحَايِ بَكَادَه ضَحِكِ اَبِلِكِ مَحْضًا اُولُورِ كَمَسَنَه مُرَدَه حَكَمَدَ
 8 دُرُورِ وَ يَاخُودِ حَجَرِ مَقُولَه سَيِّدَنَ نَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ اِمَاتَه
 9 الْقَلُوبِ وَ يَوْكَافِاسِ اُولُوبِ جَنَارَه وَ اَيْكِنِ دُنْيَا كَلَا
 10 جَايَزِ كَلَدَنَ وَ ضَحِكِ اَبِلِكِ دَخِي جَايَزِ كَلَدَنَ اَدَابِ
 11 ثَلَاثِ عَشَرَ مَقَابَرِدَه نَمَازِ قَلَمَقِ جَايَزِ اُولُورِ وَ غَنَكِ بِيَلَهْ
 12 دُرُورِ حَدِيثِ شَرِيفِ كَلَمَسَدَرِكِهِ سَبْعَه مَوَاطِنِ لَا يَحُزُّ
 13 الصَّلَاةُ فِيهَا الْحَزَنُ وَ الْمَرْبَلَهْ وَ الْمُقْبَرَهْ وَ الْحَزَنُ وَ قَضَا
 14 اَنْتَه دُرُورِ مِنْ بَلَهْ سَيُورِنَدَه وَ لَقَدَرَه مَقْبَرَه مَزَارِ سِتَانَدَه
 15 اَبُو سَعِيدِ خَدَرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْه دِيرِكِهِ حَضَرَتِ رَسُولِ
 16 يَورِ اَهْ رَضِ كَلَمَا مَسْجِدِ اَلَا الْمُقْبَرَه وَ الْحَاجَمَ وَ اِمَامَ
 17 حَسَنِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْه بِالْكَلِيَهْ مَقَابَرِدَه نَمَازِ قَلَمَقِ جَايَزِ كَلَدَ
 18 دَكِهِ وَ اِمَامِ سَالَتِ سَكْرُوه دَكَلْدَرِدَكِهِ وَ اَرْضِ مَقَابَرِدَه
 19 مَسْجِدِ بِنَا اَبِلِكِ اَمَّا شَوْلِ حَنِيتِ اَيْلَهْ مَحْرَابِ طَرَفِدَكِ اُولُورِ
 20 كِهْ مَضَى نَكِ يَورِ اُولُورِ طَرَفِدَه اُولَهْ زِيَارَتِ مَسْجِدِ اُولُورِ
 21 وَ مَانَدَه اُولُورِ مَقْبَرَه يَه سَبْجَه اَبِلِكِ كِي كُورِنُورَه وَ حَضَرَتِ

1 رَسُولُ عَلَيْهِ السَّلَامُ قُبُورُهُ نَارُ قَلْبِكَ نَهَى اِيْدُوْبَ بُوْرِي
 2 حَدِيْثُ لَا تَخْدُوْ قَبْرِيْ شَأْنًا اَمَّا هَلْكَ بَنُوْ اِسْرَائِيْلَ لَا اَمَّ اَخَذُوْ
 3 قُبُورَ اَنْبِيَائِهِمْ مَسَاجِدَ يَعْنِيْ قَبْرِيْ بُوْتِ اِخْتِاْذِ اَمْكُ كِه
 4 بَنُوْ اِسْرَائِيْلَ هَلَاكُوْا بِرُسْنَةِ دَنِ اَوْلَادِ اِلَّا اَنْبِيَائِيْنَ
 5 قُبُورِيْ مَسَاجِدَ اِخْتِاْذِ اَيْمَهُ لَرَنَدَ وَبَعْضِيْ حَدِيْثُ شَرِيْفَتُهُ
 6 دَخِيْ كَلَمَتُهُ رَكْهَ لَا تَجْلِسُوْا عَلٰى الْقُبُوْرِ وَلَا تَصَلُّوْا اِلَيْهَا
 7 يَعْنِيْ قُبُورَ اُوْرْدَنَدِ اَوْ تُوْرْمَكْ وَقُبُورَهُ بُوْنَلُوْبْ مَازَقَلْمَكْ
 8 اَدَابُ عَشْرُوْنَ مَعْلُوْمُ اَوَّلُهُ كِهْ مَقْبَرَةُ نَكْ اُوْرزِيْنِهْ بَعْدُ
 9 طَبْرَاقْ مُسَطَّحْ اَوَّلُهُ يَعْنِيْ يَصِيْ وَدَبْدَزْ اَمَّا اَيْمَةُ حَنِيفِيَّةُ
 10 وَاِمَامُ مَالِكْ طَبْرَاقِيْ يَصِيْ اَتَمَزَلْهُ بِلَكِهْ دَوَّهْ اُوْرْكُوْجِيْ كِيْ نَسِيْمُ
 11 اَبْدَزَلْهُ وَاِمَامُ شَافِعِيَّةُ سُنْتُ شَطِيْحْ اَتَمَكْدَرْ وَهَرِ بَرِيْسِيْ
 12 دَلِيْلُ وَتَقْلِيْمِيْ كِتَابُ اَلْجَنَازَةِ دَهْ مَسْطُوْرُورْ وَدَخِيْ لَا يَقْدَرُ
 13 قَبْرُكَ بَاشِيْ اَوْجِنْدَهْ بَرطَاشْ اَيْلَهْ عَلَامَتُ قَلْبُهُ كِهْ حَضَرْتُ
 14 رِسَالَتُ عُثْمَانَ ابْنِ مَطْعُوْنِيْ دَفْنِ اَبْدَكْ بَاشِيْ اَوْجِنْدَهْ بَرطَاشْ
 15 قُبُوبْ بُوْرِنْدَ اَشْمَكْ قَبْرِيْ بُوْنَكَلَهْ عَلَامَتُ مِيْلُوْرْمُ وِدَّهْ رِيْرَا
 16 عَلَامَتُهُ يَلَسُوْرْ وَرِيَارِيْتُهُ سَبَبْ اَوَلُوْرْهُ وَدَخِيْ قَبْرِيْ كِرْجَلَهْ
 17 وَاَلْحِيْ اَيْلَهْ صَوَابُوقْ مَكْرُوْهْدَرْ وَاُوْرزِيْنَدِ بَارُوْ بَارُوْ دَخِيْ
 18 كَذَلِكْ كِرْكْ وَقَفْ اَوْلَانْ مَرَارِيْسَتَانْدَهْ كِرْكْ مَلِكِيْنْدَهْ اَوَلُسُوْ
 19 اُوْرزِيْنِهْ زِيَارَتْ اَبْدَكْ كِرْكْ اُوْرزِيْمِيَّةُ وَصَوَابِيَّةُ لَرْ وَاَبَارُوْ
 20 بَارُوْمِيَّةُ لَرْ بُوْ حُصُوْصَهْ حَضَرْتَنْدَنِ نَحِيْ وَاَرُوْ اَوَلُسُوْ
 21 زِيَارَتُ بُوْنِلَهْ اَيْدَكْ زِيْنَتْدَرْ مَقَابِرِ اَيْسَهْ مَحَلْ زِيْنَتْ دَكَلَدَن

1 فَامَّا مَقْبَرَةُ اَطْرَافَتُهُ دِيُوَارْلَرْهُ وَاَوَلُوْرْقَبَهْ لَرِيَابَتِيْ جَايَزْدَرْ اَكْرَافُوْ
 2 وَقَفْ دَكَلْ اَيْسَهْ وَاِلَّا اَرْضُ وَقَفْتَنَ جَايَزْدَكَلْدَرْ زِيَارَتُكَ كَلْبُ
 3 اَيْمَةُ سِنْتُهُ بَاعِيْدَرْ اِمَامُ شَافِعِيْ دِيْرَكِهْ مَكَلَهْ دَهْ بَعْضُ اَعْرَا
 4 وَحَكَاْمُ اَوْقَافِ اَوْلَانْ اَرْضُهُ بِنَا اَوْلُوْبَانِيْ يَقُوْبُ اَزَالَهْ
 5 اَيْلَدُوْ كِيْنْ كُوْرْدَمْ وَفَقْهَا اَنِيْ مَنَعْ اِيْدُوْبْ تَعْيِيْنُ تَمَشَلُوْ
 6 اَيْدَكْ بُوْنَدِ مَهْمُ اَوْلُوْرْكِهْ حَاكِمُ الْوَقْتِ جَايَزْدَرْ وَوَقْفُ اَنْ
 7 يَزْدَرْ زُوْ اَبِيْ بِنَا وَاَعْرُوْسْ كُوْرُوْبْ مَضْرُوْبِيْ مُشَاهَدَن اَوَلُوْرْدَهْ
 8 اَزَالَهْ اَتَمِيْ جَايَزْدَرْ مَثَلًا اَيْمَةُ حَنِيفِيَّةُ نَصْرُوحْ اَتَمَزَلُوْ
 9 دَرَكِهْ شَاهْ رَاَهْ دَهْ وَطَرِيْقْ سَاكَلَهْ دَهْ مَسْجِدُ اَوَلُسَهْ
 10 وَطَرِيْقْ وَاَسِيْعْ اَوَلُسَهْ مَسْجِدِيْ بُوْتِكْ جَايَزْدَرْ وَاَكُوْرْدَن
 11 تَنَكْ اَوْلُوْبْ مَسْجِدُ وَاَسِيْعْ اَوَلِيَّةُ مَسْجِدِيْ هَدَمْ اَمْكُ جَايَزْدَرْ
 12 كِهْ طَرِيْقْ وَاَسِيْعْ اَوَلَهْ بُوْنَكْ كِيْلَرْدَهْ حَاكِمُ الْوَقْتِ نَصْرُوحْ
 13 جَايَزْدَرْ كِهْ صَاحِبْ كِتَابِ اَبْدَرْ سَفِيْحْ جَبَلْ مَقْطَعِيْ حَصْرُ
 14 عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ مَوْتَانِيْ مُسْلِمِيْنِ اِيْحُوْ
 15 وَقَفْ اَبْدَكْ دِيْرَلَرْ حَالُ بُوْكِهْ يَارُوْبْ وَوَقْفِيَّتُهُ دَلَالَتُ
 16 اَبْدَرْ بَرْلَقْ بَرَكَا بِنْدِ مُصْنُوحْ كُوْرْمَدَكْ بُوْفَقِيْ كَثِيْرُ التَّقْيِيْسُ
 17 دِيْرَمْ كِهْ اَوَلَا وَوَقْفِيَّتُهُ دَالْ كِرْكُرْ زِيْرَا وَقَفْ سَمَاعُ اَيْلَهْ
 18 فَامَّا بُوْنَكِهْ بُوْنِلَهْ بَرِيْشْبَهْلَهْ لُوْ مَعْنَا بُوْ كِتَابُ مُسْتَطَابَدِ
 19 صَالِحِيْ بَقْلُ اَمْنِ وِيَارْمَشْ حَالًا وَلِيْ اَمْرُ حَاكِمِ الْوَقْتِ
 20 وَزِيْرْمَةُ ظَمْنُ وَبِكْرُ حَضَرْتَنِيْنِهْ لَا يَقْدَرُ كِهْ عُمُوْمَا

1 سَفَّحَ جَبَلٍ مَقَطُكَ قَرَأْتَنَ صُغْرًا كَبْرًا سَنَى شَرْعَى صُورَتَهُ
 2 قُوبُوبٌ وَفَقَّ نَامَهُ سَنَى جَدِيدًا يَدَانَهُ نَادُورًا قِيَا سَنَهُ دَلَّ بَرَانَهُ
 3 أُولُوبٌ عَظِيمٌ وَفَقَّ أُولَهُ فِي نَفْسِ الْأَمْرِ أَرَكْ حَضَرَتْ عَمْرُكَ وَفَقَّ
 4 أَيْسَهُ أَبْقَا أَيْدُوبَ جَدِيدًا مَشْأُولُورَهُ وَكَرْ حَضَرَتْ عَمْرُكَ أَيْسَهُ
 5 وَفَقَّ كُلَّ أَيْسَهُ وَبَرَا خَطُوبُ أَيْلَهُ وَفَقَّ قِيَّتِي ثَابِتٌ دَكُلُ أَيْسَهُ وَلَا
 6 غَامَةً أَيْلَهُ بَيْتُ الْمَالِ سَلِينُ دَنَ أَهْلُ أَيْسَهُ كَنْدُورُكَ خَاوِي
 7 وَفَقَّ أُولُوبُ سُلْطَانِ أَحْمَدَ بَدَلَهُ مَلِكُهُ وَزَادَ عَمْرُكَ حَضَرَتْ
 8 بَوَانُ مَيْسَرُ أُولُورُ وَصَلَّ تَاكَمِنْ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى بَعْضُ
 9 أُولُوبِ سَنَى مَقْبَرَهُ سِينُ وَدَامَ طَاعَتُهُ مَكْرَمٌ وَمُتَارَهُ وَبَعْضُ
 10 وَفَاتِنْدَنَ صَكْنُ بَعْضُ عَمَلِكُ سَبِي أَيْلَهُ مَغْفُورٌ وَسُفْرَانُ
 11 قَلْدُوعِي بَيَانِنْدَنَ دَرِ ابْنِ عَبَّاسِنْدَنَ مَرْوِيْدُرْكَ أَصْحَابِنْدَنَ
 12 بَرَكِيْسَنَهُ جَادِرُكَ بَرَبْرَدَهُ فُورُشُ مَكْرُ أُولُ مَقْبَرَهُ أَيْسَهُ نَاكَ
 13 ائْتِيْدُرْكَ بَرَكِيْسَنَهُ صَوْتُ أَعْلَا أَيْلَهُ تَبَارَكَ سُوْرَهُ سِينُ
 14 آخِرِيْنَهُ دَلَّ أَوْ فُورُجُونُ بُوِي أُولُ أَصْحَابِنْدَنَ أُولُ كِيْسَنَهُ دِيْكَلَرُ
 15 دَرِ جَالِ حَضَرَتْ رَسُوْلُ اللَّهِ كَلُوْبُ بَوْمَعْنَابِيْ أَعْلَامُ أَيْلَرُ حَضَرَتْ
 16 رَسُوْلُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بُوْرُورْكَ هِيَ الْمَاْبَعَةُ الْمُنْجِيْهِ
 17 تَنْجِيْهِ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ أَبُودَاوُدُ جَامِعُ أَدْلُوكَا بَيْدَنَ بُوْحَدِيْ
 18 رَوَايَاتُكَ بَعْنَى أُولُ سُوْرَةُ تَبَارَكَ عَذَابِنْدَنَ مَا نَعِ أُولُوبُ نَجَاتِ
 19 وَبَرِيْجِيْ سُوْرَهُ دَرِ بَعْنَى أُولُ شَخْصَهُ عَذَابِنْدَنَ بَرِيْسَنَهُ خَلَا صَرْفُ
 20 نَجَاتِ وَبَرْمَدُ الْآ أُولُ سُوْرَهُ وَبَرِيْجِيْ دِيْكَدَرِ سِيَانُ بَرِيْجِيْ
 21 يَا بَاسِنْدَنَ رَوَايَاتِ ائْدُرْكَ ابْنُ ثَابِتٍ بَنَانِيْ وَفَاتِ ائْتِيْدَنَ مَقْبَرَهُ

1 قُوبُوبٌ فِيْ ائْتِيْدَمُ آخِرِيْجِيْهِ كُونْدَنَ صَكْرَهُ كُورُوفَرِيْنَهُ أَوْغَرَادَمُ
 2 كُورْدَمُ قَبْرِنْدَنَ بَرَكِيْجِيْ دُوشْمِيْنِ بِنْدَاخِيْ أُولُ كِيْجِيْ بَرِيْسَنَهُ
 3 وَصَنَعَ ائْتِيْجُونُ أَشْعَالِيْنْدُو كَمَدُ كُورْدَمُ ثَابِتُ ابْنِ بَنَانِيْ قِيَا مَدُ
 4 دُورُ مِيْشَرِيْازِيْ فِيلُورُ هَمَا نَادَ هَشْمَدُ طَشْرُ جُوقُوبُ أَهْلِيْنَهُ وَازِدُ
 5 وَخَبَرُ وَرُوبُوبُ ائْتِيْدَمُ كَهْ ثَابِتُ بَنَانِيْ زَمَانُ صِيْحْتَهُ نَهْ ائْتِيْلَرُ ائْدُ
 6 ائْتِيْدِيلَرُ كَهْ دَايْمَادُ عَايِيْنْدَنَ وَحَقَّهُ نِيَازُ وَمُنَا جَانْتَهُ تَضَعُ ائْدُو
 7 دِيْرَايْدِيْكَهْ يَا رَبُّ اَلْكُوسِيْنُ بَرَكِيْسَنَهُ وَفَنَ اُولُنْدَقْدَنَ صَكْرُكَ نَمَانُ
 8 قَلْبِيْ مِيْسَرُ اَزْدَانِيْ قَلْدُكَ ائْسَهُ بَكَادُخِيْ ائْنِيْ مَقْبَرَمَدُ سَلِيْسُ
 9 وَازْدَانِيْ قِيلُ دِيْوَدَايْمَا ائْدُ عَزِيْ دِيْوُجَوَابُ وَبَرِيْ دِيلَرُ
 10 اَبْرَاهِيْمُ بْنُ الصَّمْتِ اَلْمَهْلِيْ دِيْرَكَهْ ثَابِتُ ابْنِ بَنَانِيْنِكَ قَبْرِ
 11 قُوبُوبُ وَاطْرَافِنْدَنَ سَاكِنُ اُولُنْدَقْدَنَ سَحْرُ وَفَقَّ قَبْرِنْدَنَ قُرْآنُ
 12 عَظِيْمُ اسْتِمَاعُ ائْلَدُ كَلَرِيْنِ خَبَرُ وَبَرِيْ دِيلَرُ عَكْرَمَهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
 13 دِيْرَكَهْ جِيْنُ بَرْمُودِيْنِ وَفَاتِ ائْلَهُ اَكَا تِلَاوَتُ اَلْجُونُ بَرِ مَصْحُفُ
 14 شَرِيْفُ وَبَرِيْ دِيلُورُ عَبَسَ مِنْ مَحْمَدٍ مَكِّيْ دِيْرَكَهْ أَبُوْ بَكْرُ ابْنِ مُجَاهِدُ
 15 رُوْيَا مَدُ كُويَا تِلَاوَتُ قُرْآنُ عَظِيْمُ ائْدُرْ كُورْدَمُ ائْتِيْدَمُ كَهْ اَيْ سَيِّدُ
 16 سَنَ مَيِّتُ دَكَلِيْسَنُ بُوْفَرَا نِيْ نِيْجِيْهِ أَوْ فُورُ سِيْنُ ائْتِيْدِيْكَهْ حَقِّ سَجَانُ
 17 وَتَعَالَى حَضَرْتَلَرِيْنَهُ خَالِجِيَا مَدُ هَرَبَارَكَهْ قُرْآنُ عَظِيْمُ خَتَمُ ائْدُ
 18 نِيَازِ ائْدُرْدَمُ كَهْ يَا رَبُّ بَكَ قُرْآنُ عَظِيْمُ تِلَاوَتِيْ قَبْرُمَدُ دُخِيْ مِيْسَرُ
 19 ائْلَهُ دِيْدَمُ حَقِّ تَعَالَى دُعَايُ فَيُولُ ائْدُوبُ نَبِيْسَرُ فَايْدِيْ دِيْكَهْ
 20 ائْتِيْدُ ائْتِيْدُ ائْتِيْدُ ائْتِيْدُ ائْتِيْدُ ائْتِيْدُ ائْتِيْدُ ائْتِيْدُ ائْتِيْدُ ائْتِيْدُ
 21 ائْتِيْدُ ائْتِيْدُ ائْتِيْدُ ائْتِيْدُ ائْتِيْدُ ائْتِيْدُ ائْتِيْدُ ائْتِيْدُ ائْتِيْدُ

1 راست کلام بگویم جنازه سید زیدم آید بگو که بوسه
 2 شما را اول آن فلان زره آرد بجه کدم ناکاه کید رک خاطر
 3 کلدیکه بگوشتی الله تعالی بنک رحمتن بدین اول کجه
 4 واقعه کوردم که جنت علاقه حرامان آیدم که
 5 ای فلان سن اول کسینه دکلمی سن نه سبب بده جنت
 6 دایم اولد که آیدیکه یا ابا هرین سنک کلوب دیله کوردم
 7 بر سوز او جندن حق سبحانه و تعالی بک بولطف و احسان
 8 یعنی بعید من رحمته الله دیو حکم اندو کل سوز کل او جندن
 9 بولطفه مظهر دوشدم دیکه ان الله عفو رحیم
 10 و رحمتی سبقت علی غضبی بیورلدی دیکه ابراهیم ابن آدم
 11 رضی الله تعالی عنه دیکه بر کون بر جنازه کوروب کید رک
 12 اللهم بارک لی فی الموت و دفن یعنی یا الهی موت و قسنت بک
 13 موتی مبارک قیل تا بوندن استدم که و ما بعد الموت
 14 یعنی المذنب صکر دخی مبارک و نیر ابراهیم آیدر که اول صد
 15 بک برد هشت حاصل اولدیکه اتفاق اول مبتی قبره قیوب
 16 اصحاب اغیلوب کند کدن صکره بن بر مقدار توقعا بدوب
 17 باشی بجه چکوب مراقبه ده ایکن بنی و یقوالش ناکاه کوردم
 18 مقبردن بر یوزی منوره و بوی معطر و نیا بی پاک و سطر
 19 کسینه باش کوردم و یا ابراهیم دبارک او کومه کلدی
 20 بن آیدم که سن کسین آید که سکا تا بوندن و ما بعد الموت
 21 جوان و برن بدم ددی بن قسم و بر آیدم که جمیع عالمی یار آید

1 و محبت یعنی قلوب اولیاده کن الله حفیظ سن کسین بک
 2 کند و کسین و ذاتی عیان آید و بدم آید بن اول کسینه نک
 3 عملی و سنت و نافذه سنک حاصلیم ددی و بن اول کسینه
 4 افات شیطانیه دن محفوظ و حفظ نظریه ملحوظ قیودم
 5 و قبرین اینس و وحشتین جلیق اولوب قیامت جنته سابق
 6 اولوب خیرانه سابق قیودم ددی علی بن محمد الشافعی دیکه
 7 و آیدم ابوب سرابی کوردم و آیدم که الله تعالی سکا نه آید
 8 آیدم که حضور حق و آیدم بک آیدم که ای پیرناهوان
 9 ای شیخ بد کردار سن علی بود بیانک سلاطین و امر اسناد او
 10 کوروب کیدر سن بر قاج فانی دنیا لرینه و اصل اولم دینو جانب
 11 ناز امر آیدم آیدن زار بلق آیدوب آیدم که یارب حضر که
 12 ظلم بود کل آید جانب عز ندن ناکلدیکه سنک ظنک نداید
 13 بن آیدم که عنقه آیدم حضرت رسالتن حد شریف کلدی
 14 بک ایچ بن سعید شعبه دن اول دخی فساد دن اول دخی غور
 15 رعو لدن اول دخی سندن باذل الجلال والا کرام روایت آید
 16 انا عید ظن عید دی بی فلی نظری ما شاء دیش سن دبد
 17 آیدن ندای رب لا نام کلدیکه صدق عید صدق ددی
 18 آیدن بک جنت حله لردن ینش حله مطیب و معطر آید
 19 باشه ناج قونولوب خور و علما نده جنته امر اولدم ددی
 20 یحیی بن محمد الجوزی دیکه واقعه کوردم که کوبا
 21 قیامت کون قیود و بن کند و عرصانه کز کوردم ناکاه

- 1 کرمیدن که مژگن غیری نشانه کور می جواب و پردی فصل
2 تاسع مبعث اوز ربه نشانه آنکه بیانند در ابوالاسود الد
3 مروید که اتفاق مدینه منوره به بر حد مت ایچون وار
4 حضرت عمر بن الخطاب مجلسه واردم اول حیند بر
5 جمانه کجی حاضر اولنر شایه بالخیر ایدیلر حضرت عمر
6 ابن الخطاب وجبت دیک بعد بر جنازه دخی کلد اصحاب
7 شایه بالشر ایدیلر حضرت عمر کیر و وجبت دوی ابوالاسود
8 ندر و حبس اولان یا امیر المؤمنین دوی حضرت عمر حضرت
9 رسالت شایه علیه السلام دید و کفی بن دخی دیدیم دد
10 یعنی حضرت رسالت شایه بیوردیلر که آتی ماسلم شد
11 أربع اوحله الله للحجة قلنا وثلاثة قال وثلاثة قلنا وثانان
12 قال واثانان قال ولم يسئل عن الواحد اخرجه البخاری
13 والنسائی یعنی فمخی مسلم ایچون درت کینه خیر ایلله
14 شهادت ایشله اول کینه الله تعالی جته اذخال اید
15 حضرت عمر رضی الله عنه دیر که یارسول الله اوج اولور
16 اولور دد حضرت اولور دد آکی دخی اولور سه اولور
17 دد اولور بیوردیلر اما حضرت عمر بیورر که بردن سوال
18 ایتدم و بوعده شریف بخارید و بسانید معطوردن
19 و حدیث قدسیده وارداولمشند که ابوهریر رضی الله تعالی
20 عنه روایتیکه عن رسول الله عن ربه عز وجل ما من
21 عبد مسلم يشهد له ثلثة آيات من جيرانه بخیر

- 1 بر فور لش منبر کوردم و بر کینه اوستند حمد و ثنا ابد
2 خطبه او فور ایدم که ایا بومکدر ندا کلد که بودیاده خلقه
3 خطبه او فور بومحمد و ثنا ابد منصور بن عمار در دنیا و نیجه
4 خطبه او قوب حمد و ثنا ابد ربه اخیره دخی ایلله انسون
5 دیو فرمان اولند اندن دخی کتم کزک بر کینه دخی کوردم
6 که عرصانه اولند بر ماند بر عاید اولوب تناول ایدر بو
7 دخی کدر دیدیم ایدیلر که بوبش بن الحارث رکه دنیا ده
8 الله تعالی بونی کینه ایدوب ماکولاندن جامع و شغاب دنیا
9 مانع و محرو و فراقه تحمل اولمشیکه شمدی صبر کایله جمله
10 نعمی کامندول و مباح ایلک بر کینه دخی کوردم که کوزلری
11 کول طرفنه دوش دورن بود دخی کیمدر دیدیم ایدیلر که بو
12 معروف کخی در که دنیا ده مشتاق جمال حق اولوب و محرو
13 فراقه تحمل ایوب بو آرزو ایلله وفات اندی آنک مضایقه
14 روت جاودانی مبسور ازانی قلند و بر کینه دخی اند
15 مفایح کوردم بود دخی کیمدر دیواستفسار ایدکده بواجد حبیل
16 در که دنیا سینه حقه بیعت ایدوب جنتک قابوسند
17 دوروب اهل سنت و جماعت اولنری جنته قوب اهل
18 بدعت اولنری طرد ورد ایدر کوردم و ابدی که جبریه
19 بن محمد المغربي بن هرون الواسطی واقعه ده کوردم ایدم الله
20 تعالی سکانه ایشلدی ایدیکه جمله حسانی قبول و سبانی
21 عفو ایوب تجاوز ایددی ایدم که یا اندن صکر نیجه اولد

1 الْأَقَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ قَدْ قَبِلَتْ شَهَادَةَ عِبَادِي عَلَى مَا عَلِمُوا
 2 فَغَفِرَتْ لَهُ مَا أَعْلَمَ رواه احمد بن حنبل رضي الله عنه
 3 يَعْنِي اللَّهُ تَعَالَى دِرْكَهُ مُسْلِمٌ قَوْلُهُ لَمْ يَدْنِ بَرِيصِي بِجُحُونَ
 4 فَوَكَّشَ يَلْدَنَ أَوْجَ أَوْكٍ خَلَقِي شَهَادَاتٍ بِالْخَيْرِ أَيْتَهُ لَر
 5 عِبَادِكَ شَهَادَتِي بِالْإِقْلَامِ أَوْ ذَرِيَّةً تَحْقِيقَ قَوْلِ قَالِدَم
 6 وَأَوَّلَ كِبْسَنَهُ نَكَ بَلَدُوكَ عَمَلِي تَغْفِرَتْ أَنْتُمْ بُوَصْدَ
 7 قَدْسِي أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ سَمِعْتُهُ رَوَايَتِ أَنْدَى رَوْحِ بْنِ عَثْبَةَ
 8 الْكَرَابِيْنِي مِمَّنْ دَنَ نَقْلَ أَيْدٍ مِمَّنْ دِرْكَهُ بَزْدَهُ بِنَفْسِهِ
 9 مُفْرِقٍ وَفَاسِقٍ كَمَسَنَهُ وَفَاتِ أَنْدَى خَلَقَ أَنْكَ مَيْتِنَدَ
 10 وَجَنَازَهُ سَمِعْتُهُ فُجُوبَ اسْتِكْرَامَ ابْنِ دِيلَرٍ مِمَّنْ رَضِيَ اللَّهُ
 11 عَنْهُ دِرْكَهُ بِنَ أَنْدِي شَهَادَةً وَارْدَمَ نَاكَاهُ بَنِي أَوْيَقُولَ دِي
 12 كُوزِمَ كَهْ هَمَا نَا أَيْ كِي بَيَاضُ قَوْشٍ أَوَّلَ مَيْتِنَكَ بَاشِرُ أَجَلِك
 13 قَوْنِدِيلَرٍ بَرِيصِي بَرِيْنَهُ أَيْدِي كَهْ كِيرْ شَوْمِيْتِكْ قَلْبِنَدَ
 14 وَوُجُودِنَدَ خَيْرَ وَارْمِيدَ زِيُوْقَلَهْ دَدَ أَوَّلَ دَخِي بُوْرِنَدَ
 15 اِيْجُورْ سِيْنَهْ كِيرْدِي بَعْدَ جَقْدَقْدَ اَيْدِرْكَهْ خَيْرُونْ هَرَكْ
 16 أَنْزَ كُورْمَدَمَ أَوَّلَ بَرِي دَخِي دِرْكَهْ عَجَلَهْ اَمْدَهْ بِنَ دَخِي كُورْ بِنَ
 17 دِيُوْبَ اِيْجُورْ كُورْدِي بِالْقَامِ كِيرْدِي وَبُوْقَلْدِي طَشَرُ جَقْدَقْدَ
 18 لِسَانِنَدَنَ اللَّهُ أَكْبَرُ كَلِمَةٍ جَارِي أَوَّلَدُ أَنْدَنَ اَيْدِي كَهْ
 19 بُوْمِيْتِنَكَ دِمَاغِنَهْ كَلِمَةُ شَهَادَاتٍ مَلْصُوقُ كُورْدَمَ دَدَ
 20 بِنَ دَخِي كُوزِمَ أَجَهْ دُوشَنَدَمَ بَرْمَدَ قَالِقُوبَ طَغْرِي مَدِيْت
 21 مَرْحُومَكَ أَوْ نَهْ كَالِدَمَ وَبُوْوَاقَعَةُ خَلْقَهْ بَلَدُ دَمَ أَنْدَ جَنَازَهْ

1 حَاضِرُ أَوْلَادِيْنِ نَا زِي قِيْلُوبَ اِكْرَامِيَا لَهْ دَفْنِ اَنْدِيلَرِ بُوْحَاكِيَهْ
 2 وَبُوْقِيْصَهْ دَنَ حِيْصَهْ بُوْدِرْكَهْ بَرَكِيْسَنَهْ اِيْمَانِيْلَهْ وَوَفَاتِ اَيْلَهْ
 3 خُورْ وَحَقِيْرْ كُورْ مَسُوبُ اَمُورِ بِنِي حَقْلَكْ رَحْمَتَهْ تَقْوِيْرُضْ اَمْلَكْ
 4 أَوَّلُ دَنَ حَمَلِ عَاشِيْسَ حَيَاتِ شَهَادَاتِ بِيَاكِيْلَهْ دَنَ اَعْمَشْ
 5 رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَمْدُ اللَّهِ بِنَ مَرْدَنَ عَمْدُ اللَّهِ دَخِي خَضِرْ
 6 سَرُورْ كِيَايَاتِ عَلَيْهِ أَفْضَلُ الصَّلَوَاتِ وَأَكْمَلُ التَّحِيَّاتِ
 7 نَقْلَ اَيْدِيُوْبَ بِيُوْرِيْكَهْ بَرَكُونْ حَضِرْ دَنَ اَرْوَاحِ شَهَادَاتِ
 8 كَهْ اَحْوَالِ اَلْاَرِيْنِيْهْ مَنِيْجَرْ أَوَّلُورْ دِيُوْ سُوْأَلِ اَيْدَمَ بِيُوْرْدِيلَرْ
 9 اَرْوَاحِ شَهَادَاتِ بَشِيْلَ قَوْشَلَرْ قُورْ صَغِيْنَدَ دَنَ أَوَّلَ قَوْشَلَرْ
 10 أَوَّلَ قَوْشَلَرْ قَنَادِيْلَ تَحْتِ عَرْشِيْهْ تَعْلَقَ اَيْدِيُوْبَ وَارُوبْ
 11 أَنْدَ صِفُوبْ جَشْتَكْ اِسْتَدْ كَلَرِي بَرْدَهْ صَفَايَ خَاطِرْ بَرْلَهْ
 12 هَرَامَا نَ كَرْ زَلَرْدِيْكَهْ أَنْدَنَ حَضِرْ سَرُورْ بِيُوْرْدِيلَرْ
 13 حَقِّ سُبْحَانَهْ وَتَعَالَى قِيَامَتِ كُونِنَدَ اَرْوَاحِ شَهَادَاتِهْ
 14 رَحْمَتِ نَظَرِ بِنَ اَيْدِيُوْبَ اَيْدِيْ كَهْ اِيْ جَانِيْ بِنَ بُولْمَدَ
 15 سَيِّلِ اَيْدَنَ سَعِيْدَ وَشَهِيْدَ قَوْلِ لَرْمَ هِيْجَ بِنَدَنَ بَرْمَرَادْ
 16 وَارْمِيْ دَرُوْ كَرْدَهْ بَرَارْ زُوْ اَيْدِيْ كَرْمَنَسَنَهْ وَارْمِيْ
 17 اَلْاَرُوْ دَخِي دِيْهْ لَرْكَهْ يَارَبِّ سَمِعْتَنَ زِيَادَهْ نَهْ طَلَبْ قَلَمْ
 18 حَالَا بَرُوْمَرْ جَنَّتِ اَعْلَادَرْ وَدِيْلَدُوكُمْ بَرْمَرْ خَوَامَا نَ
 19 سَيَّوَايْدَنَ خُدَايَ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ تَكَوَارِيْدَا اَيْدِيُوْبُونْ
 20 اِيْ بِنَ مَقْبُولْ قَوْلِ لَرْمَ هِيْجَ بِنَدَنَ بَرْمَرَادْ وَمَقْصُودْ كَر
 21 بُوْمِيْ كَهْ هَرْمَنَدِيْلَسَهْ كَرْ خَاصِلَدَنَ دِيُوْ خَطَا مَسْتَطَا

1 کلدکه ارواح شهدا دخی حق جل و علی حضرت یزید که باو احسان
 2 و لطف کثیری صفاسندن جوشه کلوب آید لکه با رب
 3 سندن دیگم بودر که اجساد مرده ارواحی نکرار عباد
 4 آید سن تا کیم سنک سبیل چون سبیل کلدکه برد فغه دخی قتل
 5 اولوب شربت شهادتی نوش ایدوب خوش کجه وزن و محبوب
 6 و مطلوب حضرت محمد المصطفی نک صلوات شریفه لیستی
 7 ما نوش ایدوب قوم و عشیره نمره سندن راضی اولدوغز
 8 و سن بزدن راضی اولدغ خبر ویره و زیدوب جواب ویرلو
 9 جابر حضرت یزید رضی الله تعالی عنه بپورر که احد غزای
 10 بابام شهید اولدوغی ایامنه حضرت رسوله راست کلدکم
 11 کوردیلر که بشیرند اثر کدز و از بپورر دیلر که با حباب
 12 انکسار قلب که سبب نه دزد دیدم که با رسول الله پندم
 13 شهید اولوب بر مقدار دنیا و عیالین ترک ایلدی حضرت
 14 رسالت بشارت یوزندن بپورر دیلر که بابا که الله تعالی
 15 نه و جملله لطف قلدوغز سکا بشارت فلا نیی دیدی
 16 بپورر که با رسول الله دیدم بپورر دیلر که با جابر حق سبحانه
 17 و تعالی اصلا کیمسنه ایله بیلا واسطه مکالمه قلدیدی
 18 الا پس برده دن مکر سنک بابا که یلا حجاب تکلم ایدوب
 19 بپورر دیلر که ای عبد الله بندک نه آرزوک و آریسه دیکه
 20 که هرنه دیلسک مرادک میسر و مقصودک حاصیل دزد
 21 بابا ک دخی ایتدی که با رب بنی بردخی احیا ایله که برکن

1 دخی سنک بولکد روح روانی فدا ایدوب قتل اولونه نیم
 2 اندن رب عزت بیوردیکه انهم الیها لایرجعون عبد الله
 3 بوجو ای ایتد کلد دیکه با رب کبر و قلندری بومکالمه
 4 و بومعامله ابلاغ ایدوب اعلام ایتد دپونیا ز ایدم
 5 دیدکده ولا یحیی بن الذین قتلونی سبیل الله امواتا
 6 بل احیاء عیند ربهم یرزقون آبی نازل و بوسبیلله
 7 مؤمنکره و اصل اولد و بوحديث شریفان ماله سنک
 8 سسطور در فصل حادی عشر ثلثین میت بیانیست
 9 یعنی میت دفن اولندقدن صکر باشی اوجند بر کیمسنه
 10 طوروب بودعاه اوقیه اذکر ما خرجت علیه من الدنیا
 11 شهادة ان لا اله الا الله وان محمد عبد ورسوله و انک
 12 رضیت بالله رباً و بالاسلام دیناً و بمحمد صلی الله علیه
 13 و سلم نبیاً و بالقرآن اماماً بودعاه اوقودقدن مکرر
 14 و نکر بر پریسه اید لکه بودعاه بونک حجتی اولد دپوب دوق
 15 کید لره بوحديث شریفی کتاب الدما ده طبری روایت ایتد
 16 فصل ثانی عشر میت لیحون قوربان بیانیست در ابو طلیحه
 17 رضی الله عنه رسول الله دن روایت ایدر که بر کون حضرت
 18 رسول صلی الله تعالی علیه و سلم ایکی فوج قوربان اولدیدی
 19 اوکی نک دجید عن محمد و آل محمد دید یعنی اللهم تقبل
 20 عن محمد و آل محمد و ایتدی دیکدر و ایکنی سنک دجید من آمن
 21 بی و صدق بی من استی ددی یعنی یا الله بونی بم امتدن

1 بکا ایمان کتوروب تصدیق قیلن اچون قبول قیل دیگد
 2 وبر حدیث ده دخی وارد اولش که حضرت فچن اصحی ده مان
 3 قلسته و خطبه سین اوفسه اوه کلوب کیشین سمینین
 4 افرنین املین فوربان ایدری برینی عن محمد وال محمد
 5 دیوب دبح ایدری و برینی عتی وعن من لم یضج من امتی
 6 دیراید بقی بندن قیلوب و دخی استمدن قربان ائمه اقد
 7 اولیان دن قبول قیل دیگد بوندن معلوم اولدی که اهل
 8 ایمان اولان فقرادن روز قیامت ده قربان ائمن اچون
 9 رسول الله صلی الله علیه وسلم فوربان ائشدن غم و غصه
 10 بموندن و شاد و خندان اولسونن زیر احیر قبوله و آغ
 11 اولدوغی مقرر دیر و حضرت علی کرم الله وجهه دن مروید
 12 رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم اچون اولیجه به دن
 13 قربان ایدوب سوال اید نه رسول الله علیه افضل الصلوات
 14 بکا بویله امر ائشدن دیراید و یحیی دیرکه بن دخی حضرت
 15 علی اچون بوکونه دن قربان ایدنم ابوداود دخی بونی روا
 16 ایدوب دیرکه بریمسنه اناسندن اونوری ایکی قربان
 17 ائسه میتله اجر حاصل اولدوغی کی کدوسینه دخی اجر
 18 واصل اولور دیر و اول میتک روجه فلان کسنه
 19 سیکچون تصدق ایدوب یا خود قربان ائدی به لئو ابوالعباس
 20 ابن السراج دیرکه علی ابن الموفقدن ائشتم دیرکه التمرکز
 21 بیان حج ایدم اونورونی رسول الله اچون قیلوب ثوابی ائشتم

1 دیرکه ابوالعباس دخی دیرکه بن دخی علی ابن موفقه ائشدا ایدوب
 2 دیرکه رسول الله اچون صلی الله علیه وسلم حج ایدوب
 3 دیرکه قرآن عظیمی ختم ایدم و روح شریفی رینه بغشلیق
 4 جمیع اعمالی اکا بیدل قلدیم دیری ابن برکان دیرکه بنم نه حد
 5 وارد دیرکه رسول الله بومرتبه جرات ایدم لکن جمیع اعمالی
 6 اصحاب کرامه باغشلدیم دیر عبد الغافر دیرکه بنم اعماله
 7 اعتقادیم بو قدر که اعمالم واردن دیوب باغشلدیم دیر
 8 معروف کری دن منقول دیرکه برکیجه واقعتک باحی کون
 9 بکا ائیدی که ای اوغول دیر یار امواتنه هدیه کور
 10 دکر کی سئد بچون بکا هدیه کور من سین بن ایدم
 11 سکا نه هدیه کوریم دیرکه اللهم اغفر لی ولوالدی
 12 انک علی کل شیء قدير بونی دیرکه اویوب ثوابی
 13 بکا کوندر دیر بن دخی اندن صکر بودعانی اوقیوب دایما
 14 ثوابی بغشلرایدم بعک کبر و واقعتک کوردم بوزری
 15 که ای وعل کلوب هدیک واصل اولد عثمان بن عفان
 16 رضی الله عنه حضرت یزیدن مروید دیرکه رسول الله
 17 صلی الله علیه وسلم فچن بر میتک دفیندن فارغ اولسه
 18 اصحابینه توجه ایدوب دیراید که قونداشکر اچون
 19 الله دن استغفار ایدوب ثبات قدم طلب ایدک زیبرا
 20 مقبره ده سوال اولسه کر کدر و بر حدیثن دخی
 21 وارد اولش که درگاه حقندن انسانه داغر قدر ائیکد

1 نماز قیلا ریکن کوردم دیو یوز مشلردن یوز ووده صل
 2 کباب دیرکه نایت بنان قصه سنی و مقبره سنی نمان
 3 قلدوغنی ذکر ایلدک ایت محمد دن بریننی الیادن
 4 بریننی کی قلدی جابر بن عبد الله نقل ایدر معاویه
 5 زمانده کلدو عاقلرینک برینه امر ایدرکه مدینه منوره
 6 قریند جبل احد التند فلان یوزن صو کتورده عامل جواب
 7 باز رکه ذکر اولنن صواقیر الا شهدا قنوری اوزرینه افر
 8 معاویه تکرار امر ایدرکه سن صوی کتور نیجه اولور
 9 اولسون جابر بن عبد الله دیرکه صویولنی قارر کتور
 10 تشاره چیروب برینه دخی داسندوغنی کوردم ددی
 11 وکورن یا نوب او یوز صاقور دی حقی قریب و فائیک
 12 صویولن جابر ایدرکن حضرت حمزه بن عبد المطلب مبار
 13 ایغت قازمه دوقون با عیدن قان کلد ایدر شهدا
 14 حقیقده بونک کی قصه لر بقید کلدن بونک استغراب
 15 اولوب استعجاب اولمور حق تعالی انلرک حقیقده ولا تحسبن
 16 الذین قتلوا فی سبیل الله امواتا بل احياء عند ربهم
 17 یرزقون صاحب کباب نقل ایدوب دیرکه مصرک
 18 مقبره جیلرندن اسماع اولندیکه حضرت امام
 19 شافعیکنک مقبره سنی یتیم یلدن صکره خفایت
 20 مبارک جسم شریف قری هنوز نازه و بیاض ایدی
 21 فوضا زره نیکداری رنکی تعصیر اولما مشر بعض صاحب

1 ارسال اولور کلوب واصل اولدقن عجبا بونه عملدن
 2 بن بونی اشلدم دیه جواب ویره لریکه بوسنک اوعلک
 3 استغفار ایدر و سندن صکره دلکک سنکچی قلدی
 4 عملکد زبیه لر و دخی خبرده کلدن رکه بر کیمسنه
 5 مزارستانه واروب موننا چون استغفار ایلسه
 6 جمله سنیکن جنازه سینه حاضر اولمش قدری ثواب
 7 بولور فصل ثالث سنیکن اوزرینه نماز قیلوب بیان
 8 ابوهریره رضی الله عنه رسول الله دن صلی الله تعالی
 9 علیه وسلم روایت ایدوب دیرکه بر کیمسنه نک جنازه
 10 اوستنک یوز کیمسنه نماز قیلسه لر الله تعالی فضل و کرم
 11 اول میتی جنته ادخال ایدر و حضرت عایشه دن منقول
 12 که رسول الله صلی الله علیه وسلم یوزرکه بر میت
 13 اولوب نک نمازینی سلیمندن بر امت قیله لر و اول
 14 امت یوز کیمسنه به ابرینوب ارحم الراحمین دن انک
 15 شفاعتین طلب قیله لر البتة الله تعالی انلرک شفاعت
 16 قبول ایدر مسلمدن مرویدر فصل رابع عشر انبیاء
 17 قنورین نماز قلد قلدی و شهدا مقبرلرین نازه و تر
 18 بولند قلدی بیانین دن انس ابن مالک رضی الله عنه
 19 رسول حضرت نرندن صلی الله علیه وسلم روایت ایدر
 20 یوزرکه معراج کیجه سیندن حضرت موسی صلوات
 21 الله علیه و سلامه حض نرینک قبرنه اوغردم

1 صَاحِبِ يَدَيْهِ فَقَالَ لَوْلَا كَيْفَ يَزِيدُ لِمِثْلِهِ كَيْفَ وَفَافِدَنَ صَكْر
2 مَقْبَرِهِ حَقَرَاتِهِ لِرَجَسِهِ نَارُ نَوْتِ زُلُوفِ لُزْ وَاقِعًا
3 وَدَعَا بِي أَيْدِي بَوْرِي لَدَنَ صَكْر بَوَقْلَا بِلَا دِيدُونِي كِي
4 بُولِشَارُونَ زِيرَا أَوْغَلِيكَ أَوْغَلِيكَ بِي كِرْ وَانْكَ يَا نَبِيَّهُ دَفَنَ اللَّهُ
5 اَنْدُو كِي دَعَا خَاطِرَ لَرِيْنَه كَاشِي حَقِيقَتَا دَعَا سِنَه صَادِق
6 بُولَمِشِي بَابِ نَائِي صَحَابَه كَرِيْمِي وَاقِعًا دِي حَضْرَتِ مَرْدَانِ
7 شَرِيعَ وَدِينِ وَعِلْمِ وَصَالِحِيْنَ وَتَابِعِيْنَ ضَوَانِ اللَّهِ عَلَيْهِمْ
8 اَجْعَلِيْنَ حَضْرَتِ لَرِيْنِكَ مَنَاقِبَ شَرِيْفِيْنَ بَيَانِ اَيْدِي مَقُولَدِ
9 صَحَابَه كَرِيْمِيْنَ بَرِي عَقْبَه بِنِ عَامِرِ دَرِ مِصْرَ دَرِ فَخْرِيْ
10 حَاضِرِ بُولَمِشِيْكَ وَوَعْمَرِ وَبِنِ الْعَاصِدِ صَكْرَ مَعَاوِيَه بِنِ
11 سُفْيَانَ طَرَفِيْنَ دَرِ نَارِيْجِ هَجْرَتِكَ فَرْقِ بِي سَنَه سِنَدِ مِصْرِ
12 حَاكِمِ اَوْكُوبِ عَسْكَرِهْ وَابْنِ اَوْلَدِ بَعْدِ مَعَاوِيَه مُسْلِمِ ابْنِ مَخْلَدِ
13 نَامِ كَسْبِيَهْ اَيَا لَتِ مِصْرِي تَقْوِيْضِ اَيْدِي عَقْبَه ابْنِ عَامِرِ
14 سَفَرِ كُونْدَرِ مِيْخَه كَنْدُو كِي اِفْتَا اَتِيَه سِيْنِ بِنِ مُسْلِمِ
15 ابْنِ مَخْلَدِ بَوْنِ مِصْرِ كَلْدِي عَقْبَه دِي مَعَاوِيَه نَكِ اَمْرِيْله
16 دَرِ بَا سَفَرِيَهْ مُتَوَجَّهْ اَوْلَدِ هَمَانِ كِيدُو كِي كُونَكِ اَبْنِ سِيْ
17 مُسْلِمِ ابْنِ مَخْلَدِ نَامَه سِيْ اِظْهَارِ اَيْدِي بِنِ مِصْرِ حَاكِمِ اَوْلَدِ
18 بُوخَيْرِ حَضْرَتِ عَقْبَه ابْنِ عَامِرِ وَاصِلِ اَوْلَدِ مَعَاوِيَه
19 ابْنِ سُفْيَانَ بِيحْضُوْرِ اَيْدِي كِهْ اَيَا لَتِ مِصْرِ دَنِ مَعْرُوْلِ
20 اَيْدِي كِي يَقْرَأُ بِي اَيْدِي كِهْ بَرِي غَرْبَه دُو شَوْرَدِيْ وَاهْلِ مِصْرِ
21 عَقْبَه ابْنِ عَامِرِ دَنِ رَحْمَه اللَّهِ عَلَيْهِ بُوْر حَدِيْثِ شَرِيْفِ مَقْدَانِ

1 رَوَايَتِ اَيْدِي بِي بَحَارِي وَمُسْلِمِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ اَوْلَى اَحَادِيْثِ
2 اَوْلَى اَحَادِيْثِ بِي بَحَارِي كُوْر دُرُوْرٍ وَمُسْلِمِ مُتَّفَقٌ اَوْلَدِ
3 اَحَادِيْثِ شَرِيْفِيْنَ بِيْكَ حَدِيْثِ وَارِدِ اَهْلِ مِصْرِ كِهْ جَمَالَه
4 رَوَايَتِ اَيْدِي كَلْدِي حَدِيْثِ شَرِيْفِيْنَ بَرِي بَوْرِي رَكِهْ
5 سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ الْجَاهِرُ
6 بِالْفِرَانِ كَالْجَاهِرِ بِالصَّدَقَةِ وَالْمِيْسِرِ بِالْفِرَانِ كَالْمِيْسِرِ
7 بِالصَّدَقَةِ وَدِيْخِيْ بُوْر رَكِهْ سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
8 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُوْلُ اِنِّيْ رَاكِبٌ عَدَا اِلَى يَهُودٍ فَلَا تَدْعُوْنِيْ
9 بِالْاِسْلَامِ فَاِذَا سَلُّوْا عَلَيَّكُمْ وَدِيْخِيْ رَوَايَتِ اَيْدِي عَنْ رَسُوْلِ اللَّهِ
10 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ تَوَضَّأَ فَاحْسَنَ وَضُوْئِهْ ثُمَّ صَلَّى
11 غَيْرَ سَاهٍ وَلَا لَاحٍ كَفَرَعَه مَا كَانَ قَبْلَهَا مِنْ سَيِّئَاتِيْهْ
12 وَدِيْخِيْ حَضْرَتِ رَسَالَتِيْنَ رَوَايَتِ اَيْدِي وَبِنِ بَرِي رَكِهْ
13 نَجْعَتِ رِيْكَ مِيْرُ شَاكِبِ لَيْسَتْ لَهُ صَبُوْةٌ بُوْر رَتِ
14 حَدِيْثِ شَرِيْفِيْنَ مَعْنَا سِيْ عَلَيِ التَّرْتِيْبِ بُوْر رَكِهْ قُرْآنِ عَظِيْمِيْ
15 اَشْكَاكَ اَرْشِيَانَ اَشْكَاكَ رَصَدَقَه وَبِنِ كِيْدَرِ وَكِيْرَ لَرِيْ
16 قِرَاَتِ اَيْدِي صَدَقَه كِيْزَلِيْنَ وَبِنِ كِيْزَلِيْ دَرِ حَضْرَتِ بَرِي رَكِهْ
17 اِسْتَدْمَدِيْ اَيْدِي رَسُوْلَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
18 اِسْتِمَاعِ اَيْدِي دِيْ حَضْرَتِ بُوْر رَكِهْ يَا رِيْنَ يَهُودِيْ طَائِفَه سِنَه
19 بِنِسْمِ كَرَكِيْدَنِ سَلَامِلَه اِبْتِدَا اَيْدِي اَغَا زَمَكَا لَمَه اَيْدِي
20 لَكِنْ اَنْدُو وَبِنِ رَسَه وَعَلَيْكُمْ دِيْكَرِ اَوْجِيْ عَقْبَه رَضِيَ اللَّهُ
21 عَنْهُ رَسُوْلَ اللَّهِ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ دَنِ رَوَايَتِ اَيْدِي

1 رَسُوْلُ اللهِ بِوَرَكَةٍ بَرَكْسَنَهْ اَيْدَسْتِ لَوْبٍ وَضَوْسِي كُوْجِيْ
 2 اَيْلَهْ يَعْنِيْ شَرِاطِيْ وَسَيْنِيْ وَادَانِيْ رَعَايَتِ اَيْلَهْ
 3 بَعَثَ سَهْوَهْ وَلَهْوَهْ فَلَهْوِيْ بِمَنْوَرَقِلَهْ نَمَازِ قِلَسَهْ
 4 اَللهُ تَعَالٰى اَوَّلَ كَيْسَنَهْ نَكْ شَرِيْكَنَا هَلَرْ بِنَ عَضْوَايَهْ
 5 سَيَاتِنِيْ تَكْفِيْهِ قِبَلَهْ دَرْدِيْ اَللهُ تَعَالٰى نَعْبَهْ كَلُوْر شَوْلِ تَارَهْ
 6 يَكِيْنَدَنَ كَهْ اَنْكَ بَرَصْبُوْنِيْ اَوْلِيَهْ يَعْنِيْ تَارَهْ اَنْكَ هَوَا لَرِيْنَدَنَ
 7 بَرَهْوَايَهْ سَالَكِ اَوْلَا مِيْشِ اَوْلَهْ حَقِّ سَجَا نَهْ وَتَعَالٰى اَوَّلَ حُرَا
 8 رَا ضِيْ اَوْلُوْرَهْ زِيْرَا نَجِيْتْ وَنَعْبَهْ مُشَابِهْ اَوْلَا نَافَا لَحَقَهْ
 9 اَيْسَادِ اَوْلُسَهْ غَايِبِيْلَهْ وَلَوَا زِيْ مِيْلَهْ مَنَا خُوْدَا اَوْلُوْبْ
 10 مَعْنَاوِيْ بَرِيْوَرُسَهْ رَحْمَتْ وَغَضَبْ كِيْ اِبْنِ يُوْنُسَ تَارِيْخِيْ
 11 سَقُوْلَدَرْ كَهْ عَقِبَهْ اِبْنِ عَامِرْ مَرْبُوْرُ رَضِيْ اَللهُ تَعَالٰى عَنْهْ
 12 هَجْرَتِكَ اَلِيْ سَكْرَنَدَنَ وَفَاتِ اِيْدُوْبْ جَبَلِ مَقَطْمَهْ فَرِيْنَدَنَ
 13 اَوْلَسْتَدَرْ فِقَهْ وَفَرَايِضْ عَلَمَدَنَ مَا هَرِ فَصِيْحُ اللِّسَانِ شَا
 14 اِيْدُوْ دِيْ حُسَيْنِ خَطْمَهْ مَا لَكَ اِيْدُوْ وَحَضْرَتِ عُمَا نَ كِيْ جَامِعِ
 15 الْقُرْآنِ اِيْدُوْ لَكِنْ كَنَدُوْنَكَ جَمْعِيْ مُصْحَفِ عُمَا نَ كِيْ دَكَلْدَرْ
 16 مَصْرُوْدَهْ مَدِيْتْ خِلَافِيْ اَكِيْ يِيْلِ اَوْجِ اَيْ دَرُوْ وَرَسُوْلُ اللهِ
 17 صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ زَمَانِيْنَدَنَ حَضْرَتِكَ قَبْرِ يَكْ زِيَا مِيْنِ
 18 طُوْتُوْبْ يَدِيْكَ اِتْفَاقِ بَرَكُوْنِ دَاغِ اَوْسَتِيْنَدَنَ يَدِيْ كِيْدَرْ
 19 يَاعَقِبَهْ بِيْنِيْكَ اَوْلَا زِيْ دِيْلَكَنْ اَوْلُوْرَهْ يَا رَسُوْلُ اللهِ دِيْدَرْ
 20 حَضْرَتِ قُلْ اَعُوْذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ وَقُلْ اَعُوْذُ بِرَبِّ النَّاسِ
 21 اَوْ قُوْرْدِيْ بَعَثْ نَمَازَ اِقَامَتِ اِيْدِيْلَرْ حَضْرَتِ كِيْرُوْ اَوَّلِ

1 اَكِيْ سُوْرَهْ اِيْلَهْ نَمَازِ قِلَدِيْلَهْ بَعْدَهْ بِوَرَدِيْلَرْ كَهْ يَاعَقِبَهْ
 2 لَحْنِ بَرَكْدَنَ وَالْفَسَكْ يَا اَوْتُوْرُسَكْ يَا اَيُوْمُوْ دِيْلَسَكْ
 3 بُوَاكِيْ سُوْرَهْ مُدَاوِمَتِ اِيْدُوْبْ اَوْفِيْ دُوْ مَرْبُوْصِيْ
 4 اَحْمَدُ بِنَ حَبِيْلَ مَسْنَدِيْنَدَنَ رَوَايَتِ اِيْدِيْ صَحَابَهْ كُوْنِيْنَدَنَ
 5 دِيْ عَبْدِ اللهِ بِنِ الْحَارِثِ دَرُوْ حَضْرَتِ اِيْلَهْ مُشَرَفْ
 6 اَوْلَسْتَدَنَ مَصْرُوْدَهْ سَاكِنِ اَوْلُوْبْ عَمِيْرُ دَرَا اِيْلَهْ مَعْمَرِ
 7 اَوْلُوْبْ هَجْرَتِكَ سَكْسَنَ يَدِيْ يَا خُوْدَا سَكْرَنَدَنَ وَفَاتِ اَيْسَدَرْ
 8 مَرْبُوْرُ عَبْدِ اللهِ بِنِ الْحَارِثِ حَضْرَتِ سَرُوْرْدَنَ زِيَادَهْ تَبَسُّمِ
 9 اِيْدَرْ كَيْسَنَهْ كُوْر مَدَمْ دِيْرُوْ دِيْ رَوَايَتِ اِيْدَرْ حَضْرَتِ رَسُوْلِ
 10 بِوَرَكَةٍ لَا يَسِيْلُ اَحَدُكُمْ مُسْتَقْبِلَ الْقِبْلَهْ يَعْنِيْ بَرِيْكَوْنَهْ
 11 قِبَلَهْ بَهْ قُرْشُوْ اَيْلَهْ مَسُوْنِ عَبْدِ اللهِ مَرْبُوْرُ دِيْرَكَهْ بُوْخَدِ
 12 بِيْدَنَ اَوَّلِ كَيْسَنَهْ اَشْتِمَدِيْ اَلَا نَبْنِ اَشْتِيْدُوْبْ خَلْفَهْ
 13 لَقُلْ اَيْسَدَمْ دَرُوْ دِيْ دِيْرَكَهْ حَضْرَتِ اِيْلَهْ يَكْ بِيْدُلْ بَعْدَهْ
 14 اَيْدَسْتِ الْمَيُوْبْ نَمَازِ قِلَدِيْ يَعْنِيْ اَكُلْ طَعَامَ نَافِيْضِ وَضُوْدِ
 15 مَصْرُوْدَهْ وَفَاتِ اَشْتِمَدِيْ وَفَتِيْ نَامَعْلُوْمْ دَرُوْ مَقْصُوْلَدَرْ كَهْ عَبْدِ
 16 ابْنِ خَدَّوْجِ السَّاهِيْ حَضْرَتِ لِيْ دِيْ مَصْرُوْدَهْ مَدْفُوْنَدَنَ هَجْرَتِ ثَانِيَهْ
 17 اَيْسَدَرْ حَبِيْشَهْ وَاهِلِ بَدَرْ دَنَدَرْ وَحَضْرَتِ طَرْفِيْنَدَنَ كِيْرِيْ
 18 اَلْحَبْلُ اِيْلَهْ كِيْدُوْبْ مَكْتُوبِ اَلِيْ كَمِيْشْ وَارَدُوْغِيْ بَرَلَهْ كِيْرِيْ
 19 اِيْدُوْ اَخْتَرِ حَضْرَتِكَ مَكْتُوبِ مَرْغُوْبِيْنِ يَرْبُوْبْ دِيْلِيْمْ دِيْلِيْمْ
 20 اِيْدُوْ خَلَرِ حَضْرَتِيْ كَلْدَكْ بَدَرْ دَعَا اِيْدُوْبْ حَقِّ تَعَالٰى اَنْكَ
 21 مَلِكِيْ دَاغِيْدُوْ بَرِيْشَانِ اَيْسُوْنِ دَرُوْ اِذَا مَا تَكِيْرِيْ فَلَ اَكِيْرِيْ

1 دید. یعنی کسری ولد قد ارتق کسری بود در دی یا خود
2 کسری ارتق اولسون دد. از باب نوار غنجدن و اقدی آیند
3 الله تعالی کسری اوز رینه شیه و بیه نام ملکی مسلط آیند
4 کسری قتل ایندی حضرت عثمان خلافتی زمانند هجرت
5 اوبن طغوز بن مزبور صحابی وفات ایندی رحمة الله علیه
6 منقولد که صحابه کزینک بری دخی ابونصر الغفاری دید
7 رضی الله عنه اسمند اختلاف اربعه واردند اصحی خلد
8 ضم ممله ایله مزبور ابونصر غفاری رسول الله حضرت
9 روایت ایند که برکون رسول حضرت بری ایله اکید و نمازین
10 قیلوب کیمک اینست که بنور دیر که ان هذی الصلوة غیر
11 علی من کان قبلکم فتواو فیها و ترکواها منیکم ضعیف له اجر
12 ضعیفین ولا صلوة بعد ما حتی بری الشاهد وهو النجم ترجمه
13 حدیث شریف تحقیقا بنماز یعنی اکید نمازی سیر و سیردن
14 اولند عرض اولند اول قوم نکاسل ایدوب ترک اینستردن
15 پس ایندی سیردن هر کیم اول نمازی قیلور ایسه اول نماز
16 اجری و نوبانی کامضا عاف قیلور یعنی الله تعالی اول نماز
17 اجری و نوبانی کار زاده ایدوب فت و برر دیکد و بو اکید
18 نمازیدن صکر نافله فلنر نماز بودر نایلدر کوز و نیجه
19 یعنی انشام اولنجه مکر اکیدوی و قیلله فلما من اوله سون که
20 آئی ادا یمک لایم کله قاید معلوم اوله که اکید و نمازید
21 صکر ابرق نافله فلنر و صباح قوضیدن صکر دخی نافله

1 اما اوقات نلته ده فرض قضای واریه قیلور و مزبور
2 ابونصر غفاری بخار ده متوطن اکن مصر کلوب ساکن
3 اولستدر و مصر ده مرحوم اولوب جبل مقطم اکید
4 مدفوزد و کد و روایت ایدوب دیر که ایلامه کمردن
5 اول هجرت ایدوب حضرت تکلیش ایدم حضرت تک بردینی
6 فیو جوعی و ارایدی فی اهلنه صغر ایدی بکا فی صغو
7 بر مقدار ایچوب بکا و بر دیر چون فی ایچدم ابرته سی حضور
8 شریف ایند ایمانه کلدیم و دخی دیر که حضرت ابوهریر رضی
9 عنه یدر است کلدیم که مسجد طغری عربت ایدوب کیدر یعنی
10 مسجد طوزده نماز قیلایم دیو کیدر بن دخی ایندم که یا ابا
11 هریر رحلت ایدوب کمردن اول سکار است کلسه ایدم
12 سنی منع ایدردم دیدم بنجون دد ایندم که حضرت نلند
13 ثوبله استماع ایدم دیر که لا تشد الرجال الا الی نلته
14 مساجد المساجد الحرام والمسجد الاقصی و مسجد هذا
15 ترجمه یعنی دوه لر طوئولوب سیر اولنر الا اوج مسجد
16 اولور بری مسجد حرامدن بری مسجد اقصی دن بری بنم
17 مسجد مدن یعنی مدینه منورنک حر میدن بونلرک
18 زیارتی ایچون سفر ایدو جمعینر اولور بونلردن غیریه
19 اولنر دیکدره فصل اولاد علیدن میصن داخل اولن
20 اولاد عظام بیانند دن ابن ذولاق فضل ایدر که اولاد
21 علیدن اک اول صر سکینه بنت الحسن بن علی رضی الله

اما اوقات
نماز و غیره

1 نَعَالِي عَنْهُمْ دَاخِلَ وَلَدُ أَصْبَحَ ابْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ تَزْوِجَ ابْنِ
2 كَلَشْ مَضْرُوكِ وَكِي حَمَلِ أَصْبَحَ وَقَاتِ ابْنِ بُولَنْدِي جَامِعِ طُ
3 قَرِينِ شَاهِ رَاهِدِ مَدْفُونِ دَرِ بَعْدِ أَوْلَادِ عَلِيٍّ عَلَى بِنِ
4 بِنِ حَسَنِ بِنِ عَلِيٍّ ابْنِ طَالِبِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمْ أَجْمَعِينَ
5 مَضْرُوكِ دَاخِلِ أَوْلَدِي رَضِيَهُ مَدْفُونِ دَرِ زَبَدِ بِنِ مَضْرُوكِ
6 قَرَسِنْدِ دَفْنِ أَوْلَمَشِدَرِ وَبَعْدِ حَسَنِ بِنِ زَبَدِ بِنِ عَلِيٍّ
7 طَالِبِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمْ أَجْمَعِينَ مَضْرُوكِ كَلَشْ مَضْرُوكِ
8 قَبْلِنْدِ مَدِينَةِ يَهْ وَآلِي اِيْدِ وَبَدِ زَبَرِ كَوَارِي وَقَاتِ اِيْدِ
9 دَرِ تَبِكِ دِينَارِ دِنِي بُولَنْدِي وَآلِدِ مَاجِدِيكِ دِنِي اِيْدِ
10 اَتَمِيْنَهْ بَاشْمِي سَايَهْ لَمْدَرِ مَيَمِ يَعْنِي كَلَكَهْ لَمِيْمِ دِيَوْقِ مِ
11 اِيْدِي مَزْبُورِ قَبْرِ مَضْرُوكِ دَرِ زَبَدِ رُوسِيْدِ سِي
12 نَفِيْسَهْ حَضْرَتِي مَزْبُورِ حَسَنِ بِنِ زَبَدِ قَرِينِ شَوِيْلَهْ
13 مَعْلُومِ أَوْلَهْ طَبَاطِبِيْنَ نَامِ طَارِيْفَهْ نَكِ ذَكْرِي بِيَانِنْدَهْ دَرِ
14 وَبُولَطَارِيْفَهْ يَهْ رَسِيْمِيْنَ دَخِي دَرِ بُولَطَارِيْفَهْ دَخِي أَوْلَادِ عَلِيٍّ
15 بُولَطَارِيْفَهْ نَكِ جَدَلِي أَبُو الْقَاسِمِ حَضْرَتِي زَبَدِ رُوسِيْدِ اَسْلَمِ
16 ابْنِ اِبْرَاهِيْمِ طَبَاطِبِيْنَ اِسْمَاعِيْلِ الدِّيَسَاجِ بِنِ الْحَسَنِ بِنِ
17 بِنِ عَلِيٍّ بِنِ طَالِبِ دَرِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمْ أَجْمَعِينَ
18 مَزْبُورِ أَبُو الْقَاسِمِ اصْحَابِ حَدِيثِ دَنْدَرِ مَضْرُوكِ كَلُوبِ
19 مَضْرُوكِ حِجَازَهْ دَوْنُوبِ كَمَشِدَرِ اِيْكِي بُوَزِيْكِي تَارِيْحَهْ
20 وَقَاتِ اِيْدِ وَبِ رَسِ نَامِ جَبَلَكِ دَفْنِ أَوْلَمَشِدَرِ اَمَّا
21 أَوْلَادِي مَضْرُوكِ قَالُوبِ سُلْطَانِ اِيْلَهْ هَمَلِشِيْنَ وَآرِيْلَهْ

1 دَوْلَتَهْ قَرِيْنِ أَوْلُوبِ اَعْيَانِ دِيَوَانِدَنِ اَوْلَمَشِرَايِدِ بُولَطَارِيْفَهْ
2 طَبَاطِبِيْ وَجَهْ سَمِيَهْ اَوْلَدِيْكِهْ طَبَاطِبِيْ مَذْ كُورِ اَبُو الْقَاسِمِ
3 بَابَا اِبْرَاهِيْمِ بِنِ اِسْمَاعِيْلِ دَرِ قَافَكِ تَلْفُظِنَهْ قَادِرِ دَرِ كَلِ اِيْدِ
4 وَقَاتِي طَا اَوْ فُورِيْكِهْ اِنْفَاقَا اِبْرَاهِيْمِ مَزْبُورِ بَرَجَاكِي وَآرِ اِيْدِ
5 اَنْدَنِ رَجِيْدِ اَوْلُوبِ هَارُونِ الرَّشِيْدِ چَاكِرِنْدِنِ شَكُوَايَهْ
6 وَآرِ مَشِيْدِ هَارُونِ الرَّشِيْدِ اِيْدِيْكِهْ بُولَطَابِ صَاحِي اَوَّلِ
7 بَنِي اِيْمَشِدَرِ يَعْنِي بُولَقَا وَفَقْتَانِ كِيْنِ اَوَّلَانِدِنِ شَكَا
8 وَآرِ دَزْدَهْ هَارُونِ الرَّشِيْدِ اِيْدِيْكِهْ بِنِ بُولَطَابِ مَعْنَا سِيْنَ
9 اَكَلِيَا مَدَمِ دِيْدِكِهْ اَلِيْلَهْ اَوَّلَانَهْ اِسَارَتِ اِيْدِ وَبِ طُورِ
10 هَارُونِ الرَّشِيْدِ دَخِي كَلُوبِ طَبَاطِبِيْ دِيُوَسْمِيَهْ اِيْلَهْ مَضْرُوكِ
11 مَتُوطِنِ اَوْلُوبِ سَاكِنِ اَوْلَانِ طَبَاطِبِيُونِدِنِ بَرِيْ اَبُو مُحَمَّدِ بِنِ
12 الْقَاسِمِ بِنِ مُحَمَّدِ بِنِ جَعْفَرِ بِنِ مُحَمَّدِ بِنِ عَلِيٍّ بِنِ حَسَنِ بِنِ عَلِيٍّ
13 ابْنِ طَالِبِ الشَّيْبَهْ دَرِ وَبُولَايِيْحِي شَبِيَهْ اِيْكِي بُوَزِيْكِي
14 حَضْرَتِ رَسُوْلِ عَلِيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ مَشَابَهْ اِيْدِي حَتِي
15 جَمَلَهْ مَشَابَهْ نِيْكِ بَرِيْ بُوْدِرِكِهْ اَوْ مَوْزِيْ بَآشِنْدَهْ مَبَارِ
16 مَهْرِ شَرِيْفِيْ بَرِيْنِهْ بَرِيْ بُوْزِيْكِي وَآرِ اِيْدِي حَمَامَهْ وَآرِ دَوْ
17 زَمَانِدَهْ خَلَقِ تَبَرَكَا سَبْرِيْنَهْ كِيْدَرِ لُورِيْ كُورِ دَكَلِي كِي
18 بَرِيْ دَرِ تَهْمِيْلِ وَكِيْمِيْ بَرِلَهْ صَلَوَاتِ شَرِيْفِ كُورِ وَبِ غَرِيْبِ
19 اِيْدَرِ لَرِيْكِهْ اِيْكِي بُوَزِ الْقَمَشِ اَوْجِ سَنَهْ سِنَكِ سَاهْ رَجِيْدِيْكِي اِيْكِي
20 كُوْنِيْ اَوْلَانِ بُوْمِ اَرْبَعَانِكِ كِيْمَهْ سِنْدَهْ وَقَاتِ اِيْدِي مَرَارِ شَرِيْفِيْ
21 اِمَامِ شَافِعِيْلَهْ اِمَامِ كَلِيْتِ مَابِيْسِنْدَهْ بُولُورِ زَبَدِ دَعَا لِقَوْلِ اِيْلَهْ

1 مشهور خاص و عام بر مقام بر احترام در سید نفیسه
2 حضرت تبارک برادر بخیر نام کسینه ایله بر بقعه در مدینه
3 اول منزل مبارکی ایکی بحیا ایله حیات بولمیشده رضی الله
4 عنهم اجمعین بری دخی ابو الحسن بن علی طباطبائی بن الحسن
5 بن ابراهیم بن اسمعیل بن ابراهیم بن الحسن بن علی بن ابی
6 طالب دره رضوان الله علیهم اجمعین و عزیر ابو الحسن
7 علی زمانند مناصب علیه به و مراتب سنییه مالک
8 ایله ایکی یوز سکنانند وفات اندی و اندردن بری دخی
9 عبدالله بن احمد بن علی دره مصر در رباع و ضیاع و صدام
10 و ختم صحابی ایله مع هذا صلاح و فلاح اهلی اولوب
11 کجه ایله قایم کوند ز صائم ایله فقرایه صدقه و احسان
12 ایدر بیک طبعی لطفا و زره ایله همسایه لری و فضیله قدر
13 ایله ارباب نواریخه ابن ذولاق نقل ایله که ابو عبدالله
14 عزیر در مرفیدر که بکر می یا شینه و ارشیکن رویانک
15 کوردیم که کویا کون طرفیندن بر پیچره اچلدی و اندن
16 ایچر و کوردیم صدر مجلسک بر سر بر کوردیم اول سر برک
17 اوستینک بر خاتون کوردیم حضرت حیدجه الکبری اولد
18 بلدیم اندن سلام و بیرونیا و تودیم سن کیمین دیو سوال
19 اندی عبدالله بن احمد طباطبائی دیم الی بری برینه
20 قار صوب یا فاطمه او غلک کلد دیو پیغدی صول جانبد
21 بر او دن حضرت فاطمه الزهری حیدجه کلد بندخی قالدوب

سر الی اویدیم

1 الی او یوب او توردیم بعد ایکی کامل آدم لر چقه کلد یلر
2 حضرت حسن ایله حضرت حسین اولد قلم بر بلدیم بند
3 قالدوب بر سنینک الی اویدیم او بریکن ایندیکه اول بری
4 دخی سنک عمکدر حضرت حسین مبارک ایله یاشا رت
5 ایلدی بعد زماندن صکر حضرت علی ابن ابی طالب
6 کرم الله وجهه حضرت لری کلدی هب انجن اولوب او تورد
7 بعد حضرت حیدجه الکبری دخی سر برندن اینوب اول
8 انجمنه داخل اولوب مجلس لطیف لری بر نور اولد بعد
9 آتی کوردیم که حضرت رسالت پناه صلی الله علیه و
10 چقه کلدی همان بی اختیار اولوب حضرت مبارک با
11 شهر بقیلرینه دوشوب رویی سوره قیلوب بوش ایله
12 باشلدم حضرت بی منع ایدو بونی بر دخی کیمینه به ایله
13 ددی اندن اول مجلس روح آرایه داخل اولد مصاحبه
14 شروع ایلدی اول انجمنه حاصل اولان صفاء و ذوق
15 و حالات و شوقی هر کز فراموش ایتم اندن بکا حضرت
16 بیوروی که برندن دوز بن تضرع و زاری ایله ایندم که یا حبیب الله
17 سیز دن دور اولمینه طاقتم بوقدر دیم اندن دخی زمانک
18 دکلدر یوب الوی الوب کیر و اول پیچره دن اشاعی صال دیار
19 چون ایاغم بره دوقندی بی هوش و مدهوش اولیشتم
20 اهل و عیالیم و خویش و تباریم با شمه جمع اولمشان صرع
21 زخمته او غلادی دیو کی غرایم او فور کی عالم حیرتک

1 دَمْبَسْتَه قَالَمْشَلَرَه وَبِن دَخِي بَرَأَى كَامِل بُوَحَالَت اَوَزْدَن
 2 بِي عَقْل وَسَرْمَسْت قَالَمْشَتَم بَرَأَيْدَن صُكْرَه دَايَرَه عَقْلَه
 3 قَدَم بَصْدَم اَهْل وَعِيَالَه وَقَوْم قَبِيلَه جَمْلَه شَادَمَان
 4 اُولُوْب اَهْل مَدَن خَبَر اِسْتِصَارَا نَدِيلَه بِنْدَخِي قِصَّه
 5 تَقْصِيلِيْلَه بَيَان اَنَدَم جَمْلَه اَحْبَاب وَاَصْحَاب وَعِلْمَا وُصْلَا
 6 كَلُوب تَهْنِيَه اِيلِيُوب حَتَّى اَبُو عَبْدَاللَّهِ زَهْرِي كَلُوب بَنُور دِيلَر
 7 كَه نَه اُولِيَك اَوَّل عَجَلِس شَرِيْفَه بِنْدَخِي سَنَكَلَه بَالَه
 8 بُونُوب كَوَكَلَم حَرَم وَخَنْدَان اُولُوْب كُوز لُورُومَن نُوْر فِرَاوَان
 9 بُولِيْدِي دِيُوب تَهْنِيَه اِيلَدِيلَه مَنفُودِرَكَه بَرطَاكَه حَج
 10 شَرِيْفَه وَارْمَشَار حَج شَرِيْفَدَن سُلْطَان كُونِي وَرَسُول
 11 التَّقْلِي زِيَارَت اِيْمَك مُرَاد اِيْدَن مَشَلَرَه نَاكَه بُولَد بَر مَايَغ
 12 ظَهُور اِيْدِيُوب زِيَارَت اِيْدَن مَشَلَرَه اِيْجَلَرَدَن بَر سِنَه زِيَادَه
 13 اَلَمْ مَسْتَوِي اُولُوْب نَار اِسْتِيَاقِي زِيَارَت حَبِيْبِ اللَّهِ دُرُون
 14 يَا قُوب كُل اِيْدَه اُولُ اضْطِرَاب وَفِرَاق اَيْلَه اَوْ يَقُوْبَه وَارْدُو
 15 كَبِي حَضْرَت سَرُور كَايَا تَ وَاقِعَه سِنَد كُورَد وَحَضْرَت
 16 بِيُور كَه بَنَم زِيَارَتَه كَلَمَكَه اِفْتِدَارِي اُولِيَن كِسْتَه اُولَا مَدَن
 17 اَبْن طَبَاطَبَا نَك زِيَارَتِي بَغْنِي قَبْرِي زِيَارَت اِيْسُون وَفَقِير
 18 شَرِيْفِي قَاضِي بَكَار يَانِيْدَن دَرَه بَابَا سِي بِيْلَه مَدْفُونْدَر
 19 دِيرَلَره نَابَعِيْن دَن بَرِي قَاضِي اَلْحَبْر بِن نَعِيْم اَبْن مَرْ بِن كَرِيْت
 20 اَبُو اِسْمَاعِيل دِيَكَلَه مَعْرُوفَايْدَه فَضْلَاي مُخَدَّشِيْدَن
 21 اَبِي رَوَايَات عَجِيْبَه وَحِكَايَات غَرِيْبَه سِي وَارِيْدَه كَنْدُو

1 مَسْجِدَن اَكَنْدُو بِيْدَن اِسْلَام بِيْنْدَن قَضَا حَكَم اِيْدَرِيْدَن
 2 اَكَنْدُو دَن صُكْرَه مَسْجِدَن جَبُوب اَهْل ذِمَّت نَصَارِي
 3 بِيُود اِيْبِيْنْدَن حَكَم اِيْدَرِيْدَن بَرِيْدِي اَبْن حَبِيْب اِيْدَرَكَه قَضَا
 4 مَصْرَدَن قَاضِي خَيْر بِن نَعِيْمَدَن اَفْقَه وَاعْلَم كِسْتَه كُور مَدَم
 5 وَبِيْتِيْمَدَم دِير اِيْدَه سَهْل بِن عَلِيْد مَرُودِرَكَه خَيْر اَبْن نَعِيْم
 6 اَيْلَه اَكْثَر مَانَدَه هَمْدَتِيْن اُولُورِيْم بِن هَنُور نَار دِيَكْت اِيْدَم
 7 خَيْر اَبْن نَعِيْم رَيْت يَاغِي اُولُوْب تِجَارَت اِيْدَر اِيْدِي بُوَكَه اِيْسَدَم
 8 كَه سِر دَخِي تِجَارَتِي اِيْدَر سِر بِيُور دِيلَرَكَه آي اَوْغُول سِيْرِي
 9 غَيْرِيَك بِيَكْمِيْلَه اِيْج اُولُودُوْغَك زِمَانَدَه بِلُورِيْن دَرَه بَر تِجَارَت
 10 قَالْدَم كَه بَر كِسْتَه بَر غَيْرِيَك بِيَكْمِيْلَه اِيْج اُولُودُوْغَك زِمَانَدَه بِلُور
 11 دِيْمَك نَه دِيْمَك دَر بُوَا فَاكَار هَر كَر خَا طِر مَدَن جَعْدِي نَاكَدَن م
 12 نَاهِل اِيْدَرِيْجَه اُولُ زِمَانَكَه نَاهِل اَنَدَم وَاَهْل وَعِيَال صَاغِي
 13 اُولْدَم قَاضِي خَيْر بِن نَعِيْمَك سُوْرِي بِلْدَم كَه عِيَال صَاغِي
 14 غَيْرِي كِسْتَه نَك قَرْنِيْلَه اِيْج وَكُرْسَنَه اُولُور اِيْمَش زِيَارَتِيْزَنْدُو
 15 اِيْج اُولُودُوْغَك اِيْدَر اَبْن بِلْمَلَرَه وَصَاغِيْب عِيَال كِسْتَه يَه اَنَلَرَك
 16 اَجَلِي نَاثِر اِيْدِيُوب بُوَكَه دَا اِلْضُرُورِي كَنْدُو سِي دَخِي اُولُو
 17 مَدَكُور قَاضِي خَيْر اَبْن نَعِيْمَه اِيْجِي كِسْتَه حَضْرَتَه كَلَمَشَان
 18 اُولُ مَحَلَد مَكْر قَاضِي خَلُوسَت نَمَار قِلَا رِيْمَش جَارِيْبَه دِيْمَش
 19 اَفْزِيْدِي بُونَدَه بُوَقْدَر صَبَاح كَلُوكَه دَعُوَا كَر نَه اَيْسَه اِيْدَه سِر دَر
 20 جَادِيَه دَخِي دَعُوَايَكَلَنَدَه بُولَه جَوَاب وَبِيْرَد وَكَنْدِيلَر بُون
 21 صَبَاح اُولُودِي كِيْر وَكَلَدِيلَر قَاضِي بُونَلَر دَعُوَا كَر نَه دَر دِيُوسُو

1 بری آیدیکه سلطان بن بوندن برد و دله و الدوم و دوه معیون
2 چندی دوتکی کون سلطانک حضورینه کلمشید که دعوا
3 فصل اوله بوکره سلطانمندن خبر کلدیکه یارین کلک ندایسه
4 دعوا کر فصل اوله بزدخی کیدوب حالا بوکونکی کون کلدیک
5 و الا دعوا امر منوش اولد زبیر اول عییلو اولوب صاحبته دوند
6 دوه حکمه الله بویجه اولدی و حالا کبر و عینی واردر رد بود دعوا
7 ایدرم بونک زیانی کیم چکر دیکده قاضی آیدیکه کد زبیرانی
8 بن چکر زبیرا ناخیر اولمسینه بن سبب اولدم اگر دوند عییل
9 فصل خصوصیت ایدیم حق بری بولور دی نقصیات بندن
10 اولش اولد خسارتین دخی بن چکر کل ایم ددی و بهاسی
11 بقصور و برده هجرتک بوزا و تورا الی سینه سینه وفات آید
12 رحمة الله علیه جمعین بر کسینه ذوالنون مضر حضر نلر
13 سبب توبه سندن سوال آیدیکه دیار مصرده بر کون
14 بعض قرایه جیدم بولده کیدر کن او یقو علیه اندی بر مقدا
15 خرابه واردیم بعد کورم آچدم کوردم که برنا بیدنا فوشجو غر
16 بر شجر دن دوشندی دوشد و کی یز یار بولنا یکی چناق ظا
17 اولد بری التوندن و بری کشدن بر یسیند سوسام و بری
18 صوچنا قرقو شجو غرک اوکینه واروب سوسامی بیوب و صو
19 یچوب آندن چناق قرق برینه عودت آیدیلر بزدخی بیون اولو
20 بر اشر پیدا اولدی چونک بو حالی مشاهد اندم همان ساعت
21 جمیع اموری حقه تفویض توکل اندم و مولایه تبکل آیدو کلیت

1 ایله ماسوادن آل بودم توبه مک سببی بودرد یوب نقل آید
2 ابو موسی بری دن مرویدر که ابکی کسینه بری بریله جنگ
3 ایتیلر بریسی چندی و بریسی رعایا مقوله سی آید اتفاقا
4 رعایا مقوله سی اولان جندی ک اغرینه اوروب بردند
5 دوشور جندی خریفک بوغازین الوب سلطاننه الوب
6 کیدر لیکن ذوالنون مصری بونلرک حالنه واقف اولور
7 و اول ضارب ذوالنوننه تضرع ایدر که سلطانم خطاء
8 برایشدر واقع اولد اولوز سه خلاصه مجال سندن
9 اولوردد در حال حضرت ذوالنون مضروب به سلاط
10 بونیدن نیجه لطف آیدیکه و اول دشی مبارک الله الوب
11 اغری یارنی سوروب لیسیم الله الرحمن الرحیم دیوب برینه
12 برلشدورب مبارک بر مغیله صغادی آندن اغریکی قبا
13 دد بعد جندی اغریکی آچدی و دیشی ایله بوقلار کوریم
14 اولکیدن بک اولش اللهک لطف و عنایتی و اولیا سندن
15 برله محصل یارمنی برله آرا یوب قرو لان دیش قنغیسی آیدو
16 شفیق ایدمک آندن ذوالنون حضرت لریمک بد شریفلرین
17 یوس ایدوب بر جانیه کندی ابو جعفر رضی الله عنه حکا
18 آیدنه ذوالنون مصر ایله طاعة الای مذکره ایدرک
19 ذوالنون طاعة الله دن بری بودر که من اطاع الله اطاعه
20 کل شیء مستحبه شواوده اولان سریره اوک درت بوجا
21 دولان دیو فرمان ایلسم سرکشک انیوب دوران آیدر

1 هَمَانُ امْرَأَتِي دُرَّحَالٌ بَاذَنَ اللَّهُ تَعَالَى اَوَّلَ سَرِيرٍ امْرَأَتِي
 2 اَوْسَاوَبُ اَوْزَرَهُ اَوَّلَ دُرَّتِ كَوْثِهِ سِنِي دَوْلَاوَبُ بَرِيْنِهِ كَلَوَبُ
 3 ثَابِتُ اَوَّلِدِي دَوْلَاوَبُ رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْهِ حِكَايَتِ اَبِيْدَكِهِ مُصْرَدُ
 4 كَمِي اَيْلَهُ جَدِي كِيْدَرَايَكُنْ كَمِي مَرْكَمِهِ بَرَسَرَفُ بُوَشِ جَوَانِ وَاَرِيْدِي
 5 مَصْحَابَتِي اَرَزُو اَبِيْدَايِدَمُ اَمَّا هَيْبَتِي دَن سُوْزِ سُوْلِيْمِي دَمُ
 6 كَه فَنِي عَظِيْمُ اَلْاَسَانِيْدِي وَفَوِي اَلْبَرْهَانِ اَيْدِي عِبَادَتِنِ بَرَانِ
 7 حَالِي اَوْلَايِيْدِي مَعَ اَمَلَاتِ دُنْيَا اَكَا بُولُ بُولِي اَيْدِي نَاكَاهُ بَرَكْسِي
 8 بَرَكْسِيهِ اَلنُّوْنُ صَانِعُ اَوَّلِدِي صَاحِبِي اَوَّلِ جَوَانِ اَلدِي دِيوُ
 9 نَمَتِ اَنْدِي كَمِي خَلْفِي اَسْتَدِيْلَرَكِهِ اَكَا جَفَا اَيْدِي لَرَكِهِ اِفْرَا اَيْدِي
 10 بَنِ اَيْدَمُ كَه اَكَا بُو مَقُولُهُ كَلِمَاتِ اَيْمَنُ بَنِ اَنْدَن لُطْفُهُ صَوْمُ
 11 دِيوَبُ يَانِيْنَه وَارَزَمُ وَاَدَبُ بَرَلَه اَيْدَمُ كَه بُو طَائِفُهُ سِيْرُهُ
 12 بَذِكْحَانِ اَوَّلِدِيْلَرِ بَنِ مَنَعِ اَيْدَمُ بَسْ نِيْجَه اَيْمَنُ كَرَكُ دِيْدَمُ هَا
 13 بُوْرِي اَسْمَانَه طُوْنُوْبُ بَرَسِيْنَه دِيْدِي هَمَانُ سَاعَتِ كُوْرَمُ
 14 دَكْرَكُ بِالْقَلْبَرِي بَاسْطَرِ بِنِ جَبْرِ دِيْلَرُ وَهَرِ بَرِيْنِكِ اَغْرَزْدِي بَرِ
 15 جُوْهَرُ وَاَرِيْدِي بَرِيْنِي اَلْوَبُ اَوَّلِ كِيْسِه صَاحِبُهُ وَبَرْدِي
 16 وَفَدِ مِيْنِي دَكْرُ اَوْزَرَه بَا صُوْبُ كِيْدِي وَاَوَّلِ كِيْسِه اَلَانِ دَخِي
 17 خَوْفَنَدَن بَرَاوَدِي وَكَمِي اَهْلِي دَخِي عَظِيْمُ نَدَامَتِ جَكْدِيْلَرُ وَدِيْنِيْمِي
 18 كَه جُوْنُ بُو فَدَرَكْرَامَتِ صَاحِبِي اَيْدِي بِيْجُوْنُ طَلِي رَمَانِ وَمَكَانِلَه
 19 كَوْبَه يَه وَارَزَمُ جَوَابِ اَيْكِي وَجَهْلَه دَرِ بَرِي اَوَّلِدَرَكِهِ مَعْجَرُ
 20 وَكْرَامَتِ صُرُوْرَتِ اَوْلِيْنِيْجَه اَظْهَارِ اَوْلَمَرُ وَوَجْهَه اَخْرَبَرَكِي
 21 كَه فَقْرُ اَرِيْنَكِ اَوَّلَا اَكَا سُوْظُنْ بَلَكَه قَبْلُ اَلتَّحْقِيْقِ بَرَكْسِي

1 اَسْنَادُ سِرِّ عَاجِبِيْنِ اَوَّلِدُوْغِي قَسْمِيْمُ دُرُ وَدَوْلَاوَبُ نَسْلِيْمُ دَرَكِهِ
 2 سَكْرُوْكَ نِي دَخِي اَوَّلِ مَقَامَه اَبُو مَشِيْدَن نَسْتَه كِيْمُ نَسْأَهْدُ
 3 اَلْوَبُ دَسَامُ كَه اَبِيْدِي اَوْلَمَشْدَرُ دَوْلَاوَبُ رَمَانَه سِي خَلْفِي
 4 اَنكَارِ اَيْدِي وَاَبَا اَلْمَرْدَنِ اَخْرَاجِ اَيْدِيْلَرُ وَطَرِيْقُ صِلَالَتِهِ
 5 كَرِيْلَرُ اَوَّلِ دَخِي دُنْيَا دَن هَجْرَتِكِ اَيْكِي بُوْرُ فَرَقِ بَشِ سَنَه
 6 سِيْرَتِكِي دَعْبَدُ مَلِيْكِ مَقْتَدِرِ اَسِيْرَتَا حَتِ اَيْدِي
 7 جُوْنُ جَسَارَتِ سِي كُوْرَدِيْلَرُ غَايَتِيْلَه اَسِي كُوْنِ اَيْدِي يَشَلُ
 8 قَانَتِي قِيْشَرُ قَنْتَلَرِ بِنِ بَرِيْ بَرِيْنَه دِي كُوْبُ خَلْقُهُ كَلَكَلَه اَوَّلُ
 9 قَتْلَرِي اَيْلَهُ هَوَا اَيْدُو مَرَايِيْنَه وَارَنِيْجَه بَلَه كَتْدِيْلَرُ اَرْتُوْ
 10 كِيْسِه اَوَّلِ فَوْشَلَرِ دَن نَسَانَه كُوْرَمُ وَمَرَا اَرَشْرِ بِي اَيْدَتِ
 11 صَكْرُ زِيَارَتِكَاةِ خَلَصُ وَعَامُ اَوَّلِي وَدَفْنِ اَوَّلِنْدُوْغِي كُوْنُكِ
 12 اَبَرْنَه سِي قَبْرِ نَدِي يَارِي بُولَدِيْلَرَكِهِ دَوْلَاوَبُ حَبِيْبِ اللَّهِ
 13 مِيْنِ الشُّوْقِ قَبِيْلُ اللَّهِ هَرْنَه وَدَرَكِيْمُ قَارَزِ دِيْلَرِيْنَه يَارِنْدَا سِي
 14 يَارِيْلِي بُولَدِيْلَرُ مَنَاقِبُ حَضْرَتِ اَبُو اَللَّيْتِ مَنْقُولَدَرَكِهِ اِسْمُ
 15 سَامِيْكُرُ لَيْتِ بَنِ سَعْدِ بِنِ اَلْحَمْدِ اَبُو اَلْحَارِثِ اَلْمُحَمَّيْ الْمَصْرِيْ مَحْمَدُ
 16 بَنِ بَكْرِيَا اَسْنَدَن نَقْلِ اَيْدَرَكِهِ لَيْتِ بَنِ سَعْدِ اَحْمَلُ وَافْضَلُ
 17 كَسْنَه كُوْرَمَدَمُ فَتِيْهَ فَضِيْحُ اللِّسَانِ حَافِظُ قُرْآنِ عُلُوْمِ اَدِيْبِي
 18 وَفَوْنِ غَرِيْبَه دَه بِي نَظِيْرُ حِصَالِ حَمِيْدُ وَافْعَالُ بَسْنَدِيْدِي صَالِحِي
 19 اَيْدِي وَنِيْجَه اَوْصَافِ جَمِيْلَه وَاخْلَاقِ جَلِيْلَه سِي وَاَرِيْدِي كَه قَلَمُ دُو
 20 زِيَايِلَه حَمِيْدُ وَلِسَانُ بَابِيَايِلَه نَقِيْرُ اَوْلَمَرُ نَسْأَدَه يَكَا نَه اَيْدِي
 21 وَحُسَيْنِ بَنِ سَعِيْدِ اَيْدَرَكِهِ لَيْتِ بَنِ سَعْدِ اَيْلَه اَسْكَنْدَرِيَه دَن جَا

1 مصره بولداس اولدم اوج سفینه سی واری ای بریندن کندوی
 2 یارایله او نور لر ای و بریندن دخی مطخی وکیلا ری و اوجی
 3 کجه مهنانلری اولور ای و ابو الفتح رحمه الله علیه دیر که
 4 برکون حضرت مالک بن افسر مجلسنه وارد و بره صور دیر که
 5 کجه مقارنت ایدرسن ایندم که لیت بن سعد حضرت لرینه
 6 مقارنت ایدرز بیور دیر که اول حالاجوز و کرمه فردی نظیر
 7 سخا سندن بری اولدیر که اوغلا بخفلرک ثیابی بویا معجون
 8 عصفور چچی طلب ایلدک اولقدرد کوندر دیر که تمام کندو چمن
 9 بند کدن صکره و فونشورک اکثره توزیع ایند کدن صکره
 10 بقیه سی بیک سیکه حسنه یه فروخت ایلدک دده محمد بن بی
 11 دیر که برکون امام ابو اللیت دن صور دوق که سندن بود کلو
 12 حدیث شریفه که اشیدر زه کابل و کوزه کور منزه جواب ویردیر که
 13 اگر بن خاطر منک اولان احادیث شریفه کتابة یار ستم بلکه
 14 بو سفینه صغیه اید فصح ابن محمود حضرت نلری بابا سندن
 15 روایت ایدوب دیر که لیت بن سعد حضرت نلری براوینا ایلد
 16 ابن رفاعه نام بر عالم عباد الیجه ایلده هدم ایلد لیت حضرت
 17 یار نداسی کبر و بیانه شروع ایدوب بر نیجه کوند نکار اولکو
 18 بر نیجه یه کوزوی عالم مزبور نکار بر کجه کلوب صباحه د
 19 انوابعیله خاکه بر ابر ایلد لیت کبر و بیانه شروع ایلد
 20 چون تمام اولد عالم مزبور نکار اوجی دفعه قصد ایددی
 21 ابو الکلیث حضرت نلری اول کجه دشیند هایت عینید بریندا

1 اشیدر که بالیت قالی و بوکلای خیر انجای استماع ایلده دیوب
 2 رای ای او فوری و بریدان من علی الذین استضعفوا فی الارض
 3 و جعلهم ائمه و جعلهم الوارثین و نیکن لهم فی الارض
 4 او فوری کی او باندی ابرته سی استماع اولدیر که ابن رفاعه
 5 مفلوج اولدک از زمانه مرضی مشند اولوب وفات ایدی محمد
 6 بن وهب روایت ایدر که لیت بن سعد دن برکون استماع ایدم
 7 بیور دیر که سندن برکس بلورم که محرم ماندن هرگز نه پیش و نه
 8 ایشله پیش اولد دیر بلدم که اول کسنه دیدو کی کندو سید
 9 دیر او احوالی کدودن غیر ی کسنه دن بلیک محلا ایدند زه
 10 وفات اید صکره جمعی اهل مصر جبارده سینه حاضر اولوب
 11 براغله حق و آیه اولد که کویا هر برینک باشلی باشینه جنان
 12 و اراید بر الا انسان عبید الا حسان حسینه سخا سیده
 13 و علم و طلیله جمله عالم خلقی کن کندو یه قول اشیدر و مولد
 14 شریفی هجرت طفسان در دیر و وفات نلری بوز طفسان
 15 بشیند در رحمه الله علیه روایت اولور برکون بر خانون بر
 16 چنانقله بر مقدر عسل نخل طلب ایدن بر طلوم ویرلسود بوا
 17 ایدر خدام دیر که سلطام اول خانون بر جنق ایلده طلب ایدن
 18 سین بر طلوم بیور دیر که جواب ویردیر که اول خانون کندونک
 19 حتی قدر استیدی و بر دخی همتن قدر ویردک دده و منقولد
 20 کویارندن و آمله کندن هر سینه ده سکسان بیک النون حاصل
 21 اولور دیر بویله ایکن کندو سینه هرگز کات ویرمک لازمه

1 کلمه مشرب را جمله سنی بر سینه دخی کلینه بدل ایدوب بر حخته
 2 سنی قومزدی و امام شافعی حضرت نرندن اعلم ایدو بر لوز رحمة
 3 علیه رحمة واسعة * مناقب امام شافعی * امام شافعی رضی
 4 تعالی عنه نام نامداری محمد بن ادریس بن عباس بن عثمان بن
 5 شافع بن اسایب بن عبد یزید بن هاشم بن عبد المطلب بن عبد
 6 مناف بن عم رسول الله صلی الله علیه وسلم فضائل و مناقب
 7 یحیی و مرانی لا یعدو لکن جمله مناقبندن بری اصحاب
 8 اولان حضرت نرندن مروید که شافعی حضرت نری و افعه
 9 حضرت امام علی کرم الله وجهه بی کور که کنند ابله مصافحه
 10 ایلدو خاتمی بار مغندن چقاروب بار مغنه کچر شافعی حضرت
 11 بیوزر که صلاح حال ابله موصوف بر عجم و ارای ابره سی
 12 یوزو بانک کندودن تعبیری دیلیم ابید که حضرت علی بنک سنکه
 13 مصافحه سی غذا بندن امان اوله سنه دالت ایدو و یوزک
 14 بار مغنه کچر و کی تصرف نامه دالت ایدو و حضرت علی بنک
 15 اسم شریفی شرفدن غریبه دن نیجه منتشر اولدی ایسه
 16 دخی اسم شریفک ابله منتشر اولسه کور ذره و امام شافعی
 17 امام مالک دن علوم شقی اخذ ایلدی و کما بلری درت کربکا
 18 عرض ایدی دوه و شمدی مراد ایدینم جمله سنی اغزدن بار مغنه
 19 فادرم دوه حمید دن مروید که حضرت امام احمد بن حنبل دن
 20 حدیث شریف نقل ایدرکن استندم که رسول الله صلی الله علیه
 21 وسلم دن روایت ایدر ان الله بمن علی اهل دینه فی راس کل

شافعی

1 ماله سنی بر دل من اهل بین لسم امر و نهم ترجمه حدیث
 2 شریف بودر که تحقیقا الله تعالی اهل دیننه هر یوز سنه ده
 3 اهلدن بر رجلی امتنان ایدو اعطا ایدر که اول رجل اول اهل
 4 دینه دینلری احوالین تعلیم ایدوب عیان و بیان دیوز ابن
 5 حنبل حضرت نری دیر که مانه اولی نه نظر ایلدم کوردم که
 6 رسول الله صلی الله علیه وسلم اهل بیتندن بوقضیه نه
 7 صادق حضرت امام شافعی حضرت نرید که اسم شریفی
 8 محمد بن ادریس دزد دوه و جلال سیوطی مانه ناسیعه ده بولوب
 9 بر قصیده نظم ایلدو و علی مرابنه جمله سین انده عیان ایلدو
 10 و مانه ناسیعه نک محمدی و امور دینک مبینی رجا ایدو
 11 که بن او کم دیوز مر یوز قصیده سیدک نصیح ایلدی و اول
 12 قصیده جلال سیوطی

13 الحمد لله العظيم المنة	13 الماخ الفضل لاهل السنة
14 ثم الصلوة والسلام فتمسیر	14 علی بن دینه لایندس
15 لقد اتی فی خبر مشهور	15 رواه كل حافظ معتبر
16 بانة فی راس كل مائة	16 یعت ربنا الهدی الائمة
17 منا علینا عا لما یجدو	17 دین الهدی لانه مجتهد
18 فكان عند المائة الاولى عمر	18 خليفة العدل باجماع وقره
19 والشافعی كان عند الثانية	19 ماله من العلوم السارية
20 وابن شرج ثالث الائمة	20 والا شجرى عند من امة
21 والباقلانی رابع او سهل او	21 الاسفراخی و خلفه مكو

1 وَالْخَامِسُ الْخَبْرُ هُوَ الْغَزَائِيُّ
2 وَالسَّادِسُ الْفَخْرُ الْأَمَامُ الرَّائِي
3 وَالسَّابِعُ الرَّائِي إِلَى الْمَرَاتِي
4 وَالثَّامِنُ الْخَبْرُ هُوَ الْبَلَقِي
5 وَعَدَّ سَبْطَ الْمَلِكِ الصُّوفِي
6 وَالشَّرْطُ فِي ذَلِكَ أَنْ تَمُضِيَ الْمَاءُ
7 يَتَّسِرَ بِالْعِلْمِ إِلَى مَقَامِهِ
8 وَأَنْ يَكُونَ جَامِعًا لِكُلِّ فَنٍّ
9 وَأَنْ يَكُونَ فِي حَدِيثٍ قَدْ رَوَى
10 وَكَوْنُهُ قَدْ أَهْوَى الشُّهُورَ
11 رَمَضَانَ نَابِعَةَ الْمَبِينِ قَدْ
12 وَقَدْ رَجَوَ إِلَى الْمَجْدِ
13 وَأَخْرَجَ الْمَتْنَيْنِ فِيهَا يَأْتِي
14 يَجِدُ الدِّينَ لِهَدْيِ الْأَمَةِ
15 مَقَرَّرًا لِشَرْعِنَا وَيَحْكُمُ
16 وَبَعْدَ لَهَيْبَةٍ مِنْ تَجَدُّدِهِ
17 وَكَثْرَةِ الْأَشْرَارِ وَالْإِضَاعَةِ
18 وَحَمْدُ اللَّهِ عَلَى مَا عَمِلْنَا
19 مَصْلِيًّا عَلَى بَنِي الرَّحْمَةِ

20 كُنْ مَابِهِ عَاشِرُهُ دَهْ كَيْمِ أَوْلَاهُ بِالْمَرْزَنِ وَالْأَمْرُ حُجْمُ بَكْرِي
21 أَدْرَهُ زَيْنُ الْعَابِدِينَ كَاهِي مَجْلِسِ شَرِيفَتِكَ أَسِيدَانِ دَمَّ مَابِطَانِ

محمد

1 مُحَمَّدِي بْنِ أَوَّلِهِ دَارِي وَأَلَّهُ أَعْلَمُ بِحَقِيقَتِهِ إِمَامُ شَافِعِي
2 مَقُولُ دَرَكَةٍ أَسَدِ أَعْمَالٍ أَوْجَدَنَ بَرِي أَلْ تَنَكُّ لِكُنْدِهِ وَاجْتِاجِ
3 وَفَتْنَةٍ سَخَا لِكُنْدِهِ أَلِكُنْجِي تَنَاهَا خَلُونَدُ عِبَادَتِ لِكُنْدِهِ أَوْجِجِي
4 حَنْ كَلَامِي قَوْلِي أَجِي وَأَوْنَا نَاجِي مَسْنَهُ لَوْلَا أَوْكُنْدُ سَوَّلِكُنْدُ
5 أَبُو بَكْرٍ جَنَابِي دَرَكَةٍ مَقُولُ دَرَكَةٍ إِمَامُ شَافِعِي صُنْعَانِدَنْ مَكَّةَ يَدُ
6 أَوْنَ بِيكِ الْمَوْلَانَةِ كَلَامِي أَصْحَابِي وَأَسْنَا لَرِي كُنْدُوكِ سَلَامُهُ
7 جَمِيعِينَ دَرَكَةٍ دَرَكَةٍ بَرِ أَجِي وَبَرِ حَبَّةَ سِي قَالِدِي أَحْمَدِي
8 حَبْلَانِ مَرْوِي دَرَكَةٍ بَابَا سِنْدَنْ رِوَايَتِ قِيلُونَ إِمَامُ شَافِعِي
9 دُنْيَا يَهْ شَمْسُ كِيدَنْ وَخَلْفُهُ صَاغِقُ كِيدَنْ رَهِيحِ أَيْ أَوْغُولُ بُو
10 أَيْكِي نَعْمَتُهُ سَعَادَتِ سَنَةِ وَأَرَسِيدُ دَرَكَةٍ كَهْ حَالَا إِمَامُ شَافِعِي
11 بَوَاكِي نَعْمَتِكَ صَاحِبِي دَرَكَةٍ مَعْلُومُ أَوْلَاهُ كَهْ حَضَرَتِ إِمَامُ
12 شَافِعِي أَوْنَ بَشَرِ يَاسَنِدَانِ أَيْكِي قَتَا وَبَرِي دِيورِ بَيْعِ بَنِ سَفِيَانِ
13 نَقْلُ الْبَيْتِ وَهَرُ كُونَدُ فَرَانِ عَظِيمِي بَرِخْتَمِ أَيْدِي وَرَمَضَانُ هَرُ
14 كُونُ أَلِكُنْشَرِكَةِ شَعْنِ أَيْدِي حَجْرَةِ شَرِيفِكِ بُوْرَالِي سِنْدَنْ مَوْلَا
15 شَرِيفِي أَوْلِي وَأَيْكِي بُوْرَدَرْدَنْ أُنْقَالُ لَرِي كَهْ مَتَدُ عَمْرُ لَرِي
16 دَرَكَتِ سَنَةِ أَوْلَدُ دَرَكَتِي كُونُ إِمَامُ أَبُو حَنِيفَةَ وَفَاتِ أَيْدِي
17 رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَأَمَامُ أَعْظَمُ أَبُو حَنِيفَةَ سَكُنَ سَنَةِ سِنْدَنْ
18 دَرَكَتِي وَبُوْرَالِي سِنْدَنْ وَفَاتِ أَيْدِي بَغْدَادُ دَرَكَةٍ مَدْفُونُ دَرَكَةٍ
19 بِمَشْرِيقِ أَوْلِي وَأَمَامُ أَعْظَمُ حَضَرَتِ بَرِيكَ شَيْخَانِ نَاسِكِ
20 أَيْكِي شَاكِرِي وَارِيدُ بَرِي إِمَامُ أَبُو يُوسُفَ شَرِيفِي بَرِيدَنْ وَلَا
21 بُوْرَالِي أَوْجِ سَنَةِ سِنْدَنْ أَوْلُوبُ بُوْرَسْكَانِ أَيْكِي سِنْدَنْ وَفَاتِ

دَرَكَةٍ
أَيْدِي

1 مَدَّتْ عَمْرِي الْقَمَرُ طُقُوز سَنَه دَر وَايَكُنِي سِي اِمَام مُحَمَّد بن
 2 دَر يوز او توراكي تاريجنده دُو غُوب يوز سَكَان طُقُوز تَارِيجِنْدَه
 3 وَفَات اَبَدِي مَدِينَه مَنُورَه دَه مَدُونْدَر وَايَمَام حَسْبَل اِمَام
 4 شَافِي حَضَر تَرِينَك وَفَاتِنْدَه بِن اَبَدِي رَحْمَه الله عَلَيْهِم
 5 اَجْعَاب مَنُور دَر كه اِمَام اَبُو يَوْسُف اِمَام اَعْظَمَك حَيَاتِنْدَه
 6 اِيَكُن بَشَقَه مَجْلِس اَبَدِي صَدَر تَعْلِيم دَه سَعَادَت بَر لَه اَنُور
 7 اَبَدِي اِمَام اَعْظَم حَضَر تَرِين اَبُو يَوْسُف حَضَر تَرِينَك بُو وَجْهِ لَه
 8 بِي دَسْتُور مَجْلِس اَبَدِي وَكِنَه اَلَكْشِيدَه اُولُوب اِمَام اَبُو يَوْسُف
 9 بُو وَجْهِ لَه نَاهُور اَلْفِي اِيَحُون مَقْدَار بِن بَلَد رَمَك اِيَحُون مَجْلِس
 10 اَدَم كُونْدَرُوب بَعْض سَائِل مُشْكَلَه دَن سَوَال اَبَدِي اَوَّل اَنُور
 11 اَبَدِي دَر كَسِنَه بَر طُوب بَرِي بَر فَصَارَه بَعْضِي جَر بُو جِبَه
 12 وَبَر سَه اَعَز تَعْيُون صُكُور كُوب اَسِنَه فَصَارَ صَانِع اُولُوب
 13 دِيَه اَجَرِنَه اَلْفَه مَسْتَحَق اُولُور دِي اَبُو يَوْسُف اُولُور دَر
 14 مَقَابِلِنْدَه اُولَان اَخْطَان دَر كَبُر وَاَبُو يَوْسُف اُولُور دَر دِي كَر
 15 اَخْطَان دَر اَبُو يَوْسُف مَسْخَر فَالْدِي بَا بِيَجَه اُولُور دَر اُول
 16 كِمَنَه اَبَدِي كه اَكْر فَصَار اُولِي اَنكَار اَبَدِي بَعْد وَبَر دَر
 17 اَوْغَر لَانْدَم دِير سَه اَجَرِنَه مَسْتَحَق اُولُور وَاَلَا اَنكَار اَبَدِي بِن
 18 كَر جَك سِن بَكَار طُوب بَر وَبَر دَر وَلَكِن بِيَجَه اَبَدِي اَوْغَر لَانْدَم
 19 دِيَه اَجَرِنَه مَسْتَحَق اُولُور دَر زِير اُولُور دَر اَنكَار لَه
 20 غَاصِب اُولُور دُو غُوب خَمَانَه كَبُر وَبَر طُوب بَر مَالِك اُولُور
 21 اُولُور اَجَرِنَه مَسْتَحَق اُولُور اِيَكُنِي صُورِنْدَه صَا جِبَنَك مَكْنَد

1 اِيَكُن اَعَز اُولُور اِيَكُنِي اَجَرِنَه مَسْتَحَق اُولُور وَايَكُنِي سَوَال
 2 مَصْلِي نَمَازَه فُضْلَه دِي دَاخِل اُولُور بُو خَسَه سَنَدَه دِي اَخْل
 3 اُولُور اَبُو يَوْسُف فُضْلَه دَاخِل اُولُور دَر اُول كِمَنَه
 4 اَخْطَان دَر اَبُو يَوْسُف مَسْخَر فَالْدِي اُول كِمَنَه اِيَكُنِي
 5 بِيَه دَاخِل اُولُور دَر زِير اَبَدِي فُضْلَه دَر اُول فُلْدَر مَق
 6 سَنَدَر اِيَكُنِي بَرِي بَرِيَه مَقَارِنِي وَارْدَر سَنَد
 7 وَفُضْلَه دَاخِل اُولُور دَر دِي بُونَك اَمْنَالِي بِيَجَه
 8 مَسَائِل مُشْكَلَه سَوَال اَبَدِي اَذَن اِمَام اَبُو يَوْسُف
 9 اِمَام اَعْظَم حَضَر تَرِينَك حَضَر تَرِينَه كُوب عَذَرِن
 10 دِيَلُوب بَشَقَه مَجْلِس اِيَكُنِي تَرَك اَبَدِي اِمَام اَعْظَمَك
 11 مَقَابِلِنْدَه مَلَا زَمَت فَالْدِي اِمَام اَعْظَم اَبُو يَوْسُف
 12 خَطَاب اَبُو رَزَا كَر زَبْت قَبْل اَن يَحْصُر دِي وَجَاب
 13 وَبَرِي بَعْضِي قُورَق اُولُور دَر اُولُور اُولُور دَر دِي
 14 دَر مَدِينَه اِمَامَان رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمَا
 15 اَبَدِي سَفَا سِلَام اَعَز اَعْيَان وَجَلَه دُو حِمَان وَافَا صِل دَر
 16 اِمَام مَدْعَب وَمِلَت هَام اَهْل رَيْن جِبَلَه اِمَامَان حَضَر تَرِين
 17 اِمَام شَافِي اُول مَالِك مَالِك بِن اُولُور دَر اَوْجَحْت بَر دَر
 18 اِمَام مَالِك اُولُور دَر مَالِك بِلَاغَتَه اَوْسَالِك رَه تَقْوَى اَوْ مَنِيْع عَرَفَا
 19 اِمَام اَحْمَد حَسْبَل اَوْجَحْت اَسْلَام اُولُور دَر اَوْصَا وَجَدَا
 20 بُو جَار اِمَام اُولُور دَر بِيَجَه اُولُور دَر فَلَكَد شَق قَمَر كِي مَعْجَر بَرِيَه
 21 اُولُور دَر مَسَائِل مُشْكَلَه سَوَال اَبَدِي اَذَن اِمَام اَبُو يَوْسُف
 22 اِمَام اَعْظَم حَضَر تَرِينَك حَضَر تَرِينَه كُوب عَذَرِن
 23 دِيَلُوب بَشَقَه مَجْلِس اِيَكُنِي تَرَك اَبَدِي اِمَام اَعْظَمَك
 24 مَقَابِلِنْدَه مَلَا زَمَت فَالْدِي اِمَام اَعْظَم اَبُو يَوْسُف
 25 خَطَاب اَبُو رَزَا كَر زَبْت قَبْل اَن يَحْصُر دِي وَجَاب
 26 وَبَرِي بَعْضِي قُورَق اُولُور دَر اُولُور اُولُور دَر دِي
 27 دَر مَدِينَه اِمَامَان رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمَا

1 بوجار ايام اوليد در سير بر عزت
 2 آکا بر علم فاضل از هفت اقليم
 3 جبار حكمته بوند در علم تحقيق
 4 اصول بني قلمو استخدا ايله نصيب
 5 بوجار مبد اوليد از سائر دينه
 6 شريف تر روشن قيلن كتاب
 7 ند مطالع حقد در كتاب اهل سنن
 8 كتابت باجماع امتك تحقيق
 9 جناح طائر قدسي در آلوده
 10 اولور در پرتو عكس صحايف باكي
 11 اديم جلد بر آقچان ابدى جلد
 12 فلكه شمشه كر پرتو ايدى و كشت
 13 زرباه جلد زنجير لوكه نقش
 14 شهاب صمده هوا ده كه عكس بر تويد
 15 كتاب اهل سنن منبع هدايت
 16 بياض صفحه لوى قرص افتاب
 17 فلوى بولك سويدار رسوم نقطه
 18 قرح ويزد كه هر حرف مستطاب
 19 بوجار ايمه دينك مدار حقد
 20 اولان كلاميه لبسته بونلوك
 21 معاني در لرنيك مجريد و رونق

معالي فضلا و اعالي اعيان
 افاضل بلغا عارفان لطوف
 در نمن كبريا بدار و لولو مر
 ويرك جمله سینه جقد اجري
 بوجار قصر اوليد ايمه جارا
 كه تانمين هدا در الى استار
 كه دره سندن بها اولد بچه
 فصو وضلته باد بابي باجنا
 ورفلري پرويان طيور روضه
 كواكب فلكه مهر و ماهه نور
 كه اولش آكا رجه سهره
 كه نوري بار منور در بكون
 اولور اول اهل هوا به سلاسل
 انگله برده و كوكنو آرايد
 دخی صحايف باكي مطالع عرفا
 انگله اولد منور بوعالم امکا
 سواد سرمك ديد زمين و
 نقوش خط لري خط صفا ايله
 فلكه قلد ملكه كرامين
 اولور عالمك حكمتك مالك ايها
 من زلزال ايله سمع جا اهل

زال امير صفات سنج رهنك هب
 نفوش خامه كر نقش جامه برون
 كلاهي هر بدينك لولو يم توفيق
 دوان و خامه كر جمله منبع ادوا
 دنان عنبر حبت ايدى ميدا كر
 قلكر خي جاندن ايد باطوباد
 ورفلر كل تردن بياض صفحه
 سنابل ايجر اوتير براد الك حقا
 معاني شمشه كر برون ايدن
 سطور صفحه دره هب برون نقطه
 آداده سنلك جواهر جميع الفاظي
 مسائلي كه ايد لري جاليد
 انگله روشن اولد رعدار شمشير
 سعادت لري اند جهان اولد بشار
 انگله اولد منور فلوب اهل هنر
 انگله روشن اولد جوامع دلر
 بزند قول مستحربه صفحه دين
 اوچار روضه ديند زجوار خند
 اوچار گلشن شمعك بناسي محكد
 بود روضه ابره مر دهرى سقيم
 جهان درخت حقد رايحه اسلام

1 كه تشنه قصر اسنه آب كوثر
 2 بنا چشمه كر منبع زلال سياه
 3 و لولو در هر گوشوار سمع جبار
 4 جهان اند اوليد يم معارف
 5 سفير خامه كر صوت بلبان
 6 ياشاخ كلك ايد بايها ل سروز
 7 يابرك با سمن ايد با لولو رختا
 8 كمال صحت ايله هب دات قول
 9 بيا چشمه كند آفن زلال بيا
 10 عذار شاهي معايه خال مشك
 11 حروف نظيم لالى سطور رشه
 12 ولور د بلخ زرند اني كشتنها
 13 انگله گلشن اولد سپهر بانوان
 14 انگله اولد نرين مسكنى عرفا
 15 انگله بولك عالم صفا اطمينان
 16 انگله گلشن اولد صوامع وجد
 17 بارلد نورله روشن سائل ايا
 18 اور روضه دن ابرينور اهل دينه
 19 اوكلشه كبر مرقلنى كنج ازعا
 20 بوكلري بره من هم رواض نادان
 21 كه انرايد عيان راجحى ايمه

معاني

1 غبار مقیم باکی ائمه دینت
2 سواد مسئله اعندی نحو ایند
3 جینی شعله لوند ائمه دینت
4 آجلد باب معانی کلام و منطق
5 مفرح اولد اصول مسائل فتوی
6 قل لوند اولد دلایل حق جاش
7 بحار فضل ائمه ترشح ایلد فی
8 او بحر کهرن اولد در بکنا سی
9 شعاع کوه هر کان ذل ائمه دین
10 چون اولد صفحه مهر حکم افان
11 هب اولد نوره سبیل سواد
12 یلند خامه لوند فصاحت الفاضل
13 علم ایلد منقح مسائل شتی
14 ادال ایلد معاین شریط ایلد
15 مسالی که یاز لرد دست حکمت
16 عطارد لند روان صورتی
17 اشعه خامه زرین صورتی
18 فلک دونا اولو اولد ایدر قد لام
19 اولور در هر شب ل شاده ماه ایلد
20 که نامطالعه ایدر هر شب
21 اولور در نور هداجر آغ خانه

زیننه کل بصیرت سهره افش
شعاع نور جبین ائمه اعیان
مشرف اولد زمین و نور اولد
مضیلت اهلنه اولد عیان بدیع
او قوندی حمله لوند عفا ایدق
سیند صفحه ایا مد خط طغیان
ریاض شریع مطهر اولد دریا
سپهره زیور افسر جهان ریت
جمال مهری قلوبد همیشه بر لعل
اشعه کهر معدلت ائمه عیان
هم اولد محو ظلام جهالت و عیان
بیان نکه لوند بلا غت قران
قل لایلله منقح صحایف ایمان
بیان ایلد سباین مسائل عرفان
ایدر که زرافشا کواکب و خشان
صوتار در صفحه روین اودم مد
کشت ایدر در صحیفه عذار ایدر
که ناکلام سعادت نلین ایدر اذعان
فلور در عالمی و شر زباد و شریح
یلینه راه شریعت آجله ناب
که صبحه دل یاز ایلد نامعان

1 نکمه یازد در حقیقه مسائله الحال
2 دیر جرج براردی صحایف دهر
3 نور سیه یازد در الح مسائله
4 ائمه ایدر ایشاح رستم سننی
5 ال اجوب ایلد دعا ل ائمه دینه
6 که ناسکا ایلد آجری با ن
7 مناقب ابو عبد الله محمد بن الحکیم علی بن ابی طالب
8 شافعی دند و قبری خی امام شافعی نیک قبری شریف
9 دوز ائمه مشهور ک برید و مضرک فاضل القضا اید
10 و امام شافعی مصر کلد که فرستو چوقوب استقبال ایدن
11 اول اید و علم حد ده بکانه اید و امام شافعی حضر نلینک
12 علم حد بند را ویسی اید ایکی یوز الی تشریف سانه سیندن و فاضل
13 ایدن مناقب اشهب بن عبد العزیز اصحاب مالک بن انور
14 در و مالک حضر نلینک خاص نلامید سیندن و دخی
15 امام مالک قند امام شافعی حضر نلینک مریمسی منزلت
16 دوز منقولدر که مرزور اشهب بند و نصیحت ایا که و الید
17 یعنی بدعت آمیندن حد ایلد و برای سوال ایدر ایلد که بدعت
18 اهلی کیمدن یوزد یاز که شوال کسینه لرد که الله تعالی نلینک
19 علم و صیانت و قدر بندن نکمه ایدوب بیان ویدان طایفه
20 و دخی صحابه و ائمه و مجتهدین ساکت اولد قری سننه
21 ساکت اولد لری یعنی صحابه و تابعین رضوان الله تعالی

1 اجمعين هرسنه ده و هر عيله كه سكوت ايد خلق
 2 انك سماعند و تعليمند نه اي تش اوله له اول سنه ده ستا
 3 اوليوب فرزند ان كسيه اهل بدعت ديولن مثلاً حضرت
 4 رسول الله صكره صلوات الله تعالى عليه و سلمه ماله خلا
 5 خصوصيتك واقع اولن نزاع و تفضيل ايله و ترك تعصب
 6 ايمان طائفة اهل بدعت دن اشهب حضرت توري بولردن
 7 حذر ايلكدرن لا زم اولان ديوتنبه قلدي بوزرق سنه
 8 دوعوب ايك بوز درنده ماه شعبانك واسطيتك وفات
 9 انك شافعي حضرت نرياله برسنه ده انتقال ادي و قبر
 10 د خا اول جانبك دن رحمة الله عليها اجمعين مناقب امام
 11 ابو عمر و عثمان بن سعيد المعروف بورش يعني علم ايد
 12 قرا مشهور بولردن و بولردن امام شافعيك مرقد شريفه
 13 فريند مدفوندره و ورشك معناسي بوغر ديكدره
 14 كندوسي غايت ايله بياض اولدو عيجون و سوتنه بكره روحي
 15 و رش ديولقب و بولردن مضرده فاضلي ابي الطاهر عبد الحكيم
 16 ابن الانصارينك دست كاتبي ايد بوز طفسان سنه
 17 وفات ايد مقولدر كه براوغري اوندن سرقه ايجون كوشن
 18 فوسني براغر كليله كليله كليله كليله كليله كليله
 19 كاوركه بوبله عظيم كليله البته بي وجه دكلد بوندي نه
 20 اسباب واردن ديوب بركيله چيه وار و بوز هم و بركيله
 21 اچدن و ايجو فويه كير بر اوي باشد اخرنه دك دولا شورين

1 بولمكه و بوزديكي در همك بهاسي اوله بوجايرتند دوزركن ورش
 2 حضرت توري دني چيغه كلوز و درك كورن بوند نه انشلسين
 3 دوه در دايندي كه والهي سلطانم سنك اوكدن برسنه الموق
 4 اسيديله كليله چيه واروب بوز هم و بوز هم اوكي اچددم ايجو
 5 كيردم بوكره شدي ايجو و نه سنه بولدم اول جبرند هم دك
 6 اندن ورش حضرت توري بوز ديكدره سن بزم متاعري المغه
 7 كلك لكن بزسي الوب كند و مزه قول ايد رزديوب بزماله
 8 اولور ميسن ده اول دني نوله سلطانم ديوب نابت و قوبه
 9 قاب اولجه كند و لري ايله حسن حالله كجنوب حالا ورش
 10 حضرت توريك اباي اوچند مدفوندر مناقب ساريه مشهور
 11 بودر كه ساريه حضرت توري صحابه كريندند حضرت عمر زمانك
 12 عسكرايله مضره كلوب كفار خاكسار له مقانله و جبل قرينه
 13 بخاربه ايدريكن جمعه نمازي وقتك مشتد اولوب اهل
 14 اسلامه ضعف مستولي اولغين خليفه روي زمين
 15 حضرت عمر بن الخطاب مدينه منوره خطبه اوقوركن
 16 كندوسي حالتشون صوت اعلا ايله ايك كره جاعر و بركيه
 17 ياساربه الى الجبل ياساربه الجبل اهل مجلس جمله عجبكه
 18 قابو غش اولور كه اياخليفه به نه واقع اولد ديوجايرته
 19 واردن و هر برسو كند و عطفله بوز سويلن اندن حضرت
 20 عبد الرحمن بن عوف سبين سوال ايدن بوز ديكدره اول جيند
 21 كوردم كه كفار خاكسار عسكرا اسلامك دن جانين الموقيل

1 آنکون ساریه یاساریه الجبل دیو حیر دم یعنی جبل طرفه
2 وار وارفه کی آکه ویردیم دیکه و ساینه جوق زمان کجی
3 ساریه حضرت یزید بن ابی سفيان کندی و خبر ویردیکه کفار کفار اهل
4 اسلام الله جمعه نمازی وقتند جنک عظیم ایدون کفار غالب
5 اولی صد دند ایکن جانب حجاز دن ندای غایب و اوارها اف
6 ابرشدیکه یاساریه الجبل دیو چون بوسدای خوش آرای جاز
7 استماع اندک آرهزی جبل جانبیه ویرد قلم طاع کبی
8 قوتی اولوب کمال مرتبه فوت قلبه کفار کفار عسکرینک
9 قلبه واریخته اول جمله ده شکاف یلیون بعنایه الله الملك
10 المتعال علم و علم داری سرکون ایدو مغلوبت ال ویروب
11 یوز کوسر مشیکن بعنایه الله الملك الحق غالب مطلق
12 اولد فر کفار بد کردار دخی کوردیکه ایش ایشدن کجک بلا
13 در یاسی ایشدند ناچار قراری فراره تبدیل ایتدوردی
14 آندن جمله اصحاب حضرت خلیفه به تواضع ایله عزت ایدون
15 هر برینک محبتی بر اکن اون اولد و بیوردیکه بود خلیفه رسول
16 رب العالمین و واکس حق الباقین عمر بن الخطاب الناطق
17 باصواب مؤمنین عبد الله دیوشهادت ویرد تصدیق
18 قتلیدیه و حالا قلعه جبل مقطعه سکیمان پاشا جامعه
19 معهود و مشهور اولان مکانه مدفوندر برین نیجه روایت
20 دخی وارد لکن اصحی بود که مدفوندر برین نیجه روایت
21 و مکان فخر و آده واقع ایشد و ساریه حضرت یزید بن ابی سفيان

1 مرحوم سلیمان پاشا ابو جامع بطیعی یساریه روم تربیتی اوزره
2 و منور سلیمان پاشا نیک دخی سابق شریعه و مراتب عجبیه صالحی
3 اید جمله دن بری بود که هند و سنان سوکس و کزند سنان
4 فیتنه بر عظیم دو نمایله کندی که سلطنت عثمانیه و دوریا
5 هر که که لره میسر اولما مشد و یکد رکن یمن دیبارند عدا
6 نفع ایدون کیمشد و هند و سنان کیدوب کلد کدن صکره
7 مصر دخی حکومت ایشد و زمان حکومتند اول جامع لطفی
8 بنیاد ایشد و شهر دخی بر عالی مدرسه واردر اعلم علما
9 حنفیه به مشروطدن ورشیدد دخی نیجه خیرات
10 کتیره سی واردر بغایت لطف و مروت کانی اید رحمة الله
11 علیه ساقب حضرت محمد بن ابی بکر الصديق حضرت یزید
12 سرفید شریک بری مصر نادره العصر د مسجده علامه
13 دیککه معروف و موصوف راویه نیک منار سی التینه
14 و والد سنی مقدمه جعفر طیار حضرت یزید که بیوت
15 غراسند سلطان کونین حضرت یزید زمان شریفانه
16 شهید اولمشید اندن صکر حضرت ابو بکر رضی الله تعالی
17 عنه یکاخ ایدوب الدی آندن مزبور محمد وجوده کلدی خیر
18 ابو بکر و فائده صکر آندن حضرت علی ابن ابی طالب کرم الله
19 وجهه ترویج ایدی و حضرت شی دن یحیی نام ولد وجوده
20 کلدی سنی یحیی دخی زماندن صکر یکتیک عالمه نبوت
21 نیجه اولاد وجوده وظهور کتورق و من بود محمد بن ابی بکر

1 حجه و ارد قده طوغوب حضرت علي و الد سني الد قده
 2 صغر سنيك بولند و عي اجلد خجرتد بسلوب مرتبي اولن
 3 سلوغش او علي كي بسلوشيد و كما لند محبت ايلش ايد
 4 حق حضرت عليك زمانك حضرت علي طرفندن روز
 5 جمله و صفين نحاربه سندن بولمشيد و حضرت علي
 6 زمان خلافتك مصر كا تقو بصر ايلوب و بانه عكر
 7 فوشوب ولايت مصر و اروب حاكم اولوب خاص و عام
 8 كند ينك محكومي اولد و الا بوندن اول حضرت عثمان
 9 ابن عفان دخی كند و نك خلافتي زمانك مزبور محمد بن
 10 ابوبكر حكومت مصر و بروب اصحابك برنجيه كمنه
 11 معام مصر كوز مشيد اتفاق بولد كيدر ايكن مصر حد
 12 واصل اولمشيكن كوز ديلر كه ايراقك بر كنه بر حجه
 13 سوار اولوب كلون بر مقدار ارام ايد يلز هجن سوار كلد
 14 كوز ديلر كه حضرت عثمانك خدمتكار لر دن برسيه دو
 15 عرب و هجن دخی حضرت عثمانك دو سندن اتفاق
 16 قده كند و كندن سوال ايد يلز و مكبوبك واري دديلر
 17 عرب انكار ايدوب قطعاً مكبوبم بوقدر دك اندن محمد بن
 18 ابی بكر امرا ندی عرب و دو سندن شرحي تجستن ايد كن
 19 بلكه مكبوب بوله لز قطعاً بولامد يلز آخر عربك صوفيه
 20 سني بوقدر يلز اندن بر مكبوب بولديلر كوز روب محمد ك
 21 البته و بوقدر يلز اول دخی مهرين كوز روب اچدی كوز

1 اچندك ياز يلز كه سنيكه مصر حاكمي عبد الله ابن السرح سين
 2 معلوم اوله كه ايلت مصر كا تقو بصر اولمشيكن بوجايد
 3 اولنك ابرام و الحاجي ايله و حضرت عليك رجاسيله محمد
 4 ابن ابی بكر و برون و لكن كند و سي سكا و اصل اولميق
 5 اقله لفظي مكسوبك ياز يلز و لكن اقله لفظي
 6 بي فقط ياز يلز ايد اول اجلد بيلميد كه اقله لفظي
 7 مراد بونجه اقله لفظي بوكه محمد بن ابوبكر دوروب
 8 يانين اولان ياز ايلر يه دير كه بود و حضرت عثمانك
 9 و عرب دخی عثمانك و مكبوبك مهري دخی حضرت عثمانك
 10 دكلمي ديد جمله سي حضرت عثمانك در بوشهادت ايد يلز
 11 اندن كوز و سندن دوروب منزل منزل كوجب مدینه يه
 12 كد يلز بر بره فريدن حضرت عثمانك اوينه كد يلز
 13 دوي و عرب بياله كوز ديلز و كا عذرايه الله اندن
 14 اجازت اولوب حضرت عثمانك خضور يه كوز ديلز محمد
 15 مكبوب جعفر و ب كوز دك بورد يلر كه كوجك مهريند
 16 والا بومكوبك يازيله سندن بيم هر كز خبرم بوقدر دك
 17 و حد ايتد يازي كند ينك كاتبي اولان مروان بن الحكم
 18 ايد بوندن صكر محمد بن ابوبكر ابو اضطر ايله جيقوب
 19 حضرت عثمانك رضي الله عنه اوندن حشر كند ي بو
 20 احوال عالمه مشير اولميق اهل مدینه بوقدر دن منكر
 21 اولديلر زير اميرك رعيا و برايا سي عبد الله بن السرح

1 شكايت كمشرايد. و محمد بن ابی بکر حاکم اولدو غنك عظیم
 2 ایشلردی نیجه بک آدم اهالی مضربن محمد ایله بکله مضرب
 3 متوجه اولمشلرايد. بوکره نکرار ایله دوندیلر و حضرت عثمان
 4 حقیقته درونلری کبر و کین ایله دولمشد. و ددی فوری کشر
 5 حضرت عثمان طشر جعفر اولد و حضرت عثمانك فائده
 6 مدینه سنوره ده عمر بن العاص دخی او نورزدی معزول
 7 اید. اتفاق لحوال بویه اولیحق یعنی حضرت عثمانك عظیم
 8 ماضل اولیحق عمرو العاص كانه خاطر صور مق طریق
 9 ایله عثمانك فائده کدی بلام و ربوب حضرت عثمان
 10 بوردی که یا عمر و سنی معزول ایشلر کومر حیند برو
 11 بوستك بیلگه باشلادی ددی اول دخی بریکلف درونیه
 12 اولانی ظاهر ایدوب حاق تصور اندوک کبی اولمشدره
 13 ددی حالاً عربك ایشلر بوضرب مثل اولمشد فلت فروتک
 14 دیور یعنی بوستك بیلگه ددی برلر حضرت عثمان دخی
 15 عمرو بن العاصه بوردی بکره سنی معزول اندو کومر اجله
 16 وجود کده فیشلر قیامغه بشلدی و سندی فاشفق هانه
 17 سبيله حرکت باشلادک اندن محمد بن ابی بکر حراری افرو
 18 اولوب هشیره سی حضرت عایشه رضی الله عنهاك اوینه کور
 19 تر ایدی و مضربون ایله اهل مدینه سوز کلچی بید بشلدی
 20 حضرت عثمانك حقیقته برکون بربردن حضرت عثمانك اوینه
 21 هجوم ایدوب قتلنه قصد ایلر بنی امیه حضرت عثمانك قبیل

1 الوب کوردیلر و ککن خلق منع ایدیلر و برجايد حضرت عثمان
 2 و اسام حسین منع ایلک ایدیلر و الا عمر بن خادیم نام بر فکشو
 3 و اراید دایما حضرت عثمانی سومراید اول تگری حقیقی بیلر
 4 ظالم دشمنان دینی اوینه قویوب بریدن دیواری بر نیجه ظالم
 5 کجوب اول حیا کانت خلوتنه بی ادبانه کوروب جاهلیت ایله
 6 ملعونیشلر بن ظهور کوروب حضرت عثمان بن عفان یعنی
 7 اوسلطان شهیدلر اول حیا کانی و مروت معندی قطعاً
 8 اول کلن بی حیا له مقید اولوب قضایه رصا و ربوب
 9 قرآن عظیم الشان تلاوته مشغول اولوب اووریش
 10 اول بی حیا کانی فرستی غنیمت بیلوب سیر مبارکین و جود
 11 شریقلر نندن جدا قیلوب بریده قورلر اوج کوندن صکره
 12 شهید نمازین و بلوب بن لطیف بن خالک بیره بیدفن ایدیلر
 13 رحمة الله علیه بعد ازان حضرت امیر المؤمنین و اماما
 14 المتقین اسد الله العالیب علی ابن ابی طالب کرم الله وجهه
 15 صحابه کربن و اهل بیت طاهرین کلوب بیعت ایشلر اول
 16 بیعت ایدن طلحه بن عبد الله اید نقل اولفورکه مکرطلحه نک
 17 بر بار معی غزاده دوشوب شهید اولمشد اول جینه بر
 18 اعراکی طلحه نک بیعت کوروب قوزو یا حق اغریله نفس
 19 ایدرکه بواشیر تمام اولمن زیر انا تمام ال ایله اول بیعت اولد
 20 ددی چون حضرت علی خلیفه اولد جمیع امصار مکتوب
 21 و مقرر نامه لریانلک لکن شامه معاویه کوند رلدی

1 حتی معاویه شامند حضرت علی بن مکتوب کوند روپ
2 طرفیدن ایاالت طلب اندوکنند اصله علی کرار رضا و برمی
3 عهد نامه کوند زمد حتی مغیره حضرت علی بن باری ایاالت
4 نامه سین کوند روپ برمدت کچد کدن صکر عزرا ایلله دکن
5 منکر نشنه هرگز اریکاب ایدوب اینکد کدم دیو جواب
6 و بریدیلر و اندن صکر مصر حکومتی قیس بن سعد نام
7 کسینه به و برلشیکن تکدار محمد بن ابوبکر
8 و برز و عسکر کثیره ایلله مصر کوند زدن مصر جمیع
9 ایاالتی ایکا تقویض اید مرزبور محمد دخی داخل مصر اولو
10 حکم و تصرف قیلوب اندن سابقا حکم اولان قیس بن سعد
11 محمد بن ابی بکر مبارک باد دده و نصیحت یوزندن بوردیلر که
12 ای محمد النصیحه من الایمان فهو اسخه سکا نصیحت یوز
13 حضرت عثمانک تقایع ولو احقنه عداوت نظر ایلله بقه و آردا
14 ادرار ایتنه مانع اوله الانسان عبید الاحسان حسن بن
15 کتی دشمنلرین قول ایلک اولوره و ممدار ای الدن هومه سکا
16 نصیحت بودره اگر نصیحت طوتر سک منصور و مظفر اولور
17 دده و حق الحقیقه مرزبور محمد قیسک نصیحتی طوندی کینو
18 بلدوکن ایشلیدی اول اجلدن مراد و مقصودینه ابریشمدی
19 و حضرت عمرو بن العاص شام شریفه معاویه نلک یا
20 اید برکون عمرو بن العاص معاویه دن مصر ایاالتی
21 استیوب معاویه دخی و بروپ بی نهایته عسکرله برسد

1 تعیین ایدوب مصر کوند دی و بوقصه لر هنوز دخی هجرتک اونور
2 سکرند ماده صفر اید و عمرو بن العاص کلدوکنی استماع
3 ایدوکنی محمد دخی مصر دن عسکر برلده طشر جیفوب عظیم جنگ
4 اولد فدن صکر مذکور محمد بن ابوبکر عسکر صیوب جنگ
5 محمد دخی نیجه اریکاب ایدو باشر کسد کدن صکر ناچار قرار
6 فراره بیدیل ایدوب برعورتک وینه کین مکر اول عورت
7 برنامش ملعونه ایش و بر قنداشی و ایش که باز آرد نور
8 صا تریش محمد عسکر برله فرسو جقد فدن قنداشی بیلده سور
9 ایش بوکره فری کوزد که شامند کلز عسکر شمرک ایچنی گوشه
10 بکوشه اریکاب خصم بن بولسور لر فری دخی اولدن طشر
11 چیقته و آردی و ملعونه اول سرداره ایددی که اگر بنم قند
12 آزاد ایدر سکر مراد ایدو ککر کسینه دیو ویریم دده اول
13 آزاد اولسون دیندکن عجزه نخس قیوی ایدو اچرو کوردیلر
14 حضرت محمد بن ابی بکر طلوب کوردیلر هان ساعت اول بی تم
15 شفق تین لک ایلله قلم چکوب باشنی نشیدن جدا قلد و خورلق
16 برله طشر بچقردی و ایتک الک بونک میتنی عمرو بن العاص
17 قیوسیند کچورک دده زبر ایلوردی که عمرو العاصک فیدن بو
18 اولد و غنه رضا یوغید اول اجلد میتنی قیوسی اوکند کچوریلر
19 و بعد عمرو بن العاصک فضولق ایدوب صحر حاکم اولدوغنی
20 حضرت علی و همیره سی حضرت عایشه و واید سی ایشند کلرین
21 عظیم ماندر لوبون نالیش قلدیلر آخر ناچار رضایه رضا و بر

1 حَقَّقَ آمِرُهُ تَقْوِيضَ اِيْدِيْهِ اَنْذَنَ حَضْرَتٌ عَلٰى مَنِيْرِ حَقِيْقُوْبٍ تَمَامٌ وَعَظٌ
 2 وَنَصِيْحَتُهُ صُكْرَةٌ مُحَمَّدٌ بِنِ ابِي بَكْرٍ ذُو اَوْتُوْرِيْ جِي نَهَايَةُ اَشَدِّ خَوَالِي
 3 لَرَبِّ مَانَدِ سَنِيْلَ رَوَانِ اَوْبِدُوْبِيْ بُوْرَةِ بَلَرَكَةِ هَرَكِيْمِ نَوَابِ عَظِيْمِ
 4 مُرَادِ اِيْدِيْ نُوْرَسَةِ بُوْشَهِيْدِ وَسَعِيْدِيْ دُعَا اِيْدِيْ وَبِجَتِ اَبِلُوْدِيْ
 5 مَعَادَتِ دَارِ بِنِ اِيْدِيْ مَسْرُوْرٍ اَوْلَسُوْ دِيُوْبِ اَنَا اِلَهِيْ وَ اَنَا اِلَهِيْ رَا جَعُوْ
 6 اَيْتِيْ اَوْتُوْدِيْ وَ رُوْحِ بَرِيْ وَ حِيْنَهُ دُعَا قِيْلُوْبِ فَ اِيْحَهُ شَرِيْفَا اَوْتُوْدِيْ
 7 رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰى عَلَيْهِمَا جَمِيْعِيْنَ بَابُ ثَالِثُ نَقْشِ اَيْبَةِ
 8 رُوْحَا اَوْتُوْدِيْ اَيْبَةِ جَوَامِيْعِ مَلَا ئِكِ اَشْيَا بِيْ وَ زَوَا بَا يِ اَوْلِيَا يِ مَلِكُوْ
 9 سَبُوْرَا بِيْ بِيْ نُوْرَ مَنَافِ جَامِيْعِ عَرُوْبِ اَلْعَا صِ اَرْضِيْ مَغِيْرُ
 10 اَوَّلِ بَيْتِ وَضَعِ النَّاسِ اَوَّلَانِ جَامِيْعِ شَرِيْفَا سَكِيْ مَضَرِيْ حَضْرَتِ عَمْرِو
 11 ابْنِ اَلْعَا صِ جَامِيْعِيْذِ هَجْرَتِكَ يَكُوْمِيْ سَنَهُ سِنْدِ مَضَرَفِخِ اَوَّلِ
 12 صُكْرِيْ بِنَا اَوَّلِيْذِ زِيَارَتِكَ خَاصِ وَعَامِ اَوْلُوْبِ مَكَانِ سَنِيَا
 13 اَلدَّعُوْ اَوَّلُوْ مَعْرُوْفِ وَ مَشْهُوْرِيْذِ خَالَا اِيْدِيْ بَرَكَتِ رَمَضَانِ
 14 شَرِيْفِكَ اَخْرَجْتَهُ سِنْدِ مَضَرِكَ حَاكِمِ اَلْوَقْتِيْ وَ قَاضِيْ عَسْكَرِيْ
 15 وَ اَمْرَا وَ اَرِيَابِ وَ لَتِ وَ فُقْرَا وَ اَعْيَا وَ اَلَاتِ وَ اَرُوْبِ جُمُعَةٍ نَمَازِيْ
 16 اَنْدِ قِيْلَا زَلُوْ وَ حَضْرَتِ عُمَا نِ بِنِ عَفَا نَكَ وَ حَضْرَتِ عَلِيْ بِنِ
 17 اَبِي طَالِبِكَ خِيَا شَرِيْفِيْ اِلَهِيْ اِيْكِيْ مَضْحَفِ شَرِيْفِ مَوْجُوْدِيْ
 18 اَوَّلِ كُوْنَدِ اَبِيْلُوْبِ زِيَارَتِ اِيْدِيْ نَلُوْ بِلَا وَ تِ اِيْدِيْ زَلُوْ وَ عَمْرُوْ اَلْعَا
 19 اِيْمَانَهُ كَلَمَةُ سِنِيْ رَاشِيْدِ بِنِ جِيْدِ بِنِ اَوْسِ بِنِ اَلتَّقِيْ رُوَا اَيْتِيْ اِيْدِيْ
 20 اِيْدِيْ عَمْرُوْ بِنِ اَلْعَا صِكَ اَعْرَزْدَنِ بُوْ اِلَهِيْ اِسْتِمَاعِ اِيْدِيْ حَرَكَةِ قَرِيْ
 21 جَامَعَتِكَ بَرِيْجَةِ سِيْ تَبَعِيَّتِ اِيْدِيْ وَ رَا اِيْمَلَهُ عَمَلِ اِيْدِيْ لَرَا اِيْدِيْ

1 اِتِّفَاقِ اَحْرَابِ غَرَا سِنْدِ دُوْ دُوْ مَكْرُوْدَةٍ بَرَكُوْنِ اَنْزَلُوْ اَيْتِيْذِ
 2 بُوْ مَحْمَدِكَ شَانِ سَعَادَتِ نِيْشَانِيْ كُوْنَدَنِ كُوْبِيْ بُوْجِهَةِ اَوْلَقَدَنِ
 3 حَالِيْ دَكَلَرِ اِيْمَدِ بِنِ رَا اِيْمَدِ مَوَافَقَتِ وَ سُوْرُوْمَهُ مَتَابَعَتِ
 4 اِيْدِيْ سَكْرِيْ سِيْرِكَ اِيْلَهُ جَانِبِ حَبَشَةِ مَوْجِهَةِ اَوْلُوْبِ بَحَا اِيْبِيْ
 5 وَ اَرَا اِيْمَدِ بَرَمَدَتِ قَرَارِيْدِ لَمْ اَكْرَحْمَدِ قُوْمَرُهُ عَلِيَا اَوْلُوْرَسَةِ
 6 بَرَكَدِ وَ لَتِ زِيْرَةِ سِنْدِ اَوْلُوْبِ بَحَا اِيْبِيْكَ تَحْتِ مَكُوْمَتِيْذِ
 7 اَوْلَمَرِ اَسْتِيْدِنِ وَ اَكْرَقُوْمَرِ غَلَبَةِ اِيْدِيْ رَسَةِ اَنْدِ قَرَارِ طُوْمُوْبِ
 8 كِيْرُوْ مَكَانَرُهُ عَوْدَتِ اِيْدِيْ لَمْ جَمْلَهُ سِيْ سُوْرِكَ مَعْقُوْلِيْذِ
 9 جَوَابِ وَ بَرِيْدِيْ اَنْدِ حَبَشَةِ مَنَاسِبِ مَتَاعِ وَ بَحَا اِيْبِيْ بَرِيْ لَاقِ
 10 هَدَا يَانَدِ اَرِكَ كُوْرُوْبِ كِيْدِكَ حَبَشَةِ كَلُوْبِ بَحَا اِيْبِيْهِ لَشَدِيْ
 11 هَدَا يَا مَرِيْ عَرَضِ اِيْدِيْ اَبِيْنِ وَ اَرِكَ اَنْدِ اِيْبِيْهِ بَرِيْهِ كُوْرُوْدِيْ
 12 عَظِيْمِ حَظِ اِيْدِيْ وَ بَحَا اِيْبِيْهِ مَرِ قَرَارِ وَ مَسْكَنِ وَ مَكَانِ تَعْيِيْنِ اِيْدِيْ
 13 كَلَمِيْ بَعَا اِيْبِيْ اِيْلَهُ بَرَمَدَتِ اَنْدِ اَوْلَدِ ذِيْذِ صُكْرِيْ بَرَكُوْنِ حَضْرَتِ
 14 رَسُوْلِكَ اَلْجِيْسِيْ كِه نَامِيْ عَمْرُوْ بِنِ عَمِيْمَةِ صَمِيْرِيْ اَبِيْ بَرِ حَصُوْ
 15 اَبُوْنِ بَحَا اِيْبِيْهِ كَلَمِيْ بِنِ دَخِيْ بَكَ اَتَا بَعِ اَوْلَمَرِ دِيْ بِيْمِ كِه وَ اَرَا اِيْمَدِ
 16 بَحَا اِيْبِيْذِ مَحْمَدِكَ اَلْجِيْسِيْ دِيْلِيُوْبِ قَتْلِ اِيْدِيْ بِيْمِ تَا كِيْمِ مَكَّة دَه بِنِ
 17 اَتَا عَمْرُوْ اَشِيْدُوْبِيْ مَدِيْجِ اِيْدِيْ لَرِيُوْبِ بَحَا اِيْبِيْكَ قَاتِنَهُ وَ اَرِ
 18 بَحَا اِيْبِيْ بِيْ كُوْرُوْدِيْ كِيْ عَظِيْمِ اَلنَفَاتِ اِيْدِيْ وَ بَحَا اِيْبِيْهِ اَوَّلِيْ بِنِ
 19 دَخِيْ عِلْمَتِ اَهْلِيَّتِ اَوْرَزِيْ بَرِ اَوْبِيْ بِمَقَامِ سَيِّدِيْهِ بُوْرُوْ
 20 سُوْرِيْمِ بَحَا اِيْبِيْ دَخِيْ مَرَجِبَا مَرَجِبَا اِيْ صَدِ بِيْمِ دِيُوْبِ مَضْرُوْ
 21 نَدُوْ سُوْ اَلْاَنْدِيْ بِنِ دَخِيْ وَ اَمِ دُوْ لَشَدِ وَ قِيَا عَمْرُوْ وَ فَعَلَدِ

1 دیدم که بنمادی سنک بانکه اولان کسینه که طشتر جفیدی
 2 اول بریم دشمنانک الی سیدن اجازت شریفکرله آتی قتل ایدیم
 3 دیدم که همدانم بادشاه غصبه کلوب بودومه شوبکه
 4 ختمله بقدیکه فورقمدن هلاک اوله یازدم آغرسویدم
 5 پشیمان اولدم وایتدم که بادشاهم اگر سن بویدن اتم کشیدن
 6 اولاجعک بیلیدم هرگز بوسوزی دیله آلییدم دیوبی نه یاه
 7 عذر ایدم اندن بکا توجیه ایدوب آتدیکه سن بند بر آدمک
 8 الجیسی طلب ایدر سینه اول آدمه ناموس اکر بغنی خبریکل
 9 امین کلور حضرت موسی به کلدو کی دیک بن دخی سوال ایدم
 10 ایدم که اول رخل بونیه کسه ایدو کین واکا ناموس اکر
 11 کلدو کین بلمز ایدم بونیه عظیم الشانی ایش لب بکا بحضور
 12 یوزیدن وای سنک اکلا بشوکه ده اندن بند و نصیحت
 13 طریقیله دخی یقین کل دیک یقینه وار دوعمدن آتدیکه
 14 واراکا اطاعت ایله زیتر البت حضرت موسی فرعون و جود
 15 غالب اولدو دخی کئی بودخی قومینه وبتون دنیا به غالب اولسه
 16 کرکدر دیک بن دخی نجاشی به نوله بادشاهم اطاعت اید بن
 17 و دینه کیرمه سنکه بیعت ایدیم دیدم نجاشی دخی نعم دین
 18 انی اوزندی بن دخی بیعت ایدم و مسلمان اولدم اندن طشتر
 19 جقدیم اصحابه ملاقات اولدم کوردیم که اوکی حالتی بندن
 20 زایل اولمش و رای باطلدم غیره شکل اولمش وایلا اصحاب
 21 موسی کتم ایدم همانا رسول کزینک طلبیه مکه مکه به

1 توجیه ایدم مکه به قریب برده خالد بن ولید راست کلوب سیرم کا
 2 بیان ایدم مکرانک دخی مرادی و توجی اول جانبه ایش اندن اکر
 3 دخی سلطان کونینه متوجه اولوب دینه کیروب مسلمان
 4 اولمچون حضورت کلدن خالد بن ولید بندن اول بیعت ایدم
 5 اسلامه کلدی بعد بن دخی ایلرو واروب ایدم که بار رسول الله
 6 کجش کناهلرم مغضرت اولیو دیوب بیعت ایدرم واولاغی
 7 اکا مشیدم حضرت رسول بیعت ایله یا عمر و خضو اسلا
 8 ما قبلنی قطع اید وازاله ایدرد که قال رسول الله صلی الله
 9 علیه وسلم یا عمرو باع فان الاسلام یحب و فی روایه محمد
 10 ابن اسحق یهدیم ماکان قبله وان الهجرت یحب ماکان
 11 قبلها قال فبايعته ثم انصرفت صدق رسول الله بوند
 12 اوزرینه بن دخی بیعت ایدوب مسلمان اولدم ده و حضرت
 13 عمرو بن العاص مسلمان اولدو دن صکر حضرت رسول
 14 انی فصاعه قبيله سنک اوزرینه اوچیور نصر صحابه
 15 سردار ایدوب غزابه کوندرد کیند کدن صکر تکرار رسول الله
 16 عسکر طلب ایلبوب استمداد ایدم حضرت اکی یوز نفر کسینه
 17 دخی کوندردی جمله سی اشرف اصحاب ایدم اچا سید ابوبکر
 18 صدیق و عمر بن الخطاب رضوان الله تعالی علیهم اجمعین
 19 کئی آدمرو اید و حضرت دن صکر حضرت عمر بن کلد
 20 امر اکر ایدن امشید و دخی امام شافعی رضی الله عنه
 21 اصحابیند حرمله نام کسینه دیکه عمرو بن العاص

1 مدفونند و مصری فتح اندکدن صکن مصر دن جیغوب کند
2 استمدک و دخی حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم
3 زمان شریفند هنوز جهالت عالمند ایکن یعنی اسلامه کلمه
4 اول اسکندریه به تجارت طریقه اندلریه اتفاقا بر سق
5 اسکندریه ده بیراملریه دوشوب سیراید رک ملعب و انجمن
6 دوشوب وارد کوزد که حکما بی حکمتله برطوب و جوکا دن
7 عاد تلری بواشی که اول کون اول مجمع برینه جمیع شاهزاده
8 ریک زاده لری جمع اولوب اول طوب و جوکا دن اولیار لری
9 طوب هر یک اوستند قرار اینه اول کسسه کند ولریه باد
10 بلوب امریه مطیع و سقاد اولور لری اول کون دخی عادت
11 دینه لری اورده طوبی اندلری کی طوبی ااریدن جیغوب تلری
12 عمرو بن العاصک اکنند قرار ایدر اهل جمع بریدن علواندن
13 جاعر و شور لری هر کز بو طوب یلان جفا میشدن نه عجب شمد
14 خلاف جینسندن بریکانه عربک اوستینه دوشمک نه معنی
15 واردن با حضور اسکندریه و مصر سلطان لعلیه بونک کی
16 عربک نه مناسبتی واردن و نه لیاقتی اوله دیوب طوبی ادریک
17 محصل کلام بو طوبی اوج کره اندیلر هر کز تخلفا ایدری آخر سخا
18 فالوبا بیدلر که واریسه طوبک حکمی باطل اولمشدن و دیار
19 بعد زمان اسلام منتشر اولوب حضرت عمر زمانده عمر
20 ابن العاص خلیفه دن مصر فتحی عربین طلب ایلد حضرت عمر
21 رضا کو ستر و ب اعراض ایلد و مصر عسکر کثیر و جم عقیق

1 واردن و سوبلک عمرو بن العاص هر کز فراغت ایوب دایما
2 مصر خلیفه ترغیب کو ستر و ب و اصحاب خلیفه نک اوزرینه
3 حواله اینه دن سالی اولوب اقام ایدر ایدر آخر حضرت عمر
4 بریکه عمرو بن العاصه خبر کوزد که بویجه درگاه حقه
5 متوجه اولوب استخاره قیللم مصر فتحک حقیق الله تعالی
6 نه کوستر زد هم ایلد ایدلر یارند ای کون که هجرت بک
7 سنه سی اید حضرت خلیفه عمرو بن العاصی جایب مصر
8 کتمه سنه عسکر طغران سران تعیین اید کوزد دی
9 لکن سپار ایدر ب یوردیلر که یا عمر و سنک عقیقه
10 نامه ارسال ایدم اگر نامه و کجا لاتباع سکا ارض مصر
11 و اصل اولوب فتح مصر متوجه اوله سون والا نام ارض مصر
12 قدم بصر دن اول وارد سنه عودت ایدوب بوجایبه کله سن
13 و دعای خیر ایدر اندن عمرو بن العاص عسکر طغران عارله جا
14 مصر روانه اولد اتفاق هنوز ارض مصر داخل اولدین خلیفه
15 نامه سی اریش و ب عمر و دخی نامه او قومن الا ارض مصر
16 داخل اولد و او نور کوزد که ایچنده یارمش ستمکده سردار
17 طغران سن نامه لارم الانقیاد سکا و اصل اولد و ارض
18 مصر قدم باص مش بولور سنک فتح قوچ بیلکه دن بولور که
19 کله سن والا داخل اولز دن اول نامه اریش و دوشوب
20 کله سن دیش عسکر اسلام دخی بو خبر سترک شاد و کام اولد
21 ارض مصر بولند ولریه شکر بی حد و خلیفه به شاء لا

1 ایدوب مصر عزیمت ایدیلر وتوجه تاملری برکاتینده عدوی
 2 بد فرجام قطعاً مقابله ومقاتله ایتوب بعنا لله اسان وجمله
 3 هجرتک یکرچی سینده سندن مصر نادره العصرک فتح اولنده
 4 میسر اولدی وحضرت عمرک زمان خلافتینده مصرک حاکمی
 5 اولد عثمان بن عفان زمانینده ومعاویه بن ابی سفیان زمان
 6 دخی امیر اولوب جمله بکری اوج نیل مصر حاکمه اولدی بعد امر
 7 حقیله هجرتک فرق اوجی سینده سندن وفات ایدوب حج فافله
 8 بول جبل مقطعه سمتیندن اولغیله سیح جبل مقطعه دن
 9 اولمه سین وصیت ایدی تا کیم حجاج دوی الانهاج اوغرا دی
 10 زمانده دعا ایدلر رحمة الله علیه رحمة واسعة مصر قاهره
 11 یعنی بکی مصر ده اول پنا اولنان جامع شریف جامع ان هر دره
 12 اوجیوز القش بر نارنجینده بنا اولندی وبانیسی فانیجی حسن
 13 درکه مغربدن کلن معز الدین الملک فولیدر معزک
 14 ابتداء سلطنتی اوجیوز القش درتک اولوب جمله بکری
 15 ابکی نیل پادشاه اولمشدن بعده اوجیوز سکسان بش نارنج
 16 وفات ایدوب برینه اوغلی حاکم بامر الله پادشاه اولمشدر
 17 اولدخی بکری الی نیل تحت حکومتک اوتوروب مدت
 18 عسری فرق الی نیل اولوب درت یوز اون بر نارنجینده
 19 وفات ایدی جامع از هر دن صکره جامع حاکمی اولد پنا
 20 ایدی اما کندیک اصلک بر دین ایله تعبدی وتقیدی
 21 بوغیدی فانیجیت کمنه ایدی زمانیندن لختیا

1 ایدوبکی جهانک نهانی بوغیدی اکثر ایامده بر دینی اشکله بنوب
 2 کرد ایدو حتی اول زمانک خلق کندویه حاکمه الحار دیولقب
 3 ویرمیشلر ایدو برکون اشکیده غایب اولوب برمدند صکره
 4 اشکنی جبل مقطعه سکر لوب هلاک اولمش بولور لور
 5 وکندیسی بخه اولدوغینده کمنه نشان ویرمیر زمان
 6 میجین و حکما ایله صحبت ایدو رصد وظلمه ایله زیاده
 7 تقید واریدک جامع سعید السعدا بوجامع شریفک صالحی
 8 مصر پادشاه لریدن سلطان صارم الدین بوسفندر که
 9 ملک الناصر دیکله سلق در بش یوز القش درتک تحت
 10 سلطنته جنوس ایدوب جمله بکری نیل پادشاه اولوب
 11 بشوز سکسان طقوز نارنجینده امر حقیله دار ضرور دن
 12 سرای سرور دن انتقال امشدن رحمة الله تعالی رحمة وسیع
 13 مزبور کمال شجاعته موصوف وکرم و سخاوتکله معروف
 14 عالم و دیندار غازی و مجاهد سبیل الله بر پادشاه عالم
 15 جاده ایدو که ضرب شمشیر عالمکری ایله افرنج بدایین دن
 16 یوز قش در زیاده حصون و بلاد و قلاع فتح ایدوب دار
 17 السلطنه اسلامه الحاق ایشد غزابه وارد دن دایما
 18 صف قائده حدیث تلاوت ایدر طولا وعرضا حدیث
 19 ملکیتی و دیار بندن موضیله وارنجیه و مغرب طرابلس
 20 زکبار نوبیه ک ایله مشایخ و علمای حجتی ایدو صنع کینده
 21 حسن خطه مالک ایدی کندو خطیله بر مصحف شریف

1 بازوب خانقاه سعید السعدایه وقف امشدن حالا خانقا
 2 موجود در واول خانقاهک بنیککی یوز جز خورانی وارد
 3 علوفه کردند غیره هر جز خورانی مکین یومیه بر
 4 بظمان امکی وارد در ای یومنا هذا یوما فیوما وین یون
 5 مزبور خانقاه الان فاضی عسکرافندی ساکن اولدوغی خانه
 6 فرزند در منقولدرکه علما و صلیا و فقرایه و زوایایه و
 7 مدرسینه بیت المال مسلیندن اراضی نعین ایدوب
 8 باعث وباردی اک اول ملک عادل و سلطان کامل نورالدین
 9 شهید اولیندر بعد بو خصوصه تبغیت ایدن صلح
 10 الدین یوسف اولیندر بوددی زمان شریفینده بیت المال
 11 مسلیندن اراضی افزایدوب علما و صلیایه اوقاف
 12 نعین ایدوب و بریندر و قلعه جبل مصری انشا ایدوب
 13 قاهره مصر بارو چکشدر و قلعه ده یوسف کوشکی دیگله
 14 معروف کشک که حالا کیوه اند اسلنور انک بناسید
 15 و قدس مبارکی افرینک الدن اول استخارص امشدن
 16 و کیوه شریفک اوقافنی انک خاتونی پیدا امشدر که ادبه
 17 شجره الدرد بر لرایدی مزبور صلاح الدین خاتونه بر مرثیه
 18 محبتی واریده که سطرده و خصص ده قنیه دور و منجور
 19 ایزیدیه حتی وفات اندکده امور سلطنتی اکا وصیت ایدوب
 20 جمله ماملکی اکا تقویض امشید بکری دیخی قبول ایدوب
 21 سکده و خلیه انک نامنه اوقمشلرایده و خطبه سی یومونال

1 اوزره ایدوب الله حفظ الستر الرفیع و الحجاب المنیع عصمه
 2 الدنيا والدین ام خلیل المستعصم لکن ارباب سکت غور
 3 حکیمه تحمل ایوب قلیله تدبیر ایدوب جاریه لرین حاله
 4 ایلدوب برکون فرصت بولوب وجود پاککی قلعهک اردنک
 5 اشاعه بر ایشیلور حاکم الله علیه مناقب جامع اشرف
 6 منقولدرکه بوزنک اسمینه سلطان اشرف بر سبای قساق
 7 دیلرایده سکر بوز القش التي تار بخنده اشرفیه نامیده
 8 شمیمه اولنان جامع شریفی بنیاد اندی و قدس جزیره سی
 9 حاکمی اولن کافک باشنی کسوب تولقه سنی جامعینک نبوه
 10 اصمندر الان طوزر موجود در جامع دیخی حفا که شاهانه
 11 واقع اولیندر مناقب مشهده حضرت امام حسین شهید
 12 نقل اولنورکه حضرت امام حسین سعید کربلا و رطه
 13 شهید اولدوقه برید علیه ما یستحق طرفندن امر اولنور
 14 مملکت بملکت سربار کلین کردور لبر مقتضای قصای
 15 قدن راس پاکری شهر شهر کردور دیوب بود یار جلیل ال
 16 کلد و کینه اهل مصر فر شو جقوب بزیدک امریه استمال اید
 17 اهل خلایک الدیندن سربارکی الوب ایدیلرکه بوداس
 18 مبارکی حصص امام حسین و سبط سید الکونین دکلمید
 19 بزانی شهر و تحقیر ایدنلر بنجه رضا و یروب بوکار
 20 بو العبد شریک اوله و ن یواش هر کن اولاجی ایشر دکله
 21 دیوب نعظیم و یوقی و اغراز و اکامله شهر کتور ووب

1 حالاً مشهد حضرت امام حسین دیو ذکر اولان مقام
 2 شریفه دفن ایدوب اول سالدن بوزمان فرخنده قاله
 3 کلنجه زیارتگاه خاص وعام وعبادتگاه رب الانام اولمشد
 4 منافق حضرت سیدی نفیسه اسم شریفی سیده سیدی
 5 بنت الحسن الانور بن زین العابدین بن الحسن السبط بن علی بن
 6 ابی طالب رضی الله تعالی عنهما جمعین مکرمه مکرمه ده
 7 وجود کلوب مدینه منوره ده نشو نما بولشد وحریم نبوی
 8 هرگز جدا اولماید او تکریمه حج اتمک نصیب اولوب کثرت
 9 بیان بولمیشد کندولر بن اسحق المؤمن بن جعفر صادق
 10 حضرت نوری ترویج امیشد اتفاق مضر کلک کلرندن صکره
 11 ایکی بوز سکر تار بچیند وفات ایدوب زوجی اسحق مرحومه
 12 مدینه یه نقل اتمک مراد ایدند که اهل مضر مال بی نهایت
 13 بذل ایدوب تضرع برله نیاراندیلر که بوسعادت و عزت
 14 اسی وجود شریفی بزدن آبرمه زوجی دخی اول کیمجه واقع
 15 سیند حضرت سرور کائنات علیه افضل الصلوات
 16 کوز بیوزد که زینهار مال حسینه میل ایه و سیدی نفیسه
 17 مضر دن الوب کیمه مزبور اسحق دخی صباح اولدند سلطان
 18 کونینک نه و جملله امر اید و کخی دیوب مقام معهود ده دفن
 19 ایدر لکن ایکی اولادی قالوز برینه قاسم و برینه ام کلثوم
 20 دیر لرایدی بواکینسی وفاتلرندن صکره بابا لری مدینه
 21 منوره یه نقل ایدر دی مرحومه نیک زمانند نبل مبارک

1 کسری یقین اولدند توقفا یلبوب خلقه اضطر ابکی حال
 2 اولوب سید نفیسه حضرت برینه کلوب اسمداد ایدیلر
 3 در حال مبارک پانتمقلربن ویروب صوبه آنک دیوبور
 4 اول کشف لطیفی ایدولری کون نبل مبارک اینه سی قرف اید
 5 اول سال مبارک فالده سابر بلر دن زیاده کلوب دنیا و مافیها
 6 تشنه ایکن اطفاحی ایدلر سیر اب اولوب مرحومه یه دعا لراید
 7 ایکی بوز دورن سنه سیند امام شافعی حضرت نوری وفاتلر
 8 سیده حضرت نوری والی مضر خبر کوندز که جنازه لطیف
 9 قیوم اوکندن کچر لکه بن دخی آنک نمازی ایدلر مغتسم اولد
 10 امر شریفی اوزره قیوسی اوکندن اوغرادوب وایندورق
 11 فودیلر اول دخی مرادی اوزره نمازین قیلوب روح پاکینه
 12 دعا لرایدی و مرحومه کندی حال حیاتند قبر بی فاز دوروب
 13 هر کون ایچنه کبر و اوقات خسته بی آند ادا ایدر اید رمضان
 14 شریفه خسته اولوب جمیع اطباء علاج اینسنه جمع اولوب
 15 ایدیلر بومرضه افطار اتمکدن شیری برچاره یوقد و سیدی نفیسه
 16 حضرت نوری بیوزدیلر که بن الله سبحانه و تعالی ایدلر او نور
 17 یلدر که عقیقه ایلدیم هرگز صیامت بری اولیم و صایم ایکن
 18 روحم قبض اوله دیودر که حضرت یسار ایلدیم شمدی بکا
 19 افطار اتمک هیچ اوله می دد مرویدر که مقبره سیند قرآن
 20 عظیمی نیک کر ختم امیشد رمضان شریف اول جمعه سیند
 21 ایکی بوز سکر تار بچیند وفات ایدوب و حالک تر عده

1 سوره انعامی اوفیوب: الحمد دار السلام عند ربهم
 2 وهو وليهم بما كانوا يعملون ابنه کلدوی کی تسلیم
 3 روح آیدند رحمة الله علیه رحمة واسعة. تعرف
 4 منافع قطب الاولیا حضرت سید احمد البدوی شیخ
 5 عبد الوهاب شعروی حضرت تری طبقات الاولیا نام کاند
 6 یورمشدرکه سید احمد بدوی حضرت تریک سبیل
 7 بر نورلری احمد بن علی بن ابراهیم بن محمد بن ابوبکر
 8 المقدسی الاصل در حسیب و نسیب قطب ربانی و فرد
 9 صمدانی عالم و عامل و کامل و مکمل در و باجملة ربیع
 10 مسکون و لا یستلذ معروفة و کرامتله موصوف
 11 اوافین ذات باکی تعرف و توصیفند مستغنی در ذکر
 12 تبرکات و یمتاز در بای کمال آیدن بر وطن و رواج طبعه
 13 سندن بر شمه ذکر اولفق مناسبت کوریلوب حضرت
 14 امام حسین علیه سید نقیبه حضرت تریک منافع
 15 شریفی یاشنه قید اولند اولامولد شریفی مغرب
 16 دبارنده دار السلطنة اولان فاس شهرنده بشیور طفت
 17 الفی سینه سنده وافع اولوب حجاج ظالم زمانده اشرف
 18 و سادات قتل استیلا ایدجک اجداد انجادلری حجاج ظالم
 19 بدنه کافیندن حجازدن مغرب جلای وطن ایدوب
 20 بریشان اولن اشرفند و سید احمد بدوی حضرت
 21 یک یاشنه وارد قلعه بدر محترم لری سید علی حضرت

1 عالم خوابده هاتق عیدل اشبو و جمله خطاب مستطاب
 2 ابریشورکه باعلی بود یاردن رحلت ایدوب مکه مکرمه
 3 قوطن ابنه که آند در کاد عزیدن سیزلره عظیم شان
 4 ظاهر اولسه کرکدر سید علی حضرت تری خی در حال ایکی
 5 فرزند ی ایلده که بری سید احمد البدوی و بری سید
 6 حسندر فاس شهرندن قالقوب جانب حجازده توجه اید
 7 لره قبایل عربنا پیچند فونه کوچده هزار اعزاز و اکرام ایلده
 8 مکه به واصل اولوب بدر لری سید علیک عمری آخره
 9 ابربخه مکه ده کمال مرتبه رفاهیتله و ارشد عیشله
 10 کچندک دیوبوک اوعلی سید حسندر نقل اولنورکه
 11 آخر امر حقیقه پدیر عزیز مرز الفی یوزیش سینه سندن
 12 وفات ایدوب مکه مکرمه ده باب معلا ده دفن اولند
 13 الان مرار بر انوار لری آند معروف و استجابة دعا
 14 موصوف و مالوف در بو برادر م احمد بدوی سندن کچور
 15 اید لکن بزندن دلاور اولوب دایما یوزنی شال ایلده یوزوب
 16 حسارد و عیجون احمد بدوی یولقب ویز مشیدک و اول
 17 حسین ایلده بیلده قرآن عظیمی اوقه ششم در مکه مکرمه
 18 اندن نهادر کسینه یوغید حتی اهل مکه عطا ب دیو
 19 شمیمه انشیر ایدی یعنی دو فونوچی و ضرر ویریحی
 20 دیگدره فاما اول وقت که کندویه جذبات رحمانی حال
 21 و مواهب یزدانی به واصل اولوب سر مست و سهوش

1 وواله و مد هوش اولش را بیکه بخیر رخصت کرد
 2 و سکون جانبی اختیار و وحدت و کمون گوشه سندان
 3 قرار آید و بخلقه مکالمه و معاسله دن قرار آید
 4 عالم وحدت برله مانوس اولی ایله جمعیت و استغراقی
 5 روز بروز ترقید اولوب شهره آفاق اولش را بیدی
 6 بعد الی نور او نور اوج سنه سی اولدق کندق
 7 عالم خیالده اوج کن هائف غیب دن نیدا ایرنیوب دیرکه
 8 یا احمد مطلع شمس جانبیه توجه فیل که سنک مظان
 9 اقلیم مضرد غربیه دیارین طنته نام قریه ده قرار ایت
 10 که طبر اعک اندر بوندای خوش ادا ی اشید بچک دریا
 11 اهلی و عیالیه مکله دن جانب عرافه رخت آیدوب
 12 جانب عرافه اولن جمیع اهل باطن کسینه لوظا هر
 13 سید احمد بد و حضر نرین استقبال آید و تعظیم و تکریم
 14 آید بئر اندن عودت آیدوب دیار مضرد کلوز کن راندن
 15 و قطاع طریق اولنر بوللرینه کله کر احمد بدوی
 16 حضر نری اذنا ایشار بیلله آنلرین برجانبه دوندرد
 17 اندن عزت و سعادت برله مضرد کلوب قرار قلمی مراد
 18 آید کدنینه هائف غیب دن نیدا ایردی که ای احمد
 19 طورمه طننایه واز اندن طایب حق اولان سا لکینی
 20 برورین قیلوب واصل امید ایلله ددی چون بوندای
 21 تکرار استماع ایلد الی نور او نور دوندن مضردن

1 جقوب قریه معنوده واروب شیخ البلد شحطه نام
 2 کسینه نک آوینه قنوب اولن سطوحین منزلگاه آیدوب
 3 اون اکی نیل بغدادی سطوحین اولوب کجه و کوندر مبارک
 4 کوندرین سما جانبیه دیکوب کسه ایلله هرگز معامله
 5 و مکالمه ایشار آید حافظ ابن حجر که شارح سنند نقل
 6 آیدرکه مزبور سید احمد بدوی حضر نری کاه اولوردیکه
 7 سطوحین قرن کون نه بردی ونه بردی ونه قضای حاجت
 8 اقبضا آیدر بعددک سطوحین ایوب فیضانام قریه
 9 وار دق سیدی عبد المجید و سیدی عبد العال
 10 اکی ولی الله راست کلوب جانبیند مناسبت کلی اولدق
 11 صکره برون عبد المجید حضر نری سید احمد آیدوب
 12 نیاز آیدوب دیرکه سلطانم وجه یاک و روی تابنا کون
 13 نقاب رفیع آیدوب جمال با کمال کبری مشاهد ایشک
 14 اولنری دیبیک اولدخی لطف و مرحمت ایلله یا عبد المجید
 15 طاقت کتور بر سن دیدکن اولدخی جان ویر میبک جانان
 16 اله کیر مزور و بوبیت لطیف قرات آیدر بیت نه درجا کم
 17 آنی سن نازنین جانانه ویر مزور سکا عاشق اولنر نوک
 18 جانانه ویر مزور حاصل کلام جان نقدین ویروب جمالی
 19 مشاهد سنک خریدار اولدوغین بلیجک سید احمد
 20 بدوی حضر نری دخی روی بر نور لوندن نقابی رفیع آید
 21 عرض دیدار ایلد عبد المجید حضر نری چون عاشق صادق آید

1 تاب دیدار طافت کتور بیوت فی الحال تسلیم روح ایدر حه
 2 علیه فاما عبد العال حضرت علی ایلده مغتتم کدوسینه سعاد
 3 عظمی بیوت وفات شریفی زمانه دکن حد متلری ایدو
 4 بعد برینه خلیفه او اشد ز آخر اندو وفات ایدوب
 5 طنته ده احمد بدوی حضرت نرینک مقام با احترام ملرند دق
 6 اولوب بشقه زیارت اولمدر و سید احمد بدوی حضرت نرینک
 7 ارشادی نظره ایدی خان بیره نظرا یلسه ز رخا اوردی
 8 و مرتبه عبد العال دخی حالی الذین اولنرا و کتد کد اول
 9 دخی نظر اولی ده درجه کماله واصل و مرتبه خلافت کامل
 10 و مکمل قیوب شمد نکر و فلان شهر و یا خود فلان ناحیه
 11 خلافتله روان اولسون دیو فرمان ایدرید هب تصرف
 12 غریبه و بواحوال عجیبه سطوح صکر صادر و ظاهر
 13 اولمدر دخی احمد بدوی سطوحیون دخی سینه ایدر هر کیمکه
 14 سید احمد بدوی حضرت نرینه قلیند زده قدر انکاری اوله
 15 البته نام و نشانی مضمحل اولوب مکر خدایه منظر و شکر
 16 مقرر در و سید احمد بدوی حضرت نری کلدو کی زمانه مصر
 17 پادشاهی افلان ابوالفتوحات ملک طاهر بیبرس زمانند
 18 کلوب ملک طاهر بیبرس عسکر یله فرشویه چقوب
 19 استقبال ایدوب و تعظیم اجلال ایلده مهمان خانه لرینه
 20 نزول ایدو رب بالذات کندولری خدمت شریفی برله
 21 مقید اولوب کندولرینه مرتبه سعادت دارین بملر اید

1 حتی طنته اولد قلرند زیارت نریند حالی اولنرا ایدی
 2 اعتقاد کلی ایلده بی رب الری اولمشیدی و عمامه سینه
 3 اکی نام صرف در اید اکابناء نام سامی لرینه سید احمد
 4 ابوالکاشمین دخی بولر اید و الان مولدند هر سینه خلیفه
 5 اولان کسینه کیدو کی عمامه و کولک احمد بدوی حضرت نرینک
 6 دولبندی و کولکی در و کیدو کی بشت یعنی فوزی کورکی اول
 7 اول اول خلیفه سی اولان شیخ عبد العال حضرت نرینک زمان
 8 صحت نرینه کیرلردی و مزبور کولکی دخی پامقد در و او کی
 9 اجد در و آردند دخی برنجی وارد و مدت عمری بمن طقوز
 10 نیل اولوب الفی یوز بتمشید دأر غرور دن سرای سرور
 11 ار حال ایدوب واصل الی اولدی رحمه الله علیه رحمه
 12 و اسعة ساقب قاضی بکار منقولدر و قاضی بکار حضرت
 13 احمد بن طولون زمانند ایدی مرقدر شریفی حضرت
 14 سید النیاسی نفیه حضرت نرینک مشریدند کچو
 15 صوبولی چون وضع اولنان کمرلک طشر جانند و واقع
 16 اولان مبدان عظیم الشاند در اکثرار و امکن مرارستایی
 17 اند واقع اولمدر دخی مرحوم و مغفور المحتاج الی رحمه
 18 رب العزیز علی باشا سینه اتی عشر بعد لالف ده بر مصل
 19 و بر صفة صفا و قریب بر سبیل دلکشا بنیاد ایدی که نشه
 20 دل کلندر سلسبیل اولوب روح بر فوق لرینه دعای خیر ایدر
 21 که سلسبیل اساقی سبیل اولوب که سبیل مزبورک تاریخی

1 بومصر وافع اولشد نارح اوليانك روح باكيچون سبيل
 2 عطشانه سا. واول صفه نك جانب قيلي سندا بحراب ومنبر
 3 بنا ابرون اهل مصر استبقايد دعايد اند جيقوب درگاه عزته
 4 نور اوروب مناجات قاضي الحاجات ايدوب مرام ومقصودلر
 5 طلب ايدرلرحق الانصاف كمال مرتبه اصاب ايدوب محله
 6 وضع انشد زير اديم الايامدن جبيل مفطمة شيخ جو
 7 حضر نرينه جيقولور ايدكن نيجه پيرو ناتوان وضعيف
 8 اولان دردندان نالچار بولورده افنان وخيزان قالوب
 9 محل دعايد ابريشه مرلودي حالا اول بنياد اوللادن برويد
 10 جران ضعيف وناتوان وجه اسان ايله محل دعايد ابريشوب
 11 درگاه ملك سنانه دعاوي بابان ايدوب واصل مرام اولورلر
 12 معلوم اوله كه قاضي بكار حضر نري مناقب عجب و مراتب
 13 غريب صاحبي اهل بصيرت وصاحب نيا و آخرت انوار علم
 14 ايله ظاهر و باطنى معجون و اطوار شريعت و طريقت ايله
 15 مشهور حتى نيجه اوراد و اذكار له ذكر و خلق عالم كندو
 16 لرندن كمال مرتبه شاكر ايد. اكثر اوقايد ذوق و وجد
 17 حالت ايله قرآن عظيمي تلاوت ايدرايدى اتفاقا بركون اول
 18 ايله كيدرايكن ظلمه دني برسي تعرض ايدو خاطر شريف
 19 رنجيده امش همانا اختيار دوفوب اول سفيحه باقوب
 20 شمس سن ديلنور سين دير و كيدر هنوز اول يكسنة
 21 اون اديم بر كمدن بر كسنة اول خريفي قمتل ايدر اول

1 مخلده ساضر اوللدر انگشت حيرتى اندر دهان ايدو مستحير
 2 قالور و محمد بن عيسى نام كسنة نقل ايدوب بر كه قاضي
 3 بكار ايله حج بولداش اولدم بولده كيدرايكن غاييله تشنه
 4 اولده همان ساعته بر حجه نظر ايدوب وان من الحجار
 5 لما ينجر منه الانهار وان منها لما يشقق فيخرج منها
 6 الماء ايتى اوقودي هماندم حجر ياريلوب ماء عذب
 7 ظهور و جريان ايدوب شامغه باشلدا هم كندو ايجد
 8 و هم يابند بيله بوللدر جميعا ايجد يار منقولدر كه بوند
 9 انجب و اغرب بودر كه بركون اتمك خمير بن فرونه اوب
 10 كيدرايكن بولده بر كسنة سلطانم فرون منقر حتى بزد
 11 اولسودوب نياز ايله كندو سينه بر يار ويرد اولد حتى
 12 براى خاطر قبول ايدوب امكى بشوروب كلور كن تكرار
 13 اول منقرو برن كسنة راست كلور و سوال ايدر كه سنك
 14 صنعك بيشك نه در كاسيم ديو جواب ويرد بعد باباك
 15 پيشه سينه درددر اول كسنة جوايند ايتد يكه بابا
 16 عامل كو مر كچي ايدى همان قاضي بكار حضر نري ايرق جو
 17 ايموب دنك روي متغير اولوب اندامنه كرزه دوشد
 18 و طوعري اتمكى ايله بيله در يايه مستوجه اولوب عينيلا
 19 در يايه اتمدى و اندن صكره بالى ايتى يموب دايما اجتراد
 20 كللى اوزد اولدى كه اول اتمكدن بالى اتمش اوله ديواحتا اين
 21 ويرد و منقولدر كه بركون بر خصوص ايجون كندونك

1 اوغلی شهادت ایتکه کندی اوغلنک شهادتی قبول ایتدی
 2 اوغلی ایتدی که ای پدر برزگوارم آیا بوانه کلنجه بزدن نه خط
 3 صادر اولد که اول شریعت مخالف اولمش اولوب شهادتم قبول
 4 اولمیه آذن ایتدی که ای فرزند دلبندم نه اگر چکر سن که
 5 برسننه کندی ایتکدر هر نه آدک ایتیه بچدو غلک اولدر
 6 سن بلیمز سیکه بزکون برصرافه برکوش باره نوز معنه
 7 کوردک اول صراف سکا بارک کمدردک سن اعتماد ایتیم
 8 برصرافه دخی کوردن ایتدی ایتیمون بکون سنک شهادتی
 9 قبول ایتیم دد آذن اوغلی ایتدی ای والد ماجدم سن کریم
 10 یوزدین اماندخی اول باره ایکی سرافدن ضکر فلان قیوم
 11 ایتیم صدق دعوی منه دلیل ایتدیسک کل یوز سنکله
 12 اول محله وار ایتیم ایتد بودر که حق سبحا و تعالی حضرت بزرگ
 13 لطف و احسان ظهور کله حضور عز نکده خجیل و شرمسار
 14 اولیم دد آذن با بآسنیله معافیونک باسنه واروب اوغلی
 15 روی تضرعی درگاه عزته طوب ایتدی که با عظیم العظم
 16 و با رحم الرحما بار افع السما ایتک علی کل شی قدیر درگاه
 17 عز نکدن دیارین که بنی با بامک اوکند شرمسار ایتیمون
 18 بو صدق مقالی تصدیق ایتله عبد حقیر بر تقصیری بر مراد
 19 و بهر مندا یله دیدو کی کبی صوفیونک دیندن جوش و
 20 خروش ایدرک اغرنیه کلوب لب بر لب اولوز و باره مذکون
 21 عینیه صوبک یونک طور و با بآسی باره ایتیه الوب

1 حذایه شکر بی حد قیلوب خصوص مزبور آذن شهادتی قبول
 2 ایدوب دعوا لرین حکم ایدر معلوم اوله که بزکون
 3 مسود لر پادشاهه کند و سنی غمزا ایدر لر دیرلر که پادشاه
 4 قاضی کار سیری محافلده حمالیسن دیم ایدوب حقکرده نیجه
 5 نایاشسته کلام سونیر احمد بن طولون دخی منافق لک
 6 سوز لرینه اعتماد ایدوب غصبه کلوز قاضی کار حضرت بزرگ
 7 چاغردوب اضطراب برله یوزر لکه سکا لایقیدر
 8 و انصافیدر که بری مجالسنده و محافلده کمال ایلد یاد ایتیم
 9 مذمت ایدر سیر قاضی پادشاهک بوسوز لریندن منفعل اولو
 10 ایتدی که نعم پادشاهم سن فلان ایشک ایتلسنی ارنکاب ایدر
 11 و ایتنسک بویله یاد اولمز ایتک دد و ایتدی که ای خلیفه
 12 اگر اهل اسلام پادشاهی اولیا ایتک سکا بد دعا ایدر ایدر
 13 و الا بزدن اولوب معلومک اولسونکه بودار فساد
 14 فرارک بوسنه دن ارتق دکلدر بیت داردنیا سیر
 15 مسافر خانه دن کوچ بر اغین کورمین دیوانه دن ایتدی
 16 سنک عقلک سکا یار ایتیه بیت ایتک ایتدیسک
 17 اگر ایچ چکانده مانجه عمل و زهد قومنیاسنی و ایتدی
 18 دد و کندی منافق دیر و دیرلر که تو ابی صد ایدوب
 19 بریتیم اوغلی اوغلی بسلوب کمال نه ایتد آداب و معرفت
 20 برله آراسته و بپراسته قیلوب بی نهایت احسان ایتدی
 21 آخر عالم یونمته ایرشدکن ایتق شرمز احسن ایتله

1 فخواسته او غلامان بزکون بادشاهک دیوانه وار و نب
 2 عرض حال صونار که قاضی بکار له دعوام وار فضل اول
 3 الاحضور عالیله کرده دیز و نیجه ناسرا کلمات ایدوب
 4 حاشا قاضی بی بلستان عظیم ایدز و دیر که قاضی بنم نیجه
 5 املا کی تصرف ایدوب کند و ملکه دیر زبمان
 6 عدالت کرده حق صاحبی بولماسنی رجا ایدز دیش
 7 بادشاه تعجب ایدوب قاضی بی دعوت ایدز قاضی کلا کلا
 8 او غلامان عرض حال قاضی بی ویروب بیور لکه بوضو
 9 جواب کرد قاضی کا عدا او قود و غنی برله او غلامان نظر اید
 10 هیچ نشنه دینوب بیور و بی درگاه عزت طوب دیر لکه
 11 ای عالم السرو الخفیات اگر ستوا غلامان سوزند کاذب
 12 ایسه دیرین سندن بونی که مسلوب اید سین که جمله
 13 عالم غیرت له دید و کی تیور عاسی هدف اجابنه بیور
 14 اول ساعت او غلامان عقلی زایل اولوب اوستینه اولان
 15 سترخی اند بر اغوب طاعن فرار ایدز و اول سنه
 16 هنوز آخر اولدین قاضی بی و غروردن سرای سرور
 17 انتقال ایدز و تیش کوندن صکر احمد بن طولون دخی
 18 انتقال ایدز رحمه الله علیه جمعین مناتب جامع
 19 احمد بن طولون و منافع خود معلوم اوله که احمد بن طولون
 20 و خود کله سی هجر تک الکی یوز یکریخی الی سینه اولد و
 21 وفاتی یکینوز تیش تاریخند واقع اولد جمله زمان سلطنتی

تاریخ
 ۱۰۰۰
 ۱۰۰۰
 ۱۰۰۰

1 اول الی میل و بر بوجی ای واقع اولمشد و جامع شریفی که
 2 جامع طولون دیکله معروف و مشهور در اوج یوز القش
 3 تاریخند بنا اولمشد و روایت اولنور که مصرده شرفه دینا
 4 دیکله معروف اوج طاع بلکه لری وارد بر بسی قلعه مصر
 5 بنا اولد و غی طاع بولم سینه که جبل مقطعا عدا اولن
 6 و بری دخی جبل بشگرد که آنک اوزرینه جامع احمد بن طولون
 7 بنا اولمشد و اوجو بیسنک اوزرینه قلعه لک شرف
 8 اولمشد و اول دخی جبل بشگرد و واقع اولمشد و بو
 9 جبل بشگرد از باب توانمخ و وجهله تخریر و تخریج
 10 انشار که حضرت موسی صلوات الله علیه و سلامه حضرت
 11 حق جل و علا ایله بوجیلک اوزرینه دخی نیجه مکالمه و
 12 مناجات امش اول شرف برله شرف اولوب منزل مناجا
 13 و محل تحصیل حاجا اولد و چون احمد بن طولون جامع شریف
 14 برله ای سرفراز ایلد و دیر لکه سابقا ذکر اولنان تنورده
 15 برکنز راست کلونب آندن چقان مال الله بنا ایلدی حتی حالا
 16 مناره سندن قونولان زورق اولد و فینه دن چیشد دیر لکه
 17 و بوجامع شریف سنجاب الدعوه اولغین الی بومنا هدا عرغه
 18 کونند بعد العصر عرفاند و فقه اولد و غی کبی بوند دخی بیور
 19 جوان رجال و زنان جمعیت ایدوب اخشامه دک دعایه عرفاند
 20 و فقه اولد و غی کبی بوند دخی بیور و جوان رجال و زنان و فقه
 21 دوزلر اما بومنا شافعی مذاهبند معتبر در ایامه

1 حَيْفَةُ قَتْدَةٍ وَالْعَرَفُ لَيْسَ شَيْءٌ دُونَ تَصْرِحِ التَّشْرِيعِ
 2 مَعْنَاهُ وَهُمْ لَسَنَهُ دَكَلَزْدِي كَلْدَ وَبَرَزْ وَأَيْدِي دَخِي جَبَل
 3 بِشَكْرَائِهِ تَسْمِيَهُ أَوْلَاهُ سَبْكٌ وَجَعِي بُودِرْ كَهْ مِصْرَفِخْ أَوْلَا
 4 بَنِي شَكْرَانَامِ قَبِيلَهُ بُوَجِيلَكِ أَوْزَرْدَنْدَ تَوَشُّلَرِ أَكْبَنَاءُ جَبَل
 5 بِشَكْرَدِي نَمَشْدَنِ بَرَزْ وَبُوَجِيلِ بِشَكْرُو قَلْعَهُ كَبَشْ بِنَا أَوْلَدُ
 6 جَبَلِ ابِكِسِي ابِكِي بُرْكِه مَشْرِفَلَرْدِرْ كَهْ بَرِي بُرْكَه الْفَيْلِ وَبَرِي
 7 بُرْكَه الْقَارُونِ دِي كَلَهْ مَشْهُورْدَه وَاحِدِنْ طُولُونِ حَضْرَتِ
 8 كَرِيمِ وَعَادَلِ كَسَنَهْ اَيْدِي شَجَاعَتِ وَجَرَأْنَه مَشْهُورْ وَظَاهِرْ
 9 بَاطِنِ مَعْمُورِ اَحْوَالِ رِغَابِ بِي كُوزُوبِ بِنَفْسِهِ تَقْصِيدِ اَيْدِي
 10 حَتَّى خَاصِ وَعَامِ بَايِ وَكَدَايَه هَرْ كُونِ سَهَا طَا اَيْدِي وَبِ نَعْمَتِه كَا
 11 وَاصَاغِرِ حَاضِرِ اُولُو اَيْدِي هَرْ اَيْدِي مَحْصُوصِ بِيكِ مَشْقَالِ التَّو
 12 صَدَقَه سِي وَارَا اَيْدِي بَرَكُونِ بُو حَضُوضَه وَكِيْلِي اُولُنِ كَسَنَه
 13 كُتُوبِ اَيْدِي كَهْ بَادِشَاهِمِ هَرْ زَمَانِ قَوْلِي يَلَهْ زَكُو خَاقِ نَلَرِ كُتُوبِ
 14 اَلْنِي اَوْزَادِ وَبِ صَدَقَه كَرْدَنِ طَلِبِ اَيْدِي بِيَرَهْ بَحِي اَمْرِي كُوزَنَه دُرْ
 15 دِيكِه بُو زَدِي لَرْ كَهْ اَكْرَا اَعْلَى اَكْرَا دَنِي اَكْرَا بَايِ اَكْرَا هَرْ كِيمِ كُتُوبِ اَلْاَمِ
 16 زَنَهَارِ بُو شَرْدِ وَنَدَمَه دَكْ مَعْلُومِ اَوْلَهْ كَهْ اَبُو الْحَسَنِ صَفَادِ
 17 مَرُودِرْ كَهْ بَرَكُونِ حَسَنِ بِنِ سَفِيَا نَكْ جَلْسَنَدَنِ حَاضِرِ اَيْدِي
 18 كَهْ دَرَسِ مَحَلَّتِنِ اَيْدِي وَكَنْدُوكِ طَلِبَه سِنْدَنِ بَرِيخَه كَسَنَه
 19 حَاضِرِ اَيْدِي كَهْ هَرْ بَرِي بُرْدِ بَارْدَنِ كَلَمَشَلَرِ اَيْدِي كَمِي تَقْسِي وَكَمِي
 20 حَدِيثِ شَرِيفِ وَكَمِي فَتْهَ كَمِي كَلَامِ كَمِي مَنْطُوقِ دَرَسِنِ كُوزُوبِ اِفَادَه
 21 وَاسْتِفَادَه اَيْدِي لَرَا اَيْدِي اِتْفَاقِ حَسَنِ بِنِ سَفِيَا نَكْ طَالِبِ لَرِي

1 اَرْشَادِ اَيْچُونِ بُو زَرْدِ لَرْ كَهْ اَوْلَا سِرْ لَرْ بِنَمِ سِرْ كَدَشْتِي تَقَرِيرِ
 2 اَيْدِي اَيْمِ كَهْ اَيْشِيدِ وَبِ هَرْ بَرِي كُوزِ بَرِي نُوزْدَنِ حِصَّه اُولُوبِ طَالِبِ
 3 عِلْمِ اُولَمَلِكِ اَخْرِي مَرْتَبَه خَيْرَه دَلَالَتِ اَيْدِي وَكَمِي اَيْشِيدِ
 4 رُوزِ شَبْ طَلِبْدَنِ حَالِي اَوْلِيَه سِرْ وَ مَعْلُومِ اَوْلَهْ كَهْ نَيْشِ
 5 اَوْلَانِ بَرْدَه نَوْشِ وَبَالِ اُولُنِ بَرْدَه بِلَا اَوْلَدِ وَبِي مَقَرْدَرِ
 6 عِلْمِكِ طَلِبْدَنِ دَخِي نِيخَه زَهَرْ لَرِي بُودِ وُلُوزَه وَ اَلَا اَخْرِي
 7 تَرِيَا كَمِي مَقَرْدَرِ اَيْدِي مَعْلُومِ مَكْرِ اُولُسُونَكَهْ اَوَايِلِ حَصِيلَه
 8 كَهْ هُنُوزِ جَوَانِ لَقِ عَالِمِي اَيْدِي طَقُوزِ نَفْزِ يَارَانِيْلَه عِلْمِ تَحْصِيلِ
 9 اَيْچُونِ دِيَارِ مُرْدَنِ جِي قُوبِ اَقْصَارِ مَغْرِبَه دَكْ سِيَا حَتِ
 10 اَيْدِي وَبِ مَرْدَتِ مَدِيدِدَنِ صَكْرِ قَرَارِ كَاهِنِ بُودِ يَارِ خَلِيلِ
 11 اَلْاَعْتِبَارِ اَوَاكْدِ مِصْرِكِ نَهْ دَكُوه عِلْمِدِ يَكَا نَهْ وَفَرِيدِ زَمَانِه
 12 عَالَمِ لَرِي وَارِسَه جَمَلَه سَبْكِ اَكْثَرِ حَاجَلِسَنَدِ بُولُوبِ
 13 نِيخَه مَشِي كَالَرِ مَزْجَلِ اُولُوبِ اِسْتِفَادَه اَيْدِي رَدْنِ لَكِنْ كِي دَكْ
 14 الْمُرْدَه اَوْلَانِ خَرْجَلِ دُو كُتُوبِ اَوْ سَمْتَرْدَنِ جَامَه لَرُومِ
 15 فَرُوحَتِ اَيْدِي وَبِ بَرَسَنَه مَزْ قَالِمِ وَبِ اَبِ رُومِ بَرِ لَرِ صَا جَلِ
 16 لَارَمِ كَلْدِي بَرِي بَرِي مَزْ بَاقِشْتِكِ اَصْلَا بَرِي زَرَا لَرِي اَرْكَابِ
 17 اَيْدِي وَبِ تَارِ جُوعِ اَيْلَه خُومِ وَجُودِ مَزْ سُوْزَانِ اَوْلَا سِنَه
 18 رِضَا وَبِرُوبِ هَرْ بَرِي بَرِي كُوشَه اِخْتِيَارِ اَيْدِي وَبِ وَجْ كُونِ بُو
 19 حَالِلَه كَجْدِكِ دُرُوحِي صَبَاحِ نَارِي اَدَا اَيْدِي كَدَنِ صَكْرِ
 20 بَرِي كَلْدَكِ اِشْتِاقِ اَيْدِي كَهْ قَرْعَه اَتَلَمِ قَرْعَه هَرْ قَنْغِي مَزْ
 21 اِسْمَنَه دُوشِ سَهْ اَوَّلِ كُونِ مَا كُولَا تَمِنْ اَحْوَالِي اَكَا تَقُوزِ

۱ ایدله لود یوقول ایلدک و حمله مر یومعنا به رضا کو ستردک
 ۲ اتفاق فرقه صالد و غیر کی بنم اسممه دوشندی بن دخی اضی
 ۳ رضای خدا اولوب برمدن دوزوب جاسینک برکوشه
 ۴ واروب دزگاه قاضی الحاجانه توجه ایدوب کمال عجز و افتقا
 ۵ ایدله ایدم که ای عالم السیر و الخفیات بوبنده بی کسک
 ۶ حالی نیجه اولوز سنک درگاهک طوزرکن کیمک درگاهنه
 ۷ وان بنم سن خود مفتاح الابواب سن و قاضی الحاجات سن
 ۸ بیت سندن اوز که کیم واروب یلوانم یا کیمک درگاه
 ۹ یوزم سورم دیوب نالشی سجده قبولورکن نوم غلبه ایدله
 ۱۰ برمقدار زماندن صبرکن بین النوم و الیقظه قولا غمه
 ۱۱ برصد کلک کوزم اجوب کوزد منکه بر خوب روملک خوجوان
 ۱۲ عالیشان مقابله آداب تام برله سلام و یروب ایدرکه
 ۱۳ حسن بن سفیان سیمین بندخی نعم بنم دیدم یولدانشک
 ۱۴ بوندی بوندی در دل دیوب کند و سنی الوب یولدانشک
 ۱۵ کلدم همان ساعت بردستمال چیقروپ او کومه قودی و ایدک
 ۱۶ خلیفه مصر که بنم افدم احمد بن طولون حضر تریک سیرلر
 ۱۷ بیت سلام ایدک و ایدیکه لطف یلسونلر بر بود کلوز مانده
 ۱۸ برو کند و لردن غافل اولد و غمره فالنیوب بودستمال اولد
 ۱۹ معذور طوبه سن انشاء الله تعالی یارین علی الصباح کدر
 ۲۰ دخی خاکبای شریفه کشته لر کدر دزد بن دخی اول یکنک سول
 ۲۱ ایدوب ایدم که بوقضیه نک عالی وقصه نک مالی و باد

۱ حضر لریک احوالی ما فی البالی بزه تقریر ایدله دیدم ایدیکه بن
 ۲ خلیفه نک بند مقبولیم بوکون رسم خدمت اوزر کبر و حضور
 ۳ شریفلریه واروب طوزرکن بیور دیرکه بود فعه ریم
 ۴ برله معاملم وارد ر سندی خدمت که وارد که بن دوزوب
 ۵ منر لکاهمه کتدم و اول کندی عبادخانه سینه
 ۶ کیدی بعد زمان تکرار دعوت بلیشرو ایدم کوزد منکه
 ۷ اضطر ایدله صول الی بکرنه بقمیش او نورن بکا با قوب
 ۸ ایدیکه حسن بن سفیان قنده اولد و غن بلیز مینین خیر
 ۹ بلنرم دیدم ایدیکه وارفلان محله ده فلان مسجدده
 ۱۰ طقوز نفر اصحابیله او نور یوزر ال بودستمالی کد و سینه
 ۱۱ الت و سلامی و اصل ایدوب عذرخی یاله انشاء الله تعالی
 ۱۲ بن دخی یارین مجلس شریفلری برله منشر فی اولوب دیدار کوز
 ۱۳ شورز دیوبور دیوب بن دخی کستاخانه خاکبای شریفلریه یوز
 ۱۴ سوزوب سببنی سوال اندکن بیور دیرکه عبادته مشغول
 ۱۵ ایکن بی اختیار نوم غلبه ایدیکه کوزم یومد و غم کی کوزدم
 ۱۶ برملک کولک یوزیدن قناد اجوب کلوز ایدک بر نیره جانستا
 ۱۷ و از او سنومه هجوم ایدوب ایدیکه پنچون سنک یالکند
 ۱۸ و نقس ملاکند حسن بن سفیان طقوز نفر اصحابیله اوج
 ۱۹ کوزدن بر و اوج و محتاج طعام تناول ایلیمه لر سن ناز و نعمله
 ۲۰ خواب غفلت بی پروا یا قوب آنلری کوزمیه سن دیوب ایدیکه
 ۲۱ جری ایدله بوکرومه صیحدی اول دهشتله او یازدم حالاً

1 حربه نك طوقند و غي ترك و جعي بي زبون ابتد مدد يستن
 2 انلره كيم بزه دعا ايدوب بوالمدن بزي خلاص اين سين و دي
 3 واقع حال بود كه تفرير ايدم ده بندي دعا به ال اجوب يار ايلر
 4 امين ديوب فائحه شريفي بلاوت ايليو ال بوز سورن اول
 5 يك سلام و يروب بولنه روانه اولدي بندي سما الى ايدم
 6 ايجند طقوز چيقن بولدم هر برن بوزر اتون بولندي
 7 و نفسر سما لده اكي انلره كلواتمش كه اكي يوزر اتون اولو
 8 بولداشلم ديد يركه اني سوزن او توري تضعيف ايلمش بن
 9 دخی قبول ايدوب خدای ذوالاجناسك كمال لطيفه بي ريك
 10 شكر بخد و شای لا بعد قلد قدن صكره يار انلر و مده ايدم
 11 يار بن خليفه بزه ملاقات اولدو غي كتي شهره افان اولما من مقرر
 12 ايدى بونك اولاسي همان بر جانبه متوجه اولوب كمكدر ديد
 13 بولداشلم دخی فرمان سيز كدر نيجه بوزر سكر بن مع تابعين
 14 قبيلندن ايزد ييلر اولكون كچه به وار مدن مصر دن رحلت
 15 ايدوب اول كچه خانقاه نام شهرده مسافر اولدق ده چون ايرنه
 16 احمد بن طولون حضرت بدي محل معهوده كلور جميع وزر او عسكر
 17 بزدن بر اثر بولموب يروم زده بلال اسر كوزر عظيم الم كشيده
 18 اولور ارد مرزن آدمك كوند ز اوله كيم حسن اختيار مراله
 19 عودت ايد و ز محصل بولمزدن روكر دان اولموب متوجه شاه
 20 اولدق و شرف علمه كوندن كونه عز عز و رفيعتر مترايد اولو
 21 دنوي اولن مراد اتنر باجميله واصل اولدق اسد من بودر كه

1 انلر و مقصود اتنر دخی حاصل اولمش اوله مينه و كرمه ايدى معون
 2 اولسونكه حب بودكلو احسانلر اول صبرك تركانده اولدو مقرر
 3 دره قطعه لطيفه طالع و رحله مصايبك
 4 شريف صبر سر فراز ايلر صبر در اول محكمه محنتده
 5 انلر و ايلاني امتياز ايلر نشر البتد علمك اولي شده و آخرى
 6 لذت در ده و حسن بن صفار ايدم كه ابن طولونك بوسا قني
 7 حضرت حسن ابن سفيانك اغزندن استدم و هر قني مجلسك
 8 نقل اندم ايسه جميع اهل مجلس احمد بن طولونده شايه بالخير
 9 ايدوب يازيد يلكه صراف سلطان سويد و جامع شريف
 10 متقولدر كه سلطان شيخ سويد طاب ثراه سكر بوزر او
 11 طقوز صفر نيك تار ايجند حخته جلوس ايدوب شوكت و غي
 12 بر جامع شريف بنياديني مراد ايدنيوب دمور قبولك ايجند
 13 و طشر سيند اولان دكا كيني باجميله هدم امده سينه امر
 14 ايدوب سنه سن بوزر كجاذي الاخيريك در دخی كوندن تمك
 15 بر اغلوب ككاهان بنا سينه شروع اولموب سكر بوزر يكرى
 16 التي تار ايجند ربع الاوليك اون يدي سينده جامع مر بوزر
 17 و قعي بن ياروب مصر و شام و حلبك اراخي تعيين
 18 اولموب و صف اولندي و دمور بوجا بن بدن شكر جبار
 19 جماعي مقابله سيند اچيلان قابونك قابوسني و قبولك
 20 ايج يوزنده اسياوب رمضان شريفه قنا ديبله تزيين
 21 اندكاري تويج قناري سلطان حسن جامعك الوهب اكابد

1 بر عظیم الشان کوی ویرمبند که حالا اوقافینک احیا سینه
 2 سبب اول ویرد و کی کونیدز و آنکه غیری دخی نیجه احسا و لظفار
 3 ایلمش حق بود که مذکور فناری و قیومی توحید استناد
 4 برو حیلده یا پیش که بونلرک سائنلری هرگز اولد و غی مقرر
 5 عرب و عجم و روم و چین و ساجین دن کلون تفرج ایدیلر
 6 پیدا ایدوب وجوده کسودن استادننه دعای بی پایان ایدر
 7 روایت اولنور که مصریادریه العصر ده دوت محل وار که
 8 البته جان و ذل بزل اولان دعا هدفا جابته واصل اولی
 9 مقرر دن جمله دن بری حضرت موسی صلوات الله و سلامه
 10 حضرت نلرینک مسجد موسی دیب کلام معروف و موصوف دن
 11 و بری حضرت سیده الکیناسی نفیسه حضرت نلرینک
 12 مرقه شریفی دن و بری دخی سلطان مؤید حضرت نلرینک مدفن
 13 شریفیلر دن زیارت بیدن بومحل مستجاب الدعوی اولسیله
 14 مشهور دن و سنه مزبورک غایت ذی الحجه سینه مشهور
 15 اولونوب جمعه نمازی قلندی و سکر یوز بکرمی نارنجید
 16 مذاهب اربعه دن مدرسلر تعیین اولونوب شیخ الایلام
 17 شهاب الدین بن حجر العسقلانی مدرسن مذهب شافعی به
 18 و شیخ نجم الدین محمد البخاری المغربی مدرسن مذهب مالکی به
 19 و شیخ الاسلام عز الدین بن عبد العزیز البغدادی مدرس
 20 حنبلی به و شیخ شایخ الاسلام عز الدین علی الاطلاق
 21 المشتهر بالتحقیق والتدقیق فی جمیع الافاق جمله علو

1 شرعیته ده ماهی و جمیع فنون عربیه به قادر شارح بود
 2 و شارح کثر الدقائق و شارح بخاری و شارح شواهد عنیه
 3 اولان بیدر الدین محمود بن احمد بن موسی العنابی الشهید
 4 بایفنی مدرسن حنفی و محدث حدیث نبوی تعیین اولدی
 5 بویله عالم عامل کسینه عصر بنده اهل غرضدن خلاص
 6 بولیب حضرت یوسف علیه السلام کی مسجون اولشید
 7 بعد نجات بولوب علی رغم الحسود قاضی القضاة خلیفه
 8 اولونوب قصاه ادا سینه بر مراد و روزگار زور کار دن کام
 9 الوب دار غرور دن سرای سرور دار تحال ایلدی رحمه الله
 10 علیه ورحمة واسعة و کندیکن سرگذشتی کتوشتر جنک
 11 دیباچه سینه علی التفصیل بیان امشدر و جامع مزبور
 12 بنا اولندقد بیله بنا اولتان مناره لرئ مهندس کامل
 13 اولان بکتمیوب حدیثی لار فیدر دیو امر پادشاهله هدم
 14 انکه شریع اند کلرند بولدن کذا رایلینلرک برینک
 15 باشنه برطاش و شوب قتل ایلش جانب شاهه عرض
 16 اولندقد امر ایلش که نایکدن مناره لرک نملی اورولوب
 17 بر یوزینه چیمینجه باب معروف آجلیه امر شاهه امتنا
 18 بر آرمق قدری آچلمیوب دسور قیونک بولی بطالم اولدی
 19 و نقل اولنور که بنیاد اوللی بوندن غیری هرگز برکون
 20 قبالی طور و مق وافع اولامشدر و سکر یوز بکرمی اوج غلام
 21 الاخرک اون بشی کونیک سلطان مؤیدک ابراهیم اولو

1 براوغلی وفات ایدوب مکان معهوده دفن اولندی سکر
2 یوز یکرلی دور دند سلطان مؤید دخی جام تجمات صورت
3 دنیا ی فانیدن سرای باقی به ریخت ایلدی کندی جامع نیک فیه
4 دفن اولندی مقام شریفی مستجاب الدعوه در برکته کیم کلا
5 ناملد مرقدینک اوز رینه هر سبت کونی صبحید وارو
6 دعا ایدوب مراد بر طلبا ایلنه بعنایه الله الملك المتعال
7 مقصود ندر واصل و جمله مرادانی حاصل اولور و حمد الله
8 علیه رحمة واسعة مناقب شریف حضرت کلشینی
9 نور الله مرقد السی و زایو یز او قطعه
10 روشنی کلشینی خیالی علی هم تمور تاشر شاهن جیکی
11 شیخ حسن احسن شاخ میضر بد بدوز بولا رختی و حله
12 ارباب دوق و عرفانک معلومی و اصحاب شوق و وجدانک
13 مسمومی اوله که مظهر حقایق مشنوی و مظهر دقایق
14 معنوی قدوة المؤیدین و غمده الموحذین مطلع انوار
15 روشنی حضرت ابراهیم کلشینی نور الله مرقد السی اول
16 عصره که اشرار د بار عجمدن فرار ایدوب بود ارا لمان مصر
17 کلوب جامع مذکورده فراره نیت ایلدیلر و حجره معهوده
18 برار بعین تمکیندن صکر مستیعدر رشاد اولان سالکین
19 ارشاده بشلدر کوندن کونه مجلس شریفین نور هدایتک
20 آثار ظهوری آنور و اظهر و احباب و اصحاب کثر و اشتیاق
21 بخودن اکثر و برتر اولغیله خاصه فی الله طالب اولان

نقاره

1 فقرای آره حسیبه ده جامه ک طرف یمنیند سنه طقوز
2 یوز یکرلی آتی تار یخند سعادت برله نرساعت مبارکه ده
3 خانقاه لطیف بنیاد نه ایت ک فیلنوب سنه طقوز یوز اووز
4 برند لطفای کای برله انما ای نیر اولد اول ساعت مبارک
5 فالدن اوزمان جسته حاله کلینه بوس لیلک نیک مالده
6 سجاده سیادت و اقباله و جاده خلافت و استقلال ده
7 در دخی خلیفه در نینه کیم حالا پیر لری وظاهر و باطنک
8 معین و ظهیر لری اولان شیخ حسن افندی حضرت قبری
9 عنایت خدا و همت انبیا و اولیا برله خلیفه الخلفا اولوب
10 سجاده ارشاده جلوس اندا کونده فقرای بیعتلرین تجدید صکر
11 میند انلرین ترمیم اید و زوب بر خراب جدید بنیاد اندر کونده
12 الان طریقی لری اولان درویش عبودی بند لری یدوک
13 تار یخند خانقاهک بنیاد نه و پیر لریک ندیر و نصیر فلرینک
14 کمال اعتقاد و اعتماد نه بو و جمله اشارت اندر تار یخ
15 بومصر جامع ابحر سلطان اهل خلوت عشاق قلده بنیاد بر خانقاه
16 ابر علی اشرار چون جارب حضرت اول روشنی انور اول کلشینی
17 عهدند که ده وقت خلق جدا جفته غیر الیقینه برده ارباب اهل
18 دور حد اندر سیدان نعمی لازم اولد مشر و همت اند اصحاب دوت
19 بریند حقیر بر دیار فلدی مالک معنی یوزدن که عرض اولدیم
20 درگاه پیر حد غریندر جویند باید لطیف محراب مینا اولوب
21 جویم کماله برده دید عبوده تار یخ ایمنی پاک مینا محراب اهل

1 حَتَّى لَا يَضَاقَ رُبْعَ مَسْكُونِي سِيَاخَ طَرِيقِي لَهُ كُنْتُ وَكَذَارَ
 2 أَبْدَنَ أَهْلِ بَصِيرَتٍ وَأَيَّانَ بَوْنِكَ كَيْ أَيْبَنَ وَارْكَانِي بِأَنْ أَسْتَانَهُ وَ
 3 وَجْهَ نَسْرٍ ذَكَرَ وَجْهَ عِرْفَانٍ كَوْرَمَدِ كَرْنِيهِ اعْتِرَافَ يَدِ كَاهِنِشْ
 4 عَرَبٍ وَعَجَمٍ وَرُومِكِ أَرْبَابِ حَلَاةٍ صَدِيقٍ وَاخْلَاصِ بَرْلَهْ هَرْنَهْ
 5 مُرَادِ الْيَحْيَى كَوْنِ مَنَاجَاتِ قَلْبِي عِنَايَتِ حَيٍّ وَهَمَّتِ أَنْبِيَاءُ أَوْلِيَاءِ
 6 بِحَقِّ بَرْلَهْ تَبَرُّدِ عَاسِي هَدَفَ اجَابَتِهِ بِرُوبِ ظَاهِرٍ وَبَاطِنِ مَقْصُودِ
 7 وَأَصِيلِ أَوْلُوبِ سَوَرٍ وَمَعْنَوِي عِلْمِ دَرْجَاتِ حَاصِلِ قَلْدِ وَغْنَهْ
 8 اِسْتَبَادِ بَوَقْدَرِ بَسْمِ فَضْلٍ وَاحْسَا خَاصِ وَعَامَهْ شَامِلِ وَ
 9 فَنَسْرِ اِمْتِنَانِي جُمْلَهْ اَنَا مَهْ كَامِلِ يَتَشَدُّو كَيْفُونَ سُلْطَانِ
 10 مُوَيْدِكَ جَامِعِي ذِكْرِ بِنْيَادِي عَقْبِي حَقِ قُطْبِ اَبْرُؤِ رُوشَنِي
 11 حَضْرَتِ اِبْرَاهِيمِ كَلَشَنِي مَنَاقِبِنْدَنِ وَلَدِ صُلْبِي وَمَعْنَوِي
 12 خِيَالِي اَمْتِنَدِي حَضْرَتِ لَرِي كَهْ كَوْبُ كُوشِي وَخَلِيفَهْ سِي مَرْحُومِ وَمَغْفُورِ
 13 مَحْيِي اَمْتِنَدِي حَضْرَتِ لَرِي دُرُودِ اَرَفَانِي بِنْدَنِ جَنَانَهْ اَرْحَا لِي نَارِ مَحْيِي
 14 شَهِيدِ عَشْقِ جَانَانِ اَوْلَدِي مَحْيِي مَضْرُوعِ كَامِلِ الْاَوْرَانِي
 15 يَنْبِرِصَاجِ تَنْوِيرِيكَ اَمْرُ وَاَحْيَا اِمْتِنَا الَّذِي بَرْلَهْ جَمْعِ اَيْلِدُوكِ
 16 طَبَقَاكَ خُلُوتِيَهْ سِي اَوْسُلُوبِ وَتَرْتِيبِي اَوْرَدِ بَرْجِ مَنَقِبَهْ
 17 تَحْرِيرِ اَوْتَقِ مَنَاسِبِ كُورَلْدِي تَا كَيْمِ عَشْقِ وَتَحْبَتِ اَوْرَدِ
 18 طَالِبِ فَضْرُوفِنَا اَوْلَانِ فَضْرَايَهْ وَشَوْقِ وَاسْتِفَا سَلَهْ كَلُوبِ
 19 صَفَايِ دَلِ وَغْنَايِ قَلْبِيَهْ رَاغِبِ اَوْلَانِ اصْحَابِ لُطْفِ وَفَايَهْ
 20 اَزْدِيَادِ صَدَقِ وَمُؤَدِّتِ وَبَاعِثِ اَرْتِفَاعِ مَرَاتِبِ دُنْيَا وَآخِرِ
 21 اَوْلَهْ وَآلَسَلَامِ عَلَيَّ مِنْ اَتَبِ الْعَهْدِ مَعْلُومِ اَوْلَهْ كَهْ بَوْصُفُو فَايَا

1 عَجَاهِدَهْ وَشَوْقِي اصْحَابِ شَهَادَتِكَ جَبِيوْنِ صَاحِبِ جَوْشِ
 2 وَخُرُوشِ اَمْسَلُوبِ لَطِيفِ وَفَرْغُوبِ عِيَاكَرِ سُلَاطِينِ اَيْلِدِ
 3 بِنِكَ اَلْكَوَامِ تَرْتِيبِي كَيْ بِرِ مَقْدَمَهْ وَجَنَاحِي قَلْبِ
 4 اَيْبَنِي اَوْرَدِ سَوَقِ اَوْلُوبِ اَمَامِ بَوَلَدِ وَكَلَشَنِي حَضْرَتِ لَرِي بَوَسْكَرِ
 5 ظَهْرَهْ مَبْرَدِ مَقَامِ قَلْبِكَ وَاتَّبَعِ اَوْلَعَيْنِ مَنَاقِبِ شَرِيفِ لَرِي اَوْنِ
 6 تَقَلُّبِ بَرْلَهْ تَقَلُّبِ اَوْلَدَهْ اَوْنِ تَقَلُّبِ اَهْلِ عَشْقِ وَشَوْقِ
 7 مُحَمَّدِي حَضْرَتِ مَوْلَانَا جَلَالِ الدِّينِ رُوحِي قَدْسِ اَللهِ سَتَرِ وَ
 8 جَعَلِنَا بَرِ وَعَزَّ كَلَشَنِي كَلِمَتَهْ اَشْيَارِ اَلْاَوَّلِ اَمَامِ سَنِي
 9 شَيْخِ اِبْرَاهِيمِ كَلَشَنِي عَلَيْهِ رَحْمَهْ اَللهِ الْاَفْنَى عَالَمِ ثَبُوتِنِ
 10 وَجُودَهْ كَلَزْدَنِ اَوْجُوزِ سِلِ اَو كَبْرِي كَاشِفِ اَسْرَارِ عِلْمِ مَوْلَانَا
 11 رُومِ اَفَاضَا اَللهِ مِنْ بَرَكَاتِهْ وَاعَادَ عَلَيْنَا مِنْ كَشُوفَايَهْ
 12 بِيُورِ مَشْرِدَنِ غَزَلِ مَوْلَانَا اَيْدِي مَرْخِ خُوبِ كَلَشَنِي رَا
 13 اَنْ جَنَمِ وَجَرَاغِ رُوشَنِي رَا اَنْ قَبْلَهْ سَجْدَا كَاهِ جَانِ رَا
 14 اَنْ عَشْرَتِ وَجَايِ اَيْبَنِي رَا دَلِ كَفْتِ كَهْ جَانِ سِيَا رَمِ اَيْمَانِ
 15 بَكْدَارِ مَحْسَبِي وَمَنِي رَا جَانِ هَمِ بِسَمَاعِ اَنْ دَرِ اَمْدِ
 16 اَعَاظِنَا دَكْتِ رُوشَنِي رَا عَقْلِ اَمْدِ وَكَفْتِ مَنْ جِهْ كُومِ
 17 اَيْنِ بَحْتِ سَوَادِنِ سَنِي رَا خَاشِشْ كِنِ وَفَنِ خَا مَوْشِي كِيَوْمِ
 18 بَكْدَارِ اَوْنِ اَوْنِ بَرُفْنِي رَا زِيَرَكَهْ دِلَسْتِ جَايِ اَيْمَانِ
 19 دُرُودِ سِنْدَارِ مَوْشِي رَا اَيْكِي تَقَلُّبِ بَعْضِي اَيَا وَاجِدَانِ
 20 اَحْوَالِي شَيْخِ اِبْرَاهِيمِ كَلَشَنِي اَيْنِ مَوْلَانَا شَيْخِ مُحَمَّدِ بْنِ مَوْلَانَا
 21 حَاجِي اِبْرَاهِيمِ اَيْنِ الشَّيْخِ شَهَابِ الدِّينِ اَيْنِ اَيِ طُورِ غُشِ اَيْنِ كُونِ طُورِ غُشِ

1 ابن قوتلار غمیش ابن اوغوز و رحمهم الله بدی انابه دکن اوغوز
 2 نسلدن اولدوغینه کابلرند اشارت ایشدیر و اوغوز
 3 واضع لسان ترکی در و کشتی مرخومک والده سینک نامی
 4 هدیه الله در که با بایسی شرف الدینه واقعه سیند دیر لکه
 5 سکا بر قوه هدیه و برلدی اول سببک نامی هدیه الله
 6 فوذیلد دایم صابمه و عبادند فایمه ایش و نیا زینتند
 7 بری اولوب اوون ابکی دن یوقاری عدد بلمز ایش و شیخ
 8 ابکی باشنده ایکن والد سی مرخوم اولش عمو سی سید علی
 9 الله یتیم قالمش اول دخی تربیتینه طالب اولوب سدت
 10 اوزره بسلمش دده سیندن و اناسیندن مبالغه کتاب
 11 دکش عمو سی کما بلری استعاره یه و برمش صنایع اوغوز
 12 بش باشنده ایکن اناسی و دده مرار لینه واروب در غوز
 13 ایدوب نصر علیه اغلر ایش و دیر لیش که سیر حقه قریب
 14 حق تعالی د بکاعلم لدن ایسته کن ناکه کما به محتاج اولیم
 15 و یا خود یانکه دعوت ایلک نادنیایک لدن خلاص اولم
 16 ایشیدن لر تعجب ایدر لیش اوچخی قتل کند و نک صغر
 17 سینده اولان اموز و عجمه سلطان حسن و سلطان یقین
 18 و قاضی عیسا و سایر سلاطین و مشایخ و علما ایلک اولد
 19 اعلانیده در معلوم اولاکه اول سلطان پیران و برهان
 20 خیبران اول خان ایکن پیر و ار و پیر ایکن جوان کردار
 21 مظهر فیضات غنی شیخ ابراهیم کشتی نور الله مراد

1 بدی باشیدن اون یاشنده وارنجه لیکالی متبرکه دکن صباحه دکن
 2 احیا سنی ترن ایش و اول یامده طریق لهو لعبه کیمش اول
 3 اجلدن عمو سی شیخ سید علی ایله هر نه مجلسه جمع اولسه شیخ
 4 زیاده کشتیه حرمت و رعایت قبول لر ایش و وجدیک سیر
 5 آند حاضر بلور لر ایش عمو سی دخی کلی اعتبار ایدر ایش و
 6 اول دیارک کونوری خلقی کشتنی ک قول و فعل و جالی
 7 قال طوب آندن مقصود و مراد اثرینه انتقال ایدر لیش
 8 منقولدر که چون کشتی رحمه الله علیه درت یاشنده
 9 و السماء ذات البروج عروج ایدوب یوم موعود کی شا
 10 مشهودی مشاهده ایدر یعنی چونکه کندی کندی ایله خم
 11 ایدوب ترکی کما بلردن تفسیر حدیث لدن الوز امور عامه
 12 ریاضته الهیاتک تاثیرینی و عقلیات ایله نقلیاتک
 13 تقریرینی مفصلاً بلمک ایچون اول بحر علوم ربانی و اختیا
 14 ما وراء النهر عزیم ایدر چون ایکی کون کیدر عمو سی واقفا اول
 15 برنج خلیفه سنی بر مقدار سننه ایله ارسال ایدر اوله که
 16 دوندور سیر دیو سپارش ایدر چونکه کشتی تیر بر صحرا
 17 ایشدور لر ابرافدن کوز لر که براته نمش برنجه کیستور
 18 ایله کیدر یقین وارنجه اول کوز و سنلری کوز مرلر و شیخ
 19 دخی کوز لر که پیاده ذکر ایدوب تنها کیدر چون سلام
 20 و بر و عمو سی پیامبر ابر کوز لر و دوشنی رجا ایدر لر
 21 کشتی رحمه الله ویر که طلب علمدن و طریق حقندن رجوع

1 جایز میدر که بکایت کلیفی ایدر سبز خلیفه لر در بر که بومقوله
 2 اوزاق سفره تنها پیا ده کیمک ناره کیمیه عسرتد کشتی
 3 دیر که بنم رفیقهم الله در و بعض رفیقلمی کورسه کردی
 4 خیال اکثر سیر و بنم دنیا مرکوبدر آخرت عمر منته که
 5 نعم المطیبه الدنيا فارکوها لالا لآخره دیر که لباس و آف
 6 لازمدر دیر که بنم لباسم وزاد و زوادم تقوی در و کفیم
 7 و و کیم الله تعالی در چون خلفا عاجز قانوب شرمند اول
 8 عمو سی ارسال تدوکی اسباب و خر جلی عرض ایدر لبرجیه
 9 قبول المیوب و اول بیت خیر دن رجوع المیوب متوجه اولون
 10 چون تیریزه ابرینور اوزون سلطان حسنک قاضی عسکر
 11 و جملة الملکی اولان مولانا حسن ایلده ملاقات ایدر
 12 ذات شیخ و و کلی استعداد مشاهده ایدوب او غول ایدوب
 13 و دیر که مقصودک اگر علم و عرفان ایسه بنم جمیع ملازم
 14 سنک تحت امر که اولسونان هر ندر علم که استرسن اهلبلکه
 15 تحصیل و مباحنه ایلده دیمجک عزیمتی فسخ ایدر آند
 16 قائمش چون قاضی حسن شیخ صداقت و عفت و عدل
 17 معلوم ایدینور اکثر یا کندی یاد شاهلکه اولعین جمیع
 18 ملازمدری و حکومت امری شیخه تفویض ایدوب مهر
 19 تسلیم قلمش توفیقی یاز مابین امراتش شیخ و خدی متذکر
 20 قائم اولمش مکر بر فضیله واقع اولسه که اخی سریر سعاده
 21 عرض اید اید امور شرعه جریان و استقامتی اولوب

1 برنسنه یطبی اولوب حتی قویوب باطله میل اتمیم دیو حله
 2 تحری ایدوب حد اوزره امش در دخی تعالی
 3 دد عمر روشنی حضرتدرینه اتصالی و شرقه واقع اولان بعضی
 4 اخالی عن فاسده در باعث انتشار انوار روشنی و سبب
 5 اعتبار انا کشتی مکر سلطان حسنک بر طالب برادر ی
 6 و ایش که همیشه اهل حقه یار امش دایما اهل الله ایلده انیس
 7 و جلین نام ایدر امش سلطان اکابر اباع اطرافنده بر اولکه
 8 و بر من امش اول دره حضرتدرینه بنوشوب ایدوب خلی
 9 کرمش امش چون تیریزه برادر ی سلطان حسنی کورمه که کور
 10 در سلطان آنک باشند در حضرتدرینک ناخن کورده بو کیمک کشتی
 11 در دیو سوال ایدر بران در حضرتدرینک اوصاف حمید شنید
 12 ذکر ایدوب آنک که سوه متبره که لری اولدوغنی بیان ایدر بوکره
 13 کور مردن اولک اویس و ارعاشق اولور اندن قاضی حسنک حسن
 14 مشاوره سیکله ارماندویروب سکونده دعوت ایچون شیخ
 15 ابراهیمی ارسال ایدر لر که مشایخ حرمت و ادابی اولیلور
 16 دیو پس چونکه دره حضرتدرینک مجلسنه ایریشوب خاکیاینه بو
 17 سوز بی اختیار بر حالت حاضیل اولور که کندوی محو ایدوب
 18 شیخ محبتی اشات ایدر پس رفع ظلمت ایدوب نور حقیقی
 19 واصل اولور اخن شرح الله صدره الاسلام فهو علی نور
 20 من ربه معنائین حاضیل قیلور و فروع هر روشنیدن
 21 ارض وجودی مستغنی اولوب و اشرف الارض بنور ربها

1 ضیائی جمله وجود ارضیه شامل اولوز و کندی نیست
 2 بنیوب من عرف نفسه فقد عرف ربه عرفاند کامل اولوز
 3 چون آیدین ایلدینک شاهنک کنشدن آیدین ماهنک درگاهنه
 4 روضه اولوز کندی روضه بولوز بی اختیار توبه فیلوز
 5 وانی سعادت دنیا و آخرت بیلوز و خلوت و ذکر و ریاضیه
 6 مشغول اولوز آرزو مآذره بعض مقصود بی حاصل فیلوز
 7 چون سلطان الله حقوبنی ذکر آیدر و ارسال اندوکی اخالی
 8 اعلام آیدر دده حضرت نوری بنور که الامور مروهونه
 9 باوقاتها و الظهور مقرونه بمیقاتها شمدی قید در وفرا
 10 سفر مشکله که قار و بنور خایلدن العذر عیند کرام الناس
 11 مقبول و الباقی عند الله دیوب جواب ویردی شیخ چون
 12 حضرت نلرندن بوکلاهی استنبه تبلیغ رسالت ایچون سلطان الله
 13 دیوب کنیدی چون تبریزه ایرد قاضی حسن الله سلطان الله
 14 کیدی دده حضرت نلرینک خبرین ویردی اول انشاده حرارت
 15 ذکر دن شیخ کوند برقیون یرادی حتی برکه تمام بشمکه صبر
 16 انیوب برقیون کبابی بیوب بنه طعام استمش و بنوعدر اکل ایله
 17 بنه بنجه کوند کچوب تقاضا اتمش و او یوسوب ابدستی
 18 ضمیر امیش چون نار حرارت اشارت بشارت و مرشد ایله انارنه
 19 تبدل امیش آرزو ماند تقلید ریاضیه اون کوند برکه میکی
 20 و کلام دنیا سوب بیوب معنای کلام نفسنی تکمیل امیش اول
 21 انشاده تبریزه عظیم قیس اولوب خلق حرکتدن قالمش شیخ هر

1 برچشفه دن غسل ایدوب تجمد و صباخ نمازین قیلا رایش انالخی
 2 بخانون وارمش برنجه کوه تجریداتش که اون بدی کون بیک میشت
 3 غایت ضعیف اولمش شوبله که کملری صایلوب طمر لری و سکر
 4 نمایان اولمش اما شول مرتبه کشفات و تصرفات ال ویرمشکه
 5 هر کیم مقابل اولسه احوالی بالنفصل بیان ایدوب کینه لطفله
 6 نصیحت و کینه قهرله شدت ایدر امیش معنای اوله
 7 دده حضرت نلری دخی و عده سی مقصداً بنجه تبریزه کلون برید
 8 سلطان الله شرف اولدندن سکر سلطان الله قیوب دده
 9 فقرای ایچون مسجد و زاویه و حجرات یا پیش هنوز یا یواسیابی
 10 ایندن چقدین دده حضرت نلری شیخه دیشکه یواسیاب و اخشا
 11 جعفره شبلی مدت کرن فقرانک اجتماعی تفرقه بولوز شیخ
 12 بنور مشکله سیر بر اوج طبرای طشره انک بن برطاشی آنهیم
 13 فی الحال پاک اولوز فی الواقع ایله اندکه درویشتر و شیخ
 14 خدمت کار لری اوج ساعت پاک انشاده نقل اولوز که یا لکون
 15 طبر اغن بر آید بنجه نور ارغاد جعفره فاده راوین امیش سلطان
 16 یعقوب کلون کوزد که دده نک یا غنه دوشوب بخدا نابت
 17 آیدر منقولد که شیخ ابراهیم حضرت نلری بنوک اوغلی درویش
 18 محمد بسیارش ایدر که طهر و قسند ایکی سنی حلو ایله براعلا
 19 سجاده کوزوب دده حضرت نلرینک خاکبای اوذر دوشیه
 20 ناکاه دده حضرت نلری مجلسه کلمات ایدر ایکن بنور مشکله
 21 بو تبریزه محبت دعوا سن ایدر جوق استا برصادی بوق که کلون

1 تکیه مری مبارک ایلده هنوز سوزنی تمام ایدین شیخ اعلی
 2 درویش محمد خلوا و سجاده ایلده کلوت مبارک اولسون دین
 3 و دعا ایدر حصار جمله نجب ایدر و ده حضرت تری بعد الدعا
 4 شیخه نظر ایدوب بیور که سن بره بر اعلای سجاده و بر دین
 5 سکا دخی اعلای سنی و بر لم دیوب سید یحیا حضرت تری بیک سجاده
 6 امشانی کدولر بنسلیم ایدر و دعا ایدر و بیور مشکه دایما
 7 شیخ سجاده سنی صول جانینده کدولرک یانینده دوشیه لر
 8 اگر سلطان دخی کلور سه نوع دیکر ایه لر پس نفران بعضی
 9 ایدوب بعضی اول کونده شیخ سجاده سنی سرقه ایدوب
 10 غیر سجاده قوزلر که به یو آخی ظن ایدر شیخ سجاده به نظر
 11 اندکه بیور مشکه بره سجاده نشین معناسی کرک سجاده صو
 12 اهلکدر اتفاق دده حضرت تری واقف اولوز بیور که ابراهیم
 13 سجاده سنکدر کلچک هفتنه ده کدو ما کله ال پس اول سارق
 14 اول هفتنه ده انتقال ایدر شیخ مزاد دن صتون الوب دده
 15 حضرت تری نه کوزوب نکرار دعا اولوز آدن دده حضرت تری
 16 مبارک باسن فالدورب بیور که درویشان بوکوندن صکر
 17 جمله کن واقعه کری شیخ ابراهیمه عرض ایلده کن هر کیم که
 18 آنک مشکا تیدن نور اقتباس ایدر روشنی بی نور حالیا
 19 طریق مقتضای سینه جمله کن اموری کما تقویض اوینده
 20 تقصیل بی بر آیدن صکر ایشید سیر دیوب فاتحه او قور
 21 آدن قصر جمله شیخ ابراهیمک الین او برلر و دده حضرت تری

1 خلوتنه کبره شیخ دخی خبر تله اوینه کیدر بر چ کوندن صکر
 2 دده حضرت تری شیخ طلب ایدر له شیخ کلور دده حضرت تری
 3 مختصر کوندن بر مقدار کلمات و مراقبه و پس دن صکر شیخ
 4 و در ب کلر آخر نفسنده بوابی اوقون الا ان اولیاء الله
 5 لا خوف علیهم ولا هم یحزنون قدس الله تعالی سن الحفی و
 6 رحمة الله علیه رحمه واسعه بشیخ یقین بعد
 7 روشنی کلشنیک سجاده قطیعتن قراری و استیقال
 8 چونکه مرحوم و معذور حضرت روشنی انتقال اندی حص
 9 کلشنی آینه امتثال اندی بعد العز ارشاد خلفا و در
 10 اشتغال اندی نقل اولور که مرحوم کلشنی حضرت تری نه
 11 دده حضرت تری دیشکه چون سید یحیا علیه الرحمة والکر
 12 بر عالم فاییدن اول عالم باقی به رحلت اندی اولاد کر اینه
 13 اول مرتبه رعایت ایدر م که رضا لریدن طشره اولور اید
 14 حتی اولدو غم شهرده اولسه لر انابت ایتک استین درویشی
 15 اول اولر حواله ایدر دم پس کلشنی حضرت تری بیور که
 16 بو تقریر بره تسلیم اولغین چونکه دده حضرت تری انتقال
 17 اندی مکرور را تدبیری ایلده دده نک اولاد نه انتقال اید
 18 اولر تقیض کوندورب مضاف اولان زیاده فالدورب
 19 خطا انتشار یوز بیش بیک قره انچه اولور امش مختصر استیوب
 20 دده نک معتمد لینی عذاب ایلده انجمک استرک پس دده نک
 21 اولادی سید احمد قرمانی خلیفه شیخ کلشنی حضرت تری بیک

1 کبر و مقصود ده نك اولاد نه و بر لى و من بعد ابرق كسینه انك
 2 اولاد نه و در زنه لرینه دخل و تعرض التوب اضا نه لرینه كند
 3 ائليه لر و دخی بخه لطفا اضا نه ایدى فضل منقول مقبول
 4 مدلول منقول قولباش او باشك نیرانند شیخ ابراهیم
 5 حماس خلاص او مسینه مولا ناخذ و ندر کار دیوانند بروجه نه
 6 اشارت امشدن مولا ناروچى یكى آتش بدید اید که عالم را
 7 هجی سوزد اران آتش خلاصی هم ز ابراهیم ما با شد حضرت
 8 شیخ قولباش ظهور زدن اول واقعه ده کوز که شروان
 9 طرفیدن آشدن بلو نکر تبریزه حواله اولوب سلطان
 10 اقلیمی اوزدینه بریشان اولوب خراسانده دخی حواله اولون
 11 پس شیخ تعبیر ایلر که ظلم عالمه یا بیلور بر جانیه فرار
 12 انک کو کدر دیوب جمله نو بعینه کو چک دیو اخر ایدر
 13 اما اهل و عیال مانع اولوب ال ایله فرا کون دو کون
 14 یار آمدن صبرا اولی در دیوب منع ایدر حضرت شیخ اختیاری
 15 بوائی او فور و لا یففعک نضحی ان اردت ان اوضح لکم
 16 ان کان الله یرید ان یعدیکم و الیه ترجعون دیوبو یان کره
 17 دخی نمدید ایدر و اندن صکر شیخ حضرت نری عیالنه تنبیه
 18 ایدر که کسه دن امانت الله کوز زرا بسم واقعه هم الیه
 19 ظهور ایدر که بر طالم باد شاه خلقک مال و منالی غضب
 20 ایدر بخه قضیتلر ایتسه کرک واقعه بایند بکلمر نیک
 21 خانو نری شیخک وی امن دن دیوب خلی جواهر دن شیخ واقف

1 ار سال ایدر لر و احوالی یاند شیخ معلوم ایدو کخی کخی الغار ایل
 2 تبریز دن قرا باغه وارز که سلطان آنده قتل مش ایش قاضی
 3 عیسی به ملاقی اولدند همان بعد السلام دیرکه بیت
 4 روشنی نك کوکلی بر قندیل در روشن دلایل بفادیه یان
 5 برو نك حاضر قندیل باش بر بیتی بالیده دجک قاضی عیسی
 6 تعجب ایدوب تعظیم و تکریم دن صکره بوالغاره سبب و تو بخ
 7 فی قفریب و قومغه باعث نذر دیو استفسار ایدن شیخ دخی
 8 دیر که احدث قال رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم
 9 اولادنا اکبادنا مخرج زده روشنی نك نقد کو مکله طوفان
 10 اولاد فی انجمنک دکلمد زده ان ربک لشدید دن خوف
 11 انز مبسر که وزیر بکرد حضرت نلر نیک ورنه فی اوزرینه محصل لر
 12 قریوب نچیدر لر ایش دجک قاضی همان فالقوب سلطان یعقوب
 13 متوجه اولوز و مسطور اولان بیتی شیخ حضرت نلر نیک خطی ایله
 14 آلوب کیدن مکر سلطان الغار له شیخک کلد و کین اشمش ایش
 15 قاضی کوزدو کی ساعت دیرکه تکریم ابدالی کلمش بزه نه خدمت
 16 بنوزر دجک قاضی بیتی سلطان حضرت نلر نیک الله ویز و احو
 17 بیان ایدر سلطان غایتیه وزیر لور بچسوز اولوب عزل
 18 انک لسن قاضی بنوزر که عزل جایز دکلد زرا شیخک خاطر
 19 رنجیده اولوز لجنی اولاد خاطر ندر عایت ایلک دجک سلطان
 20 یعقوب دخی اجناسی عادت اوزر مع زیاده ایدر بر بقرت
 21 بکایله حکم کوندر که محصل لری شمدیه دکر هر نالیدر ایلک

1 دکل ایکن عیالنه امانت ویزد که صکر کبر و الورز دیوا اول
 2 دخی خاطر لرجون قبول ایدز اما شیخه ظاهر ایدز مر که شیخ
 3 امانت المقتدر منع ایش امین و تبریزه طاعون دوشمکین
 4 شهر خلقی کیدوب اکا بر همان بر خد متکار قلمش و شیخ
 5 عیالی دخی کمیش ایضا شریکها قالمیش بواجلک بر لای
 6 او باش و فلا شریک اولوب هر کجه بر او ی غارت ایدز
 7 اسبابلرین الوب بولدق لرین قتل ایدز لایمیش اول اشداده
 8 کوبد شیخ عیالیدن خبر کور که البته کوب او غلو که
 9 یتیم که کسه کوب بری بوقلا مر دیش شیخ دخی اوده بر خد متکار
 10 فوبوب کیدز اول بدیخت محله ده غرسور لایله باش فوشوب
 11 شیخک اوند اولان امانت اسبابلر انلرایله جفر مش شیخه
 12 دخی کوبد بونلرک حالی خالط و بر مش بر معتمد کوندیش که
 13 کند و اسبابی تفحص اید کوب کوزمشکه جمله سنی المیش
 14 چون اول بدیختدن سوال ایدز اول انکار ایدوب دیر که بن
 15 بوند اسباب و ارایدو کین بلمز دم بوخسه هر کون بوقلا دم
 16 پس اول امین اولان خد متکار شیخه خبر ویزد که اسباب
 17 سرقه اولندوغین شیخ دخی نلنوب کلون اول اوده فودوغی
 18 تره بور لوی که آدی قنبر امین کوروب جلال ایدز که
 19 صحیح سوبله بومسما نلنلک امانتی کیم آدی دیجک بی
 20 اختیار دیشکه محله ده اولان بعضی بدیخت قولری اضلال
 21 ایدوب ایدز اما اسباب هنوز نبر کو او غلنک قولی یا ایدز

1 و بیجک شیخ حضرت لری صوباشیه و عیسایره خبر کوندروب
 2 وار مشلری فی الحال اول قولی و قبری در ریخیر ایدوب الوب کمیش
 3 که جمله متاعی جعفر ووب شیخه بر خد مت ایدز فی الواقع جمله
 4 کند و لری یا ایدز دخی بریشان اولامش بولوب دفتر ایدله معا
 5 شیخه تسلیم ایدز خدمت ایدز و قن لباش بد معاش اندیجا
 6 کیم کین اسباب صاختری آدمک کوندروب امانت بر المیش
 7 والسلام التی تقبل محمد بن عریه ان محال ایدز و طریقت
 8 کیم اهرالی دور ایدز در منقولند که شیخ حضرت لری
 9 چون که کندی عالیده للاحوف علیهمه ولا هم یحزنون
 10 آخر ایدز بی خوف و هراس اسوده اولوز و ترج کوندن صکر
 11 خاطر بینه خطور ایدز که عسکرتک دفترین یاز یکن
 12 اسبابی البته کوزوب تتبع ایدز لر دیواندیشته ایدز
 13 و بوفکره وارز که بوطایفه زمانیده ارشاد و انشاد اولن و بو
 14 عالمده کند و بیه دخی الهام اولور که طالب لری ارشاد اتمکین
 15 بوقوم ضال الیچند قلدن اگر چه تسلیم امانت الهی ده اهلی
 16 تتبع ایدوب بولوب تسلیم اتمک سکات اتمک فرض در دیو کلی
 17 توجه ایدز و بولیات واحادیثی تفکر ایدز و اما بنعمه ربک
 18 فخرت و قال فقد اخذ الله ميثاق الدين او تو الكتاب
 19 لبيته للناس لا يکتمون و قال النبي صلى الله تعالى عليه
 20 و سلم شر الناس من اكل و حده و قال لارهبانیه
 21 في الاسلام بس نفستک بونی شرط ایدز که بوقوم صالدا

1 هر نه بلا ايله خلاص اولور ستم خاصه طالع بيري ارشاده ق
 2 حقايق رحمانی بی غایب و حاضر انشاء ایلله و عامه مؤید
 3 ضلالتدن هدایتیه سوف ایلله و هر جوفی مراتب کله و استعد
 4 ذوقله صاحب شوق ایلله افندی مزجور روایت ایدوب
 5 دیر ایدی که بر کیمجه پیر حضرت تری خلوتی که نصیر اندوب
 6 دیر ایدی که باریب بعدالبوم اگر عبادک قولوغنده عبودیت
 7 کترین برکتیمز سیم امر که مخالفت ایشیلور دن اولکه دیوا غلری
 8 صباح بکا و اهل بیتیه دیدی که الحمد لله الذی نجانا من
 9 القوم الظالمین قطعنه حق تعالی هدایت ایدی پیر
 10 واره لر عزم راه ایلله لم مصر غریزه پادشاه اولکم
 11 عشفله اه واه ایلله لم شمد کروزه سفر لارم اولدی که انظر
 12 عمال ایطاق من سنن المرسلین بوکون بره ظالمیر هر نه ایدرسه
 13 سیردی نخل ابلک که عن قریب خلاص اولما من مقرر دره پس
 14 منتظر شکسته دوروب ناکاه بر فح ز با بیلر کلوب شیخی
 15 اولب کیمشیر مکر شاه طرفیندن مفتش اولان یزالی ابدال
 16 جانیته عسکرواروب دیشلر که بوند بر شیخ بایندر طاکه
 17 سنک اسبابی و مال لر بی صقلیوب سرازر بجایده ایکن سینه
 18 صاحب لرینه و برمش دیوب عمر ایشلر پس یزالی ابدال اید
 19 اول شاهک مالی اولشیکن شیخ اتی غیره نه و بررد یوشی
 20 کتوزوب عتاب ایدر شیخ یوزر که ان الله یا امر کوان تو ذوالاکان
 21 الی اهلیها بن الله تعالی امریله عمل ایدرم امانتی اهلیته و

یار علی

1 یزالی ابدال دیر که چون سمر امریله عمل ایدر مش سن پس شیخ
 2 بنم او مرن بایندرک اسبابی یوزدر دینک شیخ یوزر اول
 3 زمانکی سیرک آدم لری کرحله ده تفتیش اندیان بن بر دروش
 4 کوندر دم مصلح الدین اولو اکا صبور مشلر که سنک اوکن
 5 بایندرک اسبابی و از اول دروش بنم او مرن بایندرک
 6 اسباب یوزدر دیش و راست سونیش که آنک اوی دخی
 7 یوزدر و بن اندر ایلله کور شمدیم پس یزالی ابدال شیخه
 8 دیشکه سنی جمله محمد خلقی ایلله اوده سندر مق کرک
 9 شیخ دیش که ابراهیمک شانی آتش و اکا آتش شهادت
 10 کلش جنتلر و کشتی اولندن یوزر کی روشن در
 11 اما سیرک ظلم عام بکرن بری دخی بودر که خواصه جفا
 12 و عامه ناسه بلا وازا ایدر سیرک یزالی ابدال قدشی
 13 او علی محمد نام شخصی ویشکه واز بوسینلر ریشنی کوون
 14 و جمله شکجه لری بوکا اند کدن صکره یوزر من شاه
 15 ایچون و بکری تن بنم ایچون آل دیو طابشور مش شیخ شها
 16 واصل اولون رحاسیندن ایکن بوکلاهی اسماع ایدر که
 17 یونی اویوب متوجه اولور قل کن یصیبنا الا ما کتب الله
 18 لنا هو مولینا و علی الله فلیتو ککل المتوکلون چون
 19 شیخ اول تحصیل ایلله اویبه کلور آند شیخک منابتی
 20 صوردر کشتی اولدوغن بیلور مکر اول تحصیل مقدمات
 21 کلشنک بر خلیفه سندن انابت ایدوب اندن کلدر

1 قد زرعایت ایدوب مجلسیده آداب ایله او توره ناگاه قرائت اولو
 2 و ایمان او غلی قره قور نام قرا کوک کلوب شیخه ستم ایدوب
 3 اول محصله تو بجزایر ایدر که سنی بو سنیلر زینینه عذاب
 4 ایدر سین دیو کوندردیلر سن خود بو کار عایت ایدر سین دیو
 5 کیش اول محصل دخی موجود بولنان تحفه بعضی سنه انوب
 6 اینش که اهل کبری و عبا کبری و اسباب کبری آخر بره نقل ایدر
 7 که بوظا الملک شریذدن امین اولدر و سز کندی و کندی بنه آن
 8 اولک که سیزلر بر ضرر بنیه پس روا کوک کلوب کشتی حضرتای
 9 بنجه برده کفی ایله کز لوب دوزن لکن برالی ابدالک زبانلری
 10 تتبع ایدوب بصاحتی زمانده سنه حق تعالی نک حفظند اولو
 11 خلاص اولو حتی شاهک لالا سیحسین شاه اویدر الکن با
 12 باذن الله تعالی شیخ آخر بره نقل امین بولور پس صاحب خانه
 13 کشتینک خاکبایه دوشوب ایدر که الحمد لله حق تعالی بو
 14 ظالم لک کیدر دندک سنی خلاص اندی سکا ایرق ظفر بولور
 15 که منصور و مظفر سین دیش مکر کشتی به سلطان یعقوب
 16 براغلا سمور قبلی صوف و بر مش امین اتی خانه صاحبیه کیدر
 17 و ابحروده اهلنده دخی شنجک خاکبوی کوز مش اما بربزده
 18 شیخ ابحر و و ابراد ملر بر اکنده انشیر که هر کم شیخ بولور
 19 علوفه لر و بختیشلر و بر لر چون ما بیند برای کجری شیخ
 20 یکنه دیشکه بره سفر لار هر کلدی او تون کندی اون
 21 کون دخی قالدی پس بعد الاربعین کیدر زردیکه یکنی قالد

1 تتبع ایدر فی الواقع دیار کک کیدر قافله بولور فرسخی کون
 2 اول قافله ایله کوندوزن جنوب کیدر کشتی بی آراین
 3 خلفک اکثری راست کلوب کور مرکز که و تر اهل منظر و ن
 4 الیک و هم لایبجرون حفظند اولور و بعد مرحوم کشتی
 5 ایله او غلی شیخ احمد بیله کیدر کرامش توفیق بره حکایت
 6 ایدر که بابام مرحوم کشتی اول ائشاده بکا آیدر که ای میر
 7 اگر سن خوف ایدر سک دوشوب کیت دیدم که نه خوف وار
 8 نه خرم وار دوزن مادامکه سیز کله ایم انت بی لاهم لی بولور
 9 بنسین دخی بی خوف اوله سن پس کوکله برامن حاصل اولد
 10 آرتو هر کز شیدیدر کن کندی اول ائشاده بر قلیا ش بکی
 11 بر بنجه توابعیلده راست کلوب ددیکه اول خارجی شیخ
 12 ابراهیم کشتی سنی سن شیخ آیدر که بن داخلیم شیخه
 13 ایدر که حقیقت برانی آزارن شیخ آیدر که بن دخی اند
 14 حقیقتن آردم قولباش ددی که سن حیوانسن انجی شیخ آیدر
 15 بلو حیوان اما حقیقت و جوان طلی آردم ددی و بویانی او فرد
 16 و جعلنا من بین ایدیم سدا و من خلفه سدا فاعشیتنا
 17 فله لایبجرون و اوج کره بلند آوار ایله هو هو دیک
 18 فیه آردن ایدیم شیخ قوجا بولوب کیدر ایدر ایله لوز
 19 اندیکه سندم جمیع عالمک بنددی بندکشی بی بوشاندی
 20 اول شخص جماعتیله دمبسته قالدیلر شیخ هیچ باقیوب
 21 کندی بره ماندن آردومه بدم کوزدم که اول شخصی

1 بر ظلمات روز یوب توابع ولو احقیله نابود و ناپیدا اوش
2 شیخ آردیکه بقمه اخلاصه مشغول اول دیوبوری بس
3 هرگز که اخلاصی او فوژدم قلمده بزور جدید حاصل اولور
4 وامن کلور دی اما شیخ اهنسته هود بر ایدی شویله کلور
5 ویکه هیچ نفسی ابحر و حکوب طشر جفر دی آخر قافله
6 ابرشته مدک حتی نصف اللیلده بر عظیم صحرایه کلرک
7 بنم خاطر مه کلزیکه ایا بن شیخدن جدا اولسم بلکه بابا
8 استراحت ایدر دی اوله اول حالده بابام بکا ایدیکه وار
9 امیر بزج کون ظاهر ابدن جدا اول خلق عالمک مریدو
10 محبتیم دینلرک حالدری معلومک اوله اما ناری ترک اید
11 وضو بولر ایشک وضو اچون بولدن بزجانبه کت وضو طوا
12 بولور سن و خلاص اولور سن صکر بکا واصل اولور سن
13 دیوبت بی اوزرندن اشغال اندر دی و قوشوب کندی و تنها
14 اول کجه اول صحرا ده ظلمات خبر نیله سرگردان قلمده چون یقین
15 یلدم که بابا مندن جدا اولدم خوف وحشتله کویان اولدم ناکاه
16 بر طرفه ایش کوردم چون یقین واردم کوردمکه بزکوی ایش
17 اوصلجبه اوار ایدم چیتوب بی ابحر و الدیلر ایا غومه و شیخ
18 تعظیم ایدر که بابامک مریدلرندن ایش کاهی تبریزه کلور
19 سود و فایق کوزر دی شیخ حضر لری دخی احسانلر ایدر
20 واندوکی احسانی بملله ارسال ایدر دی و دبر اید که اگرچه
21 غریب سن اما امیر دخی بیغیرک غریبکون جمله نومعنائی کلیم

نفکر ایدر دی

1 نفکر ایدر دی بی که بی کوزر باحالی صورت بدیلر شیخ
2 امیر دخی سیرک غریبکون دیدر کین اکلادیلر و بکا اول مرتبه
3 رعایت ایلدیلر که شرمند اولدم مکر والدیم او جوقورومه
4 اغلاجر اهر بغلامشیدیکه ضرورندن خرج ایدم بس اندن
5 بر دانه لعل چیتوب اندر ویردم چون ای کوزر دی در حال
6 فسیلدنمکه با شلدیلر اندن بی غریبان اندیلر جمله اسبابی
7 الوب او جوقورده او تور مقدری لعل و یاقوت و الماس بولدی
8 و زبوند دخی همچنان دکلشید ای دخی الدیلر و بکا کندی و غلج
9 اسبابن کوزر دی اما متصل عدو نظری اتمکه بشلدیلر
10 بلدنمکه نیشلری بی هلال اتمکدر چون احشام اولد و اکلده
11 بابام کندی وکی بوله بن دخی بولدم و قادر اولدم قدر سکر ووب
12 کدم اندر دخی بی امو اچون اردجه جقیدیلر شویله یقین کلشیلر
13 ایدکیم اوارلرین ایشیدردم اما بیلدیلر که قنچی جانبه کندم
14 وکندو کم بولده او کجه لطیف حقندن بر بیاض قوزی کیدر دی
15 یوله موافق اولدو غیچون اکا او یوب کیدم کاه واکوده بولی
16 یوزر ایدم قوزی دخی کوره مر ایدم ملکوب اوار ایدر دی
17 یسه اردجه کیدر ایدم قلمه منشیخ اولور و چون صباح اولد
18 بر بکاره ایشیدم ایدست الوب نماز قلمه یسه قوزی رهبر اولد
19 کدک اما کدو کم صحرا ایدیکه اطرافنده هرکن ایا دانلده
20 ایش یوق اید او یله زمانی بر اورمان کلدیم یسه انده وضو بولدم
21 اول قوزی بی اول صودن صواردم اندن اولد مقه بشلد

1 بنداخی و نچو غار او تیلادیم و اول صودن ایچدم و آبدست
 2 آتوب نماز قلدیم بینه قوزی رهبر اولدی کندک ایکنک و قندک
 3 بول و زده ایکی حکمت ایله بریاره نازه اتمک یله بولدم
 4 آلدیم بیک ایستدم خاطر بیه کلدیکه اگر صاحب کلوب
 5 ایستسه ندجواب ویردم پس برافق ایستدم اول محله
 6 قوزی دوتوب بیک ایستدی یا نه کلوب طوردی
 7 بکیماطی صوندیم باشنی جزدی قبول اییدی بعد انکی
 8 صوندیم آلدی ویدی بتم خاطر بیه بوکلدیکه چون اتمکده نصر
 9 اندیم بکیماطی دخی بن برمه اگر صاحب کلورسه با شمه
 10 اولان کلاهی عوض ویردم دیوفکر اندیم پس غدا ایچون
 11 چون اول بکیماطی سیدم سکر ایله برورده و ترسیه
 12 اولشید خاطر بیاغیت خوش اولدی صودلخی بولوب
 13 ایچدم و آبدست آتوب انشای قلدیم بینه قوزی ایله بوله
 14 متوجه اولدم بوکره قوزی بکایقین کلوب عجیب غریب
 15 آواز لوبله صدا ایدوب سور وندی بنداخی او خوشی
 16 کوزلرین او بردم توخی غایتیه بو مشقیه چون بیکو
 17 قریب اولدی قوزی بولک برجانیه طوردی با شیده
 18 اشارت ایدوب کندی بدم که بوجمله اللهک لطفندند
 19 پس سلام ایدو کندی آرد بجه بقراید تنها قرا کوز کیدر
 20 هرگز قلمد خوف یوغندی ناکاه نصف اللید اوج کینه
 21 ایلورده کیدر کوزدم بر مقدار خوف اندم والا آهسته آهسته

1 آرد لریند بشتدم و سوز لرین دکلدم کوردم بری استادم
 2 مصلح الدین خلیفه ایدی پس بیلور واروب سیدم ویردم
 3 آوازمدن بیلدیلر اما اسبابم مغایر اولماغین یغی ایدوب
 4 آخالم صوردیلر قوزید غیری سینی بیان اندم و صباح نمازی
 5 قلمده آبدست المیچون صوبو غیدی بولور ایستدم بر مقدار
 6 صبا که طماع ایچند صوبو لور دیدیم و کشتی حضرت تلمری
 7 بکا آبدست ایچون صوبو لور بولک برجانیه کیت صوبو طماع
 8 بولور سین و خلاص اولور سین دید و کین دیدیم خواجیم بن یو
 9 جیمهر دیدر کن بن همان بولک برجانیه کندی اندر دخی ناچار
 10 آرد بجه کلدیلر بر زمان کیدر آخر بر چشمه سار بشتد
 11 آند ایش بولدی اصیندق و اتمک باره لرینی بولدی بیک
 12 و آبدست آتوب جماعتیه نمازی قلدق بر مقدار او بولک
 13 بیکه بوله کیدر ناکاه او بوز مقدار سواره راست کلد
 14 بزی کوزد کلوی کی ایچلرندن بریسی آریلویا احوالمنی صور
 15 استادم مصلح الدین خلیفه جواب ویردی که بولخی بوز فرا آمد
 16 کیدر ز قافله به ایر شمه عجله ایدر ز اول شخص آوازندن
 17 خواجه می بلدی و ایددی شیخک او غلنی کوزد و کوزی که شیخ
 18 بکاسپار بن ایستد استادم آتی بیلویا شسته بود ز بولخی
 19 کوزتری آتیدن آتوب بجه مصلح ایچدی و بکایندو کی
 20 آتی ویردی کندی بر آخرا نه بیددی و ایددی که الحمد لله تعالی
 21 خلاص اولمش سین که سیری و شیخی ارامق ایچون او بوز آدم بر

1 ویکرمی آدم بن واون یکی آدم بن اوج بلوک ایدوب ارد کردن ارسا
 2 انیشتر شیخ ایندی که الله تعالی حفظ بکده خلاص اولدق
 3 و بوزد بیلر که بولده او غله راست کلدک خوف ایتوب کلسق
 4 دینه سن دیوسبارش ایندی اما سیره نجیب قزلباشلار
 5 کلدک ایندی که بولدن صیف و طاعنه ایش بولدن و ملک
 6 باره لری ایش کنارند بولدن استندق و اکم باره لری
 7 بیدک شمدق و بنده بولده کلدک سیره راست کلدک ایندی
 8 بن شیخ مرید لرندغم اگر یا ایها الرضه اطرد و الحفظه
 9 بن استقیم اول طایفه باغی برکاه دهر و کاه دم دار اولد
 10 دیوب بن مقدر خرق خلق دخی ویرد و کندیکن دستمالن ویردی
 11 و ایندی که بولده سیره کله راست کلوپ عرض ایدر که
 12 بومند بلی کوسنرک و دیگر که بزه منیر احسن اما ویرد
 13 بن سیره ابرق کسینه تعرض اتمن قصار ایندم بن آتد بتم
 14 استاد م پیاده یوروی روا اولمیه کین برات دخی ویردی
 15 یکیم دخی سوار اولوب یولیم کینک و دیار بکر جانیه عزم
 16 اندک اتفاق یولک کیدرکن باوردویه راست کلدک چون
 17 بزی گورد بیلر طوب بکلرینه الوب کندیلر خواجه می و سایر
 18 بر بوسوال ایندیله جمله جواب ویردیله بنی خواجه سوال ایندی
 19 بولمدرده بکاصات دیو ابرام ایندی خواجه مدبره مدردیک
 20 جوق نزاع اولکه حتی اول بک شدت ایندی اول اشناده بر بیک
 21 دخی یوز الی اتلی ایله جبقه کلدک اول اورد و صاحتی اول بک

1 کلنه تعالیم ایندی و باینه الوب او توردیلر کور و شوب صورت
 2 صکره مقیم اولان بک ایندی شوخ کین او غلامی غنی سنون
 3 الحق ایندی بزدله اول بیک چو نکم بکا نظر ایندی بنی بلدی در حال
 4 اغلا بران بنی بلوب بوندن دور تو اضع برله ایندی کم ها
 5 چکی بوشحال دردی و الهم الو با و سخی بانه او تورتدی
 6 و یکم ایدو کوم اول بکده دخی بلدرده اول دخی عذر لر ایله لطف
 7 کوسرتدی اما خواجه ایندی کین بچون بولمدر دیک خواجه
 8 ایندی که بندن او قومشدن کین بوحديث حکمتی که رسول الله
 9 صلی الله تعالی علیه وسلم یوز من علی خرفا فصد صیرق
 10 عبدرا کین بوقدر بجه بولمدر دیک و کولده صادق درده
 11 و اول صکر کلن بکده سلطان الوند نوایعند محمد دیر لر این
 12 شیخه بیزرده سلطان الوند ایله انابت امیر ایندی خواجه
 13 ایندی بولکلام امام علیت کدن حدیث کلدردی و محصل عظیم
 14 بحث اندیلر اندن بزم ابکی آن و بر سانس و سینخانه و بعض
 15 اسباب و خجلی و یرق یا نمن اول کسینه دخی قوشوب
 16 اندن بابام کلسینه ارسال ایندی بزی اوج قوناق بر کوند
 17 نا حسن کیف کورند دخی کی و داع ایندی دوندیلر چور حسن
 18 کیف و مزجم کلسینی اولد دخی جامعیه قریب وار دق
 19 علی الحکمه کرمک استبدک و صلیت اید خیا لی با بیزر
 20 کلسینی علیه رجه ناگاه الی مقدری درویش و غنی بیر
 21 استقباله کلد بیلر مکر بیزر حلوتند جبقوب درویش لره

1 دیشکه بیره منعلق بعض فقر کلپور وارک استقب
 2 ایلک بئس چون جلمزه دست بوس میسر اولدی فقیر نظر
 3 ایدوب آیندی سنی جرگن ایدوب مصلح الدین خلیفه
 4 سوزنی تصدیق ایتک کرک وینه اول ایلک ایدملری باسر
 5 ذکر ایتدود دعا خیر اندی سضر کشتی ایشام قرا آمد
 6 ظلم ایتدن روشنی همتی کشتی کشتن شامه
 7 عربت ایدوب جلد وکی بکشی محنتی بیانده در حضرت
 8 کشتی نور الله مرفوع السنی آمده ابکن امیریک علا
 9 دوله محبت ایدوب کندوب خطا ایتیه دیو فر لیا شه فوش
 10 شیخ حضرت لری دخی قدسه کینکی مقرر ایدجیک امیریک سبیل
 11 سوال ایدن شیخ ایش چون سن مذهبتک تبدیل اندک بزدخی
 12 بزدخی قدسه داهیب اولم امیریک دیشکه خاشابن مذهبیم
 13 تبدیل ایدم اما علاء دوله دعوت اندی حیلله سیندنجوب
 14 شاهه النجا ایتیم وسندک جمله مریدلریک مؤمنی وامن ولمانتی
 15 سپارشی ایشیم دیکین شیخ برنجیه مذت اسوده حال شکلیک
 16 او توبت توختن مشغول اولدی اما کون اولان احوال
 17 بعینا بیدالله تعالی قلبیه لایخ اولغابن همیشه کینک فاکونده
 18 اولوب برنجیه کره اجازت طلب ایلدی هر بار شهرن اولوون
 19 کوندوب قالمه لرین رجا ایدردی بوکره قرلباش رومده
 20 متوجه اولوب امیریک طلب ایتدین امیریک شیخه تضرع
 21 ایدوب یالله الی کینک ایشم شیخ دیشکه بن سکا نصحت

علاء الدوله

انشید

1 ایشکن و حالا ایدر یکن کند و الله ملقا اولدهم اگرچه بن
 2 موتو ایتل ان موتوا امریله مامورم اما وار من جابزد کلدن
 3 دیوب قلمش اما امیریک کلچیه کینه دیوب تضرع ایش شیخ دخی
 4 حضرت ایتون قبول ایش بئس امیریک شهر شیخ ایلله فردشی فایتمز
 5 بکه اصغر لیس و کیش قیتمز بیک هینده شیخک خدمتیه کلوب
 6 آنک امرنر نشنه ایش ایش شیخه ایکی ایدن صکره بومضی
 7 نمایان اولد بکه امیریک غیری بره عزیت ایدن قیتمز بکه
 8 بومضی ایلک صورتی بدو فزب آندن دخی قدسه اجازت
 9 ایش اول دخی کمال نجته اجازت و بر مسوب متصل علما و
 10 مشایخی شفاعته کوندن مشکه کینه شیخ برکون تنها ایتیه
 11 یوب اهل و عیالین ترک ایدوب کیش اکل قلعه سینه
 12 وارد که حاکی قاسیم بک نام شیخ مرید ایش اما قیفر
 13 ایلله عدوا اولغابن آدم لری کلوب نالان ایدلر ایش
 14 بون قاسیم بک اولو لری ینه بغایه کلوز شیخه راست کلوب شیخ
 15 ایدن العود احمد دیوب شیخک لمرینه مطیع اولوب دورلو و کین
 16 شیخک اولد عسکری دوندردو کین ایشدر شیخک اهل و اولاد
 17 و خلیفه لرینی بریدن جمیع مریدلری کوزوب تعظیمله شیخه
 18 ارسال ایدن و بر مکتوب و بر تضرع ایدوب برکه قائم
 19 سکا یالله مابینلرین صلح و صلاح ایلله بئس مکتوبی قاسیم
 20 بکه کوندرد و بورد که امر الله من شیخه مابینگری
 21 صلح ایتک و اجند که الله تعالی بوردن وان طایفتان

۱ من المؤمنين اقتتلوا فاصحوا بينهم ما فاسم بك دخی امره
 ۲ مطیع اولوب صلحه را ضی اولوز پس شیخ تاکید عهده ایچ
 ۳ قیمن بکه مکتوب کوندن بعد العهد بولما اچیلوب
 ۴ امن و کمان اولوز اولوز اندن عبد الرحیم چلی ایله اوردها
 ۵ عنیت بدوب کدزه بعینایه الله تعالی حفظ و اما اینده
 ۶ کجوب اوردهایه قریب اولدقه علاء دوله وزیرین و بکلرین
 ۷ شیخه استقبالی ایچون کوندروب و اولوب شخصی کتودوب
 ۸ و برمناسب خانه دوشوبوب جمله وارم نه ایسه مهتابا ایدوب
 ۹ کلی خدمت لرائش شیخ دخی قدسه کیده جکن ذکر امین برمدند
 ۱۰ صکره البته بن قدسه کیدم اجارت و برسون وزیر علاء دوله
 ۱۱ شیخی ضیافه چاغروب تضرع ایدوب بیدرکه بزدن نه
 ۱۲ کسرا خلق صا در اولدیه عفو یدک که بنم مرادم اناب ایدوب
 ۱۳ سنک رضا کد اولمقدور و برعالی خانقاه یا یوبت اکثر باحد مکه
 ۱۴ اولمقدور شام و لا یبندن سنی عرب شیخ لریه قیاس ایدوب
 ۱۵ همزمان از اولمغین عرب اولوز سن شیخ بیورر که بن شیخک
 ۱۶ عنوانیه نزل انعم و بومالک دنیا حبسیه صغیم و بنم برخرم
 ۱۷ وارد که نه قدر صرف اسم دو کمره و انتها پذیرد کلدز و خرج اندی
 ۱۸ زیاده اولوز علاء الدوله صورر که اول خربنده در حضرت شیخ
 ۱۹ دیرکه علیده قیاعشدن چون علاء الدوله شیخک عزین جزم
 ۲۰ ایدوب تضرع ایدوب ایدرکه شول شرطله اجارت و برزم که عربی
 ۲۱ جوق دور مبوب عن قریب ینه بری مشرق اید سن شیخ خیر

۱ ایدرکه اگر فوج صکره رجوع اولوز سه خدمتده یوزدوب
 ۲ و ابی او قور قال الله تعالی ان الله علم الساعة وینزل الغيث
 ۳ و یعلم ما فی الارحام وماندری نفس ماذا اکسب غدا
 ۴ وماندری نفس بای ارض نبوت ان الله علیه خبیره پس
 ۵ سفر اسبابی جمله مهتابا ایدوب درویشلر تسلیم ایدر چون
 ۶ سعادتله سفر متوجه اولوز علاء الدوله بله یقوب شیخ
 ۷ دخی دعا ایدوب و داع ایدر و جانب قدسه کیدر قدس شریفده
 ۸ برار بعین چپ عروب خلفا و درویشان ایله مشا و دایه
 ۹ که مصر فی متوجه اولم یوخسه رومه می کیده لم ایکی فرقه
 ۱۰ اولوز اول کلسنی حضرت تری بیورر قوم مرعاسی نفس و بدند
 ۱۱ و هم کلسن روشندر دبوب مصر عنیت ایدر بدیخی
 ۱۲ نقلت حضرت کلش نینک مصر تو حبی و مصر اولان
 ۱۳ امور سیانند در بوخر جمله شیخ احمد بن کلشنینک در
 ۱۴ که مناقبه غیریدن انرا علم ایدی پس بیورر که سابقا
 ۱۵ حضرت بیورر رضی الله تعالی عنه واقعہ سیند کور مشید
 ۱۶ برزویه بنیاد ایلده و قبله دخی کور مشیدی بن النوم
 ۱۷ و البقظه برقبه عالی که بر بویک پنجر سیند او نوروب
 ۱۸ حجاجی مشاهد ایدر ایدی که کندی ایله مکه مکرمه
 ۱۹ مایینند حجاب یوغیش پس هر زمان بیورر مشید که جمله
 ۲۰ عجم و عربی کوزم اول موضعی بولدم قریب ایدر اول محله
 ۲۱ مشا تم اوله که مصر در بولم دیوب مصر قریب خانقاه

1 سیریا قوسیه دن فالقوب مصر داخل اولاجی کون ظهیر
 2 وقتند برعالی قبه به کلون فقرایه دیرلکه اول آرزواید
 3 دوشد کوزد و کعبه بودز اوگند بر عظیم برکه کوزد
 4 استفسار ایدن بوکا برکه الحاح دیرلر جواب و برلر پس اند
 5 نازل اولوب ظهیر ناری قیلا و حقابور دقلری کی برعالی قبه
 6 و بریول بجز سی واره که اول منزل حجاجه ناظر امین پس معلوم
 7 ایدر که و افعه و افعینک و قومی بو اولسه کرا و جمله آجا
 8 بیان ایدر اما بعض رافضی لوساکن اولما عین مصر قرافه
 9 و مزارات زیارتیه عزیمت ایدر اما اقامت نیکن ایوب
 10 بربرده قرار اتمه منافع شیخین مکر مرحوم و مغفور
 11 شیخ محمد تیمور ناس که شیخ شاهین مرحوم ایله سلطان
 12 قاینبای خدمتند ایکن محبه الله علیه سی ایله بیروطبانه
 13 دنیای کشت ایدر آخر دده روشی قدس سر خدمتیه
 14 ایزنبوب بیجه اربعین و خلواندن حکم اجازت ایشاد
 15 آلوب حسین جلای ایله معامصر کلون حسین جلای انتقا
 16 ایدن تربیه سندن شیخ تیمور ناس ساکن اولور کاهی سلطان
 17 غوری ایله صحبت ایدر امین حال ایدجی قدس برقی ایدن دن
 18 که کند ایله شیخ تیمور ناس بیک خرمادن زیاده مرع
 19 دیکندن جمله اولاد و نسا به کفایت ایدر معلوم اولاکه شیخ
 20 تیمور ناس مرحوم منافی و توابعینک منافی و ولایتی و عدا
 21 دن بشقه کتاب ایشادن مرخوم و مغفور شیخ شاهین

1 مصرده قرایه مسلط جبل مقطعه الشده شیخ عمر بن فارض
 2 رضى الله تعالى عنه مرقه شریفند بنو قاری جامع و خلوانی و بنو
 3 واردن که هر جمعه اکثر اهل مصر زیارت ایدوب برکاتندن
 4 استفاده ایدر لر بر پیر باصلاح و بر شیخ باصلاح ایدر که دیدارند
 5 انوار الهی ساطع و مجلسند انار نامتناهی طالع ای مکان شریف
 6 مصر اوزن مشرفا و لغین جمله نك اوالنه واقف ایدر حتی
 7 هر چن که بریجه احبابله خدمتیه واریسه جمله سینک
 8 الحوائی کشف ایدوب هر بریبه آتیه دن دخی تسلی و بر و خوش
 9 دل ایدر ایدر و باجمعه نصر فانی جوق و کشفنه نهایت یوقد
 10 مضجع مبارکی بابراهمین اشیان شاهین در که بو مصرع نایح
 11 اولد اشیان قدسی شاهین اوزلدی سندن ۹۹
 12 معلوم اوله که چون کلشنی نور الله مرقه السنی مصرده
 13 اقامت ایوب مسافر نازن قیلد و غی جمله احبابه معلوم
 14 اولد کتمک ایچون سعی و اقدام ایدر لر کلشنی حضرتلری دیرکه
 15 بر سنا سئل اولیجی قرار ایدر دیورضا و بروری و الا چون
 16 حضرت کلشنی اولافرافه صغرا ده مرخوم قاینبای تربیه سندن
 17 اعتکاف ایشادن پس بر جمعه کوئی قاضی القضاة مولانا
 18 عبداللہ بن شیمه و شیخ تیمور ناس و شیخ شاهین و کاتب
 19 السراجہ زاده و بعض احباب و مابینلرند بیجه محب و مشایخ
 20 هم سلطان قاینبای و هم حضرت کلشنی بی زیارت کاور لر و دیر
 21 سلطان غوری سیرلر بر مکان مناسب بولوا تمکین چونکه عزیمت

1 و تنها لغه معتاد سن پس اول واقعه ده کوروب کلوت
 2 مصرک طش سنده او بده نمارى قلدو غك قبه دن غل
 3 مناسب سيزلره بر محل بوقدر ديو جمله سى اتفاق ايندو
 4 و دبر لکه اند بر فتح رافضى لرا اولوز اخراجى واجبند
 5 کلشنى حضرت لرى بيوز لکه کسيه بيم آچون الم و برك
 6 اگر کندی نفس لردن غبرى بر نسنه ظهور ايدرسنه
 7 هله اوج کونه ده کين صبر ايلک سلطانده عرض ايلک ديگن
 8 دعا ايدوب جدا اولوز لر مکرزا و بده ده ساکن اولان اشخاص
 9 بر عظيم حمله سى ظهور ايدرسن امير شيخ فاضل القضاة حجتى
 10 ايله قبه المصطفائک نظاره و زاويه سنى کلشنى حضرت لرى
 11 تسليم ايندو پس شيخ ساکن اولوب فقرائى ايله رياضت و
 12 عزتته مشغول اولوز لر معلوم اوله که افندى مرحوم
 13 يعنى احمد خيالى بن کلشنى حکایت ايندو که پيدم قبه
 14 المصطفاده صايم الدهر اولدو غندن ماعدا کاه ايجى کوند
 15 کاه اوج کوند بر بر لرا ايد و نماز ده قيام اوزده اوج ساعت
 16 اولوز ايدى و تحرير و تاليف و تصايج درو بيانده ثابت
 17 اولوب قطعاً دنيا کلامنى سويلمزايد مکر ضرورت اوله
 18 ايد خرج لار و کله فچه يوز فلورى چير و ب و بزايدى
 19 و فقير واقف ايدم که کزلى بر التوفى بو غندي پس نجه مده
 20 عزت اوزده اولدى ملاقا حضرت کلشنى سلطان غورى
 21 معلوم اوله که سلطان غورى شکاره جهش اما کندی شکار

1 اولش که شيخ حضرت لرى او تور دوغى بول بچر بکلوز
 2 صواستر بچون شيخى کورن ميخدا و اولوز اينده اولن کراى
 3 استرخيا الى افندى دبر که شيخ بکا و برده بن سلطان غورى
 4 چون نظراتى کوردي که فارسى نظميد و هم مستور در
 5 همان اتيدن ايندى ايجر و کردى و شيخ خد متينه ايدى
 6 يوردى بظلم ايدوب سجاده اوزرند او تور ديلر معلوم
 7 اوله که چون سلطان غورى شيخ معنوى سینه مطالعه
 8 ايندى شيخ ابن او بوب بوقدر زماندن برى غفلت ايدو
 9 خد متينه کلدو کينه عذرايدى اندن شيخه ايندى
 10 سکه مصر کيد لکه ديو ب ارام ايندى شيخ نه قدر که
 11 اعتدال ايندى اولدو آخر شيخ بيوز دیکه شول شرطله مصر
 12 کيودم که اولانم و قنمه مانع اولوب و بى حالمه قروب
 13 هر زمان جغرميه سن و بنى شيخ سلطان ايميه تانيا بن
 14 استدو کم برده اولم ثالث بر کيسنه ي غايبند اهل
 15 عرض غيبت ايلوب سنى اغصاب ايسه و غيرى معقول کلام
 16 ايسه در کلام حقيقته واصل اولينجه و حصمک مواجه
 17 شعله ايشات اولينجه کسيه ضرب و شتم ايميه سن
 18 و قتل نفسدن بخت حدرايد سن که شيخ بيوز بذر
 19 بشير القاى بالقتل ولو بعد جاني بويله ديدک شيخ
 20 بر عي آه ايندى جمله حضار متلاشى اولدو پس سلطان
 21 جمله بر سر ايجى قبول ايدوب شيخ مصر کلشنى ايجى مصفا

1 مَصَاحِفُهُ اَيَدُوبُ بَرَكِيهِ التَّوْنُ فَوُوبُ بَكْتِي شَيْخِ اَوَّلِ مَلِكِي
2 قَبْلَهُ دَهْ قَلْبُحِي وَبَيْلَهُ كَيْدُ جَلْ فَعَرَايَهُ اَوَّلُ شَدْرِي بَرَحِي
3 نَهْ كَنْدِي اِيچُون وَنَهْ بَرَفِ اِيچُون اَلْدِي اَمَّا خَاصَّةً هَرُ كُونُ دَرُ
4 التَّوْنُ صَرَفِ اَيَدُورِي بَلَمَزْ دَكْ كَهْ قَنْدَلْ كَلُورِي دُخُولُ مَضَرُ
5 بُونُ كَلَشِي مَضَرُ كَلُوبُ بَعْضُ تَوَابِعِي قَبْلَهُ الْمُصْطَفَا دَهْ
6 قُورِي مَضَرُ جَمِيعُ جَوَامِعِي كَشْتِ اِنْدِي اَخِرُ مَوْبِدِي وَهَوَارُ
7 اِنْدِي مَعْفُودُ اَوَّلِنُ جَحْرُ دَهْ بَرَارُ بَعِينُ جَحْرِ دِي كِسْتَهْ نَسْتَهْ
8 بِنْدُوكِنُ وَنَقْصُ فُضُولُوكِنُ كُورُ مَدِي كَرْجَهْ جَحْرُ سِي شَادُورُ
9 صُولُ جَانِبِنْدُ اَوَّلَانُ اَوچُ جَحْرُ نَكْ اَوْرُ نَاسِنْدُ كِي دَرُ اَمَّا
10 اَكْثَرُ بَا سَبْرُكَ صَاغُ طَرَفِنْدُ شَكْرُ جِلْبَارُ تَنُوسْتَهْ حَوَالُ
11 وِبَابُ زَوِيلَهْ بَهْ شَرَفُ مَحَلَهْ صَبَاحْدَنُ اَخْشَامَهْ دَكْنُ قَلْبَهْ
12 قُورُشَوُ اَوُورُورِي جُوقُ كَمَسْتَهْ لَرِي صَلْبُ سِيَا سَتَدَنُ
13 خَلَاصُ اَيَدُورِي مَعْلُ اَوَّلَهْ شَيْخُ بَرَارُ بَعِينُ جَحْرُ قَدَنُ صُكْرُ
14 بَرَجْمَهْ كَيْجَهْ سِي سُلْطَانُكْ اَبْرَاحِي اَيْلَهْ سُلْطَانُ يَاسَنُكْ
15 اَبْنُ شَيْخَهْ كَهْ قَاضِي الْقَضَاةُ دَهْ جَمْعُ اَوُورُورُ شَيْخُ سَوُورُ
16 نَصِيحَتُ اَيَدُورُكَ سُلْطَانُ اَيَدُورُكَ قِيَامَتُ كُونِي بَنِمُ حَالُمُ
17 نِيجهُ اَوُورُورُ شَهْرُورَهْ اَوَّلَانِي بَيْلَهْ مَمُ حَارَجْدَنُ اَوَّلَانَهْ
18 نَهْ جَوَابُ وَبَرُورُمُ دِيُوبُ كِرْيَانُ اَوُورُورُ مَكْرُ قَاضِي الْقَضَاةُ
19 اَيْلَهْ غَرْ قَاضِي سِي بِلَهْ كَلَشِي اَمَشُ لَا تَاسُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَانَا
20 السُّلْطَانُ دِي سُلْطَانُ بَرِيجهُ نِيجهُ كَرَهْ نِيجهُ دِي وَتَجِي
21 اَيْدُ قَاضِي بُو حَدِيثُ شَرِيفِ اَيْلَهْ كَهْ عَدْلُ سَاعَةِ خَيْرُ مِنْ عِيَا

1 سَتَهْ دِيُوبُ جَوَابُ وَبَرُورُ اَيَدُورُكَ سِي سُلْطَانُ نَسِينُ
2 سَنُكْ بَرَسَا عَتُ عَدْلُكَ بَرِيْلُقُ عِيَادُ نَدَنُ خَيْرُ لُورُورُ قَاضِي الْقَضَاةُ
3 دِي اَنُكْ مَرْحِي سِي وَلُوبُ دِي سَتَهْ كَهْ يَا مَوْلَانَا السُّلْطَانُ سَكَا اَمِجُ
4 قُورُورُ بُو قُورُورُ بُو حَدِيثُ شَرِيفُ مَوْحِيجهُ اَوَّلُ اَشَادَهْ شَيْخُ كَلَشِي
5 حَضَرُ بَلَدِي حَالَتُنُوبُ نِي اَخْتِيَارُ سُلْطَانُ نَدَنُ طَرَفَهْ اَلْمُشْكُ
6 اَنُ قَالَمَشُ كَهْ كُوكِسْتَهْ دُوقُونَهْ وَدِي سَتَهْ كَهْ سَبْرُ بُو عَدْلِي بِلُورُورُ
7 اَوَّلَا اَكْرُفُ سَكْرَدَهْ عَدْلُكَ اَوَّلَهْ اَيْدَهْ غَرْضُ دِيَا اِيچُونُ بُو سُلْطَانُ
8 مَعْرُورُ اَيَدُورُ مَبْدُوكَهْ سُلْطَانُ شَيْخَهْ مَسْجُودَهْ اَوَّلُشُ وَصُورُ شَكَهْ
9 عَدْلُ وَدَا دَهْ نَدَرُ لَطْفِ اَيَدُوبُ سَبْرُ بِيَانُ اَيْلُكَ كَلَشِي سُوْرُ مَشُ
10 اَقْصِي لِي يَا زُوبُ اَرْسَالُ اَيَدُورُكْ هَمْلَهْ اَوَّلُ بُو اَيْتَهْ مَظْهَرُ رُوقُ
11 اَكْرُكَ قَالَ اللهُ تَعَالَى وَمَا اَتَيْكُمْ الرَّسُولُ فُخْذُوهُ وَمَا هَيَاكُمْ
12 عَنْهُ فَاَنْتَهُلُوا بِسْمِ سُلْطَانُ فَاَلْقُوبُ اِيچُونُ بَكْتِي دَكْنُ قَاضِي الْقَضَاةُ
13 دِي رَكَهْ هَرُ كَرُ مَدَاهِنَهْ دَنُ قُورُورُ لَدَقُ اِيچُونُ دَنُ خَاصَّةً شَيْخَهْ
14 بَرُطَبَقُ سَكْرِي حَلُورُ اَرْسَالُ اَيَدُورُ شَيْخَهْ كُورُورُ دِي رَكَهْ يَا اَكْرُورُ
15 جَسَهْ كُورُورُ شَيْخُ لَطِيفَهْ اَيَدُوبُ قَاضِي سَبْرُكَ اَوْكِنَهْ قُورُورُ اَيَدُورُكَ
16 اَعْنُ بَكْرُ طَنْتُ اَوَايَدُكَ دِي بَكْ دِي رَكَهْ خَاصَّةً سَبْرُكَ اِيچُونُ اَمَشُ
17 شَيْخُ سُوْرُورُ شَرُ النَّاسُ مِنْ اَكْلُ وَحَدَهْ بُو اَنُكَ جَرَا سَبْدُوكَهْ
18 حَالُ دَارُ لُقُ اَيَدُورُكَ دِيُوبُ سَكْرِي حَلُورُ اِيچُونُ حَضَرُ نِي شَارُ اَيَدُورُكَ
19 صَبَاحُ وَعَدُ سِي اَوُورُورُ مَعْنُورُ دَنُ وَاَفْرَ اَبْيَاتُ اَرْسَالُ اَيَدُورُكَ
20 حَالَهْ دَنُ بُو بَرَجُ بَيْتُ عَدْلُ بَا بِنْدُ اَنْدُورُورُ مَعْنُورُ
21 حَيْرُ وَشَرُ دِي سَتَهْ نَسْلُوكُ اَنُ بُو عَدْلُ اَزُورُورُ دِي فَعْلُ سَلُوكُ

1 عدل خواهی ظلم کن بر نفس خود
2 عدل از باطل بحق رفتن بود
3 گفت عدل ساعه خبر الرسل
4 گو بود هر از و بک ساعه
5 گو بود هفتاد عمرش با که شصت
6 عادست آنکه کند ترک هوا
7 گوید عدل چه بود کس از من
8 عدل ترک فعل بد کردن بود
9 هر که در دل بود مسیلى بکس
10 ظلم حاکم اکثر از اهل هواست
11 شرع حق را بی روی شو عدل
12 عدل خواهی ترک خواش کن که
13 عدل چون میزان حقست ای فتا
14 کس نیند باطلی زان حق نسا
15 معلوم اوله که شیخ بر کون مؤبدیه جامعند قبله مستوجه
16 او تود را بکن آغوان و امر بر سب است کجور لزم کور غوری
17 فور قمار نام یکی باب زویده ده بردار انه سینه امر امش
18 آرد بجه تو ابی و تولکری اغلبا رقی کچر امش بر فح بکلر و ابی
19 شیخ بکروب کاهی بوفند سلطان بدن دلاک ابان دیونضع ابی
20 شیخ دخی شفاعت ایچون امیر شیخی و مخدوم لری شیخ احمد
21 خیالی معا سلطان غوری به ارسال ابید که بونک صو صبی

1 در وی شلر بختلک سلطان جوب سیوب نکرار صلیبه آدم
2 گوید دین شیخ نوایینه صورده کناهی ندر جمله سی بر لکه
3 امیر قور قمارک خزینه داری سلطانک طشر دن بر قوی
4 ابله بکشتوب دیوس اور شمشلر سلطان اول خزینه دار
5 امیر دن طلب امش خزینه دارایه غینت امش بولنما امش
6 امیر پنج کون تنبع ابید له بولدفد ایقاری ترابنه ابصال ابید له
7 دیکن سلطان غضب ابید و سنی آنک بریبه بردار ابید له
8 دیوب صلیبه امر ابیدی پس کلشنی بر مکتوب دخی یازد که
9 قنی مابینر ده اولان عهد فراموش اولندی که بر مظلوم
10 خلاص ابید و کومز وقت مانع اولیکجی ابید و کون دیر آندن
11 شیخ کیر و قبه المصطفی بیکیدن شیخ احمد خیالی بیور
12 بدرم کلشنی رحمة الله علیه بدی کون قبه ده تنها او نور
13 جماعت نماز بدل غیری جمعی چون جمعه نمازی لار کلا
14 مصر بکتمک لخمکان و بر و ب فقیر خلوتیه کیر دم و نماز مضرب
15 کتمکی عرض اندم بیور دیر که صاحب مملکت یرند قرار تیجه
16 جمعه نمازی لار اولر اما خانقاهه کیده لیم کیم مضرب
17 اقرب در دیوب اندری بیت هر زمان بر حاکمک دور ابید
18 دور آنک دور آنک دور ابید خیف سلطان غوری یه
19 که کند و حالنه قومن لرا بشاء الله عافیتی خیر اوله دیود عااند
20 چون خانقاهه ده شرقیه جامعند جمعه بی قلدق نقشب
21 خانقاهه قلدک که سلطان قلاون و قنی در پیر خضر بلری

1 یورد بیلرکه سلطان عادیله دعا واجیدن متوجه اولک که
 2 حق تعالی خیرین کوردوب شرین کورتور بئس جمله سی دعا
 3 ایدوب ینه قبه المصطفی بکک ابرته سی سلطان غوری
 4 عسکرایله شامه عربت ایدن چون قبه یه ابریشور آتیدن
 5 اینوب بیلرایله صحبت ایدن هر چند که کتکدن بیر حضرت بلی
 6 منع ایدنی ایسه سلطان قبول ایدردی اما وزرا و اعوانی
 7 اولان مغرور و فخر اید چون دعا استدی حضرت بلی
 8 خلی تعالی ایدرایک آخرا بعه قالقوب سلطان دعا تمنا
 9 ایدی شیخ حضرت بلی و داع منقطع شکلند دعا بی تمام
 10 ایدی و فقیر اشارت ایدیکه سلطان ایلده صالحیه یه
 11 بله کیت اگر رجوع ایدرسه بر دخی کوروزن اگر دوزن اینه
 12 امر الحاکم سن دونوب کله سین دیوب سلطان ایلده جمله
 13 عسکرایله و داع ایدی خضار بیلرک بویله جرایله کلامنه
 14 نجیب اندیلر صالحیه یه و ارجیه کثرت عسکر و اشغالدن
 15 سلطان ایلده ملاقات ایدمدم صالحیه یه و ارجیه انده نی
 16 طلب ایدوب تنها ایدی که کرجه بن بوظا الملک اودانی ایلکه
 17 اما شیخله ارفق بولستمنم باری آخرت دعا سیندن اونتسون دیوب
 18 اغلادی و برکسته التون ویرد المامق استدم فقرایه توزیع
 19 ایتون بلام ایدی ینه تعالی ایدم که سفره کیدرسن و هم
 20 بیر قبول ایتک ایتما ی واردیدم ایدی حجاجه توزیع ایلسون
 21 دیکده بن دخی امانت قبول ایدوب دوندم چونکم خائفه سین

1 یا قوسیه بککدم فوندم شاه طهماسبک ظلمدن بیزدن
 2 و ترویندن و ترو آمیندن و سایر بلاددن نجوب و افراط
 3 حجه کلمش بکیمینی شاهک طایفه سی تالان و کیمینی غیر
 4 عربان عربان ایشلر جمله سینی الوب بیلرک حضور شریفه
 5 کوردم چون اکثری ایشنا و بیر حضرت بلیک مریدی حقی الم
 6 اید اول کجه قبه ده صحرا ده برعالی ضیافت ایدوب ظاهر و باطن
 7 نعل طویلده و تسلی و یزوب مکه مکرمه متوجه اولدن
 8 حضور ایلده کوندروب قلندر کفای تعیین اید جک اولد
 9 عربانلر ایچون بچک قدر التون حضور شارح هدایه و
 10 فدوری اولان دامادم عبد الرحیم افندی بیزیش بن غا
 11 ایدم چور طشر دن کلام عبد الرحیم افندی بیز حضرت بلی
 12 ویردوکی بانی کونتردی بن ایدم سلطان غوری بکا و اف
 13 التون ویردی اندن ال دیدم چون ایچو بیز حضرت بلیه کیردک
 14 بزی کوزدکه بکا ایدی سند اولن مبلغ خاصه حجاجک
 15 آنلر صرف ایلده دیکبن حجاجه صرف اولندی و بیز حضرت بلی
 16 دخی تنیه ایدی اول التوندن کیمه برجه المیه حجاجدن
 17 غیرت و پیره دیدم که بیز دن سلطان دعا تمنا ایدی بیز
 18 بیزد بیکه ارفق اول بودیار کلمز آندن امید قطع ایدن
 19 امید در که آخرت ایما ایلده کین دیوفا حجه او فودی فی الواقع
 20 آخرت کیمینی بمرر اولدک مرج و ابق نام سنزلد صیوب بریه ده
 21 انقال ایدی سلطان غور انقیالی خصوصیت اختلا

1 اما ترجمان بابا شاطر رحمه الله بوفقيه و ساير احبابه حکايت
 2 که: «خواجه منک يعنى غوزيک بخد متيند بیک ايدم و بیک
 3 بابا شاطر اولدوغم حالده برکون بنی ايجر و تنها سينه چاغردی»
 4 و ايندي شاطر غمز و ارفيضايله کيسی نک عسکری جنک ايله
 5 حاضر اولد قنغيني غالب اولور تخفیف بلوب خبر و بن برصد
 6 خدمتند دوردم ايندي صلیحت بودر همان بن طشتر جيق
 7 اوچی کتدامه اصغر بلوب کيسنه يکيد و کم طويوز ميوب کتدم
 8 حتی جالدراند سلطان سليم خان شاه اسمعيل ايله جنک
 9 اندوکی سيرايدوب سلطان سليم خان عليه الرحمة و الغفر
 10 غالب مطلق اولوب شاه اسمعيل فرار ايتدکن فقير طيان
 11 قالدور بن عجله ايله مضمر کلام فطوا کيسنه نک هر کيس
 12 اولما مشيد و مدت سفر بر و چون ای اولما مشيد چون سلطان
 13 غوزيه کوردم همان ايتد اول بوند دخی کلون چون کما غالب
 14 اولد بعد باکشن جيب تفکره صالوب بز زمان بوجايريه
 15 طالوب طوزدی بن طشتر جيقدم ايکی ساعت مقداری اول
 16 عالمه متفکر طوزدی صکر بنی ايجری چاغردی و جنک کو
 17 مفصلا سوال ایدی جمله بيان ايتدم آخر خوجم يعنى غوزی
 18 ايتد بابا شاطر سلطان سليم مضمر کلون حکم ايتد مقرر دون
 19 زير ابن واقعه سين کوردم المقدد کاین ديوبن اعلد بعد
 20 زمان چون سلطان سليم خانک مکشور کلدی که سیکه خطبه
 21 کدی نایمه اوله و دردم غاريليريه دخی هريل خمس ارسال

1 اولونه سلطان غوزی بککری جمع ایدوب مشاوره ايتدی
 2 رضا و برمدیلوز غوزی ايتد هکله بن سیکه و خطبه بی تسلیم
 3 ايتد جانور در همان قسته اولوب قتل مومنين اولمه امرای
 4 چراکسه ايتد بزر و واروب انک حصندن کلنک اساندر اگر
 5 سن خوف ايتد ايله سلطنت کدن فراغت ايله بز حاکم بولوزد
 6 ددیلوز خواجه ايتد بنم بر با شتم و انی دخی عاری بیلورم
 7 همان حاضر اولد دیوب او ناعنی طشتر چاغردی بابا شاطر
 8 حکايت ايتد که چون مرج دابقه و اردق سلطان سليم
 9 خانک و ذراسی و بعض خواصی هر ی مکشور کوردر لکه لطف
 10 ايله با سلطان ایلیم عرب و ای خادم خرمین شريفین بزی
 11 بولکوک عجم شتریدن خلاص ايله که هر کون بر بزمی قتل ايتد
 12 همان سن مقابل اولدقد بزوابعمر له سنک طرف که
 13 واروب سکا تابع اولوزد امرای چراکسه واقف اوليچ
 14 غوزی بيايتدیلوز بزدید کچي ات اسانلجیله اله کوروزد
 15 اندن سلطان ايتدی بوجب حيله در و سلطان سليم
 16 خانک کندی تدبیریدن و ذراسنک يله خبر لری بود
 17 فی الواقع ايله ايتد که آنلک مهر لری استیوب مراد
 18 باروب ارسال ايتد که بوايعقاد ايله آنلر غوزی نایم
 19 اوله لوز ايرته سی صفین آراسته اوليچ همان خبر
 20 عسکری ايله بزو طرفه دن کیدوب سلطان سکیم
 21 طرفیند صف بغلدی بزمقدار جندیلر الشوب

1 اول جابندن طوبیله التی ابتدا بکرم عسکری صوفای
 2 صوفای اندی و الحاصل صنفی مقرر اولد سلطان بک
 3 ایستد شاطر عمر و الفزای لایطاف منست بن المسلمین
 4 همان عسکر اور تا سندن بزبانیه کندی چون عسکر
 5 بعید اولدی بزمله امر و حدام دن همما اون بک کینه
 6 واریک حاجم بولدی سندن بک بلورایک بن او کجه کید یکی
 7 اگر بول یا کلیم و یا خدیوول چن الله کاه ضاعنه و کاه
 8 صولنه دیوب بن دخی امری او زبینه کید زایدیم ضرر برینه
 9 صایدیم چون ایز قومند بلور سیز اولدی غایت تعبناک
 10 اولدی پس یا نقب او بوزق چون بعضی فالقد بکا
 11 تکلیف ایستد بک که خواجه می او یاندیم چون تنبیه اتمک
 12 ایستد کوزدم الله تعالی امریه کتمش پس اغلا شوب
 13 نیم ایله نمازین ولدی بعد دفن ایلمک حتی صریلان
 14 خوفندن او ستنه و افراطش بغیبت رحمة الله علیه رحمة
 15 و ابعده مرحوم فجر کن هم اعلی هم سونلرایک که خفا کلشنیک
 16 سوزونی طومند هم قلب شریفه طومندم دیر ایدی و هم
 17 دد بکه بابا عمر نیم سلا می شیخه ایصال ایله و نیم آخریم
 18 ایچون دعا ایسون و اندن بابا شاطر ایدر که بن دو نوب
 19 اور دولر و اردیم امرای چرا که نک نیت لری بواید که میل
 20 آلوب کلوب ضیاف بک ایچون اول قدسکری طعاندلر بشور
 21 ایدیکم و صفا اولر سلیمان سلیم جای که طعاندلر زهر اوله

1 دیو جمله سن بره دو کد و زوب کینه یسون دیو امراتش اما بن
 2 غایتله کرسنه ایدیم و هم زهری اولدوغین بیور ایدیم بیکه
 3 باشلدم بنی کوزوب بعضی لر دخی بدیایر صکره بر نیجه بییل
 4 دیار بکرده اولدم سلطان سلیمان زمانیکه ابراهیم پاشا مصلی
 5 کئی ایله کلر کدی بن داخی قزاق کلدیم تا جر شکلیک ایدیم چون کلنی
 6 حصن ندریک خدمتیه ایرتیدیم بنی بلوب ایستی بابا شاطر
 7 سلطان غوری سکا نه وصیت اندی بیچون برینه کوز من سن
 8 پس حکایتی فصلا دیوب دعائنا ایستد و کین دیدیم شیخ خضر
 9 دخی دعا ایدوب روحی دلشاد ایدیلر معلوم اوله که بو تفصیل
 10 جمله بابا شاطر روایتی برله یازلمشدر نقل اولغور که
 11 چون سلطان غوری دین صکره دویدر کیری اولان طومان بای
 12 سلطان اندی قبه المصطفایه شیخه کلوب دعائنا ایستد
 13 شیخ بیور دیکه سیز دعایه قابلیت و ایستعدا حاصل ایلمک
 14 که دعاسین و اصل اوله و سلاطیندن دعایه محتاج المون
 15 همین ایستعدا عدالت دن اول دخی الله تعالینک کتابی ایله
 16 حکم اتمکد که هر کیم الله تعالی حصن ندریک انزال اندی
 17 ایله حکم اثر ایه ظالمدر و اگر حکم منعی اولور سه
 18 کافر اولور زنه کیم الله تعالی بوزد و من کیم بکرم با انزل الله
 19 فاولیک هم الفاسقون و قال الله تعالی و من کیم بکرم
 20 بما انزل الله فاولیک هم الظالمون و قال الله تعالی
 21 و من کیم بکرم بما انزل الله فاولیک هم الکافرون

1 وابتدایه که اگر مقام سلا متدا اولی استر سیک سیکمه سلیم
 2 ایله اما لابد المندو کاین آخر طومان بای سلطان سلیم
 3 خان طوب و جودی بیدن رفع اندی خاوتی اولان خولده
 4 فاطمه که بنت سلطان آق بریدره شیخ احمد بن کلشنی ویرکه
 5 بکا آدم کوندز دیکه تحت نکاحه کله چونم بودای بی کندوی
 6 استوب دیندی عقد نکاح اولده اندن او علم علی و همشیر
 7 ظهور ایلدی معلوم اوله که چون سلطان سلیم علیه رحمة
 8 الله الرحیم نواب علیه مضر دن رومه عربت اندی شیخ
 9 مؤبدیه دفرار اندی مضرده نوبتی اولان بکچری و سیکاهی
 10 او غلنریک اکثری شیخ حضرت نریه کلوب و انابت ایدوب خدی
 11 قبول ایشلر ایش ابراهیم پاشا مضر کله وکی چون ابراهیم
 12 پاشا مضر عربت ایدن مفتی عالم و علم علما مولانا احمد بن سید
 13 پاشا حضرت نری ابراهیم پاشا به نصیحت ایدر که احمد پاشا دن
 14 ضکره و افع اولان اخبر کات صیلا رخ ایدر کدن ضکره مستح
 15 دعا استمداد ایله اندر ملازمت قیل انلر سکاملازمت
 16 فلغی تکلیف ایله قلبلری استعظاف ای اوله که الطالکی
 17 واعطاف نامتناهی مظهر اوله سین خصوصاً شیخ
 18 ابراهیم کلشنی و شیخ نبور تاش و شیخ شاهین دن غفلت
 19 ایله چون ابراهیم پاشا مضر کلوب غرور و سورد له نوبله
 20 بولر ملازمت ندر دیندر دیوتک ایدر باغت بولکه اولاد عرب
 21 مشایخ کثری کندوی واروب ملازمت ایدر کز چون کلشنی

1 حضرت نری وارمن ابراهیم پاشا دعوت ایدر پیر حضرت نری
 2 اگر شیخ احمد خاکی ارسل ایدر ابراهیم پاشا ایدر نجیب
 3 مصطفی پاشا به واردر دعوته نیچون لعابت ایله البته بکا جوان
 4 کوزد بکله شیخ احمد خاکی کلوب شیخه پاشا نک سواللر
 5 ذکر ایدر شیخ نبور که مصطفی پاشا نیچه کوه بزه کلوب بعد
 6 انابت ایدوب کندی اوی کندو او غل اولده واردر اما پاشا
 7 حضرت نریه فقرایه ملازمت ایله دیو نصیحت اولوب و ملازمتی
 8 فقرایه تکلیف ایله دید کلرین چون فراموش ایدر دیو کزاد
 9 شیخ احمد ارسل ایدر چون جوانی پاشا به تقریر ایدر بر نیچه
 10 زمان بایشن اشغه ایدوب متفکر فالور چون بایشن فالور
 11 تبعیله بر نیچه کوه سبحان الله دینر و ایدر که وار شیخه
 12 بزور سلام ایله و سوال ایله که بکا ملازمتی کم تکلیف
 13 اندی و فقرایه ملازمت تکلیف ایله کم ددی مرغوم احمد افند
 14 حکایت ایدر که چون شیخه کلوب انک سوالی ذکر اندم برنج
 15 جلال ایله اندی علمای علام الغیوب اعلم علمای زمان کند
 16 دیشد اما بزی بوند حالمزده فوسون تحلیند سوبلشتم
 17 دیوب فاتحه او قودی چون پاشا به واردم کوزدم بونی حاض
 18 اولدر تقریر ایدریش که بکا کمال پاشا زاده مضر متوجه
 19 اولدو غم زمانده بویله نصیحت ایشید که مشایخ دعا
 20 استمداد ایله اندر ملازمت قیل انلر ملازمت فلما غی
 21 تکلیف ایله پس شیخ جوانی موافق اولدو غنه تعجب ایدر

1 دیو قمری ایدر کن تکرار ذکر اولان جوابیله وارد و قد چوت
 2 علمنی علام الغیوب کند و بیاعلم علمای زمان دیدند
 3 دید و گوشت رنگ روی متغیر اولد اما خبر نیدن کور
 4 یاشیله طولد صکر مختار دن بعضیسی دیدیلر که
 5 پاشایه رومده کمال پاشا زاده دیش امش و بعد ابراهیم
 6 پاشا فطیره ایتدی که آخر شیخ کلیم بن ایتدم سیر فاحه
 7 او قودی و بنی وکیل ایتدی کوندردی اگر دخی مرادش فکر
 8 وار یسه بیان ایلک دیدم ایتدی اگر اول بوند کله که ناز
 9 لندی ایسه بن آتی کورده جک بری بیلورم دیجک بن ایتدم
 10 بلی آنلر چوقدن اشارت ایتدیله حتی مصطفی پاشا دعوت
 11 وارد و قد بیور مشلرایله اما عجب که سیر بود کلو کر امت
 12 کلامنی استماع اندیکون هیچ نفس کور غوغا نشتند منزل
 13 ایتدی پاشا ایتدی بابا ک شیخه فحج انقیاد ایدر
 14 ایتدم که بلی دیمتم و نعم ده فالسم نعم الله کافر اولور
 15 وعاف و اهل شفاق اولورم هر کیم و لی نعمته منکر اوله
 16 آخری سرفلا یتیم کیم اخمد پاشایه واقع اولد بو کلامدن
 17 خلی غصبتاک اولد مرحوم شیخ اخمد خیالی ایله یله
 18 وارن تربه دان حکایت ایتدی که اول محمد ابراهیم پاشا
 19 بی سن کوردم مکر بعض حاسید بن مرحوم شیخ خیالی ایچ
 20 که چرکسه پاوشا هارندن قطب السلاطین مرحوم
 21 فایقایی نسلندن آق بردی نیلر سی اولوب حصصا

1 سلطان سیدیه مقابل اولان سلطان طومان بایک
 2 خاقان المشد و جمله عسکر و غیر هم کندویه نابعد
 3 دیو عمر ایدر لر اما بعض مرید بن و احب که آنده حاضر
 4 ایشلر دیشلر که هله کندی اختیار یکن ایله اول آخر
 5 سلطانینه بودنیای قلیلک سیلطنین تکلیف ایلک
 6 کورک هیچ قبول ایدر چی اول منکر ایدر که فحج طوما
 7 بای خاقونی او علی قبول ایتدی همان مصطفی بیک
 8 بن جلال که صکر فبوره نیشانی اولشد و شجاع بیک
 9 که چاوش پاشی اولشدن و سایر احرار دیرلر که سیر پادشاه
 10 حضر تلمر بیک دولتی زوالن اسیر میسین بویله عزیزی
 11 مجلسینده دم ایدر سین عجب در کیم بر بلا نازل اولیه
 12 اتفاق اول کون ابراهیم پاشایه نازل ایسوب کوزلری
 13 طوبی لور کاتب سیری و جمله الملکی اولان مذکور جلال
 14 زاده یه دیر که وار خضیه شیخه دیکه بر غریب فقیر
 15 کوزی اغمره دغنه دعا رجا ایله اول حالده چون شیخ ظاهر
 16 اولن چشیمی کدر مردی اول دعا ایستین کسنه یه دیر که
 17 اول سنی از سال ایلدن دو ستم دیکه اول کوزی آغر نایینا
 18 باطنه دیسون که ظاهرا صل جنم درونی اچسون که
 19 ایتدن صکر اولیای نعمه صید قله خدمت ایسون که ظاهرا
 20 کوز بیک علاجی او شته بودن دیوب بر طبراق ابریقدن
 21 صوابی اول کلن کسنه یه ایتدی که بو کله ایدرست

1 اسون کسنه آبدسته معاونت ابدین و اول من حرف
 2 ابرقی کیدرسون دیوار سال آید خلفا و سایر فقر اتعجب
 3 ایدر لکه بوکلوب دعا ایستین احاد ناسدن ایش ددیر
 4 پس ابراهیم پاشایه ابرقی الی کیدوب احوالی بقدر بر ایدر
 5 و اول تجوهر ابرقی کیدر و اول طیار آفریننده آبدسته
 6 انور لر یوزنی و کوزنی سالدو کی و جعی کیدوب
 7 چشم ظاهر بینی آجله روشن نقل اولور که رومه وارد
 8 یامدن عجز دخی بر فاضل کسنه کلور که علم جفر ده
 9 نظیری اولیندن ایش سلطان سلیمان خان علیه
 10 الرحمة والغفران چاغردوب جفر ایدر اول دخی دیو
 11 سنک سلطنت که ابراهیم نام کسنه قصد ایدر و ندر
 12 اوزره در غفلت جایز دکلدردیو تنبیه ایدر جفرک
 13 صورتی سلطان سلیمان ابراهیم پاشایه و برز
 14 اول دخی انز همان بی تکلیف ایدر که بلی پادشاه مصر
 15 شیخ ابراهیم کلشنی به جمیع مصر خلق تابعدار
 16 خصوصاً قول طایفه سی جمله بکلر ایلده مرید اولمشد
 17 و او علی بر سلطان نسلی خاتون المشد که سلطان طو
 18 بایک خاتونی ایش اگر شمدیه دکن ظهور ایدر یسه
 19 عجب دزدیو پادشاهه عرض ایدر و شیخی کور مکی
 20 ذکر ایدر پس شیخی رومه الی کیمک ایچون مصر اون
 21 چاووش ار سال ایدر که بران توقف ایدر میوب بکر بکی

1 چاووش ایلده کوند اما هنوز بوخبر مصر واصل اولدین
 2 ایکی ای اول شیخ حضرت ندری رومه کیمک کوردنی اخیری
 3 کیمک اولور که احیار اولدق اما اضطراری کیدر که چشم
 4 ظاهر مز دخی آخر عمر مرید بیبا اراده دیو بر نیجه سالدو کراید
 5 حضار تعجب ایدر لر لخر خیالی شیخ احمد افندی به عاشق خلیفه
 6 واسکندر خلیفه و سایر لرام ایدر لکه سفرک باعنی ندر
 7 چون خیالی افندی پیرک بر اینساحی زمانند استفسار
 8 ایدر انشاء الله تعالی نه سببیه و نه کیفیتله کیدیلور
 9 کلشنی حضرت ندری یوزر که کچه منکر بیزه ضرر قصد ایدر
 10 لیکن بزه فو حان و نعمت ظاهر اولور و کاتکبات و نعمت
 11 باهر اولور همان بر مله کیدر که درویشلره و لوله درویش
 12 اون بشر کوندن صکره سلیمان پاشایه چاووش کلور کلشنی
 13 حضرت ندری و محدومی که احمد خیالی دن و ایکی خلیفه کرایله
 14 علی العجیل بولاقده کیمی قونیوب اسکندر تبه الی کیدر لر
 15 فقر آنک اکثری دخی کیمک یونب اردلر نجه کیدر لر سکر بکی
 16 نقشب رومد واقع اولن اناری و سلطان سلیمان مرید
 17 ایلده و مناسیح و علمای روم ایلده کچن اخبار ایفانده
 18 اجمال حکایت و ایجاز روایت بودر که چون اسکندر بولده داخل
 19 اولور لر جمله مناسیح و علما و غیر هم زیارت ایدر لر
 20 اما کلشنی حضرت ندری اسکی ابراهیم پاشا جامعیه که جعفر خیار
 21 داشتند در جمعه کونی بعا الجمعة و بعضی یامدن بعد العصر

1 وگاهی بعد العصر والظهر حقایق کلام مجید علام ورفایی
 2 اقبال مشایخ عظام بیان ایندی که فویدقلی مکان آقا قاسم
 3 ایکی آقا فرار و غبت و اگر انکار و عداوت ایله گنلر جمله
 4 استعداد لری نه کور هدايت بولورلرایدی اما علما کبار
 5 و امرای دوا لایق دارک بعضی بی تبدیل صور نیله کجه ایله
 6 کلوب مسایل مشکله دن سوال ایندیر که احسن و جملله جواب این
 7 الوب کیدرلرایدی ابراهیم پاشا اگر کمال پاشا زاده یه واکوندا
 8 عیال دین آندی بی و اگر قادی فندی بیه اجملر که وارک اوله کیم
 9 بر طرف ایله بر مخالف کلامی استماع ایندیر که پادشاه حقیقت
 10 کله که بن هنوز پادشاهه کلدو کی عرض ایندم دیوانه
 11 ایند منقولدر که چون ابراهیم پاشا ملائک شیخه وار
 12 دوغین بیلوب مخالف نشنه مشاهد ایندی اولاد بولور
 13 آدم ار سال ایند مولانا جواب ار سال ایندیر که اقبال و کلام
 14 شیخ قدسیه در و افعال و احوالی اشیه در بوط ایفه بی
 15 دخل الله سبحانه و تعالی به اعتراض در اولی سی بولور
 16 دنیوی صالحین کوزوب دعا لری المقدس بوجواب ار سال ایند
 17 ابراهیم پاشا ما بوس اولوب عثمان اولوز و مراد ایندی که
 18 بر خالله شیخه تسلیم و بروب کیر و مضر ار سال ایلمیه
 19 یعنی پاشاهه بولشد زمیه اول اشداده شیخ حضرت لری
 20 بکون اوبانصار ایند کلدو ای کندی در ویشلر اومور ایند
 21 تذکر ایله کوزوب او کجه درت جوف در ویشان ذکر ایندیر

1 مکر یا د شاه کاغد خانه دن قایق ایله کلدور اینم بوجده ایله
 2 اول جمعیتی کورد چون شیخ در ویشلر تذکر ایله ذکر ایندیر
 3 کوزرلرایدی پادشاه بر عظیم کینه نک میتن ظن ایندیر
 4 لخر ابراهیم پاشای قتل ایندیر که بوسناخی باشی دن سوال
 5 ایندیر که بو کتر بله نومیست کیم کدر جواب ویرد که مضردن کلن
 6 شیخ ابراهیم کلشی در که پادشاهی زیارته کلشدیر
 7 پادشاه یوزر که جوقدانی کلدی آغا ایندیر الی ایندیر
 8 در پادشاه ایندیر که نجیب مشرف اولدق و عرض ایندیر
 9 دینش مکر جعفر قصه سینه و ابراهیم پاشا نک اول محمد
 10 محمد ویرد و کی جوابه بوسناخی باشی واقفا اینم اندن
 11 ابراهیم پاشا نک قد حید خلی قصصیل ایندیر و کلشی
 12 حضرت ندر بی عظیم مدح ایندیر آخر سلطان سلیمان خانه
 13 تانی ایندیر سوبله که شیخی و در ویشلری بوجده ایله
 14 کوزر قلی مجتذب اولوز سرایه کلدکن فی الحال ابراهیم
 15 پاشایه آدم ار سال ایندیر که شیخ ابراهیم کلشی بوجه
 16 زماندن برو مضردن کلش اوله بیجون بر مله سلافا
 17 اولیه یارین دعوت ایله کلش دیوانه ایندیر ابراهیم پاشا
 18 کمدن اولدوغین صوروب بوسناخی باشیه خلی بیض
 19 اولوز صکر قتلنه قصدا ایندیر اما همت اولیا ایله قضیه
 20 بکیر اولوز ابرته سی پادشاه ابراهیم پاشا دن اول بوج
 21 باشی رستم آغای شیخی دعوتیه ار سال ایندیر اول شیخی

1 شَيْخُهُ آدَابِ اَيْلَهُ وَارُوبَ بَادِشَاهُكَ سَلَامٌ اَلِي كَيْدِي
2 دَعَوْتُ اَيْدِي شَيْخِ خَضِرِ تَلِي فِي اطَاعَتِ اَيْدِي اَلْحَالِ
3 قَالَقُوبُ مُتَوَجِّهٌ اُولُو زَبَادِشَاهِ خَضِرِ تَلِي نِي دَعَا اَيْدِي وَنَسَمِ
4 اَغَايَهُ وَزَبَرِ اعْظَمَ اُولَا سِنِ دِي بُودِ دَعَا اَيْدِي دَعَا اَحْلَنَهُ مُصَادِ
5 اُولُو نِ صُكْرِهِ وَزَبَرِ اعْظَمَ اُولُو زَبَادِشَاهُكَ كُو كُو سِي
6 اُولِشْدَرُ مَلَا قَاتِ شَيْخِ اِبْرَاهِيمِ كَلَشِي نُو رَا اَللَّهُ خَرْدَه
7 اَلْسَنِي مَعَ سُلْطَانِ سَلِيمَانِ بْنِ سَلِيمِ عَلَيْهِ الرِّحْمَةُ اَللَّهُ اَلَكُم
8 چُونِ شَيْخِ خَلْفَا سِي تَذَكُرُ اَيْلَهُ شَيْخِي بَادِشَاهُكَ بَابِ
9 سَعَادَتِهِ ذِكْرُ تَوْحِيدِ اَيْلَهُ اَلِكَيْدِي دِي قُو جِي بَا سِي لَرْدَرُ
10 اَلْوَبُ كُو نُو رُو بَ نَا بَادِشَاهُكَ بَقِيَدِي اَلِي كَيْدِي زَبَرِ چُونِ اَيْدِي
11 بَادِشَاهِ بَقِيَدِي دِي دِي دِي كَرْدَنِ شَيْخِ جَهْرِي لَه سَلَامِ وَبِرْدَنِ
12 بَادِشَاهِ دِي سَلَامِ مَنِ جَهْرِي لَه اَلْوَبُ شَيْخِي قُو جِي شَيْخِ دِي
13 بَادِشَاهِي قُو جَارِ وَصَقَرِ رَسَمِ اَغَا كَه صُكْرِهِ اِي كِي كَرِهَ وَزَبَرِ
14 اُولِشْدَرُ مَرْجُومِ اَفندي اَيْلَهُ سَنَه نَلَكِ وَ سَبِيْنِ وَ سَبِيْنِ
15 رُومَه وَ اَرْدَقْدَنِ تَكَرَّارِ وَ زَبَرِ اعْظَمَ اُولِشْدَرُ شَيْخِ اَخِي
16 تَهْنِيْدِي وَ اَرَشِيْدِي فَخِيْرِي لَه وَ اَرْدَمِ مَرْجُومِ بِيْر اَيْلَهُ بَادِشَاهِ
17 مَجْلِسِي تَرِ مَقْدَارِيْنِ بِيَانِ اَيْدِي جَهْلَه دَنِ بُو نَكَا اَفْتَا
18 اَيْدِي اَيْدِي كَه تَذَكُرُ سِنِي دِي وَ سَبِيْنِ دَنِ اَلْوَبُ بَر جَانِي كُو
19 اِي جِي اَلِي كَيْدِي وَ بِيْنَه طَشَرِ جِي قَرْدَمِ وَ هَمِ مَجْلِسِي دِي كَلَمِ
20 دِي وَ بِيْنَه اَفْتَا اِيْدِي وَ اَيْدِي كَه شَيْخِ بَادِشَاهِي صُفُو بِي
21 قُو جَرْدَنِ سُلْطَانِ سَلِيمَانِ خَضِرِ تَلِي نِي اَلِي وَ اِيَاغِي كَرِيَا

1 نُو اَوَّلَاغِي كُو اُولِي حُصُوصًا شَيْخِ بُورْدَرِ بَا سَنَدِ اَيْدِي
2 وَ عَجَابِ فَيْضِي خَلَرِ اَيْدِي بَادِشَاهِ مُتَصِلِ اَغْلَرْدِي وَ شَيْخِ اَيْدِي
3 بَادِشَاهِي هَرِي طَا اَزْدَه اَللَّهُ حَاضِرِ بَلُوْبِ وَ هَرِي حَكْمِ كَه اِيْلَرِ سِنِ
4 اَنَكِ حُصُورِيْدِي اَيْلَهُ وَ اَوَّلِيَاءِ اَللَّهُ اَيْلَهُ بِيْجَه لَشْمَه كَه اَنَلَكِ
5 قُو جِي حَقْدَنِيْدِي رَسَمِ بَا سَا اَفندي مَرْجُومَه اَيْدِي اَفندي
6 خَضِرِ تَلِي سَنَكِ بَا نَا كَرْدَنِ مَحِيْبِ وَ مُطْلَقِ شَيْخِ كُو رَمْدِ
7 دَرِه وَ اَيْدِي كَه اِبْرَاهِيمِ بَا سَا شَيْخِ اَوَّلِ قُو تَرِ كَنْدُو دَنِ ظَنِ
8 اَيْدِي وَ اَيْدِي كَه بَادِشَاهِ خَضِرِ تَلِي جِي سَفَرِ اَيْدِي اَيْدِي
9 سَبِيْر اَوَّلِ وَ اَلَا سِي كُو زَلِ بَلُوْر سِيْرِ وَ سَبِيْر اَيْلَهُ اَخِي لَاطِ
10 اَمَشِ سِيْرِ بِيْنِ نِيْ طَرِيْقَه سَفَرِ اَيْدِي كَرْدَنِ اَكْرَسِيْر كِيْدِي مَرْكَزِ
11 بَارِي مَحْدُوْمِكُورِ بَرِ مِلَه كِيْشُوْنِ كَه سُلْطَنَه مَسَاعِدَه كَرِ
12 اُولُسُوْدِيْجِي شَيْخِ كَرِيْجَه طَاهِرِ اَكُوْر لِي كُوْر مَزْدِي
13 بَادِشَاهِ جَانِيْنَه مُتَوَجِّهٌ اُولُوْبِ بَادِشَاهِي بَرْدَنِ بِلَكِي
14 مُطْلَقًا اَطْفَالِ مَسَا اِيْخْدَنِ تَكُرِي تَعَالِي بِيْ كِيْدِي جَكِ بُو
15 سُوَالِ اَيْلَكَ وَ دَرِ كَاهِ حَقَقَه نِيْ طَرِيْقِ اَيْلَهُ وَ صِلَتِ مَسِيْرِ
16 اَلِي صُورِكِ وَ سَبِيْقَا عَجْمِ بَادِشَاهِي بُوْدِ اَعِيْلَرِيْنَه مُطْبِعِ
17 اِيْكِنِ دِيْ طَرِيْقِ حَقِيْ سُوَالِ اَيْدِي وَ بِيْنَه مُطْبِعِ اَيْدِي وَ صُكْرِ كَلَمِ
18 غِيْرِيْ طَرِيْقَه ذَاهِبِ اُولُوْبِ مَذْهَبِيْرِيْنِ اَزْدَرِ دِيْلَرِ
19 طَرِيْقِ حَقِيْ سُوَالِ دَنِ رُجُوْعِ اِيْكِنِ سُوَالِ وَ لَه جَفَلَرْدَنِ
20 دِي وَ بِيْنَه تَرِيْنِ يَكِيْدَنِ طَشَرِ جِي قَرْدِي نَظَرِ اَنَدَكِ فُوْلَا رِيْ
21 اِيْكِي بَرِ مَقْدَرِ بُوْعُوْلِيْجِي بُوْعِيْدِي بَادِشَاهِ خَضِرِ تَلِي

1 وَجَمَلَهُ مِنْ تَعَجُّبِ اَبَدِكَ كَمَا بُوُقِدَ رَضْعُهُ لِهَادِشَاهِي فُجُوبِ
 2 وَصِفُوتِ بَحْجَه فَالْدُرِي بِادِشَاهِ اَيْدِي شَيْخِ حَضْرَتِي
 3 سَنِكَ خَيْرُ دَعَاكَ بَرْدَ هَمْرَاهِ بِنَسْ شَيْخِ عَظِيمِ دَعَا اَيْدِي
 4 فَالْقَمْعَه وَضَدَانِدَكَ بِادِشَاهِ فَالْقُوتِ اِلَيْهِ بِاَيْتُوبِ فَالْدُرِي
 5 اَنْدَن صُكْرُ اَيْدِي بِادِشَاهِ بَرَفُ بُونَدِ كَلَمَرِ حَضْرَتِي ظَاهِرِ
 6 كُوزِ بِلَه دَخِي كُوزِ مَكْدُودِي اَنْدَن صُكْرُ اَيْدِي بِادِشَاهِ بَرَفُ
 7 وَسَبْرُكَ دَسْتِكِرْ كَرِ اَوَلَسُو اَرْحَمُ اَمْنِ فِي الْاَرْضِ بَرَحْمَكُم
 8 مَرَّةِ السَّمَاءِ رَسْتَمِ بِاشَا اَيْدِي جُونِ شَيْخِي طَلْعُ اَلِي كَيْدِكَ
 9 دُرُوشِ لَرُوحِي ذِكْرُ اِلَه اَلُوبِ كَيْدِي بَلَرُ جُوقِ شَيْخِ كُوزِ مَكْدُودِي
 10 دَخِي كُوزِ سَهْ وَلَا بَيْتَه اِفْرَارِ اَيْدِي دُرُوشِ اَوَلُورُكَ بِادِشَاهِ
 11 حَضْرَتِي اَمْرَاتِي كَمَا اَلِ بَاشِي بَرَفُ اَوَلُوبِ شَيْخِ كُوزِ لَرِي
 12 تِمَارِ اَيْلِيَه كَمَا شَيْخِ جِينِ وَدَاعِدِ دِي شَيْخِي دَكْ بَرَفُ بُونَدِ
 13 كَلَمَرِ اِنْشَاءِ اَللهِ حَضْرَتِي بَرَفُ اَوَلُورُكَ دَخِي كُوزِ مَكْدُودِي
 14 بَسْ شَيْخِ سُوْرِي ظَاهِرِ كَلُورِ بُوَادِشَاهِ اِفْدَامِ اَيْكَلَه
 15 كَمَا اَلِ بَاشِي دَخِي عَظِيمِ نَقْدِ اَيْلِيَه اَمَّا دِي شِ كُوكِلَه كَمَا بُوُرْدِ
 16 بِاَشِنْدَا اَوَلَانِ كَمْسَنَه نَكْ كُوزِيَه بَحْجَه تِمَارِ اَوَلُورُ جُونِ
 17 شَيْخَه كَلُورِ بَرَكَه اِجَارَتِ وَارْمِي دُرُوشِ تِمَارِ شَيْخِ بُوُرْدِ
 18 اِجَارَتِ دَخِي مَضْرُودِي وَبَرِ اَيْدِي اَمَّا سَكَا حَوَالَه اَوَلُورُ جُونِ
 19 بُوُرْدِ كَلَمَكِ لَا كَلَدِي مَرْحُومِ اَفْدِي نَقْلِ اَيْدِي كَمَا اَلِ بَاشِي
 20 تِمَارَه شُرُوعِ اَمْرُ دَنِ مَقْدَمِ بُوُرْدِ بَرَكَه بَرَفُ اَيْكَلَه
 21 لَا بَرْدِ كَمَا عِلَاجِ بَرَفُ اَوَلَا شَيْخِ بُوُرْدِ بَرَكَه بَرَفُ اَيْكَلَه

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين

1 مَاسُودِ رَهْبَرِ اَيْدِي طَعَامِ خُودِ جَمَلَه دَنِ بَرِيدِ اَمَّا فَتَحِ
 2 وَفُتُوحِ اَوَلِيَه طَعَامِ مَبِيَه لَمَدِ وَاَوَلُورُ اَيْكَلِي كُونِ قَلِيلِ
 3 وَكَثِيرِ بَسْتَه اَيْدِي كَمَا اَلِ بَاشِي اَخِرِ سُلْطَانِ نَسْنَه يَمَكْ خُورِ
 4 دِيرِ اَيْدِي شَيْخِ بُوُرْدِ بَرَكَه اَيْشَانِكِ كُوزِي اَجْمَلَه رِيَاضَتِ كَرْدِ
 5 كَمَا اَلِ بَاشِي سُلْطَانِ وَلَا اَحَاقِ بُوُقِدَ دَكَلِ اَنْدَن شَيْخِ بُوُرْدِ
 6 قَسْطِ ظَنِيَه بِرِ اَيْلُوبِ جَمَلَه دِي مَعْلُومِ اَوَلُورُ كُوتِي مَشَاجِ
 7 كَلُورِ هَرِ بَرِي اَيْلَه عَلِي مَرَاتِي هَمِ جَمَلِ اَيْدِي اَوَلُورُ اَعْيَانِ
 8 وَعِلْمَانِ وَسَايَرِ نَاسِ جُوقِ كَمْسَنَه لَرِي بَغْتِ اَيْدِي حَتِي
 9 بَرْدِ بَرِ مَكْمَنِ اَوَلُوبِ بَكْرِي اَوَلُورُ بَرِ اَوَلُورُ دَنِ اَنَابَتِ اَيْدِي
 10 بِاَشِنْدَا وَبَكْرِي جُوقِ كَمْسَنَه تَوْبَتِ اَيْكَلِي اَبْرَاهِيمِ
 11 بِاَشَا اَيْتَمَاعِ اَيْدِي بِادِشَاهِ بَرَكِيَه وَهَمِ اَلِ اَبْدُوبِ
 12 عَرْضِ اَيْدِيَه بَسْمِ سُوْرِي صَحِيحِ دُرُوشِ قَوْلِ اَكْبَرِي اَيْكَلَه
 13 قَوْلِ اَيْدِي بَرِ بُوَادِشَاهِ عَمْرِ اَيْدِي مَكْرُ اَوَلُورُ زَمَانِ شَيْخِ
 14 مَعْنُوبِي بِادِشَاهِ اَرْسَالِ اَيْدِي بِادِشَاهِ خُوشِ
 15 كَلُورِ وَابْرَاهِيمِ بِاَشَا دِيرِ كَلِ شَيْخِ كَتَابِ اَيْلَه
 16 كُودِ لَه نَه كَلُورِ جُونِ اَبْرَاهِيمِ بِاَشَا اَلِ اَيْلُورُ نَصِيَه
 17 بَعِيْنِ بَرْدِ كَلُورِ اَنَّ الْاِنْسَانَ لِيَطْغِي اَنَّ رَاَهْ اَسْتَغْنِي
 18 دُرُوشِي نَوَابِيَاتِ كَلَمَشْدُودِ اَبِيَاتِ مَعْنُوبِ
 19 بَرَكَه صَالِحِ رُوشِ نَعْمِ شَدِيدِ بَرِ بَرِ بَرِ بَرِ
 20 اَنَكَه اَسْتَغْنَا دُرُوشِ طَاغِي كَنْدِ اَوَلُورُ نَعْمَتِ وَرَا اَيْغِي كَنْدِ
 21 اَنَكَه اَسْتَغْنَا دُرُوشِ طَاغِي اَحَدِ

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين

1 هجی و نرود دیگر کمره آن از غنا طاعی شد که پس همان
 2 پس سلطان سلیمان دیر که ابراهیم بوعزیزه جوق طوشتی سکا
 3 ضرری دوفوز ابراهیم پاشا ایدر پادشاه هم کتابی کمال پاشا
 4 زاده به ارسال انک پیچیده برده که خرف سینه چقر سون
 5 پادشاه ایدر آن ضرری همچون ارسال اترز اما منلانک شیخ
 6 نه مرتبه محبتی و آرا بدو کی تجریه انتم اولوز دیوب ملاصر
 7 معنوی ارسال ایدر که نوکتابه مطالعه ایدوب لیافته
 8 لور امضا السون چون معنوی ملاصر تدرینه وارن
 9 ابراهیم پاشا خبر ارسال ایدر که البته که یاقین چقر
 10 تفصیل ایدر یاز سون که پادشاه حضرت تریک افضای مراد
 11 مرخم سعی افندی بوقی ادرنده قاضی اکن مرخم
 12 افندی نقل ایدر که اول کجه که سلطان سلیمان شیخ
 13 ابراهیم کلشینیک معنوی مملایه ارسال ایدر
 14 ناصیاحه دکن مطالعه ایدر صبح نمازیدن اولوز
 15 امضی ایدوب پادشاهه ارسال اندی حضار دن بری سوا
 16 اندیکه دخی صبح اولسه جایز دکنی ایدر جواب ویردیکه
 17 خبر ایسته تاخیر جانزد کلدز مایع ظهور انک احتمال
 18 واندز واقعا کتاب کتدکن صکن ابراهیم پاشا دن
 19 مذکور اولان تذکره کلدی جواب یاز دیکه اول مرتبه
 20 سینه که اطلاع اولتد یاز دیوب پادشاهه ارسال اولتد
 21 پاشا واقف اولحتی منلایه بجهود اولد اما معنوی

1 اور زبینه کمال پاشا زاده حضرت تریک یاز دخی بودر که
 2 ذکر اولوز سلطان سلیمان حضرت تریک مفتی افتد
 3 حضرت تریک به امر بدد بوکتابی کوره سینه و نیجه ایدو کی
 4 یاز سیر و صراحی احوالی بلدوز سیر جواب کمال پاشا
 5 زاده بوکتاب معنوی که شیخ ابراهیم کلشینیکلدز
 6 حقایق قدسیه و وقایع انسیه دن ابا اولغین اهل
 7 صورت بونک معناسینه واقف اولن و اصطلاحات و تالیه
 8 مطلع اولیان اشارتیه عارف اولن که اکثری تفسیر
 9 قرآن عظیم و تاویل کلام قدیم و شرح حدیث نبوی
 10 و کشف کلمات مصطفوی معنایی محتوی در که
 11 اند پیچیده اسرار منطوی در پس اهل اللهک احواله عقیق
 12 لازم و روحانیت تریکدن اسیمداد مهجدره افاضا الله
 13 من برکات آثاره و انا رفلوبنا من مشکات انوار
 14 نقل اولوز که چون منلانک فتوا سی و سطر طنبیه
 15 شایع اولدی اکثر علما شیخه واروب ثابت ایدر یاز چون کلشی
 16 حضرت تریک مراد چشمه طاهری فتح اولتد اول دخی فتح
 17 اولد اندن رجوعی مصر مقرر اندی اما احبابک توچی ایدر
 18 اباصوفیه ده درت جمعه مجلس ایدر و تمام جامع طویطوی
 19 اولوز شیخک آواری غایت بلند اولغین جامعک نایه ایتد
 20 اولندر اسماع ایدر آخر مجلسند پادشاه دخی اولوز
 21 دیکاشن و متصل اعلایش ابراهیم پاشا هر چند

1 قَالَتْ مَعَهُ إِشَارَاتُ امْتِنَانٍ تَطْلَعُ أَنْكَرَانِ أُولُوبُ بِحُلْسِ أَخْرَ
 2 أُولُوبُ بِحُلْسِ أَخْرَ تَطْلَعُ أَنْكَرَانِ تَطْلَعُ أَنْكَرَانِ تَطْلَعُ أَنْكَرَانِ
 3 كَلْبُشِ كَهْ وَصَفَ أُولُوبُ عَاشِقُ أَنْكَرَانِ وَطَرِيفُ أَنْكَرَانِ تَطْلَعُ أَنْكَرَانِ
 4 تَطْلَعُ أَنْكَرَانِ تَطْلَعُ أَنْكَرَانِ تَطْلَعُ أَنْكَرَانِ تَطْلَعُ أَنْكَرَانِ
 5 صَبْطُ أَنْكَرَانِ تَطْلَعُ أَنْكَرَانِ تَطْلَعُ أَنْكَرَانِ تَطْلَعُ أَنْكَرَانِ
 6 بَرَسَنَهْ مِصْرَ الْبَرْزَهْ وَتَوَاسُلُوبُ بِلَهْ صَرْفَ بِلَهْ كَهْ بَرَسَنَهْ
 7 بَرَسَنَهْ مِصْرَ كَمِيَهْ فِي الْوَأَقِ بِلَهْ امْتِنَانِ وَمَقْدَمُ مَادَكُرْ
 8 أُولُوبُ وَجَهْ أَوْزْ جُونِ بَادِشَاهَهْ بُولُشُوبُ مَبَارَكْ
 9 كُوزْ لَرِي دُخِي أَجْبَلُوبُ وَدَاعِ اِيچُونِ بِنَهْ طَلَبْ أُولُوبُ
 10 أُولُوبُ زَمَانَهْ نَقْلْ أُولُوبُ كَهْ هِيچْ بَادِشَاهَهْ وَشِيخْ بَانَلَرِي
 11 اِيچُونِ كَمِيَهْ قَوْمِ يُونُوبُ صَحْبُ خَاصِ امْتِنَانِ اِبْرَاهِيمْ بَاشَا
 12 دُخِي كَبَرْمَشْ مَرْحُومْ مَوْلَانَا مَعْمَانِي كَهْ بَاشَا لَرِي وَغَيْرُكَ
 13 مَقْبُولِي اِيچُونِ حَكَايَتِ اِيلَدِي كَهْ اِبْرَاهِيمْ بَاشَا اِيچُونِ قَوْمِ
 14 اَوْغَلَانِي كَهْ كَمَالِ صِحْحَتْ اِيچُونِ ظُرْفَتِلَهْ كُوزُوبُ بَرِيَانَهْ
 15 قَوْمِي وَصَبْرَانِي تَأَسَّيْ شِيخِي بَادِشَاهَهْ وَدَاعِ اِيچُونِ بَحْلُشْ
 16 جَعْدِي بَاشَا شِيخَهْ اِيچُونِ سِرْ لَرِي حَاضِرْ اُولُوبُ كَهْ بَادِشَاهَهْ
 17 بُولُشُوبُ نَمَازِي قِيلُوبُ لَرِي كَهْ تَوَاسُلُوبُ بُولُشُوبُ شِيخْ دُخِي
 18 قَوْلِي اِيچُونِ نَيْتِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ
 19 حَضَرَهْ اِيچُونِ دَرِي نَمَازِي نَيْتِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ
 20 مَيْتِ نَمَازِي نَيْتِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ
 21 مَيْتِ نَمَازِي نَيْتِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ

1 بُولُشُوبُ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ
 2 اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ
 3 اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ
 4 اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ
 5 جُونِ تَابُوبُ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ
 6 بَرَحْمِي وَارِيشْ اِبْرَاهِيمْ بَاشَا نَيْتِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ
 7 سَنِ سَبَبْ اُولُوبُ كَهْ شِيخِي امْتِنَانِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ
 8 مَنَاسِي اِيچُونِ دِيوبُ حِلِي كَمَالِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ
 9 بُولُشُوبُ كَثَرْتِ نَاسِدَنِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ
 10 نَهْ دُخِي وَارِدَهْ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ
 11 دِيوبُ شِلِي اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ
 12 رَدَهْ شَتِنْدَنِ اُولُوبُ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ
 13 سَالِيكَ طَرِيقِ غَنِي شِيخِي كَلْمَتِي تَوَاسُلُوبُ مَرْفُوعَهْ السَّيْنِي
 14 جُونِ مِصْرَ كَمِيَهْ مَقْرَرِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ
 15 وَعِلْمَا وَامْرَاجِ اُولُوبُ بَادِشَاهَهْ طَرَفَتِنِ جَمْلَهْ حَضَرَانِ
 16 ضِيَا فِتْ كَلُوبُ بُولُوبُ قَرَانِ اِيلَهْ اَنْوَاعِ اَطْعَمَهْ جَمْلَهْ اِيچُونِ
 17 سُلْطَانِ بَايَرِي دُخِي جَمْعَهْ كَلْمَتِي اُولُوبُ اُولُوبُ اُولُوبُ
 18 اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ اِيچُونِ
 19 كُوزْ دِيكَهْ خَلْقِ جَوْفَتِ جَمْلَهْ كُوزْ دِي بَرِي نَقْدَمِ اِيچُونِ
 20 بَاقِيَسِي بَرِي بَرِي وَاسِطَهْ اِيچُونِ دِي جَمْعِ اُولُوبُ اَحْبَابِ
 21 مَاعَدَا سُلْطَانِ بَايَرِي دُخِي جَمْعَهْ قَرِيبِ اُولُوبُ اُولُوبُ

۱ و اگر فجا و زنجیه بیک کس نه انابت اندی عرجون زاده به
۲ حج عشرين اوقندی و کشتی نفس اندی چون عشق و شوقه
۳ سنجی کوند و با سکه به کلدیلر جمله مشایخ و غیر هم
۴ و داع اندیلر مهر و رمضان افندی به مکر لرین و بردیلر
۵ و سبیل افندی بک خلفا سندن مرکز افندی به برد لرین
۶ و بردیلر و بادشاه حضرت نریندن و سایر دن هر نه کلدی الیه
۷ ساربان خلیفه به تسلیم اولمشید اول دخی سنجک امریله
۸ اند کلن فقرایه و انس کله ده بولان فقرایه و مدبونین
۹ محبوسینه تقسیم ایندی شویله کیم بر حبه سنی مصر
۱۰ همراگ ایندی حاصل کلام و مقصود مرآه بود که طی زمان
۱۱ مکان ایله اول زمان اسکندریه کلوب مکان اندیلر
۱۲ اند دخی قرار امیوب عزیمت مصر اندیلر و عزیمت ایله کتدیلر
۱۳ طغوزنجی تقرب بته مصر کلوب تصرف جمله
۱۴ عالم و اظهاری اسم اعظم ایندی و بی برها سندن در
۱۵ معلوم اوله که چون بولاق اسکله سینه واصل اولد
۱۶ جمیع اهل مصر فر شو کلدیلر و فرح و شادیلن برله علم لرین
۱۷ کوروب ذکر الله ایله مؤیدیه جامعنه کلدک دید کون کجه
۱۸ و کوندزه ارشاد ایدوب سجاده قرار اند زاویه شریفه نک
۱۹ اتمامه سخی اندی وینا اوله سینه شروع اولدن آستانه
۲۰ سعادت بخشنک اوردنه برندن تربیه و شریفه قبه قدر یو کسک
۲۱ طبرائی واریده جمله سن طاشید و ملین بر اول قدر آستانه

۱ اودوب بینا ایلدی و ساربان حسن خلیفه حکایت اندی
۲ شیخ حضرت تری اسکندریه ارسال اندیکه وارانده بره محض
۳ بش بوز تحته واره و بر مقدار مصر و وار کونر چون فایحه
۴ اوقودیلر همان عزیمت اندم چون اسکندریه واصل اولد
۵ اول حیند بر بارجه کلدی در کجی شکسته و اهلی خسته
۶ و آلا بی بسته و خلقی کافر النذن رسته چون خلقی طغر
۷ جندی خواجه عیسی نام شیخک بر محبتی بی کوروب کیریدون
۸ صکر ایندی کل شیخک نذری وارد ریدن انی الوب تسلیم ایله
۹ بن وعده اندم که جقد و عم کی زمتدن جقروپ شیخه
۱۰ متعلو بر کسینه به تسلیم ایدو سندن احقی بود
۱۱ دیدک بش بکا بش بوز تحته ایله الی فلوری تسلیم اندی و هم
۱۲ خرج ایچون اون فلوری الوب شیخه کوردم و اول خرج اجه
۱۳ سندن یانده اون باره قلدی اول حلد شیخدن برد و بش
۱۴ اون بش باره ایستدی و کبل خرج اولان درویشدن حاضر بش
۱۵ باره بولندی انی و برده شیخ حضرت تری بکا باقوب خند ایله
۱۶ بیوردیلر که اگر سندن اون باره قلدیسه حق فقر اولمعین
۱۷ بود و بینه تسلیم ایله امر لر ایله بن دخی تسلیم اندم ددی
۱۸ تصرف عجیب و تعرف غریب ایله جمله خلفا و مشایخ و علما
۱۹ و امران فقرایه معلوم اولمش که کشتی حضرت تری خایفا
۲۰ اول و اخر بناسی ایچون کسینه دن بر حبه قبول اتمشد
۲۱ اما انصاف بود فقیر نصر بر اندیکه شیخک سجاده جیبی ایدم

1 مؤبدیه ده اولان حجر ده بر مخصوص سجاده سی واریت
2 جامعہ جعفر مرزور نیچہ کردہ شیخ مصروف همچون آنچه
3 لازم اولدنیجہ بی حجر نہ کوندنوب کلیدین ایچون سجاده
4 التندہ ہرنہ واریسہ الوب و حجر بی کلدنوب مفتاح ضبط
5 ایدو جملہ نفیسی شیخ حضرت تلمینہ کوزرا ایدم بنہ بر عتلا
6 صکرہ مصروف لازم کلدی بید حضرت تلمی بوردیلرکہ واریکا
7 التندن کوز بن سنہ فالندی دیککہ جرأت ایدہ سددم امر لیسہ
8 اطاعت ایدوب واریون حجر بی مفتاح لیسیم اللہ ایلہ اچلم
9 چون سجاده التہ بقدم مراد اولان مقدار التون بولوب
10 بید حضرت تلمینہ کوزردم نو منوال اوزد مصروف اولور
11 وفات حضرت کلشنی رحمۃ اللہ علیہ رحمۃ واسعہ
12 طریق حرقہ صایق حضرت شیخ عاشق افندی بوفقیہ بولہ
13 حکایت ایدیکہ حضرت کلشنی قدس اللہ سرہ السنی حضرت تلمی
14 سنہ ثلث واربعمین وستمائہ ذی القعدہ سنک اولندن
15 ایکی کوندہ بر جزوی سنہ بیوب ہر کیچہ صبحاھد کین
16 احیا ایدرہ اکثر باقیام اوزد اولور دی چون سنہ اربع
17 واربعمینک رمضان اولدہ مصروفہ بر مرتبہ طاعون اولدیکہ
18 ہر کس اسمنی و محملہ سینی و آبا و اجدادی رسمیلہ بر کاغذ
19 بازوب باشلرنده کوزر لرایکہ کہ بر بردہ نجاة انتقال
20 ایتہ محملہ سنہ انتقال ایدر لردی اکابر و مشایخ و علما
21 و فقرا و امرا جمع اولوب شیخہ کلوب دعا استدلر

1 هر چند کہ استغنا اندی و نی زیاده ایدام ایدیلر و ایدیلر
2 کہ جملہ من ترافہ اوزد جبل مقطمہ جقوب اوج کرد
3 دعا ایدک طاعون رفع اولدی خاصلی کعبہ حاجانہ کلد
4 البتہ دعا ایلک دیورجا و ایدام ایدیلر شیخ بوبیتلری
5 اوفردی مشوی زاولیا اهل دعا خود دیکرد کاه بی
6 دورند و کاهی بی درند فوردیکر می شناسم زاولیا کہ
7 دھان شان بستہ باشند از دعا و بوردیکہ و کلاء اللہ
8 تخرید بر فر و خلمن یوقد و اما یارین عید شریفدت انشاء اللہ
9 ماہ شوالک سکر بخ کوئی کلک جواب لک بس کلشنی نور
10 مرقد السنی بورد عید افطار اید کدن صکرہ بر سنہ
11 اکل ایوب عیدک سکر بخ کونیدہ بر مقنضای وعدہ
12 کریمہ جملہ اشرف زاولیہ کلوب شیخہ عرض حال
13 ایدیلر کہ معین خلقی فناء و اردی مکر سیرک واسطہ
14 ایلہ حکیم الخی دن بردن مان اولد دیو خلی نصیر ایدیلر
15 شیخ حضرت تلمی اباع اوزد فالقوب بر عظیم دعا اید
16 ضمنند جملہ احبابہ و داع ایدوب و نیم رستم جملہ کون
17 فدا و عین اولسود بیوب فایحہ اوفیوب کندیلر بر
18 خلق تعجب ایدوب بریشان ایدیلر اول کیچہ صبحاھد
19 د کین کندیلر بر ختم ایدیلر صباح بعدا لا واد والاشرا
20 وضحی درویشلر ارشاد و نصیحت ایلکین اول صفا ایلہ
21 ذکر و سماع اولد چون خلعت ادا ایدیلر قبلہ متوجہ

1 او تورد بگو چون عصر نمازند قایما افتد ابد یلر ایکنی کعد
2 قیامت افتد ار لری اولد باقیسنی قاعد اقد یلر بعد الصلوة
3 کر بان اولوب ایندی یلر ای نفس شوخ چون رام اولد سن و
4 ای بدن نیچون قیام قلمر سن بو کیمیه مقبره نه جواب
5 ویرزم پس منصل کله شهاده مشغول اولدی یلر بعد الله
6 الله دیوب صکره بر کره حضرتله هو دیوب تسلیم روح اند
7 قدس الله روحه العظیم و نزه سیره الکریم ایکی ساعت
8 وقت عصر دن صکره واقع اولد فوتدن بر ساعت دن اول
9 یوز اون درت باشند اولان پیر ایاغ اوزره نماز قیلا مد
10 کر به ایلیه یا فوئی اولنر عباد حقه نکاسل انسه لر
11 حال لری نیجه اولور آه من الغفلة و آه من الغفلة عجیبه
12 حضرت کلشی قدس سیره السنی سلطان غوری بالله مجلس
13 ابدوب بر کون مفسیر لری بالله ان زلزله الساعة لشی عظیم
14 آیتنی تحقیق ایدز ایکن شیخه بر حال حاصل اولور اوزی
15 بلند ایدز و ایدز که انسان کامل عالم کبر در جماعا له صغری
16 در آند تا ایدز دیک بر بسی لاشکم دیر شیخه بر عظیم
17 حال دخی حاصل اولور کرزه ایدز اول مفتی تقلید ظن ایدز
18 و خند ایدز ناکا بر عظیم زلزله اولور سلطان و کیم وار لیه
19 قیامت فویدی صا نوز لر آندن استغفار مشغول اولور
20 مفتی اولان شیخ بوالقیننی نک اوزر نیکه بر داف دوش
21 اوستیند چینی چن اقلر و انیش جمله سی باشند قوی

1 اهل مجلس خیره و آر لر شیخ بلقینی کلشی حضرت لری
2 این اولوب استغفار ایدز بوندن اول درویش لری سماعنه
3 انکار له فتوی ویر میث امش کلشی حضرت لری دیر که یا مولانا
4 فخر کجه حول عرشه حافین اولنرک مظهر ایدز آما
5 دنیا انسان کامل ایچون خلق اولغین انلرک مظهر ایدز
6 پس شیخ بلقینی و سایر مشایخ و مفتی لر من بعد شما
7 احوالنه انکار ایتوب سماعنک جواز نه فتوا لر ویر یلر
8 اول فتوا لر کندی خطر یلر الا ان کلشی حضرت لری
9 تریه شریفند محفو ظلر رحمة الله علیهم اجمعین
10 او شیخ فکرت ایضا لک صکره ظمور ایدز اناری بیاسند
11 معلوم اوله که چون کلشی قدس سیره انتقال اندی مرشد
12 از باب عرفان و ربی احواب ایمان مظهر موصات غنی شیخ
13 خیالی بن شیخ کلشی نور الله مردهما السنی بدی کون خلوت
14 ایدز بعد مقام ارشاده او توردت جمع تفرقه دن وجد
15 دعوت ایدز پس کو خلفا و کرد رویشان جمله بیعت
16 ایدز الا من تولى و رجع و وقع فيما وقع اوج کون دخی
17 کجد ک بر خوف دخی کلوت نایب ایدز اسکندر خلیفه
18 ایدر سینی صودم تحفی خلیفه دد که چو که انا ایدز
19 توقف ایدم که بر تو به یلر کلشید صکره غیره انا
20 لارم دکلاز پس واقع ده کلشی قدس سیره کوزدم که
21 اقلر کیمش و آف صرغش خاطر مدن کجد که شیخ سیاه

1 صار بنوب کبرایده شمدی نجب که اقلر کیمش بس خاطر
 2 مشرف اولوب بیوردیلرکه اول کون جبه سیاهی کیمک بکون
 3 بوحله باضی کیمک اچون دن بس اسندم مبارکدالن
 4 اوچم یوزلرین جیروب بیوردیلرکه وار امیر احمدک الزاوت
 5 که شمدن کیر و تصرف انکدر بس تکرار نظر ایدم اول
 6 سفید بوش خیالی افندی اولد جیون واروب انابت ایدم
 7 بعد قولاعنه بیوردیلرکه جاق مرخومد اشارت و المنجه
 8 کلمدوکن وسایلر وخی نیجه بونک کی خیالات و حالات
 9 اولوب انابت ایدیلر اما بعضی کیر که رجوع ایدیلر
 10 حکمته راجع دن نظم قطب افطانی ماناک خلقه حقک
 11 رحمتی اول علی اول سیر احمد اهل فصرک و لئی چون سعادت
 12 ایلله بست و هشت سال ارشاده قائم اولوب بیلک صدقیاله
 13 حقه دعوتی کل شی ها لک معنی سنی مهم ایلکوب قلمدی
 14 بو عالم فانی بیاصلا رعیتی بوم شبه بصبحی الی جام شری
 15 سال الف و خمس ایچینک خالص ماه صیام چکدی بر دمه صفا
 16 ایلله اولوب مست مدام یاندی ترک اندی وجود بن قلمدی
 17 سانی باقید ایچک چون شهادت شریعت دیدم اولدم تارخی شید
 18 علی صفوتی یوز بیت بر مرثیه دیدم عبودی ناکه اول سبجه
 19 العشاق اوله تارخیلر جمعیتی ایش ختم مناجات و دعا
 20 ایلله تمام بولدی اول ترجیع ایلله ایش بومناقب غایتی
 21 مناقب و تاریخ و مرثیه قطب الافاق حضرت

1 علی صفوتی بن شیخ احمد خیالی ابن شیخ ابراهیم
 2 کاشف نور الله مرقد بیوردی السنی
 3 فانی زفانی اشبوچ بکون
 4 قدره الله ایلله بولج عده
 5 ایک حرفک بیانی نور و ظلم
 6 ایک حرفک لیک معنی
 7 ایک کبریه سن بکدر بکوز
 8 لیس عند الله الصبح مسا
 9 لیس شی کمثله ابد آ
 10 کسر اب بقیعه لاما
 11 بوله کور و حدی بو کترید
 12 اصلی بر صغر نقطه در کونک
 13 نور بواسته اب جری نیجه
 14 جری کر دون اولسید بچون
 15 خلقی بر رفیع و ب کجریکون
 16 فو بوعقل عقالی بچون
 17 مؤمنک رلحتی لقا الله
 18 انبیا کتد اینه باقید
 19 دوش اولار سایه سینت عشقه
 20 فرقه ناجیه او قور الحق
 21 حق اولاردن اولار حقه را
 2 بوغینکن کلدی امرکن نیکون
 3 اولدی صور بدیر کافله نو
 4 بیک کی شاهد ظهور و بطون
 5 امرو احد در ربروزو کون
 6 نقطه نون سرتی دون و کون
 7 جای او نیست در برون و درون
 8 وصف ذاتش زحد و عد بیرون
 9 مشر عالم خیال نمون
 10 واحدک شانیدر بود کاشون
 11 ای کوکل اولمه وارنده مفتون
 12 او کورب کابانی ایلراون
 13 حکما دیردی نایمه کردون
 14 فلکک طاسی زهر ایلله مشون
 15 چون دینلیدی که الجنون فون
 16 ذوق فانید فالد جاهل دون
 17 اولیاده او شرع اول قانون
 18 صقین اعدای نفسیه اولمه
 19 قالدی ظلمتد فرقه مادون
 20 بوخی توحید ایلله اونی موزون

1	ماخو کج دی مضارع نام معلوم	اول علی کیم بهمان صفوتند
2	قصه الحال حاصل المنظر فر	عین عین تله بقدری کردی
3	مظهر خاتم نبوت دره	جاهی بر جاده دولتی صوکت
4	کور دی فانی مقام رحلتند	ایه کل من علیها فان
5	لذتی عینی ایله دلتند	لین الملک نه خطاب بدو کن
6	بوکه شاهد دلیل و حجتند	رب زدنی تخبر افیک
7	اکله بیل کور نه سرنه عبرتند	هر کز کنیدی بوند کیم قالد
8	خبرتی بوکه صوکی حیرتند	الف و همس اینچر خامس ر
9	هر کسک بگلدوکی اوبتند	ارجی امری کلد حضرتند
10	صبح صادق کیه وقت وصلتند	هر کز بر خلیفه نصیبتند
11	ددی شاه امری جانده حینتند	بلدی اول سر هلالی که
12	طریق اولیاده سنت دره	اکا شلیم ایلد آنی کیم
13	قابل رتبه خلافت دره	بخت آب نازیحان اولد امین
14	حق تعالی دن اول امانتند	کلد جام صبح و کاس مینا
15	شیم اول مالک ولایت دره	جکدی عمرش برینه جاود
16	باده در جام کاس شربتند	وله داغ اولدی مونارنجی
17	جذبیه حق بر اور که حالت در	
18	روح حق علی به رخت در	
19	یا علی وای امام اشم	
20	انا ادعوک عند کل الهی	
21	دو ندی بمانم جمیع کون و مکان	کنیدی نبادن اول علی زمان

1	رضی الله عنهم ورضوا عنه	اولیا اولسه سالک هادی
2	عنه قل لا اله الا هو	الدیل من لدن اولار علم
3		روشنی کلشنی خیالی علم
4		جامع مصره کلد بقدری چراغ
5		روشنی نور شمس عالمه دل
6		زبد سن هجم اندی عرق قن
7		خانیاه شریفی معبر قن
8		فقر اسی صلوات دائم ده
9		ذکر ایله دوره کبرسه عاشقار
10		عالمه بر اثر قوری کتد
11		سات قطبا الزمان ابراهیم
12		کج اول صدره احمد مختار
13		شجمعه ده سادس شعبان
14		کلد شیخ صفوتی خلافتله
15		صور نا اجرا بدی خلقه اوزن
16		غیر حق و برری غیره و خود
17		جکدی جذب نکالدی بر دمنه
18		کجی تجریدی ابدی تضرید
19		قطب افایه اودا آنی علم
20		
21		

نم

1 جملہ اشیا سیاه کید او شبت
 2 کوزیشیلہ صولند مضی الی
 3 عرق لیکن آبه بنیه آتش دل
 4 یاندی کل اولد جملہ اجزا
 5 بلده خلق انک نه شان ایدون کن
 6 کندی صبح وصاله ایزدی و
 7 الفراق الفراق فرقت
 8 دو کون طشدرله سینه
 9 شربت هجرى سن چکند صور
 10 دو من کو بدق کو بدری
 11 شب وقتله کورین انچه
 12 قالدی عین عالمک نور
 13 فکی بیکیل دورسه جرح
 14 قطب اقطاب ایدی آنو کله
 15 باشلرند کوردی نابوت
 16 خلق جمع اولیحق مصلا ده
 17 اکی شنه بزولایته کلشیه
 18 کورسلاطین فقرتار یجن

19 هریری راه دینه نجم هدا

20 نور الله فتره هدا

21 رحمتک یا اله عام ایله فیض وصلک علی الدوام ایله

1 انبیایه باسیرهم صلوات
 2 جملہ ارواح مؤمنینه د
 3 خاصه آستان کلشیه
 4 قالدیلر بر بلوک بیتیم اولد
 5 علمین دفع ایچون قلوبلری
 6 کیمی اهل حال ایدوب کیمی
 7 چون سلف اولد رحمته و
 8 الدنک الدن علی صفوتی
 9 سیر احسن اسمی رسی حسن
 10 یاندوغیجه اولار سر برن
 11 مظهر سیر حاتم ایله افک
 12 تانه طوت کل کی اجناس
 13 خافقاه شریفی حشره دکن
 14 جعفر ارادان اصل بد اولی
 15 بو عبودی جعفر ناچیری
 16 یاردی ایش بند ایچند شش
 17 چونکه یوز داند در بو ایشانی
 18 اول اخیره ایشه نقصانی

19 اویوب دکیوب بن امین

20 اوله اکی جهاند غدن امین

21 رحمت و جی در وصف خافقاه کلشی

- 1 خافنا مكلشيد طالع بخرید اولو
2 بربع جاسار کدر که بنیاد اولی
3 حالت کیفیت اسرار ذکر الله ایله
4 کشتی اولی جرحه ماه روشی شید اولو
5 حالتی نظر خیالی و جرحه حال
6 اوقاف توحید راجع کنه لوقت
7 سیر ذکر و ذکر و مذکور کا کشف
8 هر کیمه اولیه نصیب حیامع
9 عالمک اغ و فراسین ترک دد رو
10 فقره فخر ایلان درویشد سلطان
- 11 او جهیابو آستان راستانه ضد قله
12 اعتقاد پاک ایدنلر و اصل امید اولو
- 13 سلطان العاشقین و برهان الصادقین عمر بن الفارض
14 رضى الله عنه ناعی و کنیتی ابو حفص دره بنی سعد قبيله سينه
15 که مرضعه بنی علیه السلام قبيله سينه و حموی الاصل دره
16 اما مصری المولود دره بدری کا بر علمای مجید دند او علی کمال الله
17 محمد دینش در که او ایلده بدر مدن بخرید و سیاحت ایچون آجان
18 ادم مصرک طاعلرند بر کون بر کیمه کزدم بعد بدرمک طاعل
19 الله المبعیون کلوزدم بو عالمده ایکن بدرمک بدر لری اینقال
20 ایدن و اول عالم ایله بدرم زیاده ریاضته مشغول اولور لکن
21 کدو سنه جانب غیندن سنه منکشف اولور بوخیر بیلده
- 1 بر کون بیمار خانه فریبده سیوفیه نام مدرسه نک شافعی
2 جویند بر بوی کور که بی تربیا بدست اولور که اول الدین
3 بقه ایقترین یوز اندت باسنه مسح و بر بقد یوزین یوز
4 تعجب ایدر که پیر اوله دیار اسلامده علما ایچک مدرسه قاپو
5 نعم ایچون بر کیمه به صوریه دیوب فکر ایدر کن پیر یوزومه
6 نظر اندی و ایندی که عمر سنک مشکک مصره فتح اولور
7 ارض حجاز و وارمق کرک سن که فتح اولی قریب دره چون یوسوز
8 لری استماع ایدم بلدم که اولیا الله دن ایش اولی ترتیب
9 وضودن مقصودی کدوی ستر ایش اندن ایدم یاسید
10 بن قند و منکه قند و حالاً حج موسمی کلدره رفیق دخی یوق
11 آیا بو اشتیاق ایله بنم حاله یخه اولور ددم و ایاغنه دوشوب
12 یور فرسوردم اشک چشم در لریدن خاکهای شریفه نثار اید
13 ایدن سبارک ایله باشمی قالدور بیور و یلر که اشته مکه
14 کوزک اوکند دره چون اشارت ایلدو کی طرفه نظر ایدم مکه
15 منکره کوزم اوکند عیان شاهه ایدم اندن توجه ایلدم
16 داخل اولیخه کوزمدن غایب اولد چون ابواب فیض مفتوح
17 میسر اولدی و انا را نوار اشکارا و لکه بوکره مکه تک طاعل
18 و وادیردن کدز اولدم کاه بر وادی ایله بر وادی معیم
19 که مکه به اوز کونلک بولید اما صلوة خمسده ده جماعتیله
20 حاضر اولوردم و کیدوب کلکدر بر عظیم الخلقه ارسلان
21 همرا اولورده دو میثالیند چو کوب یاسید کل ارقه بن دیر

1 بن یمنز ایدم محصل اول بشیل بوحال اوزره کجندی ناکاه
 2 اول بقالک آوازی قولاعمه کندی یا عمر قال
 3 الی القاهره ولحضر وفاتی یعنی یا عمر ککل قاهره
 4 مضمن که بنم وفاتیه حاضر اول بشیل نچیل ایله مضمن کله
 5 مکانیه وارد و مختصر کور و سلام و نردم اول دخی
 6 سلامی الی و بکابر حج التون و نرد که بکله بنی بجهیز
 7 و تکفین ایله و تابویم کور نلرک هر برینه برنالتون و ن
 8 و قرافه ده فلان موضع د فن ایله دیر لکه ابن فارض
 9 شمدی اولدوغی موضع د چون تابوئی اول موضع د
 10 قویه سیر منتظر اوله سن که خدای تعالی نه ظهور کور
 11 چون وفات شد رحمة الله علیه جمله وصیتن برینه
 12 کور د چون تابوئی قیوب اول شخصه منتظر اولدیم
 13 کور د طاعدن قوش کبی بر شخص ایندی که ابقاری بره
 14 طوفنر اید بدم که اول شخص اید که بازار ده بابر هبیه
 15 کور دی و خلق انکله مسخر لق ایدر لردی حتی کسه
 16 طبایحه اوزر لردی چون اول بیر طبکار نزول اندی بکاشند
 17 یا عمر ککل نمازین فلانم چون ایلمو کتدم بر ایله کول
 18 ما بیند بی حد قوشل کور دم نیشل و اق برمله نمازین
 19 بیه فلذ بیک چون نماز دن فارغ اولدق ایچلر ندک عظیم
 20 نیشل قوش تابوئک التیه قوندی و تابوئی بوندی و اق
 21 کندی سائر قوشلر قیشوب بشیخ ایدر کن او جمعه او جه

1 اول آدم و دیکه یا عمر اما سمعت ان ارواح الشهداء
 2 جوف طایر حضر تسرح من الجنة حیث شاءت هم شهداء
 3 السیوف فاما شهداء المحبة کله لک جساد هم و ارواح هم فی
 4 جوف طایر حضر و هذا الرجل منهم جساد هم یا عمر و دیکه
 5 بن بونلردن ایدم بدن بردله وجوده کندی بنی اوزر نادن جیصر
 6 دیر شمدی بکایاز لرده طبایحه اوزر اولدک ایمون
 7 تاه بیاید لرد مر ویدد که چون صاحب طریقت شیخ شهاب
 8 الدین سهرورد سینه ثمان و عشرين و ستمایه نلک آخر حی نلک
 9 بی خدا هل عراق ایله طواف بیت ده ووقوف عرفه ده جمله
 10 حجاج عرب و عجم اقوال و افعالنه تابع ایدیلر و اتمشکه
 11 سلطان العاشقین مکه ده در رؤیته مشتاق اولمش
 12 و اغلیوب باطنند بوبله متوجه اولمشکه آیا بوقومک
 13 بکاظن اند کیری کبی حق قیتد دخی مقبول اولوب مذکور
 14 اولدیحی دیو فیکرده ایکن سلطان العاشقین همان ظاهر اولو
 15 قصیده سندن بوسی او نوریت لک البشاره فاخلع مسا
 16 علیک فقد ذکرتم علی ما فیک من عوج شیخ شهاب
 17 الدین صاحب العوارف و المعارف بی اختیار فریاد ایدوب
 18 جمله اوزر نده اولان اسبابی حجاجه فدا ایندی و خاصر
 19 و حاضر اولان مشایخ و غیر هم موافقت ایدوب انلردخی
 20 کید کیری جمله اسبابلرین حجاجه بغما ایدر دیلر و شیخ
 21 عمر الفارض حضر ندری تتبع ایدلر نشان بولمیدیلر

1 شيخ شهاب الدين حضر تلي بوز مشلر که بواول حاضر وقت
2 اوله نك خبري در که اول حضر تلي حاضر اولمشد صکره
3 حرم شريفه جمع اولوز و ستر له بر خجه زمان سوليشور
4 و مرأيه ايدلر حضاره دخی صغای حاضر حاصل اولوز
5 امام باقری بمشدر که اهل مجلسك يا لکوز در سوز مشلر
6 عظام جميعا خلعتلري خلقه فدا ايلد بکر شيخ برها
7 الدين ابراهيم جعابري بمشدر که جعابوطا غلرند سنا
8 ايدم محبتك فنا التذاري فکرنه ايدم ناکاه برق حافظ
9 کي بر کينه بويي اوقوب کچه عرفلم بويي مالک کن
10 في فانيه و کونفن مالک بحلي نيك صوري بلکه محبت
11 نفسي رو صحر اوب اول کينه دوتلم و ايدم بونفن سکا
12 نه بر دن و اصل اولد ددیکه بوانفاس برادر م شرفا الدين
13 ابن فارض کدو ديدم که شمدی اولقند در ديدیکه بوندن
14 اول نفسي حجاز دن کلورزی شمدی جانب مصر دن خوب
15 ايدر و حالا شمدی اول محضر در و بن مامور اولمشد
16 انتقال وقتك حاضر اولم و نازني قلم شمدی کا کيدم
17 دو مصر طرفه متوجه اولدی بن دخي رديجه بله کتلم
18 اول شخصك بولنی بولوب تا ابن فارضه و اصل اولد که
19 محضر اولمشد ديدم که السلام عليك ورحمة الله وبركاته
20 ددیکه و عليك السلام ورحمة الله وبركاته يا ابراهيم اوتور
21 و سکا مشتلق اولس که سن خدای تعالينک اوليا سي

1 زم سن دن سين ديدم که باسیدی بيلورم که بواشارت
2 حق سبحانه و تعالی حضر تيدن در که سنك زبانك اوزر
3 جاری اولد اما ديدم که سبني بلم که قلبم اطمینان بولا
4 که بنم اسنم ابراهيمدر و بکا مقام ابراهيمي سريدن که
5 ديشدر و لکن لطمین قلبی حصه و نصيب اردن ديد که
6 خدای تعاليد رجا ايدم که بنم انتقا لم حييندک اوليا الله
7 بر جماعت حاضر اوله کن و سن دخي حاضر اولدک بکر لای
8 سن دخي آلردن سين ناکاه اکاجنت متشل اولد
9 چون کا نظر ايتد بر در دايله آه ايتدی و عظيم کوبه و نالش
10 قبلرب رنگ روي متغير اولد و بويي تلي اوغوش شعر
11 ان کان منز لتي في الحب عندک ما قدر ايت و صبغت ايتاي
12 اميت ظفرت روي بهار مناه اليوم احبها اصفا و اخلام
13 بن ديدم که باسیدی بوم مقام عالیدر ديدیکه ای ابراهيم
14 رابعه عدويه که بعودت ایدی بمشدر که ما عجدنک
15 خوف من نارك ولا رغبة في جنتك بل کرامه لوجهك
16 اکرم و محبة فيک و بوم مقام اول مقام اول کلد که
17 بن طلب ايتسم و عمری انک جست و جویدک نه ايتد سوز
18 بعد بر زمان ساکن اولد و خدای اولوب دخي بکا سلام ايد
19 و داع اندی و دردی بنم بجهيزمده جماعت له حاضر اول و
20 بنم اوندومه نماز قیل و اوج کون قبرمده حاضر اول اند
21 صکر ملک که کيت بعد مخاطبه يه و مناجاته مشغول اول

1 ایستدم که بر قایل دیراید که یا عمر فما تروم اما شخصی
 2 کوزمرا بدم اول ددی آردمه فقد طال المدی منك و کومین
 3 دمای دون مرمای طلت آندن صکن خندان و کشاده حقاه
 4 اولشندی بلدم که مقصود نه واصل ولد و مرادانی حاصل
 5 قلدی شیخ ابراهیم جعفری پشدر که انتقالی وقتند
 6 اولیاء الله دن جوق کسنه جمع اولدیلر بعضینی بیلور
 7 و بعضینی بلرزم جمله دن بکاباغیت و صلت اولن عزیز
 8 اید و آندن معزز رک جنان عمر مند کوزمدم آق و
 9 یشل قوشلر اوزرینه پروان ایدر لردی حضرت رسول
 10 صلی الله علیه و سلم روح شریفین نمازین قبله ده بیلده
 11 مشاهد ایدم ددی و انبیا و اولیا ارواخری و انیر
 12 جن طایفه بعد طایفه ایله اول حضرتیه ایدن نمازین
 13 فلور لری و بن طایفه ایله نماز قلدیم بوسبب و ققی تاخیر
 14 اولد ناکونک آخر نه ایرشندی و هر کس به بو خصوصه جوق
 15 کلمات ایدیلر بعضیلر دیر که محبتک بلند دعوی ایدو کون
 16 نادیدند و نیجه بونک کی سوز لر سولیدیلر اما حقیقت حال
 17 خبر دار اولدیلر مکر اهل حال اولند و بن قول لرین دکلیوب
 18 تعجب ایدر دم چون آخر روزه دقن ایدک وصیتی مقتضا
 19 اوج کون آند و اقامت ایدم احوال عجیبه و اطوار غریبه
 20 مشاهد ایدم که عقول قاصص انک در کینه عاجز دیر
 21 بعد مدت بروقتند شیخ ابراهیم واروب قبری زینار

1 ایدیلر کوزدیلر قبرک مندر سه سی قلب منکسین سی کی
 2 منهدم اولمش و وافر خاک اطرافنه غبار ایله جمع اولمش
 3 بوبیتی کریمه ایله او قومیش مساکین اهل العشق حتی بوبر
 4 علیها تراب الذل بین المقابر پس اول غبار و خاک و اجاری
 5 کندی مبارک ایله و انکیله طاشیوب پاک ایددی و بجز
 6 لیوب اطرافند اولن مرارانی تطیف ایددی رحمة الله علیه
 7 مناقیب حضرت ابوالسعود بن ابی العشائر شعبان بن الطیب
 8 القاسمی عالم و عامل مرشد کامل قطب ربانی و فرزند
 9 زمانیک شریعت و طریقت و حقیقت فریدلانی ایددی
 10 هنوز نشیکه ایکن والد سینک سوزنی اتمیوب رمضان
 11 شریفی صیام برله کجور اید و کندیسی بریره کسسه و ایا
 12 نقیلین چغرسه بر ایچلد و ایشیدیلورده کندی لردن سول
 13 اولدقد بیور دیر که بر بر ایچنه داخل اولوب خلق ایله
 14 ایختلاط مراد ایدنسک اولان نفسمزی خلق ایدوب ایاغمن
 15 آلتیه آوزد آندن صکن مختلف اولور خلق ایله دیو جواب
 16 ویردیده و مشهور در که حضرت رسالت پناه ایله عالم خوار
 17 بولشوب عقد و بیعت ایدوب عهد و میثاق اخذ ایدر و کندی
 18 بر عرجین و یروپ باشنه کیدر دی او بایکده عرقیه باشنه
 19 بولوب اوج کون میقداری کندی طورد و اندن غایب اولد
 20 بعد مقامانی قطع ایدوب دنیا الیشین ازاله و حمله سن
 21 خلق ایشدر کندی نك معبد باب شعریه دن بری شعر اوی

1 فرزند برز او به در دعا قبول و لاجی محلدن و آلتی بود قرب
 2 درت سته سینه شوالیک طقوز نجی کونند وفات امشدن
 3 قبر شریفی سادات و فائیه ستمنه قریب دن رحمة الله تعا
 4 علیه مناقب حضرت عکاشه مزار شریفی بولاق بولند
 5 نسل کنارنده جزیره اروی نام محلدن که یقینند ملکب امجون
 6 ثبات دیکلشتیک آده مدفونند دعا قبول اوله جن محلدن
 7 شیخ مذکور که عکاشه حضرت یزید سلطان کوننده و رسو
 8 الشکینه ابرینوب ظهر شریفی اولن نبوت مهرنی کونند
 9 و اول مهر شریفه بوزا و دروت سعادت دارین ایله سرور
 10 اولوب اصحاب کزیندن معبود اولمشدن حضرت سرور کا
 11 فان بها عکاشه لطفی لفظی آنک حقیقند واقع اولمشدن
 12 هجر نک یکر سته سینه عمرو بن العاصیده موصی کلوب
 13 و وعده سی بنوب اول جای لطیفه دفن امشدر رحمة الله
 14 علیه مناقب شیخ عبد الوهاب شعرای معلوم اوله که
 15 بو شیخ عبد الوهاب شعرای حال و قال صاجی و جن و
 16 تعلیم شریعت و طریقت ایدردن میزان اولوب کتاب تالیف
 17 امشدن و لیچند جنتی و جانی و میزان و صراطی تصور براند
 18 احوالین خبر و برمشدن و جنتک ایچند حضرتک مقام
 19 شریفین تصور براند و احوالین خبر و برمشدن و جنتک
 20 فرزند مذاهب اربعه صاحب بدینک منازلین کوسر مشیدن
 21 و دیندر که بن بو تصویر عن مشاهده و عیان یاز میشم

1 و علم الیقینی عن الیقینه القشتم یعنی بو کتابد یاز دو غم
 2 و تصویر اند و که جمیع اسیر مد مشاهده ایدوب یاز میشم در
 3 و طبقات اولیا نام برکابی دخی وار تا حضرتان کندوز مانند
 4 کلچکه شیخ کرامی و اولیای عظام و کندونک علم استاد
 5 و شیخ لرینی و هم عصر اولدوغی عزیز لری یاز میشم و اسلولی
 6 اولوب برکابی دخی وار دن و بو کتابک سبب تالیفی ظاهر و باطن
 7 بودر که بر کون طلیح او ستینک اولان زاویه سی که شمد قبر
 8 شریفی آده دن اصحاب ایله او نورب مذاکر ایدر یکن
 9 بر کلب چقه کلد و شیخه سورنکه و التیامه بشلدی
 10 اصحاب اکثر شافعی المذهب اولغین و مذهب برینک کلب
 11 نجس العین اولغین و سایر نجاستلرده مبالغه امشدر
 12 الکلبیه دیر لری حتی کلب بر چناعی یلاسه پاک اولن نامیه
 13 جدید ایله بدی گره بوبوب سکر نجی ده تراب ایله تطهیر امشده
 14 اکاباء اصحابی بریندن کو بکه حمزه ایلدیلن و شیخک یانند
 15 بعید ایدیلن شیخ بیوردیکه فوک انجتمک مؤمن اولن جن
 16 قنداشنریکن دندن اسنله لویه فتوا ایچون بوخی ارسال
 17 ایلدیلن بوینندن بر سننه الوریکی شیخ الی دیرانیدی
 18 بوینندن بر سننه الوری بعه کلب کند و یی خلیجه برتاب
 19 اندی و نابود و ناپیدا اولد بواحوال احباب و اصحاب مابینده
 20 اشتهاز بولدی صکره استیعا ایلدیلن رجا لری ایله مر بو
 21 کتابی تالیف و تصنیف امشدن شمدی مرقوم کتاب علمای

1 مَحْصِرٌ بَيْنَهُ مَقْبُولٌ وَ مَشْهُورٌ وَ بَوْحُورٌ بِرَقِصٍ مَرْبُورٍ
 2 كَلْبٌ مَكَايَه سِنِي تَقْصِيلٍ اَوْزَرَهُ بَوْلُ سِي شَهَابِ الدِّينِ اَحْمَدُ
 3 اَسْتَدَامَ نَقْلًا اَيْدِيًا بَيْنَهُ اَوَّلُ كَلْبٍ كَلْدُو كِي وَ قَدْ بَنَى اَوَّلُ
 4 مَجْلِسَهُ حَاضِرًا اَيْدِيًا عِبَانًا مَشَاهِدَةً اَوَّلَمَشِدْنَ بَوْحُورُ صَدَقَ
 5 رَبِّهِ وَ كَمَا اَوَّلَمَشِدَ وَ شَيْخٌ مَرْقُومٌ حَضَرَ نَهْرِي تَارِيخُ هَجْرَتِكَ
 6 طُفُوزٌ بِمَشْرِجِ سَنَةِ سِنِكَ جَمَادِي الْاُولَى سِنِكَ يَوْمُ
 7 الْاِثْنَيْنِ دَهْ وَ فَاَتَ اَمَشِدْنَ رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ وَ اَسْبَحَهُ
 8 **بَابُ رَابِعٍ** دَاغُ الْفُتُوزِ اَوَّلُنْ قُبُورِ اَوْلِيَا وَ عِلْمَانِي
 9 بَعْلَامَانِي تَقِيْنِ اَيْدِيَهُ هَرِيَابِي بَابِ جَنَانِ كِي دَلِيلُ
 10 رِيَاضِ صَفَايِ جَاوِدَانِي وَ تَابِ اَيْبَهُ جَنَانِ كِي صُورَتِ
 11 نَمَائِ عَوَالِمِ مَعَالِيْدِنِ وَ هَرِ فَضْلِ فَضْلِ حَتَّى بَيَانِ وَ فَضْلِ
 12 رَسِيْعِ فَيْضِ فَاِضِ طَلْحِي عِبَانِ اَيْدِي مَنَاقِبِ اَبُو الْفَضْلِ جَوْهَرِ
 13 قُبُورِ شَمَاعِيْنِ قُبُورِ بَشِيْرِ الْخَبَرِ قُبُورِ نَيْشَابُورِ قُبُورِ مَوْدِنِ قُبُورِ
 14 بَنِي غَلْبُو مَرْبُورِ قُبُورِ مَعْرُوفِ وَ مَشْهُورِ لَرْدَرِ بُونَلَرِ قُبُورِ
 15 اَبُو الْفَضْلِ جَوْهَرِي وَ اعْظَمَكَ مَزَارِعَا اَلْمَقْدَرِ لَرِي وَ اَتَعَ اَوَّلَمَشِدَ
 16 مَرْبُورِ اَبُو الْفَضْلِ جَوْهَرِي مَضْرُكُ بَكَارِ مَشَايِدُ نَدُو خَانْدَانِ
 17 عِلْمِ وَ فَضْلِ دَرِ وَ اَوَّلَادِ اَوَّلَانِي مَعْقِدِ وَ مَعْمَدِ طَائِفَةِ اَيْدِي
 18 وَ مَسْقُودِ اَبُو الْفَضْلِ كَرَسِي بِرِ وَ عَظَمَةِ جَفَسَه بُولِي لَرِي اِيْرَادِ
 19 وَ اَشَادِ اَيْدِي رِيكِ بَيْتِ طَاعَةِ اللهِ خَيْرِ مَا لَزِمَ الْعَبْدَ فَكُنْ
 20 طَائِعًا وَ لَا تَتَعَاطَى خَدَكَلَايِ مَجْرِبَا وَ اَسْتَحْتَمَ وَ مَبِيْرَانِ
 21 اَكْتَهَ عَقْلَكَ رَنَدَه بُو بَيْتِ دَخِي اَكْدَرِ اَحْزَرِ مَا فَيَه هَلَاكِ نَفْسِكَ

1 صُنْ نَفْسَكَ عَنْ مَعَاجِي اَللّٰهِ مَنْقُولِدَرِكُهُ بَرْكُونِ بَرْكِيْسَنَه
 2 اَسْتَدَامَ اَيْدِيُوْنَ كَلْمَشِ كِي اَوَّلُ كَفَسَه مَرْبُورِ وَ دَرِ مَسْتَدَامِ
 3 شَيْخِ اَبُو الْفَضْلِ حَضَرَ نَهْرِي دِيْنِي كِي سَنِي بَرْكِيْسَه كُونْدَرِ
 4 اَوَّلُ سَكَاخِيْرِ دَعَا اَيْلَسُونِ اَيْدِي اَكْرَمَارِدَنِ حَقِيْقِ دَعَا اَيْبَه
 5 كَرَكْدَرِكُهُ وَ دَرِ مَسَارِكُهُ وَ اَرِ سِيْنِ وَ اَنْدَ طَاعَتِ وَ عِبَادَتِ
 6 مُقْدَمِ اَوَّلُوبِ بَيْتِ مَقْدِسِدَ يَتَه سِيْنِ وَ اَوَّلُوبِيْسَه سِيْنِ
 7 سِيْسِي سَكَاخِي كَسِيْلِدُو كِي كِي اَوَّلُوبِيْسَه كَلُوبِ نَمَزَدِ دَرِ سَاكِرِ
 8 كَرَكْدَرِ نَمَامِ اَيْدِي كَدَنِ صَكْنِ دُوْ نُوْبِ كِيْتَلَرِ كَرَكْنِ اَوَّلُوبِي كِيْسَنِكَ
 9 دَاْمِنِ بَا كِي مَحْكَمِ طُوبِ وَ دَعَا اَيْدِي اَنْدَنِ رَجَا اَيْدِي دَرِي مَرْبُورِ
 10 مَرْبُورِ دَخِي اَمْرِي اَوْزَرَهُ وَ دَرِ مَسَارِكُهُ وَ اَرِ وَ بِيُوْرِدُوْغِي اَوْزَرِ
 11 اَوَّلُوبِيْسَه يَه اَبَرِ يَتُوبِ دَعَا مَشَا اَيْدَرِ سَوَالِ اَيْدَرِكُهُ سَنِي
 12 بُونَدِ كِيْمِ كُونْدَرِ دَرِي اَوَّلُوبِي دَخِي هَزَارِ اَطْفِ وَ بِيَارِ بَرْلَه وَ اعْظَمِ
 13 جَوْهَرِي كُونْدَرِ دَرِي اَيْدِي اَنْدَنِ اَوَّلُوبِيْسَه اَيْدِي كِي بَنِي بُونَلَرِ
 14 اَوَّلُوبِي سِيْمِ اَمَانَا اَيْلَرُودَه اَوَّلَانِ سَنِي بِيَا كُونْدَرِنِ وَ اعْظَمِ جَوْهَرِ
 15 بَنِي اَنْدَنِ طُفُوزِ مَرْبَبَه اَدْنَا اَيْدِي دَرِي وَ مَرْبُورِ بِيَا رَه يَه دَعَا اَيْدِي
 16 وَ كُنْدِي وَ اَوَّلُوبِي دَخِي اَوَّلُوبِي مَرْصَدِنِ اَمَانِ اَوَّلِي اَوَّلُوبِي دَعَا اَيْدِي
 17 بَرِ كَانِيْدَه مَنَاقِبِ بِيَكْرِ مَنْقُولِدَرِكُهُ بَرْكُونِ اَبُو الْفَضْلِ جَوْهَرِي
 18 حَضَرَ نَهْرِي دَرِ دَسْتِ شَرِ بَقْلَرِي سَنِكَ وَ لَدِي وَ بُولِيَه مَحَلِ وَ اَقَعَ
 19 اَوَّلُوبِيْسَه اَبْنِ قَادُوسِ نَامِ بَرِ دُولِ لَتُوبِي وَ اَرِ دَرِي وَ اَوَّلُوبِيْسَه
 20 اَحْسَانِ اَيْدِي مَنَاقِبِ اَبْنِ دَاغِ اَيْدَرِ دَرِي بُو كَرَه دَخِي وَ اَرِ دَرِي
 21 اَيْتَافِ اَبْنِ قَادُوسِ لَطِيْفَه بُوْرِنْدَنِ شَمَدِي قَادُوسِ لَرِي لَدِي

1 دیو جواب و بر دی بوسون ابو الفضله کوچ کور و نوب دو نوب
 2 کیدن اوینه کلد که خدمتکارینه دیر که وارنگا بر بر بر
 3 کور تراش اولم خدمتکار دخی واروب بر ساف مغربی
 4 بر بری لوب کلدی بر بر دخی ابو الفضلک قبوسینه کلد که
 5 خدمتکار سوال ایدر که بوکیمک اویدر خدمتکار دیر که
 6 ابو الفضل جوهر نیک اویدر بر بر شکر بسیار ایدر که اچرو
 7 کردی و شیخه سلام و بر و ب و کینه بر صر فودی و انید
 8 که سلطان مغریه فلان کیمینه بونی سلطانمه کوندر که
 9 قبول ایدوب معذور بوزن ددی و تراش اینه سینه مشغول
 10 اولدی تمام اینلکدن صکر دعاسنی لوب کتدی بکله
 11 ابو الفضل حضرت نوری صر اچدی کوردیکه او چور شر
 12 اندن تکرار کندر نه دعاء خیر ایددی منافق بکر مشغول
 13 ابو الفضل واعظ بر کون جامع عمرو و وعظ ایدر اکی و
 14 اهل سنت و جماعتی مؤید قلوب غیری مذهبی رد ایدر اید
 15 و انی مضم غمز ایدر بر و انی مضرا اهل سنت و جماعتدن
 16 دکل اید فاطمیتدن اید پس شهر ده طور سیوب
 17 کیشون دیو امر ایدی مزبور شیخ غلوی عامدن احتراز
 18 اید و ایدر شهر اچندن کیمتوب زیارت طریقی اید
 19 قرائه طرفیندن کیدوب بدر لربیک مرقد نه او غمادی
 20 و یانیده او نوروب سرگذشتی نه بوزدن اولدی ایسه
 21 ذکر ایدوب نالیش و انین ایدر یکن و انی ولایتدن آدم بکشور

1 کدوسین لوب باد شاهه ایلند یکر حضور شاهه کلد که
 2 سلام و برید شاه دخی تعظیم و تکریم بر لک سلامین لوب
 3 بیور دیر که شمدن صکره وعظ و نصیحتن فراغت اید
 4 جمیع طو لویدر زیاده نام بقوه ده معیتکف اولوکر اولد
 5 بر مقصدا امر شاهی واروب اول کوشه ده فراز ایدی چونکه
 6 شیخ کیدی شاهک یانین اولن امر اسی سوال ایدر یکه
 7 بادشاه کمال جد تکر وار یکن تسکینه باعث نه اولد
 8 بادشاه ایدر یکه چون ابو الفضل ایدر یکه بو خیر کلد
 9 اول ساعت کوکدن بر او ایدر کلدیکه اگر سن ابو الفضل
 10 جوهری اولن ولی اللهی رحیمک و بر میمن ایدر سین بونیزه اید
 11 سنی هلاک ایدرم فحان آسمانه نظر ایتدم کوردم بر اید
 12 کون ما بینند بر میمن کیمینه طوره و الید بر عظیم نیر
 13 طوره انک خوفندن رعایه بین اوزر یکه فرض عین بلام
 14 ددی و شیخ دخی اندن صکر کمال مرتبه عزت ایدوب
 15 بادشاهک خیر دعاسنه مشغول اولد و الینه وعظ
 16 نصیحتدن فراغت ایدوب اهل سنت و جماعت مذهب
 17 و ملتته هر وجهله رغبت و یروپ خلقه محبت ایدور دی
 18 اول ایدر نکر اخلیفه حضورینه کور دیار خلیفه سر
 19 اوزرندا او نور ددی ایدر یکه یا شیخ بالبدیه بوسیر
 20 شعری ابکی بیت دیکه و یا خود او قومه فادر میسین
 21 که او قرد و غک بیت مناسب حال وله اولد دخی بونیزه

1 اوفودي نظم عربيه ولما رايتك فوق السريه
 2 ولاخ لي الستر والسنة رايت سيمان في ملكه بخاطني
 3 وانا الهنه خليفه نستم ايدوب كمال مرتبه صفا لندى
 4 وكذو سینه بالطبع محبت ايلوب بيورد يکه قطعاً کسینه
 5 بوکا نعرض امیه هرنه ایدرسه ایده دیوا جازت ویردی
 6 وبنودن غیری بر کره دخی بادشاه حضوره کلد کده بواکی
 7 بیقی اوفودی شعر حب صاحب النبی خالط الحی وجرى
 8 فی مفاصلی فاعذرو انا لله معرم فی هواهه علونی
 9 بذكرهم علونی بادشاه عظیم صفا ایدوب تعظیم وکریم
 10 ایله اجازت ویروب کوندر دی مناقب بکر منقولد یکه
 11 برکون شویله تنک دستک ال ویرد کیم اهل وعبایله نفقه
 12 اچون صرف ایدجک بر حبه سی فالندی اولاد وانشای
 13 ایسه بغایت کرسینه اولد شیخ صفر الید اولدوغندک
 14 خبر لری یوق ایدی شدت جوعد شیخه نقاصا ایدیکر
 15 شیخ عالم خیرند ایکن خاتونی ایدی که بیجه ایده لرد و غلام
 16 بهانه بلر کر و شکلی شکیب اتمز زیمک شیخ ایدی که
 17 هله بران دخی صبر ایله کورده لم که افند مزنه کوسند
 18 ونه کوندرد زیر ابکا وعد لطفی اولمشد ریدکه البته
 19 وعد سینه وفا ایدر بوجا لله اول کیمه جیعان بیجان
 20 یاندیلر ایرنه سی ابو الفضل بابا سی بشریک مزارینه وار
 21 وقبله به متوجه اولوب ایکی رکعت نماز قلدی بعد دعا

1 وز ایلدی و سول و خرن او نوروب متوجه درگاه
 2 لایزال اولد اول حاله عالو خوابه وار دی کور دیکه بر کسینه
 3 کند و بی اوسیدرد کوزین اجد ایکی کسینه کور دی
 4 بری پیاده و بری آتوبوزی بوزن عرب قاعک سی اوزر
 5 پیاده ایلر کلوب اسمک نه در دی و بوقبرک صلاحی کید
 6 ددی اول ولی ایدی بنم اسم ابو الفضل در و بوقبرک صفا
 7 بابا ممد هم اندم بکا بر صر صوتک و کندیلر کلمنیوب
 8 کندیلر بن صر بی اجدن اچیک الی التون بولدم و صر
 9 کورن کیدو کی وقت دیشید کیم صر نک اصلنی اطفی نام
 10 کسینه دن سوال اید سن اطفی دیدو کی کسینه ایسه
 11 شیخک غایتله دوستی اید شیخ اطفی به واروب
 12 احوالی بیان اند کده بیوردیلر که اول سینه صر ویرن شهر
 13 اکا برلرنددر سکا کیدو کی زمان اول بکا او غرادی و اول
 14 الی التوندن غیری بنم یانمک اوج بوز الی التون دخی قود
 15 و ایدیکه بوالتونلر سنک فتکه دورسون امانت طری
 16 ایله شیخک احتیاجی اولد قک دفع استودر و ایدیکه بویه
 17 حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم دشمن کوردم بکا
 18 تنبیها یلکه که فلان محمده مزار سنانده فلان مزارده
 19 ابو الفضلک بابا سیک مزاریدر ابو الفضل دخی هنوز اند
 20 بی نوشته ویراندیش و اولاد و انسابک شدت جوعدن
 21 جکر لری پر ریشدر اید بیز مالک اولدوغک مبلغ

1 در تَبَورِ التَّوْنِ اَلْوَبِ اَوْجُوزِ اَللَّيْسِي فَلَانِ كَسَنَكَ يَانِيَه
2 تَوْبُوبِ اَللَّيْسِي سَيَحْجَه كَتُورُوبِ دُعَايِيْنِ اَلْاَسِيْنِ دِيُوَامَش
3 اَوَّلِ دُخِي سُلْطَانِ كَوْنِيْنِكَ اَمْرُ شَرْيَفِي اَيْلَه اَوْجُوزِ اَللَّيْسِي
4 بَرُو بَا مَزْدَه قِيُوْبِ اَللَّيْسِي سِيْزَلَه وَاَصِيْلِ اَيْلَه اَبُو اَلْفَضْلِ
5 جَوَهْرِي دُخِي شَكْرِيْزْدَانِ اَيْدُوبِ صَالِحِ خَيْرِ وَحَسَنَاتِ دُعَا
6 خَيْرِ اَيْلَه مَنَاقِبِ دِيَكِرِ مُحَمَّدِ بْنِ وَاسِعِ مَعْلُومِ اَوَلَه كَه مَذْكُورِ
7 اَبُو اَلْفَضْلِ جَوَهْرِي مُحَمَّدِ بْنِ وَاسِعِ دَن نَقْلِ اَيْدُوبِ دِيَكِرَه
8 بَرَكُونِ مَسْجِدِ دَن جَفُوبِ اَوَه كِيْدَرِ دَن شَيْطَانِ عَلَيْهِ اَللْعَنَه
9 بُولَمِ اَوَزْدَه طُورُوبِ بَكَا اَبْتِيْدِي كَه اِي مُحَمَّدِ بْنِ وَاسِعِ بُونَه
10 سِيْزْدَكِه سَيِيْ هَرِزْمَانِ اَزْدُورُوبِ وَسُوسَه وَبَرِيْمَكِ
11 اِيْجُونِ كَلَسَمِ اَطْرَافَكِه بَرِ حَصْنِ حَصْبَانِ بُولُورِ وَاَنْدَكِ
12 سَكَا يُولِ بُولِيُوْبِ مَحْرُومِ وَمَا يُوْسِ دُونِ مَزْدِي مُحَمَّدِ بْنِ وَاسِعِ
13 اَبْتِيْدِي بِالْعَيْنِ هَرِضِيَاخِ بُوْرُعَا شَرْيَفِي تَرَكِ اَيْدُوبِ بِلَاوِ
14 اَيْدَرِمِ اَنِيْجُونِ يُولِ بُولَمِ سِيْزْدِي اَبْتِيْدِي عَقْلَتِ اَلْمَيُوبِ
15 اَوْفُونَا جَقْدَرِ اَوَّلِ دُعَا شَرْيَفِ بُوْدَرِ اَللّٰهُمَّ اَنْتَ
16 سَلَطْتَ عَلَيْنَا عَدُوْ اَبْصِيْرَا بَعِيُوْبَا مَطْلَعَا عَلِي عَوْرَا
17 بَرَانَا هُوَ وَفِيْلَه مِنْ حَيْثُ لَا يَرَاهُ اَللّٰهُمَّ اَيْسَه مَنَاقِبَا اَيْسَه
18 مِنْ رَحْمَتِكَ وَفِيْلَه كَمَا قَتَلْتَهُ مِنْ عَفْوِكَ وَبَا عِدِ
19 بَيْنَنَا وَبَيْنَهُ وَبَيْنَ رَحْمَتِكَ اِنَّكَ عَلَي كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ
20 مَنَاقِبِ يَدْرِ اَبُو اَلْفَضْلِ جَوَهْرِي مَقُولِ دَكِه اَبُو اَلْفَضْلِ
21 جَوَهْرِي بَكِ يَدْرِ بَرَكُوَارِ عَالِي لِيْزِي اَبُو عَبْدِ اَللّٰهِ خَسِيْنِ بْنِ شَرِي

1 اَبُو اَلْمَوْهَرِي دَكِه مَزْبُورِ اَبُو عَبْدِ اَللّٰهِ كِبَارِ عُلَمَا وَفَضْلَانِ
2 اَيْلَه وَاَهْلِ كَشْفِ وَرَمَزِ وَاَرِيَابِ خَاطِرِ طَرِيقَتِكَ يَكَا نَه اَيْلَه عَصِيْرَتِكَ
3 بَيْنِ اَلْاَقْرَانِ بِي مِثْلِ وَبِي مَانَدِ زَاهِدِ وَعَايِدِ مَرُشِدِ كَامِلِ
4 وَعَالِمِ عَامِلِ كَسَنَه اَيْلَه مَقُولِ دَكِه مَزْبُورِ شَيْخِ عَبْدِ اَللّٰهِ
5 اَبُو اَلْقَاسِمِ شَيْخِ خَسِيْنِ اَيْلَه مَلَا قَاتِ اَبْدَلُوْ اَبْنِ اَبْنَارِي
6 رِوَابِ اَيْدُوبِ دِيَكِرَه بَرَكُونِ اَبُو عَبْدِ اَللّٰهِ بَشَرِيْنِكَ مَجْلِسِيْنِكَ
7 اَيْدَمِ خَلَقَه حَقِّكَ اَمْرِيْ طُورُوبِ قَايِمِ وَدَايِمِ اَوَّلِيْجُونِ يَدِ
8 وَفِيْلَتِ اَيْدُوبِ تَرْغِيْبِ اَيْدَرِيْجِيْ كِيْمَا دَكِرِ اَوَّلِ دِي شَيْخِ
9 اَبُو عَبْدِ اَللّٰهِ بُوْرُ دِيَكِرَه تَحِيْبِ اَيْدَرِمِ بُوْكَ كَه طَرِيقِ خَدَا دَه
10 اَوَّلُوبِ اَهْلِ اَللّٰهِ سِيْلَكِيْه سَالِكِ اَوَّلِنَا حَقِيْقَتِكَ كِيْمَا اَيْشَلَرِ
11 دِيُوْمَتِ اَيْدَرِ اَمَّا حَقِّ سُبْحَانَه وَتَعَالَى حَضَرِيْلَرِ بِيْكَ قَوْلِيْ
12 وَاَرَكِه كِيْمَا كَذُوْ كَرِه كُوْنَدَه بَرِيْجَه كَرِ عَرْضِ اَوَّلِنُوْ كُوْشَه
13 جَنِيْمِلَه اَنْدَن جَانِيَه نَظَرِ اَيْدِيْجِيْ اَوَّلِنُوْ زِيْرَا اَنْدَرِ نَظَرِيْ
14 عَطَا اَوَّلِيْمَتَه دَكَلِ اَعْطَا اَيْدِيْجِيْ يَدَرِ مَعْلُومِ اَوَلَه كَه اَبْنِ
15 اَبْنَارِي اَيْدَرِ بَرَكِيْجَه قَرَا نَه كَبْرَا دَه تَكِ وَتَنَهَا بَرَكُوْشَه دَه
16 دَرَكَا اَوَّلُوْ اَلْاَلْبَابَه مُتَوَجِّه اِيْجَنِ خَاطِرِ مَه بُوْمَعْنَا خَطُوْ
17 اَيْلَه حَا لَا طَاعَتِ وَعِبَادَتَه قَايِمِ صَبِيْحِ نَمَازِيْ عِيْشَا
18 اَبْدَسِيْ اَيْلَه اَدَا اَيْدَرِ اَيَا اِيْ نَقِيْسِ شُوْمِ سَكَا نَه وَاقِعِ
19 اَوَلَدَكِه سَنَدِجِيْ اَنَارِكِيْ خِيْدِ مَنَكِدَه قَايِمِ اَوَّلِيَا سُوْنِ دِيُوْ
20 نَقِشَمَه لُوْمِ وَشَتَمِ اَيْدَكِ خِطَابِ وَعِيَابِ اَيْدَمِ وَاَوَّلِ كُوْنِ
21 وَكِيْجَه صَبَاحَه دَكِ عِبَادَتِ اَيْدُوبِ هَرِ اِيْجِيْ دَكْعَتِكَ سَلَامِ

1 ویروب و نالیش ایدوب باشمه سنک و تراب دو کر دم چون
 2 صباخ اولد آد آصلاو صبح ایدوب ابو عبد الله بشری
 3 متوجه اولدم بوزومه ناظر اولد خاری کبی بنسّم ایدوب
 4 بورد بیکره ای ابن ابی بکر کثرت عبادتله اولن بلکه
 5 انقان و اخلاصیده دن قال الله تبارک و تعالی لیسوکر
 6 انکم احسن عملا دیوبورد انکم اکثر عملا دیوبورد
 7 عملک حسنه در نظر کرتیه دکلدن معلوم اولدیکه
 8 خلوص قلبیه اولن عبادتک آری بریشان خاطر ایلله اولان
 9 عبادتک جو عیندن اولی اینش الله یسّر لنا منقولدیکه
 10 ابو عبد الله مسفور بر جماعتله برقبه التینک اوتورون
 11 مکالمه ایدر یکن اکسیر برندن طوروب حاضر اولن عجمه
 12 تیز کشره چقک دیو امر اندی و در عقب کندنی خجقده
 13 هنوز قبّه نک فرینه دخی برلیدن اول عظیم الشان
 14 فته یقیلوب خاکه برابراولوب عالمی نوزی طبرانی تنک
 15 تاریک ایلدک سنجک پاشنده اولان جماعت شکر یسکار
 16 ایدوب حکمتیک شیخ حضرت تدرینه سوال اندیلن بوردیکه
 17 نومعنی نک ظهور کلسنی قلبیک مشاهد ایشیدیم و لکن
 18 شهرده اولوق احتیالی ویردم بوکر بو خاطر و جرم استغنا
 19 ایلدک بدمکه بومکانه اولور انکیچون سیری آگاه ایدم دی
 20 ووالله عنین لری دخی از باب مشاهد دن اید جمله دن بری
 21 بوردیکه برون قراقه کبرایه متوجه اولوب اوغلی ابو عبد الله

1 بیلله الور قراقه ده داخل اولد قلید بورد لیکه اوغول بولکی
 2 قنک صلح لری بری بریده اللهم لطیفی ذکر ایلوب اندک
 3 انعام ولجسانته شکر ایدر بزمقدار دخی کتدیلن کور
 4 بورد بیکره بومرارن صلحینه عقاب ایدر لکر قیاد و نالیش
 5 دد دکه و بورد بیکره اوغول بر خصوصده هر کر کشف راز ایتک
 6 جابر دکلدن واصل اولدوغک مقامی کیمه به دینه
 7 ایلدک مریدر که برون شیخ مرور نکرار تنک دستلق بوز
 8 کونتر دی تحصیل اسباب معیشت و قصد نه خانه سیندن
 9 طشر جقدی حیرت ایلدک کیدر کن کوردیکه مصحف سیر
 10 بوردق ایرلش بول اوستینک طورن خاکلدن رخ ایدوب نظر
 11 اندی کوردیکه صحیفه اولنده بوابت یازلش ارجع الی ربک
 12 فاستلله او فودوغی کی رجوع ایدوب اوبینه کلدی و درگاه
 13 عزت یوز اوروب شکر مشغول اولدک ناکاه دق باب ولند
 14 کند بی کشره جیقوب قابوی اجدی و بر کیمه الله بر صر
 15 ویرده و برلنسه دیوبوب کندی خانوقی قنیه کلوب صر اجد
 16 اچینک اوچینوز سیکه حسنه بولدک اندن کند وینه حسن
 17 توکل و حقله معامله و توسل ظاهر و باهر اولدی
 18 الا ان اولیاء الله لا خوف علیهم ولا هم یخزنون شیخدن
 19 منقولدیکه بر کیمه وفاتندن صکر دیر که والدی واقعه ده
 20 کوردیم که جنّت اعلاده مقام علیاده انواع خلعت فاخر سند
 21 احضر و حریر ابيض و اصفر کیوب خرامان کزده کزدوکی برلده

1 اوستینه جواهر و لالی نثار اید ز بختی کور بیک ند قلد بیکه
 2 حق سبحانه و تعالی حاضر تدرینه عصیان و مخالفت انمیش
 3 روی جمیل که نظر فیل که اول وجه حسن و وجه بومید
 4 ناصیه الی رینها ناظره و دخی شیخ موعظ اند که بوی
 5 دایم حق تعالی بدن خوف و رجا اوزده اولک و بوم رستخیز
 6 حذر قبیل که لا بد اول بوم موعود و روز مشهور در جمیع
 7 مخلوقات اول کوزده حاضر اواسه کر کردن نیت کهیم حق تعالی
 8 قرآن عظیمند و فرقان گیرند سورر و ذلک مجموع له الناس
 9 و ذلک بوم مشهور بعض اصحابند اولان جعفر نام کسینه
 10 نقل اولوز که کعبه مکر نه دن کوز کن ابله نام موضعند
 11 اوچوز سکسان سکر صفرند وفات اندی جسد
 12 شریف بن مضر نقل ایدوب فزاده ده دفن ایدیلر قابر
 13 مبارکدری معروف و استجاب دعا ایلده موصوف دن ایدیلر
 14 بو عبد الله الحسین و بدری بشری نام ولی و ولدی ابو الفضل
 15 جوهری بد باشند ایکن طبقه و لایته و دم بضمند و والد
 16 دخی مرتبه کرامته ابرمشید جمله سی سلسله طایفه
 17 و سلاله پاک و پاکیزه باهر طایفه در رحمة الله علیه
 18 اجمعی شیخ ابو علی احمد بن محمد بن الفاسم بن منصور
 19 البرودبار علیه رحمة الله التار حاضر تدریک مناصبند
 20 مزبور شیخ احمد بن شیخ علی لسان فصیح و بیان مملحه مالک
 21 و مشاهد ایلده سالک و مجاهد نفسک هالک اولوب

1 معتقد جمله خلق اید کورتی اهل بغداد حضورند
 2 حضور ایدر اید سید الطایفه جنید کلی رعایت
 3 ایدردی اویشروان نسیند در صکر کلوب مصرده
 4 مقیم اولکه اندن انیقان ایدی دوا السون مصری حاضر تدریک
 5 تربیه شریفند مد فوندر مشایخ عظامک لطف و اظرف
 6 برکون جنیدن و عظیمند ابو علی کجرا ایکن جنید برکتی به کجا
 7 دیرم دیو خطابند ابو علی کندویه خطاب اید صاف
 8 صلوروب دیکلادی جنیدن کلامی قلبیه ثانی ایدر
 9 بلعیت سلوک اولکه که دیشدر تصوفد استادم جنید
 10 فقه ده ابو العباس بن شیر بخند ایدر تعلیه در حدیثند
 11 ابن اهنیم حربی دن رضوان الله تعالی علیه اجمعی دخی
 12 دیشدر که اکتساب دنیا ده مذلت نفوس وارد رتیه کیم
 13 اکتساب آخرت عزت روح وارد و عجزد راول کسینه که
 14 مذلتی اختیار ایدر فانی اولن نسنه نک اکتسابند
 15 و عری اکتساب ایز باقی اولنک طلبند صور منسلر که
 16 فلان کسینه دیر که بن بر مشامه یقین مشتم که بکا ملاهی
 17 استماعی ضرر ایزر شیخ جواب و بر مشامه بلی سقره
 18 یقین مشد که کجا تدر دن اشددن پس کجا اراکا
 19 ضرر ایزر نقل اولوز که کند سی بوروب دیر که کجا اراکا
 20 مسافر در ویش کلدی حکله الله خسته اولوب و عک
 21 بشدی چون بونی قبران ایدردم دیلدم که بوروبی آچمه

1 چون یوزنی اچدم بقدیم درویشی بکا با خوب آید که
 2 بخد لیل می آید رسن آندن صکره که حق بی عزیز آید
 3 ایندم که با سیدی اولم کدن صکره در لک نه عجب سورد
 4 که بکی حق تعالی بک جمع محملی دری اولور لک اما انشاء الله
 5 ای رود باری سکا یارین یارلق آید نیم دده و سورد مشکره
 6 خوف و ریاسا لکه قوشک ابکی قنادی کبیده و انشیز
 7 منزله وارلمز بری ناقص اولسه حرکتدن فالور و خوف
 8 حقیقی اولدر که حق سبحانه و تعالی حضرتیدن غیریه
 9 خوف ائمه سن و درمیشد که نته کیم انبیایه معجزان
 10 اظهاری فوضد اولیایه دخی کتمان لوال مقامات فوضد
 11 کندینه صور مشکره حسدنه در آیشلر که اولمقا
 12 او عر اما دمه که نیلم دخی جواب و برمه و سورد مشکره
 13 انسانه اف اوج شی دن یعنی اوج خسته لقل حاصل
 14 اولور اولی بهماری طبیعت در که حرام بکدن اولور ابکی
 15 غیرینک غیب تن بدوب بی محل سوزی چوق سوبله کدر
 16 اوچی فاسد اولوب فنیق اهلی ایله صحبت ایتکدرده
 17 و درمیشد که بند درت حال دن خالی کدر
 18 یا بر نعمت که موجب شکر اوله یا بر منت که موجب
 19 ذکر اوله یا بر محنت که موجب صبر اوله و یا بر ذلت که موجب
 20 استغفار اوله و درمیشد که زندانک غایت تنگی
 21 اولدر که نالجینسه بر برده اوله سن اگر صحر آدخی

1 اولور سه که بومعنانک حقند مولانا عبد الرحمن
 2 حاجی حضرتلری یوزمیشدن بیت ما را ام شست صحبت
 3 یاران همد مست و دیدار شخص نامناسب جمعست
 4 و درمیشد که سماع احرارک مکاشفه سیدن محبوب
 5 مشاهد سیکله روایتدر همشیره سیدن آید
 6 محض اولدق باشی بنم دن مند آیدی کوزن لوب آید
 7 که کوکلک قبولی آچیلوب جنتی بزه یوب فرشته لردا
 8 آید لکله یا با علی سنی بر بره میشد درک که خاطر که
 9 خلور دخی ایتمشدن و جواهر نثار آیدونب اشتیاق
 10 که کوسر لرلر اما قلم دیر که بحقیق لا انظر الی غیرک
 11 ز بر اعمری برایشک انتظار برله نهایت یتور دم
 12 شمدی سوزدر که رشوت یله آندن فراغت ایدم بیت
 13 دنیا بی بریکا فوسلر بریکاسنی بکاسنی کرک ای ذوالعطا
 14 دیوب روح شریفین تسلیم آیدی مصریلر دخی شیخی
 15 و صوفیلرک مرشدی آید و لطیف اندر لطیف آید
 16 و آردر جمله دن بوبیتی حالت نزعده میشدن بیت
 17 و حقک لا نظرت الی سواک بعین موده حتی را ک
 18 بونی دخی حالت نزعده ایکن دیش و باند بولنا نر یازمشد
 19 من لم یکن یک فانیاً عن حظله او عن الهوی والانس بالاجنا
 20 اویتنه صابه جمعیت له مکان متصرف امیر الاسباب
 21 لیل حظ او جزیل ثواب فیکان بین المراتب قایم

1 سَنَه اَشْتَيْن وَعِشْرِينَ وَتَلَمَّاهُ يَهْ ذَهْ مَصْرَدَه اَنْتَقَالَ اِيْذِي
 2 رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ مَنَاقِبَتِ ابُو عَلِي ابْنِ اَكْبَاسٍ كَذُوْنِكَ
 3 اِسْمُ شَرِيْفِي حَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ ذُوْ مَنَاسِيْخٍ مَصْرُكٍ اَوْلُوْلَرْدَنْد
 4 ابُو بَكْرِ قِصْرِي اَيْلَهْ صَحْبَتِ اَمْسِيْدَنْ ابُو عَمَّانِ مَعْرِبِي
 5 كَذُوْنِهْ مَجَالِسِ وَمَحَافِيْذِهْ دَايْمًا تَعْظِيْمُ وَتَكْرِيْمُ اِيْذِي
 6 اِيْذِي وَابُو عَلِيٍّ رُوْدُ بَارِيْدَنْ فَيْضُ الْمَسِيْدَنْ وَلَكِنْ عَلَمُكَ
 7 اَنْدَنْ كَامِلٌ وَمَكْمَلُ دَرْبِ لَرَانِيْذِي نَقْلُ اَوْلُوْر كَهْ فَخْرُ نَرْسِيْهْ
 8 كَذُوْنِهْ مُشْكِلٌ اَوْلَسَهْ رَسُوْلُ اَكْرَمُ صَلَّي اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ
 9 وَسَلَّمَ حَضَرَ تَلَمَّحِيْ دُوْشِيْنَهْ كُوْرُوْبُ مُشْكِلِيْ مَلِ اِيْذِي
 10 اِيْمَنْ نَقْلُ اَوْلُوْر كَهْ مَصْرَدَهْ كَذُوْنِكَ يَرْمِيْدِيْ وَارِيْدِيْ
 11 كَهْ دَايْمًا مُؤْنَسِيْنِيْ اَوْلُ كُوْرُ اِيْمَنْ حِكْمَةُ اللهِ مَرْيَدُ اَنْتَقَالَ اِيْذِي
 12 شَيْخُ قَبْرِ يَهْ وَارُوْبُ يَزَكِهْ يَا رَبِّ سَنَكْلَهْ بِيْمُ مَا بِيْنِكَ
 13 وَاسْطَهْ بُوَايَهْ بَسْ بُوْنِكَ شَرْكِ رَفْعُ اَوْلُوْبُ بِيْمُ تَوْحِيْدَمْ
 14 دُرُسْتِ اِيْذِي اَنْكَ حَقِيْقُوْنُ كَهْ بِيْمُ تَوْحِيْدَمْ دُرُسْتِ
 15 اَوْلَدِ بُوَكْمِسْنَهْ نَكْ اَنْتَقَالَ اِيْلَهْ بُوَكَا اِيْلَكَ اِيْلَهْ دِيُوْرَبِ
 16 عَزِيْزَهْ يَسَارِ اِيْذِي اَوْلُ كِيْجَهْ اَوْلُ مَرْيَدِيْ دَسْنَهْ كُوْرُوْدِيْ
 17 وَايْتِيْدِيْلَكَهْ الْحَمْدُ لِلّٰهِ بَكَ ابْنِ مَكَا تِيْبِكَ دُعَايِيْ يَرْكَاتِيْ يَرْكَهْ
 18 حَقُّ تَعَالٰى رَحْمَتِ اِيْذِي وَدِيْشِيْدَرَكَهْ اللهُ تَعَالٰى بُوْرَدِ
 19 وَصَلَّيْنَا مِنْ صَبْرِ عَلَيْنَا شَيْخُ ابُو الْقَاسِمِ نَصْرًا يَادِ
 20 دِيْرَكَهْ ابُو عَلِيٍّ كَا تِيْبَهْ دِيْدِيْ مَكَهْ فَخْرِيْ مَا يَلْسِيْ
 21 يُوْخْسَهْ غَنَآيَهْ مِيْ طَالِبِ سِيْنِ يُوْرُوْدِيْلَر كَهْ بِنِ اَكَا

1 طَالِبُ وَرَاغِيْمُ كَهْ مَرْتَبَهْ سِيْ بُوَايَكْسِيْدَنْ دَخِيْ عَلٰى دُوْوُوْوَاجِي
 2 يَتِيْ اَوْ قُوْدِيْلَرَهْ نَظْمُ اَطِيْفِ يَسْتِ وَلَسْتِ بِنَظَرِ اِلٰى
 3 جَانِبِ الْغَنَاءِ اِذَا كَانَتْ الْعِلْيَا فِيْ جَانِبِ الْفَقْرِ وَابْنِ لَصَنَانِ
 4 عَلٰى مَا يَسُوْنِيْ وَحَسْبُكَ اللهُ اَتَيْتِيْ عَلٰى الصَّبْرِ دِيْشِيْدَرَكَهْ
 5 مَعْبُورَهْ اللهُ تَعَالٰى بِيْ تَنْزِيْهَهْ اَتِيْدِيْلَكَهْ عَقْلُ اِيْلَهْ وَخَطَا اِيْذِي
 6 وَصُوفِيُوْنُ دَخِيْ تَنْزِيْهَهْ اَتِيْدِيْلَكَهْ عِلْمُ وَشَهُوْدِ اِيْلَهْ بُوْنَلَرَضِيْ
 7 اَتِيْدِيْلَر وَدِيْشِيْدَرَكَهْ فَخْرُ خَوْفِ قَلْبِكَ سَاكِنِ اَوْلَسَهْ
 8 لِسَانُ مَا لَا يَعْزِيْ نَ غِيْرِيْ نَظْمُ اِيْمَنْ حَقِيْقًا حَقُّ بُوْرَشِيْ
 9 اَوْ جُوْرُ قِرْقِيْ بَرِيَارِيْخِيْ دَارُ غُرُوْرْدَنْ سَرَايِ سُرُوْرْدَنْ
 10 اَرِيْجَالَ اِيْتِكَ رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ مَنَاقِبَتِ شَيْخِ
 11 فَخْرِ الدِّيْنِ لُوْرُسِيْ تَارِ مَنْقُوْلَدَرَكَهْ مَرْبُوْرُ مَوْلَانَا فَخْرِ الدِّيْنِ
 12 بِحَصِيْلِ عِلْمِ اِيْمَنْ هُوَ اَسِيْلَهْ كَذُوْنِكَ دَارُوْدِيَارِنْ تَرْكُ وَحَبِيْتِ
 13 كَمِيْنِيْ بِيَا نِيْهْ بَرَكِ اِيْمَنْ كَلَهْ عَرِيْتِ سَهْرُ قِيْلُوْبُ مَصْرُكِ كَلَشَلَرُوْ
 14 مَدْرِسِ مَصْرَدَنْ بَرِيْدِيْ نِيْجَهْ مَدَدَتْ شَغْلُ اِيْلُوْبُ عِلْمُوْمُكَ مُشْكَلَهْ
 15 اَكْثَرِيْ مَعْلُوْمِيْ اَوْلُوْبُ هَرْ نِيْهْ مَا هَرْ وَعَصْرِيْدَهْ كَذُوْنِكَ اَوْرَاقِيْ
 16 نَادَرُ اَوْلُوْبُ دَايْمًا خَاطِرِيْ يَهْ بُوْ مَعْنِيْ خَطُوْر اِيْدِيْ اِيْذِي كَهْ تَكْمِيْلُ
 17 فُؤُوْنُ عِلْمِ ظَاهِرَهْ اِيْدِيْ كَدَنْ صَكْرُ بَرْمُشِيْدِيْ كَامِلِكَ دَامِيْنَهْ
 18 يَا بِيْشُوْبُ عَشَقُ وَشَوْقِلَهْ فَنَآ فِيْ اللّٰهَةِ سَحِيْ اِيْدَمْ وَطَرُ بُوْحَقَهْ
 19 اَسَانُ وَجْهَكْلَهْ طَغْرِيْ كِيْدَمْ اِيْتَاَقُ بَرْكُوْنُ كَثَرَتِ مُطَالَعَهْ
 20 اَبِيْنَهْ خَاطِرِيْ يَهْ كَرُوْدِيْ دُرُسْتِ مُسْتَوِيْ اَوْلِيْ كَحَالِ اَضْطَرَّ اِيْلَهْ
 21 بَرَنْدَنْ طُوْرُوْدِيْ دَفْعُ كَدُوْرَهْ اِيْمَنْ هُوَ اَسِيْ اِيْلَهْ خَاْنَهْ سِيْنِيْدَنْ

1 طشتر جفندی و بر مقدار دخی حرکت ایدوب مدد
 2 طشتر جفندی بوخالده ایکن مقصد ماضی نیک مضمون
 3 معنی لر کبر و خاطرنیه کلدی و آیدوب اول کون بوکون
 4 آتوق آردینه بنیوب خانه سنی و کتب خانه سنی و جمله
 5 ماملکی خاطر نیدن کیدوب بی تکلف متوجه طلب
 6 مرشد کامل اولده اول عصره مرشدگاه شیخ شی الله
 7 دیرلر عزیز و آیدوب آنک حضور نه واروب نیجه مدد
 8 خدمت شریفلرین اختیار ایدوب الفقر فخری حدیث
 9 شریفک مضمونی برله افتخار ایدی آخر الامر شیخ شی الله
 10 جوار رحمت رحمانه واصل اولده مرزوز مولانا فخرالد
 11 عزیز بنک عزاسنی و دعا و ناسنی پتمامه برینه کوب
 12 دکن ضکرة عزیمت شهر طوس قلدی زیر استماع
 13 ایلستید یکیم اول یامده طوس شهرنک امام عزالی
 14 اولادیدن شیخ محی الدین نامینک بر عزیز و آیدوب که
 15 سجاده ارساوده کامل و مکمل ایدوب مشهور ایدی
 16 آنک حضور بر خور لرینه ایریشوب نیجه زمان خدمت
 17 ایدوب لکن مراد و مقصود نه واصل اولماق ایله الله
 18 دخی سفر ایدوب بر و برانه کوبه کلدی که اخی علی و لوق
 19 دیرلر عزیزک اوغللری آند ساکن ایدو آنلرک دخی مجلس
 20 جلیس و آتیس اولد لکن تسلی خاطر بولدی آندن دخی
 21 کیمکه متوجه اولیجک اول عزیزک اوغللری دیدیلر که

1 چون کیدرسین باری قریه ابرده کدار ایله که آند بر فردر
 2 بر رویشی واردر آندک سلافا تیده نیجه صفایه واصل
 3 و مقصودی آند حاصل قلوب بلکه آنلرک حضور نیدن آیدوب
 4 ایلر سین دیرلر اول دخی فقر حقدردوب متوجه اولد
 5 چون اول دیدکلری قریه به کلدی کوردیکه اول عزیز بر
 6 کندونک بر مصالحو ایچون قریه آخر کیش مولانا مرزوز
 7 دخی بومغنادن خبردار اولوب الصبر مفتاح الفرج
 8 دیوب برکوشه ده قراری اختیار ایدوب اختیارک کلمه سینه
 9 منتظر اولمش عزیزک دخی قراره اختیار ی قالمیوب مصی
 10 کور مدین نور ولایت ایله کندونک کلمه سینه منتظر
 11 کیمسه و آیدوب کنی مشاهد ایدوب اصحابیه آیدوب
 12 بکار نیج مشتاق و عزیز پراشواق مهمان اولغه کلنه
 13 بن کیدرم دیوب اصحابین آند فویدی و کندی سنی خانه سینه
 14 عودت ایدی چون آنک کلرب چشم ظاهری فخر الدینه
 15 دوش اولدی بومصع مشروری او فویدی مصع
 16 یارد خانه و ما کرد جهان ی کدیم پس محبت نام برله بر
 17 برله کوروشوب مصالحه قلدیلر و آند نیجه مدد
 18 هزار ایلوب نیجه اربعین چقدردی و کندینک نیج
 19 مشکله دی حل اولوب تیر مرادین منزل مقصوده ایر کورد
 20 آخر شیخ مذکور دخی دار غرور دن سرای سرور ارجحال
 21 ایله آنک دخی اوزرینه انا لله وانا الیه راجعون آیدوب

1 اَوْ قُبُوبَ نَاجِي عِيَانِ عَرَبِيَّتِي شَهْرَ جَامِ سُرُورِ اَنجَامِهِ مُتَوَجِّه
 2 اُولَدِي وَشَهْرَ جَامِدِ شَيْخِ الْاِسْلَامِ حَضَرَتِ شَيْخِ اَحْمَدِ
 3 فَدَسَ سَمَ حَضَرَتِ تَرْيَكِ مَرْدِ مَبَارَكِ بَرَكِ جَوَارِيْدِ بَرَارِ عَابِدِ
 4 تَكْمِيْلِ اِيْدُوبِ اَهْلِ جَامِ كَنْدُوبِي بِالْقَامِ عَزِيْزِ كُورُوبِ كَمَرِ
 5 عُبُودِيَّتِي مِيْسَانِ تَرْيَكِ بِنْدَانِ يَدِ اَمَامِ مَوْلَانَايِ مَرْيُورَانِ
 6 دَخِي اَقَامَتِ اِيْمُوبِ عَزِيْزِ سَقَرِ قَلْدِي مَوْلَانَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ جَامِ
 7 حَضَرَتِ تَرْيِ نَقْلِ اِيْدُوبِ بُوْرزِ كِه اَوَّلِ اَبَامِدِ كِه كَلُوبِ خَانِ
 8 مُسَاوِ اُولَدِي بَنِ هَنُوزِ سُوْبِلِه طِفْلِ اِيْدِمِ كِه بَنِي كَنْدِي مَجَارِ
 9 دِيْزِ لَرِيْنِه اَلُوبِ بَارِ مَعِي اِيْلِه هَوَايُوزِيْدِ مَشْهُورِ اَدِرِ كِه عَمَرِ
 10 عَلِيْ دَرِ بَارِزِ اِيْدِ وَبَنِ اَوْ قُورِ اِيْدِمِ وَاَوَّلِ بَسْمِ اِيْدِ وَتَعَجَبِ اِيْدِ
 11 اِيْدِ دَخِي شَفَقَتِ وَ مَرُوبِ بَرَلِه بَنِي نَوَاخَتِ فَيُورَانِدِ وَاَوَّلِ
 12 مَرُوبِ وَ شَفَقَتِ بَسْمِ كُوكَلِه بُوْطَايِفِه نَكِ مُجَبَّتِي تَحْمِيْ كَشِدِ
 13 كِه هَنُوزِ كُوْنْدَنِ كُوْنِ اَنَلَرِ مُجَبَّتِه جَانِ عَزِيْزِه نَقْدِ بَنِي
 14 نِشَارِ اِيْمِ كَنْدُومِه سَعَادَتِ دَارِ بِنِ يِلُودِمِ وَ خَدَايِ لَابِلَالِ
 15 مَرَادِ وَ مَقْصُودِمِ بُوْدِرِ كِه رُوْزِ مَحْشَرِه دَخِي اَوَّلِ طَايِفِه نَكِ
 16 اَرَا لَرِنْدِه بُوْلُوبِ يِلِه حَشَرِ اُولَمِ اَللّهُمَّ اَجْنِيْ مَسْكِيْنَا
 17 وَ اَمْنِيْ مَسْكِيْنَا وَ اَحْشَرْنِيْ فِيْ رَمْرَةِ الْمَسَاكِيْنِ بَعْدَ هَجْرَتِ
 18 سَيِّدِيْ بُوْزِ كِرْمِيْ سَنَه سِيْنِدِ عَزِيْزِ زِيَارَتِ حَرَمِيْنِ شَرِيْفِيْنِ
 19 شَرَفِضَا اَللّهُ فِي الدَّارِ بَيْنِ اِيْدُوبِ نِيْجِه وَ جِهْلِه اَنْدِ دَخِي مَرَادِ
 20 مَقْصُودِه بِيْتَشُوبِ اَنْدَنِ حَاجِ دَوِيْ لَاحِزِ اَمِ اِيْلِه مِصْرِ
 21 الْعَصْرِ كَلْدِي وَ بَرَكُوْشَه اَخِيَارِ اِيْدُوبِ بَاتِيْ عَمْرِىَا نَدِ

1 عَزَّتْ وَ وَحَدَّتْ بَرَلِه كُجُورُوبِ طَاعَتِ وَ عِبَادَتِه مَشْغُولِ اِيْكِنِ
 2 جَوَارِ دَحْمَتِ رَحْمَانِه وَ اَصِيْلِ اُولَدِه فَتَرِ شَرِيْفِيْ اِمَامِ شَاْفِي
 3 وَ اِمَامِ اَبُو الْاَلَيْتِ حَضَرَتِ تَرْيَكِ فَتَرِ شَرِيْفِ لَرِيْكَ سَابِيْنِدِ وَ اَنَقِ
 4 اُولُسِيْدِه سَيِّدِيْ فُخْرِ الدِّيْنِ دِيْ كَلِه مَشْهُورِ دُرِ وَ مَقَامِ شَرِيْفِي
 5 مُسْتَحَابِ اَلدَّعْوَةِ اُولَدُوعِيْ مَقَرِّ دُرِ وَ رَحْمَةِ اَللّهِ تَعَالٰى عَلَيْهِ
 6 اَجْمَعِيْنِ مَنَاقِبِ سَيِّدِيْ مُحَمَّدِ حَفِيْ شَاوِلِيْ رَضِيَ اَللّهُ
 7 عَنْهُ مَنْقُولِدِرِ كِه اَصْحَابِ كَرَامَاتِ ظَاهِرِ وَ اَرَابِابِ مَقَامَاتِ
 8 اَحْوَالِ بَاهِرِ وَ عُلُومِ زَاهِرِ دِنِ اِيْدِ هَمِّ عَلَيْهِ وَ رَتَبَتِ
 9 وَ نَحَائِطِ قَدْسِيْه وَ مَعَارِفِ اَنْسِيْه وَ عُلُومِ لَدْنِيْه وَ
 10 اَسْرَارِ مَلَكُوْتِيْه مَالِكِ وَ رَاكِ حُدُودِه هَرُوجِ هَلِه سَا
 11 اِيْدِ زَمَانِه سِيْنَكِ فَرِيْدِيْ وَ عَصْرِيْكَ رِيْسِيْ وَ وَجِيْدِ
 12 اِيْدِ مَلُوكِ زَمَانِه نَكِ كَنْدُوبِيْ كُلِيْ اَنْفِيَادِيْ وَ خَلْقِ كَمَالِ
 13 مَرْتَبِه اِعْتِقَادِيْ وَ اَرَايِدِ شَيْخِ عَبْدِ الْوَهَّابِ شَعْرَاوِي
 14 حَضَرَتِ تَرْيِ دِيْرِ كِه اَوْلِيَاءِ اَللّهِ بَرِيْنِه سَلَاطِيْنِكَ
 15 بُوْزِ رَتَبِه اِنْفِيَادِ اِنْدِ وَ كِيْنِ اَشْمَقْدِ هَرِ قَجْنِ مَنَاقِبِي
 16 مُطَالَعِه اِيْلَسْمِ بَرِ مَرْتَبِه دِه مَفْتُوْنِيْ اُولُودِمِ كِه قَابِلِ
 17 تَقْبِيْرِ دُكَلْدِرِ وَ حَاصِلِ كَلَامِ بَرُوْلِيْنِكَ مَنَاقِبِيْدَنِ
 18 بُوْزِ رَتَبِه دَوُوقِ وَ شَوْقِ تَخْصِيْلِ فَلَمَزِدِه دِيْ وَ طَبَقَاتِيْدِنِ
 19 تَصْرِيحِ اِيْلِدِ هَجْرَتِكَ سَيِّدِيْ بُوْزِ قَرِيْبِيْ يَدِيْ سِيْنِدِ دَارِ فَنَاءِ
 20 سَرَايِ بَقَايِه اِنْجَالِ اِيْلِدِ مَرَارِ عَالِمِ قِدَارِ لَرِيْ حَاجِي
 21 كَحْدَانِكَ مَحْكَلِه سِيْنَكِ فَرِيْدِنِ دُرِ وَ زَاوِيْهِيْ نَاوِيْ حَفِيْ

1 دیکله معروف و مشهور دزه الان قبر شریفند مهابت
 2 و جلالت مشاهده اولون مریدر که بر کینه نک
 3 بر همه حاجتی اولسه اوج سبت متوالیا اشراق وقتند
 4 واروب اشراق نمازنی اند بیلوب و قبر شریفی زیارت
 5 بیلوب حاجتی درگاه قاضی الحاجاته عرض انبیه البته
 6 مراد و مقصود نه ابرشمن مقرر دن مریدر که اون در
 7 یاسیند ایکن خلوت کبروبیدی بیل علی الذوام خلوت
 8 نشین اولد حتی مرقد شریفی خلوتخانه سیند واقع
 9 اولسند ویدی بلی تکمیل از دکن صکن طشر چقر
 10 خلق عالمه نظر ایدن کوزد که مؤمن و مسلم ظن ایدوکی
 11 کسندک صورتی کمی نصرانی و کمی یهودی و کمی مسلمان
 12 رکنک اولوب و بعضی سنی میمون و خیر بر و کلب و
 13 اسد شکینک مشاهده ایدوب آخر بو معنایه تحمل
 14 اید سبوب بوصفتدن محبوب اولد سنی الله تعالی حص
 15 دیلوب دعای قبول اولش و خلوتک ایکن دایما جانب
 16 غیبدن کندوبه ندا کوز شککه شمد نکرو طشر به
 17 حیق خلقت نفس نفیس کدن روح بخش اول دیو امر اولما
 18 طشر چقمک منقولدر که زاویه سیند بر نوت اغج
 19 و ایدن بر کون اول شجر خطاب ایدوب بکا بر حکایتک
 20 یوفی دین شجر من بوردخی لسان فصیح ایله کند و نک
 21 سرکد شتندن حکایت ایدوب دیرکه بر زمان بی

1 غیر ایدوب صواردیلر کون بعددم بعدد دال بود اقلوب
 2 جوائب رجه شاهد ارضالدم و نیم بشر و نیم خلق عالم بند
 3 منقح اولدیلر دی مریدر شیخ محمد حنفی دخی فیضه دن
 4 حصه الوب کندبیه ارشاد و بید عظیم حاصل اولد
 5 بعدد بود ارفانی بی سرای باقیه به و بر و نوبت عزته و آل
 6 اولد مناف حضرت سید محمد و فارحه الله علیه
 7 سادات وفاتیه نک جدا علای سید محمد و قادر و علوم و
 8 معارف بیکانه و فریدن مانه اید علم تصوف و فصاید
 9 بی نهایت دن بدی نور انفس بشک وفات ایدی مذبت
 10 عمری التمش اوج بلدن مذکور شیخ محمد وفایله وجه
 11 تشبیه سی اولد که اسکی صبرک مغایله سیند مقیاس
 12 جزیره سیند روضه ده اولور دی دایماد ستمالرد و قوب
 13 کد بدیله کجور دی و کینه انک خالنه واقف دکل اید
 14 اتفاق کسر نیل مبارک یفلشوب زیاده اولیوب زمان کسر کج
 15 ایام وفای نیل کج کدن خلق مصر اضطراب کلوب مشایخدن
 16 استیاد اینکه بشلر بلدن مذکور سیند محمد کلد کلد اولد
 17 درگاه ذوالجلاله توجه ایدوب و مقیاسک حوضه کبرو
 18 اندست الوب تضرع و زاریلق قیلوب حقه نیان ایدوب
 19 طشر به جید فک در عقب نیل مبارک وفا اید حک
 20 محک کلوب کج کدن صکن اهل مصر کندن سینه
 21 شیخ محمد وفاد یو تشبیه ایدر که حتی حالا اول کون و آل

1 کجچه کلدکد لیلله و یوم وفادیرکوه نقل اولورکه شیخ
2 مسغور کندو حالنی کسبه افشا اتمدی انجق بزکینه
3 اول محله آبدست الوب هنوز طشره به چیتدین بیلنار
4 متراید اولدوغین کوروب قایلیتی جعتی ایله احوالنه و
5 اولوب مزدکانی خبرنی خلقه بشارت ایلدی اول فرج
6 وصفا حلتند خاکبای شریفیرینه یوزلر سوروب یا شیخ
7 محمد وفا دیو تسمیه ایدیلر و سلطان بومئوال ورنه
8 احوالی بیان ایدیلر در حال بریدن طوزوب شیخ زیارتنه
9 کلوب آندن صکره یوم یوم خلقک اعتماد و ایقبادی شعله
10 زیاده اولد الی یومینا هذا اولاد انجاد لرینک مهابت و جلال
11 عظمتلری ترقی اوزره در حق ییلد بزرگه ماه شرعبان
12 عظیم مولد اولور حجاج ذوالاینها جعتی مانند
13 جمیع ارباب ولت و اعیان مملکت چادر لیلله کلوب مولد
14 کجچه سیند خلیفه کیم ایسه بیعت و عهد انلره اسماعیل
15 تقینندن صکره هر برینی بزکینه جسنه ایله ستم ایلد
16 شاد بول خیر ابوالجود ابوالکارم کنیه لری کئی و مولدینک
17 سماء طیند و مطیند جمیع حدمه سی ارباب ولتدن
18 کندو لرینه خدمتی عزت ییلوب مناسب عالیله دن عد
19 ایدر لک تحصیل کلام ارض مصرده هر کزار باب نوا بیت و
20 اصحاب زوایاده بونلرک عزتی و رفعتی مانندی عزت
21 و رفعت برطایفه به سلیسن اولما سیندن و ارض مصرده

1 ساد آتله تسمیه اولمش بونلردن ارق برطایفه بوقدره
2 جمله کراماتیندن بری اولدرکه اتی اولوب او قومش یارمش
3 دکل ایکن طریق صوفیوند بیجه مولفانی اولوب کندی سولوب
4 اصحابی یاردر لریک هنوز بدی یاشیند ایکن مولفانی اوقوب
5 اید و فانی قریب اولدقد خانونی درت ایلن حایله اید اسکندر
6 شیخ ابرار نامیند بر شیخ وار اید که تخم صائردی شیخ
7 آنک حضورینه واروب کمر بن اکاویروب ایدیکه ای برادر
8 عزیزم معلوم اوله که بتم خانوم علی ادلو براغلان طوغره
9 کرکدره تمام سین کلامه کلدکد بومهری اکاوشاداسین دیدک
10 و کندی و سی مصر کلوب جوق حیایده اولد خانونی دخی
11 شیخ علی بی طوغروب شیخ ابراری ماد انیکه شیخ کمر
12 قوشاوب یاشیند اید کلمات عجیبه تکلم ایدراید و نظم
13 ایدوب کینا بلر یار اید بعد سید علی حدک کلامه
14 واصل اولدوغی کئی شیخ مرزور امانتی سید علی یوشادق
15 تمام برینه کتوردی و اول کوندن صکره سید علی اسرار
16 صوفیه به و کلمات قدسیه مالک و مقام انسیه سا
17 اولوب یوما فوما ترقیند اولد و شیخ ابراری کمری تسلیم
18 ایدوکی کئی نظم و قصاید و اظهار قوایدن مسلوب
19 اولد و مرزور شیخ علی عصرینک صورندن و سیرینک احوال
20 ناس و احوال باس کوب ظریف و لطیف کسینه اید و علم
21 توحیدده بیجه قصاید و اشعاری وارید که ایچیند

1 اسرار طريق بيان وعيان امتد ونظري جلي سلب
2 ولد نذر وحيات ادلو بر كياي واردر كه ابكي مجلد دن
3 اوج كوند املا امكله جمله كرامات دن عدا اميلو دن
4 بر حرم شيخ عبد الوهاب شعراوي حضر تلي مد
5 كتاب وصاياي طبقات كرامت تلخيص ششم دي
6 طبقات مشهور سنه تصريح اندي مزبور شيخ علي
7 وفا حضر تلي سنه احد و ستين و سبعمائة ده و ج
8 كوت سكر نوزدي سنه سنه وفات اندي رحمه الله
9 تعالى عليه مناقب ستانه جلال الدين رومي در مصر
10 اكثر اعيان ارباب لطف و وفا بو معنيه عارف و جملة
11 اخوان اصحاب ذوق و صفا موبين واقف در كه بوظاهر
12 اولان اشياء بي حد و بي بايان مظاهر اسماء خداي
13 دوا احسان اولوب وان من شئ الا نسيخ بحمد
14 مقتضا سنجه هر بري لسان حال واستعداد لري بله
15 انا فانا خالق كون و مكانه حمد فرآوان قلم قلدن حالي
16 دكلردن بين الطريق الى الله بعدد انفس الخلاق مضمون
17 خلق دن حقه وار ان طرفه حد و حضر بوقدر لكن
18 من عند الله مؤيد اولوب اسماء حسنى ايله مشغول
19 و مقيد اولان اهل شوق و وجدانك طرق توصيله
20 اوجه منحصر دن كه بري اصول احصا موبري حصول
21 خلق و بري وصول تحقيق دن البته طريق حقه سلك

1 اولوب مطلوبه واصل اولنر بوطرق ثلثه برله سلوك
2 ايدوب مقصود اصلي ترين حاصل فيلثردن نيه كيم شد
3 راه هدا و مبين طريق جدا حضرت محمد المصطفى صلى الله
4 تعالى عليه وسلم حديث بن مال الزند يورده ان الله
5 تسعة و تسعين اسما من احصياها دخل الجنة و من تجاوز
6 بهذا الاخلاق دخل الجنة و من تحقق بهذا الاخلاق
7 دخل الجنة يوم معينك بتحقيق حضرت مولا نازك
8 پدير عموزي و معنوي و لان سلطان العلماء حضرت
9 شيخ قطب ابره اوليا نجم الدين كيرا حضر تلي نك
10 عشره نام رساله سنه اصلي ايله نعين و تفصيل
11 و املا فيلوبي بواسلوب وزره بيان يور مشكردن
12 لان الطرق مع كثرة عدد و ها محصورة في ثلثه انواع
13 احدها طريق ارباب العمارات بكثرت الصوم و الصلوة
14 و تلاوة القرآن و الحج و الجهاد و غيرها من الاعمال الظاهري
15 و هو طريق الاخياره قالوا يصلون بهذا الطريق في الزمان
16 الصويل اقل من التقليل لان الوصول الى الحق يحصل
17 بالقضاء و التجرد فانهم قنعوا بطوا هر الاعمال و زينو
18 ظواهرهم بها و بواطنهم بعبثت كما كانت في الخبايا
19 من الاخلاق المذمومة و التلوثات البشرية و ثانيا
20 طريق اصحاب المجاهدات و البرياصات في تبديل الاخلاق
21 و تركية النفس و تصفية القلب و تخلية الروح

1 والسعي فيما يتعلق بعمارة الباطن وهو طريق لا بركان قالوا
 2 أصليون بهذا الطريق أكثر من ذلك الصريح لكن وصول
 3 ذلك من النوازل لانه كما لو انحجوبين بالحجاب الظلماخي
 4 وهم محجوبون بحجاب النوراني كقول له عليه السلام
 5 إن بين العبد والحق سبعين ألف حجاب من نور وظلمة
 6 ونالها طريق السابرين إلى الله فهو طريق الشيطاني
 7 طريق الحق والفناء من أهل المحبة والسالكين بالجد
 8 كما قال النبي عليه الصلوة والسلام جذبة من جذبات
 9 الحق توارى عمل الثقلين قالوا أصليون بهذا الطريق
 10 في البدايات أكثر من غيرهم في انتهائات فهذا الطريق
 11 المختار مبني على المودة بالارادة كما قال النبي صلى الله
 12 تعالى عليه وسلم موثوقا كل أن تموتوا به يس مولوي حقا
 13 مشنوي وكلشي صاحب معنوي قدس الله سرهما السني
 14 حضرت لري اشبو مختار أولان شطار طريق ايله سالاك
 15 اولوب وجود لرين وجود حقه هالك قلوب محو وفا
 16 عالمندان مرتبه صحو وبقا به ابروب عشق الهی مظهر
 17 اولفيله مشنوي وراى عقل ملوري دارد انسان
 18 كه بنسازيد و ان سرنه ان اسرار بيه واقف اولوزسه
 19 اسام اسماء اولان حتى اسمينك مظهر اوين سكرينك
 20 عالمك سرنى جامع حقايق قرآن اولان بسمله نك اون طقوز
 21 خرفند بولوب جمله اشباهه وجود واحد ايدوكيه عار

1 وواقف اولمشدر مشنوي خداوند كار نوزده هست
 2 كه هفت ده هزاره عالم از و يافته فيض عظيم عالم سعي
 3 احيات معنوي بر سر چشمه دن نوش ايدوب كمال اتحاد
 4 لرين بيان وعين شهود لرين استشهاد قلوب اعيان
 5 عيان قلبك لكون جمله علماء فقر انك محبوبي ومحمد
 6 حضرت خداوند كار روى بر قصيد سنده بنور مولانا
 7 فرمايد بيدم خوب في كلشي راء كه ان چشم چراغ
 8 روشني راء ديور ميشدن اول اجلدن حضرت كلشي
 9 مشنوي ايله فقر سين طريق وحدته ارشاد ايدوب كمال
 10 محبت لرين التي جلد مشنوي بر جلد جمع ايليوب بر بحر
 11 اتحاد معنوي لري از باب عرفانه اظهار ايدوب اصحاب
 12 لخوا به طريق ارشادي اعلام واشعار ايجون مصرده خافا
 13 شريف اينسا ايلدكه حضرت مولانا فقر اسنه اكي اوج
 14 حجر تعيين و تحصيل ايدوب طالب معارف اولان
 15 عاشق صادق قلبي كه محبت پيران ايله سفر زمين زمين
 16 بلوب همت مردان برله رومدن مصرن كلوب كلشن عشا
 17 اولان خائف كلشنيد ساكن اولوب حضرت كلشنيد
 18 و خيال قلبي حضرت تلويدن مشنوي ومعنوي وساير
 19 كتب معتبره تصوف دن اويوب سلوك ومجاهد سني
 20 برله كيمي اهل حال اولوب وكيمي كاسل وصاحب مقام
 21 اولمش بعد شرف خدمت حرمين شريفين بنز و بظا ايله

1 مشرف اولان سلاطین آل عثمان شرفهم الله تعالى
 2 بتشریف العذل والاحسان حضرت تری عنایت خدا
 3 و همت اولیا و انبیا ایله بر و بحر غزایر اید و همت
 4 بولارده کفار بد کردار الینک اولان جزایر و قلاعی فتح
 5 انجمله سلوکت طریق مصر فقرایه کشف اولوب رحلت
 6 صیف و شتا صفا سن دو یوب اکثری رومنک یاز لیوب
 7 مصرده قشدر اولدیله بس مصر جمع فقر اولوب خانقاه
 8 کلشنیدن غیری مسکن تری اولمق ایله مصرده دافعی
 9 عسکر اولوب فقرای مولوی و کلشنی به کمال صدف ایله
 10 راعب و محب اولان مولانا احمد انصاری حضرت تری به
 11 لطف باری باری بیلوب خاصه فقرای مولوی به قال
 12 سکنا اولمچون بر زاویه ندرکی قلبنه الهام اولوب
 13 اشبو کار خیر انارک حصوی احوالی اول سال مبارک
 14 فالده مظهر انوار و روشنی حضرت کلشنیک خلیفه
 15 و ولی صلی و معاونینی اولان خیالی افندی حضرت
 16 اوغلی که سجاده ارشاده خلیفه سی اولان شیخ
 17 علی صفوی حضرت تری به مشاورد اولوب مشهد
 18 حضرت امام حسین ایله جامع ازهر ما بینیک و افغ
 19 اولان امین الدین الحلاوی حضرت تری به مرقد شریف
 20 و افغ اولان زاویه نعمین و ترمیم ایدوب خاصه
 21 فقرای حضرت مولوی به مسکن نعمین ایدوب شریف

و مرشایکامیل 15

1 متصرف اولنلرین جمع ایدوب زاویه کندولره تسلیم
 2 ایدوب لیکن خلافت ایله مشنوی خوان اولمغه لایق
 3 بر خلیفه بولمچوب مصرک جمله فقر اولمچا سی اول
 4 بحر علوی اولان مولانا ی روم حضرت تری به روحانیت
 5 بر مشنوی خوان خلیفه استیفا ایدیلر عنایت فیاض
 6 مطلق و همت مردان حق ایله سابقه مفتی زمان
 7 مرخوستان افندی حضرت تری به ملان میلریدن
 8 ایکن طریق مولویه سلوک ایدوب استعداد و استحقاق
 9 بوله شرف شریف خلافت ایله مشرف اولوب نعمت ظاهر
 10 و باطنه سی جمله علما و فقرایه مبدول اولان نعمتی ده
 11 حضرت تری اول یامند حرمین شریفین زیارتیدن کلوب
 12 فقرای انقادی ایله زاویه جدیدیه خلیفه و مشنوی خوان
 13 تعین اولندی مرزور زاویه خلافتینک اول بناسینه
 14 سبب بودر که سنه سبت و خمین و سیمابه ده
 15 امین الدین ملاوی حضرت تری به کلوب عالم و فاضل
 16 که سنه اولمچا جمله علما و فضلا و اغنیاء و فقرای
 17 تحت صایت اولوب اخبار و اصحابی مبالغه اولو
 18 زیارت کلشنی بر محل معلوم اولمچون مذکور
 19 زاویه بنیاد ایدیلر نیجه مدت مستعد رستاد
 20 اولان سالکین ارشاد ایدوب کندودن خلیفه
 21 مستفید اولوب مقام کماله واصل اولدیله

1 آخر امر الى ايله التي بوز سكيان سنيه سي شوالينك بكري
 2 برجي كوني جمع كوني وفات ايدوب زاويه سيند دفن
 3 اولندي مزبور شيخ امين الدين علوا ايتكوب اول صوف
 4 نيجه كرامات عجيبه: وحكايات شريبه سي ظاهر اولعاين
 5 آدبته زاويه خلاوي بوشميه اولندي بس بربيه اوغلي
 6 شيخ نور الدين سجاده خلافته جلوس ايدوب طالباري
 7 مظلوميه واصل اولدي اوله خي وفات ايدوب بربيه اولدي
 8 خير الخلفي سراج الدين شيخ اولوب نيجه مدت ارشاده
 9 ايدوب آخر اول دحي وفات ايدوب بربيه جمال الدين نام فرزند
 10 ارجمندي سجاده ارشاده جلوس ايدوب آخر امر حق اكاه
 11 دحي جام ممكي صوف سكر بوز بدي تاريخيد كه شهر
 12 المظفر د بذر لري بانيند زاويه ده دفن اولندي جمله
 13 بعد اعلا لربيه زاويه خلاويه ده جار اولوب چار بار اولديز
 14 ارواح ياكلي مفعدي صدفه عند مليك مقبره
 15 واصل اولديز رحمه الله عليهم اجمعين والي اصيل اول
 16 فقر انك نعمتي و دولتي اولان شيخ نعمتي افندي خضر
 17 مزبور زاويه خلاويه مخيلي مدت آيين و اركان و ديكر
 18 اوزره جمعيت ايدوب فقرا و احبا جمع اولوب مشغول
 19 شريف قرائتدن صكر سماع و صفقا اولوب هر كس
 20 استغداد نيجه مستفيد اولوب ظل الله اولن بادشاه
 21 عالميتاه خضر لربيه وقاضي شرع اولان افندي بگروضا

1 وقف وساير از باب حسنه و بالجملة مؤمنين و مؤمنات
 2 عن صميم القلب دعا و ثنا لراولنا غله اوليار و حانيت نيند
 3 ولايت مصرك علما و صلحا و اغنيا و فقرا سنيه فيض عظيم
 4 و صفاي عظيم حاصل اولوب كوندن كونه اجباب و اصحابه
 5 بمعيني و محبتي ترقى ايدوب زاويه صغير اولديز بس
 6 مصرك صغير و كبيري و غني و فقيري درگاه قاضي الحاجا
 7 و بارگاه و اهيا اعطايادن مولوي خانه اولاجي بر و اس
 8 و مفرج محل استبدعا ايدوب تير دعا لري هدف اجابت
 9 وصول بولوب صليبه سميته سايقا اكرادك اعيايند
 10 سقر سعدي نام كمينه سيد احمد البدي و خضر
 11 شيخ صدقه عزيزي شيخ اتحاد ايدوب ايدوب كندوبه
 12 زاويه و مدفن اولوق ايچون ايندا ايدوب زاويه نكبت
 13 و اوقافي مرور ايام ايله خرابه مشرف اولوب فخر انك
 14 درون دلدن توجه لري امر اي مصرك نامدار و عالمي مقدار
 15 ايدن دفن در سنايدك خضر تبريك قلبه تاثير ايدوب
 16 مشايخ كبار و فقراي صداقت شعاره زياده محبت لري
 17 اولدوغندن كلشي زاده شيخ علي صفوي خضر نكرند
 18 نابت ايدوب اكثر ايام بمجلس صفا ايتلرندن حالي دكلر ايدوب
 19 بس ايتار و اخيارك مودتي ثمره سي ايله مزبور زاويه نكبت
 20 اولوب حسنه لله كندوب و ايلي تعمير و ترميم ايدوب
 21 فقر ساكن اوله حق حجره كره و سماع خانه و ميدان و مطبخ

وَبِالْجَمَلَةِ هَرَامُورِي فِي قُصُورِ مَعْمُورٍ اِيَدُوبُ حَضَرَتْ مَوْلَا
 خُنْكَارُكَ مَضْرُودَ اَوْلَانِ خَلِيقَه وَفَقْرَ اسِنَّه سَلِيمِ اَيْلَه
 مَضْرُودَه بِرْمَوْلِي خَانَه بُوَعِ اِيَكْنِ اَوَّلِ قُطْبِ اِيَزَه وَلا بَت
 وَنَقْطَه بَرْكَارِ كَرَامَتِ مَظْهَرِ شَمْسِ هِدَايَتِ اَوْلَانِ خَدَاوَدِ
 صَاحِبِ اَدْوَارِ وَخُوشِ اطْوَارِكَ فَيْضِ تَكَوُّرِي بِرَهْ فَقْتَرَا
 بِي رِيَايَه مَسْكِنِ مَسْجِدِ التَّكْوَارِ حَسَنِ مُقْتَضَا سَجْدَه
 مَكْرَزِ فَتْحِ اَوْلُوبِ قُلُوبِ اِحْبَابِ وَاصِدِ قَايَه هَجْتِ وَسُرُورِ
 وَسَلَوْتِ وَجُودِ حَاصِلِ اَوْلَغِيَه نُورِ عَلِي نُورِ وَاقِعِ اَوْلَدِ
 الْحَمْدُ لِلّٰهِ الْعَلِيِّ الْغَفُورِ وَالشُّكْرُ لِلْمَوْلَا عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ
 وَالذَّهْوَرُ جَوْنِ زَاوِيَه بِرْمَانِدِ وَعَايِدَتِكَ هَرِ حُضُوضِي تَكْمِيلِ
 اَوْلُوبِ اِنْتَامِ بُولْدِي سَنَه خَمْسَ بَعْدَ اَلْفِ دَه مَبْرُشَارِ اَيْلَه
 حَضَرْتَرِي زَاوِيَه جَدِيدِ دَه اَنْوَاعِ نَعْمِ اَيْلَه اَرَا سَنَه بِرْمَاكُ
 عَالِي تَرْتِبِ اِيَدُوبِ شَيْخِ نَعْمَتِي اَفَنْدِي حَضَرْتَرِي بِرْمَاكُ
 فَاخِرَه كِنْدُورُوبِ اَنْدَن جَمَلَه اِحْبَابِ وَفَقْرَا وَاصِدِ قَا وَصَلْمَا
 دَفْ وَدَبْلَاكُ وَنِي اَيْلَه سَمَاعِ وَصِفَا اِيَدْرِكَ بِرْسَاعَتِ مَبَارَكَه
 خَا تَقَرَّاهَه كُنُودِ دِيَلَرِ نَظْمِ لَوْلِيَه

جَمْعِ اَوْلْدِي اَوْبَرْمَه بَايِ وَفَقِيرِ
 جَوْنِ دُوشْتِدِ سَمَلَطِ اِنْتَامِ اَوْلَدِ
 هَمِّي اَيْلَه شَيْخِ نَعْمَتِي نِيكَ
 حَدُوحِ صُرِي بُوَعِ اِيَدِ نَعْمَتِيكَ
 اِيَحْيَا لُوبِ جَامِ عَشِقَه شَرِ
 دَوْلْدِي صِنْتِ وَصَدِ اَيْلَه قَا

نَايِلَرِ الدِّيَلَرِ اَلَه سِيَكِرَه
 كَلِكِرِ شَوْقِلَه سَمَاعِ اِيَدِ لَمْ
 دَمِ نَايِلَه قَلْبِي صَافِ اِيَدِ لَمْ
 قَوْمُوبِ جَانِ وَتَنَدِ مَابِلَه شَنْ
 نَايِلِدُ جَوْدِ فِغَانَه بَا شَلْدِ دِيَلَرِ
 دُوكُوبِ نَسِيَه سِرْدَفِ دَوْلَدِ
 جَوْنِ اَلِنِ بِرَه اَوْرْدِي مَوْلُوبِ
 هَبِ اِيَاغِ اَوْرْدَه طُورِدِ مَوْلُوبِ
 قُطْبِ شَيْخِ كِرْدِي مَبْدَانَه
 دَفْ وَنِي كُوسِ تَرْوَبِ مَقَامِ
 جَمْعِ اَوْلَدِ طَرِيقَه سَالِكِ اَوْكُنِ
 فُقْرَادُورَه كِرْدِي اَهْسِيَه
 جَارِ صُرِي اَوْرَجَه دَبْلَاكُ وَدَفْ
 اَوْلَدِ بِرْمَرْبَه سَمَاعِ وَصِفَا
 نِي تَوْحِيدِ قَبْلِدِ بِلْ جَوْنِ شَنْ
 دَمَبْدَمِ دَمُكِرِ يَادِ اَوْلُسُو
 جَوْنِ سَمَاعِ وَصِفَا اِنْتَامِ اَوْلَدِ
 جَوْنِ دَعَا اَوْلَدِ شَاهِ دُورَانَه
 دَخِي قَا صِي شَرَعَه هَمِ بَعْدِ
 دَخِي اَسْتَادِي بِرْمَرْبَه شَيْخِ صَدِ
 دَخِي اِحْيَا اِيَدِ بُوْزَاوِيَه

دَرِ يَلَرِ كِيمِ بِرَه جَمَانِ نِيَلَرِ
 مَاسَوَايَه قَمُودِ دَعَا اِيَدِ لَمْ
 دُشْمَنِ نَفْسِلَه مِصَافِ اِيَدِ لَمْ
 جَانِ سُرُودِ اِيَدُوبِ لِسُونِ
 دَرِ عَشَقِي بِرْمَاكُ بَا شَلْدِ دِيَلَرِ
 دُورَه بَا شَلْدِ اِيَدِ اِيَحْيَا لَمْ
 نَايِلَرِ كَشْفِ رَا زَه بَا شَلْدِ دِيَلَرِ
 دَرِ اَهْلِي بِرْمَاكُ بَا شَلْدِ دِيَلَرِ
 بَشَلْدِي دُورَا اَنَكَلَه دُورَانَه
 بِرْمَرَادِ اِيَدِي اَهْلِ حَاجَاكُ
 دُورَه كِرْدِي اَوْصُولَه مَالِكِ
 قَالْدِي خَيْرِنَدِ خَلُوقِ دَمِ سَنَه
 كِرْدِي حَرْبِي اَوْصُولَه بِرْمَاكُ
 رَشَكِ اِيَدِي اَوْجَمَه اَهْلِ سَمَا
 طُولَدِ اَفَا فِي صُوجُوشِ وَخُوشِ
 جَمَلَه اَحْبَابِي بِرْمَرَادِ اَوْلُسُو
 حَقَه حَمْدِ اَحْمَدِ سَلَامِ اَوْلَدِ
 حَاكِمِ الْوَقْتِ وَصَاحِبِ الْحَسَانِ
 صَاحِبِ وَقْفِ سِنَقَرِ سَعْدِ
 رُوحِنَه اَوْلَه جُوقِ دَعَا صَدِ
 فُقْرَا جَامِعِي وَحَاوِيَه

1 سید الناسی نقیسه حضرت تارینک مرقد شریفی قریش
 2 دفر اولندی رحمة الله علیه رحمة واسعة مرحومك وفات
 3 مقدم کیه ده موجود اولان فقرادن سابقا استات
 4 کاتارندن ایکن طریق حضرت مولایه سلوک ایدن بود
 5 نام فضیه ده خلفای حضرت مولودن مضطفا خلیفه نام
 6 عزیزدن مشوی شریفا و قیوب اگر علمه و اگر کتابه جمله
 7 افراندن ممتاز و مستعد و سرفراز اولان علی دده نام
 8 کسینه کند و زینه خلیفه و مشوی خوان تعیین اید ویت
 9 خلی مدت سجاده خلافت مشوی شریف نقل اید ویت
 10 آیین قدیم اوزره هفته ده ایکی کون جمعیت اید ویت روحا
 11 حضرت مولودن و معانی مشوی معنودن هم کند ویت
 12 مستقید اولوب و هم فقرا و احبابه صیفا بخش اولدیلر
 13 آخر قضای الهی و مشیت شهنشاهی برله حضرت خداوندگار
 14 عالمقدار حضرت تارینک نسل پاک بزرگوار و سلسله تائید
 15 برانوارلوندن اولوب قونییه ده اولان آستانه صفا آشیانه
 16 اول سلطان مجدی بان و سردفتر محبوبان عارف مغارف
 17 معانی عرش رحمان و واقف سرمبانی زمین و زمان
 18 حضرت مولانای سلسله آلبانک سجاده عظیم الشانلر
 19 خلیفه الخلفا اولان بستان افندی حضرتلری بو جهان قلیل
 20 النسیاندن رویتدنه جنازه ارنحال ایلکینه اول سلاکه
 21 طاهر و اول سلسله طاهر و باهرم دن دیوانه افندی

1 اوغلی قن حضاری محمد جلای افندی حضرتلری عالم صبا و تدن
 2 برو فقر اجمعیندن خای و اولیا مجلسدن آیری و لمیوب
 3 اوضول و آیین فقرای و حصول ارکان طریق حضرت مولانای
 4 کلیت ایلده ضبط اید ویت هر و عقله شرف شریف خلافت جد
 5 بزرگوارلری بنده مستعد و سزاوارا و لغین جمله فقر
 6 و خلفا تک استدغالری ایلده قالیقوب پادشاه عالمینک
 7 حضرت تارینک درگاه فلک دستگا هار ایلده واروب و اصل
 8 اولد قاروندن جناب جنت مایلیتیه تلخیص و لنوب عرض
 9 اولد قن حضرت مولانایه و فقر استنه کمال مرتبه محبت
 10 و مودت لری و لغله مشوی شریف قرائتدن صکره آیین
 11 وارکان حضرت مولانای تمام مشاهده انبیکتون حضرت
 12 سلطانک سجاده شریفه جلوس ایدن خلیفه عظیم القدر
 13 ایلده فقره کزیدن مشروح الصدري اچرویه دعوت اید ویت
 14 مشوی شریفا و قیوب بعد نعت حضرت سرور انبیا
 15 استماعله حضار جوش و خروش اید ویت سماع و صفه
 16 اولد قن صکره صیدق درون ایلده پادشاه عالیشان حضرتلری
 17 دعا و شالرا و لک کمال صفا لوندن خلیفه به خلق فایز
 18 کید و رویت فقرایه کلی انعام و احسانلر اید ویت لسان
 19 دُر بار و جوهر نثارلری برله بو غزل انشا اید ویت روحانیت
 20 حضرت مولانادن همت فتح و قیوم استدغالر و مشاعر غزل سلطان احمد
 21 مشوی شریف و حضرت مولانانک کوشور اوکد قولانده کلومی آنک

و عالمه قدر لری تربیه سی ابله پرورده اولوب حد بلق غه
ایریشوب کفار ضلالت شعاره و اشبار ملا حیدر مودشمن دین
رسول مختار و عدوی چار دیار عالی مقدار اولان بدکاره و زو
رود کارلوق غریبه مستعدا ولد قدس روان و تباریز و بغداد
و بغداد و اقلوق و بلغراد سرحد لرده سردار عساکر اسلام
ایله حسبه لله غررا اید و بنا آخر الامر رجعتنا من الجهاد
اصغر الی الجهاد الا کبر حدیث شریف و زید لسان ایدیتوب ینه
استانه مولانا به یوز سوروب صدق تام برله خدمت ایدوب
بعده حج بتی ابله مصر و اروب کعبه مقصوده و اصل
اولدقدن مسکرم من اقلیمده اولان اولیاء اللهک نجحه مدد
زیارت قبولی حاجی و غازی خاکبای توتیا غبار کلوب
یوز سوروب بوجلس شریف و محفل لطیفه سبله بولتوب
مسعود و خیر الخلفا اولان جلیل جلی بند لربنک دیار مصر
مشایخ و فقرا و امرا و علما سبله حسن زند کانیسی اولوب صغیر
و کبری و وضع و شریفی کندویه طالب و راغب لرده انده
بکیدن انسا اولتان مولوی خانه کند و جانیکردن خلیفه
اول وضع اولسه هر و جمله مناسب و اوی و اکمل و افیع
اولور دی دیوفقرا حضرت مولانا به خلیفه الخلفا اولان
محمجللی قندی حضرت لرندن تضرع برله استدعا اندکارنده
کمال لطف و مکرملرندن خلافت نامه سن یازوب مصر
نادره العصرک خاکم اوفینی اولان وزیر معدنک بنیر حضرت لرینه

دنی ناله اید و اولور ایدی باع ایلدک ینه صفاسنی بوگون دورانک
امرولا یله برهت اید مولانا کله ایاغیه هب کله لری اعدانک
جدا عللورومه هب اید کلشنده بنده اسم بریدر مختار اول سلطانک
بختیا بنی اول درک مولانا کله تحت معنی ده اولدرباد شیمی دورانک
چونکه اول مجلس عالی و شهنشاهیدن خلعت سایی پادشاهی
برله کلوب امر سلطان ابله سجاده خلافت حضرت مولانا به عت
و سعادت برله مجلس واقع اولدک و خلفا و فقرانک هر برینه
علی قدر مرآتیه و استعداد الهیه رعایت و تکیه پس فقرای
اکام و عرفای سزار طریقا و لیا ف الله اولان اخوان الله فی الله
محبت یوزندن دیدیلر که جذ بز کوار مکرمت نالری کلشن
انوار و اخبار و ابرار اولان کتاب شوی جامع الاسرارک نظم
لطیف در زیاره و کوهر نثار لرینه باعث و بادی اولان سید
الغارفین و مقتدای سالکین شیخ حسام الدین حضرت لرین
دور آخرده کندولون مظهر نام و قائم مقام و جمله سالکین
اهل اسلامه خلیفه باقظام و انتظام و صنع ایدوب وجود
دان نیک انجاملرین جمله انامه رحمت عام و هدایت تمام
واقع اولسندرحمة الله تعالی علی الخلیفه و المستخلف
قیم السلف و نعم الخلفه ایمدی لایق و مناسب اولدرکه
اول سلاله پاک و اول سلسله تابناکدن بقیه السلفا و یوز
عالم صفیا و تدن بر و حضرت خداوند کارک استانه سعادت
مدار لری خدمت اختیار ایدوب خلفا و فقرای نامدار

1 امرای عصر دزد و مقلدان
 2 ذکر خیریه نایب اولسون
 3 جمله ارفاج مؤمنین همین
 4 بعد نعمتی افندی حضرت لری ذابیه جدید دزدیجه
 5 مدت مشنوی شریف نقل ایدوب فقرا و احبای ایلده
 6 سماع وصفا لرایدوب هرکشی استعدادیجه ترتیب
 7 ایدوب نیجه طالب صادقلری مطلق برینه واصل وکند
 8 آخر امر حق و قضای حکم مطلق ایلده سینه نمان وائف
 9 دارفادن کلشن بقایه رحلت ایدوب روح بر فتوحی
 10 منزل صدق قد مقیم اولدی جسد باکلری سینه
 11 التماسی نفیس که حضرت لریک مرقد شریف لری قریب
 12 دفن اولندی رحمه الله علیه رحمه واسعه مرحومیک
 13 وفاتندن مقدم تکیه ده موجود اولان فقرادن سنا
 14 استانه کاتیلریدن ایکن طریق حضرت مولانا به ساولک
 15 ایدن بوردر نام قضیه ده خلطای حضرت مولوی بدک
 16 مضططفا خلیفه نام عزیزدن مشنوی شریف اوقوب
 17 اگر علمده و اگر کتابتد جمله افراسندن ممتاز و مستعد
 18 سرفراز اولان علی دده نام کمسینه کند ویرینه خلیفه
 19 و مشنوی خوان تعین ایدوب خلی مبدت سجاده خلافتد
 20 مشنوی شریف نقل ایدوب آیین قدیم اوزره هفتنه ده ای
 21 کون جمعیت ایدوب روحانیت حضرت مولوی و معانی

1 فقرای گاه و عرفای اسرار طریق اولیاء الله اولان اخوان لله و فی الله
 2 محبت یوزندن دیدیلر که جدی زکوار مکومت انا لری کلشن
 3 انوار و اخبار و ابرار اولان کتاب مشنوی جامع الاسرار که
 4 نظم لطیف در زیار و کوهنیشار لرینه باعیت و باری اولان
 5 سبدا لعارفین و مقتدای سالکین شیخ حسام الدین
 6 حضرت لری روز اخرده کند وکره مظهر نام وفایم مقام و جمله
 7 سالکین اهل اسلامه خلیفه بانظام و انیظام وضع
 8 ایدوب وجود ذات ینک انجا مکرین جمله انا مده رحمت عام و
 9 هدایت تمام واقع اولمشد ره رحمه الله تعالی علی الخلیفه
 10 و المستخلف فنعیم السلف و نعیم الخلف ابدی لایق و مناسبت
 11 اوزر که اول سلاله بال و اول سلسله تابنا کدن بقیه
 12 السلف از لوب عالم صبا وندن برو حضرت خداوند کارک
 13 استانه سعادت مدار لری خدمتین اختیار ایدوب خلعا و
 14 فقرای نامدار و عالیقدر لری تربیه سی ایلده برورده اولوب
 15 حد بلوغه ابریشوب کفار ضلالت شعار و اشرا ملاحده
 16 و دشمن دین رسول مختار و عدوی چار بار عالی مقدر
 17 اولان بدکار و زواید روزگار لر غریبه مستعد اولدوب
 18 روان و تبریز و بغداد و بغداد و افلاق و بلغراد و سرحد لر
 19 سردار عساکر اسلام ایلده حسبه الله عزال ایدوب
 20 آخر الامر رجحانین الجهاد الاصغر الی الجهاد الاکبر
 21 حدیث شریف و ورد لسان ایدوب به استانه مولانا به

1 بوز سوروب صدق نام برله خد متايدوب بيمه حج نيتي
 2 ايله مصر واروب كعبه مقصوده واصل اولدندن صكر
 3 بمن اقلينده اولان اولياء اللهك نجه مدت زيارتن بيلو
 4 حاجي وغازي خاكباي تونيا غبار كلوب بوز سوروب مجلس
 5 شريف و محفل لطيفك بيله بولنوب مسعود و خير الخلف
 6 اولان جليل جلبي بك لر ينك ديار مصر مشايخ و فقرا
 7 و امر و علم اسيله حسن زندگاني سي اولوب صغير كبيري
 8 و وضع و شريفي كندوبه طالب و راغب لر دده اند
 9 بكي دن انشا اولان مولوي خاسيه كند و جان بكر
 10 خليفه اول وضع اولنسه هر و هيله مناسب و اول
 11 و اكل و افع اولورده ديو فخر اي حضرت مولانا ب خليفه
 12 الخلفا اولان محمد جلبي افندي حضرت نرندن تضرع بيله اسند
 13 اند كرنيك كمال لطف و مكر مت لر ندين خلافت نامه سين
 14 يازوب مصر نادره العصرك حاكمه الوقتي اولان وزير
 15 معبدلت پذير حضرت لر ينيه و فاضلي عسكرا اولان افندي
 16 حضرت لر ينيه دعا نامه كتب اولنوب تعظيم و توقير تمام
 17 ايله مصر ار سال بوز ديلر نظر بولونله
 18 صور رسك نيدو كن بيمه مصر
 19 خدا دايه قلوب بوشهر نيلي
 20 اوليند خلقه جنتك مونه
 21 او قوز روز و شب تحيدق ال

1 ايليركي وارسا يرد يارك
 2 ايجر لر كلشنيك مولويدن
 3 مقام انبيا و اوليا دره
 4 اولور هر ايدن بيريكي مصر
 5 شراب عشقي خاص و عالي مصر
 6 عبود فوضد را كراي مصر
 7 بس اول داني جليل و صفاتي جميل برون مبارك و عشا
 8 مت بركده ايله مبولدن جيقوب كمي بيزوب رسان
 9 قليلك طي مكان صورتن كوسروب دول و سعادت
 10 وصحت و سلامت برله ساحل بولاق مصر واصل اولد
 11 بود يار جليل الاعتبار ده اولان فقرا و احبا حمال ذوق
 12 و شوق و سماع و صفا ايله استقبال ايدوب بروقت
 13 مسعود ده خايفاهه كنور ديلر جون عزت و سيادت
 14 برله سجاده خلافته جلوس ميست اولد اوليانك سين
 15 كرامتي نوري وجود بر جود لر ندين طالع و لامع اولوب
 16 من اعطى الله اربعين صبا حاضرت يابيع الحكمة
 17 على لسانه حديث حكمت آيترو و كلام معرفت انگيز
 18 مظهر و ماصدق و افع اولوب جامع جميع حقايق
 19 شريعت و طريقت و دقايق حقيقت و معرفت اولان
 20 كتاب شوي معنويك معالي لطيفي آب نيل و
 21 فرات بل سلسبيل و ماء حيايت كبي چنان مثال اولان
 22 چنان تابنا كندن لسان با كنه جريان ايدوب سال كين
 23 و طاب البين لحياتك كن خالي دكلدره ذات مكرمت صفا
 24 لري في جميع الجملات اختلاط و لطف و اخلاق برله

کون کی مشهور آفاق اولست در تقصیل تطویل احتیاج
 اولدوغی اجلدن شمدن ذره و مجردن قطره نمونه وافی
 ایچون بوندن اقدام حج شریفه کلد کلرید کلد و لری
 مناسک و لوط طریق ایله فقرای حضرت کشید در
 عبودی خلصتک دیدوکی قصیده ایله بومناقب شریف
 و بویکتاب لطیف انعام اولوب تکمیل اولندی

قصیده مناسک الحج

8	حمد لله که شته بحسن و وهاب	فقر قول لرینه ایله لیحسان
9	اسم و رسم کی قدرن ایکی عالم	ذاتک و صفی حسن جملة افعال
10	کسکر ارلرده بکون عین حسام الدین	شمش آج نور و ارمیک دل و جان
11	ضم اولمقله ازل باطنکه فطن	منکسر در ابد دوشمن دین نفس
12	نفر روحیه اوورنده و جود حور	دمبدم دیرته نادرته نادرته
13	غیر ایله قور و انصا بدوین	جرز بل ایله صالک اندک حور و لیس
14	چرخله ابر و ملک کردشکل حیرا	قطب و شد و در کور جانب حقه
15	مسست یعقل ابد و ایکی جهانندن	دور که راست کلوب باده عشق
16	جد حقله چکل راه حجاره سیر	سنی اول وادینه اول عالم مقامه
17	کعبه و صله ابر و ایله معلا ده	کج صفادن منه ده ذره قومه ماو
18	معرفت موقعید رجو عر فاته	جاکی ایله وذا بونیو که طاقت
19	ایوراندن حرمة داخل بیت الله	دلایل اری کویه ساجد و سجود
20	علما عین ایدوین حو یقینه ابر	عین وحدت حقی بر کور وین
21	حجرت کامل اولوب ایدر داخی و داغ	وارز یارت اید کور حضرت سید

- 1 اِنَّكَ اَنْتَ الَّذِي تَرْفَعُ كَلِمَةَ الْحَقِّ وَتُخَوِّضُ فِيهَا
 2 سِرِّكَ سَوْفَ تَنْزِلُ فِي كَلِمَةِ الْخَلْقِ
 3 بِرَفْعِ غَيْبِهِ وَارْتِدَائِهِ فِي كَلِمَةِ الْوَقْتِ
 4 بِجَارِ الْوَقْتِ فِي حَسَنِ وَعَيْتِهِ
 5 سَعْيِ وَجِدَائِهِ بِرَفْعِ كَلِمَةِ الْخَلْقِ
 6 طَوْلِ الْوَقْتِ فِي كَلِمَةِ الْوَقْتِ
 7 تَكْرِهٍ عَشْقَةٍ كَلِمَةِ الْوَقْتِ فِي كَلِمَةِ الْوَقْتِ
 8 بِجَارِ الْوَقْتِ فِي كَلِمَةِ الْوَقْتِ
 9 مَشْوَى بِجَارِ الْوَقْتِ فِي كَلِمَةِ الْوَقْتِ
 10 جَمْعِ دَنِّ الْوَقْتِ فِي كَلِمَةِ الْوَقْتِ
 11 حُرْمَتِي عَفْوِي لِيُؤَيِّدَ لِي عَطَاؤُكَ
 12 عَاشِقَهُ بِرَفْعِ رُفْعِ حَلَالِ لَيْلِ
 13 صُورَتِي فِي رُفْعِ رُفْعِ رُفْعِ رُفْعِ
 14 بِرَفْعِ رُفْعِ رُفْعِ رُفْعِ رُفْعِ
 15 حَضْرَتِي بِرَفْعِ رُفْعِ رُفْعِ رُفْعِ
- فَلِشَفَاعَتِ طَبِيبٍ عَفْوَايَ نَاكِمِي
 رَحْمَتَهُ عَفْوَايَ لِي سَوْفَ تَنْزِلُ فِي كَلِمَةِ الْخَلْقِ
 نَهْ مَرَادُكَ وَارْتِدَائِهِ وَبِرَفْعِ الْوَقْتِ
 زَاكِرِ الْوَقْتِ فِي كَلِمَةِ الْوَقْتِ
 عَزِيزِ الْوَقْتِ فِي كَلِمَةِ الْوَقْتِ
 بِجَارِ الْوَقْتِ فِي كَلِمَةِ الْوَقْتِ
 حَقِّهِ دَعْوَتِي بِرَفْعِ رُفْعِ رُفْعِ
 اَجْمَعُ مَعَانِي بَدِيعِي بَيَانَهُ
 دَائِرَةِ الْوَقْتِ فِي كَلِمَةِ الْوَقْتِ
 هَيْجُ رَدَائِهِ شَهَادَةِ طَبِيبِي
 صَلِّ بِرَفْعِ رُفْعِ رُفْعِ رُفْعِ
 حَقِّ سَوْفَ تَنْزِلُ فِي كَلِمَةِ الْخَلْقِ
 سَوْفَ تَنْزِلُ فِي كَلِمَةِ الْخَلْقِ
 سَوْفَ تَنْزِلُ فِي كَلِمَةِ الْخَلْقِ

16 جَدَا عَلَانِ كِي مَعْنِي سَوْفَ نَاكِي

17 دِيلِزْ مَظْهَرِ اَيِّدِ حَضْرَتِ اللَّهِ سَيِّ

کتابت فی شهر ربیع الثانی سنه ۱۰۸۰

در شهر ربیع الثانی سنه ۱۰۸۰

ONAYLAMA SAYFASI

Öğrenci Hünkâr SOYTÜRK
Enstitüsü Sosyal Bilimler
Anabilim Dalı Türk Dili ve Edebiyatı
Tez Konusu Ubûdî'nin Menâkıb-ı Evliyâ-i Mısır'ı
(Giriş-Gramer İncelemesi-Metin-Sözlük-Notlar-Tıpkı Basım)

Tez Tarihi : Şubat-2009

Bu tezin şekil ve içerik açısından Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tez Yazım Kılavuzunda belirtilen kurallara uygun formatta yazıldığını onaylıyorum.

Doç. Dr. Mehmet Gümüşkılıç
Anabilim Dalı Başkanı

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı 51070613 numaralı öğrencisi Hünkâr SOYTÜRK tarafından hazırlanan bu tezin Yüksek Lisans Tezinde bulunması gereken yeterliliğe, kapsama ve niteliğe sahip olduğunu onaylıyorum.

Doç. Dr. Mehmet Gümüşkılıç
Tez Danışmanı

Tez Sınavı Jüri Üyeleri

Doç. Dr. Mehmet Gümüşkılıç

Prof. Dr. Cihan Okuyucu

Doç. Dr. Yusuf Çetindağ

Doç. Dr. Mustafa Koç (Yedek Üye)

Bu tezin Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tez Yazım Kılavuzunda belirtilen kurallara uygun formatta yazıldığını onaylıyorum.

Yrd. Doç. Dr. Gökhan Bacık
Müdür